

SLÆGTSBOG

År.1564.

Morten Bondesen, * 1564 i Møllegade 81, † 1651 i Møllegade 81. Han blev gift med Hustru 2, FØR 1611, * 1590, begravet 22 apr. 1655.

Børn:

- i. Bonde Mortensen * 1628.

Boel 51 Møllegade 81

Morten Bondesen, f. 1564, ref: NG0004. (2) Han blev gift med NN, ref: PC0004, d. apr. 1655 i Holm, begr. 22. apr. 1655 i Nordborg. Morten død okt. 1651 i Holm, begr. 3. okt. 1651 i Nordborg. Morten Bondesen nævnes i Holm 7. okt. 1621, da han hustru introduceres i kirken, altså må de have fået et barn lige før kirkebogen begynder. Ligtekst ved hans død. NN: introduceres i kirken 7. okt. 1621 uden navn som Morten Bondesens hustru i Holm. MORTEN BONDESEN tog imod boelet, og blev skrevet for denne gæld der endnu skyldtes fra anno 1615-1626. Anno 1648 henstår som tiende til præsten.

Børn:

i søn, ref: PP0004. Morten Bundesen søn betalte 28. nov. 1641 6 sk i Beichtgeld.

ii datter, f. 1611, ref: PO0004, d. okt. 1636 i Holm, begr. 1. nov. 1636 i Nordborg. Døde hastelig. Dolore colicoseu instetini morbo. 25 år. Tekst Job 1; Så stod Job op osv. Gud trøst de bedrøvede forældre. Amen.

iii Bonde Mortensen f. <

År. 1568

Viet 1568 i Flensborg.

Hans den Yngre * 1545, søn af Christian III

og Dorothea af Sachsen-Lauenburg.

Med Elisabeth, datter af Ernst af Braunschweig – Grubenhagen.

Deres børn.

De fik i løbet af de næste 16 år 14 børn, 8 sønner og seks piger.

Af deres sønner kender vi.

1. Christian * 1570 død 1633. i 1622 Arvede han Ærø af sin far.

Hertugdømmet blev et af de mindste og det mest kortlivede, der fandtes inde for Slesvig, og hertugen boede beskeden på herregården Gråsten på Ærø.

Christian blev aldrig gift, men han levede sammen med en borgerdatter fra Lytjenburg, Cathrine Griebels, der var hans konkubine og husholderske.

Hun fødte ham datteren Sophie Hedvig, der blev opkaldt efter Christians svigerinde, hertuginde af Glycksborg. Hvornår Christians Forhold til

Cathrine Griebels er etableret, ved vi ikke, men datteren blev født, efter at han havde fået Ærø. Hertugen og Cathrine boede sammen på Ærø, men at deres forhold ikke kunne blive til et officielt ægteskab viste de. Derfor var det for hertug Christian vigtig at sikre sin lille familie og ved et gavebrev i 1629 skænkede han Cathrine og deres fælles datter et hus i Ærøskøbing og den lille ø Drejø, så de efter hertugens død ville være sikret økonomisk. Efter hans død blev øen delt i fire dele, som dog straks blev til tre og efterhånden til to. De var knyttet til hver sit af de andre små hertugdømmer – hhv. Glycksborg, Pløn og Nordborg

– men blev næsten hele tiden styret af embedsmænd på vegne af hertugerne, som boede andre steder. I 1730 overtog kongen den halve del af øen og i 1749 den anden halvdel. Opdelingen i hertugtiden medførte imidlertid, at øens dele på mange måder blev orienteret i forskellige retninger – og dette forhold har sat sig spor til nutiden.

2. Ernst * 1572 død 1596.
3. Alexander * 1573 død 1627, han blev gift i 1605 med Dorothea af Schwarzburg – Sondershausen. Han arvede 1622 Sønderborg efter sin far
4. Hans Adolf * 1576 død 1624, han arvede 1622 Nordborg efter sin far. I 1604 blev han forlovet med Hedvig Maria, en søster til hertugen af Pommern - Wolgast, men hun døde inden det planlagte bryllup i 1606. Efter denne skuffelse synes Hans Adolf at have tabt interessen for ægteskab. I 1622, da Hans den Yngre døde, kom han som Hertug i Nordborg. Hans Adolf var ved overtagelsen en halvgammel ungkarl med skrantende helbrede, og det kan have været baggrunden for, at han året efter solgte de tre hovedgårde, Mjelsgaard, Østerholm og Rumohrsgaard, med tilliggende bøndergods til sin bror hertug Alexander i Sønderborg, der dels som arving til den fæderende Sønderborg følte sig utilfreds med faderens forsøg på lighedeling, den del han sad med havde større bygninger og dårligere økonomi.
5. Frederik * 1881 død 1658. Ved Hans Adolfs død i 1624 kunne Hertug Frederik få sit eget hertugdømme. I 1622 var han – ene af de seks sønner – spist af med en apanage og et løfte om at overtage det første hertugdømme, der måtte blive ledigt, såfremt en af brødrene døde uden arvinger. Det lidt mærkelige arrangement kan nok bedre forklares med, at faderen med fem endnu ugifte (og til dels halvgamle sønner) må have regnet med, at der nok kom en chance. Formentlig har Hans den Yngre især tænkt på sin ældste søn Christian. Frederik fik sit hertugdømme, men var utilfreds med den handel Hans Adolf og Alexander havde aftalt, han fik støtte fra flere brødre og henviste til faderens testaments bestemmelser om opretholdelse af de enkelte hertugdømmer. Kongen Støttede ham, men som kompromis blev det besluttet, at Alexander kunne beholde Rumohrsgaard, medens de to øvrige godser blev tilbageført til Nordborg. Hertug Frederik kunne nu hvor han havde sit eget hertugdømme se sig om efter en hustru. Og i 1627 giftede han sig med Juliane, datter af hertugen af Sachsen – Lauenburg.
6. Philip * 1584 død 1663, han blev gift 1624 med Sophie Hedvig af Sachsen – Lauenburg. Han arvede 1622 Glycksborg efter sin far.

Elisabeth døde i 1586 og blev begravet i et nyindrettet gravkapel bag slotskirken i Sønderborg. Hans begyndte snart at se sig om efter en anden hustru af fyrstelig herkomst, og i 1588 blev han gift i Sønderborg slotskirke med Agnes Hedvig, der som 12 årige var blevet gift med hans svoger kurfyrst August af Sachsen, efter at hans første hustru Anna var død i 1585. August af Sachsen døde selv inden for et år, og kurfyrstedømmet Sachsen hang nu på livgeding til en 13 – årige, der måske ville leve i 50 – 60 år.

År. 1572

Bartholomæusnatten i Paris. Katolikker myrder mange tusind protestanter.

Viet den 20. jul. 1572 på København Slot.

Frederik II * 1. jul. 1534 på Haderslevhus Slot, søn af Christian 3 og Dorothea af Sachsen – Lauenburg.

Med
Sophie af Mecklenburg –
Schwerin * 4. sep. 1557, datter af
Ulrich af Mecklenburg –
Schwerin.

Deres børn.

1. Elisabeth. * 25. aug. 1573 på Koldinghus., gift den 19. apr. 1590 med hertug Heinrich Julius af Braunschweig – Wolfenbüttel.
2. Anna * 12. dec. 1574 på Skanderborg Slot, gift med
James/Jacob 5 af Skotland, søn af Maria Stuart og Henry Darnly
3. Christian * 12. apr. 1577, gift den 27. nov. 1597 på Haderslevhus Slot med Anna Cathrine af Brandenburg. Han blev Danmarks konge.
4. Ulrich * 30. dec. 1578 på Koldinghus., 1602 biskop i Slesvig senere også i Schwerin. Død ved Bützow den 27. mar. 1624. Gravlagt i Roskilde Domkirke.
5. Augusta * 8. apr. 1580 på Koldinghus, gift den 30. aug. 1596 på København Slot med sin faders fætter, hertug Johan Adolph af Sleslesvig – Holsten – Gottorp.
6. Hedvig * 5. aug. 1581 på Frederiksborg Slot, gift den 10. sep. 1602 med kurfyrste Christian 2 af Sachsen.
7. Hans * 26. jul. 1583 Haderslevhus Slot, blev forlovet med Xenia , datter af zar Boris Godunov. Rejste til Moskva den 19. sep. 1602 for at indgå ægteskab med prinsessen. Død 28. okt. 1602 umiddelbart før brylluppet. Gravlagt i Roskilde Domkirke i 1637.

Frederik II døde den 4. apr. 1588 i Antvorskov Kloster. Gravsat i Roskilde Domkirke.

Sophie af Mecklenburg døde den 4. okt. 1631 på Nykøbing Slot.

Gravsat i Roskilde Domkirke.

År. 1580

Den første drikkevandsledning føres til København.
Tycho Brahe opdager en ny stjerne, en såkaldt nova.

År.1581.

Niels Petersen Mau, * 1581 (søn af Peder Mau), † beg. 20. feb. 1626. Han blev gift med (1) NN, * 1590, † beg. 20. feb. 1626. Han blev gift med (2) Thore Petersen, 18 jun. 1626 i Nordborg, * 1600, † beg. 22. aug. 1634. Han blev gift med (3) Maren Nielsdatter, 18. nov. 1638 i Nordborg, * 1592 (datter af Nis Hansen), † 1658.

Børn:

- i. Datter Mau, * FØR 1624.
- ii. Jeb Nielsen Mau, * 25. maj. 1625, † beg. 4. apr. 1627.
- iii. Peder Nielsen Mau * nov. 1627.
- iv. Kirsten Nielsen Mau, * feb. 1629.
- v. Christen Mau, * 1630 i Holm, † 1685 i Varnæs.
- vi. Simon Nielsen Mau, * okt. 1631, † beg. 11. aug. 1652.
- vii. Kirsten Nielsdatter Mau * 1632.
- viii. Jørgen Mau * FØR 1634.

Niels Maw, f. 1581, ref. NG0149. Han blev gift med NN, f. < 1590, ref. PC0149, d. 0 feb. 1626 i Holm, begr. 20. feb. 1626 i Nordborg. (2) gift 18 jun. 1626 i Nordborg, Thore Pedersen, f. 1600, ref. PF0149, d. aug. 1636 i Holm, begr. 22. aug. 1634 i Nordborg. (3) gift 18. nov. 1638 i Nordborg, Maren Nielsen, f. 1592, (datter af Nis Hansen) ref. PI0149, d. jul 1658 i Holm, begr. 28 jul 1658 i Nordborg. Niels død aug. 1652 i Holm, begr. 26 aug. 1652 i Nordborg. Niels Maw nævnes 1625 i Holm ved sønnens dåb, ved hustruens introduktion 1627 kaldes han Nis Maw. 1629 døde en gammel kone Maren Jørgens hos ham. Ligtekst. NN: introduceret 17 jul 1625 uden navn som Nis Maus hustru i Holm, Thore: Thore Pedersdatter nævnes ved vielsen 1626 af Brandsbøl, hun blev introduceret 23. dec. 1627, 13. nov. 1631. Præsten prædikede over hende ved hendes død. Teksten er nævnt, men jeg er ikke bibelkyndig. Maren: nævnes ved trolovelsen 1638 som Maren Nis Hansens, hun må være Nis Hansens datter, da hun ved vielsen kaldes Maren Nielsdatter. Trolovelsen blev foretaget af kapellanen, da præstens hustru var blevet farlig syg. Ligprædiken.

År. 1581

Rusland indleder erobring af Sibirien.

År. 1583

Pest i Danmark, ca. 9.000 dør.

År. 1584.

Holm.

Efter dette år ejer Hertug Hans den yngre alle gårdene. Dette medfører foruden afgifter, hoveri

Baltzer findes 1584 på et af de 11 Boel Hans Blom i byen Holm solgte tillige med Helvedgaard til Hans den Yngre. De yder til herskabet 1. ørt og 12 skp. byg, 2 ørt og 1 skp rug, 1 ørt og 16 skæpper havre, 1 bede, 2 grise, 3 høns, 3 traver og 7 neg halm, 1 ørt havre.

År. 1586

Alle kristne missionærer udvises af Japan.

År.1586.

Mads Poulsen Smed, * 1586 i Møllegade 13 (søn af Poul Smed og N.N), † feb. 1656 i Damgade 36.
Han blev gift med (1) Margrethe Christensen, 26. maj 1622 i Nordborg, * 1604, † aug. 1622.
Han blev gift med (2) Kirsten Christensen, 23. nov. 1623 i Nordborg, * 1598 (datter af Christen Buggesen), † maj 1678 i Damgade 36.

Børn:

- i. Barn Smed, * aug. 1622, † aug. 1622.
- ii. Mette Madsen, * nov. 1624 i Damgade 26.
- iii. Christen Madsen Smed * maj 1627.
- iv. Maren Madsen Smed * 1630.
- v. Lauritz Madsen Smed, * okt. 1632 i Damgade 36.
- vi. Barn Smed, * sep. 1634 i Damgade 36.
- vii. Poul Madsen Smed * jan 1637.
- viii. Barn Madsen Smed, * 1740 i Damgade 36.
- ix. Peter Madsen Smed, * jun. 1642 i Damgade 36.

Mads Poulsen Smed, f. 1586, (søn af Poul Smed) ref. NG0045. (2) gift 26. maj 1622 i Nordborg, Margrethe Christensen, f. < 1604, ref. PC0045, d. aug. 1622 i Holm, begr. 1. sep. 1622 i Nordborg. (3) gift 23. nov. 1623 i Nordborg, Kirsten Christensen, f. 1598, (datter af Christen Buggesen) ref. PF0045, d. maj 1678 i Holm, begr. 17. maj. 1678 i Nordborg. Mads død feb. 1656 i Holm, begr. 14. feb. 1656 i Nordborg. Mads Poulsen Smed nævnes ved vielsen 1622 i Holm, ved trolovelsen 1623 kaldes han blot Mads Smed af Holm. 1630 var præstens hustru Magdalene fadderske. 1632 holdt amtsskriveren Mads Smeds barn til dåben, sognepræsten var fadder og gav 1 rdl. Amtsskriverens navn nævnes ikke, men han hedder Lorentz Lorentzen. Ligtekst. Margrethe: 7 jul 1622 stod Mads Smed og hustru offentligt skrifte for liggermål. Ved vielsen 1622 kaldes hun Margrethe Christensdatter, hun døde af barnet, som blev dødfødt og tilsammen begravet. Kirsten: Kirsten Christensdatter nævnes ved vielsen 1623, ved trolovelsen umiddelbart før kaldes hun Christen Buggesens datter. Hun blev introduceret 12. dec. 1624, ligeså 26. feb. 1626, 1 jul 1627, 19. sep. 1630, 18. nov. 1632, 2. nov. 1634, 5 mar 1637, 16. aug. 1640, 10 jul 1642.

År. 1588.

Den (uovervindelige) spanske armada ødelægges af storm 160 skibe går under. England er nu verdens stærkeste sø magt.

Viet 14. feb.1588 i Sønderborg.

Enkemand Hans den Yngre * 1545, søn af Christian III og Dorothea af Sachsen – Lauenburg. Med enken.

Agnes Hedvig * 1574, gift første gang 1585 med Kurfyrst August af Sachsen.

De fik 9 børn blandt dem.

1. Joachim Ernst af Pløn (1595 – 1671), gift 1633 med Dorothea Augusta af Gottorp, hun var barnebarn af Frederik 2.

Formælingen af Agnes Hedvig og hertug Hans Foregik i Slotskirken i Sønderborg, og bagefter samledes alle gæsterne i den store dansesal ovenover kirken. Her blev der festet i stor stil, og både Frederik 2 og tronfølgeren, prins Christian (4) var tilstede sammen med en række nordtyske fyrster. De nød blandt andet en velkrydret fynsk mjød, som kongen havde skænket til brylluppet. Det var

nok den største fest, som nogensinde er blevet holdt på Sønderborg slot. Under de daglange fester flød mad og drikke i så store mængder, at den livsglade Frederik 2 blev noget svag. På hjemrejsen fra Sønderborg blev hans tilstand forværret, og kongefamilien måtte gøre ophold på Antvorskov Kloster. Her gik Frederik 2 til sengs – og det endte med at blive hans dødsleje. Han døde den 4. apr. 1588.

Den nye konge blev Christian IV * 12. apr. 1577, søn af Frederik II og Sophie af Mechlenburg. Han blev gift med Anna Cathrine af Brandenburg i 1597

en nye konge blev Christian IV * 12. apr. 1577, søn af Frederik II og Sophie af Mechlenburg. Han blev gift med Anna Cathrine af Brandenburg i 1597

Da den unge konge kun er 11 år, da hans fader døde, blev landet styret af en formynderregering.

År. 1589.

Jep Rasmussen Foged, herredsfoged i Nørreherred, findes fra 1589-1598 på **Boel 42 (15) Møllegade 21**. Dette Boel kaldtes i gamle dage Foged Gaarden. I 1598 er han som kirkeværge kirken skyldig 15Mark. og 1. Schilling. Hans søn Jens Jepsen Foged er på Boelet fra 1609.

År. 1596

Christian den 4 blev kronet til konge

Viet 27. nov.1597 på Haderslevhus.

Christian IV * 12. apr. 1577, søn af Frederik 2 og Sophie af Mechlenburg.

Med

Anna Cathrine af Brandenburg * 26. jun. 1575, datter af Joachim Frederik af Brandenburg

Christian 4 fik seks børn med Anna Cathrine, af dem kender vi.

1. Frederik * 1599 død 1599

2. Christian * 10. apr. 1603 på København Slot. Hyldet som tronfølger

i København, Lunden, Odense, Viborg og Oslo i 1610 Prins Christian bestyrede fra 1625 forskellige statholderskaber, som imidlertid interesserede ham mindre end kvinder og spiritus. Den 5. okt. 1634 indgik han ægteskab med Magdalena Sibylla (1617 – 1668), datter af kurfyrste Johann Georg 1 af Sachsen. Hendes ældre søster, Marie Elisabeth, blev gift med hertug Friedrich af Gottorp. Parrets uhyre kostbare bryllup blev kaldt ” Det store Bilager ” dvs. den store fest og blev overværet af repræsentanter fra hele Europas hoffers. Den udvalgte prins, som Christian kaldtes, døde 2. jun. 1647 af udsvævelser på Kørbitz Slot, hvor han opholdt sig på vej til et kurbad (afvænnning) i Bøhmen. Han blev samme år

gravsat i Christian 4 s Kapel i Roskilde Domkirke. Der var ingen børn i ægteskabet og enken Magdalene Sibylla ægtede i 1652 hertug Friedrich Wilhelm 2 af Sachsen – Altenburg.

3. Sophie * 1605 død 1605.
4. Elisabeth * 16. mar. 1606 på København Slot. Død 14. okt. 1608 på Skanderborg Slot.
5. Frederik 3 * 18. mar. 1609 på Haderslevhus Slot, gift med Sophie Amalie af Braunschweig – Lüneburg * 24. mar. 1628. blev Danmarks konge efter Christian 4 død den 28. feb. 1648.
6. Ulrich * 2. feb. 1611 på Frederiksborg Slot. Tildelt hertugtitel. Han blev i 1622 kannik i Bremen, 1624 fyrstebiskop i Schwerin, som han dog mistede i Trediveårskrigen snart efter. I 1632, under trediveårskrigen, gik prinsen i sachsisk tjeneste, hvor han deltog i stormen på byen Neisse. I Neisse fandt prins Ulrik Tycho Brahes berømte himmelglobus, som han fik sendt til Danmark, den blev desværre ødelagt i 1728 ved Universitetsbibliotekets brand. Prins Ulrik blev dræbt den 12. aug. 1633 nær Schweidnitz i Schlesien ved snigmord og først begravet i Dresden. Hans jordiske rester blev overført til Roskilde Domkirke i 1642.

Anna Cathrine af Brandenburg døde den 29. mar. 1612.

Allerede inden hun døde havde Christian IV indledt et forhold til Kirsten Madsdatter. Hun var muligvis datter af en københavnsk borgermester.

Deres børn.

1. Ulrik Christian Gyldenløve * 3. feb. 1611. Han blev udnævnt til hofjunker og drabantthøvedsmand (chef for livgarden) i 1634 og fungerede samme år som gesandt til Frankrig og Spanien. I 1638 var han i Sverige. År 1640 gik prinsen i spansk tjeneste. Han omkom den 6. okt. 1640 i slaget ved Meinethagen mod hollænderne i den nederlandske frihedskrig mod Spanien.

Kirsten Madsdatter døde 1613

Efter Kirsten Madsdatter kom Karen Andersdatter. Hun var datter af en embedsmand på Bremerholm (flådens værft). Med hende fik han børnene.

1. Dorothea Elisabeth * 1613.
2. En datter
3. Hans Ulrik Gyldenløve * 10. mar. 1615 på Kronborg. Han blev gift med Regitze Grubbe.

I 1615 blev han gift til venstre hånd med Kirsten Munk der på det tidspunkt kun var 17 år.

Med hende fik han børnene.

1. Anna Cathrine * 10. aug. 1618 på Frederiksborg Slot, død den 20. aug. 1633, muligvis af kopper eller – som det mere poetisk er blevet fortalt – af sorg. Hendes trolovede, rigshofmester Frans Rantzau, var druknet i Rosenborg Slotsgrav den 5. nov. 1632.
2. Sophie Elisabeth * 20. sep. 1619 på Skanderborg Slot, gift den 10. okt. 1634 med kommandant Christian von Pentz, guvernør i Glückstadt, Sophie Elisabeth døde den 29. apr. 1657, muligvis af en feberlidelse.
3. Eleonora Christine * 8. jul. 1621 Frederiksborg Slot.
4. Valdemar Christian * 26. jun. 1622 på Frederiksborg Slot.
5. Elisabeth Augusta * 28. dec. 1623 på Kronborg Slot.

6. Frederik Christian * 1625 død 1627.
7. Christiane * 15. jul. 1626 på Haderslevhus Slot.
8. Hedvig * 15. jul. 1626 på Haderslevhus Slot.
9. Marie Cathrine * 1628 død 1628.
10. Dorothea Elisabeth * 1. sep. 1629 på Kronborg Slot.

Da Christian IV ytrede tvivl om faderskabet Dorothea, fordi Kirstine Munk havde været kongen utro, blev det en overgang anset for mulig, at Kirsten Munks elsker, rhingreve Otto Ludwig af Salm, var far til Dorothea Elisabeth. Men han forlod landet på et tidspunkt i 1628, der udelukker at han kan være hendes far. Trods dette fik Dorothea Elisabeth alligevel tilnavnet ” den kasserede Frøken ”, ”Paradisfuglen ” ”Kramsefuglen” og blev uretmæssig pålagt skylden for sine forældres skilsmisse. Hun blev 1637 sendt ud af landet og sat i pleje. I 1646 trådte hun, i modstrid med familiens ønske, ind i et augustinerindekloster i Køln. Her forblev hun og døde 18 mar. 1687 Kirsten Munk døde den 19. apr. 1658 og er begravet i Sch. Knuds Kirke i Odense sammen med datteren Sophie Elisabeth. Blev elskerinde nr. 3, hun var Kirsten Munks tidligere tjenestepige/ hofdame. Med hende fik han børnene.

1. Ulrik Christian Gyldenløve * 7. apr. 1630

2. Elisabeth Sophie Gyldenløve * 1633, hun blev gift 18. jun. 1648 med Claus Ahlefeldt.

Vibeke Kruse blev efter kongens død 28. feb. 1648, skønt hun var syg og sengeliggende, fordrevet fra Rosenborg af Kirsten Munks børn. Hun døde kort tid efter Christian 4. Hendes lig blev fjernet af Corfitz Ulfeldt og i nattens mulm og mørke jordet uden ceremoniel (på rakkervis) på en fattigkirkegård uden for byens volde. Fire år senere blev hendes jordiske rester overført til Kolstrup Kirke

Christian IV anlagde mange byer som eks. Christianshavn og Christiania, i dag Oslo. Han byggede også mange smukke bygningsværker såsom Børsen, Holmens Kirke, Rosenborg Slot, Regensen, Trinitatis Kirke med Rundetårn, Nyboder, Proviantgården og Tøjhuset. Desuden ombyggede han Frederiksborg Slot, Kronborg og Koldinghus.

Denne regent er gennem tiderne forblevet den mest populære dansk – norsk konge og dermed det bedste bevis på, at en monark ikke altid bedømmes efter talenter og resultater. Hemmeligheden er måske bl. a. at han – i det ydre – i høj grad svarede til det billede, man har haft af en ”rigtig” konge: Vital, stærk og stor (han var 188 cm høj).

Han døde den 28. feb. 1648 på Roskilde Slot. Gravsat i eget kapel i Roskilde Domkirke.

År.1598

Jørgen Willadsen, * 1598 (søn af Peter Willadsen og Hustru), † 1678 i Storegade 6 Nordborg. Han blev gift med Kirsten Petersdatter, 27. nov. 1631 i Nordborg, * 1613, † 1685.

Børn:

- i. Karen Jørgensdatter, * 1633, † 1633.
- ii. Peter Jørgensen Willadsen * 26. maj 1634.
- iii. Lauritz Jørgensen Willadsen * 1638.
- iv. Kirsten Jørgensdatter, * 1641, † 1641.
- v. Kirsten Jørgensdatter, * 1642.
- vi. Frederik Jørgensen Willadsen * 1645.
- vii. Martinus Willadsen, * 1647, † 1720 i Ramsdam 1.
- viii. Hans Bugislaff Willadsen, * 1650, † FØR 1655.
- ix. Hans Bugislaff Willadsen * 1655.

År.1604:

Den store brand i Holm østerende. 7 kongelige fæsteboel nedbrændte. Eft. Chr. Knudsen.

Viet 1605.

Alexander af Sønderborg (1573 – 1627), søn af Hans den Yngre og Elisabeth af Braunschweig – Gruben Hagen.

Med

Dorothea af Schwarzburg.

Deres børn.

1. Hans Christian (1607 – 1653), gift med Anna af Oldenburg. Deres Søn Christian Adolf var kun 12 år, da faderen døde, og da han overtog Sønderborg var hertugdømmet blevet dybt forgældet og i 1678 blev det sønderborske hertugdømme erklæret konkurs og fradømt hertugen. I 1668 måtte byen Sønderborg og dens indbygger aflægge troskabsed til den danske konge. Byen og slottet var nu atter under kronen, og epoken som hertugelig residensby var uigenkaldelig forbi.
2. Alexander Henrik (1608 – 1667), gift med Dorothea Heshus. Deres børn.
 - A. Ferdinand Leopold (1647 – 1702).
 - B. Alexander Rudolf (1651 – 1727).
 - C. Georg Christian
3. Ernst Günther (1609 – 1689), gift Auguste af Glücksborg.
4. Datter.
5. Georg Frederik (1611- 1676)
6. August Philip (1612 – 1675), gift første gang med Clara af Oldenburg. Gift anden gang med Sidoni af Oldenburg, gift tredje gang med Marie af Nassau. August Philip kaldte sig for hertug af Slesvig – Holsten – Sønderborg – Beck.

Hans børn.

- A. August (1652 – 1689), gift med Louise af Lippe – Alverdissen. Deres søn Frederik Vilhelm 1 (1682 – 1719)
 - B. Frederik Ludvig (1653 – 1728). Han blev gift i 1685 med Louise Charlotte, datter af hertug Ernst Günther af Augustenburg. De fik 14 børn. Fire sønner blev voksne, og af dem fik både den ældste og den yngste en lige så strålende karriere som faderen, og en af de to andre kom tæt på. Den ældste, Frederik Vilhelm (1687 – 1728), trådte naturligvis i preussisk tjeneste. Frederik Vilhelm af Beck stod den preussiske konge, Frederik Vilhelm I nær, og han fik også et godt forhold til sønnen Frederik II. Hans broder Carl Ludvig.
 - C. Anton Günther (1666 – 1744).
 - D. Ernst Kasimir (1668 – 1695).
7. Datter.
 8. Philip Ludvig (1620 – 1689), gift første gang med Katharina af Waldeck – Wildenburg, gift anden gang med Anna af Hessen – Homburg, gift tredje gang med Magdalene af Reuss – Obergreiz. Hans sønner.
 - A. Frederik (1651 – 1724), gift med Charlotte af Liegnitz, en søn Leopold (1674 – 1744), gift med Marie Elisabeth af Liechtenstein. De fik fire døtre.

- B. Carl Ludvig (1654 – 1690)
- C. Vilhelm Christian (1661 – 1711)

- 9. ?
- 10. ?
- 11. ?

Selv om dette ægteskab var standsmæssigt, havde det krævet stor standhaftighed at overvinde Hans den Yngre. Takket være brudens medgift kunne det unge par købe godset Beck ved Minden, hvor parrets 11 børn blev født. Men i 1622 måtte de bryde op og drage til Sønderborg, da Alexander efter sin fars død overtog det stærkt reducerede stamsæde.

Alexander døde i maj 1627, han efterlod sig enken og 7 børn. I sit testamente havde han fastslået førstefødselsretten, men tilføjte, at hans enke måtte sidde i udskiftet bo, og at den ældste søn, Hans Christian, ikke måtte gifte sig, før gælden var nedbragt.

År.1610.

Thomas Jørgensen, født 1610, ref: HA0368. gift 8 jun. 1634 i Havnbjerg, Thyre Christensen, født 0 sep. 1610 i Havnbjerg, (datter af Christen Nielsen og Anne Nielsen her på boelet) døbt 29. sep. 1610 i Havnbjerg, ref: DC0368, død apr. 1692 i Havnbjerg, begr. 10. apr. 1692 i Havnbjerg. Thomas død apr. 1677 i Havnbjerg, begr. 4. apr. 1677 i Havnbjerg. nævnes ved vielsen 1634, ved sønnens dåb 1635 i Havnbjerg, se også DO0042. Thyre: Thyre Christensdatter nævnes ved vielsen 1634 i Havnbjerg og ved sin død uden navn som Christen Thomsens moder.

Børn:

i Christen Thomsen født. mar 1635. Han fik boelet.

ii Jørgen Thomsen født. mar 1637. Se præsteinderstested nr. 172 i Havnbjerg.

iii Peder Thomsen født. 1639. Se fæsteboel nr. 144 i Havnbjerg

iv Jeb Thomsen, født 1642 i Havnbjerg, døbt 24. apr. 1642 i Havnbjerg, ref: DR0368. 1673 er han gud fader hos broderen Peder Thomsen.

v Christine Thomsen, født 1645 i Havnbjerg, døbt 12. okt. 1645 i Havnbjerg, ref: DS0368, død sep. 1659 i Havnbjerg, begr. 1. okt. 1659 i Havnbjerg.

vi Niels Thomsen, født 1648 i Havnbjerg, døbt 2 jul 1648 i Havnbjerg, ref: DT0368, død okt. 1659 i Havnbjerg, begr. 3. okt. 1659 i Havnbjerg.

År. 1621.

Den 8. jul. 1621 blev Leonora Christina født, hun var datter af Christian 4 og adelsdamen Kirstine Munk, og ifølge eget udsagn var hun kongens yndlingsdatter.

Da hun var 15 år gammel, blev hun gift med Corfitz Ulfeldt,

De fik 4 drenge og 3 piger i deres ægteskab.

Corfitz Ulfeldt var Danmarks rigshofmester i Christian 4.s sidste år. I kraft heraf kunne Leonora Christina optræde som landets elegante førstedame.

Men da Frederik 3 i 1648 blev konge, ændrede situationen sig. Leonora Christina havde et anstrengt forhold til sin halvbroder Frederik 3 og dronning Sofie Amalie.

På grund af uoverensstemmelser med kongeparret flygtede Corfitz Ulfeldt og Leonora Christina til Stockholm i 1651. Her kom Corfitz Ulfeldt i den svenske regerings tjeneste.

Da Karl Gustav – krigen begyndte i 1657, var Leonora Christina aktiv i den svenske konges tjeneste sammen med sin mand. Da Danmark tabte, fik ægteparret forhandlet sine rettigheder og ejendomme i Danmark tilbage ved freden i Roskilde.

Senere anklagede svenskerkongen Corfitz Ulfeldt for forræderi, fordi han mente, at Ulfeldt havde stået bag en modstandsbevægelse i Malmø, der ønskede området tilbage til Danmark. Også her forsvarede Leonora Christina forgæves sin ægtemand.

Ægteparret flygtede nu til Danmark, hvor de blev arresteret og fængslet på Hammershus på Bornholm. De forsøgte at flygte i 1661. Herefter blev de forsonet med Frederik 3.

På grund af Corfitz Ulfeldts dårlige helbrede fik de i 1662 tilladelse til en udlandsrejse. Denne benyttede de til at konspirere imod den danske krone.

Corfitz Ulfeldt blev derfor dømt til døde in absentia for højforræderi i 1663

I mellemtiden var Leonora Christina blevet pågrebet i England og sendt til København, hvor hun blev fængslet i Blåtårn. Her var hun fra den 8. aug. 1663 til den 19. maj. 1685. Først efter dronningens død i 1685 blev hun løsladt. De sidste år tilbragte hun i Maribo kloster, hvor hun færdiggjorde sine erindringer ”Jammersminde”. Hun døde den 16. mar. 1698, og er gravlagt i Maribo Kloster.

År.1622

Fredag den 3. maj 1622 blev Christen Clausen en ung mand fra Holm begravet. Han blev dræbt med en kniv i Sønderborg af Rasmus Kok, som blev dømt fredløs.

År.1625.

Pesten hærger til 1629 og kræver sine ofre i landsbyen Holm

Blev Iver Lydders barn i Købing begravet som døde pludselig, lørdag blev Lauritz Smeds hustru, som også døde pludselig begravet, måske af pest. Samme dag om aftenen blev det tredje af Ivers børn nedsat i kirkegården for farens skyld.

1. Søndag p. Trinit. Blev ved nattetide Iver Lydders kone begravet

N.. Søndag efter Trinit. Om tirsdagen døde Iver Lydders i Købingsmark.

I året 1625 døde 47 personer af pest i Nordborg Sogn.

År.1627.

Viet 2. aug. 1627.

Hertug Frederik *26. nov. 1581, søn af Hertug Hans den Yngre.

Med.

Juliane, datter af Hertug Franz 2. af Sachsen – Lauenborg.

Børn.

1. En datter * 1628 døde udøbt

2. Hans Bugislav * 30. sep. 1629, han overtog Nordborg efter faderens død 1659.

Juliane døde den 1. dec. 1630 i barselseng og blev ikke forløst.

Enkemanden Hertug Frederik blev gift anden gang i 1632 med Eleonora fra fyrstedømmet Anholt – Zeebs.

Christen Madsen Smed, * maj 1627 i Damgade 36, † dec. 1703 i Møllegade 13. Han blev gift med (1) Hustru, † FØR 1648. Han blev gift med (2) Karen Jessen, 16 jan 1648 i Nordborg, * sep. 1622 (datter af Jes Simonsen), † mar 1652 i Møllegade 13. Han blev gift med (3) Maren Christensen Husfogede, 7. nov. 1652 i Nordborg, * okt. 1631 (datter af Christen Jepsen Husfogede og Syndet Behrensen), † jul 1680 i Møllegade 13.

Børn:

i. Christen Smed, † 1718.

ii. Datter Smed. Hun blev gift med Marcus Marquard Berthelsen Smed, * 1645 i Holm, † 1696 i Pøl.

iii. Poul Christensen Smed, * nov. 1648 i Møllegade 13, † jan 1649 i Møllegade 13.

iv. Poul Christensen Smed, * dec. 1649 i Møllegade 13, † jul 1653 i Møllegade 13.

v. Barn Christensen Smed, † 1657 i Møllegade 13.

vi. Barn Christensen Smed, * jan 1654 i Møllegade 13.

vii. Christen Christensen Smed, * mar 1655 i Møllegade 13.

viii. Maren Christensen Smed, * jan 1657 i Møllegade 13.

ix. Mads Christensen Smed, * apr. 1658 i Møllegade 13, † jun. 1680 i Møllegade 13.

x. Poul Christensen Smed * nov. 1660.

xi. Kirsten Christensen Smed, * sep. 1662 i Møllegade 13, † jun. 1680 i Møllegade 13.

xii. Anne Marie Christensen Smed, * apr. 1665 i Møllegade 13.

xiii. Peter Christensen Smed * mar 1667.

xiv. Syndet Christensen Smed, * jan 1670 i Møllegade 13.

xv. Ingeborg Christensen Smed * 25. dec. 1673.

Christen Madsen Smed, f. maj 1627 i Holm, (søn af Mads Poulsen Smed og Kirsten Christensen på fæsteboel nr. 48) døbt 27 maj 1627 i Nordborg, ref. NG0693. (2) gift 16 jan 1648 i Nordborg, Karen Jessen, f. sep. 1622 i Holm, (datter af Jes Simonsen og NN) døbt 29. sep. 1622 i Nordborg, ref. PC0693, d. mar 1652 i Holm, begr. 9 mar 1652 i Nordborg. (3) gift 7. nov. 1652 i Nordborg, Maren Christensen Husfoged, f. okt. 1631 i Holm, (datter af Christen Jepsen Husfoged og Syndet Behrensen) døbt 16 okt. 1631 i Nordborg, ref. PF0693, d. jul 1680 i Holm, begr. 10 jul 1680 i Nordborg. Christen død dec. 1703 i Holm, begr. 16. dec. 1703 i Nordborg. Se også NG1400. Karen: introduceret 10. dec. 1648, 27 jan 1650. Ligtekst. Maren: Maren Christensdatter nævnes ved vielsen 1652, hun blev introduceret 5 mar 1654, 16. apr. 1655, 23. maj. 1658, 26. dec. 1660, 19. okt. 1662, 15. maj 1665, 20. feb. 1670, 8. feb. 1674.

Ved hendes død anføres det, at hun var det tredje lig som Christen Smed lod begrave i sin familie inden for en måneds tid.

År.1628.

Bonde Mortensen, * 1628 i Møllegade 81, † 1695 i Møllegade 81, begravet 21. dec. 1695. Han blev gift med (1) Anne Jost, 29. okt. 1648 i Nordborg, * 1622, † begravet 2. mar. 164. Han blev gift med (2) Anne Thomasdatter, 15. apr. 1650 i Nordborg, * 1622 (datter af Thomas Kallesen), † 1683 i Møllegade 81.

Børn:

- i. Mette Bondesen, * 1651. Hun blev gift med Jørgen Rasmussen, 10. feb. 1678 i Nordborg.
- ii. Morten Bondesen * 1652.
- iii. Maren Bondesen * 1654.
- iv. Eleonore Bondesen * 1657.
- v. Anne Bondesen, * 1660. Hun blev gift med Hans Hansen, 5. okt. 1690 i Nordborg.
- vi. Hans Bondesen * 1663.
- vii. Thomas Bondesen, * 1667, † 1668.

Boel 51 Møllegade 81

Bonde Mortensen, f. < 1628, ref: NG0718. (1) gift 29. okt. 1648 i Nordborg, Anne Josten, f. 1622, (datter af Jost Jørgensen) ref: PC0718, d. mar 1649 i Holm, begr. 2 mar 1649 i Nordborg. (2) gift 15. apr. 1650 i Nordborg, Anne Thomsen, f. 1622, ref: PF0718, d. jun. 1683 i Holm, begr. 7 jun. 1683 i Nordborg. Bonde død dec. 1695 i Holm. 14 jan 1648 stod Bonde Mortensen og hustru offentligt skrifte, fordi de kom noget for tidligt. Han nævnes ved sin død i Holm. Anne: nævnes ved trolovelsen 1648 som Jost Jørgensens datter i Holm. Hun døde med barnet i barselsseng. Anne: Introduceret 20. apr. 1651, 26. dec. 1652, 4. feb. 1655, 7 jun. 1657, 30. sep. 1660, 4. aug. 1667, se N00063. BONDE MORTENSEN findes fra anno 1656 – 1662. Han nævnes fra anno 1670 – 1686. Han skylder i tiende til præsten 1 ørt af hver slags.

Barn af Anne Thomsen:

- i Mette Bondesen, f. mar 1651 i Holm, døbt 20 mar 1651 i Nordborg, ref: PC1333. gift 10. feb. 1678 i Nordborg, Jørgen Christensen, f. < 1657, ref: NG1333. Introduceret 29. jun. 1679, 4. apr. 1681.
- ii Morten Bondesen, f. nov. 1652 i Holm, døbt 21. nov. 1652 i Nordborg, ref: NG1433. gift 19. nov. 1682 i Nordborg, Maren Jørgensen, f. < 1662, ref: PC1433. skal ifølge Hans Møller have været boels- og tolvmand i Holm på boel nr. 31 (ny nr. 52) Møllegade 81. Maren: Maren Jørgensdatter nævnes ved vielsen 1682 i Holm. Introduceret 29 jun. 1684, 16. feb. 1690, 8. nov. 1696, 31. maj 1700.
- iii Maren Bondesen, f. dec. 1654 i Holm, se fæsteboel nr. 58 i Holm.

iv Eleonore Bondesen, f. maj 1657 i Holm, døbt 3. maj 1657 i Nordborg, ref: PC1511. Se fæsteboel nr. 43 i Holm

v Anne Bondesen, f. aug. 1660 i Holm, døbt 19. aug. 1660 i Nordborg, ref: PC1604. gift 5. okt. 1690 i Nordborg, Hans Hansen, f. < 1670, ref: NG1604. nævnes ved vielsen 1690 af Holm.

Introduceret 17 jan 1691, 29. nov. 1696,

7 mar 1700.

vi Hans Bondesen, f. mar 1663 i Holm, døbt 29 mar 1663 i Nordborg, se nedenfor.

vii Thomas Bondesen, f. jun. 1667 i Holm, døbt 30. jun. 1667 i Nordborg, ref: PU0718, d. nov. 1668 i Holm, begr. 23. nov. 1668 i Nordborg

År.1630.

N.. søndag efter Trini. I denne uge blev Karen Smedekone brændt for troldom sammen med en anden kone der var kommet fra Ulkebøl sogn.

N.. søndag efter Trini. I denne uge er Martha Peders i Holm og Ane Kalles brændt for troldom.

År.1631

Niels Fink, * 1631. Han blev gift med Engel Hansen Bonde, 13 jul 1651 i Nordborg, * 1624.

Børn:

- i. x Christen Fink * 1651.
- ii. Peder Nielsen Fink, * 1652, † 1673.
- ii. Rasmus Nielsen Fink, * jan.. 1655.

År.1634

Jørgen Mau, * før 1634 i Møllegade 82, † 18 jan 1698 i Møllegade 82. Han blev gift med Maren Rasmusdatter, 1654 i Nordborg.

Børn:

- i. Niels Jørgensen Mau * 28 feb. 1655.
- ii. Elline Jørgensen Mau, * 1657 i Møllegade82.
- iii. Jørgen Ulbjerg Mau * 1660.
- iii. Cathrine Jørgensen Mau, * 1661, † 1685.

Jørgen Maw, f. < 1634, ref. NG0856. gift 23. apr. 1654 i Nordborg, Maren Rasmussen, f. < 1634, ref. PC0856. Jørgen Maw nævnes ved sønnens dåb 1655 i Holm, efter navnet at dømme på den ældste søn er han vel søn af Niels Maw, og som sådan her anført. Se NG1342. Maren: Maren Rasmusdatter nævnes ved vielsen 1654 i Holm, hun blev introduceret 16. apr. 1655, 25. okt. 1657, 25. aug. 1661.

Peter Jørgensen Willadsen, * 26. maj 1634 i Storegade 6. Nordborg, † 1685 i Hellesøvej 43. Han blev gift med (1) NN. Han blev gift med (2) Mette Boyesdatter, 26. dec. 1659 i Nordborg.

Børn:

- i. Christen Petersen Willadsen, * feb. 1660, † mar 1669.
- ii. Nis Petersen Willadsen, * okt. 1660, † 1673.
- iii. Kirsten Petersen Willadsen, * 1662.
- iv. Jørgen Petersen Willadsen, * 1664.
- v. Hans Petersen Willadsen * 1668.
- vi. Maren Petersdatter, * 1670 i Hellesøvej 43.
- vii. Peter Willadsen Hellesø * 11 jun. 1676.

Peder Jørgensen Villadsen, ref: NG0956. Han blev gift med (1) NN, født < 1640 (datter af NN og NN), ref: PF0956. Han blev gift med (2) Mette Boisen, 26. dec. 1659 i Nordborg, født < 1639, ref: PC0956. nævnes ved trolovelsen 1659 som Jørgen Villadsens søn. Han stod offentlig skifte 11. dec. 1659 for liggermål. Ved hustruens introduktion 1660 kaldes han Peder Villadsen. NN: nævnes ved sønnens dåb 1660 uden navn som Hans Thomsens steddatter i Holm. Hun blev lokket af Jørgen Villadsens søn Peder. Mette: Mette Boyesdatter nævnes ved vielsen 1659 i Holm. Hun blev introduceret 18. nov. 1660, 19. maj 1662, 24 jul 1664, 19. apr. 1668, 14. dec. 1673, 16 jul 1676.

År.1639.

Peder Thomsen, født 1639 i Havnbjerg, (søn af Thomas Jørgensen og Thyre Christensen på fæsteboel nr. 139 i Havnbjerg) døbt 25 jul 1639 i Havnbjerg, ref: HA0762. gift 8. apr. 1672 i Havnbjerg, Syndet Jørgensen, født apr. 1655 i Havnbjerg, (datter af formanden Jørgen Jepsen og Karen Nielsen) døbt 28. apr. 1655 i Havnbjerg, ref: DC0762, død 1736 i Havnbjerg, begr. 1736 i Havnbjerg. Peder død apr. 1729 i Havnbjerg, begr. Apr. 1729 i Havnbjerg. nævnes ved trolovelsen 1671 i Havnbjerg og ved sønnens dåb 1673 som unge Peder Thomsen, og hvor broderen Jeb Thomsen er gudfader. 1674 er Jeb Staldmester gudfader. Anno 1732 29 mar er blevet holdent skifte og deling udi Havnbjerg, som den salige mand Peder Thomsen boede, hvilket fæsteboel sønnen Christen Pedersen igen antager. Boets midler 137 rdl 8 sk. Gælden 126 rdl. Heraf Karen Pedersdatter for 1 hest og 2 køer, så også for hendes kost 50 rdl. Jeb Pedersen 40 rdl. Bliver tilovers 11 rdl 8 sk, hvilket enken Syndet Peders beholder. Hun får aftægt, og når hun ved døden bortkaldes, da skal alle hendes efterlevende børn lade hende hæderlige begrave, og hvad som findes efter hende, det deler alle børnene imellem sig. Efter moderens død skal datteren Karen beholde de tvende fag udi aftægtshuset ved den søndre ende. Hvad hendes penge angår, som hende ved skifte og deling er tilfalden, da skal boen annammer betale dem eller forrente dem. Og når Gud hende ved døden bortkalder, da skal alle søskende lade hende hæderlige begrave, og hvad som findes efter hende, det deles under dem. Syndet: Syndet Jørgensdatter nævnes ved trolovelsen 1671. Ved dåben anføres ikke noget navn på det døbte barn, men da efterfølgeren på boelet Peder Thomsen bliver gift med en Syndet Jørgensdatter antager vi, at Syndet er barnets navn.

Børn:

i Thomas Pedersen, født aug. 1673 i Havnbjerg, døbt 31. aug. 1673 i Havnbjerg, ref: DO0762, død < 1676 i Havnbjerg. Hans dødsdag er ikke i kirkebogen.

ii Jørgen Pedersen, født okt. 1674 i Havnbjerg, se fæsteboel nr. 1 i Pøl.

iii Thomas Pedersen, født aug. 1676 i Havnbjerg, se bondegård nr. 138 i Havnbjerg

iv Thyre Pedersen født jan. 1679. Se fæsteboel nr. 118 i Elsmark.

v Karen Pedersen, født dec. 1680 i Havnbjerg, døbt 19. dec. 1680 i Havnbjerg, ref: DS0762.

vi Christen Pedersen født jun. 1684. Fik boelet, se nedenfor.

vii Kirsten Pedersen, født jan 1687 i Havnbjerg, døbt 6 jan 1687 i Havnbjerg, ref: DT0762.

viii Syndet Pedersen, født jan 1689 i Havnbjerg, døbt 27 jan 1689 i Havnbjerg, ref: DU0762.

ix Niels Pedersen født jul 1691. Se fæsteboel nr. 117 i Elsmark

x Peder Pedersen, født jun. 1694 i Havnbjerg, døbt 1 jul 1694 i Havnbjerg, ref: DW0762.
xi Jeb Pedersen født. mar. 1697. Se inderstested nr. 160 i Havnbjerg.

År.1643.

Viet den 1. okt. 1643 på Glycksborg Slot

Frederik III * 18. mar. 1609, søn af Christian IV og dronning Anna Cathrine.

Før sit ægteskab med Sophie Amalie havde Frederik 3 et forhold til den holstenske Margrethe Pappe, senere gift med amtsforvalter Daniel Hausmann i Segeberg.

Deres søn.

1. Ulrik Frederik Gyldenløve * sommer 1638. Tildeltes 1660 Vordingborg len.

Første gang hemmelig gift med Sophie Urne (en slægtning af landsforræderen Corfitz Ulfeldt, hvorfor ægteskabet blev opløst 1660). Blev ved hende stamfar til slægterne Danneskiold – Løvendahl. Anden gang gift 1660 med Marie Gubbe. Det barnløse ægteskab blev opløst i 1670. Tredje gang gift 1677 med Antonia Augusta af Altenburg og Stamfar til Danneskiold – Laurvig. Prinsen byggede i 1672 Charlottenborg på Kongens Nytorv i København. I længere perioder var han statholder i Norge og herunder anfører for de norske tropper under ” Den Skånske Krig ” 1675 – 1679 (i Norge benævnt ” Gyldenløvefejden). Han døde den 17. apr. 1704 i Hamborg.

Med

Sophie Amalie af Braunschweig – Lüneburg 24. mar. 1628, datter af hertrug Georg af Braunschweig – Lüneburg.

Deres børn.

1. Christian * 15. apr. 1646 på Flensborghus Slot, han blev 25. jun. 1667 gift med Charlotte Amalie * 27. apr. 1650, datter af landgreve Wilhelm 6 af Hessen – Kassel.

2. Anna Sophie * 1. sep. 1647 på Flensborghus Slot, gift den 9.

okt. 1666 med Johan Georg 3, senere kurfyrste af Sachsen. Formælingen fandt sted i København. Død på Lichtenburg Slot den 1. jul. 1717.

3. Frederikke Amalie * 11. apr. 1649 på København Slot, gift den 24. okt. 1667 med hertug Christian Albrecht af Gottorp i Glückstadt. Død i Kiel den 30. okt. 1704.

4. Wilhelmine Ernestine * 20. jun. 1650 på København Slot, gift 20. sep. 1671 gift med Karl, senere kurfyrste af Pfaltz, i Heidelberg. Død på Lichtenburg Slot den 23. apr. 1706.

5. Frederik * 11. okt. 1651 på København Slot, død 14. mar. 1652.

6. Jørgen (George) * 21. apr. 1653 på København Slot. Prinsen tildeltes ved faderens død i 1670 Vordingborg amt m.m. som len. I 1673 var han på valg til den polske trone. Sagen

standede imidlertid blandt andet på, at prinsen nægtede at gå over til katolicismen. Han indgik den 28. jul. 1683 ægteskab med prinsesse Anne af York, datter af James 2 og Anne Hyde, født 1665 og fra 1702 – 14 dronning af England. Prinsen døde den 8. nov. 1708 i Kensington. Gravsat i Westminster Abbey.

7. Ulrikke Eleonora * 11. sep. 1656 på København Slot, gift den 6. maj. 1680 med Karl 11 af Sverige på Skottarp Slot i Halland. Mor til krigerkongen Karl 12. Død den 26. jul. 1693 på Karlberg Slot.

8. Dorothea Juliane * 16. nov. 1657 på København Slot, død den 15. maj. 1658 af kopper. Frederik 3 døde den 9. feb. 1670 på København Slot af akut lungebetændelse. Gravsat i Roskilde Domkirke.

Dronning Sophie Amalie døde den 20. feb. 1685 på Amalienborg Slot, hun blev gravsat i Roskilde Domkirke ved sin mands side.

År.1644.

Født den 25. sep. 1644.

Ole Rømer, søn af Christen Olesen og Anne Olufsdatter Storm.

Ole Rømer blev en verdensberømt astronom og ingeniør, selvom han aldrig færdiggjorde sine studier. I stedet studerede han selv, lærte fra andre og arbejdede sig frem til løsninger på de problemer, som han stod over for. Han døde den 19. sep. 1710.

År.1645.

Frederik Jørgensen Willadsen, * 1645 i Hellesøvej 43, † nov. 1703 i Stenbækgaard Hellesøvej 20. Han blev gift med Anne Jørgensen, 16. okt. 1670 i Nordborg, * 1646 (datter af Jørgen Mortensen og Cecilie Christensen), † 1728.

Børn:

- i. Dorthe Frederiksen, * sep. 1671 i Stenbækgaard.
- ii. Kirsten Frederiksen, * mar 1673 i Stenbækgaard.
- iii. Andreas Frederiksen * 1675.
- iv. Cecilie Frederiksen, * apr. 1677 i Stenbækgaard.
- v. Jørgen Frederiksen, * mar. 1679 i Stenbækgaard.
- vi. Christen Frederiksen * sep. 1681.
- vii. Hans Bugislav Frederiksen * jun. 1685.
- viii. Barn Frederiksen, * 1687 i Stenbækgaard.
- ix. Sophie Frederiksen, * sep. 1689 i Stenbækgaard.

Frederik Jørgensen Willadsen, f. apr. 1645 i Holm, (søn af Jørgen Willadsen og Kirsten) døbt 20. apr. 1645 i Nordborg, ref. NG1198. gift 16. okt. 1670 i Nordborg, Anne Jørgensen, måske formandens datter, f. < 1649, ref. PC1198. Frederik død nov. 1703 i Holm, begr. 4. nov. 1703 i Nordborg. Præstens kone Magdalene lagde på sengen 1 rigsmark og gav til fadderpenge 5 sk. Frederik Jørgensen nævnes ved datterens dåb 1671 i Holm, ved hustruens introduktion samme år kaldes han Frederik Villadsen. Anne: Anne Jørgensdatter nævnes ved trolovelsen 1669 i Holm.

Introduceret 22. okt. 1671, 2. maj 1675, 13. maj 1677, 21. apr. 1679, 30 okt. 1681, 12 jul 1685, 24 apr. 1687, 6 okt. 1689. Anno 1722 – 1727 findes Anna Frederiks på aftægt.

Jørgen Christensen Johnsen Johansen, * 1645. Han blev gift med Anne Christensen Plade, 9 apr 1665, * 1633 (datter af Christen Jensen Plade og Karen Callesen).

Børn:

- i. Jørgensen, * 1666.
- ii. Maren Jørgensen, * 1668.
2. iii. Gerd Jørgensen * 1670.
- iv. Magdalene Jørgensen, * 1673. Hun blev gift med Jacob Jensen, 1696.
3. v. Christen Jørgensen * 1666.
- vi. Margrethe Jørgensen, * 1676.

År.1648.

Trediveårskrigen afsluttes.

Grænsen mellem den katolske og det protestantiske Europa lægges fast.

Christian 4. døde i 1648, han var * 1577

1648 blev Frederik III. * 18. mar. 1609, søn af Christian 4 og Anna Cathrine af Brandenburg konge af Danmark – Norge. Han var den næstældste af søn, da hans store broder prins Christian døde blev det ham der fik opgaven at løfte arvefølgen efter faderen. Ved kroningen i 1648 måtte han skrive under på en streng håndfæstning, som øgede rigsrådets magt betydeligt. En håndfæstning han i øvrigt samvittighedsfuldt overholdt. Han var blevet gift 1643 med Sophie Amalie af Braunschweig – Lüneburg. De nåede i løbet af deres ægteskab at få 8 børn, heraf fem piger.

Mandag den 3. jul. 1648 druknede 4 karle fra pøl imellem Als og Fyn.

Tirsdag den 19. sep. 1648 blev Bodil Mathiesen i Lavensby brændt efter hendes egne onde bekendelse og torsdag den 20. sep. Blev Marthe Jørgens i Pøl brændt.

År.1649.

Fredericia grundlægges.

I 1649 blev en troldkvinde, kaldet blinde Maren, brændt

År.1650.

De første forbrugerafgifter på øl og brændevin i Danmark.

Adel og kirke fritages for betaling

År.1651.

Christian 4's svigersøn, Corfitz Ulfeld, står over for en anklage for bedrageri og underslæb. Han flygter til Sverige og går i svensk tjeneste.

Christen Fink, * 1651. Han blev gift med Anna Mathiasdatter, 18 jun. 1671 i Nordborg, * 1651.

Børn:

- i. Mathias Christensen Fink * sep. 1676.
- ii. Christen Christensen Fink * sep. 1671.
- iii. Kirsten Christensen Fink, * feb. 1674.
- iv. Maren Christensen Fink, * maj. 1679.
- v. Jørgen Christensen Fink, * sep. 1680.

År.1652.

Morten Bondesen, * 1652 i Møllegade 81, † 1726 i Dyvigvej 12, begravet 31 jul 1726. Han blev gift med Maren Jørgensdatter, 19. nov. 1682 i Nordborg, * 1661, † 1700 i Dyvigvej 12.

Børn:

- i. Ingeborg Mortensdatter * 1683.
- ii. Hans Mortensen, * 1684, † FØR 1696.
- iii. Jørgen Mortensen, * 1686 i Holm, † 1707 i Holm.
- iv. Bonde Mortensen * 1690.
- v. Mette Mortensdatter * 1693.
- vi. Hans Mortensen * okt. 1696.
- vii. Eleonora Mortensdatter * 1700.

Morten Bondesen, født nov. 1652 i Holm (søn af Bonde Mortensen og Anne Thomsen), døbt 21. nov. 1652 i Nordborg, ref: NG1433. Han blev gift med Maren Jørgensen, 19. nov. 1682 i Nordborg, født 1661, ref: PC1433, død dec. 1733 i Holm, begravet 6. dec. 1733 i Nordborg. Morten død jul 1726 i Holm, begravet 31 jul 1726 i Nordborg. skal ifølge Hans Møller have været boels- og tolvmand i Holm på boel nr. 31 (ny nr. 52) Møllegade 81. 1723 konfirmeres hans tjenestedreng Lauritz. Morten Bondesen nævnes ved sin død som en tolvmand i sognet, og ellers en skikkelig og gild mand. Maren: Maren Jørgensdatter nævnes ved vielsen 1682 i Holm. Introduceret 29 jun. 1684, 16. feb. 1690, 8. nov. 1696, 31. maj 1700, hun nævnes ved sin død som en gammel enke i Holm.

År.1654.

Pest i København 9. 000 mennesker omkommer.

Christen Hansen, * 1654 i Møllegade 15 (søn af Hans (søn af store Christen) Christensen og Ingeborg Christensdatter), † 4. okt. 1695. Han blev gift med Hansdatter, 26. okt. 1684 i Nordborg, † 1. apr. 1696.

Børn:

- i. Hans (Julmand) Christensen * dec. 1683.

- ii. Anna Hansen.

År.1655.

Niels Jørgensen Mau, * 28. feb. 1655 i Møllegade 82, † aug. 1700 i Møllegade 82. Han blev gift med Maren Bondesen, 4. nov. 1683 i Nordborg, * 1654 (datter af Bonde Mortensen og Anne Thomasdatter), † 1724.

Børn:

- i. Mau, * sep. 1684, † sep. 1684.
- ii. Mau, * okt. 1685.
- iii. Ann Nielsdatter (Mau) * 1688.
- iv. Karen Nielsen Mau * jun. 1691.
- v. Bonde Mau Nielsen * 1694.
- vi. Mau, * dec. 1696, † dec. 1696.

Niels Jørgensen Maw, f. mar 1655 i Holm, døbt 4 mar 1655 i Nordborg, ref. PC1450. gift 4. nov. 1683 i Nordborg, Maren Bondesen, f. dec. 1654 i Holm, (datter af Bonde Mortensen og Anne Thomsen på boel nr. 51 i Holm) døbt 1 jan 1655 i Nordborg, ref. NG1450. Niels død aug. 1700 i Holm, begr. 29. aug. 1700 i Nordborg. Præstens kone Magdalene var fadderske, gav 1 rigsmark. Niels Maw var boelsmand i Holm. Ved hans død er alderen forkert angivet til 48 år. Maren: nævnes ved trolovelsen og vielsen 1683 blot som Bonde Mortensens datter. Introduceret 26. okt. 1684, 1. apr. 1688, 2. aug. 1691, 17 jan 1697.

År.1656.

Blev der bygget et nyt hus ved præsten. Det var ti fag og lå tværs overfor Seimagerens hus.

År.1657.

Krig (igen) mellem Danmark og Sverige.

Frederik III ville have revanche over for den svenske konge. I 1657 erklærede han krig, men han undervurderede Sverige. Svenskerkongen erobrede hele Danmark med undtagelse af København. For at få fred måtte Frederik 3 indgå Roskilde – freden i 1658, hvorved han mistede Skånelandene. Den svenske konge forsøgte forgæves i en ny krig at erobre hele Danmark.

År.1658.

Store svenske troppeenheder marcherer den 30. jan. Uden besvær fra Fyn til Sjælland over den tilfrosne Storebælt.

Svenskekrigene. Egnen besat af svenske tropper. Fattigdom og armod præger tilværelsen. Da Hans Thomsens kone fra Holm blev begravet, var salæret 6 torsk til kapellanen.

Den 2. søndag i advent blev der ingen gudstjeneste holdt i Nordborg kirke fordi der var kommet brandenborske og polske soldater, og om tirsdagen.

Den 3. søndag i advent blev der heller ikke holdt gudstjeneste i Nordborg kirke, for denne dag drog krigsfolket fra Nordborg.

Krigen var en katastrofe for Danmark. Adlen havde ikke støttet kongen i modsætning til borgerne i hovedstaden. Frederik III indførte enevælden og annullerede derved håndfæstningen. Adlen mistede deres magt.

Hertug Frederik af Nordborg døde.

År.1659

Den 11. feb. stormer svenske styrker København, men kastes tilbage med stor tab. Guerillakrig i Skåne mod svenskerne, (Svend Gønge)

Den 11. juli 1659 blev hertug Hans Bugislav hyldet i Nordborg.

År. 1660

Den danske konge bliver enevældig og kongemagten arvelig.

År. 1661

Den franske konge Ludvig 14 bliver enevældig ” Staten det er mig ”.

År.1664.

Tyrkiske styrker angriber igen Europa, men standses.

Den 4. søndag i advent skulle arme penge være uddelt, men da man åbnede arme kassen var pengene stjålet, så nær som 3. Mark. Gid ham som tog dem bliver så bedrøvet, som de arme var, der ingen penge fik.

Frederik Iversen, * 1664 i Oksbøl (søn af Iver Christensen og Elle (Ingeborg)), † 1737 i Oksbøl.
Han blev gift med Anna Rasmusdatter, * 1668, † 1735.

Børn:

- i. Iver Frederiksen * 1688.

År.1665.

Enevældens forfatning – Kongeloven 1665 – udarbejdes i hemmelighed. Her var Peder (Griffenfeld) Schumacher kongens rådgiver.

Peder (Griffenfeld) Schumacher var * 24, aug. 1635, søn af Joachim Schumacher og Maria Motzfeld. Han blev født som første søn i ægteskabet. Drengen var meget intelligent. Han kom i skole da han var 4 og blev student da

han var 12. Derefter læste han ved Københavns Universitet, inden han tog på en stor Europarejse. Under denne rejse blev han stærk tilhænger af enevælden. I 1662 kom Schumacher tilbage til Danmark, og året efter blev han ansat som Frederik 3.s bibliotekar og arkivar. To år senere blev han kongens kammersekretær. Han udformede kongeloven, enevældens forfatning. Derefter blev han ansat i Danske Kancelli, datidens indenrigsministerium.

I 1670 skiftede Peder Schumacher navnet til Griffenfeld. Året efter blev han udnævnt gehejmestatsråd. Griffenfeld fik nu også magten i Tyske Kancelli, datidens udenrigsministerium og var ved at udkonkurrere sine gamle venner. I 1673 blev han greve og rigskansler. Hvilket betød, at han reelt var lige efter kongen i det enevældige regeringsapparat.

Den 14. mar. 1665 brændte Nordborg slot, og det nedbrændte til grunden, kun det grundmurede tårn blev stående. Hertug Frederiks enke, som ellers havde sit enkesæde på Østerholm slot, opholdt sig i disse dage i Nordborg. Hun havde indbudt sin livlæge M. Caspar Malgius med frue, der havde bolig på slottet. Medens de var borte havde en pige fyret for stærkt i kaminen, den revnede og tændte ild i stuen. Branden greb så hurtigt om sig, at den gamle bindingsværksbygning efter få øjeblikke var ompændt af flammer, så at næsten intet blev reddet.

Hertug Hans Bugislav havde ikke råd til at genopbygge slottet. Ruinerne blev foreløbig liggende. Han var kommet i en så bundløs gæld, at Kongen af den grund måtte fratage ham Nordborg len. Hertugen levede derefter som privatmand i Nordborg af en årlig rente, Kongen havde udsat til ham. – Han døde den 17. dec. 1679.

Efter Hans Bugislav overtog hertug August i 1676 Nordborg.

Han var søn af Joachim Ernst fra Pløn * 9. maj 1635. Hertug August blev gift den 6. okt. 1666 med Elisabeth Charlotte * 11. okt. 1647, datter af Frederik af Anhalt – Harzerode.

År.1666

Øen Sct. Thomas i Vestindien bliver dansk.

London brænder.

Den første danske månedsavis ” Danske Mercurius ” udkommer.

Christen Jørgensen, * 1666 i Dyvigvej 10. Han blev gift med Cicilie Hansen, 12 okt 1695 i Nordborg, * i Broballe, † i Dyvigvej 10.

Børn:

- i. Hans Christensen * 1698.
- ii. Christen Christensen, * 1700.
- iii. Dorothea Christensdatter * 1703.
- iv. Jørgen (Øster) Christensen * 1696.

Christen Jørgensen, født maj 1666 i Holm, ref: NG1698. Han blev gift med Cecilie Hansen, 13 okt. 1695 i Nordborg, født 1670, ref: PC1698, død dec. 1745 i Holm, begravet 26 dec. 1745 i Nordborg. Christen død mar 1732 i Holm, begravet 23 mar 1732 i Nordborg. nævnes ved vielsen 1695 i Holm, og ved sin død som tolvmand. Han ses af moderens introduktion, dåben ikke i kirkebogen. Cecilie: nævnes ved vielsen 1695 af Broballe. Introduceret 26. dec. 1696, 4. sep. 1698, 9 jan 1701.

År. 1667

Solkongen Ludvig den 14, vækker skandale i Frankrig ved at gifte sig med en ikke – fyrstlig elskerinde.

Viet 25. jun. 1667 på Nyborg Slot.

Christian V * 15. apr. 1646, søn af Frederik III og Sophie Amalie.

Med.

Charlotte Amalie af Hessen – Kassel * 27. apr. 1650, datter af Wilhelm 6 af Hessen – Kassel.

Deres børn.

1. Frederik * 11. okt. 1671 på København Slot, gift den 15. dec. 1695 med Louise af Mecklenburg – Gystrow.
2. Christian Wilhelm * 1672 død 1673
3. Christian * 25. mar. 1675 på København Slot død 27. jun. 1695 i Ulm på vej til Italien.
4. Sophie Hedvig * 28. aug. 1677 i København, ugift da hun blandt andet ikke ville svigte sin lutherske tro for at kunne indgå et påtænkt ægteskab med den tysk – romerske kejser Josef 1.
5. Karl * 26. okt. 1680, død 8. jun. 1729 på Vemmetofte, svagelig og tunghør.
6. Christiane Charlotte, død som barn.
7. Wilhelm * 21. feb. 1687, død 23. nov. 1705.

Charlotte Amalie af Hessen – Kassel døde den 27. mar. 1714 af skarlagensfeber og blev gravsat i Roskilde Domkirke.

Men allerede i 1671 tog Christian V Sophie Amalie Moth til elskerinde. Hun var * 28. mar. 1654, som datter af Frederik 3`'s livlæge Poul Moth.

Sophie Amalie Moth blev i 1676 anerkendt som kongens ” maitresse ”, dvs. ” officiel elskerinde ” I 1677 blev hun udnævnt til grevinde af Samsø, og i 1679 anerkendtes hendes børn af kongen. De fik tillagt navnet Gyldenløve. Sophie Amalie Moth døde 17. jan. 1719 på Jomfruens Egede ved Præstø. Hun blev begravet i Sct. Petri Kirke i København.

Hendes børn med Christian V.

1. Christian Gyldenløve * 28. feb. 1674, greve af Samsø. Han førte fra 1701 – 1702 et ganske stort kontingent danske hjælpetropper i den tyske kejser Leopold 1`s

tjeneste. Prinsen udmærkede sig under lang række krigshandlinger i såvel franske som tyske hære. Han døde den 16. jul. Af kopper i Danmark. Stamfar til greverne af Danneskiold – Samsø. Gravsat i den tyske Sct. Petri Kirke i København.

2. Ulrik Christian Gyldenløve, greve af Samsø, han førte flåden i Køge Bugt den 4. okt. 1710, da orlogsskibet ” Dannebrog ”’s besætning, under Ivan Huitedts kommando, heltmodigt gik i døden for fædrelandet. Ulrik Christian Gyldenløve støttede Tordenskjold ved flere lejligheder. Han døde den 8. dec. 1719.
3. Datter død som barn.
4. Datter død som barn
5. Christiane Gyldenløve * 7. jul. 1672, hun blev gift den 8. nov. 1686 med grev Frederik Ahlefeldt. Død den 12. sep. 1689 i Gråsten.

Christian 5 døde den 25. aug. 1699 på København Slot efter et jagtuheld i Jægersborg Dyrehave (der var anlagt af majestæten selv) Han blev den 19 okt. Gravsat i Roskilde Domkirkes højkor.

År. 1669

Det før så magtfulde tyske Hansaforbund opløses.

År. 1670

Christian V bliver konge * 15. apr. 1646 på Flensborghus Slot, ældste søn af Frederik III og Sophie Amalie.

Han blev gift 25. jun. 1667 med Charlotte Amalie * 27. apr. 1650, datter af landsgreve Wilhelm 6 af Hessen – Kassel.

1670.

Hekseprocesserne.

Hekseprocesserne tegner et mørkt og gruppvækkende kapitel i vor forhistorie. Efterfølgende over 343 år gamle retssag taget fra Nørherreds retsprotokol er fra slutningen af denne periode og afslører trange vilkår for retssamfundet i de dage.

Uddraget fra retsprotokollen er afskrevet af afdøde grd. Jørgen Iversen Svejrup

Anno 1670 den 5. jun. Har Kgl. Majestæts Befalingsmand Peter Petersen Støed, Herredsfoged for Nørherred, og Kgl. Majestæts Forvalter på Nordborg Rudolph Jessen, ladet alle de Holbo Bymænd, som havde Ild og Arnested, stævne, tillige med Mathis Hansen og hans hustru Maren, til gjen og

forsvar, fordi samme Maren Mathieses er i ondt rygte for trolddom. Herpå er følgende vidnesbyrd om Maren Mathieses funden.

Lars Christensen hustru Abelone har sagt til Maren Mathieses, at Røgeren i Holm allerede var henne hos herredsfogden, for at give tilkender, at hun – Maren var skældt for trolddom af Karen Møllers, hvilket hun havde hørt af Kristine Jørgens.

Kristine Jørgens bekræftede, at hun havde hørt af Hindrig Tombsens hustru i Holm, medens de talte sammen i pinsedagene, at Karen Møller havde beskyldt Maren M. for trolddom.

Hindrig Tombsens hustru i Holm forklarede, at Karen Møllers var kommen ind til hende, for at få hende til at gå til Maren M. og forklare hende, at eftersom hendes mand Simon Møller, var falden i sygdom og havde lagt i længere tid, havde hun Maren mistænkt for at have forvoldt denne sygdom.

Hindrig Thomasens hustru havde nægtet at besørge dette ærinde, men imidlertid kom Maren Mathieses selv ind til dem. Maren spurgte, hvordan Simon Møller havde det, hvortil hans hustru svarede, at det viste hun vel bedst selv, men hun skulle nok få sørget sådanne råd, at den som havde forvoldt hendes mands sygdom, skulle få Ild og Brand i stedet.

Karen Møllers forklarede for herredsfogden, at havde hun talt sådanne ord om Maren M., da var samme Maren før blevet udkældt for Trolddom.

Hans Lauridsen i Holm beklagede sig for retten over, at hans hustru var blevet syg efter en strid med Maren M. for halvandet år siden. Da Hans Lauridsen ved lejlighed havde ladet Maren dette høre, var det blevet bedre med hans hustru.

Bunde Martensen tilstod, at for nogen tid siden er Maren M. kommet ind i hans gårdsrum, efter en strid, han havde haft med hende, og han havde da forklaret Maren, at dersom han, hans hustru eller børn kom i nogen ulykke efter denne dag, vilde han i høj grad have hende mistænkt.

Kristen Hansen beklagede sig over, at han troede Maren havde forskyldt, at han pludselig mistede sit kræ i år.

Engel Fennekes klagede over, at efter at hendes søn var blevet slået af Mathis Hansen, var han blevet hel forvirret i hovedet og løb splinternøgen om på gaden. Hun havde derfor sagt til Maren M. s søn og datter, at dersom det ikke blev bedre med hendes søn, skulle deres moder få både Ild og Brand. Efter den tid var det blevet bedre med ham.

Efter sådanne ord og vidnesbyrd, har Herredsfogden på øvrighedens vegne pålagt de Holbo mænd at give Maren M. med hendes husbond et Byvinde hvor hun enten kunde renses, eller fælles som Troldkone, hvilket Byvinde af de Holbo Bymænd er udstedt således.

Efter som Maren M. for nogle år siden var sat på Nordborg for Trolddoms sag, har der efter at hun er kommet ud derfra været rygter om Trolddom, dette bevidner vi, som byens forstander med vores Husmærker og Segl.

Hvorpå Maren M. får sit Sognevinde således: - Anno 1670 den 20 jun. Har menige Sognemænd fra Tontoft Sogn, efter øvrighedens befaling forsamlet i Tontoft Kirke, for at give Maren M. af Holm

hendes Sognevinde, således som de det for Gud og høje Øvrighed kan forsvare, og som hun har fortjent. Hertil svarer det ganske Sognefolk, fra alle tre byer, at de ville give hende det samme vidnesbyrd som Holboerne havde givet hende.

Derpå har seks af de Holbo gårdmænd, som byens forstandere på samtlige Bymænds vegne for retten givet fuldkommen sag mod Maren M., som Troldkone.

Anno 1670 den 26. jun. er vi 12 Kirkenævninge, som er (navne på personer) af Herredsfogden for i dag opkrævet ang. Maren M. s Trolddomssag. Så sværger vi da for Gud og hans hellige Evangelium, at vi fuldkommen efter lov og vidnesbyrd tilfinder Maren M. fra Holm at være en Troldkone, hvorfor hun bør lide og undgælde, så vidt lov og ret udviser.

Herpå havde herredsfogden givet hende under Skarpretterens hånd ved tortur at få hende til at bekende at hun en Troldkone.

Anno 1670 den 28. juni er Maren M. i forhør hvor hun bliver spurgt om hun ville spotte den onde ånd, hvorpå hun svarer, at Gud havde forbudt hende det. Videre er hun blevet spurgt om hun var skyldig i Trolddomssagen med Laurids Baggesen, hvor for hun er sigtet. Hun svarer, at derfor havde Laurids Baggesen fået Svindsot, og at hun den aften intet videre vedgæet.

Den 29 om morgenen bekendte hun intet på Trolddoms vegne, da Gud havde forbudt hende det, hvorpå Skarpretteren ville have håret afskåret, hvorefter hun straks bekendte, at have gjort Hans Lauridsens hustru syg, og Niels Finks søn gal, samt fliet dem begge bedere igen med urter som hun fandt under tornebusken.

Hun bekendte også under tortur at hun sammen med Kristine Balzer og hendes mand havde stjålet 8. får, men hun kunne ikke erindre hvad de ellers havde stjålet sammen. Videre bekendte hun at have stjålet en fed ko fra Jens Jørgensen, og at hun og hendes mand havde taget det flæsk, som var frastjålet Anders Bejerholm i Hagenbjerg.

Samme dag, under totur, blev hun spurgt om hun fremdeles ville stå ved det som hun havde tilstået, hvortil hun svarede ja.

Videre har hun bekendt at hun sammen med Bodil Jørgens fra Jørgen Matzens hus har villet skille godtfolk fra deres kør. På spørgsmål hvilke godtfolk, svarede hun at det var Laurids Baggesen hun mente for den skam han havde tilført hende, tilspurgt om hvad årsagen var til at Bodil Jørgens havde været med til sådan forsæt, svarede hun at det ikke lige havde været Bodils bedrift. Maren M. blev under totur spurgt om Bodil Jørgens vidste noget om hende i trolddoms sager. Dertil svarede hun at Bodil Jørgens var uskyldig.

Den 30. om morgenen er hun atter i forhør, hvor hun under totur bliver spurgt om hun vil stå ved alt det som hun har tilstået, hvortil hun svarer ja og indrømmer at hun har fortjent døden. Hun bad den høje Øvrighed om de nådigst ville bevillige, at hun med sværdet måtte rettes. Videre bad hun om, at hendes skriftefader måtte meddele hende den hellige Nadver.

Den 5. juli om aftenen er hun igen i forhør, og man spørger hende om hun vil stå ved hendes forrige bekendelser – dertil svarer hun ja. Morgenen derpå får hun den hellige Nadver hvorpå hun modtager sin dom som lyder

Da efter tiltale, gensvar og sagens lejlighed, eftersom Maren M. af Holm, formedeles andre bedrifter og egen bekendelse, både på Trolddoms vegne, såvel som tyveri, hvorfor hun efter loven har fortjent Ild og Brand, men alligevel til en liderligere død er benådet, tilfinder jeg Herredsfoged med de følgende 12 Doms mænd udi Skarpretterens hænder, at rettes med sværd for hendes misgerningers skyld, som det sig bør.

År.1671

Dannebrogsordenen indstiftes

Født 11. okt. 1671

Frederik IV, søn af Christian 5 og Charlotte Amalie af Hessen

År. 1672

Der er nu 56 købstæder i Danmark.

År. 1673

Jordemodereksamen indføres i Danmark

Ingeborg Christensen Smed, * 25. dec. 1673 i Møllegade 13, † 1729 i Hellesøvej 43. Hun blev gift med Peter Willadsen Hellesø, 29. okt. 1699 i Nordborg, * 11 jun. 1676 i Hellesøvej 43 (søn af Peter Jørgensen Willadsen og Mette Boyesdatter), † 1729 i Hellesøvej 43.

Børn:

- i. Peter Petersen Hellesø * 30. nov. 1706.
- ii. Christen Petersen Hellesø, * 1709, † 1710 i Hellesø.
- iii. Margrethe Elisabeth Petersdatter, † 1710 i Hellesø.
- iv. Johannes Christian Petersen Hellesø, * 1711 i Hellesø.
- v. Margrethe Elisabeth Petersdatter, * 1713 i Hellesø, † 1729 i Hellesø.
- vi. Jørgen Petersen Hellesø * 1715.

År.1674

Griffenfeld styrtes som den første ledende borgerlige embedsmand efter enevældens indførelse.

Jørgen PETERSEN KOLMOS født. OKT 1674, Havnbjerg, Havnbjerg Sogn, døbt 8 okt. 1674, Havnbjerg Kirke, (søn af Peter THOMSEN og Syndet JØRGENSEDATTER på fæsteboel nr. 144 i Havnbjerg) gift (1) 10 Jun 1714, i Nordborg Kirke, Ellen JEPPESDATTER, født CA. 1687, Pøl, Nordborg Sogn, døbt Nordborg Kirke, (datter af Jep CHRISTENSEN og Karen PETERSDATTER) død DEC 1726, Pøl, Nordborg Sogn, begr. 15. dec. 1726, Nordborg Kirke, gift (2) 26. okt. 1727, i Nordborg Kirke, Anna RASMUSDATTER. Jørgen døde MAJ 1764, Pøl, Nordborg Sogn, begr. 24. maj. 1764, Nordborg Kirke.

Fæsteboelsmand i Pøl, nr. 1 "Kolmosgaard" Pøl Søndergade 19. Tilnavnet Kolmos
Gift 2 gange. Se mere i Kolmos bogen.

Børn med Ellen JEPPESDATTER:

i Peter Jørgensen KOLMOS født. 2 Jun 1716. Se nedenfor.

ii Jep Jørgensen KOLMOS født 2 Jun 1716, Pøl, Nordborg Sogn, døbt Nordborg Kirke, død SEP 1716, Pøl, Nordborg Sogn, begr. Nordborg Kirke.

iii Elinore Jørgensen KOLMOS født DEC 1717, Pøl, Nordborg Sogn, døbt DEC 1717, Nordborg Kirke.

iv Thomas Jørgensen KOLMOS født 1722, Pøl, Nordborg Sogn, døbt Nordborg Kirke, død APR 1741, Pøl, Nordborg Sogn, begr. Nordborg Kirke.

v Jeppe Jørgensen KOLMOS født 1724, Pøl, Nordborg Sogn, døbt Nordborg Kirke, død FEB 1725, Pøl, Nordborg Sogn, begr. 21. feb. 1725, Nordborg Kirke.

vi Syndet Jørgensen KOLMOS født DEC 1725, Pøl, Nordborg Sogn, døbt DEC 1725, Nordborg Kirke.

Børn med Anna RASMUSDATTER:

vii Ellen Jørgensen KOLMOS født JUN 1733, Pøl, Nordborg Sogn, døbt JUN 1733, Nordborg Kirke.

År.1675

Jacob Hansen (Øster), * Døbt 4. marts 1675 i Møllegade 3 (søn af Hans (Petersen) Jacobsen og Anne Jacobsdatter), † 1737 i Møllegade 3. Han blev gift med Anna Hansdatter, 22. nov. 1705 i Nordborg.

Børn:

- i. Hans Hansen Jacobsen * 1706.

År.1676.

Mathias Christensen Fink, * sep. 1676 i Møllegade 99, † apr. 1742 i Damgade 24. Han blev gift med Ingeborg Mortensdatter, 26 nov. 1702 i Nordborg, * 1683 i Dyvigvej 12 (datter af Morten Bondesen og Maren Jørgensdatter), † ef. 1742 i Damgade 24.

Børn:

- i. Anne Mathisdatter, * 1703.
- ii. Jørgen Matthisen * 1710.
- iii. Peter Matthiesen * 1714.

Anno 1743 27 mar. er der bleven holden skifte og deling udi Holm hos den salig mand Mathias Fink, hvilket kongeligt fæsteboel sønnen Peder Mathiesen igen antager. Boets masse 81 rdl 46 sk. Gælden er ligeledes 81 rdl 46 sk. Sønnen Peder Mathiesen har 35 rdl til gode, men afstår dem for korn til 20 rdl 16½ sk. Hermed går regnskabet i 0, og der bliver hverken til børn eller moder. Moderen får aftægt.

Peter Willadsen Hellesø, * 11 jun. 1676 i Hellesøvej 43, † 1729 i Hellesøvej 43. Han blev gift med Ingeborg Christensen Smed, 29. okt. 1699 i Nordborg, * 25. dec. 1673 i Møllegade 13 (datter af Christen Madsen Smed og Maren Christensen Husfogede), † 1729 i Hellesøvej 43.

Børn:

- i. Peter Petersen Hellesø * 30. nov. 1706.
- ii. Christen Petersen Hellesø, * 1709, † 1710 i Hellesø.
- iii. Margrethe Elisabeth Petersdatter, † 1710 i Hellesø.
- iv. Johannes Christian Petersen Hellesø, * 1711 i Hellesø.
- v. Margrethe Elisabeth Petersdatter, * 1713 i Hellesø, † 1729 i Hellesø.
- vi. Jørgen Petersen Hellesø * 1715.

Peder Pedersen Villadsen, født jun. 1676 i Holm, døbt 11 jun. 1676 i Nordborg, ref: NG1808. Han blev gift med Ingeborg Christensen Smed, 29. okt. 1699 i Nordborg, født dec. 1673 i Holm (datter af Christen Madsen Smed og Maren Christensen Husfoged på kåd nr. 83 i Holm), døbt 28. dec. 1673 i Nordborg, ref: PC1808, død mar 1729 i Holm. Peder død mar 1729 i Holm. Peder Pedersen nævnes ved datterens dåb 1701 på Augustgaard. Han kaldes Peder Villadsen ved sønnens dåb 1706, og ved sønnens dåb 1709 nævnes han ved Hellesøe. Han kaldes Peder Villaden Hellesøe ved sin død. Det anføres, at hans hustru blev begravet for 3 uger siden, og nu fulgte han efter. De har været 3 brødre og alle 3 har haft disse fakta, at de en kort tid efter deres hustru er blevne bortkaldede. Ingeborg: Introduceret 10. apr. 1701, 11. feb. 1702, Ingeborg Christensdatter nævnes ved vielsen 1699 af Holm. Introduceret 9 jan 1707, 26. dec. 1709, 30 jul 1713, 26. maj 171. Hun nævnes ved sin død som boendes ved Hellesøe.

År.1677

Søhelten Niels Juel sejrer under slaget i Køge Bugt over stor svensk flådestyrke.

År.1678.

I 1678 kom Hertug August til Nordborg. Dette besøg gjaldt slottes genopbygning efter branden i 1665, efter otte dage rejste han igen.

Hertug August og frue foretog 1679 og 1680 større rejser bl. a. til Magdeburg og England. Den 28. mar. 1680 ankom de så til Nordborg med børn og tjenestefolk.

Johan Hansen, * Døbt 24. feb. 1678 (søn af Hans (Petersen) Jacobsen og Kirstine Tiesses), † 9. feb. 1744. Han blev gift med Mett Jensdatter, 5. nov. 1710 i Nordborg, * Døbt 23. nov. 1681 (datter af Jens (Jes) Christensen og Maren Nielsdatter), † 5. apr. 1750.

Børn:

- i. Jes Johansen * 1716.

År.1679.

Jens Rasmussen, * 1679 i Holm (søn af Rasmus Christensen og N.N), † 1760 i Møllegade 76. Han blev gift med Botel Christens, 24 jan 1706 i Nordborg, * 1677, † begravet 3. okt. 172 i Møllegade 76.

Børn:

- i. Rasmus Jensen * 1706.
- ii. Gertrud Jensdatter, * 1707 i Holm.
- iii. Ellen Jensdatter, * 1709.

- iv. Lauritz (Vester) Jensen * 1715.
- v. Hans Jensen * 1718.

Jens Rasmussen, døbt den 04.06.1679, søn af Rasmus Christensen, viet i Nordborg kirke den 24.01.1706 Jens Rasmussen og Botel Christens af Holm. Begravet den 19.11.1747 Jens Rasmussen fra Holm, 68 år gammel. Anno 1748 27 mar er holdt skifte og deling efter den salig mand Jens Rasmussen boende i Holm, hvilket kongeligt fæsteboel sønnen Lorentz Jensen igen antager. Boets midler er 137 rdl 6 sk. Gælden er 123 rd 22 sk. Heraf har boets annammer Lauritz Jensen efter regning for korn 19 rdl 32 sk til gode, sønnen Rasmus Jensen har lånt sin fader 4 rdl. Bliver tilovers 13 rdl 32 sk. Den ene halvdel får den yngste søn Hans Jensen, som er 6 rdl 40 sk. Den anden halvdel får Peder Andersen, boelsmand udi Holm, så som han resterer udi medgift med sin hustru Ellen Jenses 26 rdl, men bekommer kun 6 rdl 32 sk. Enken Ingeborg Jenses får aftægt, og hendes egen søn Hans Jensen skal lade hende hæderlige begrave, og arver derfor hvad der måtte være efter hende.

År.1680

Enevælden gennemføres i Sverige.

Tirsdag den 14. sep. 1680 om aftenen kl. 10 udbrød der en brand i amtmandens baghus. Der brændte 7 pæne gavlhuse med stald og lade, og 2 smukke våninger i Nordborg.

År.1681.

Der opsættes trangadelygter i København.

I år 1681 blev Magdalena Jacobsdatter, med tilnavnet Kuk, halshugget for Peder Støds dør, fordi hun havde myrdet sit barn, som hun begravede i Peder Støds kælder

Christen Frederiksen, * sep. 1681 i Hellesøvej 20, † jun. 1737 i Ramsdam 1. Han blev gift med (1) Maren Lorenzen, 26. jun. 1718 i Nordborg, * 1675, † 1724 i Ramsdam 1. Han blev gift med (2) Karen Nielsen Mau, 12. nov. 1724 i Nordborg, * jun. 1691 i Møllegade 82 (datter af Niels Jørgensen Mau og Maren Bondesen), † 1737 i Holm.

Børn:

- i. Maria Christensdatter * jan. 1720.
- ii. Maren Christensdatter, * 1725, † 1726.
- iii. Frederik Christensen, * 1729, † okt. 1739.

År.1683

Man indfører ensartet mål og vægt over hele Danmark.

Tyrkerne forsøger for sidste gang forgæves at erobre Europa, men afvises foran Wien.

Ingeborg Mortensdatter, * 1683 i Dyvigvej 12, † efter. 1742 i Damgade 24. Hun blev gift med Mathias Christensen Fink, 26. nov. 1702 i Nordborg, * sep. 1676 i Møllegade 99 (søn af x Christen Fink og Anna Mathiasdatter), † apr. 1742 i Damgade 24.

Børn:

- i. Anne Mathisdatter, * 1703.
- ii. Jørgen Matthisen * 1710.
- vi. Peter Matthiesen * 1714.

Hans (Julmand) Christensen, * dec. 1683 i Møllegade 15, † mar 1762 i Møllegade 15, begravet 28 mar 1762. Han blev gift med Ann Nielsdatter (Mau), 6. apr. 1711 i Nordborg, * 1688 i Møllegade 82 (datter af Niels Jørgensen Mau og Maren Bondesen), † jan 1767 i Møllegade 15, begravet 12 jan 1767.

Børn:

- i. Kirsten Hansdatter, * 1712 i Holm.
3. ii. Peter Hansen Julmann * 6. apr. 1714.
4. iii. Christen Hansen Julmand * 3. jan. 1717.
- iv. Niels Hansen Julmand, * 16. apr. 1719 i Møllegade 15, † 1769.
- v. Maren Hansen Julmand, * 5. nov. 1723.
5. vi. Hans Hansen Julmand * 14. feb. 1726.

Hans Christensen Hjulmand, født 1683, ref: NG2167. Gift 6. apr. 1711 i Nordborg, Anne Nielsen, født 1689, ref: PC2167, død dec. 1776 i Holm, begr: 4. dec. 1776 i Nordborg. Hans død feb. 1762 i Holm, begr: 21. feb. 1762 i Nordborg. Hans Christensen Hjulmand fæster formandens boel for 20 rdl, giver 1711 4 rdl, 1712 3 rdl, 1713 2 rdl, 1714 3 rdl, 1715 2 rdl, 1716 2 rdl, 1717 1 rdl, 1718 1 rdl, 1719 1 rdl, 1720 resten 1 rdl. Hans Christensen nævnes ved vielsen 1711, ved datterens dåb 1712 kaldes han Hans Christensen Julman. 1760 31 mar er holdt skifte og deling hos boelsmand i Holm Hans Hjulmand og hans hustru Anne Hanses som overlader og afstår sit boel for alderdoms skyld til sin ældste søn Peder Hjulmand. som har 3 brødre ved navn Christen, Niels og Hans samt en søster Kirsten. Boets midler er 221 rdl 26 sk, gælden er godt og vel 118 rdl, heraf haver sønnen Peder 48 rdl til gode, sønnen Christen 12 rdl, sønnen Niels, som kun har fået lidet får 40 rdl, forældrene giver datteren Kirsten 4 rdl. Bliver igen tilbage 102 rdl 44 Sk. Disse 102 rdl 44 sk tilkommer forældrene og bliver ståendes i boelet, hvorfor sønnen årligt skal give forældrene 3 rdl i rente. Når forældrene afgår ved død arver samtlige efter landsens lov og ret. Sønnen Peder som boelet annammer, tager imod sin skrøbelige broder Niels, og lover at give ham årligt ved hver markedsdag 1 rdl, derimod giver han ingen rente af de 40 ovennævnte rdl, som bliver ved boelet. Såfremt Niels ikke vil blive ved boelet udbetales de 40 rdl. Hans Christensen Hjulmand nævnes ved sin død som forstum boelsmand og tolvmand i Holm. 78 år og 8 md gammel. Anne: Anne Nielsdatter nævnes ved vielsen 1711. Introduceret 10. apr. 1712, 27. maj 1714, 21. feb. 1716, 30. maj. 1719, 14. dec. 1721, 12. dec. 1723, 5. maj 1726, hun skal være en datter af Niels Maw.

År.1686

Newton offentliggør sin opdagelse af tyngdeloven.

År. 1687

Den 19. jul. 1687 begyndte man at bygge på det nye kapel ved Nordborg kirke.

År.1688.

Iver Frederiksen, * 1688 i Nørregade 6 Oksbøl, † 1761 i Nørregade 6 Oksbøl. Han blev gift med Karen, † i Nørregade 6 Oksbøl.

Børn:

- i. Friderich Iversen * EFT 1710.
- ii. Jørgen Frederiksen, * 1722.
- iii. Anna Frederiksen * 1725.
- iv. Anna Cathrine Frederiksen, * 1728, † 1728.

År. 1693.

Den sidste heksebrænding foretages i Danmark.

År.1694.

Bank of England oprettes i London.

Bonde Mau Nielsen, * 1694 i Møllegade 82, † 1764 i Møllegade 82. Han blev gift med Maren Petersdatter, 22. okt. 1724 i Nordborg.

Børn:

- i. Niels Bondesen * maj. 1726.
- ii. Maren Bondesdatter * 1728.

BONDE NIELSEN (MAU) blev d. 15. oktober 1724 viet i Nordborg kirke til MAREN PEDERSDATTER, han findes 1725 – 1740 og 1741 – 1751. Anno 1757 findes Bonde Nielsen på Aftægt. Han er således søn af nr. 4 og stedsøn af nr. 5.
Bonde Nielsen, født 1694 døde 1764.

Mathias Hansen, * 4. aug. 1694 i Vestermølle (søn af Hans Christensen Møller og Karen Simonsdatter), † 1773 i Holm. Han blev gift med (1) Eleonora Mortensdatter, 20 okt. 1723 i Nordborg, * 1700 (datter af Morten Bondesen og Maren Jørgensdatter), † 1739. Han blev gift med (2) Anna Hansdatter, 19. maj. 1740 i Nordborg, * 1703 i Pøl (datter af Hans Jessen Bødker og Thyre Andersen), † 6 jan 1781 i Holm.

Børn:

- i. Karen Matthiasdatter * 1732.
- ii. Holger Mathiesen * feb. 1742.
- iii. Martin Hansen Mathiesen * 1743.
- iv. Eleonore Mathisdatter, * 1749, † 1761.

År.1695.

Viet den 15. dec. 1695 på København Slot

Frederik IV * 11. okt. 1671, ældste søn af Christian 5 og Charlotte Amalie.

Med

Louise af Mechlenburg – Gystrow * 28. aug. 1667, datter af Gustav Adolph af Mechlenburg – Gystrow.

Deres børn.

1. Christian * 1697, død 1698.
2. Christian * 30. nov. 1699 på København Slot, gift den 7. aug. 1721 med Sophie Magdalene af Brandenburg – Kulmbach * 28. nov. 1700.
3. Frederik Karl * 1701, død 1702.
4. Georg * 1704 død 1704
5. Charlotte * 6. okt. 1706, død 28. okt. 1782. Hun var højt elsket for sin godgørenhed. Lod det nuværende Charlottenlund Slot bygge.

Louise af Mechlenburg – Gystrow døde den 15. mar. 1721. Gravsat i Roskilde Domkirkes højkor under udfoldelse af den allerstørste pomp og pragt.

År. 1696

I året 1696 blev der født 39 børn, død 23 børn og 15 gamle, viet 13 par

Jørgen (Øster) Christensen, * 1696 i Dyvigvej 10. Han blev gift med Charlotte Lauritsdatter, 14. aug. 1729 i Nordborg.

Børn:

- i. Christen (Øster) Jørgensen Bonde * 1730.

Jørgen Christensen Øster, født nov. 1696 i Holm (søn af Christen Jørgensen og Cecilie Hansen), døbt 8. nov. 1696 i Holm, ref: NG2552. Han blev gift med Charlotte Lauritzen Skræder, 14. aug. 1729 i Nordborg, født okt. 1691 i Holm (datter af Lauritz Pedersen Skræder og Anne Pedersen), døbt 4. okt. 1691 i Nordborg, ref: PC2552, død nov. 1772 i Holm, begravet 22. nov. 1772 i Nordborg. Jørgen død mar 1746 i Holm, begravet 6 mar 1746 i Nordborg. nævnes ved sønnens dåb 1730 i Holm, Nordborg Amtsregnskaber: Nævnes 1718 i et bidrag til Hjortsprings brand. Han nævnes ved troløvelsen 13 jul 1729, som var en lørdag, men det harmonerer ikke med hinanden, så troløvelsen har nok været 23 jul 1729, som var en lørdag. Han findes 1740 – 54. Fra dette boel er Nis Hansen skrevet for ”Kirketiende” eller ”Kvægtiende”. Det kan have været hans karl, eller en mand, som har lejet sig ind. Charlotte: Introduceret 1. okt. 1730, Charlotte Lauritzdatter nævnes ved troløvelsen 1729 af Holm. Introduceret 10. maj 1733, Da kirkebogen er fugtskadet, kan man ikke læse barnets fader ved dåben, men han ses ved moderens introduktion.

År. 1698.

Christen Christensen Grau, * 1698 i Rambøgevej 3 Pøl (søn af Christen Hansen Grau og Dorthe Christens), † 17 mar 1776 i Ellehave 12. Han blev gift med Tøre Hansdatter, 1. nov. 1733 i Nordborg, * Døbt 30. aug. 1711 i Gl. boel 7Holm (datter af Hans Jensen og Kirsten Clausdatter), † 30. okt. 1785 i Ellehave 12.

Børn:

- i. Christen Christensen Grau * 1734.

- ii. Hans Christensen Grau * 1736.
- iii. Kirsten Christensdatter Grau * 14. sep. 1738.
- iv. Maren Christensdatter Grau * 1740.
- v. Jeppe Christensen Grau * 11. nov. 1742.
- vi. Dorothea Christensdatter Grau * 1745.
- vii. Jes Christensen Grau * 1747.
- viii. Jens Christensen Grau * 1750.
- ix. Jørgen Christensen Grau * 15 jun. 1752.
- x. Nicolai Christensen Grau * 1754.

År.1699

År. 1699

Christian den V. døde 25. aug.1699, han var * den 15. apr. 1646, søn af Frederik den 3 og Sofie Amalie af Braunschweig – Lyneburg. Han var konge af Danmark og Norge 1670 – 1699 .Da han blev konge var det hans ambition at befæste enevælden i Danmark og igen gøre landet til en stormagt i Østersøen. I ungdomsårene havde han oplevet den franske konges fascinerende hof. Som noget af det første skabte kongen en ny adelig rangorden med grever og baroner i 1671 og ligeledes en ny ridderorden, Dannebrogordenen. Da kongens uddannelse var blevet forsømt i ungdomsårene, lod han sig lede af sine rådgivere, først og fremmest af Peder Griffenfeld. Christian den V. blev gift med Charlotte Amalie af Hessen – Kassel i 1667. Kongen holdt specielt af jagt og lod derfor Eremitageslottet i Dyrehaven bygge. Under en jagt havde kongen et alvorligt jagtuheld, og han døde 53 år gammel i 1699.

Frederik den IV * 11. okt. 1671, søn af Christian den V. og Charlotte Amalie

Gift den 15. dec. 1695 med Louise af Mecklenburg – Gystrow * 28. aug. 1667, datter af Gustav Adolph af Mecklenburg – Güstrow.

Han blev konge efter faderens død i 1699.

År. 1700

Frederik IV. havde ambitioner om at gøre Danmark til en stormagt igen. Kongen indgik derfor hurtigt forbund med Polen og Rusland mod Sverige, hvorved den store Nordiske Krig begyndte i år 1700. Svenskekongen Karl 12. tvang imidlertid Danmark ud ved en hurtig invasion af Sjælland.

Derefter fulgte en fredsperiode. Her viste Frederik IV. sig som en dygtig indenrigspolitiker. I de følgende år ophævede han bøndernes tvangsarbejde – vornedskabet – og hjalp de fattige ved en fattiglov, der skaffede penge til de allerfattigste. Kongen oprettede endvidere 240 rytterskoler.

Den gregorianske kalenderreform gennemføres i Danmark; der fjernes dette år 11 døgn i kalenderen!

Stor nordiske Krig bryder ud (1700 – 1721).

1701 – 1713 Den spanske Arvefølgekrig.

År.1702.

Vornedskabet (bondens bopælstvang) ophæves på Sjælland og øerne.

Viet den 20. feb. 1702 i Umbstadt ved Frankfurt.

Hertug Christian Carl * 20. aug. 1674, søn af Hertug August og Elisabeth Charlotte i Nordborg.

Med Hofdamen.

Dorothea Christine von Aichelberg * 23. jan. 1674, datter af Amtmann Johan Franz von Aichelberg og Anna Sophie Traudenburg i Nordborg.

Deres børn.

1. Wilhelmine Auguste * 13. sep. 1704, gift den 20. sep. 1731 med Grev Conrad Ditlev Reventlow på Brahetrolleborg. Hun døde den 16. mar. 1749.
2. Frederik Carl * 4. aug. 1706, gift den 18. jul. 1730 med Christine Armgard Reventlow, datter af Detlev Reventlow. Christine var en niece til Danmarks dronning Anna Sophie Reventlow.

Dorothea Christine var hofdame for Frederik Carls moder på Østerholm, og hverken hans moder eller broder var indforstået med denne forbindelse, så Christian Carl måtte give afkald på sine fyrstelige rettigheder og på de ærøske godser imod en årlig apanage, der, hvis han døde først, skulle tilfalde hans enke. Det ” Ernst Gyntherske ” hus (det lå på Perlegade) i Sønderborg blev anvist ægteparret som bolig og efterkommere skulle kun betragtes som adelige, og vokse op under navnet von Carlstein. Denne kontrakt måtte Christian Carl underskrive den 24. nov. 1702. Denne kontrakt skulle dog kun have gyldighed så længe der levede mandlige arvinger fra Hertug Joachim Frederiks side.

Christian Carls største fornøjelse var at tage ud på fisketur sammen med sin gamle tjener. Den 18. maj. 1706 lå de ude foran Vemmingbund, da et stort skib kastede anker i nærheden. En jolle blev sat ud og en syg mand af besætningen bragtes fra borde, for at transporteres ind til Sønderborg. Da jollen passerer båden, løste vinden et tørklæde, der var lagt over den syges ansigt, og det fløj over mod Christian Carls ansigt. Dagen efter blev han syg, og døde den 23. maj. 1706 af pest.

År.1706.

Nicolay Nissen, * 1706 i Ladelund, † 1787 i Ladelund. Han blev gift med (1) Cathrin Christiansen, * 1756, † 7 jan 1791. Han blev gift med (2) Maren Johannes, * 1716 i Westre (datter af Johan Nissen og Heidewig), † 1793.

Børn:

- i. Christian Nicolaisen, * 7. jan. 1791, † 24 jun. 1793.
- ii. Johan Nissen Nicolaisen * 1759.

Hans Hansen Jacobsen, * 1706, † 1757. Han blev gift med Anne Dorothea Rudolfsdatter, 21. apr. 1720 i Nordborg, * 1685 i Stevning (datter af Rudolph Christensen og Ukendt), † 1757.

Børn:

- i. Jacob Hansen * 1722.
- ii. Maren Hansdatter, * 1724 i Møllegade 3, † 29. sep. 1730 i Møllegade 3.
- ii. Barn Jacobsen, * 1728.
- iii.

År. 1703

Peter den Store grundlægger Sct. Petersborg midt i en sump.
Tokyo skades af jordskælv.

I året 1703 blev Frederik IV gift til venstre hånd med grevinde Elisabeth Helene Vieregg * 4. maj. 1679, datter af den daværende preussiske gesandt i København.

Deres barn.

1. Frederik Gyldenløve * 1704, død som spæd.

Elisabeth Helene døde kort efter fødslen i 1704.

År. 1704

Frederiksberg Slot er næsten fuldført.

I 1704 blev der født 35 børn, død 11 børn og 7 gamle, viet 8 par.

År. 1705

Den svenske kong Karl 12`s hær hærger hæmningsløst Europa

År.1707.

Den senere søhelt Tordenskjold, starter sin karriere som skibsdreng på et slaveskib.

År.1708.

Karl 12 angriber Rusland. Frederik IV rejser til Italien.

År.1709.

I år 1709 led Karl 12 nederlag ved Poltava i Rusland. Den svenske kong Karl 12 må flygte til Tyrkiet, og Frederik 4 gik igen ind i den Store Nordiske Krig. Målet var at generobre Skånelandene. Det lykkes at erobre regionen, men kongen tabte et afgørende slag ved Helsingborg i 1710, så han måtte opgive erobringerne.

Krigen blev nu en forsvarskrig for Danmark, da Karl 12. forsøgte at erobre Norge. Her kunne søhelten Peder Tordenskjold tilføje den svenske flåde en række nederlag. Ved fredsslutningen i 1720 fik Frederik 4. herredømmet over Slesvig, men ikke Skånelandene.

Frederik IV. byggede Frederiksberg Slot, og som symbol på freden opførte han Fredensborg Slot

Han lod det gamle København Slot ombygge.

Danmark var fattig i de sidste år af kongens regeringstid. Tilmed blev landet ramt af en række ulykker. Ikke nok med at pesten havde hærget hovedstaden voldsomt i 1711, nu blev hovedstaden også ramt af en voldsom brand i 1728.

År.1710.

Den 19. sep. 1710 døde Ole Rømer

Han var * 25. sep. 1644, som søn af Christen Olesen og Anne Olufsdatter. Hans far var skipper i Århus, der var mange i byen, som hed Olesen, derfor blev familien opkaldt efter det sted, hvor den oprindelig stammede fra, nemlig Rømø. Hjemme i Århus lærte Rømer om navigation og matematik ved at studere sin fars bøger.

Friderich Iversen, * EFT 1710, † FØR 1803. Han blev gift med Anna Johansdatter, 9 jul 1756 i Oksbøl, * 1728 i Lavensby (datter af Johan Mathiesen og Anna Christensdatter), † 21 jan 1803 i Nørregade 6 Oksbøl.

Børn:

- i. Iver Frederiksen * 1757.
- ii. Anna Frederiksen * 1759.
- iii. Anna Dorothea Frederiksen, * 1761 i Nørregade 6 Oksbøl, † 18 nov 1845 i Holm. Hun blev gift med Johannes Christiansen, 29 maj 1790 i Nordbog, * 1748 i Holm (søn af Christian Hansen og Anne Marie Christensdatter), † 21 okt 1824 i Holm.
- iv. Johan (Iversen) Frederiksen * 1764.
- v. Eva Maria Frederiksen, * 1766 i Nørregade 6 Oksbøl.
- vi. Frederik Frederiksen, * 1767 i Nørregade 6 Oksbøl.
- vii. Jørgen Frederiksen, * 1769.
- viii. Mathias Frederiksen, * 1772.

År. 1711

Staten overtager det danske postvæsen.

Byldepest i København. 20.000 omkommer. Kongen og hoffet flygter til Koldinghus.

År.1712

Den russiske zar, Peter den Store, flytter til Sct. Petersborg

Viet den 26. jun. 1712 til venstre hånd

Frederik IV af Danmark

Med

Anna Sophie Reventlow * 16. apr. 1693, datter af Conrad Reventlow.

Deres børn.

1. Drengbarn, død som spæd.
2. Drengbarn, død som spæd.
3. Karl, død 1729.

Kongen havde lært den unge adelsfrøken at kende ved et maskebal på Koldinghus, og bortførte hende i juni 1712 fra Clausholm for straks at gifte sig med hende ” til venstre hånd ” i Skanderborg.

” Til højre hånd ” giftede han sig med hende den 4. apr. 1721, kun 19 dage efter dronning Louises død og to dage efter bisættelsen i Roskilde Domkirke! Vielsen blev foretaget af en teologisk kandidat Clausen fra Flensborg, som også havde viet parret første gang.

Den 31 maj. Samme år kronedes Anna Sophie i Frederiksborg Slotskirke og blev dermed den første ikke – fyrstelige dronning i Danmark.

Ægteskabet – og omstændighederne omkring dets indgåelse – blev af samtid betragtet som en skandale. Der er imidlertid ingen tvivl om, at ægtefællerne nærrede meget varme følelser for hinanden.

Frederik 4 døde den 12. okt. 1730 på slottet i Odense af tuberkulose. Gravsat i Roskilde Domkirkes højkor.

Anna Sophie Reventlow døde den 7. jan. 1743 og blev gravsat i Roskilde Domkirke i et særskilt kapel.

År. 1713

Hans Christian Christiansen, * 20 sep 1713 i Westre, † 13 okt 1748 i Westre. Han blev gift med Maren Hansen, 1736, * 18 feb 1712 i Westre (datter af Johann Andresen og Else Kristens), † 13 okt 1784 i Wesre.

Børn:

- i. Cathrin Hansen.
- ii. Christian Hansen, * 21 okt 1742 i Ladelund, † 23 nov 1814 i Klixbyll.

iii. Edlef Hansen * 8 okt 1747.

År.1714.

Peter Matthiesen, * 1714 i Holm, † 17 apr. 1783 i Damgade 24. Han blev gift med Maria Madsdatter, 2. aug.. 1743 i Nordborg, * 1716, † 20 mar 1794 i Damgade 24.

Børn:

- i. Dødfødt Matthiesen, * 1744.
- ii. Ingeborg Petersdatter * 1745.
- iii. Maren Petersdatter, * 1747.
- iv. Mathias (Mattes) Petersen * 14 dec. 1750.
- v. Matz Petersen, * 1752, † 1752.
- vi. Peter (Matthiesen) Petersen * 1755.
- vii. Jørgen Petersen * 1756.

Peter Hansen Julmann, * 6. apr. 1714 i Møllegade 15, † 10 mar. 1795 i Møllegade 15. Han blev gift med (1) Anna Hansdatter, 28. okt. 1751 i Nordborg, * jul 1728 i Nørrekykkevej 16. (datter af Hans Bugislav Frederiksen og Dorothea Christensdatter), † 1773 i Møllegade 15. Han blev gift med (2) Kirsten Clausen, 11 jul 1773 i Nordborg, * 1743 i Møllegade 62 (datter af Claus Gertsen og Maren Christensdatter), † 11. maj 1808 i Møllegade 15.

Børn:

- i. Maren Petersdatter * jun. 1757.
- ii. Anna Petersdatter * 1758.
- iii. Anne Marie Julmand * 1774.
- iv. Kirsten Petersdatter * 14. maj 1777.
- v. Dorothea Jollmand * 26. dec. 1779.
- vi. Peter Petersen Jollmand * 28. aug. 1782.

Peder Hansen Hjulmand, født apr. 1714 her på fæsteboel i Holm, døbt 15. apr. 1714 i Nordborg, ref: NG2897. (1) Han blev gift med Anne Hansen Bugislaus, født jul 1728 i Holm (datter af Hans Bugislaus Frederiksen og Dorthe Christensen på fæsteboel nr.70 i Holm), døbt 4 jul 1728 i Nordborg, ref: PC2897, død mar 1773 i Holm, begr: 21 mar 1773 i Nordborg. (2) Gift 11 jul 1773 i Nordborg, Kirsten Clausen, født sep. 1743 i Holm (datter af Claus Gertsen og Maren Christensen på fæsteboel nr. 50 i Holm), døbt 4. sep. 1743 i Nordborg, ref: PF2897. Peder død 10 mar 1795 i Holm, begr: 14 mar 1795 i Nordborg. Konfirmeret 6. apr. 1730. Peder Hansen Hjulmand fik boelet ved skifte og deling 31 mar 1760, ældste søn. Det udgjorde i 1779 i kvantitet 51 tdr. -- i bonitet 43 tdr. og 3 4/16 skp. Heraf vil gå i kanon 53 rdl. 14 - 5 penning. Når tienden m.m. fradrages ialt 10 rdl. 16 sk - 6 penning, så blev den årlige kanon på amtsstuen for dette boel 52 rdl. 45 Sk. 11 penning. Peter Hansen Julmand købte jordareal kaldet Bolbrohavn af Jes Dahl boel nr. 33 v. Nordborg Eftersom det har behaget den gode Gud at bortkalde boelmanden Peder Hansen Hjulmand I Holms ægtemage, den salige Anne Bugislausdatter efterladende to umyndige døtre Anne 18 år og datteren Maren 16 år. Datteren Anne er retteligt 20 år. Da ægtemanden nu vil gifte sig igen skal der gøres rigtighed med børnene. Døtrene skal hver have 20 rdl i rede penge, altså 40 rdl ialt, desuden en fuld forsvarlig seng, en egekiste, et skrin, som kan være af fyrretræ og et hængskab af fyr. Pengene betales ikke før børnenes gode lykke falder, og de bliver hos faderen så længe han lever, ståendes uden rente. Alle vedkommende er velfornøjet med denne udsigelse efter

boets tilstand. Nordborg 4. maj 1773. Anne: Konfirmeret. 20. apr. 1745 af kapellan Fangel. Introduceret 28 jan 1753, 31 mar 1755, 10 jul 1757, 26. okt. 1760, 24 jun. 1764, Kirsten: Konfirmeret. 15. apr. 1759 af kapellan Fangel.

1715.

Jørgen Petersen Hellesøe, * 1715 i Hellesøvej 43, † 16. sep. 1763 i Ramsdam 1. Han blev gift med Maria Christensdatter, 9. nov. 1744 i Nordborg, * jan 1720 i Ramsdam 1 (datter af Christen Frederiksen og Maren Lorenzen), † 16. feb. 1793 i Ramsdam 1.

Børn:

- i. Ingeborg Jørgensdatter Hellesøe * 1745.
- ii. Karen Jørgensdatter * 1748.
- iii. Jørgen Jørgensen Hellesøe * 1751.
- iv. Maren Jørgensdatter Hellesøe * 15. dec. 1756.
- viii. Christen Jørgensen Hellesøe * okt. 1761.

Jørgen Jørgensen Hellesøe bliver gift den 15.11.1775 med Ingeborg Lauritsdatter * 23.05. 1748 i Holm, hun døde den 17.09.1804 på Søvang. Enkemanden Jørgen Jørgensen Hellesøe bliver gift anden gang med Kirstine Friedrichsen, hun døde den 29.01.1848, 91 år gammel. Jørgen Jørgensen Hellesøe *17.03. 1751 døde 16.03. 1831. Efter at have overladt gården i Holm 1799 til sønnen bliver Jørgen Jørgensen Hellesøe parcellist i Søvang.

Lauritz (Vester) Jensen, * 1715 i Møllegade 76, † 30. jul 1781. Han blev gift med (1) Walborg Petersdatter, 30. okt. 1743 i Nordborg, * 1712, † 1761. Han blev gift med (2) Kirsten Nielsdatter, 29. okt. 1762 i Nordborg, * 1720, † 1770.

Børn:

- i. Peter Lauritsen, * 1744 i Møllegade 76, † 1757.
- ii. Ingeborg Lauritzdatter * 23. maj 1748.
- iii. Jens (Lausen) Lauritzen * 1751.
- iv. Anna Lauritsen, * 1758 i Møllegade 76, † 1760 i Møllegade 76.

Han var boelsmand på boelet 55 som dengang ved udstykningen lå umiddelbart vest for det nuværende Møllegade 74 (Damkær).

Børn af Lauritz Jensen og Ellen Petersdatter er:

År.1716.

Jes Johansen, * 1716 i Nørrelykkevej 12, † 19. apr. 1791 i Nørrelykkevej 12. Han blev gift med (1) Marie Andresdatter, 11. okt. 1737 i Nordbog, * 1712 (datter af Andreas Frederiksen og Ellen Jenses), † 1752. Han blev gift med (2) Dorothea Christine Danielsdatter, 5. nov. 1752 i Nordborg, * 1721 i Nordborg, † 1. okt. 1794 i Holm.

Børn:

- i. Dorothea Margrethe Jesdatter, * 1738 i Holm.
- ii. Bonde Jessen * apr. 1741.
- iii. Ellen Jesdatter * 1743.
- iv. Marie Jesdatter * 1746.
- v. Anna Margrethe Jesdatter * 1749.

- vi. Johan Jessen * 1754.
- vii. Søn Jessen, * 1755, † 1760.
- viii. Gertrud Elena Johansen, * 1757.
- ix. Gertrud Elena (Helena) Jesdatter * 1758.

Rasmus (Fynbo) Jensen, * 1716, † 28. apr. 1801. Han blev gift med (1) Ellen Madses Enke, 10. aug. 1755 i Nordborg, † 1767. Han blev gift med (2) Margrethe Marie Danielsdatter, 11. dec. 1768 i Nordborg, * 1745, † 11 jul 1808.

Børn:

- i. Jens (Fynbo) Rasmussen * 1755.
- ii. Dødfødt Rasmussen, * 1756.
- iii. Thomas Rasmussen, * 1757, † 1757.
- iv. Hans Rasmussen, * 1759 i Holm, † 28. dec. 1798 i Holm. Han blev gift med Dorthe Jørgensdatter Gadmand, 21. nov. 1795 i Nordborg, * 1757 i Møllegade 74 (datter af Jørgen Hansen Gadmand og Anne Christine Nielsen), † 3. maj 1835 i Holm, begravet 6. maj 1835.
- v. Christen Fynbo Rasmussen, * 1774, † 12. apr. 1817. Han blev gift med (1) Maren Petersen Hellesø, 2. okt. 1802 i Nordborg, * 1773 i Hellesøvej 43 (datter af Peter Petersen Hellesø og Karen Matthiasdatter), † 19. apr. 1816 i Holm, begravet 23. apr. 1816. Han blev gift med (2) Anne Marie Samuelsen, 6 jul 1816 i Nordborg, * 1771 i Holm (datter af Samuel Christiansen og Maren Jørgensdatter), † 9 jan 1840 i Møllegade 53, begravet 14 jan 1840.
- vi. Kirsten Rasmussen, * 3 feb. 1779.
- vii. Rasmus Jensen Fynbo Rasmussen, * 1785.
- viii. Kirsten Rasmussen, * 3 feb. 1779.
- ix. Rasmus Rasmussen * 30 dec. 1785.

Peter Jørgensen KOLMOS født 2 Jun 1716, Pøl, Nordborg Sogn, døbt Nordborg Kirke, gift 29. maj. 1750, i Nordborg Kirke, Anna Marie JESDATTER, født MAR 1724, Elsmark, Havnbjerg Sogn, døbt 5 Mar 1724, Havnbjerg Kirke, (datter af Jes JOHANSEN og Kirsten HANSDATTER på fæsteboel nr. 120 i Elsmark) død 29. dec. 1776, Pøl, Nordborg Sogn, begr. 1 Jan 1777, Nordborg Kirke. Peter døde okt. 1793, Pøl, Nordborg Sogn, begr. 6.okt. 1793, Nordborg Kirke. 1770 Boelsmand i Pøl, nr. 1 "Kolmosgaard", Pøl Søndergade 21

Børn:

- i Jørgen Petersen KOLMOS født maj. 1751. Se nedenfor
- ii Kirsten Petersen KOLMOS født mar. 1753, Pøl, Nordborg Sogn, døbt 6 mar. 1753, Nordborg Kirke, død FØR 1793, konf. 10. apr. 1768, Nordborg Kirke.
- iii Anna Petersen KOLMOS født apr. 1756, Pøl, Nordborg Sogn, døbt 4. apr. 1753, Nordborg Kirke, død SOM BARN.
- iv Jes PETERSEN KOLMOS født jun. 1758. Se halvboel nr. 71 i Holm
- v Peter Petersen KOLMOS født MAR 1760, Pøl, Nordborg Sogn, døbt 6 Mar 1760, Nordborg Kirke, død MAR 1760, Pøl, Nordborg Sogn, begr. 12 Mar 1760, Nordborg Kirke.
- vi Peter Petersen KOLMOS født DEC 1761, Pøl, Nordborg Sogn, døbt 6. dec. 1761, Nordborg Kirke, død FØR 1793?
- vii Anna Marie Petersen KOLMOS født JUL 1765. se Nordborg III kvarter nr. 11.

viii Hans Petersen KOLMOS født MAR 1768, Pøl, Nordborg Sogn, døbt 13 Mar 1768, Nordborg Kirke.

År. 1717

Sveriges kong Karl 12 dræbes ved fæstningen Frederikssten. Sveriges stormagtstid rinder ud.

År. 1718

Søhelten Tordenskjold erobrer Marstrand

To år senere omkommer han i et duel.

År.1720.

Maria Christensdatter, * jan 1720 i Ramsdam 1, † 16. feb. 1793 i Ramsdam 1. Hun blev gift med (1) Jørgen Christensen, 12. jun. 1738 i Nordborg, * 1710 i Broballe, † jan 1744 i Ramsdam 1. Hun blev gift med (2) Jørgen Petersen Hellesøe, 9. nov. 1744 i Nordborg (Se ægteskab med

nummer 20).

Børn:

- i. Thrincke Jørgensdatter, * 1740 i Holm, † 1740 i Holm.
- ii. Maren Jørgensdatter * 1741.

År.1621

Hans Egede grundlægger Godthåb (Nuuk) i Grønland.

240 rytterskoler oprettes i Danmark.

Viet den den 7. aug. 1721 på slottet Pretzsch i Sachsen

Christian VI * 30. nov. 1699, næstældste søn af Frederik IV og dronning Louise af Danmark. Med Sophie Magdalene af Brandenburg – Kulmbach * 28. nov. 1700, datter af Christian Heinrich af Brandenburg – Kulmbach.

Deres børn.

1. Frederik * 31. mar. 1723, gift den 11. dec. 1743 med Louise * 18. dec. 1724, datter af kong Georg 2 og dronning Caroline af England.
2. Louise * 19. okt. 1726, gift i 1749 med hertug Ernst Friedrich 3 af Sachsen – Hildburghausen.

Dronningen oprettede Vallø Kloster i 1737, og i sær angående landboreformer var dronningen forud for sin tid, idet hun i 1750 gjorde bønderne i Hørsholm til hoverifrie arvefæstere og i 1761 til selvejere. Hun var således med til at vise vej til bondestandens frigørelse.

Dronningen var dybt religiøs og stærk påvirket af en åndelig bevægelse, pietismen, der lagde stor vægt på det personlige tros og fromhedsliv.

Som kronprins var Christian af zar Peter den Store udset til at gifte sig med dennes ældste datter, Anna. Men det enevældige danske hof anså hende ikke fin nok. Den senere konge havde et lidt uheldig ydre og var givetvis også som ung kantet, indesluttet og usikker som i sin senere periode, da han indførte den meget stive, pietistiske tone ved hoffet.

Den spinkle Christian 56 levede fjern fra folket i ophøjet pragt til enevældens forherligelse. Og trangen til luksus delte han i høj grad med dronningen, der stammede fra et af Tysklands fattigste fyrstehuse.

Kongen var imidlertid både flittig og samvittighedsfuld i sin gerning. Han var dybt interesseret i at forbedrefattigfolks kår, blandt andet ved etablering af undervisning for almuen.

Kong Christian VI døde 6. aug. 1746 på Hørsholm Slot. Gravsat i Roskilde Domkirke.

Dronning Sophie Magdalene døde den 27. maj. 1770 og gravsat i Roskilde Domkirke.

År.1722.

Holbergs skuespil ” den politiske Kandestøber ” har premiere.

Jacob Hansen, * 1722 i Møllegade 3, † 24. apr. 1799 i Møllegade 3. Han blev gift med (1) Sille Petersdatter, 25. maj 1742, * 1719 (datter af Peter Rasmussen og Cecilie Henriksen), † 18. dec. 1772 i Møllegade 3. Han blev gift med (2) Anna Christensdatter, 7 jul 1773 i Nordborg, * 1744, † 2 mar 1784. Han blev gift med (3) Ellen Petersdatter, 25. sep. 1784 i Nordborg, * 1746, † 31. okt. 1835.

Børn:

- i. Hans Hansen, * 1743, † 1743.
- ii. Anna Dorothea Jacobsdatter * 1744.
- iii. Peter Hansen, * 1746, † 1746.
- iv. Hans Hansen, * 1747, † 1751.
- v. Datter Hansen, † 1756.
- vi. Thomas Jacobsen * 1750.
- vii. Cille Jacobsdatter * 1759.
- viii. Barn Hansen, * 1766, † 1774.
- ix. Hans Christian Hansen, * 1774, † inden 1803.
- x. Christen Hansen, * 29. okt. 1775. † 11. apr. 1777.
- xi. Jacob Hansen * 1778.
- xii. Anna Kirstine Hansen, * 1. dec. 1781, † 9. dec. 1781.

År.1723

I år 1723 blev der født 41 børn, døde 6 børn og 16 gamle, viet 17 par i Nordborg.

År. 1725

Den 24. juli 1725 fandtes der nede for holms land en død mand, han var en af de 5 andre, gift og ugifte, i

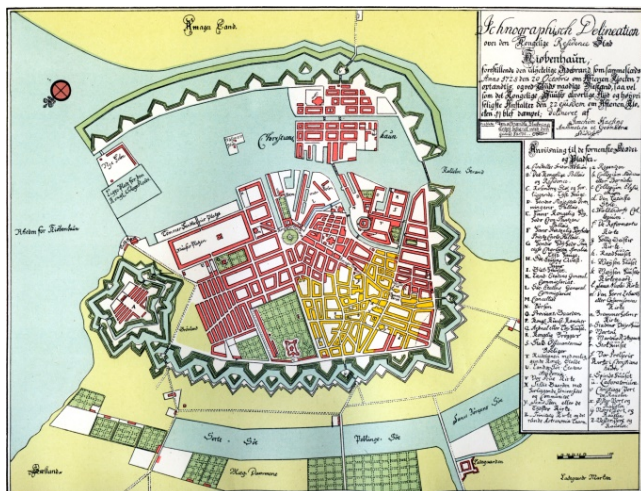
År.1726.

Niels Bondesen, * maj 1726 i Møllegade 82, † 28 jun. 1781 i Møllegade 82. Han blev gift med (1) Ellen Jesdatter, 9. apr. 1749 i Nordborg, * 1725 (datter af Jes Jensen og Karen Marqvarts), † 11 jan 1778 i Møllegade 82. Han blev gift med (2) Anna Maria Nielsen, * 1729, † 30. sep. 1814 i Møllegade 82.

Børn:

- i. Karen Nielsdatter * 1749.
- ii. Bonde Nielsen * 1750 Holm.
- iii. Ellen Nielsdatter * 1756.
- iv. Jes Nielsen, * 1759 i Møllegade 82, † 19 jan 1809 i F.T. 1803 hus 72. Boel. 58. Han blev gift med Anne Christensdatter, 10. nov. 1798 i Nordborg, * nov. 1752 i Hellesøvej 35 (datter af Christen Hansen Julmand og Kirsten Petersdatter), † 25 dec. 1812 i Møllegade 82.
- v. Maren (Marie) Nielsdatter, * 1766 i Holm, † 27. apr. 1830 i Østerlund Nordborg. Hun blev gift med Peter Frederiksen, 14. maj 1791 i Nordborg, * 1752 i Holm (søn af Frederik Jørgensen og Anna Petersdatter), † 14. aug. 1835 i Østerlund Nordborg.
- vi. Peter Nielsen * 1761.

År. 1728

Københavns brand 1728 er den største brand i Københavns historie. Den rasede ca. 60 timer fra onsdag aften den 20. oktober 1728 til lørdag morgen den 23. oktober og fortærede ca. 28% af byen (eller 47% af matrikelnumre i den centrale middelalderlige del af byen). Branden er en væsentlig årsag til, at der ikke er mange spor af middelalderens København i nutiden. Københavns brand 1795 medvirkede også til det.

Branden i 1728 gjorde op mod 20%

af Københavns befolkning hjemløse

Død.

Nis (Bøttger) Petersen, † 1728. Han blev gift med Ingeburg Nisses, † 1755.

Børn:

2. i. Nicolay Nissen * 1706.

År. 1730.

Overtager staten, rettere kongen, Nordborg len og i slutningen af året lettes hoveriet.

Frue Kirkes spir styrter sammen i København.

Christian 6 blev 1730 konge af Danmark – Norge. Han var født den 30. nov. 1699, som søn af Frederik 4 og Louise af Mechlenburg – Gystrow, gift i 1721 med Sofie Magdalene af Brandenburg – Kulmbach.

Christian 6. havde ikke glemt faderens utroskab. Som noget af det første efter Frederiks død lod han enkedronningen Anna Sofie forvise til Clausholm i Jylland. Enkedronningens slægtninge blev ligeledes fjernet.

I modsætning til sin far fik Christian 6. en grundig uddannelse. Kongens regering blev en lang fredsperiode. Christian 6. benyttede overvejende tyske rådgivere, ikke danske. Kongen førte en forsigtig udenrigspolitik. Han holdt Danmark ude af europæiske storkrig. Det Asiatiske Kompagni blev dannet for at varetage handelen i Ostindien og Kina. En del af handelen blev finansieret af Danmarks første bank, Kurantbanken, der blev grundlagt i 1736.

Kongen forbedrede de fattiges vilkår og udbyggede skolevæsenet. Han oprettede Tugt – og Børnehuse som tekstilmanufaktur, hvor tiggere og arbejdsløse fik arbejde. Samtidig indførte han stavnsbåndet, så bønderne ikke kunne flytte fra deres hjemegn.

Christian 6. brugte mange penge på slotsbyggeri. Han opførte det pragtfulde barokslot Christiansborg. Derudover byggede han det ikke bevarede Hirschholm Slot i Hørsholm.

Christian 6. s dronning stammede fra et fattigt fyrstehus. Parret isolerede sig fra folket på Christiansborg. Hoffet var kedeligt og præget af pietismen. Inden sin død var kongen betænkelig ved at skulle overlade styret til sin søn. Han overvejede at umyndiggøre ham.

Christian 6. døde den 6. aug. 1746.

Christen (Øster) Jørgensen Bonde, * 1730, † 17. sep. 1817 i Dyvigvej 10. Han blev gift med Maren Bondesdatter, 12. nov. 1751 i Nordborg, * 1728 (datter af Bonde Mau Nielsen og Maren Petersdatter), † 4. dec. 1804 i Dyvigvej 10.

Børn:

- i. Jørgen Christensen Bonde, * 1752, † 1756.
- ii. Bonde Christensen * 1754.
- iii. Jørgen Christensen Bonde * dec. 1756.
- iv. Peter Christensen Bonde, * 1759.
- v. Lauritz Christensen Bonde * 1761.

- vi. Maren Christensdatter, * 1767 i Dyvigvej, † 10. okt. 1823 i Holm. Hun blev gift med Hans Hansen Ludvig, 11 mar 1815 i Nordborg, * 4. feb. 1787 i Holm (søn af Hans Johansen Ludvig og Kirsten Christensdatter), † 10. okt. 1827 i Holm.
- vii. Christen Christensen Bonde, * 1770.
- x. Niels Christensen Bonde * 26. dec. 1772.

Christen Jørgensen Øster, født aug. 1730 i Holm, døbt 20. aug. 1730 i Nordborg, ref: NG2101. Han blev gift med Maren Bondesen Maw, 12. nov. 1751 i Nordborg, født dec. 1728 i Holm (datter af Bonde Nielsen Maw og Maren Pedersen på fæsteboel nr. 58 i Holm), døbt 1 jan 1729 i Nordborg, ref: PC2101. Konfirmeret. 30. mar. 1747 af sognepræsten M. Cruckow. Han nævnes ved trolovelsen 1751 af Holm. Boelsmand i Holm på boel nr. 35. Nævnes ved FT 1803 tillige med hustruen på aftægt; begge gift første gang. se NG3101. Han nævnes ved datterens dåb 1764 i Holm, ved hustruens introduktion 1767 nævnes han som boelsmand. Maren: Konfirmeret. på dansk 15. apr. 1745 af sognepræst M. Cruckow. Introduceret 15. sep. 1754, 9 jan 1757, 4. nov. 1759, 31 jan 1761, 2. dec. 1764, 21 jun. 1767.

Viet den 18. jul. 1730 i København.

Frederik Carl von Carlstein * 4. aug. 1706, søn af Christian Carl von Carlstein og Dorthea Christine von Aichelberg.

Med Komtessen.

Christine Armgard von Reventlow, datter af Detlev Reventlow, en niece til Anna Sophie Reventlow, Danmarks Dronning.

Deres børn.

1. søn, død 2 år gammel.
2. datter.
3. datter.
4. datter.
5. Charlotte Amalie, gift i 1762

År.1732.

Asiatisk Kompagni stiftes

Karen Matthiasdatter, * 1732 i Holm, † 19. feb. 1803 i Hellesøvej 43. Hun blev gift med Peter Petersen Hellesø, 30. apr. 1756 i Nordborg, * Døbt 1730 i Hellesøvej 43 (søn af Peter Petersen Hellesø og Gertrud Thomasdatter), † 11. apr. 1812 i Hellesøvej 43.

Børn:

5. i. Gertrud Petersdatter * 1757.
6. ii. Peter Petersen Hellesø * 1759.
7. iii. Eleonora Kathrine Petersdatter * 1762.
- iv. Mathias Hellesø, * 1765.
8. v. Anna Petersdatter Hellesø * 1768.
- vi. Ingeborg Petersdatter, * 1770 i Hellesø, † 1777 i Hellesø.
- xi. Maren Petersen Hellesø, * 1773 i Hellesøvej 43, † 19. apr. 1816 i Holm, begravet 23. apr. 1816. Hun blev gift med Christen Fynbo Rasmussen, 2. okt. 1802 i

Nordborg, * 1774 (søn af Rasmus (Fynbo) Jensen og Ellen Madses Enke), † 12. apr. 1817.

År. 1733.

Stavnsbåndet blev indført i 1733 under Christian 6. efter ønske fra godsejere og militær. Det bandt mænd mellem 14 og 36 år til at blive boende på det gods eller herregård, hvor de var født. Der var dog mulighed for at købe fripas, så stavnsbåndet gjorde i praksis næppe særligt indtryk på de bedrestillede, det vil sige bønderne og deres sønner.

Stavnsbåndet blev indført for at afhjælpe en alvorlig landbrugskrise i 1730'erne, som blandt andet skyldtes svigtende efterspørgsel fra Danmarks traditionelle eksportlande. Hertil kom afvandring af folk fra landet til byerne, hvilket yderligere medførte, at det kunne være svært at få befolket fæstegårdene. Endelig skulle militæret bruge folk til landmilitsen. Militærtjenesten påhvilede i praksis "de mindre egnede" i landbruget, fordi det var godsejerens opgave at udtage mænd til landmilitsen.

Aldersgrænserne blev ændret i tre omgange. I 1739 til 14-36 år, i 1742 til 9-40 år og i 1764 til 4-40 år.

Stavnsbåndet blev løsrevet fra godsejernes kontrol som led i Landboreformerne af 20. juni 1788 med en overgangsperiode indtil 1800. I første omgang omfattede omlægningen kun dem, der var under 14 år. Dernæst dem der var over 36 år – og derefter dem, der havde tjent som soldat. Hovedpunktet i denne administrative reform var, at bindingen til godserne blev ændret til en binding til udskrivningsdistriktet. Enevælden var nu så udbygget, at staten i højere grad selv kunne stå for indskrivningen til hæren; der var i mindre grad brug for godsejerne som det lokale administrative led.

Det var i "Den Store Landbokommission" at arbejdet med - eller rettere: kampen om - stavnsbåndets ophævelse fandt sted. På den ene side stod fremskridtsvillige mænd som Christian Ditlev Frederik Reventlow og kommissionens sekretær Christian Colbjørnsen på den anden konservative godsejere. Kommissionen arbejdede meget langsomt med gennemførelsen af sine idéer, da man i nogen grad frygtede, at samfundet skulle gå i opløsning, hvis man på én gang brød med det gamle system. Der skulle kongelig indblanding - i form af kronprins Frederik 6. - til for at løse denne knude. Så det var et vendepunkt, da stavnsbåndet ophævedes i 1788, omend først med fuld virkning fra år 1800. Landbruget trådte ind i en blomstrende æra, der også var begyndelsen til de reformer, der kom i årene efter, blandt andre indførelsen af folkeskolen fra 1814.

I det samlede landboreformkompleks udgjorde stavnsbåndet i det store og hele en biting, men den havde umådelig stor symbolsk betydning som udtryk for bøndernes frigørelse fra godsejerne.

Til et varigt minde om, hvad der er blevet kaldt "Stavnsbåndets ophævelse",

rejstes på foranledning af kredse i København Frihedsstøtten i København som en hyldest til kongemagten.

Svenskeren Linne`inddeler planter og dyr i slægter og arter, og hans inddeling benyttes den dag i dag over hele verdenen.

År. 1734.

Franskmanden Voltaire udgiver sit første politiske værk, der voldsomt angriber adelens særrettigheder. Det bliver en af inspirationskilderne til den franske revolution godt halvtreds år senere.

Det andet guldhorn findes ved Gallehus, det første blev fundet i 1639.

År. 1735.

Den stærk religiøse kong Christian VI forbyder skuespil, julestuer, maskerader på søn – og helligdage, samt på dagen før disse.

År. 1736.

Juridisk embedseksamen samt eksamen i kirurgi indføres.
De første pengesedler udstedes i Danmark.
Konfirmation påbydes.

Eremitageslottet (ofte blot **Eremitagen**) er et kongeligt lystslot i Jægersborg Dyrehave nord for København, beliggende på det højeste punkt på Eremitagesletten. Slottet blev opført af arkitekten Lauritz de Thurah fra 1734 til 1736 for Kong Christian 6. som et sted, hvor kongen under sine parforcejagter kunne holde taffel.

Eremitageslottet ejes i dag af staten og er stillet til rådighed for kongehuset. Det anvendes således af dronningen og den kongelige familie til kongejagter og i forbindelse med den årlige Hubertusjagt.

År.1740.

Kongeparret flytter ind på det nye Christiansborg, der har afløst det nedrevne København Slot. Slottet er endnu ikke færdigbygget.

Nis Nissen Høi, * 1740, † feb. 1810 i Rødenæb 4. Han blev gift med Christina Hansdatter Clausen, 15. aug. 1761 i Oksbøl, * 1734 i Blans, † 12 jan 1813 i Rødenæb 4.

Børn:

- i. Laurs Nissen Høi * døbt 28. sep. 1765.
- ii. Christiane Nissen Høi * døbt 21. juli 1774.
- iii. Nis Nissen Høi, * døbt juni 1762.
- iv. Sophie Elisabeth Nissen Høi * døbt 16. maj 1769.
- v. Helene Kirstine Nissen Høi, * døbt 24 juli 1771 i Rødenæb 4.
- vi. Dødfødt Høi, * 11 aug. 1777 i Rødenæb 4

År.1741.

Den danske opdagelsesrejsende, Vitus Bering, dør af skørbug på en ø nord for Sibirien. Han ville finde Nordøst – Passagen til Japan og Kina.

Bering gik 1703 i russisk tjeneste og fandt 1728 strædet mellem Amerika og Asien, der bærer hans navn.

Det forbydes skrædderne at sy klæder af udenlandske stoffer.

Bonde Jessen, * apr. 1741 i Holm, † 7. sep. 1818 i Nørrelykkevej 12.

Han blev gift med Ingeborg Petersdatter, 25. feb. 1769 i Nordborg, * 1745 i Damgade 24 (datter af Peter Matthiesen og Maria Madsdatter), † 2. feb. 1819.

Børn:

- i. Peter Jessen, * 1770, † 1772.
- ii. Peter Jessen, * 1773, † 1773.
- iii. Marie Cathrine Bonde Jessen * 17 aug.1777 Holm.
- iv. Maren Bondesdatter * 1785.

År. 1742.

Det kongelige videnskabernes selskab stiftes på initiativ af historikeren Hans Gram. Dets skrifter udgives på dansk.

År. 1743

Den første jødiske synagoge opføres i København.

Viet den 11. dec. 1743 i København.

Frederik V * 31. mar. 1723, søn af Christian VI og dronning Sophie Magdalene.

Med

Louise *18. dec. 1724, datter af kong Georg II og dronning Caroline af England.

Deres børn.

1. Christian død 2 år gammel.
2. Sophie Magdalene * 3. jul. 1746, gift den 1. okt. 1766 på Christiansborg Slot med kong Gustav 3 af Sverige. Han var en på ganske mange måder en fremsynet regent, men han blev myrdet af svenske adelsmænd under et maskebal i 1792.
3. Wilhelmine Caroline * 10. jul. 1747, gift den 1. sep. 1766 med kurfyrste Wilhelm 1 af Hessen – Kassel.
4. Christian * 29. jan. 1749, gift 8. nov. 1766 med Caroline Mathilde * 22. jul. 1751, datter af prins af Wales, Frederick Ludvig og prinsesse Augusta af Sachsen – Gotha.
5. Louise * 30. jan. 1750, gift den 30. aug. 1766 med landgreve Karl af Hessen – Kassel. En datter Maria Sofia Frederikke, blev senere gift med sit søskendebarn Frederik 6. Louises yngste datter, Louise Caroline, ægtede hertug Wilhelm af Glücksborg og blev moder til Christian 9.

Dronning Louise døde den 19. dec. 1751 i barselseng.

Hun er gravsat i Roskilde Domkirke.

Kong Frederik 5 blev gift anden gang den 8. juli 1752 med Juliane Marie af Braunschweig – Wolfenbüttel.

År.1744.

Peter Hansen, * 1744, † 15 jun. 1818 i Holm. Han blev gift med Karen Andreasdatter, 14. nov. 1778 i Nordborg, * 1748 i Ærø.

Børn:

- i. Hans Petersen Matzen * 11. jan. 1779.
- ii. Anna Matzen Petersen * 1781.
- iii. Karen Petersen * 4 mar 1787.
- iv. Christen Petersen Hansen * 24. okt. 1789.
- v. Andreas Hansen Petersen * 2. maj. 1792.

År.1745

Det kongelige danske selskab for fædrelandets historie og sprog stiftes med Jacob Langebek som ledende kraft.

Jørgen (Amlon) Ameling, * 1745 i Slagelse, † 12. sep. 1794 i Amsterdam. Han blev gift med Anna Catharina Paulsen, 28 jan 1772 i Amsterdam, * 1744 i Astrup Danmark.

Børn:

- i. Anna Maria Ameling * 20. apr. 1772.
- ii. Anna Ameling, * 19. dec. 1773 i Amsterdam.
- iii. Jan Fredrik Ameling, * 12. okt. 1777 i Amsterdam.
- v. Paulus Ameling, * 25. sep. 1782 i Amsterdam.

År. 1746

Christian VI dør den 6. aug. 1746 på Hørsholm Slot.

Frederik den V. blev konge af Danmark – Norge i 1746.

Han var født den 31. marts 1723, som ældste søn af Christian den VI og Sofie Magdalene af Brandenburg – Kulmbach.

Der kom liv i det kedelige hof efter Christian VI.s død. Frederik V. og hans engelske dronning Louise (gift 1743) var populære blandt befolkningen. Dog døde Louise allerede efter 8 års ægteskab.

Kongens rådgivere fik travlt med at få ham gift igen med den tyske prinsesse Juliane Marie i 1752., der aldrig blev populær.

Begge dronninger måtte acceptere kongens storforbrug af kvinder og alkohol.

I 1748 – 1749 var det 300 år siden, at Frederik V.s familie var blevet tilbudt den danske krone. Kongen fejrede det ved at lade arkitekten Nicolai Eigtved anlægge Frederiksstaden i København. Her blev Amalienborg opført som palæer for kongens rådgivere.

Danmark var ved at blive et rigt land. Det skyldes også, at mange dygtige tysker flygtede fra deres krigshærgede hjemland og bosatte sig her. Kongen viste sin taknemmelighed ved at lade Frederiks Tyske Kirke opføre på Christianshavn. Men først og fremmest var det handelskompagnier, der skaffede penge til Danmark. Asiatisk Kompagni gav rytterstatuen på Amalienborg som gave til kongen. Den populære konge døde den 14. jan.

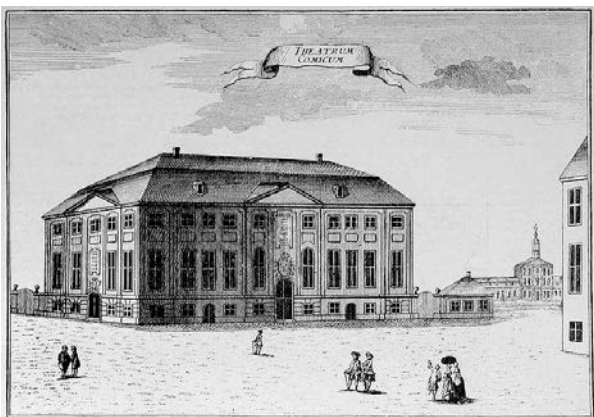
1766 kun 43 år gammel. Hans efterfølger Christian VII.

Lynaflederen opfindes af amerikaneren Benjamin Franklin.

Kvægpest over hele Danmark.

År.1747.

Aviserne indeholder de første annoncer, hvori landboere tilbyder københavnere værelser til sommerophold.

Det kongelige teater opføres på Kongens Nytorv i København. Teateret har plads til 728 tilskuer, men må snart udvide.

Oltidsbyen Pompei genfindes ved Napoli.
Montesquieu udgiver bogen "Lovens ånd", der

angriber det franske adelsvælde. Bogen er et af hovedværkerne bag den franske revolution i 1789.

Jes Christensen Grau, * 1747 i Ellehave 12, † 4. feb. 1829 i Ellehave 12, begravet 9. feb. 1829. Han blev gift med Eleonora Kathrine Petersdatter, 14 jul 1787 i Nordborg, * 1762 i Hellesøvej 43 (datter af Peter Petersen Hellesø og Karen Matthiasdatter), † 10. dec. 1819 i Ellehave 12, begravet 14. dec. 1819.

Børn:

- i. Christen Jessen Grau * 16. feb. 1788.
- ii. Peter Jessen Grau * 14. jun. 1790.
- iii. Thøre Grau * 29. mar 1794.
- iv. Karen Grau * 17. feb. 1797.
- v. Jes Grau, * 1 maj 1800 i Ellehave 12. Han blev gift med Johanne Marie Engel, 19. jun. 1830 i Kobbersted, * 1780.

Edlef Hansen, * 8 okt 1747 i Westre, † 13 maj 1810 i Westre. Han blev gift med (1) Cathrine Dorothea Johannsen, 23 nov 1781, * 20 mar 1756 i Westre (datter af Johannes Marcussen og Mett Cathrin Peters), † 3 apr 1804 i Westre. Han blev gift med (2) Agnethe Jensen, 8 okt 1808, † 1836.

Børn:

- i. Hanne Marie Edlefsen. Hun blev gift med Martin Cartensen.
- ii. Mett Cathrin Edlefsen, * 1788.
- iii. Cathrina Edlefsen, * 1794.
- iv. Momme Friedrich Edlefsen, * 10 okt 1797 i Westre, † 8 jun 1854.
- v. Johannes Edlefsen * 4 mar 1799.

1748.

Ingeborg Lauritzdatter, * 23. maj 1748 i Møllegade 76, † 17. sep. 1804 i Søvang Nordborg. Hun blev gift med Jørgen Jørgensen Hellesøe, 15. nov. 1775 i Nordborg, * 1751 i Ramsdam 1 (søn af Jørgen Petersen Hellesøe og Maria Christensdatter), † 16 mar 1831 i Søvang Nordborg.

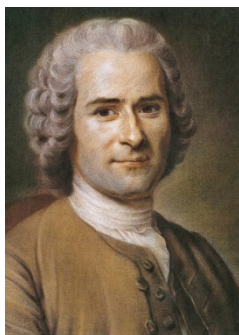
Børn:

- i. Jørgen Hellesøe * 9. okt. 1776.
- ii. Ellen Hellesøe * 25. dec. 1777.
- iii. Laurits Jørgensen Hellesøe * 18 jul 1780.
- iv. Peter Jørgensen Hellesøe, * 8 jan 1783 i Ramsdam 1, † 27. aug. 1831 i Sch. Thomas.
- v. Christen Jørgensen Hellesøe * 30. apr. 1786.
- vi. Jens Hellesøe, * 1. dec. 1789 i Ramsdam 1, † 1. dec. 1859.

År. 1749

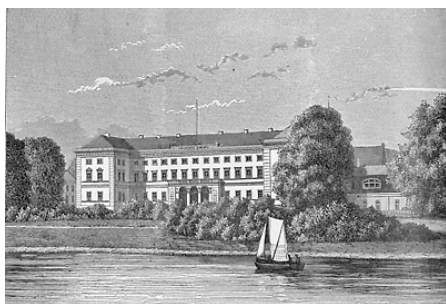
Kammerherre Johan Wilhelm Teufel von Pirkensee bliver amtmænd over Nordborg amt efter Greve Dannesjold Samsø. Han er amtmænd til 1777 og hjælper gennem årene fæstebønderne til bedre kår, er meget ivrig for udskiftningen af landsbyens jorder.

Det oldenborgske kongehus kan fejre 300 års jubilæum.
Berlingske Tidende udkommer for første gang den 3. jan. 1749.

Den franske forfatter,
Rousseau, udgiver sit værk

” Tilbage til naturen ”

Det nye Sorø Akademi indvies. Det skal uddanne unge adelsmænd til høje statsembeder, men bliver alligevel ikke aristokratisk i sin tendens.

År.1750.

Mathias (Mattes) Petersen, * 14. dec. 1750 i Damgade 24, † 8 mar. 1789 i Damgade 24 Holm. Han blev gift med Maren Petersdatter, 21 jul 1780 i Nordborg, * jun. 1757 i Møllegade 15 (datter af Peter Hansen Julmann og Anna Hansdatter), † 2. sep. 1823 i Damgade 24.

Børn:

- i. Peter Matthiesen * 15. dec. 1782.
- ii. Anna Maria Matthisen * 17 mar 1788.
- iii. Hans (Mattesen) Matthiesen, * 15 jan 1786 i Damgade 24, † 18. nov. 1835 i Møllegade 21. Han blev gift med Anne Cathrine August, 8. dec. 1810 i Nordborg, * 1 jul 1788 i Møllegade 21 (datter af Hans Augustensen og Maren Christiansen), † 23. nov. 1861 i Møllegade 21, begravet 2.7. nov. 1861.

Mathias Petersen døde den 08.03.1789, 40 år gammel, boelsmand i Holm. Han efterlader sig enken Maren født Julmannsdatter og 3 børn.

BONDE NIELSEN f. 1750, blev d. 9. juli 1780 trolovet med ANNA CHRISTENSDATTER, en datter af Christen Hansen Hellesøhauge og hans hustru Kirsten Pedersdatter. Anna

Christensdatter var født 1752.

Deres Børn:

a: ELLEN BONDESEN født 1782. Hun blev d. 1. oktober 1803 viet til ungarl Peder Mattesen, søn af afdøde boelsmand Matthias Pedersen 1749 - 1789 og hustru Maren Pedersdatter. Boel nr. 47, Damgade 24. Ellen død 1865.

b: KIRSTEN BONDESEN født 1785. Hun blev d. 25 januar 1806 viet til ungarl Laurids Jensen, søn af boelsmand, boel nr. 55, Møllegade (76 nedl.) Jens Lauridsen og hustru Anna Jensdatter.

c: ANNA BONDESEN født 1788.

d: NIELS BONDESEN FØDT 1792. Han fik ejendommen.

Bonde Nielsen f. 1750 døde 1798 i Holm.

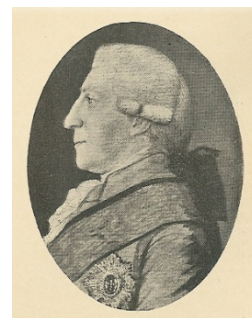
År.1751.

Johan Hartwig Ernst Bernstorff

Bliver udenrigsminister. Hans første hovedopgave er en ordning af det gottorpske spørgsmål med storfyrste Peter af Rusland. men forhandlingerne går trent. Storfyrsten er småt begavet og har arvet den gottorpske slægts uforsonlig had til Danmark, og han lytter kun uvilligt til forslagene om et magtskifte mellem hans del af Holsten og Oldenburg – Delmenhorst.

Derimod lykkedes det Danmarks gesandt Adolph Sigfried v. Osten at vinde hans begavede gemalinde storfyrstinde Katharina (2)for de danske synspunkter.

Jørgen Jørgensen Hellesøe, * 1751 i Ramsdam 1, † 16 mar 1831 i Søvang Nordborg. Han blev gift med (1) Ingeborg Lauritzdatter, 15. nov. 1775 i Nordborg, * 23. maj 1748 i Møllegade 76 (datter af Lauritz (Vester) Jensen og Walborg Petersdatter), † 17. sep. 1804 i Søvang Nordborg. Han blev gift med (2) Kirsten Frederiksen, 25. maj 1805 i Nordborg, * dec. 1756 i Holm (datter af Frederik Jørgensen og Anna Petersdatter), † 29. feb. 1848 i Søvang Nordborg.

Børn:

- i. Jørgen Hellesøe * 9. okt. 1776.
- ii. Ellen Hellesøe * 25. dec. 1777.
- iii. Laurits Jørgensen Hellesøe * 18 jul 1780.
- iv. Peter Jørgensen Hellesøe, * 8 jan 1783 i Ramsdam 1, † 27. aug. 1831 i Sch. Thomas.
- v. Christen Jørgensen Hellesøe * 30. apr. 1786.
- vi. Jens Hellesøe, * 1. dec. 1789 i Ramsdam 1, † 1. dec. 1859.

Jørgen Jørgensen HELLESØE født MAR 1751, Holm, Nordborg Sogn, døbt 17 Mar 1751, Nordborg Kirke, (søn af Jørgen Petersen HELLESØE og Marie CHRISTENSDATTER) gift (1) 15 Nov. 1775, i Nordborg Kirke, Ingeborg LAURITSDATTER, født MAJ 1748, Holm, Nordborg Sogn, døbt 23 Maj 1748, Nordborg Kirke, (datter af Laurits (Vester) JENSEN og Walborg PETERSDATTER) død 17 Sep. 1804, Søvang, Nordborg Sogn, begr. 20. Sep. 1804, Nordborg Kirke, gift (2) 25. Maj 1805, i Nordborg Kirke, Kirsten FREDERIKSEN, født DEC 1756, Holm, Nordborg Sogn, døbt 7 Dec. 1756, Nordborg Kirke, (datter af Frederik JØRGENSEN og Anna PETERSDATTER) død 29 Feb. 1848, Søvang, Nordborg Sogn, begr. 7 Mar 1848, Nordborg Kirke. Jørgen døde 16 Mar 1831, Søvang, Nordborg Sogn, begr. 19 Mar 1831, Nordborg Kirke.

Boelsmand i Holm. g nr. 12, ny nr. 40, Ramsdam 1

Ikke gift i Nordborg 2.g.

Solgte til sønnen Jørgen og flytter 4. marts 1809 til Søvang, Søvænget 9.

Kirsten:

FT 1803, ugift, boede hos sin bror Peter

Jens (Lausen) Lauritzen, * 1751 i Holm Møllegade 76, † 21 mar 1815 i Holm Møllegade 76, begravet 25 mar 1815. Han blev gift med Anna Jensdatter, 24 okt 1777 i Nordborg, * 1746 i Holm (datter af Jens Andresen og Maren Thomasdatter), † 13 sep 1814 i Møllegade 76, begravet 17 sep 1814.

Børn:

- i. Lauritz (Laust) Jensen * 24 mar 1779.
- ii. Jens Lauritzen, * 1781 i Holm, † 1781 i Holm.
- iii. Maren Jensen, * 17 sep 1782.
- iv. Jens Jensen * 15 okt 1785.
- vi. Andreas Jensen * 29 jan 1789.

År. 1752

Viet den 8 jul. 1752 i Frederiksborg Slotskirke.

Enkemand Frederik V, gift første gang 11. dec. 1743 med Louise af England (1724 – 1751)

Med

Juliane Marie * 4. sep. 1729, datter af hertug Ferdinand Albert 2 af Braunschweig – Wolfenbüttel.

Deres søn.

1. Frederik (arveprins) * 11. okt. 1753, han blev den 21. okt. 1774 gift med Sophie Frederikke af Mechlenburg – Schwerin.

Frederik V døde den 14. jan. 1766 på Christiansborg muligvis af leverkræft.

Dronning Juliane Marie døde 10. okt. 1796 på Fredensborg Slot.

År. 1753.

Direktionen for Asiatisk Kompagni overdrager Kunstakademiets direktør, den franske billedhugger Saly.

at udarbejde en rytterstatue af Frederik V.
Arbejdet varer til 1771, og bliver kompagniet en svimlende dyr historie.

År.1754.

Kunstakademiet oprettes under Bildhugger og Bygningsakademi. Det var før en privat kunstnerforening.

Bonde Christensen, * 1754 i Dyvigvej 10, † 23 jul 1834 i Dyvigvej 10, begravet 26. jul. 1834. Han blev gift med Cille Jacobsdatter, 1785 i Nordborg, * 1759 (datter af Jacob Hansen og Sille Petersdatter), † 9 jun. 1832 i Dyvigvej 10.

Børn:

- i. Maren Bondesen * 17 mar 1786.
- ii. Cecilie Bondesen, * 1787 i Dyvigvej 10, † 4. apr. 1835 i Holm.
- iii. Christen Bondesen * 1. aug. 1790.
- iv. Jacob Christensen Bonde * 1792.
- v. Ellen Bondesen * 10. jun. 1795.
- vi. Jørgen Christensen Bondesen * 5. jun. 1798.
- vii. Anna Marie Bondesen * 15. aug. 1800.

Ludvig Holberg dør.

Ludvig lensbaron Holberg (3. december 1684 i Bergen, Norge – 28. januar 1754 i København) var en epokegørende norsk-dansk forfatter. Holberg er blevet kaldt "den danske litteraturs fader".^[1] Han var en produktiv og lærd forfatter, der udgav bøger om en lang række emner. Holberg skrev således både lærde videnskabelige værker om historie, geografi og filosofi, foruden nu klassiske skønlitterære værker indenfor genrerne komedier, romaner og poesi. Derudover var han en lærd akademiker af internationalt format, som indførte mange af den tidlige oplysningstids tanker i Danmark-Norge. Mange af hans komediefigurer, såsom Erasmus Montanus, Jean de France, Jeppe på bjerget og den Politiske Kandestøber er blevet optaget som genkendelige arketyper i danske sprogbrug. Holberg var også godsejer og oprettede i 1747 Baroniet Holberg af sine ejendomme.

År. 1755

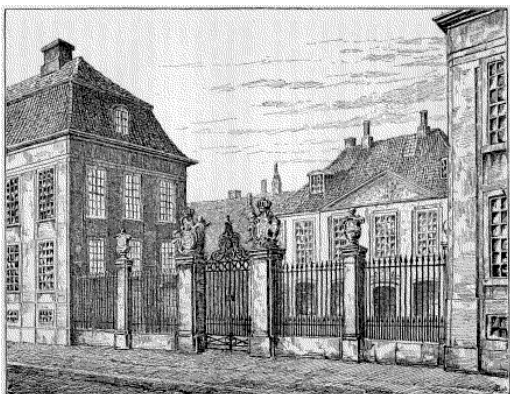
Et jordskælv i Lissabon kræver 30.000 ofre. Byen udslettes næsten totalt.

Staten overtager de vestindiske øer og Baron v. Prøck udnævnes til kongelig generalguvernør. Etatsråd Adrian Kloppenborg udnævnes til amtmand over øerne. Handlen frigives både på Vestindien og Afrika.

År. 1756.

Den Engelske franske kolonikrig har udviklet sig til en europæisk storkrig mellem England – Preussen og Frankrig – Østrig – Rusland – Sverige. J. H. E. Bernstorff håber ved en besindig politik at kunne holde Danmark udenfor opgøret og høste økonomiske fordele, som neutraliteten vil give den danske handel og skibsfart.

År.1757.

Der indføres bøder for drukkenskab, medens straffen for ikke at gå til alters ophæves.

Det kgl. Frederiks Hospital indvies. Det er Danmarks første egentlige hospital og får tilknyttet et fødselsstiftelse

Højrekørsel holder sit indtog. De københavnske kuske får pålæg om at holde til højre i gaderne.

Maren Petersdatter, * jun. 1757 i Møllegade 15, † 2. sep. 1823 i Damgade 24. Hun blev gift med (1) Mathias (Mattes) Petersen, 21 jul 1780 i Nordborg, * 14. dec. 1750 i Damgade 24 (søn af Peter Matthiesen og Maria Madsdatter), † 8 mar 1789 i Damgade 24 Holm. Hun blev gift med (2) Johan (Iversen) Frederiksen, 21 jul 1789 i Nordborg, * 1764 i Nørregade 6 Oksbøl (søn af Friderich Iversen og Anna Johansdatter), † 10. nov. 1854 i Inderste 102 Dyvigvej 14 Hus Ø. 44., begravet 14. nov. 1854.

Børn:

- i. Peter Matthiesen * 15. dec. 1782.
- ii. Anna Maria Matthisen * 17 mar 1788.
- iii. Hans (Mattesen) Matthiesen, * 15 jan 1786 i Damgade 24, † 18. nov. 1835 i Møllegade 21. Han blev gift med Anne Cathrine August, 8. dec. 1810 i Nordborg, * 1 jul 1788 i Møllegade 21 (datter af Hans Augustensen og Maren Christiansen), † 23 nov. 1861 i Møllegade 21, begravet 27. nov. 1861.

År.1758.

Jes PETERSEN KOLMOS født JUN 1758, Pøl, Nordborg Sogn, døbt 3 jul. 1758, Nordborg Kirke, gift (1) 26. apr. 1800, i Nordborg Kirke, Margrethe Dorothea MADSDATTER, født apr. 1746, Pøl, Nordborg Sogn, døbt 1. maj. 1746, Nordborg Kirke, (datter af Mads PETERSEN og Ane HANSDATTER) død 5. nov. 1806, Pøl, Nordborg Sogn, begr. 10. nov. 1806, Nordborg Kirke, gift (2) 4 apr. 1807, i Nordborg Kirke, Ellen PETERSDATTER, født 27 jan. 1778, Pøl, Nordborg Sogn, døbt 30 Jan 1778, Nordborg Kirke, (datter af Peter CHRISTENSEN og Anna Marie JØRGENSEDATTER SCHMIDT) død 17 maj. 1811, Nørrelykke, Nordborg Sogn, begr. 21maj. 1811, Nordborg Kirke, gift (3) 23. nov. 1811, i Nordborg Kirke, Maren PETERSEN, født 30 jul 1775, Pøl, Nordborg Sogn, døbt aug. 1775, Nordborg Kirke, (datter af Peter CHRISTENSEN og Anna Marie JØRGENSEDATTER SCHMIDT) død 18 mar 1836, Nørrelykke, Nordborg Sogn, begr. 22 mar 1836, Nordborg Kirke. Jes døde 20. apr. 1822, Nørrelykke, Nordborg Sogn, begr. 24 apr. 1822, Nordborg Kirke.

FT-1803 kådner i Pøl 1800-1809. Halvboelsmand i Nørreløkke, nr. 71, 1809+1822.

Gift 3 gange. Ingen børn i 1. ægteskab.

Den 4. marts 1809 køber han jord fra boel 40 i Holm, Ramsdam 1, for 1600 rgd.

Nørreløkkevej 16. Se mere i Kolmos bogen

Margrethe:

FT-1803. Gift 2 Gange

Maren:

Gift 2 gange. Ingen børn

Børn med Ellen PETERSDATTER:

i Peter Jessen KOLMOS født 9 jun. 1809.

Børn med Maren PETERSEN:

ii Jes KOLMOS født 16 jun. 1813, Nørrelykke, Nordborg Sogn, døbt 16 jun. 1813 HJ., Nørrelykke, Nordborg Sogn, død 1 Mar 1898, Nørrelykke, Nordborg Sogn, begr. 5 Mar 1898, Nordborg Kirke.

Døbt af jordmoderen. Fremvist i Nordborg Kirke 25 Jul 1813.

FT-1840 karl på Pøl Nørregade 9. Ugift

iii Jørgen KOLMOS født 1. jan. 1816, Nørrelykke, Nordborg Sogn, døbt 7 Jan 1816, Nordborg Kirke, død 9 apr. 1820, Nørrelykke, Nordborg Sogn, begr. 13. apr. 1820, Nordborg Kirke.

Faddere side TIP 113

Han druknede i et vandsted

iv Ellen KOLMOS født 26 okt. 1819.

År.1759.

Enkedronning Sophie Magdalene udstykker Hørsholm slots tilliggende jorde til sine fæstebønder og lader en årlig afgift træde i stedet for hoveriet.

På J.H. R. Bernstorffs og A. G. Molkes godser eksperimenteres der også med landbrugsreformer, som kan forbedre bøndernes vilkår.

En ny slaveopstandelse finder sted på St.Croix i Dansk – Vestindien. Oprørende straffes med hængning, totur og pisk.

Johan Nissen Nicolaisen, * 1759 i Ladelund, † 1816 i Ladelund. Han blev gift med Margrethe Herter, * 19. nov. 1776 (datter af Jacob Oerter og Susanne Catharine Weingarten), † 1812 i Ladelund.

Børn:

- i. Hanna Cathrin Nicolaisen, * 25. apr. 1802, † 26 jun. 1802.
- ii. Jacob Nicolaisen * 1803.
- iii. Johan Nissen Nicolaisen, * 5. jul. 1809, † 4 okt. 1809.
- iv. Cathrina Maria Nicolaisen, * 6. jan. 1811, † 23 feb. 1812.

Cille Jacobsdatter, * 1759, † 9 jun. 1832 i Dyvigvej 10. Hun blev gift med Bonde Christensen, 1785 i Nordborg, * 1754 i Dyvigvej 10 (søn af Christen (Øster) Jørgensen Bonde og Maren Bondesdatter), † 23 jul 1834 i Dyvigvej 10, begravet 26 jul 1834.

Børn:

- i. Maren Bondesen * 17 mar 1786.
- ii. Cecilie Bondesen, * 1787 i Dyvigvej 10, † 4. apr. 1835 i Holm.
- iii. Christen Bondesen * 1 aug. 1790.
- iv. Jacob Christensen Bonde * 1792.
- v. Ellen Bondesen * 10 jun. 1795.
- vi. Jørgen Christensen Bondesen * 5 jun. 1798.
- vii. Anna Marie Bondesen * 15 aug. 1800.

År.1760.

Der oprettes et vestindisk marinekorps. Koloniseringen af Nicobarerne opgives. Feber og stridigheder med de indfødte har umuliggjort et videreophold på øen

Niels Petersen, * 1760 i Randers. Han blev gift med Silla Nielsen, * 22 jan 1767 i Gallehus Møgeltønder (datter af Niels Hansen og Elske Nielsen).

Børn:

- i. Nis Christian Petersen * 13 maj 1806.

År.1761.

Den russiske kejserinde dør og gottorperen Karl Peter Ulrich (1728 – 1762), søn af Karl Frederik af Gottorp og Anna af Rusland, bestiger Ruslands tronen som zar Peter 3.

Hans Hansen Steg, * 1761, † 17. dec. 1841 i Stegvej 2. Han blev gift med (1) Thøre Jørgensdatter, 14 jul 1781 i Oksbøl, * 1747 i Elsmark, † 7. nov. 1811 i Stegvej 2. Han blev gift med (2) Kirsten Julmand, 30. okt. 1812 i Oksbøl, * 1773 i Hopsømadevej 7 (datter af Hans Hansen Julmand og Anne Marie Andreasdatter), † 8. maj 1843 i Stegvej 2.

Børn:

- i. Hans Hansen Steg * 24. feb. 1782.
- ii. Jørgen Hansen Steg, * 19. nov. 1783.

År. 1762

Peter III

(født *Karl Peter Ulrik*) (21. februar 1728 – 17. juli 1762) var zar/kejser af Rusland i et halvt år i 1762. Han var psykisk svag og særdels pro-preussisk. Det gjorde ham meget upopulær regent.

Peter blev født i Kiel. Han var søn af Karl Frederik, hertug af Holsten-Gottorp (nevø af Karl 12. af Sverige) og Storhertuginde Anna Petrovna, datter af Peter den Store og hans anden kone Katharina 1. af Rusland. I 1739 døde Peters far, og han blev hertug af Holsten-Gottorp under navnet *Karl Peter Ulrik*. To år senere blev hans tante Elisabeth kejserinde af Rusland. Hun hentede Peter til Rusland og erklærede ham for sin arving. Hun arrangerede et ægteskab med prinsesse *Sophia Augusta Frederica af Anhalt-Zerbst*, som konverterede til den russisk-ortodokse kirke og tog navnet Ekaterina Feodorovna eller Katharina. Ægteskabet var ikke lykkeligt, og de tog begge adskillige elskere.

Peter favoriserede Preussen på mange måder. Han trak Rusland ud af Den Preussiske Syvårskrig, sluttede fred med Preussen og gik i alliance med det. Han gik ind i planlægningen af en særdeles upopulær krig mod Danmark i et forsøg på at føre Slesvig tilbage til hans holstenske hertugdømme. Han satte sig også for at presse den russisk ortodokse kirke til at indføre

protestantiske ritualer.

Katharina og hendes elsker grev Grigori Orlov satte sig for at fjerne Peter. Han blev arresteret og tvunget til at underskrive sin abdikation, hvorefter Katharina overtog magten med bred tilslutning. Kort tid efter blev Peter myrdet, mens han var i forvaring. Ingen blev stillet til ansvar for det, og det kunne føre til en formodning om, at mordet var beordret af kejserinden.

I december 1796 arrangerede Peters søn, zar Paul 1., som tog afstand fra sin mor, at Peter blev begravet med fuld honnør i Sankt Petersborg.

År.1764

Det forbydes bønderne at flytte fra deres godsejer, før de fylder 35 år (stavnsbåndet).

Det forbydes urtekræmmerne at sælge giftstoffer, som fremtidigt kun må forhandles på apotekerne.

Det offentlige overtager gadefejningen i København.

St. Thomas havn erklæres for frihavn. De vestindiske militærstyrker udvides med to kompagnier.

Mozart spiller som otte – årige sin første symfoni for det engelske kongepar.

Wolfgang Amadeus Mozart, 27.1.1756-5.12.1791, østrigsk komponist, som sammen med Joseph Haydn og Ludwig van Beethoven udviklede den wienerklassiske stil til fuldkommenhed.

Syntesen af tysk-østrigske traditioner og den italienske operas bel canto fornemmes overalt i hans modne værkers melodiske skønhed, harmoniske rigdom og ulastelige form. Mozart mestrede samtlige musikalske genrer i tiden med opera, symfoni, klaverkoncert og kammermusik for strygere som de mest fremtrædende. Han er en af musikkens allerstørste og mest universelle begavelser.

Ved dåben i Salzburg fik Mozart fornavnene Joannes Chrysostomus Wolfgangus Theophilus. Selv foretrak han siden den latinske form Amadeus (d.s.s. Theophilus) og varianter heraf. Wolfgang og hans storesøster Maria Anna ("Nannerl")

(1751-1829) var de eneste overlevende af Leopolds og Anna Marias syv børn. Begge var musikalske vidunderbørn, og allerede i 1762 begyndte den første af de mange koncertrejser, som skulle få afgørende betydning for Mozarts udvikling.

I 1763 drog hele familien ud på den længste af alle rejserne, der varede tre et halvt år. Børnene og især Wolfgang vakte begejstring og undren overalt. Under opholdet i Paris fik han udgivet sine første kompositioner, og i England, hvor han skrev sine første symfonier, mødte han Johann Christian Bach, som fik stor indflydelse på hans videre udvikling. I 1768 var familien i Wien, hvor intriger forhindrede opførelsen af operaen *La finta semplice*.

1769-73 foretog Wolfgang sammen med faderen tre rejser til Italien, og hver gang blev en opera af ham opført i Milano. Kort efter hjemkomsten besøgte han Wien, hvor han især fra Haydn modtog afgørende impulser, der bl.a. høres i symfonierne nr. 25 i g-mol K 183 og nr. 29 i A-dur K 201 og i kvartetterne K 168-173.

For den vidtberejste komponist følte tilværelsen i Salzburg stadig mere ufri, og i 1777 blev han efter ansøgning afskediget fra tjenesten som koncertmester. For første gang rejste han ud i verden uden sin far, dog ledsaget af moderen.

I Mannheim nød han samværet med hoffets orkestermusikere og forelskede sig i Aloysia Weber (1759/61-1839). På faderens befaling rejste han videre til Paris, hvor han bl.a. komponerede symfoni nr. 31 i D-dur K 297 til Concert Spirituel og klaversonaten i a-mol K 310.

Opholdet blev ingen succes, moderen døde, og dybt skuffet vendte Mozart tilbage til Salzburg. Her overtog han en stilling som organist ved ærkebiskoppens hof og blev økonomisk bedre stillet end før, men for hans kunstneriske udvikling var det et tilbageskridt.

Efter to begivenhedsløse år modtog Mozart bestilling på en opera til hoffet i München, og Idomeneo, den første af hans syv store operaer, opførtes med succes i 1781.

Samme år blev han beordret til Wien, og her fulgte kort efter det endelige brud med ærkebiskoppen. Mozart gik i gang med at undervise, optræde ved koncerter og skrive bestillingsværker, bl.a. tre store blæserserenader og symfoni nr. 35 i D-dur K 385, Haffner. Operaen Bortførelsen fra seraillet opførtes i 1782, og kort efter giftede han sig med Aloysias søster, Constanze Weber (1762-1842). I 1783 aflagde Mozart sit eneste besøg i Salzburg efter bruddet med ærkebiskoppen for at præsentere Constanze for Leopold og Nannerl.

I den følgende, lykkelige periode foldede Mozarts skaberkraft sig ud med enestående frodighed. Til sine abonnementskoncerter (såkaldte "akademier") skrev og opførte han først og fremmest klaverkoncerter. Operaen Figaros bryllup havde premiere i 1786, og i begyndelsen af det følgende år rejste Mozart til Prag, hvor han bl.a. opførte sin nyeste symfoni nr. 38 i D-dur K 504, Pragersymfoni. Han rejste hjem med en bestilling på en ny opera, Don Giovanni, som uropførtes samme år i Prag.

I Wien efterfulgte han Christoph Willibald Gluck som kejserlig "kammermusicus"; årshonoraret på 800 gylden (mod Glucks 2000) var et kærkomment supplement til den stadig mere anstrengte økonomi. Publikum svigtede, og i sommeren 1788 begyndte han at skrive breve til en frimurerbroder med anmodning om lån. Fra denne tid stammer hans sidste tre symfonier, nr. 39-41 i Es-dur K 543, g-mol K 550 og C-dur K 551.

Et ophold i Berlin i foråret 1789 gav lige så ringe udbytte som en rejse til Frankfurt i efteråret 1790. I marts 1791 var Mozart solist i klaverkoncerten nr. 27 i B-dur K 595, hans sidste koncertoptræden. I samarbejde med Emanuel Schikaneder (1751-1812) gik han i gang med at komponere Tryllefløjten, men blev afbrudt af to bestillinger, først på et requiem til en ukendt velhaver (grev Walsegg-Stuppach), dernæst på operaen Titus til opførelse i Prag. Mozart nåede at opleve Tryllefløjtens stadig stigende succes inden sin død.

Hans enke blev i 1809 gift med den danske diplomat Georg Nikolaus Nissen (1761-1826) og boede i København 1810-20. Af Mozarts seks børn overlevede kun to sønner, Carl Thomas (1784-1858) og Franz Xaver Wolfgang (1791-1844).

Johan (Iversen) Frederiksen, * 1764 i Nørregade 6 Oksbøl, † 10 nov 1854 i Inderste 102 Dyvigvej 14 Hus Ø. 44., begravet 14 nov 1854. Han blev gift med (1) Maren Petersdatter, 21 jul 1789 i Nordborg, * jun 1757 i Møllegade 15 (datter af Peter Hansen Julmann og Anna Hansdatter), † 2 sep 1823 i Damgade 24. Han blev gift med (2) Anne Nissen, 27 nov 1825 i Nordborg, * 1791 i Mjels (datter af Peter Nissen og Maren Jørgensdattee), † 26 dec 1849 i Holm, begravet 29 dec 1849.

Børn:

- i. Frederik Johansen * 3 jun 1793.
- ii. Mathias Johansen, * 1790, † 17 feb 1876.
- iii. Anna Johansen * 1796.
- iv. Maren Johansen * 6 jan 1826.
- v. Peter Johansen, * 4. maj 1830.
- vi. Johan Johansen, * 1828, † 29 mar 1840.
- vii. Anne Kirstine Johansen * 26 feb 1835.

År.1765.

Et dansk handelsfirma med speciale i slavehandel grundlægges.

Dansk slavehandel foregik fra ca. 1670 – 1802. Tæt ved 100.000 slaver blev transporteret over Atlanterhavet på danske skibe.

I 1792 udstedte Christian 7. "Forordning om Neger-Handelen", der forbød handel med slaver. Forordningen trådte dog først i kraft i 1803. Danmark-Norge blev derved det første land i Europa, der forbød handel med slaver, men selve slaveriet blev først forbudt i 1848.

Laurs Nissen Høi, * 28. sep. 1765 i Rødenæbvej 4, † 18. nov. 1846 i Rødenæbvej 4. Han blev gift med Anne Jessen, 25. okt. 1800 i Oksbøl, * 1776 i Ullerup, † 6. maj 1857 i Rødenæbvej 4.

Børn:

- i. Mathias Laursen Høi * 2 apr. 1812.
- ii. Nis Laursen Høi, * 8. feb. 1802 i Rødenæb 4, † 29 mar 1819.
- iii. Anna Kirstine Lauritsen Høi * 22. jan. 1815.
- iv. Anne Lauersen Høi * 13. feb. 1819.
- v. Lauers Nissen Høi * .1 mar 1808.
- vi. Jes Lauritzen Høi * 29 feb. 1804.
- xii. Christiane Lauritzen Høi, * 12 apr. 1806 i Rødenæb 4.

Laurs Nissen Høi overtog stedet d. 9. februar 1792 efter sine forældre, og han blev således indskrevet i skyld og panteprotokollen som ejer af stedet her. Stedet er her benævnt som ” Damsgaarde ved Mjels” men det er ejendommen Rødenæbvej 6 også blevet benævnt, så hvorfor det navn optræder begge steder kan ikke siges.

Christina og Nis Nissen Høi gik derefter på aftægt.

År.1766

Frederik V. Konge af Danmark * 31 mar. 1723 København Slot, døde den 14. jan. 1766 på Christiansborg Slot, som et legemligt og sjæleligt vrage.

Hans 17 årige søn Christian VII bestiger tronen.

Han er en velbegavet og lærenem yngling, men ondskabsfuld og spottelysten en hæmningsløs karakter, der yderligere er undergravet ved grev Ditlev Reventlows brutale opdragelsesmetoder. Denne regent var givetvis en af de mest tragiske skikkelser på den danske trone.

Officielt regerede Christian VII i 42 år, fra han som 17 årige i 1766 overtog tronen. Og skønt han kun var en spinkel og skrøbelig halv voksen dreng, blev han umiddelbart efter gift.

Reelt var Christian VII faktisk kun konge til 1769, da han blev åbenlyst sindssyg. Majestæten led af fremadskridende ungdomssløvsind (skizofreni)

Aalborg Stiftstidende begynder at udkomme.

iet 8. nov. 1766. Christiansborg Slotskirke

Christian VII * 29. jan. 1749, søn af Frederik V og Louise af Storbritannien.

Caroline Mathilde * 22. jul. 1751, datter af prins af Wales Frederick Ludvig og Augusta af Sachsen – Gotha.

Deres søn.

1. Frederik VI * 28. jan. 1768, gift den 31. jul. 1790 med Marie Sophie Frederikke af Hessen – Kassel * 28. okt. 1767, datter af Landgreve Karl af Hessen – Kassel og Louise (søster til Christian VII).

2. Louise Augusta * 7. jul. 1771.

Struensee var far til barnet, men Louise Augusta blev alligevel anerkendt som dans prinsesse af blod. Den 27. maj. 1786 blev hun gift med hertug Friedrich Christian af Augustenborg.

Ægteskabet blev opløst den 6. apr. 1772 på grund af dronningens forhold til livlægen J.F. Struensee. Og den 31. maj. 1772 rejste hun med en engelsk fregat til byen Stade ved Elben. Herfra gik turen til Celle, hvor Caroline Mathilde tog ophold på slottet. Hun døde der af kopper, den 10. mar. 1775. Begravet i Celle.

Christian VII døde 13. mar. 1808 I Rendsburg af chok ved de spanske hjælpetroppers indmarch.

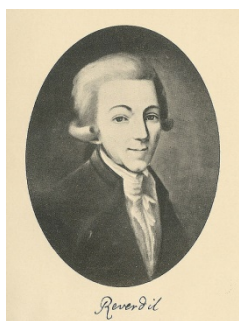
År.1767

Tiltagende spændinger mellem de nordamerikanske kolonier og England. Der undertegnes en provisorisk magtskiftetraktat med Rusland.

Katharina 2 giver på sin umyndige søn Pauls vegne afkald på alle rettigheder til det tidligere gottorpske Slesvig. Når Paul bliver myndig skal Oldenburg – Delmenhorst mageskiftes med det gottorpske Holsten.

Der nedsættes en landvæsenskommission, hvis flertal går ind for reformer og er modstander af stavnsbåndet. Den besynderligste blandt kommissionens fremskridtsvenlige medlemmer er Schweizeren Reverdil,

Reverdil var født i den lille by Nyon i kanton Waadt i Schweiz og var søn af en juridisk embedsmand. Efter at han havde fået sin uddannelse ved universitetet i Genève, kom han omkring 1758 til Danmark, rimeligvis ved medvirkning af en fætter, Roger, der havde en høj stjerne hos J.H.E. Bernstorff.

Han kom i København til at indtage en plads som lærer i fransk og matematik ved Kunstakademiet, men snart efter, i året 1760, blev han ansat som lærer hos kronprinsen, den senere Christian 7. Det er bekendt, at det lykkedes ham at vinde sin

elevs velvilje, og at hans undervisning dannede et lyspunkt i prinsens på flere måder sørgelige historie som barn.

Han bliver udnævnt til kabinetssekretær, men få dage efter nedsættelsen falder han i kongelig unåde og må forlade Danmark. De reaktionære ministre benytter lejligheden til at bremse reformbestrebelseerne. De får kommissionen ændret til et kollegium og derved bragt under regeringsmaskineriets kontrol.

I øvrigt viser Christian VII allerede nu visse tilbøjeligheder for at svække kollegiernes magt og samler styrelsens tråde i det kongelige kabinet. Nye kræfter er i bevægelse, men endnu råder han ikke over mænd, der kan bryde konseilsministrenes magt.

Anna Maria Ameling, * 20 apr 1772 i Amsterdam, † 10 maj 1845 i Berbeckshof Westre. Hun blev gift med Nicolai Nicolaisen, 1 jun 1804 i Amsterdam, * 19 apr 1770 i Westre (søn af Nicolai Johannsen og Christine Nicolaisen), † 12 mar 1844 i Berbeckshof Westre.

Børn:

3. i. Christina Nicolaisen * 1 sep 1806.
4. ii. Jørgen Nicolaisen * 19 feb 1808.

I et par måneder sidst på året 1767 havde Christian 7 et forhold til den prostituerede Anna Cathrine Benthagen (1745 – 1805)

Som gik under navnet ” Støvlet – Cathrine ”, Hun havde en overordentlig uheldig indflydelse på majestæten. I 1768 blev hun forvist fra København til Wandsbeck ved Hamborg.

År.1768.

Det amerikanske marked har nu aftaget omkring 2 millioner negerslaver og handlen går forsat strygende. De arbejder i tobaks og bomuldsmarkerne.

Christian VII besøger England og Frankrig. De ledende statsmænd følger kongens færd med bange anelser, men det lykkes virkelig at gennemføre rejsen uden offentlige skandaler.

Tilmed har ministrene haft held til at fjerne Støvlet – Kathrine fra København og sende hende til Hamburg. Hun var en berygtet glædespige, der havde fået en uhyggelig magt over Christian VII's perverse sind og endog var begyndt at vise sig ved hoffet når der var fest.

År.1769

Englænderen James Watt tager patent på den nyopfundne dampmaskine.

Den industrielle revolution tager fart.

Første danske folketælling. Der bor ca. 800,000 mennesker i Danmark. Der er 56 købstæder med i alt 66,000 indbyggere.

Napoleon fødes på Corsica.

Napoleon d. 1. (1769-1821) er kendt som en af historiens største militærleder, som erobrede det meste af Europa. Han blev født på Korsika i den italienske adelsfamilie Buonaparte. Øen var kort forinden kommet på franske hænder. Selvom han boede det meste af sit liv i Frankrig, prægede hans italienske rødder ham tilværelsen igennem. Hans fødselsnavn var Napoleone Buonaparte, men han ændrede senere det til Napoleon Bonaparte, så den svarede til den franske udtale. Hans søskende ændrede også tilsvarende efternavnet samt tilrettede fornavnet til fransk udtale og i nogle tilfælde helt ændrede fornavnet

Danmark tiltræder en russisk – preussisk traktat. Den forpligter Danmark til at erklære Sverige krig, hvis svenske forfatningsændringer medfører udvidelse af kongemagten.

Kong Christian VII vendte hjem efter en udenlandsrejse. Med sig havde han en ny livlæge

År. 1770

James Cook opdager Australien.

7. november 1728 – 14. februar 1779) var en engelsk opdagelsesrejsende født i Yorkshire. James Cook var den første europæer på Hawaii. Mange tror også han var den første europæer i Australien, men hollænderne havde været der 150 år tidligere. Han var heller ikke den første englænder, der kom til Australien: det var William Dampier i 1688. Som følge af Cooks forståelse for kostens betydning døde ingen af hans besætningsmedlemmer af skørbug. Det var

ualmindeligt på den tid.

Sammenstød mellem engelske styrker og amerikanske borgere i Nordamerika.

Struensee forsætter sin march mod stjernerne. Dronning Caroline Marthilde bliver hans elskerinde.

Kongen er nu helt afsindig og Struensee får behændigt hans private forlystelsesekspert grev Conrad Holck

ombyttet med sin ven Enevold Brandt.

Hidtil har J.H.E. Bernstorff trodset alle konspirationer, men ved årets slutning får fjenderne ram på den store statsmand. Det lykkes at gøre ham ansvarlig for et mislykket angreb på Algier, der havde nægtet at erstatte nogle overgreb mod danske skibe.

Statsrådet opløses den 10. dec. 1770 og 8 dage senere udnævnes Struensee til det hverv at forlægge kongen alle kollegiechefernes indstillinger.

Grev v. Osten er blevet udenrigsminister.

År.1771

Holms jorder bliver opmålt af major og landmåler J. Brüyn. Der udlægges 39 boel på 50 – 60 tønder land hver. 2 boel bliver delt, der bliver således 37 helboel og 4 halvboel (gl. tøndemål: 1 alsisk tønne land = 0,6720 ha.) 2 boelsland udlægges til kådnerjord: 19 kådnere, 8 halvkådnere. 28 inderster 6 halvinderster 10 boel flyttes til udmarken som en rand langs kysten fra Farresdam til Hopsø. Der foretages lodtrækning .

Fæstebønderne får visse lempelser, men stavnsbåndet antastes ikke.

Fuldstændig trykkerfrihed proklameres, men på dette felt må Struensee snart indføre visse begrænsninger. Den offentlige mening holder nemlig sit indtog med en strøm af smædeskrifter mod Struensee selv og hans forhold til dronningen. Folkehadet mod den arrogante, tyske diktator blandes yderligere med foragt, da Struensee viser sig at være personligt fej.

Et par hundrede norske orlogsmatrosers demonstrationstog til Hørsholm Slot og et mytteri i livgarden skræmmer omtrent livet af den mægtige minister.

Det første hestevæddeløb afholdes i København.

Født 7. jul. 1771.

Louise Augusta, datter af Johann Friedrich Struense og Caroline Mathilde.

Den 14. jul. 1771 blev Struensee udnævnt til ” gehejmekabinetminister ” (statsminister), og han fik på 16 måneder gennemført ca. 600 love og forordninger – mange ganske humane og fremsynet. Næsten alle Struensee`s love blev imidlertid ophævet, da den stok konservative enkedronning

Juliane Marie og Ove Guldberg

gennemførte et statskup den 16/17 januar 1772, hvorved Struensee blev styrtet og senere dødsdømt. Henrettelsen fandt sted den 28. apr. 1772.

År. 1772

Harmen over Struensee regimentet når nye højder. København summer af rygter om Struensee og dronningen, statskupplaner, mishandlinger af kongen og den lille kronprins Frederik. Struensee's tidligere ven, grev Rantzau – Ascheberg og den berygtede bondeplager Magnus Beringskjold danner en sammensværgelse og kommer gennem kongens bror, arveprins Frederiks kabinetssekretær Ove Guldberg i forbindelse med arveprinsen og hans moder, enkedronning Juliane Marie. To højtstående officerer fra hovedstadens garnison general Eickstedt og oberst Køller slutter sig til dem, men derimod afviser både J.H.E. Bernstorff og A.G. Moltke et makkerskab med det noget grumsede selskab. Kuppet iværksættes efter et maskebal på Christiansborg den 16. jan. 1772. Med enkedronningen i spidsen trænger de sammensvorne ind i Christian VII's sovekammer og skræmmer den sindssyge konge til at underskrive arrestordre mod Struensee, Enevold Brandt og dronning Caroline Mathilde, og kort efter føres dronningen til Kronborg .Den 6. apr. Samme år blev Caroline Mathilde skilt fra kongen ved dom, og den 31. maj afrejste hun med en engelsk fregat til

byen Stade ved Elben. Herfra gik turen til Celle, hvor Caroline Mathilde tog ophold på slottet. Hun døde der af kopper, den 10. maj. 1775, og blev begravet i Celle. De fleste anklager mod Struensee må frafaldes, men efter samtidens love er hans forhold til dronningen og udstedelsen af kabinetsordre under kongens underskrift tilstrækkelig grundlag foren dødsdom. Enevold Brandt dømmes for at have forgrebet sig på kongens person. Det var en ganske ubetydelig hændelse, som Christian VII selv var ude om, men den koster altså Brandt livet. Den 28. apr. 1772 henrettes de med barbarisk grusomhed og i overværelse af en stor folkemængde.

Hestevæddeløb forbydes.
Asiatisk kompagni omdannes og ostindiske handel frigives.
Fyns Stiftstidende begynder på udkomme.

År. 1773

Bondeoprør i Rusland.

Amerikanske borger kaster en højt beskattet last te fra et engels fartøj i Boston havn. Forholdet mellem borgerne i de amerikanske kolonier og England er på bristepunktet.

Den gamle Bernstorffs brodersøn.

Andreas Peter Bernstorff afløser grev v. Osten som udenrigsminister. Han får æren af at likvidere det gottorpske spørgsmål for stedse. Den russiske tronfølger storfyrste Paul er blevet myndig og tiltræder mageskiftetraktaten af 1767. Desuden undertegnes et forsvarsforbund med Rusland.

Det forbydes aviser at kritisere regeringens beslutninger.

Staten overtager Kurantbanken fra 1736 og udstedelsen af pengesedler.

Et handelsseminarium oprettes i København

Christian Nissen, * 1775, (søn af Anna Peters). Han blev gift med Metta Maria Andresen, * 1797.

Børn:

2. i. Anna Magdalena Nissen * 8 maj 1820.
3. ii. Nicolai Peter Nissen * 20 dec 1822.
- iii. Karsten Peter Nissen, * 1826.
- iv. Heinrich Nissen, * 1829.
- v. Andreas Christian Nissen, * 1833.
- vi. Merle Maren Nissen, * 1838.

År.1774

Den kongelige Porcelænsfabrik grundlægges.

1775 En ny porcelænsfabrik ved Trinitatis Kirke begynder at producere. Den har enkedronning Juliane Maries bevågenhed, og hun har en del af aktierne.

1770'erne Porcelænsfabrikken laver stillene Musselmalet, hvis mønster er uændret til i dag, og Blå Blomst. Kongehuset overtager alle aktier. I 1780 åbner den første butik.

1790 Flora Danica, et af verdens fornemste stel, påbegyndes, dekoreret efter et værk over hele Danmarks flora. Stellet genskabes i 1862 som danske kvinders bryllupsgave til prinsesse Alexandra og prinsen af Wales og er stadig i sortimentet.

1848 De kongelige institutioner overgår ved enevældens ophør til staten, og i 1867 sælges porcelænsfabrikken til en grosserer.

George Washington sættes i spidsen for en amerikansk oprørshær, og den nordamerikanske frihedskrig (1775 – 1783) begynder. Året efter udsendes den amerikanske frihedserklæring.

George Washington (22. februar 1732 (g.s. 11. februar 1731) – 14. december 1799) var USA's første præsident 1789-1797.

Han var amerikansk plantageejer, øverstbefalende for koloniernes tropper under USA's uafhængighedskrig.

Ove Guldberg (adlet Høegh Guldberg)

Ove Høegh-Guldberg (1. september 1731 i Horsens – 8. februar 1808 på Hald Hovedgård ved Viborg) var dansk statsmand, teolog og historiker. Han var bror til Christian Høegh og far til Christian, Frederik, Julius og Peder Høegh-Guldberg.

udnævnes til geheimekabinetssekretær.

År.1774

Viet den 21. okt. 1774.

Frederik (arveprins) * 11. okt. 1753, søn af Frederik V og dronning Juliane Marie. Med Sophie Frederikke af Mechlenburg – Schwerin.

Deres børn.

1. Christian * 18. sep. 1786, (Christian VIII) han blev gift 21. jun. 1806 med Charlotte Frederikke af Mechlenburg – Schwerin * 4. dec. 1784, datter af Friedrich Franz I af Mechlenburg - Schwerin.
2. Juliane Sophie (1788 – 1850), gift med landgreve Frederik Vilhelm Carl Ludvig af Hessen – Philippsthal – Bachfeld (1786 – 1834)
3. Charlotte (1789 – 1864), gift med landgreve Vilhelm af Hessen – Kassel (1787 – 1867).
Deres børn.
 - A. Louise * 7. sep. 1817, gift den 26. maj. 1842 med Christian (senere Christian IX), søn af hertug Frederik Wilhelm af Glücksborg og prinsessen Louise af Hessen – Kassel.
 - B. Frederik (1820 – 1884), gift første gang med Alexandra af Rusland (1825 – 1844), gift anden gang med Maria Anna Frederikke af Preussen (1836 – 1918).
 - C. Augusta Sophie (1823 – 1889), gift med minister Carl Frederik baron Blixen Finecke (1822 – 1873).
4. Ferdinand (1792 – 1863), gift med Caroline * 28. okt. 1793, datter af Frederik VI og Marie Sophie Frederikke af Hessen – Kassel.

Frederik døde 7. dec. 1805 på Amalienborg Slot.

Marie Cathrine Bonde Jessen, * 17. aug. 1777 Holm, † 3. juli. 1819 Holm i Ramsdam 1. Hun blev gift med Laurits Jørgensen Hellesøe, 19. okt. 1799 i Nordborg, * 18. jul. 1780 i Ramsdam 1 (søn af Jørgen Jørgensen Hellesøe og Ingeborg Lauritzdatter), † 27. jun. 1853 i Ramsdam 1.

Børn:

- i. Ingeborg Lauritsdatter Hellesøe * 27 jan 1800.
- ii. Peter Hellesøe * 17. aug. 1803.
- iii. Ellen Lauritsdatter Hellesøe, * 26. jun. 1810 i Ramsdam 1, † 1811 i Ramsdam 1.
- iv. Maren Lauritsdatter Hellesøe * 18. nov. 1813.
- v. Kirstine Hellesø * 24. okt. 1815.

År1775.

Den nordamerikanske frihedskrig medfører en ny guldalder for den neutrale danske skibsfart og handel, men kræver forstærkning af flådestyrkerne i Dansk Vestindien, hvor de krigsførende magters kaperskibe kun respekterer neutraliteten, når den hævdes med kanoner.

Det guinesiske handelskompagni er på ruinens rand og staten overtager igen fortet i Afrika. Kompagniets hovedmand Henning Bargum er gået fallit og stukket af til udlandet.

En ny storbrand bryder 5. jun. 1775 ud i København og raser gennem to døgn. En række offentlige bygninger lægges i aske, deriblandt rådhuset, Nikolai kirken og Vajsenhuset. I alt bliver 55 gader og 941 gårde og huse ødelagt, og de brændte bygninger repræsenterer en samlet assurancesum på

4,629,550 rdr. – De husvilde anbringes i store teltlejre udenfor byen. Genopbygningen går hurtigt, og nu opføres kun grundmurede huse.

Der oprettes forligskommission, der skal søge en mindelig ordning i alle mindre retssager. - Man er også ved at få øjnene op for nødvendigheden af reformer i fængselsforholdene og i de barbariske straffemetoder.

År. 1776

Indfødsretsloven udstedes 15. jan. 1776.

Indfødsretten (også **Indfødsretten af 1776** eller **Forordning af 15. januar 1776**) er en lov udstedt under Ove Høegh-Guldbergs styre, der gav fortrinsret til statslige embeder til statens egne borgere.

Indfødsretten af 15. jan. 1776 fremkaldtes af reaktionen mod Struensees fortrinsvis tyske regimente. Denne lov, der skyldtes Joachim Otto Schack-Rathlou og Høegh-Guldberg og udstedtes ved kgl. kabinetsordre uden om Statsrådet, havde til hensigt at sætte bom for den uskik, at landets embeder i et urimeligt omfang blev givet bort til udlændinge, fortrinsvis af tysk oprindelse, og den slog derfor fast, at det fra nu af skulle være en nødvendig egenskab for at få embeder i kongens riger og lande, at den pågældende var født i riget (Danmark, Norge og Holsten med underliggende lande) eller på grund af særlige forhold kunne opfattes som "lige med Indfødte".

Denne lov betegnede sig selv i efterskriften som en "Grundlov" og for så vidt med rette, som den fik grundlæggende betydning, idet nu den vigtigste rettighed, som borgerne under enevældens statsskik kunne få, retten til embede i landet forbeholdtes alene en vis klasse danske statsborgere, nemlig de indfødte.

Desuden bestemte denne lov første gang nærmere, hvem der retlig skulle anses for indfødte. Derunder faldt nemlig efter loven ikke blot de, der bogstaveligt var fødte i landet, men også de, der var fødte i udlandet af indfødte undersåtter, som på rejser eller for den kongelige tjenestes skyld var ude af landet, og desuden skulle også visse fremmede, skønt de ikke var fødte i landet, regnes lige med indfødte, når de søgte og fik naturalisationsbrev af kongen.

Videre end til at give indfødte undersåtter eneret til embeder samt med hensyn til adelige damer eneret til klostre i landet gik indfødsretten af 1776 dog ikke, og den ændrede derfor i og for sig ikke den tidligere opfattelse, hvorefter erhvervelse af fast bopæl i landet var nødvendig for, men også tilstrækkelig til at blive dansk undersåt og dansk statsborger.

Statsembederne skal fremtidig forbeholdes indfødte danske, norske og holstenerne. Det er et stort fremskridt og et udtryk for Ove Guldberg's nationale styre. På den anden side bliver loven modtaget med forståelig bitterhed af mange udlændinge, som i årevis har tjent den danske stat med dygtighed og troskab

År. 1777.

De nordamerikanske oprørere beslutter at oprette en union: The United States of America.

Staten overtager kolonierne i Indien. Asiatisk Kompagni får en erstatning på 272,000 rdr., men fortsætter sin handelsvirksomhed.

Den slesvig – holstenske kanal påbegyndes

År. 1778

Frankrig går ind i krigen i Nordamerika på amerikanernes side. Det neutrale Danmark tjener store penge på krigen.

År. 1780

Rusland, Sverige, Nederlandene og Danmark – Norge indgår 4. jul. Et væbnet neutralitetsforbund til sikring af den neutrale skibsfarts rettigheder. Dets grundlag er de folkeretslige principper, som A.P. Bernstorff fremsatte et par år tidligere. Flaget dækker ladningen og ingen havn kan anses for blokeret uden blokaden er effektiv.

Få dage før har Bernstorff afsluttet en traktat med England, der nøje fastsætter omfanget af begrebet kontrabande. Den vækker vildt raseri i Rusland, hvis vigtigste eksportartikel er opført på den dansk – engelsk kontrabandeliste, og Bernstorff må træde tilbage. Den herskende klike begræder ikke hans fald.

Kronprins Frederik er ved at vokse til og man har længe frygtet en nøjere forbindelse mellem Bernstorff og kronprinsen. Den tidligere gesandt i Berlin Marcus Gerhard Rosenkrone bliver udenrigsminister.

Johannes Ewalds skuespil Fiskerne har premiere 31. jan.

Dyrehavsbakken er ved at blive et yndet forlystelsessted for københavnere.

Laurits Jørgensen Hellesøe, * 18 jul 1780 i Ramsdam 1, † 27 jun. 1853 i Ramsdam 1. Han blev gift med (1) Marie Cathrine Bonde Jessen, 19. okt. 1799 i Nordborg, * 17. aug. 1777 Holm (datter af Bonde Jessen og Ingeborg Petersdatter), † 3. juli. 1819 Holm i Ramsdam 1. Han blev gift med (2) Ane Christiane Rasmussen, 26. sep. 1819 i Oksbøl, * dec. 1785, † 30. okt. 1866 i Holm.

Børn:

- i. Ingeborg Lauritsdatter Hellesøe * 27 jan 1800.
- ii. Peter Hellesøe * 17. aug. 1803.
- iii. Ellen Lauritsdatter Hellesøe, * 26 jun. 1810 i Ramsdam 1, † 1811 i Ramsdam 1.
- iv. Maren Lauritsdatter Hellesøe * 18. nov. 1813.
- v. Kirstine Hellesø * 24. okt. 1815.
- vi. Ingen børn Hellesøe.

1782.

Peter Matthiesen, * 15. dec. 1782 i Damgade 24, † 27 jul 1832 i Damgade 24. Han blev gift med Ellen Nielsen Bondesdatter, 1. okt. 1803 i Nordborg, * 27 jan 1782 i Møllegade 82 (datter af Bonde Nielsen og Anne Christensdatter), † 18. feb. 1865 i Damgade 24.

Børn:

- i. Mathias (Mattes) Petersen * 25. apr. 1806.

- ii. Maren Matthiesen * 2 jan 1804.
- iii. Anna Petersdatter * 31. maj 1808.
- iv. Anne Marie Petersdatter * 1810.
- v. Peter Matthiesen * 14 mar 1813.
- vi. Ellen (Matthiesen) Petersen * 27. maj 1815.
- vii. Hans (Matthiesen) Petersen * 23 aug. 1817.
- viii. Anne Cathrine (Matthiesen) Petersen * 29 nov. 1819.
- ix. Anne Kirstine (Matthiesen) Pedersdatter * 2. maj. 1822.

Ellen Nielsen Bondesdatter * 27 jan 1782. Gift med Peter Matthiesen, * 15. dec. 1782 i Damgade 24, † 27 jul 1832 i Damgade 24.

Hans Hansen Steg, * 24. feb. 1782 i Stegvej 3, † 3. marts 1837 i Stegvej 3. Han blev gift med Margrethe Christiansdatter, 14. sep. 1811 i Oksbøl, * aug. 1782 (datter af Christen Christensen og Eva Marie Hansdatter), † 8 jan 1876.

Børn:

- i. Thøre Hansen Steg * 30 jun. 1812.
- ii. Anne Marie Hansen Steg * 19. jan 1815.
- iii. Margrethe Hansen Steg, * 23. aug. 1817.
- iv. Cathrine Hansen Steg * 29. jul 1821.
- v. Hans Hansen Steg * 8. maj. 1826.

År. 1783.

Der undertegnes en fredsaftale i Amerika.

Englænderne har tabt, og U.S.A. opstår som fri nation.

Den første varmluftballon sendes til vejrs. Den er konstrueret af franskmanden Montgolfier.

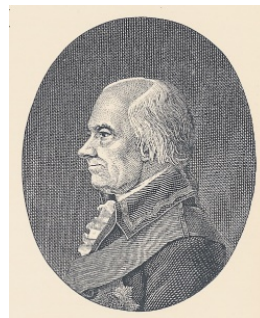
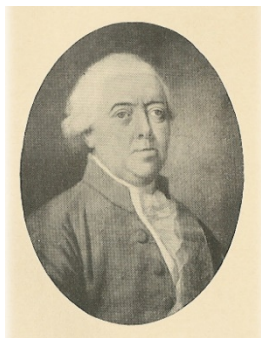
En voldsom økonomisk krise følger efter den nordamerikanske frihedskrigs ophør. Eksport og import falder katastrofalt. Mange kendte handelshuse går fallit. Staten støtter de kriseramte virksomheder med store lån og må sætte seddelpressen i gang, med et rokket pengevæsen som uundgåeligt resultat. Der afsløres omfattende bedragerier i Asiatisk Kompagni.

Det forbydes trolovede at flytte sammen før brylluppet.

Den første danske luftballon opsendes af den københavnske apoteker Myhlenstedt.

År.1784

Den 16 årige kronprins Frederik indtager 14. apr. sit sæde i statsrådet. Magthaverne har hindret ham deri så længe som muligt og nu gør kronprinsen gengæld. Midt under forhandlingerne rejser han sig og oplæser et forslag om A.P. Bernstorffs,

Juristen Henrik Stampes, F.C. Rosenkrantz og general v. Huths udnævnelse til ministre.

Før arveprins Frederik kan hindre det, har kronprinsen skaffet sin sindssyge faders underskrift, og Guldberg – ministrene får tørt ordre til at søge deres afsked.

Ove Høegh – Guldberg tager nederlaget som en mand. Uden et kny overtager han sin retrætepost som stiftamtmand i Århus. Også arveprinsens og enkedronning Juliane Maries roller er udspillet. De trækker sig tilbage til Fredensborg Slot. – Afdøde H. C. Schimmelmans søn grev Ernst Schimmelman bliver i aug. udnævnt til finansminister.

Den første forbindelse mellem Nord-og Østersøen blev bygget mens området blev regeret af Danmark-Norge . Det blev kaldt Eider Canal , der benyttede strækninger af Ejderen for forbindelsen mellem de to have. Den *Eiderkanal* blev afsluttet i løbet af regeringstid Christian VII af Danmark i 1784 og var en 43-kilometer (27 km) en del af en 175-kilometer (109 km) lang vandvej fra Kiel

til Ejderen 's munden på Tönning mod vest kyst. Det var kun 29 meter (95 fod) bred med en dybde på tre meter (ti fod), hvilket begrænsede de fartøjer, der kunne bruge kanalen

År. 1785

Rasmus Rasmussen, * 30. dec. 1785 i F.T. 1845 Hus W 33. Inderste og daglejer., † 30. nov. 1849.

Han blev gift med Karen Petersen, 30 jul 1808 i Nordborg, * 4 mar 1787 i Holm (datter af Peter Hansen og Karen Andreasdatter), † 26 mar 1865 i Holm.

Børn:

- i. Rasmus Rasmussen * 21 okt. 1808.
- ii. Peter Rasmussen * 5 nov. 1810.
- iii. Christen Rasmussen, * 16 apr. 1815, † 11. Mar. 1876.
- iv. Maria Margrethe Rasmussen, * 19 aug. 1817, † 27 apr. 1868.
- v. Hans Rasmussen, * 30 mar 1820, † 1 jan. 1840.

- vi. Jens Rasmussen * 5. apr. 1822.
- vii. Karen Rasmussen * 28. maj 1825.

År.1786.

Kronprins Frederik nedsætter Den store landbrugskommission efter tilskyndelse fra grev Ditlev Reventlow og den norske jurist Christian Colblørnsen. Kronprinsen er selv en begejstret tilhænger af landbrugsreformen.

Kronprinsens søster Louise Augusta (Caroline Mathilde og Struensees datter) vies til prins Christian Frederik af Augustenborg.

Man begynder at meddele dødsfald ved annoncer i aviserne.

År. 1787.

Den svenske kong Gustav 3 kommer uventet til København. Han har planlagt et angreb på Rusland og ønsker et dansk tilsagn om neutralitet. Han bliver imidlertid afvist af A.P. Bernstorff, der henviser til den danske – russiske forbundstraktat af 1773.

Karen Petersen, * 4 mar 1787 i Holm, † 26 mar 1865 i Holm. Hun blev gift med Rasmus Rasmussen, 30 jul 1808 i Nordborg, * 30. dec. 1785 i F.T. 1845 Hus W 33. Inderste og daglejer. (søn af Rasmus (Fynbo) Jensen og Margrethe Marie Danielsdatter), † 30 nov. 1849.

Børn:

- i. Rasmus Rasmussen * 21. okt. 1808.
- ii. Peter Rasmussen * 5. Nov. 1810.
- iii. Christen Rasmussen, * 16 apr. 1815, † 11. Mar. 1876.
- iv. Maria Margrethe Rasmussen, * 19 aug. 1817, † 27 apr. 1868.
- v. Hans Rasmussen, * 30 mar 1820, † 1. jan. 1840.
- vi. Jens Rasmussen * 5. apr. 1822.
- vii. Karen Rasmussen * 28. maj 1825.

År.1788.

Om sommeren angriber Gustav 3 Rusland, og Katharina 2 forlanger dansk hjælp i henhold til forbundstraktaten. Norges statholder prins Karl af Hessen marcherer ind i Bohuslen med 12.000 norske soldater, overmander en svensk styrke ved Kvistrumbro og rykker frem til Gøteborg. Byens overgivelse ventes hurtigt, men pludselig dukker den engelske gesandt Hugh Elliot op i prins Karls hovedkvarter og truer med væbnet preussisk – engelsk intervention, hvis der ikke omgående sluttes

våbenhvile. Gesandten har handlet på eget initiativ, men hans regering stiller sig bag ham. Derefter undertegnes en regulær våbenstilstand, og de norske tropper rømmer svensk territorium. Krigen er endt før den kom i gang – til den danskes regerings store tilfredshed.

Stavnsbåndet ophæves den 20. juni, og der træffes en række foranstaltninger for at lette fæstebøndernes overgang til selveje. For de værnepligtige adelsklasser er det af militære hensyn fastsat en 12-årige afviklingsperiode, men udskrivningerne skal fremtidigt varetages af kongelige sessionskomiteer.

Det forbydes at tømme latrinspande i de københavnske rendestene.

Christen Jessen Grau, * 16. feb. 1788 i Ellehave 12, † 10. nov. 1860 i Ellehave 12. Han blev gift med (1) Karen Hansen Greisbjerg, 26. apr. 1817 i Nordborg, * 4. jul. 1797 i Følkærsgaard (datter af Hans Christensen Greisbjerg og Maren Davidsen), † 12. feb. 1828 i Ellehave 12. Han blev gift med (2) Christiane Hviid, 17. maj 1828 i Nordborg, * 17. sep. 1810 i Brushøjvej 21 (datter af Johan Christensen Hviid og Dorothea Eleonora Dominicussen), † 16. jan 1829 i Ellehave 12. Han blev gift med (3) Ellen Steffesen, 9. maj 1829 i Nordborg, * 2. marts 1808 i Brandsbøl (datter af Jørgen Steffesen og Thøre Christensdatter), † 30. nov. 1892 i Ellehave 12.

Børn:

- i. Jes Christensen Grau * 14. dec. 1817.
- ii. Hans Christensen Grau * 27. mar. 1820.
- iii. Anna Eleonore Grau * 11. aug. 1823.
- iv. Karen Grau * 12. jun. 1829.
- v. Christiane Grau * 18. feb. 1830.
- vi. Thøre Grau * 7. jun. 1831.
- vii. Jørgen Grau, * 15. jan 1833 i Ellehave 12, † 6. feb. 1897 i Holm Ugift.
- viii. Christen Christensen Grau * 27. nov. 1834.

År.1789.

Den franske revolution vækker udbredt sympati i Danmark. Især i de rige borgerkredse koketteres der sværmerisk med revolutions idéer, men sympatien daler hastigt i takt med de franske rædselsorgier stigende voldsomhed, og den sidste rest forsvinder ved Louis XVI's henrettelse i 1793.

Revolutionsudbruddet 1789

Den nye stænderforsamling domineredes straks af reformvenlige adelige og gejstlige (Grev Mirabeau, Markis de La Fayette, Abbé Sieyès), som ønskede dyberegående politiske reformer og støttedes af borgerskabet (den såkaldte 3. stand). Stænderforsamlingen havde været sammenkaldt i 1614 og fungerede på den måde, at de tre klasser hver havde 1 stemme i den endelige beslutning. 3. standen repræsenterede langt den største del af befolkningen og dertil kom, at adelen og gejstligheden var tæt forbundne og derfor i praksis sad på magten. 3. standen ønskede derfor, at forhandlingerne skulle foregå i samlet flok, hvilket adelen pure afviste. Adelen forsøgte sig med et forslag om, at 3. stand kunne få lige så mange repræsentanter som gejstligheden og adelen tilsammen, men med en fastholdelse af 1 stemme pr. stand var det en gratis omgang og 3. stand besluttede derfor, at de intet som helst ville foretage sig, før kongen beordrede fælles forhandling. Efter 6 uger begyndte et antal sognepræster og liberale adelige at tilslutte sig 3.

standen, som 17. juni valgte at kalde sig Nationalforsamlingen. 20. juni måtte de flytte ud af forsamlingsbygningen, der skulle "repareres" og ind i en stor tennishal, hvor de sværgede "Tennisshalseden" om, at de ikke opløste forsamlingen før en ny forfatning var blevet til.

Da kongen kaldte 18.000 soldater ind mod Versailles og 11. juli fyrede sin finansminister, blev pariserne bekymrede. Rygterne ville vide, at kongen havde tænkt sig at angribe byen med sine tropper og de begyndte 13. juli at samle sig og skaffe sig våben for at forsvare byen.

Et af de steder, der var våben, var Bastillen, en middelalderbefæstning, som blev brugt som fængsel og dagen efter, 14. juli 1789, stormedes Bastillen. Kommandanten gik i panik og gav soldaterne ordre om at dræbe og 98 angribere måtte lade livet, 73 blev sårede og 1 forsvarer blev dræbt, inden Bastillen kunne indtages under ledelse af Marquis De L'Affayette, en veteran fra den amerikanske uafhængighedskrig. Han blev dagen efter udnævnt til kommandør af de væbnede styrker i Paris af en komité af parisere. ^[1]

I de følgende måneder arbejdede forsamlingen på nye reformer, bl.a. afskaffelse af adelens privilegier og ligeret for loven. Kongemagten befandt sig under stadig pres og blev drevet på tilbagetog, således blev kongefamilien i efteråret tvunget til at forlade slottet Versailles og slog sig ned i Tuilerierne i Paris. Oppositionens og befolkningens holdning til kongen svingede i nogen grad mellem forsøg på samarbejde og national forsoning samt trangen til at holde ham under stadig kontrol. På dette tidspunkt synes målet mest at have været at bevare et grundlovssikret kongedømme (konstitutionelt monarki).

Andreas Jensen, * 29 jan 1789 i Møllegade 76, † 17 jan 1867 i Nørrelykkevej 16, begravet 21 jan 1867. Han blev gift med Anne Cathrine Nissen, 16. marts 1817 i Nordborg, * 24 aug 1783 (datter af Nis Thomsen (Kokhav) og Anne Cathrine Christiansdatter), † 27 mar 1864 i Nørreklykke 16.

Børn:

- i. Jørgen Jensen * 23 jul 1819.
- ii. Anne Marie Jensen, * 23 jul 1819 i Nørrelykkevej 16.
- ii. Nis Jensen * 3. nov. 1823.

År.1790

I dette årti bygges Jollmands Gård, Lundsbjerggård
Den første dampmaskine kommer til Danmark.

En **dampmaskine** er en transducer, der kan omsætte noget af den termiske energi i vanddamp under tryk til mekanisk arbejde. "Brugt" damp lukkes ud i atmosfæren.

Når denne passive sammentrækning (passiv fraførsel af vanddamp) - og udvidelse (tilførsel af vanddamp) foregår i en lukket cylinder, så kan man få et stempel til at gå op og ned. Hvis man har forbundet stemplet med en pumpestang, så kan den trække i en pumpestang, og man kan også lave den om til roterende bevægelse ved at indsætte et svinghjul i stedet for en pumpestang. Dampmaskinens effektivitet afhænger af, hvor stor en del af den tilførte varmeenergi, der omsættes til bevægelse.

Dampmaskinen var grundlaget for en ny tidsalder, nemlig den industrielle revolution. Selvom der i dag er mange historikere, der bruger betegnelsen den industrielle revolution for de store forandringer, som forgik i England mellem 1760 til 1840, så er det også vigtigt at påpege, at det var dampmaskinen samt nogle af de tekniske fornyelser, der kom i kølvandet på den, som var motoren bag de store forandringer. Afgørende for disse forandringer var, at man gik fra håndværk og hjemmefabrikation til masseproduktion. Alt det her var også med til at sikre Englands førende position i det 18. og 19. århundrede.

Viet 31. juli 1790 på Gottorp Slot.

Kronprins Frederik * 28. jan. 1768, søn af Christian VII og Caroline Mathilde af Danmark.

Marie Sophie Frederikke * 28. okt. 1767, datter af landgreven Karl af Hessen og Louise. (søster til Christian 7).

Deres børn.

1. En dreng død 1791.
2. En datter død 1793.
3. Caroline * 28. okt. 1793, hun skulle i 1810 havde været gift med prins Christian af Augustenborg, der af visse grupper var udset til svensk konge. Han døde dog inden brylluppet, formentlig af et hjerteslag. I 1812 blev hun forlovet med sin fætter, prins Christian af Hessen, der imidlertid blev sindssyg og døde i 1814. Den 1. aug. 1829 blev hun

så gift med arveprins Ferdinand, søn af arveprins Frederik og Sophie Frederikke af Mecklenburg – Schwerin. Hun døde den 31. mar. 1881 barnløs.

4. Barn død som spæd.
5. Barn død som spæd.
6. Barn død som spæd.
7. Barn død som spæd.
8. Wilhelmine Maria * 18. jan. 1808 I Kiel. Første gang gift med prins Frederik (senere Frederik VII) den 1. nov. 1828 i København. Ægteskabet blev opløst i 1837. Derefter indgik hun den 19. maj. 1838 ægteskab med hertug Carl af Glycksborg, en broder til Christian IX. Prinsesse Wilhelmine døde på Glycksborg Slot den 30. maj. 1891 og er begravet i Glycksborg. Der var ingen børn i begge ægteskaber.

Frederik 6 havde en maitresse – den sidste officielle kongelig elskerinde I Danmark. Hun hed oprindeligt Bente Mortensdatter Andersen, men blev kaldt Bente Rafsted. Hun var * 6. aug 1790. I 1829 fik hun rang af oberstinde og navnet Fru Dannemand.

Deres børn.

1. Louise Frederikke * 1810.
2. Caroline * 1812
3. Frederik Wilhelm 1813, død 1888.
4. Frederik Valdemar * 1819, død 1835.

Fru Dannemand var både smuk, venlig og godgørende. Og ifølge overleveringen accepterede dronningen sin ægtefælles uægteskabelig forbindelse. Det siges endda, at fru Dannemand omgående løb op på slottet, da hun modtog budskabet om kongens død i dec. 1839, og at dronningen og fru Dannemand græd sammen over den afdøde majestæt.

Kong Frederik VI døde den 3. dec. 1839.

Dronning Marie Sophie Frederikke døde den 21. mar. 1852.

Bente Rafsted (Fru Dannemand) døde 23. dec. 1862.

År. 1791.

Den franske konge forsøger at flygte, men fanges og føres tilbage til Paris.

År. 1792

Den første europæiske koalitionskrig mod Frankrig er begyndt og fra alle sider bestormes Danmark med opfordringer til deltagelse i det antirevolutionære korstog. A.P. Bernstorff afviser imidlertid enhver tanke om krig. Han har et åbent blik for neutralitetens økonomiske fordele og tvivler desuden ikke på det franske folks immunitet overfor revolutionær smitte. Det franske konvents bombastiske proklamation om hjælp til alle folk, der rejser sig mod deres fyrster, kan ikke røkke det grundfæstende danske monarki en millimeter.

En kongelig forordning af 16. mar. 1792 forbyder al handel med neger-slaver i Danmark og dets oversøiske besiddelser. Forbudet skal træde i kraft 1802, og Danmark er den første kolonijende magt i verden, der afskaffer negerhandelen. Østrig gjorde det 1782, men det ejede ingen kolonier og dets forbund var derfor uden praktisk betydning. – Æren for det danske initiativ tilkommer for en stor del finansministeren, grev Ernst Schimmelmann.

Det guinesiske handelsselskab opløses og handlen på kysten frigives.
Der indføres arveafgift.
Kong Gustav 3.

myrdes i Sverige.

Frankrig bliver republik.

År.1793

Den franske konge Ludvig XVI henrettes i Paris

Ludvig 16., 23.8.1754-21.1.1793, konge af Frankrig 1774-92, barnebarn af Ludvig 15. Selvom

Ludvig 16. havde de bedste intentioner om at være den gode monark, var han uegnet til at løse det førrevolutionære samfunds komplekse problemer. Uden indsigt i rigets økonomiske forhold blev han afhængig af de skiftende finansministre, ligesom rivaliserende hofkredse fik en skæbnesvanger indflydelse på den førte politik. Under Ludvig 16. mistede enevælden de sidste rester af sin troværdighed og autoritet.

Som 16-årig kronprins blev Ludvig gift med den et år yngre Marie-Antoinette, som var ærkehertuginde af Østrig og datter af kejser Frans 1. og Maria Theresia. Brylluppet var et udslag af den habsburgske ægteskabs- og alliancepolitik, der gik ud på at søge støttepunkter ved fyrstehofferne for Østrigs interesser. Marie-Antoinettes indflydelse bidrog til, at Ludvig 16. i 1780'erne bøjede sig for aristokratets krav om at holde privilegie- og stændersamfundet intakt, så reformministrene A.N.R. Turgot og Jacques Necker stod uden støtte i forsøget

på at indføre økonomiske og administrative reformer.

Sommeren 1789 forpassede han desuden chancen for at knytte en forbindelse mellem kronen og den moderate del af borgerstanden i den indkaldte Stænderforsamling. I stedet for at styre i retning af et konstitutionelt monarki satsede kongen fejlagtigt på, at den revolutionære proces ville dø ud af sig selv.

Ludvig 16.s utilbøjelighed til at sanktionere Menneskerettighedserklæringen var med til at hidse stemningen op på en sådan måde, at kongefamilien efter Kvindetoget til Versailles oktober 1789 blev tvunget til at bosætte sig i Tuilerierne i hjertet af den oprørske hovedstad. 1790-91 opnåede han ikke enighed med de kompromissøgende politikere H.G.R. Mirabeau og Antoine Barnave (1761-93). Med det mislykkede flugtforsøg i juni 1791 og arrestationen i Varenes-en-Argonne var den sidste mulighed for at indgå i et samarbejde med det nye styres mænd udtømt.

I den følgende periode korresponderede kongefamilien med de europæiske fystehuse i håb om en udenlandsk intervention. Samtidig støttede Ludvig 16. Girondens krigspolitik.

10.8.1792 stormede sansculotterne Tuilerierne. Kongemagten blev suspenderet, og kongefamilien fængslet i Le Temple. Da den nye grundlovgivende forsamling, Nationalkonventet, trådte sammen, udråbte den Frankrig til republik. Afsløring af Ludvig 16.s kontakter til udenlandske magter dannede baggrund for en forræderianklage. Kongeprocessen fandt

sted ved årsskiftet 1792-93 og resulterede i hans dødsdom, og 21.1.1793 blev Ludvig 16. guillotineret.

U.S.A.'s hovedstad, Washington, grundlægges.

Frederik Johansen, * 3 jun 1793 i Damgade 24, † 7 apr 1851 i Lønsømadevej 15. Han blev gift med Marie Margrethe Christine Greisbjerg, 27 sep 1817 i Nordborg, * 1795 i Lønsømadevej 15 (datter af Peter Christensen Greisbjerg og Maren Christensdatter), † 15 dec 1856 i Lønsømadevej 15.

Børn:

- i. Maren Frederiksen Greisbjerg, * 16 dec 1817, † 8 mar 1818.
- ii. Maren Frederiksen Greisbjerg * 16 maj 1819.
- iii. Marie Margrethe Frederiksen Greisbjerg * 16 dec 1820.
- iv. Anna Frederiksen Greisbjerg * 23 nov 1822.
- v. Anna Cathrine Frederiksen Greisbjerg * 20 nov 1824.

- vi. Anne Marie Frederiksen Greisbjerg, * 19 jun 1827 i Lønsømadevej 15, † 6 jan 1914 i Nordborg. Hun blev gift med Christen Johansen, 29 okt 1850 i Nordborg, * 6 jul 1823 (søn af Johan Johansen og Ingeborg Christensen Bonde), † 23 maj 1883 i Nordborg.
- vii. Peter Johansen Greisbjerg * 30 sep 1829.
- viii. Anne Christine Frederiksen Greisbjerg * 29 aug 1831.
- ix. Caroline Frederiksen Greisbjerg, * 4 aug 1834.
- x. Kjestine Frederiksen Greisbjerg * 31 maj 1836.
- xi. Johan Johansen Greisbjerg * 10 maj 1839.

År. 1794

Danmark og Sverige indgår et nyt væbnet neutralitetsforbund. Efter at mordet på Gustav 3, har befriet Danmark for en farlig fjende, kan de nordiske riger atter optræde samlet. Forbundet hviler på et effektivt flådesamarbejde og fælles repressalier i tilfælde af overgreb mod et af landenes skibsfart. De dansk – svenske eskadrer i Nordsøen viser sig også at være et virksomt middel mod den engelske kaperterror.

Christiansborg Slot brænder. Kongefamilien flytter ind på Amalienborg (opført ca. 1749 – 60). Staten køber de tre privatejede palæer og lader kolonaden opføre. –

En landsomfattende folkeindsamling skaffer midler til Christiansborgs genopbygning.

Københavns tømrersvende strejker, fordi politiet har arresteret et par tyske tømrere, der ville rejse hjem uden deres mesters tilladelse. Da myndighederne lader en mængde af de strejkende sætte i kasket og 122 dømmes til 4 måneders arbejde i jern, går over halvdelen af samtlige håndværkssvende i hovedstaden i sympatistrejke. Begivenhederne vækker uhyre opsigt og regeringen må nedsætte

en kommission til at undersøge hele lavsvæse

År.1794

Revolutionsgeneralen Napoleon fører hæren til Italien

År. 1796

Viet den 9. mar. 1796.i Frankrig
 Napoleon Bonaparte.
 Med .
 Enken Josephine de Beauhamais.

Josephine blev en af de mest kendte personer under Napoleonstiden. Hun hed oprindeligt Josèphe Rose Tascher de la Pagerie og var født i Martinique i Caribien. Hun var kreoler (indfødt men af sydeuropæisk afstamning) og voksede op på den franske ø. I 1779 giftede hun sig med Alexandre de Beauharnais i Frankrig i et arrangeret ægteskab.

I 1781 fik parret sønnen Eugène og i 1783 fik de datteren Hortense. Begge børn spillede også en stor rolle under Napoleon. Ægteskabet var ikke lykkedeligt, og de skiltes senere. Alexandre var officer under Revolutionskrigene, men blev anklaget for dårlig hærledelse og henrettet i 1794. Josephine blev også fængslet i 1794 under den store Revolution, men slap fri efter Robespierre blev væltet af magten. Dermed stoppede den mest blodige del af Revolutionen. Hun var fattig, men havde sin titel i behold efter sin

tidligere mand. Derfor var hun aktiv i de øverste sociale lag i Paris. Hun blev elskerinde med flere kendte personer, heriblandt det magtfulde regeringsmedlem Barras.

Josephine brugte mange (af Barras) penge på smykker og tøj. I 1795 mødte hun Napoleon, og han blev forelsket med det samme. Det modsatte var nok ikke tilfældet. De giftede sig i 1796, muligvis efter pres fra Barras, så han slap for at betale for Josephine's dyre regninger.

Napoleon var ofte i krig, hvor Josephine blev tilbage i Frankrig. Han blev rasende over, at hun helt åbentlyst havde en anden mand i sit liv, men Napoleon havde også sine sidespring.

Napoleons søskende og mor kunne ikke lide Josephine, da hun brugte mange penge. De følte også at hun blev favoriserede af Napoleon på bekostning af Napoleons familie. Napoleon endte som regel med at forsvare hende.

I 1804 blev Josephine kronet til Kejserinde, da Napoleon kronede sig selv til Kejser i Notre Dame. Senere i 1809 blev hun skilt fra Napoleon, da han gerne ville have en arving. Indtil da havde de ikke fået børn sammen. Josephine var på det tidspunkt 46 år, mens Napoleon var 40 år.

Selv efter skilsmissemottog Josephine mange penge fra Napoleon og staten, og hun boede i slottet Malmaison. I 1814 fik hun besøg af den russiske Kejser Alexander, og de

gik en morgentur i haven. Det var koldt og Josephine havde tyndt tøj på. Hun blev syg og døde 4 dage senere af lungebetændelse.

År. 1797.

A.P. Bernstorff døde. Det er på et kritisk tidspunkt Danmark mister sin store statsmand. Under Napoleon Bonapartes anførsel har de franske revolutionshærere sejret over koalitionsmagterne og kun England fortsætter kampen.

Den lunefulde czar Paul har fulgt sin moder Katharina 2 på Ruslands trone (1796) og Gustav 4 af Sverige er blevet myndig.

Christian Gynther Bernstorff bliver sin faders efterfølger som udenrigsminister.

Han er dygtig, men savner faderens autoritet, besindighed og store erfaring. Der udsendes en ny toldlov, som søger at tage skyldigt hensyn til både handel og industri. Alle eksportforbud og de fleste importforbud ophæves. Der indføres kreditoplæg (told betales først når varen sælges), og toldsatserne ansættes i forhold til varens erhvervsmæssige betydning. Industrien og håndværkets råvarer bliver omtrent toldfrie,

Frihedsstøtten er rejst foran Københavns Vesterport, som et mindesmærke for bondefrigørelsen. Den står ved datidens hovedindkørsel til København, nu foran hovedbanegården.

År.1798.

Napoleons sejer ved pyramidene.

General Nelsons sejer ved Abukir

Frankrigs mageløshed på havet fører det ud i desperate overgreb på den neutrale skibsfart langs dets kyster og til udsendelse af kontrabande – regler, der i praksis vil gøre hver eneste skib til lovlig prise for de

franske kapre – blot det fyrer med engelske stenkuld i kabyssen, eller mandskabet spiser af engelske fajancetallerkner.

Da en trussel om repressalier ikke kan have nogen vægt overfor Frankrig, hvis udenrigske skibsfart er totalt standset, beslutter den danske regering at lade sine handelsskibe konvojere af krigsskibe. Sverige følger eksemplet og de nordiske lande slutter aftale om fælleskonvojer. Det går godt i begyndelsen. Englænderne lader af taktiske grunde de dansk – svenske konvojer i fred, og fransk - mændene har ikke magt til at true dem. Senere fører konvoj - beslutningen til skæbnesvangre begivenheder. Men hvis den danske skibsfart i Middelhavet skal forsættes er det nødvendig at sætte magt bag afvisningen af de franske kontrabanderegler. Eftergivenhed vil betyde enden på den indbringende fragt sejlads langs de franske og spanske Middelhavskyster.

Til gengæld er det også forbi med Englands tilbageholdenhed på havet. Admiral Nelsons sejer i søslaget ved Abukir har gjort ende på Frankrigs kortvarige herredømme i Middelhavet og dermed på Englands interesse i en uforstyrret neutral skibsfart. Den skarper kurs fører hurtig til alvorlige episoder. En dansk fregat åbner ild mod engelske krigsskibe, der forlanger at visitere handelsskibene i deres konvoj.

Forbuddet mod ægteskaber mellem jøder og kristne ophæves og jødiske elever får adgang til latinskolerne. Jødernes stilling i Danmark er gennemgående bedre end i udlandet, men reformer er alligevel påkrævede. I 1788 fik jøderne adgang til håndværkslaugene.

År. 1799.

Den internationale udvikling tager en kritisk vending. Den anden koalitions krig er begyndt ,medens Napoleon står med den franske hoved hær i Ægypten, og Rusland har sluttet sig til Frankrigs fjender. Under russisk pres må den danske regering tage parti for koalitionsmagterne. Danmark undgår imidlertid aktiv krigsdeltagelse.

Napoleon vender hjem fra Ægypten og gør sig som førstekonsul til Frankrigsdiktator. Han søger straks at genoprette et venskabelig forhold til de neutrale magter, og samtidigt bryder den russiske kejser Paul med sine tidligere allierede.

En handelskrise forplanter sig fra Hamburg til København, hvor adskillige handelshuse kommer i vanskeligheder.

En fattigordning for København giver myndighederne pligt til at skaffe de arbejdsløse beskæftigelse samt yde underhold til syge, gamle og værdigt trængende.

Trykkerfriheden indskrænkes. Forfatteren P.A. Heiberg og Malte Conrad Bruun landsforvises.

Trolovelse afskaffes som officiel institution.

Johannes Edlefsen, * 4 mar 1799 i Westre, † 15 apr 1858 i Berbeckshof Westre. Han blev gift med Christina Nicolaisen, 2 jul 1831 i Ladelund, * 1 sep 1806 i Westre (datter af Nicolai Nicolaisen og Anna Maria Ameling), † 22 feb 1886 i Berbeckshof Westre.

Børn:

- i. Nicolai Edlefsen * 14 feb 1832.
- ii. Anna Maria Edlefsen * 15 maj 1833.
- iii. Catharina Dorothea Edlefsen, * 9 apr 1835 i Berbeckshof Westre.
- iv. Edlef Casper Edlefsen * 2 sep 1836.
- v. Hans Christian Edlefsen, * 3 jan 1838 i Berbeckshof Westre.
- vi. Peter Edlefsen * 19 sep 1838.
- vii. Anna Catharina Edlefsen * 31 okt 1840.
- viii. Andreas Christian Edlefsen * 29 mar 1842.
- ix. Friedrich Carl Ferdinand Edlefsen * 26 aug 1844.
- x. Johan Christian Edlefsen * 11 jul 1846.

1800.

År. 1800

Det sker ude i verden.

Endnu inden sneen var smeltet, førte Napoleon i foråret 1800 sine tropper over Alperne, og med dristige manøvre lykkedes det ham at overløste en østrigsk hær i slaget ved Marengo i det nordvestlige Italien.

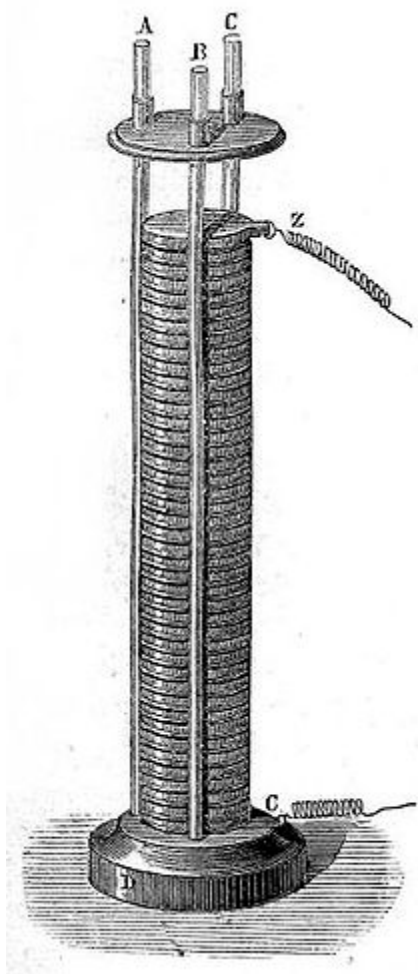
Slaget ved Marengo blev udkæmpet den 14 juni 1800 mellem de franske styrker under Napoleon Bonaparte og østrigske styrker nær byen Alessandria, i Piemonte, Italien. Den franske overvandt General Michael von Melas's overraskelsesangreb nær slutningen af dagen, kører østrigerne ud af Italien, og styrke Napoleons politiske stilling i Paris som første konsul i Frankrig i kølvandet på hans statskup den foregående november.¹⁵¹

Overrasket over den østrigske fremrykning mod Genoa i midten af april 1800, havde Bonaparte hastig førte sin hær over Alperne i midten af maj og nåede Milano den 2. juni. Efter skæring Melas linje af kommunikation ved at krydsefloden Po og besejre Feldmarschallleutnant (FML) Peter Karl Ott von Bátorkéz på Montebello den 9. juni, lukkede franskmændene i den østrigske hær, som havde samlet sig i Alessandria. Bedraget af en lokal dobbelt agent, Bonaparte leveringstid store kræfter mod nord og syd, men østrigerne lanceret et overraskelsesangreb den 14. juni mod den største franske hær under general Louis Alexandre Berthier.¹⁶¹

I første omgang de to angreb på tværs af Fontanone strøm nær Marengo blev landsbyen frastødt, og General Jean Lannes styrket den franske ret. Bonaparte indså sande position og udstedte ordrer kl 11:00 at minde om løsrivelse under Général de Division (GDD) Louis Desaix, mens du bevæger hans reserve fremad. På det østrigske venstre, havde Ott klumme taget Castel Ceriolo, og dens

avantgarde flyttede sydpå for at angribe Lannes flanke. Melas fornyede hovedangrebet og østrigerne brød den centrale franske holdning. Ved 14:30 Den franske trak og østrigske dragoner greb Marengo gården. Bonaparte havde da ankom med reserve, men Berthier tropper begyndte at falde tilbage på de vigtigste vin bæltter. Kendskab Desaix nærmede sig, Bonaparte var bekymrede over en søjle af Ott soldater marcherer fra nord, så han placerede sine Borgerservice Guard infanteri at forsinke det. Den franske derefter trak støt østpå mod San Giuliano Vecchio som østrigerne dannede en kolonne til at følge dem i overensstemmelse med Ott fremrykning i den nordlige sektor.

Desaix ankomst omkring 5:30 pm stabiliseret den franske position som 9eme Légère (9. Light Infantry) forsinket den østrigske forskud ned hovedvejen og resten af hæren re-formet nord for Cascina Grossa. Da de forfølgende østrigske tropper ankom, en blanding af musketter og artilleri ild skjulte overraskelsesangreb af Général de Brigade (GDB) François Etienne de Kellermann's kavaleri, der kastede den østrigske forfølgelse i uorganiseret flyvning tilbage til Alessandria, efter at have mistet omkring dræbte 9.400 , såret eller taget til fange. De franske tab var betydeligt færre, men inkluderet Desaix. Hele den franske linje jaget efter dem til tætning *une Victoire politique* (en politisk sejr), der sikrede Bonapartes greb om magten efter kuppet. Det ville blive efterfulgt af en propagandakampagne, som søgte at omskrive kamp tre gange i løbet af Napoleons styre.¹⁶¹

Den italienske fysiker Alessandro Volta opfinder det elektriske batteri – Voltasøjlen.

Den dyriske elektricitet' og Volta-søjlen

Volta blev inspireret til sine elektriske forsøg af de opdagelser, som hans gode ven Luigi Galvani (1737-1798) havde gjort i 1780'erne og 1790'erne med den såkaldte 'dyriske elektricitet'. Galvani der siden 1762 havde været professor i anatomi i Bologna opdagede, at nyslagede frøer kunne give nogle ejendommelige muskeltrækninger, hvis man berørte muskelnerverne med to forskellige slags metaller. Galvani mente, at de iagttagede fænomener skyldtes en særlig slags elektricitet hos dyret, og han betegnede derfor fænomenet 'dyrisk elektricitet'. Udforskningen af den 'dyriske elektricitet' bevirkede, at der en overgang ligefrem blev mangel på frølår på flere franske restauranter. Opdagelsen af den 'dyriske elektricitet' danner i øvrigt grundlaget for den videnskab, man kalder elektrofysiologi, og som beskæftiger sig med de elektriske processer i levende systemer, såsom hjernen, hjertet og nervesystemet.

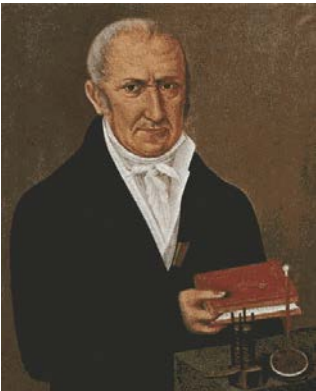
Volta eksperimenterede videre med den - også kaldet - 'galvaniske effekt'. I nogle forsøg, lagde han en sølvmønt og en guldmønt på sin tunge. Hvis han forbandt de to mønter med en metaltråd, mærkede han en skarp og bitter smag i munden, samtidig med et lille elektrisk stød. (Denne 'volta-virkning' kan man selv opleve, hvis man kommer til at bide i et stykke

stanniø med en metalplomberet tand). De mange og forskellige forsøg som Volta udførte,

overbeviste ham om, at årsagen til den elektriske virkning *ikke* nødvendigvis krævede 'noget dyrisk', som Galvani hævdede, men at virkningen primært var forårsaget af processer mellem *to forskellige metaller* der var i elektrisk ledende kontakt med hinanden.

På grundlag af sine opdagelser konstruerede Volta i året 1800 det berømte 'galvaniske batteri', opkaldt efter Galvani, men som senere blev kaldt Volta-søjlen.

Volta-søjlen er opbygget af en stabel forskellige metalplader, f.eks. af sølv og zink, der er anbragt skiftevis og adskilt af pap- eller stofstrimler der er vædet med en fortyndet salt- eller syreopløsning. Hvis en sølvplade forbindes til en zinkplade med en metaltråd, vil der løbe en elektrisk strøm i det etablerede elektriske kredsløb. Volta-søjlen, der blev beskrevet i en afhandling 20.marts 1800, var det første elektro-kemiske 'vådbatteri'. På grund af den relativt store elektriske modstand i overgangen fra metal til metal, kunne den oprindelige volta-søjle kun give en lille strømstyrke.

Volta konstruerede derfor det såkaldte 'bæger-element', der bestod af et bæger med en syre- eller saltopløsning, hvori der var placeret f.eks. en kobberplade, der blev den positive pol, og en zinkplade, der blev den negative pol.

Anvendelsen af elektriske batterier førte til mange nye opdagelser. Nye videnskabsgrene såsom *elektrolyse* og *galvanisering* blev udviklet. Ved hjælp af elektrolyse blev mange grundstoffer opdaget, eksempelvis natrium og kalium. Vand kunne nu på en simpel måde adskilles i de to

grundstoffer ilt og brint.

En nogenlunde stabil elektrisk spændingskilde var en forudsætning for, at *Hans Christian Ørsted* (1777-1851) i 1820 kunne påvise sammenhængen mellem elektricitet og magnetisme. En opdagelse der i løbet af de næstfølgende årtier udviklede sig til en helt ny elektroteknisk industri. Den elektrotekniske forskning med katodestruerør, førte bl.a. til *Joseph John Thomsons* (1856-1940) opdagelse af elektronen i 1897. Denne opdagelse er grundlaget for vor tids atomteori og elektron-teknologi!

Beethoven skriver sin første symfoni.

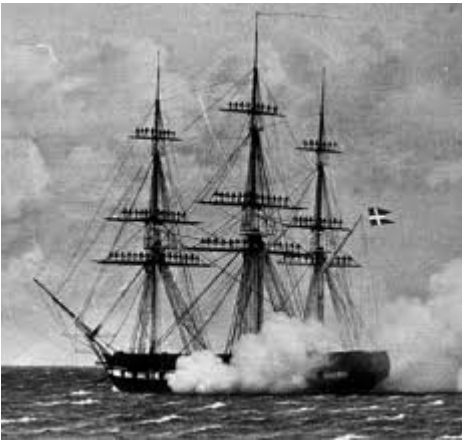
Efter at en selvstændighedsbevægelse har gjort oprør, mister Irland sin lovgivende forsamling og bliver tvunget ind i en union med Storbritannien.

Napoleons vogn udsættes for et attentat i Paris. 130 tidligere konventmedlemmer deporteres til Seychellerne, og 45 royalister dømmes til døden.

Banque de France grundlægges, hvorved finanserne sikres, og inflationen ophører i Frankrig.

I Philadelphia laver William Young de første sko designet specifikt til højre og venstre fod.

Pius den 7. bliver valgt til Romerkirkens nye Pave.

Fregatten Freja kommer 25. Juli i kanalen i kamp med fire engelske orlogsmænd, der kræver at visitere de medfølgende danske handelsskibe, og må efter en tapper kamp stryge flaget. _ Nogen tid senere ankrer en engelsk flåde på 19 linjeskibe op udfor København, og den danske regering må i en overenskomst af 29. aug. Give afkald på konvojeringsen. I dec. opfordrer czar Paul af Rusland

Amerikas Forenede Stater grundlægger i staten Maryland sin nye hovedstad

Washington D.C. (forkortelsen står for District of Colombia).

Banque de France grundlægges, hvorved finanserne sikres, og inflationen ophører i Frankrig.

Pius den 7. bliver valgt til Romerkirkens nye Pave.

I dec. opfordrer czar Paul af Rusland

Østersømagten Danmark, Sverige og Preussen til at forny neutralitetsforbundet af 1780, og Danmark følger den russiske kejsers opfordring. Regeringen håber at kunne gøre dette uden at forstyrre forholdet til England, men det nye forbund får straks en engelskfjendtlig karakter, da czar Paul kort efter giver ordre til at beslaglægge alle engelske skibe i russisk havne.

Laugsvæsenet omorganiseres ved en forordning af 21. mar. 1800. Det bliver strafbart at strejke.

Der anlægges en optisk telegraflinie fra København til Slesvig. 23 signalstationer oprettes på den lange rute over Sjælland, Fyn og Als.

Østersømagten Danmark, Sverige og Preussen til at forny neutralitetsforbundet af 1780, og Danmark følger den russiske kejsers opfordring. Regeringen håber at kunne gøre dette uden at forstyrre forholdet til England, men det nye forbund får straks en engelskfjendtlig karakter, da czar Paul kort efter giver ordre til at beslaglægge alle engelske skibe i russisk havne.

Laugsvæsenet omorganiseres ved en forordning af 21. mar. 1800. Det bliver strafbart at strejke. Der anlægges en optisk telegraflinie fra København til Slesvig. 23 signalstationer oprettes på den lange rute over Sjælland, Fyn og Als.

Den 25. jul. 1800 spillede kaptajn Krabbe på fregatten Freya højt spil, da han blev passet op af en overlegen engelsk eskadre i den engelske Kanal. Englænderne ønskede at undersøge, om den konvoj af handelsskibe, der stod under Freja's beskyttelse, medbragte såkaldt kontrabande, det vil sige varer til eller fra fjendtlige lande.

Krabbe fulgte sin ordre om ikke at bøje sig for pres. Efter fire timers forgæves forhandlinger åbnede han ild mod en båd, som englænderne havde sat i vandet. Ilden blev prompte besvaret. Kun en halv time tog det, før Freja måtte bøje sig for overmagten og stryge flaget. Da var fregatten stærkt beskadiget, og hele konvojen blev bragt op, men Krabbe havde gjort sin pligt og forsvaret Dannebrog's ære med alle midler.

Anna Marie Bondesen, * 15. aug. 1800 i Dyvigvej 10, † 14. nov. 1876. Hun blev gift med Rasmus Rasmussen, 29. okt. 1837, * 21. okt. 1808 i Holm (søn af Rasmus Rasmussen og Karen Petersen), † 25. jan. 1882 i Arbejdshus Søvang.

Børn:

- i. Anna Marie Rasmussen, * 17. nov. 1837 i Holm, † 29. apr. 1839 i Oksbøl.
- ii. Anna Maria Rasmussen * 9. maj 1841.
- iii. Christen Rasmussen, * 3. jul. 1845 i Møllegade 75., † 13. mar. 1847 i Møllegade 75.

År. 1801.

England besvarer i januar det væbnede neutralitetsforbud med beslaglæggelse af alle danske og norske skibe i engelske havne. Samtidig beslutter London – regeringen en aktion mod de danske tropekolonier.

De vestindiske øer besættes 28. Mar. 1801 og noget senere besættes Trankebar og fæstningen Dansborg. Engelske tropper rykker frem over land fra Madras, og engelske skibe spærrer havnen.

Overmagten udelukker modstand, og kapitulationen finder sted på ærefulde betingelser efter et engelsk ultimatum 12. Maj. 1801, men da har slaget på Rheden for længe fundet sted.

Den 30. Mar. 1801 er den engelske admiral Parker

stået ned gennem sundet med en mægtig flåde på 53 skibe. Af frygt for konsekvenserne (Øresundstolden) har kronprins Frederik afslået den svenske konges tilbud om at anlægge befæstninger ved Helsingborg, og den

engelske flåde kan derfor i ro og mag løbe langs den skånske kyst udenfor rækkevidde af Kronborgs kanoner. Modvind hindrede den svenske flåde i at forlade krigshavnen Karlskrona, og russerne ligger endnu indefrosset i den finske bugt. Danmark står ene mod overmagten.

Derimod har det forestående angreb udløst en vældig national begejstring og tusinder af frivillige melder sig til forsvaret, der ledes af kommandør Olfred Fischer.

Størstedelen af de danske krigsskibe er aftaklede (blokskibe) og udlægges i forbindelse med forterne som en kæde af flydende batterier.

Om morgenen den 2. Apr. 1801 angriber admiral Nelson, Parkers næstkommanderende og sejrherre fra Abukir. Både i antal og ildkraft er englænderne langt overlegne, men de danske forsvarene – hvorfra mange står bag en kanon for første gang i deres liv – bider fra sig med stor tapperhed.

Slaget trækker ud og admiral Parker signalerer til Nelson om at afbryde kampen. Nelson ignorerer fuldkommen sin chefs ordre (sæt - ter kikkerten for det blinde øje), men da mange af hans skib befinder sig i en farlig situation sender han en parlamentær i land for at underrette kronprins Frederik om at englænderne ser sig nødsaget til at afbrænde de erobrede danske skibe uden at kunne redde deres besætninger. Kronprinsen lader sig skræmme af Nelsons trussel og giver ordre til at standse ilden. Han handler uden at konferere med den danske

øverstkommmanderende, men en fortsættelse af kampen ville sikkert ikke havde kunnet ændre det endelige resultat. Englændernes overmagt var for stor, og admiral Parkers skibe havde endnu ikke taget del i slaget.

Det reelle nederlag gør imidlertid intet skår i det danske folks stolthed over heltene fra Kongedybet. Deriblandt var den 17- årige søløjtnant Peter Willemoes

der med sit halvt sønderskudte flydebatteri længe kæmpede mod Lord Nelsons eget flagskib ” The Elephant ”.

Ved de efterfølgende forhandlinger må Danmark love at udtræde af neutralitetsforbundet. Dette er i øvrigt i fuld opløsning.

Czar Paul er blevet myrdet den 24. mar. 1801, og hans efterfølger

Alexander I

afslutter en overenskomst med englænderne, som i realiteten betyder en opgivelse af de neutrale staters krav. Danmark tiltræder denne overenskomst 23 okt. Englænderne rømmer de okkuperede kolonier, og de danske handelsskibe kan atter sejle ud på verdenshavnen.

Danmarks første dampmølle installeres i København.

Lille Mølle på Christianshavn

Hovedstadens folkemængde passerer 100.000.

Oliver Evans, amerikansk opfinder, konstruerer en vogn drevet af damp og afprøver den i hjembyen Philadelphias gader. Forsøget bliver ikke en succes.

Den italienske astronom Guiseppe Piazzi opdager 1. jan. Den første asteroide (småplanet) mellem Mars og Jupiter. Han giver den navnet Ceres.

Libyen erklærer Amerika krig, da Amerika afslår at betale større skatter og afgifter for beskyttelse af amerikanske skibe imod pirateri.

New York Evening Post begynder at udkomme.

England får herredømme over det centrale Indien.

År. 1802

År. 1802

I engelsk industri forbydes det at beskæftige børn under ni år i mere end 12 timer dagligt.

Silkevæver Joseph Marie Jacquard får patent på en styreanordning til væve baseret på hulkort.

Den franske orden Æreslegionen indstiftes af Napoleon. Den tildeles franskmænd og udlændinge for en fremragende militær eller civil indsats.

Vietnam samles og Nguyen Anh bliver kejser under navnet Gia Long. Landet har hidtil været delt i Nord og Sydvietnam under skiftende herskere.

I England tager Thomas Wedgwood og Humphrey Davy de første fotografier, som dog endnu ikke er fikseret godt nok til at holde i længere tid.

Slaverispørgsmålet deler nord og sydstaten i to lejre, og nordstaterne vedtager love, som betyder en gradvis frigivelse af slaverne.

Der udstedes en fattiglov, hvorefter hvert sogn har pligt til at holde den befolkning i live, der er født i sognet.

Om morgenen den 5. maj. 1802, da biblioteks - bud Jens Jørgensen kom for at efterse kakkellovnen i Det kongelige Kunstkammer stod døren åben –

Danmarks kostelige oldtidsfund – guldhornene fra

Callehus, var væk. Det lange horn var, blev fundet i 1639 i Gallehus mellem Møgeltønder og Tønder af en kniplepige Kirsten Svendsdatter. Det blev givet til Christian IV søn, der fik det lukket i bunden – det skulle tømmes i højst fire drag. Det korte horn fandt en bonde i 1734 få meter fra, hvor det første blev fundet. Hornene var fra 400 – 450 og var sandsynligvis offergaver til en guddom.

Dagen efter kom politiet og indledte forhør, men de fandt ingen brugbar spor efter tyven.

Man gik lidt stille med dørene – det var en flov historie for Kunstammerets embedsmænd – så først efter tolv dage kunne Berlingske Tidende berette om dette tyveri.

Tyven var Niels Heidenreich, en mand med en mild sagt broget fortid, men ikke uden evne. På hans livs tavle stod en fortrukken far, gæld og falskmøntneri, men også seks år på latinskolen og tilløb til en uddannelse.

I sit køkken i Studiestræde nr. 18 huggede Heidenreich hornene i stykker med en hammer og mejsel, smeltede dem og fremstillede blandt andet kopier af ostindiske guldmønter.

I et år gik det godt. Så fattede en guldsmed mistanke, da han opdagede, at mønterne fra Heidenreich indeholdt messing. Politiet blev indblandet og under en ransagning hos Heidenreich`s søster blev der fundet guldklumper og uprægede mønter, hvorefter Heidenreich den 30. apr. 1803 tilstod tyveriet. Da han allerede havde en dom blev han uden rettergang spærret inde i de næste 37 år.

År. 1803.

Et hærkorps på 16.000 mand opstilles i Holsten efter den franske besættelse af Hannover. Korpset opløses atter, da Preussens passivitet ikke inspirerer den danske regering til noget brud med Frankrig.

Aviserne indeholder de første ægteskabsannoncer. Det er kun mænd, som averterer. Kvinderne kommer først med i 1808.

Napoleon sælger det 2,1 mio. km store Louisiana til U.S.A.

Forfatterinden Anne Louise Germaine de Stæel – Holstein, hvis salon har dannet samlingspunkt for en liberal opposition, forvises fra Paris af Napoleon.

I 1803 udnævnte Kronprins Frederik sig selv til generalissimus, dvs. øverste general.

Negerhandelen ophører i henhold til forordningen af 1792. Det er dog kun officielt. De danske myndigheder på Guineakysten ser længe gennem fingere med den illegale slavehandel. En kraftig håndhævelse af forbuddet ville med sikkerhed resultere i voldsomme spektakler med de indfødte negerkonger, hvis væsentligste indtægter kommer fra slavehandel, dels af egne undersåtter og dels af fanger fra de evindelige stammekrige.

Der skabes en national hær. Den udskrives kun blandt bønderne, der er ene om at bære værnepligtens byrder. Den samlet styrke består af en liniehær på 35.000 og en reserve på 79.000 mand. Tjenestetiden er 6 år, deraf 2 år i garnison. Reorganiseringen når imidlertid ikke at få virkelig betydning. Begivenhederne ruller for hastigt.

Søndag d. 13. februar 1803 var der folketælling i Danmark

Staten Ohio bliver optaget i De forenede Stater som den syttende stat.

De første heste bliver importeret til Hawaii.

Jacob Nicolaisen, * 1803 i Ladelund, † 1863 i Ladelund Klint. Han blev gift med Anna Chathrine Jensen, * 1799 i Haderslev, † 1883 i Ladelund Klint.

Børn:

- i. Johan Nissen Nicolaisen * 1830.
- ii. Anna Margaretha Nicolaisen, * 11 apr. 1837.
- iv. Christian Nicolaisen, * 5 feb. 1842, † 16 feb. 1843.

År.1804

Efter bestemmelse fra 1793 ophæves livegenskabet i Holsten, den eneste danske landsdel, der har kendt dette forhold (bøndernes til slaveri grænsende afhængighed af godsejeren).

Det afsløres, at der har fundet store gravrøvier sted på Assistens kirkegård.

Napoleon lader sig krone som fransk kejser. Negerbefolkningen på Haiti gør oprør og danner verdens første sorte stat.

Den tyske dramatiker Friedrich Schiller har premiere på Wilhelm Tell, der handler om den schweiziske nationalhelts bedrifter for republikken.

Der udbryder krig mellem det indiske krigerfolk Maratherne og briternes ostindiske kompagni.

Grundlæggeren af det serbiske og jugoslaviske dynasti Karageorgevich, kaldet Sorte Georg, stater en frihedskamp mod det tyrkiske overherredømme.

År.1805.

Hans Christian Andersen (født 2. april 1805 i Odense, død 4. august 1875 på Rolighed i København) var en dansk digter og forfatter, der er verdensberømt for sine eventyr. Han var kendt for sine buketter og papirklip, og menes at have opfundet det flettede danske julehjerter^[1]. Han er en af den danske guldalders hovedpersoner. Han var desuden opfinder af Tingseventyr, der er en undergenre af kunsteventyr.

Storbritannien tilføjer den franske flåde et nederlag i søslaget ved Trafalgar.

Den engelske admiral Lord Nelson dræbes af en fransk snigskytte under slaget ved Trafalgar.

I den tyrkiske provins Egypten grundlægger Muhammad Ali sit eget dynasti og vil med fransk støtte indføre europæiske reformer.

Napoleon den 1. besejrer de forenede østrigske og russiske hære i slaget ved Austerlitz. (Tjekkoslaviet)

Mexico får sin første avis.

Alle frie slaver skal forlade staten Virginia, ellers risikerer de fængsling eller deportation

År. 1806

Sir Francis Beauford beskriver vinden i 13 styrker fra 0 vindstille til 12 orkan.

Det hellige tysk – romerske Kejserrige opløses, og Napoleon opretter under sit protektorat Rhin – forbundet mellem 16 vesttyske fyrstendømmer.

Den 1. mar. 1806 fik København sin ” Fodpostindretning til Brevets besørgelse i byen. Før den tid var det mere end besværlig at modtage et brev. Man skulle hen på et postkontor på en ganske bestemt dag, og her skulle man studere en ophængt liste over indkommende breve. Var der brev til en, måtte man stille op i en kø, og hentede man ikke brevet inden seks timer, blev det sendt ud med et bud, der skulle have 2 skilling pr. brev.

Den britiske flåde besætter den hollandske koloni Kapkolonien i Sydafrika for at kunne overvåge handelsvejen til Indien.

Triumfbuen var oprindeligt kejser Napoleons idé, men monumentet blev først opført efter hans død.

I 1806 ønskede Napoleon at markere den franske hærs triumfer. Gennem mere end ti års krige havde Frankrig kæmpet sig ud af

revolutionens kaos og var nu Europas dominerende stormagt. Napoleon besluttede at hylde tropperne og sig selv med en triumfbue ligesom i antikkens Rom. Valget var oplagt, for i Frankrig rasede en retro-bølge, hvor romerske skikke blev ivrigt kopieret.

Arkitekten Jean Chalgrin tegnede en stor bue, hvis yderside skulle smykkes med klassiske figurer, som alle symboliserede højdepunkter fra krigene. Navne på sejre og helte ville dække triumfbuens hvælvinger.

Ved Napoleons fald i 1815 var buen endnu langt fra at være færdig. De hjemvendte franske konger stoppede byggeriet, og først da de atter blev væltet 15 år senere, kunne arbejdet genoptages. Triumfbuen stod færdig i 1836, og Napoleons lig blev ført gennem monumentet på vejen til sit nuværende hvilested i Invalide-kirken.

Napoleon bryder med pave Pius den 7, der ikke vil acceptere Napoleons proklamation af sig selv som Guds stedfortræder på jorden.

Frankrig og Preussen underskriver i Paris en traktat, som tvinger de preussiske stater til at lukke deres havn for engelske varer.

Napoleons marionetregering i Holland må opgive Kapkolonien, der igen besættes af englænderne.

Viet den 21. juni. 1806.

Kronprins Christian * 18. sep. 1786 på Christiansborg Slot, søn af arveprins Frederik (Christian VII broder) og prinsesse Sophie Frederikke af Mecklenburg – Schwerin. Christian

Med

Charlotte Frederikke * 4. dec. 1784, datter af hertug Friedrich Franz 1 af Mecklenburg – Schwerin. Charlotte Frederikke var således kusine til kronprinsen.

Deres børn.

1. En dreng * apr. 1807, død kort efter fødsel.
2. Frederik * 6. okt. 1808, senere Frederik 7, gift 1. nov. 1828 i København med Wilhelmine Marie * 18. jan. 1808, datter af Frederik 6 og dronning Marie Sophie Frederikke.

Ifølge et rygte havde kronprins Christian og Charlotte Frederikke fået en datter Franziska Caroline Elise * 31. aug. 1805 i Pløn. Barnet skulle med andre ord være undfanget godt halvandet år før forældrene blev viet.

Ifølge samtidens moralopfattelse var noget sådan ikke acceptabelt – i hver fald ikke, når det drejede sig om landets øverste familier. Derfor kunne forældrene – stadig ifølge rygtet – ikke vedkende sig barnet.

Jomfru Fanny blev først sat i en god pleje og modtog siden, livet igennem, rigelig økonomiske midler fra ukendt side – og mødtes ved flere lejligheder med kronprins Christian.

Fanny var uægte barn af jæger ved godset Vietow i Mecklenburg, Friedrich Enger, og den ugifte syerske fra samme gods, Christine Maria Margretha Heise (1782-1853). Moderen kom – formentlig på grund af graviditeten – i tjeneste hos amtmanden i Aabenraa, som var hendes husbonds svoger. Her blev Fanny født i 1805. Moderen og senere datteren ernærede sig som syersker samt ved vask og strygning for byens herskaber. Moderen døde i 1853, hvorefter Fanny levede ugift i Aabenraa til sin død 1881

Drømmesyner

I 1849 fremkom der beretninger om, at Fanny allerede 12 år tidligere detaljeret havde forudsagt Treårskrigen komme og dens forløb. Der var angiveligt tale om, at hun havde set krigens begivenheder i drømmesyner. En beretning om hendes syner, skrevet af en i øvrigt ukendt Momme Boisen, blev trykt i Fyens Avis og kort efter udgivet i København som skillingstryk. Nogle af hendes forudsigelser blev senere overført på krigen i 1864 og 1870 samt på genforeningen i [1920](#). Fanny har ikke selv efterladt sig noget skriftligt, men beretninger om hendes syner er blevet nedskrevet af andre efter hendes død. Hendes forudsigelser kendes derfor kun fra sekundære eller tertiære kilder. Ved nærmere eftersyn har det vist sig, at hendes forudsigelser dels er meget upræcise og i mange tilfælde direkte forkerte, og dels senere er blevet rettet til så de bedre passede til de faktiske begivenheder. Omvendt er det i nogle tilfælde de faktiske begivenheder, som er blevet tilrettelagt, så de passede til hendes forudsigelser. Når f.eks. kong Christian 10. i 1920 red over grænsen til Sønderjylland på en hvid hest og ikke på en brun, og når de danske tropper samme år marcherede ind i Aabenraa fra syd og ikke fra nord, var det arrangeret således for at Jomfru Fannys forudsigelser kunne gå i opfyldelse. ^[2]

Herkomst

Der opstod allerede i Fannys levetid en myte om, at hun var et førægteskabeligt barn af den senere Christian 8. og hans forlovede prinsesse Charlotte Frederikke.. Hun har aldrig selv udtalt sig om dette. At hun skulle have kongelige aner er med stor sikkerhed blevet tilbagevist af redaktør Morten Kamphövener i [1964](#). Der er heller intet, der tyder på, som myten siger, at hun blev økonomisk støttet af hoffet i København, men det vides, at hun i sine senere år af og til modtog penge fra en lokal velhaver formentlig af rent filantropiske grunde.

Betydning i samtid og senere

Jomfru Fanny døde i 1881 og hendes gravsten står på Aabenraa Kirkegård. Hendes betydning i samtiden lå først og fremmest i, at hun med sine forudsigelser var med til at holde modet oppe hos de danske sønderjyder i tiden under preussisk herredømme.

Der er skrevet flere bøger om Jomfru Fanny-Marie Thomsens bog *Jomfru Fanny*, som udkom første gang i 1934 og siden blev genoptrykt flere gange, har i høj grad været med til at cementere myterne omkring Fanny. Bogen blev under besættelsen forbudt af tyskerne, men alligevel solgt under dæktitlen "Håndbog i Kaninavl". Jomfru Fanny har desuden givet navn til et sønderjysk bigband , og Anders Koppel har skrevet en lille kantate om hende.

Kronprins Christian havde i sine yngre år været en stor beundrer af det smukke køn. Flere kilder vil endog vide, at sympatien ganske ofte var gensidig. Vores kendte eventyrdigter H. C. Andersen (1805 – 1875) er blevet udlagt som uægte søn af Christian 8. Baggrunden for rygtet er bl. a. forskellige hentydninger i forfatterens erindringer og eventyr, samt den absolut positive særbehandling, som Odense – drengen blev genstand for i Københavns bedre kredse. Hans lette adgang til hoffet efter ankomst til København har også undret. Ifølge denne rygtekreds var H.C. Andersen det konkrete resultat af et kærlighedsforhold mellem Komtesse Elise Ahlefeldt – Laurvig og kronprins Christian i sommeren 1804. Komtesse var på det tidspunkt ca. 16. år gammel. Den senere forfatter skal, ifølge denne historie, i virkelighed være kommet til verden enten på fynske Broholm Slot eller på herregården Ørbæklund.

Mathias (Mattes) Petersen, * 25. apr. 1806 i Damgade 24 (søn af Peter Matthiesen og Ellen Nielsen Bondesdatter), † 21 jan 1860 i Damgade 24. Gift 19. okt. 1839 med Kirstine Hellesø, * 24. okt. 1815 i Ramsdam 1, † 15. maj 1888 i Damgade 24.

Børn:

- i. Peter Matthiesen * 6. dec. 1840.
- ii. Anna Maria Petersen, * 28. apr. 1842, † 21. ju.l 1842.
- iii. Ellen Matthiesen * 10. feb. 1844.
- vii. Dødfødt Petersen, * 30. marts 1846.

Nis Christian Petersen, * 13. maj 1806 i Achtrup † 3. okt. 1892 i Jadelund. Han blev gift med Lena Catharine Nissen, 22. aug. 1835, * 31 mar 1815 i Jadelund (datter af Hans Nissen og Marie Christine Hansen), † 27. dec. 1882 i Jadelund.

Børn:

- i. Marie Magdalene Petersen * 4. apr. 1836.
- ii. Cicilie Petersen, * 1. feb. 1838 i Jadelund.
- iii. Hans Nissen Petersen, * 1839.
- iv. Peter Christian Petersen * 28. sep. 1842.
- v. Lena Bothilde Petersen, * 2. aug. 1845 i Jadelund.
- vi. Catharine Petersen, * 31. aug. 1847 i Jadelund.
- vii. Elise Marie Petersen * 12. sep. 1849.
- viii. Søn Petersen * 1850.
- ix. Nis Christian Petersen, * 29 jan 1852 i Jadelund.
- x. Christian Nissen Petersen, * 2.okt. 1855 i Jadelund.

Christina Nicolaisen, * 1. sep. 1806 i Westre, † 22. feb. 1886 i Berbeckshof Westre. Hun blev gift med Johannes Edlefsen, 2 jul 1831 i Ladelund, * 4 mar 1799 i Westre (søn af Edlef Hansen og Cathrine Dorothea Johannsen), † 15. apr. 1858 i Berbeckshof Westre.

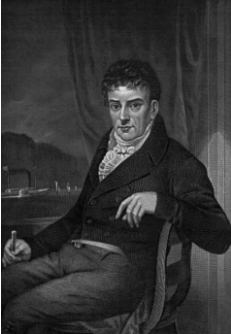
Børn:

- i. Nicolai Edlefsen * 14. feb. 1832.
- ii. Anna Maria Edlefsen * 15. maj 1833.
- iii. Catharina Dorothea Edlefsen, * 9. Apr. 1835 i Berbeckshof Westre.
- iv. Edlef Casper Edlefsen * 2. sep. 1836.
- v. Hans Christian Edlefsen, * 3. jan. 1838 i Berbeckshof Westre.
- vi. Peter Edlefsen * 19. Sep. 1838.
- vii. Anna Catharina Edlefsen * 31. Okt. 1840.
- viii. Andreas Christian Edlefsen * 29 mar 1842.
- ix. Friedrich Carl Ferdinand Edlefsen * 26. Aug. 1844.

x. Johan Christian Edlefsen * 11 ju.l 1846.

År.1807.

År. 1807

Englænderen Robert Fulton

konstruerer det første dampskib.
Danmark befinder sig i krig med England.

Københavns bombardement

var en terrorbombning, som fandt sted i 1807 under Englandskrigene og varede fra den 2. til den 5. september. Belejringen af København var et resultat af britisk krav om overgivelsen af Danmarks flåde til briterne, der frygtede at Kronprins Frederik ville overgive flåden til franskmændene mod Storbritannien. Den britiske flåde blev ledet af admiral James Gambier og landstyrken på 18.000 mand, fortrinsvis briter og tyskere, af general Lord Cathcart.

Baggrund

I slutningen af 1806 udstedte Napoleon dekretet om fastlandsspærringen, der fordrede, at al handel med Storbritannien blev forbudt for franskmænd og deres allierede. Storbritannien svarede igen med at forbyde neutral handel mellem fjendtlige havne, hvilket skabte vanskeligheder for de tilbageværende neutrale lande, heriblandt Danmark. Ved freden i Tilsit i juli 1807 kom Napoleon overens med Zar Alexander I, således at Danmark efterhånden var det eneste neutrale land på det europæiske fastland. Storbritannien sendte i juli 1807 en større invasionsflåde til Østersøen med det formål at kræve den danske flåde udleveret, af frygt for at den skulle falde i Napoleons hænder. Den danske flåde var dette år ikke genstand for større udrustning, og de fleste skibe lå aftaklede i flådens leje.

Den britiske flåde bestod af 24 linjeskibe, 22 mindre skibe samt transportfartøjer med sammenlagt 30.000 mand. Med denne styrke i baghånden forhandlede den engelske Francis Jackson, men opnåede ikke en ønsket traktat.

Belejring

Målet var klart for enhver: briterne planlagde at tage flåden med magt. København rustede sig mod en kommende belejring. Københavns kommandant Ernst Peymann blev øverstbefalende for landforsvaret, og

kommandør Steen Bille blev chef for søforsvaret. Den 16. august gjorde briterne invasion ved Vedbæk uden modstand fra dansk side. De britiske tropper blev placeret i en halvkreds rundt

om København fra Svanemøllen til Kalveboderne. Den 1. og 2. september fremsendte briterne en opfordring til general Peymann om overgivelse og udlevering af flåden – uden resultat. Bombardementet

begyndte kl. halv otte om aftenen den 2. september. Briterne bombarderede byen uden at tage hensyn til civile og offentlige bygninger. De brugte bl.a. brandraketter af den ny opfundne congrevske type, som vises i Orlogsmuseets samlinger. I 12 timer vedvarede bombardementet, der forvoldte stor skade.

Ved 6-tiden den næste aften genoptoges bombardementet, der atter varede til kl. 8 næste morgen. Efterhånden blev husene tømt for beboere og dermed forsvandt også mulighederne for at opretholde det lokale brandforsvar. Den 4. september kl. 7 begyndte atter bombardementet, og indbyggernes modstandskraft syntes at ebbe ud.

Vor Frue Kirkes spir blev ramt og styrtede brændende ned over kirken, der antændtes og udbrændte totalt.

En storbrand bredte sig nu omkring universitetet, og slukningsarbejdet var på grund af overbelastning næsten gået i stå. Rundetårn med Trinitatis Kirke, der rummede universitetsbiblioteket på loftet, blev reddet ved en ekstraordinær indsats af bl.a. soldater og folk fra Holmen. Bombardementet fortsatte den 5. september, og der var nu stemning for kapitulation. Der blev sendt en parlamentær af sted til den britiske general, der klart svarede, at bombardementet fortsatte, hvis man ikke kunne acceptere flådens udlevering.

Den 6. september formuleredes kapitulationen: Udlevering af flåden, besættelse af Kastellet og flådens anlæg indtil flåden var ekviperet og kunne afgang ved egen hjælp.

Tidligere mente man, at 188 soldater og omkring 1.600 civile mistede livet (nogle steder anførtes endda et antal på hele 3.000) ved bombardementet. Dette tal drog generallæge og chef for Forsvarets Sundhedstjeneste, Hans Michael Jelsdorf imidlertid i tvivl og efter en grundig undersøgelse af de primære kilder, fik han tallet nedjusteret til omkring 200 civile dræbte. Københavns befolkning var da på omkring 102.000 indbyggere.^[1]

Afsked med Orlogsflåden

Briterne invaderede København og holdt sig i den efterfølgende måned indenfor ovennævnte område, medens de udrustede flåden, således at det ikke kom til sammenstød med befolkningen. I slutningen af oktober afsejlede briterne med hele den danske flåde. 80 krigsskibe og 243 transportskibe sejlede nordud gennem Sundet. Det engelske krigsbytte omfattede 17 linjeskibe, 17 fregatter og

19 mindre skibe samt 26 kanonbåde. Briterne fjernede i øvrigt næsten al udrustning fra flådens etableringer og ødelagde de på stabel stående nybygninger.

Danmark mistede herved forudsætningerne for at beskytte sin søhandel og hævde herredømmet i søterritoriet. Det var definitivt slut på den florissante periode, der havde gjort København til en af de vigtigste byer i Østersøområdet. Desuden var Danmark tvunget ud af neutraliteten og havde valgt side for Frankrig.

Storbritannien forbyder handel med negerslaver, men slavesmugleri afløser den legale handel. U.S.A. vedtager en handelsblokade mod hele verden for at standse måneders chikane fra engelske og fransk side mod neutrale landes handelsskibe.

Robert Fulton prøvesejler verdens første vellykkede hjuldampskib Clermont på Hudson floden.

I London etableres den første gasgadebelysning.

For at isolere England fra det europæiske marked tilbyder Napoleon nu zar Alexander at dele Europa imellem sig. Rusland kan frit angribe Finland, Sverige og Tyrkiet, medens Frankrig tager resten.

Den første protestantiske missionær, englænderen Robert Morrison, ankommer til Guangzhou i Kina.

År. 1808.

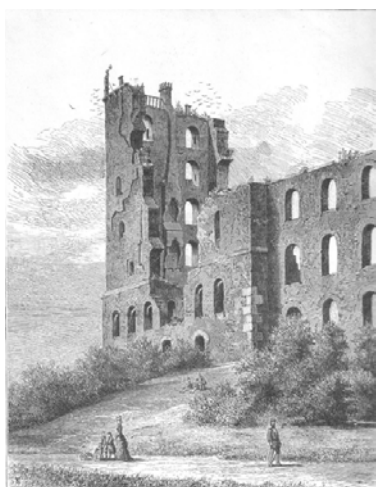
År. 1808

Christian VII døde den 13. mar. 1808 i Rendsburg af chok ved de spanske hjælpetroppers indmarch. Han blev gravsat i Roskilde Domkirke den 16. jul. 1814.

Hans søn Frederik den VI bliver nu konge af Danmark, men han havde allerede i 1784 overtaget den reelle magt ved et kup.

Søhelten Peter Willemoes falder i kamp mod englænderne ved Sjællands Odde.

Danmark erklærer Sverige krig.

Spanske hjælpetropper sendes til Danmark, hvor de afbrænder Koldinghus Slot.

De fremmede soldater indfører cigaretter i Danmark.

Englænderen G. Cayley bygger et flyvedygtigt svævefly med vinger, krop og haleparti.

Storbritannien lader sin flåde patruljere langs Afrikas vestkyst for at komme de nu forbudte slavetransporter til livs.

Beethovens førsteopførelser i Wien af sin 5. og 6. symfoni bliver dårlig modtaget. Det bekendtgøres i U.S.A., at negere betragtes som fuldgyldige vidner i enhver retssag.

Bank of England, tegnet af arkitekt John Soane, står færdig efter 20 års byggeri.

Lauers Nissen Høi, * 1 mar 1808 i Rødenæb 4, † 12. nov. 1889 i Stegvej 1. Han blev gift med Thøre Hansen Steg, * 30. jun. 1812 i Stegvej 3 (datter af Hans Hansen Steg og Margrethe Christiansdatter), † 6. dec. 1871 i Stegvej 1.

Børn:

- i. Hans Nissen Høi * 23. maj. 1843.
- ii. Lauritz Nisse Høi, * 28. maj. 1845. Han blev gift med Anne Marie Mathisen, 18 jul 1872 i Oksbøl, * 14. apr. 1840 i Himmærk (datter af Mathias Sørensen Christensen og Karen Petersen Good).

Efter en købekontrakt af 16. marts 1870 blev Laurs Nissen Høi indskrevet i skyld og panteprotokollen som den nye ejer Stegvej 1. Han blev desuden også indskrevet i den preussiske grundbog som husinderste efter den senere gældende preussiske lov af 27. maj 1873.

Rasmus Rasmussen, * 21. okt. 1808 i Holm, † 25 jan 1882 i Arbejdshus Søvang. Han blev gift med (1) Anne Marie Nissen, 14. feb. 1829 i Nordborg, * 23. apr. 1807 i Nordborg (datter af Daniel Nissen og Anna Johansen), † 14 mar 1834. Han blev gift med (2) Anna Marie Bondesen, 29. okt. 1837, * 15. aug. 1800 i Dyvigvej 10 (datter af Bonde Christensen og Cille Jacobsdatter), † 14. nov. 1876.

Børn:

- i. Rasmus Rasmussen * 8 mar 1829.
- ii. Anna Marie Rasmussen, * 17. nov. 1837 i Holm, † 29. apr. 1839 i Oksbøl.
- iii. Anna Maria Rasmussen * 9. maj 1841.
- iv. Christen Rasmussen, * 3 jul 1845 i Møllegade 75., † 13 mar 1847 i Møllegade 75.

År.1809.

Efter den russisk – svenske krig 1808 – 1809 må Sverige afgive hele Finland til Rusland.

Kejser Napoleon lader sig skille fra sin kone Josephine, fordi hun ikke har født ham en søn.

Det første nummer af Quarterly Review udgives af advokaten og forfatteren til Ivanhoe Walter Scott.

Joseph Haydn

Dør efter at have skrevet mere end 100 symfonier, 70 strygekvartetter, 30 klaversonater, og 19 operaer, 15 messer og 2 oratorier.

Østrig afstår ved fredsftalen med Frankrig på Schönbrunn provinser i Slovenien , Kroatien , Bosnien – Hercegovina., Montenegro og Albanien.

Franskmanden Jean Baptiste Lamarck fremsætter sin udviklingslære, der bygger på teorien om, at miljøets påvirkning af arterne nedarves.

Peter Kolmos er født den 09.06.1809, som søn af Jes Petersen Kolmos og Ellen Pedersdatter. Viet den 19.07.1834 Ungkarl og tiltrædende halvboelsmand i Nørrelykke Peter Kolmos og pigen Cathrine Jensen Fangel * den 05.11.1804 i Lavensby, som datter af Hans Jensen Fangel. 1859 Peter Kolmos overlader Nørrelykkevej 12 til Jens og Thore Jørgensen og får i stedet kåd nr 99 Hellesøvej 43. Død den 06.07.1875 Peter Kolmos ægte – og aftægtsmand i Holm. Han efterlader sig enken Cathrine født Jensen Fangel og tre børn.

1. Ellen Petersen Kolmos *21.juni 1835 i Nørrelykke. – Ellen Petersen Kolmos døde juledag 1852.
2. Jes Petersen Kolmos * 21nov. 1837 i Nørrelykke, han blev gift den 9. okt. 1862 i Nordborg med Ellen Matthiesen * 10. dec. 1844, som datter af Matthias Petersen og hustru Kirstine * Hellesøe Damgade 24
3. Hans Petersen Kolmos * 4. marts 1840, han blev gift 8. juni 1871 med pigen Anna Marie Hansen.
4. Eleonore Petersen Kolmos * 23.marts 1845, hun blev gift i Nordborg kirke den 5. okt. 1865 med Peter Matthiesen * 6. dec. 1840, som søn af Mathias Petersen og hustru Kirstine * Hellesøe boel 47 Damgade 24

Ny ejer af Hellesøhus 1859 Peter Jessen Kolmos

Vi underskrivende, jeg halvboelsmand Peter Jessen Kolmos, i Nørrelykke (halvboel boel 71 Nørrelykkevej 12). på den ene side, og kådner Jens Jørgensen og hustru Thøre * Jessen i Hellesø på den anden side opretter herved følgende byttekontrakt.

Undertegnede halvboelsmand, Peter Jessen Kolmos, overlader herved det ham ifølge afleveringsdokument af 26. aug. 1834 tilhørende i Nørrelykke ved Holm under nr. 71 i Nordborg sogn, beliggende halvboel med tilhørende og med alle til ejendommen hørende rørheder og rettigheder, byrder og afgifter til ægtefolkene Jens Jørgensen og Thøre Jørgensen.

Underskrevne ægtefolk, Jens og Thøre Jørgensen, overdrager herved dem ifølge skøde af 31. 07. 1855 tilhørende i Hellesø i Nordborg sogn beliggende kådsted med tilkøbt inderste jord og part i søen Hellesø, samt med alle til stedet hørende rørheder og rettigheder, byrder og afgifter til halvboelsmand Peter Jessen Kolmos i Nørrelykke.

Dette bytte sker med følgende betingelser.

1. Jens Jørgensen og hustru betaler i bytte til Peter Jessen Kolmos 440 Rdm., hvoraf de 100 udbetales ved kontraktens fuldbyrdelse og resten bliver stående og forrentes.
2. De Jens Jørgensen og hustru påhvilende aftægtspræstation til Mads Bondesens enke og datter Anna Kristine Madsen vedbliver at påhvile dem og ved de forpligtede til at sørge for, at der i respektive aftægtskontrakter af deres hidtil havde forlig ud i pantebogen.
3. De med disse overdragelser forbundne omkostninger udredes af hver af partner med halvdelen. Det vi udbetaler, at der efter pantpåbydning udfærdiges er lovformelige skøder af de nævnte ejendomme, bekostes når byttekontrakten er udfærdiget.

Underskrevet af herredsfoged Anders Grønborg
Auktionarius ved Nørre og Egen Herreder

År.1810

I Mexico opildner præsten Miguel Hidalgo y Castillas, der er optændt af tidens frihedsbevægelser, befolkningen til oprør mod kolonimagten Spanien.
Sverige erklærer England krig.

Den første krig mod englænderne fra små skibe. (Kaperkrig)

I Sverige overtager Bernadotte – familien tronen.

Den russiske zar Alexander nægter Napoleon at blive gift med hans 15 årige søster Anna.

Napoleon gifter sig med prinsesse Marie Louise, der er datter af den østrigske kejser

Revisionen af fransk lovgivning er tilendebragt, og Gode Napoleon udgør Frankrigs nye Lovkompleks.

Tyskerne Franz Joseph Gall
Udgiver et firebindsværk om nervesystemets anatomi.

Napoleon lader forfatteren Madame de Staels manuskript Concerning Germany destruere.

Berlins universitet begynder sin undervisning. Universitets første rektor er filosofen Fichte.

Den 31. mar 1810 blev ægteskabet mellem kronprins Christian og Charlotte Frederikke opløst.

Årsagen til skilsmissen var, at prinsessen havde indledt et forhold til den schweiziske koncertmester og sanger ved Det kgl. Teater Edouard du Puy.

Efter skilsmissen boede Charlotte Frederikke først i Altona ved Hamborg og senere i Horsens til 1829. Edouard du Puy blev forvist til Sverige. Charlotte Frederikke flyttede senere til Rom, hvor hun gik over til katolicisme. Hun døde i den italienske hovedstad den 13. juli 1848 og er begravet bag Peterskirken. Hendes søn Frederik VII lod senere graven forskønne i dyb kærlighed til moderens minde.

Kronprins Christian giftede sig anden gang den 22. maj. 1815.

År.1811.

Det første juletræ tændes i København.

I England må kronprinsen, den senere kong Georg den 4., overtage tronen som prinsregent, da hans 73 årige far, kong Georg den 3., er blevet sindssyg.

Kemikeren Amadeo Avogadro beskriver for første gang gassens natur. Forskellige gasarter indeholder lige mange molekyler og kan bindes sammen.

Østrig går bankerot i kølevand på stigende militæruddgifter og bølgen af økonomiske spekulationer som følge af fastlandsspærringen mod England.

Moskvas indbygger sætter ild til byen før de flygter for Napoleons tropper.

År.1812.

Napoleon går med 700.000 mod Moskva.

Byen indtages, men brænder, og Napoleon indleder et tilbagetog. Over 5000,000 franske soldater omkommer i den russiske vinter.

Den engelske premierminister Spencer Perceval

bliver myrdet i Underhuset af forretningsmanden John Bellingham, som er blevet ruineret af krigen.

Thøre Hansen Steg, * 30 jun. 1812 i Stegvej 3, † 6. dec. 1871 i Stegvej 1. Hun blev gift med (1) Peter Nissen, Ikke gift. Hun blev gift med (2) Lauers Nissen Høi, * 1 mar 1808 i Rødenæb 4 (søn af Laurs Nissen Høi og Anne Jessen), † 12. nov. 1889 i Stegvej 1.

Børn:

- i. Anna Kirstine Petersdatter, * 10. nov. 1835.
- ii. Hans Nissen Høi * 23. maj 1843.
- iii. Lauritz Nisse Høi, * 28. maj 1845. Han blev gift med Anne Marie Mathisen, 18 jul 1872 i Oksbøl, * 14 apr 1840 i Himmark (datter af Mathias Sørensen Christensen og Karen Petersen Good).

År. 1813

Statsbankerot i Danmark.

Statsbankerotten betegner den alvorlige penge- og finanspolitiske situation, som Danmark var kommet i som følge af landets kostbare deltagelse i Kanonbådskrigen fra 1807, og som 5. januar 1813 endte med en reform af pengevæsenet, der betød, at pengesedlernes værdi i forhold til sølv blev nedskrevet drastisk. Reformen var nødvendig grundet den voldsomme inflation, der ramte landet fra 1810.

Som led i pengereformen blev de oprettet en ny seddeludstedende bank, Rigsbanken. Den fik tillagt bankhæftelsen, dvs. dækningen for de nye sedler. Bankhæftelsen var en 1. prioritethæftelse i alle landets ejendomme på 6 pct. af værdien, som enten skulle indbetales til banken på én gang eller afbetales.

Et maksimum for seddeludstedelsen blev fastsat, og de gamle sedler – kurantrigsdaler – blev omvekslet til nye rigsbankdaler i forholdet 6:1. Samme kurs gjaldt for statspapirer, der ønskedes indløst med de nye sedler. Da staten hermed ikke kunne svare sine forpligtelser, er pengereformen gået over i historien som *statsbankerotten*.

Rigsbanken kunne ikke opretholde de nye sedlers værdi. Private betalingsmidler florerede, og seddelkursen i forhold til sølvværdien nåede bunden i september 1813 med 9 pct. I de følgende år svingede kursen voldsomt.

Nationen har holdt på den forkerte hest i Napoleonskrigene. Krigen er tabt og en våbenstilstand undertegnes den 15. dec.

Den engelske regering bryder landets Ostindiske Kompagnis monopol på handel i Indien, som følge af dets magtmisbrug over for de indfødte.

Det engelske skib Peacock bliver sænket af et amerikansk skib ved Guyanas kyst.

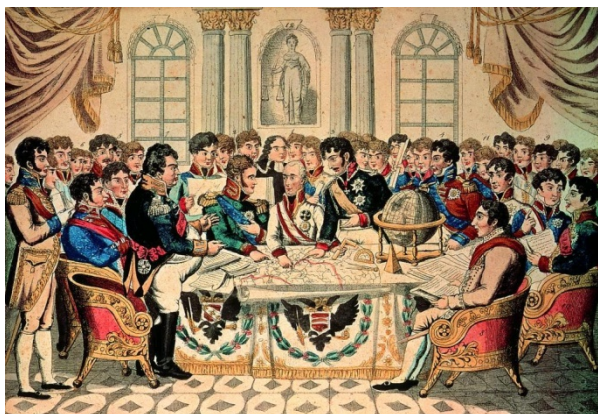
Den 21 årige komponist Cioacchino Rossinis

Wienerkongressen garanterer 22 schweiziske kantoner evig neutralitet, og hver kantonsikres i forbundstraktat sit territorium og egen forfatning.

UDENRIGSPOLITIKKEN INDTIL WIENERKONGRESSEN

Wienerkongressen 1814. Fra Danmarks Riges Historie (1896-1907).

Tre markante kriser ramte Danmark i denne periode, Slaget på Reden i 1801, Københavns bombardement i 1807 og Freden i Kiel i 1814. På Wienerkongressen senere på året 1814 begyndte man at "nytegne" Europakortet.

Med Frankrigs krigserklæring mod Østrig og Preussen i 1792 og året efter mod England begyndte en eftertrykkelig omkalfatring af det europæiske balancesystem. Danmark prøvede godt nok fortsat at holde fast ved sin defensive neutralitet, men blev allerede i sommeren 1793 kraftigt opfordret af England, Rusland og Preussen til at vælge side og hjælpe med at udsulte Frankrig. Danske købmænd var dog interesserede i franskvenlig politik, og med lempe lykkedes det at komme ud af krisen. Det varede imidlertid ikke længe, for i de oprørte vande

måtte Danmark gå over til en offensiv neutralitetspolitik. Det betød, at de vigtigste handelsskibe måtte ledsages af et krigsskib. England var meget fortørnet og bragte mange skibe op. Værre var det dog, at Frankrig og Rusland i 1801 havde fundet sammen mod England, der nu med opankrede krigsskibe ved Kronborg krævede, at Danmark skulle trække sig ud af sin alliance med Rusland. Det overhørte kronprinsen, og resultatet blev Slaget på Reden, som Danmark tabte jammerligt.

Danmark gik herefter tilbage til en defensiv neutralitetspolitik. Napoleon vandt mere og mere frem, og i 1806 krævede han en fuldstændig kontinentalspærring mod England. Både Frankrig og England stillede betingelser for Danmark, og hektiske diplomatiske forhandlinger fulgte. England mistede tålmodigheden, bombarderede København i 1807 og beslaglagde hele den danske flåde. Da sluttede Danmark sig til Napoleon og førte søkrigen videre ved at tillade et udbredt kapervæsen og ved at bygge en ny, hurtig flåde af små kanonbåde. Men krigslykken stod ikke Danmark bi, og ved Freden i Kiel i januar 1814 måtte Danmark skrive under på Englands og Sveriges traktat, som påbød afståelsen af Norge. Som kompensation skulle Danmark få Svensk Pommern med øen Rügen. Rusland skulle hjemkalde sine 60.000 mand, der stod i Holsten. Men hverken Rusland eller Sverige efterkom sine løfter på grund af Norges oprør og erklæring om at være et frit kongerige med den danske tronfølger som konge.

Krigslykken havde heller ikke stået Napoleon bi. Han havde tabt det store slag mod de allierede hære fra Rusland, Østrig og Preussen ved Leipzig i oktober 1813. Forskellige aftaler blev sluttet, og for at genoprette et Europa i varig balance mødtes store og små fyrster i Wien i efterår 1814. Selv Frankrig, som man ikke ville gå udenom, var med. Det så ikke for godt ud for lille Danmark, der i denne sammenhæng ikke betød ret meget. Frederik 6 var alvorligt bange for, at Danmark skulle deles op mellem Sverige og Rusland. Han var rejst med en stab af embedsmænd til Wien, men fik ikke adgang til de store besluttende møder eller en plads i et udvalg. Da den slagne Napoleon i 1815 dukkede op med en hær, var der større problemer at tage hånd om. Nok havde Rusland trukket sine soldater hjem, men Danmarks forhold til Sverige fik ikke sin afklaring før flere år senere. Frederik 6's angst blev dog aldrig til virkelighed.

I Wien ordnede man Europakortet stort set efter forholdene fra før revolutionskrigenes start i 1792. Danmark fik i sidste ende Lauenborg som bytteobjekt for de svenske områder i Nordtyskland, som Preussen gerne ville have. Også Det Tyske Kejserrige - det store område midt i Europa - blev ordnet fra bunden af. De flere hundrede små og større stater blev nu samlet til 39 og fik et nyt navn: Det Tyske Forbund. Det fik i Wien i opdrag at oprette en stænderforsamling i hvert forbundsland. Både hertugdømmet Holsten og det nye Lauenborg, som begge hørte under den danske krone, hørte til forbundet, og det kom til at volde store problemer, for Slesvig og Holsten måtte efter en 400 år gammel vedtagelse ikke adskilles, hvad Ridderskabet, hertugdømmernes adelsstand, holdt kraftigt på. Da hele Europa faldt mere eller mindre i dvale i de næste mange år, glemte man forfatningskravet, men det dukkede op igen som et indenrigsproblem.

År.1815.

Kirstine Hellesø, * 24. okt. 1815 i Ramsdam 1, † 15. maj 1888 i Damgade 24. Hun blev gift med Mathias (Mattes) Petersen, 19. okt. 1839 i Nordborg, * 25. apr. 1806 i Damgade 24 (søn af Peter Matthiesen og Ellen Nielsen Bondesdatter), † 21 jan 1860 i Damgade 24.

Børn:

- i. Peter Matthiesen * 6. dec. 1840.
- ii. Anna Maria Petersen, * 28. apr. 1842, † 21 jul 1842.
- iii. Ellen Matthiesen * 10. feb. 1844.
- viii. Dødfødt Petersen, * 30. marts 1846.

År.1816.

Utallige firmaer krakker i Danmark i perioden 1816 – 1820.

Den Franske fysiker Joseph Niepce præsenterer verdens første fotografi, da hans eksperimenter fører til fremstillingen af det første papirnegativ.

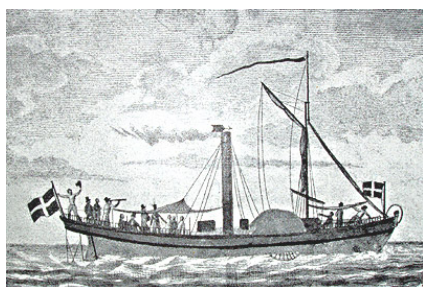
År. 1817.

Voldsomme arbejdsuroligheder i England.

Tyske studenter kræver en fri forfatning og samling af de mange delstater til et Stortyskland.

Josè de San Martin og Simon Bolivar indleder rækken af antikolonikrige til Sydamerikas befrielse.

Pioneren Elisabeth Macarthur trækker sig tilbage efter at have udviklet New South Wales i Australien til hovedområde for uldproduktion.

År. 1819.

Danmarks første dampskib

(" Caledonia ") indsættes på ruten København – Kiel.

De skotske fabrikanter Thomas Hancock og Charles Macintosh færdigudvikler en proces til fremstilling af vandtætte materialer.

Spaniens udenrigsminister underskriver kontrakt, som afstår Florida til De forenede Stater. Den vestlige grænse fastlægges ved Mississippi-floden.

Padro museet i Madrid åbner de kongelige samlinger for offentligheden.

Jørgen Jensen, * 23 jul 1819 i Nørrelykkevej 16, † 7 feb 1893 i Ramsdam 8. Han blev gift med Anna Eriksen, 3. maj 1849 i Nordborg, * 4 apr 1822 i Ramsdam 8 (datter af Erik Andersen Møller og Anne Petersen), † 1908 i Ramsdam 8.

Børn:

- i. Erik Jørgensen, * 26 sep 1849 i Ramsdam 8, † 9 apr 1853.
- ii. Andreas Jørgensen, * 19 dec 1850 i Ramsdam 8, † i København. Han blev gift med Viktoria Christine Hansen, 23 aug 1878 i København, * 25 feb 1859.
- iii. Anna Jørgensen * 30 nov 1852.
- iv. Anna Cathrine Jørgensen, * 7 nov 1854, † 19 jul 1861.
- v. Marie Kirstine Jørgensen, * 29 mar 1857 i Ramsdam 8, † 14 sep 1862.
- vi. Anna Maria Jørgensen, * 10 dec 1859 i Ramsdam 8, † 6 mar 1861 i Ramsdam 8.
- vii. Anna Chathrine Jørgensen * 3 dec 1861.
- viii. Marie Christine Jensen, * 22 okt 1865, † 12 dec 1881 i Ramsdam 8.

År. 1820

H.C. Ørsted opdager elektromagnetismen.

Missouri kompromiset vedtages i U.S.A.'s kongres for at sikre en forsat balance i unionen med nu 12 slavestater og 12 stater, hvor slaveri er forbudt.

Hans Christensen Grau, * 27 mar 1820 i Ellehave 12, † 24. sep. 1864 i Brønd 14. Han blev gift med Anna Frederiksen Greisbjerg, 19. maj 1843 i Nordborg, * 23. nov. 1822 i Lønsømadevej 15 (datter af Frederik Johansen og Marie Margrethe Christine Greisbjerg), † 7 jul 1866 i Brønd 14.

Børn:

- i. Christen Grau * 20. Sep. 1843.
- ii. Maren Grau * 25. Jan. 1846.
- iii. Frederik Grau, * 25. maj. 1848 i Følkærsgaard.
- iv. Maria Margrethe Grau, * 11. apr. 1850 i Brønd 14, † 11 apr. 1850.
- v. Hans Grau, * 12. marts 1851 i Brønd 14.
- vi. Jes Grau, * 6. nov. 1853 i Følkærsgaard.
- vii. Peter Grau * 28. apr. 1856.
- viii. Johan Grau, * 25. Mar. 1859, † 15. feb. 1860.

- ix. Johan Grau * 8. feb. 1861.
- ix. Jørgen Grau * 20 sep. 1863.

År.1822

Den Græske frihedskrig indledes. Frivillige strømmer til.

Anna Frederiksen Greisbjerg, * 23 nov 1822 i Lønsømadevej 15, † 7 jul 1866 i Brønd 14. Hun blev gift med Hans Christensen Grau, 19. maj 1843 i Nordborg, * 27 mar 1820 i Ellehave 12 (søn af Christen Jessen Grau og Karen Hansen Greisbjerg), † 24 sep 1864 i Brønd 14.

Børn:

- i. Christen Grau * 20 sep 1843.
- ii. Maren Grau * 25 jan 1846.
- iii. Frederik Grau, * 25 maj 1848 i Følkærsgaard.
- iv. Maria Margrethe Grau, * 11 apr 1850 i Brønd 14, † 11 apr 1850.
- v. Hans Grau, * 12. marts 1851 i Brønd 14.
- vi. Jes Grau, * 6 nov 1853 i Følkærsgaard.
- vii. Peter Grau * 28 apr 1856.
- viii. Johan Grau, * 25 mar 1859, † 15 feb 1860.
- ix. Johan Grau * 8 feb 1861.
- x. Jørgen Grau * 20 sep 1863.

Nicolai Peter Nissen, * 20 dec 1822 i Stato Ladelund, † 28 nov 1894 i Stato Ladelund. Han blev gift med (1) Hustru. Han blev gift med (2) Anna Catharina Edlefsen, * 31 okt 1840 i Berbeckshof Westre (datter af Johannes Edlefsen og Christina Nicolaisen), † 1 sep 1921 i Stato Ladelund.

Børn:

- i. Christian Peter Nissen, * 1852.
- ii. August Jørgen Nissen, * 1853.
- 5. iii. Christine Henriette Nissen * 12. maj 1867.
- 6. iv. Martin Peter Nissen * 30 maj 1878.
- 7. v. Metha Maria Nissen * 16 maj 1882.

År. 1828

Johan Ludvig Heibergs

skuespil ” Elverhøj ” har premiere.

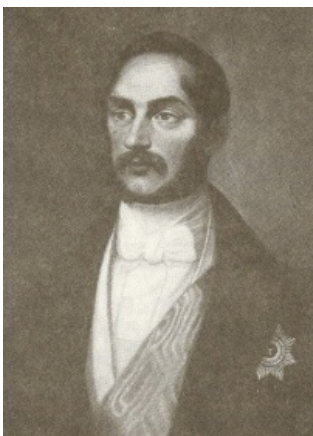
Viet den 1. nov. 1828 i København.

Kronprins Frederik * 6. okt. 1808 på Amalienborg, eneste søn af Christian VIII og dronning Charlotte Frederikke.

Med.

Wilhelmine Marie * 18. jan. 1808, datter af Frederik 6 og dronning Marie Sophie Frederikke. Kronprinseparret blev separeret 1834 og skilt i 1837 på grund af personlige uoverensstemmelser. Prinsesse Wilhelmine blev derefter, den 19. maj. 1838, gift med hertug

Carl af Glycksborg m. m., Christian IX ældste broder. Wilhelmine døde på Glycksborg Slot den 30. maj. 1891. Ingen børn.

Kronprins Frederik blev gift anden gang 10. juni 1841 med Caroline Charlotte Mariane af Mecklenburg – Strelitz *10. jan. 1821.

År.1829.

Grækenland genopstår som fri nation.

År.1830

Oprør i en række europæiske lande, man kræver demokrati.

Omkring 1830 begyndte enkelte købmænd i Sønderborg at faldbyde kaffe, men på landet var kaffe helt ukendt af almue. På den tid boede i Svenstrup en særdeles dygtig smed, der hed Christen, han købte den gang som det var skik og brug sit jern i Sønderborg. Ved sådan en lejlighed falbød købmanden ham en ny artikel i kolonial, som var indført fra det fremmede og kaldtes kaffe. Han købte en fjerdingspund for at overraske og glæde sin kone. Lidt underretning om, hvorledes hun skulle tilberede den nye vare, fik han jo af købmanden, men dog ikke nok, som det senere viste sig. Christen smed kom hjem: Hør Mutter nu skal jeg sige dig hvordan du skal bære did ad. Først skal du over ilden komme den i en gryde og røre rundt i den så længe, til den bliver sort og spratter, så

tager du den af ilden og kommer den i en morter og støder den helt i stykker, og så er den færdig til at koge.

Smeden kørte så ud i marken, og ved sin hjemkomst til middag ventede han at finde den nymodens ret tilberedt. Han kom ind til konen i spændt forventning, men konen så sur ud og råbte: Hvad er det for noget stads købmanden der har givet dig? Jeg har behandlet det efter forskrift, jeg har kogt det hele, gud ved hvor længe, men det kram vil ikke lade sig koge mørt. Hun havde kogt det hele fjerdingspund på en gang, hun kom nu frem med en mørk klat på en tallerken, jeg har endda sat dig en god klat smør i fatter. Konen langede først med skeen til tallerkenen, men lige så snart hun fik en skefuld i munden, spruttede hun den ud igen. Fy for saten, hvor det smager, jeg vil ikke have mere af det. Og da smeden omhyggeligt havde dypet en klat af den sorte grød i smørret og fik det i munden, gik det ham ikke bedre. Det hele blev kastet på møddingen. Med tiden lærte den gode smedekone hvorledes kaffen skal behandles og nydes.

Johan Nissen Nicolaisen, * 1830 i Ladelund Klint, † 1879 i Ladelund Klint. Han blev gift med Cecilia Margrethe Andersen, * 1836 i Kolonistenhaus (datter af Andreas Christian Andersen), † 1901 i Ladelund Tyskland.

Børn:

- i. Jacob Nissen Nicolaisen * 26 dec. 1862.
- ii. Maria Catharina Nicolaisen, * 3 dec. 1864.
- iii. Anna Margaretha Nicolaisen, * 10 apr. 1868.
- iv. Andrea Christina Nissen Nicolaisen * 8 apr. 1870.
- v. Johann Christian Nicolaisen, * 13 jul. 1872.
- vi. Andreas Christian Nicolaisen, * 11. maj. 1876, † 12 jan. 1878.
- vii. Andreas Christian Nicolaisen, * 17. nov. 1878, † 13. maj 1879.

År.1831.

Belgien bliver selvstændig nation.

Den politiske uro overalt i Europa tvinger Frederik 6 til at gennemføre demokratiske reformer. Han opretter ” Stænderforsamlingerne ”.

stænder (Stænderstat og stænderforsamling)

Fra omkring 1200-t. udvikledes der i Europa stænderforsamlinger, idet byerne på det tidspunkt udgjorde en betydelig økonomisk magt, som det i længden var umuligt at se bort fra som selvstændig politisk kraft. Det var nærliggende, at en konges rådslagninger, der foregik med vasaller og evt. med gejstligheden, blev udvidet, således at også byerne kunne sende repræsentanter. De fremmødte borgere repræsenterede ikke kun sig selv, men byernes samlede befolkning. Dermed var en tidlig art "folkerepresentation" indført i Europas politiske liv. Det ældste eksempel er fra 1188 fra det spanske område.

En stænderforsamling var et organ, der var sammensat af repræsentanter fra samfundets stændergrupper, anerkendt og defineret af en fyrste. Det var dog kun i de nordiske lande, at bønderne var repræsenteret i stænderforsamlingerne. Oftest havde stænderforsamlinger besluttende

beføjelser, men der findes eksempler på rent rådgivende organer. Stænderforsamlinger kendes i Europa frem til 1866, da Sveriges Riksdag blev omdannet til et moderne parlament. Stænderforsamlingen var den centrale institution i stænderstaten. Tidligt i middelalderen havde man afholdt møder, hvor vasaller og stormænd samledes med deres herre for at give ham råd. Men stænderforsamlingerne adskilte sig herfra på flere områder: For det første omfattede stænderforsamlingerne også gejstligheden og borgerskabet, for det andet fandt forsamlingerne af feudaladel generelt mere uregelmæssigt og lejlighedsvist sted og havde mere vagt definerede kompetencer og beslutningsprocedurer end stænderforsamlingerne, der arbejdede under detaljerede, nedskrevne regler og procedurer. For det tredje var en forsamling af feudaladel i princippet intet andet end en momentvis forkortelse af kommunikationslinjerne mellem kongen og hans vasaller. Forsamlingen ændrede ikke ved relationernes grundlæggende natur: De vedblev at være et netværk af *personlige* forbindelser mellem magtfulde personer. De var til stede som personer og udgjorde en forsamling af personer. De forsamlede stænder var derimod til stede som kollektiver. Den enkelte stænderdelegerede repræsenterede ud over sin stand en del af det samlede territorium, hvad enten det var en region, en landsdel, en by eller et stift. Endelig for det fjerde udgjorde en typisk feudal forsamling ikke en "konfrontation" med herskeren, men en "fortætning" af vasallerne omkring kongen, for vasallerne anså kongen for den første blandt ligemænd og ikke for indehaver af et helt særligt, offentligt embede. Modsat stod den typiske stænderforsamling over for herskeren som territoriets repræsentanter. I kraft af deres fremmøde anerkendte og bekræftede de kongens særlige position inden for det afgrænsede territorium. Herskeren og stænderne mødtes som to magtcentre med hver deres rolle.

Med stænderstaten øgedes kongens muligheder for at *give* love. Politisk virksomhed betød nu at konsultere de berørte interesser og at give og modtage råd, før man traf beslutninger, og at der argumenteredes for indvendinger eller reservationer over for beslutninger. Den involverede også skrevne dokumenter og autoriserede myndigheder, som formulerede sig i et sprog, der stammede fra romerretten eller kirkeretten, ikke fra den folkelige sædvaneret, der prægedes af mundtlig overlevering. Disse nye fremgangsmåder, som imidlertid ofte blev forstyrret af tilbagefald til umiddelbar vold, tronran eller undertrykkelse, var den moderne stats køligt diskuterende indre processer i svøb. Stænderstaten var i den forstand "civiliserende".

Med stænderstaten opstod desuden et forvaltningsapparat. Man skelnede dengang ikke så nøje mellem den udøvende og den dømmende magt, idet forvaltningen både kunne omfatte domstole og organer, der opkrævede skatter og administrerede deres anvendelse.

Stænderforfatninger fandtes i to grundformer, som de enkelte lande nærmede sig mere eller mindre. Den ene form var *tre-kurie-systemet*, som Frankrig var hovedeksponent for sammen med de lande, der var under den aragonske krone og Neapel, samt visse tyske territorialstater vest for Elben. I Frankrig var det behovet for ekstraskatter og samling omkring kongen i en kritisk situation, der fik Filip 4. den Smukke til at indkalde Frankrigs første generalstænder i 1302 omfattende præsteskab, adel og tredjestand, dvs. hovedsagelig repræsentanter fra byerne. Det hed generalstænder, fordi der også udviklede sig regionale stænderforsamlinger, hvilket afspejlede, at Frankrig endnu var et løst sammenføjret rige af provinser med bl.a. forskellige sprog og retssystemer. Generalstænderne blev sidste gang indkaldt i 1614, hvorefter enevælden fulgte. Da enevælden var ved at være omme i 1789, blev stænderne igen indkaldt og kom derved til at spille en afgørende og dramatisk rolle i udviklingen af den moderne konstitutionalisme ved at gøre en ende på enevælden.

Fjernere fra det gamle frankiske Karolingerrige udvikledes *tokammersystemet* med England som den mest fremtrædende eksponent, men også Polen, Ungarn, Bøhmen og de tyske territorialstater øst for Elben havde et tokammersystem.

Tidligst udviklet var det engelske tokammersystem med en organisering af folkerepræsentationen i to kamre, House of Lords for de højtprivilegerede, højadel og den højere gejstlighed, House of

[Commons](#) med repræsentanter for lavadelen og byerne, grupper, som desuden stod for størstedelen af lokalforvaltningen. Det moderne engelske parlament er endnu præget af denne oprindelse, skønt især udviklingen i House of Commons (Underhuset) har fjernet det fra udgangspunktet.

Stænderstaten var på mange områder en styreform, der pegede fremad, men der var endnu langt til princippet om den statsborgerlige lighed for retten. I stedet herskede den retlige ulighed — en privilegieret. Alle politiske beføjelser beroede på privilegier, der blev tildelt korporationer, hele stænder eller enkeltpersoner.

År.1832.

Nicolai Edlefsen, * 14. Feb. 1832 i Berbeckshof Westre, † 26. Sep. 1884 i Westre. Han blev gift med Cathrine Helene Jacobsen, 22 jan 1864 i Ladelund, * 7. sep. 1841 i Tinglev (datter af Andreas Jacobsen og Kirsten Cornelsen), † 19. apr. 1914 i Berbeckshof Westre.

Børn:

- i. Christine Edlefsen, * 2. sep. 1864 i Berbeckshof Westre, † 5 mar 1871 i Berbeckshof Westre.
- ii. Johannes Edlefsen, * 24. Jan. 1866 i Berbeckshof Westre, † 24. Apr. 1866 i Berbeckshof Westre.
- iii. Johannes Edlefsen * 16. Feb. 1867.
- iv. Kjerstine Margarethe Edlefsen, * 9 maj 1869 i Berbeckshof Westre, † 9 maj 1869 i Berbeckshof Westre.
- v. Andreas Jacobsen Edlefsen * 14. feb. 1870.
- vi. Hans Christian Edlefsen * 1. apr. 1872.
- vii. Christine Margrethe Edlefsen, * 12. Sep. 1874 i Berbeckshof Westre, † 17. Jul. 1941.
- viii. Ingeburg Catharina Edlefsen * 17. Okt. 1876.
- ix. Anna Maria Cornelia Edlefsen * 6 mar 1879.
- x. Nicoline Catharine Edlefsen, * 1. aug. 1881 i Berbeckshof Westre, † 8 dec. 1953 i Hamborg. Hun blev gift med Peter Jørgensen, 4. aug. 1903, * 6. jun. 1872 i Løgumkloster, † 10. okt. 1937 i Hamborg.
- xi. Cornelius Edlefsen, * 11. apr. 1883 i Berbeckshof Westre, † 20. feb. 1959 i Hamborg. Han blev gift med Frida Sroffregen, 1906, * 11. okt. 1880 i Altona, † 17. dec. 1972 i Hamborg.

År. 1834

Voksende krav om trykkefrihed.

Første valg til ” Stænderforsamlingerne ” . 2,8% af de bedst stillede borger har stemmeret.

År. 1835

Parlamentarismen indføres i England.

H.C. Andersen udgiver som den første i verden eventyr skrevet for børn.

Den første europæiske jernbane åbner i Tyskland.

År.1836

Grundtvig offentliggør sine tanker om oprettelse af folkehøjskoler.

År. 1837

Victoria bliver engelsk dronning

Tortur forbydes i Danmark.

Daguerre opfinder fotografiet.

Jes Petersen Kolmos *
21.nov.1837, som søn
af Peter Jessen Kolmos og hustru
Cathrine
Jensen Fangel.
Gift i Nordborg Kirke
09.10.1862
Med pigen.
Ellen Matthiesen * 10.dec.1844,
som datter af
Mathias Petersen og hustru
Kirstine * Hellesø.
Damgade 24.

Deres børn
Peter Jessen Kolmos * 29.okt.

1862, gift 22.
apr.1889 med Anne Marie Hansen * 23. sep.
1862. Datter af Andreas Hansen og Maren
Jørgensen Fangel i Pøl.

Mathias Jessen Kolmos * 24.feb.1864,
gift 13. maj. 1897 med Anna Marie
Andersen. De over tog ejendommen.

Jes Jessen Kolmos * 2.jan.1866. Han
Rejste til Amerika, hvor han blev præst.

Anna Cathrine Jessen Kolmos * 28.sep.
1867, gift den 18. nov. 1897 med Jørgen
Jessen Kolmos * 1. jun. 1865, søn af
Jes Jessen Kolmos og Karen Jørgensen i
Pøl.

Kjestine Jessen Kolmos *29.sep.1869,
Hun døde den 25. okt. 1883.

Hans Jessen Kolmos * 7.feb.1871, gift Den 13. sep. 1899 med Kirstine Helene Nicolaisen * 8. jun. 1880, datter af Peter Nicolaisen og Ellen Hansen Lind. Kirsten Helene døde den 1. jun. 1918 og Hans Jessen Kolmos blev gift anden gang den 5. jun. 1919 med Kirstine Jacobsen * 23. feb. 1873, datter af Jacob Jacobsen og Maren Jessen i Torup.

Jens Jessen Kolmos * 20.jan.1873, gift den 19. jan. 1898 med Ellen Kolmos * 22. dec. 1871, uægt datter Thøre Jensen Kolmos og Andreas Dominicussen i Pøl. Ellen døde den 22. jun. 1901 og Jens blev gift anden gang den 1. aug. 1902 med Marie Christine Hansen * 29. dec. 1877, datter af Hans Jacob Hansen og Johanne Cathrine Knudsen på Kegsnæs. Deres datter Ellen Kolmos * 15. dec. 1906 blev gift den 3. jul. 1928 med Christian Grau * 24. jun. 1904, søn af Mathias Mathiesen Grau og Ellen Christensen Hellesøvej 29.

Jørgen Jessen Kolmos * 2.jan.1875, gift den 10. nov. 1898 med Anna Cathrine Laut * 15. maj. 1878, datter af Nicolai Petersen Laut og Mette Marie Mathiesen Damgade 28.

Laurits Jessen Kolmos * 14.nov.1876, gift med Anne Kirstine Hansen Rix * 12. apr. 1875, datter af Nis Hansen Rix og Kirstine Thomsen i Mjels.

Ellen Jessen Kolmos * 31. aug. 1878, gift den 14. okt. 1903 med Peter Matthiesen * 1. feb. 1873, søn af Peter Matthiesen og Eleonora Petersen Kolmos Damgade 24. De boede Damgade 26, se der.

Vilhelm Johan Jessen Kolmos 22.dec. 1880, død den 8. jan. 1883.

Johan Jessen Kolmos * 3.okt..1883, gift den 12. nov. 1908 med Anna Cathrine Christensen * 27. aug. 1882, datter af Laurits Christensen og Anna Cathrine Hansen i Pøl.

Christen Jessen Kolmos*10.dec.1885, gift den 10. dec. 1910 med Karen Nissine Seistrup * 18. aug. 1889 i Røding Sogn. De rejste til Amerika

Fra et oldebarn af Jes Petersen Kolmos, Hellesø, har vi modtaget følgende om Jes Petersen Kolmos og egnen omkring Hellesø, hvorfra familien har sin rod.

”Hellesø” ved Holm var i oldtiden helliget gudinde Nethus og historien fortæller om en valfart af mennesker, der søgte helse her.

Oldefar Jes Petersen Kolmos, Hellesø, der døde 1914, fandt sammen med en anden mand fra sognet liget af en fisker, Martin, der var drevet i land på nordsiden af Als. Disse to oplyste intet om fundet, men begravede ham i klinten ved Hellesø. Efter sigende foretog de denne ”begravelse” fordi konen sad tilbage, og derfor ville spare hende for udgifter.

Hellesø var i gammel tid færgested med kro bevilling og overfart til Sundeved. Der var imidlertid noget med hekseri eller spøgeri på gården, hvorfor oldeforældrene i Hellesø besluttede at ro over til Sundeved, hvor der boede en ”klog mand ” ved navn Jochum, der kunne hjælpe mod den slags. På

vej over sundet rejste der sig en kraftig storm og de måtte opgive at komme over, vendte tilbage og afventede bedring i vejret.

Dagen efter var stormen forbi, og de sejlede over til Sundeved. Da de blev modtaget af den ” kloge mand ” var det første, han sagde. ”Jeg havde ellers ventet jer i går”.

Jes Petersen Kolmos`s fader Peter Jessen Kolmos havde ejet Nørrelykkevej 12, men var flyttet derfra til Hellesø på grund af spøgeri.

Der findes følgende historisk sagn om Hellesø.
” Vest for byen Holm ude ved Als Fjord ligger en eng, der endnu hedder Hellesø, fra den tid, den var en sø. På bunden af denne sø ligger en guldvogn og om natten ved midsommertid, kan man høre en klang af guld fra søens bund.

Der findes følgende historisk sagn om Hellesø
”Vest for byen Holm ude ved Als Fjord ligger en eng, der endnu hedder Hellesø, fra den tid, den var en sø. På bunden af denne sø ligger en guldvogn og om natten ved midsommertid, kan man høre en klang af guld fra søens bund.
1862.

År.1839.

Orla Lehmann kræver en fri forfatning.

I Preussen indføres 10 timers arbejdsdag.

Grundtvig bliver præst i Vartov kirke.

Død den 3. dec. 1839 døde Frederik VI på Amalienborg Slot.
Den nye konge er Christian VIII

Dansk påbydes som øvrighedssprog i Slesvig.
Opiumskrig mellem England og Kina.

Verdens første frimærke udsendes i England.

År. 1840

Februar 1. februar – Folketælling i Kongeriget Danmark, Hertugdømmerne samt på Grønland og Færøerne.

10. februar – Dronning Victoria gifter sig med sin fætter Albert af Sachsen-Coburg-Gotha.

27. april – Edward Whymper, engelsk bjergbestiger og opdagelsesrejsende – første mand på toppen af Matterhorn.

7. oktober – Vilhelm II konge af Nederland efter faderens abdikation.

9. oktober – Corsaren, Danmarks første satirisk vitighedsblad, udkommer første gang.

Forordning om at dansk skal være officielt sprog i Slesvig.

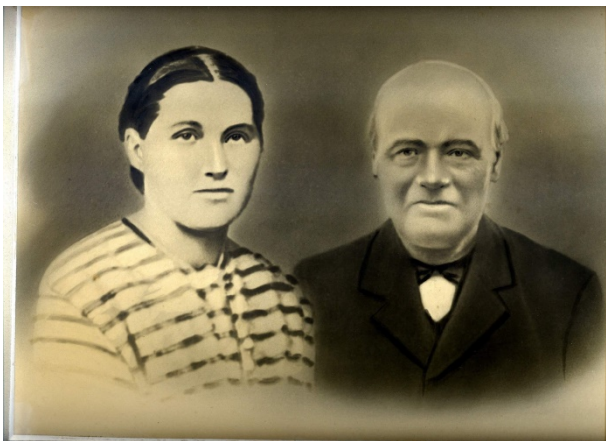
Første opiumskrig mellem England og Kina – varer til 1842

Boerne erobrer Natal i Sydafrika fra Zuluerne.

Anna Catharina Edlefsen, * 31. okt. 1840 i Berbeckshof Westre, † 1. sep. 1921 i Stato Ladelund.
Hun blev gift med Nicolai Peter Nissen, * 20. dec. 1822 i Stato Ladelund (søn af Christian Nissen og Metta Maria Andresen), † 28. nov. 1894 i Stato Ladelund.

Børn:

- i. Christine Henriette Nissen * 12. maj 1867.
- ii. Martin Peter Nissen * 30. maj. 1878.
- iii. Metha Maria Nissen * 16. maj. 1882.

Peter Matthiesen * 6. dec. 1840, søn af Mathias (Mattes) Petersen Og Kirstine Hellesøe, datter af Laurits Jørgens Hellesøe og Marie Cathrine Bonde Jessen.

Gift 5. okt. 1865

Med pigen.

Eleonora Petersen Kolmos * 23. mar. 1845, datter af Peter Jessen Kolmos og Anna Cathrine Jensen Fangel.

År.1841

Anna Maria Rasmussen, * 9. maj 1841, † 17. okt. 1898. Hun blev gift med Hans Nissen Høi, 16. okt. 1872 i Oksbøl, * 23. maj. 1843 i Mjels (søn af Lauers Nissen Høi og Thøre Hansen Steg), † 18. dec. 1933 i Møllegade 75.

Børn:

- i. Tora Nisse Høi, * 28 jan 1873, † 13 mar 1878.
- ii. Anna Marie Nissen Høi * 14. Jan. 1877.
- v. Lauritz Nissen Høi * 6. Nov. 1880.

År.1842.

Den første offentlige danske statsregnskab fremlægges.
Som noget ganske nyt juleudsmykkes nogle københavnske butikker.

Peter Christian Petersen, * 28 sep. 1842 i Jadelund, † 9. jan. 1912 i Jadelund. Han blev gift med Catharine Marie Jürgensen, * 31 mar 1853 i Osterby (datter af Jens Jürgensens og Anna Marie Hansen), † 2. dec. 1936 i Jadelund.

Børn:

- i. Christine Helene Petersen, * 26. maj. 1871 i Osterby.
- ii. Dødfødsel Petersen, * 25. aug. 1873.
- iii. Christine Sophie Petersen, * 29. Dec. 1874 i Jadelund.
- iv. Nis Christian Petersen, * 22. Apr. 1877 i Jadelund.
- v. Jens Peter Petersen, * 21. feb. 1879 i Jadelund, † 19. aug. 1893 i Jadelund.
- vi. Nicolay Peter Petersen, * 18. maj 1881 i Jadelund.
- vii. Hans Nissen Petersen, * 25. jun. 1884 i Jadelund, † 19 mar 1942 i Jadelund.
- viii. Helene Catharine Petersen, * 5. okt. 1887 i Jadelund, † 8. aug. 1893 i Jadelund.
- ix. Christian Nissen Petersen, * 21. Aug. 1889 i Jadelund.
- x. Peter Christian Petersen, * 10 feb. 1892 i Jadelund, † 5 aug. 1893 i Jadelund.
- xi. Jens Peter Petersen * 30. Nov. 1894.

År.1843.

Tivoli åbner.

Tivoli blev grundlagt af Georg Carstensen i 1843. Dørene blev åbnet den 15. august. Havens areal er stort set det samme i dag som dengang, men i 1843 lå det uden for Vesterport. Ingen af Carstensens oprindelige træbygninger er bevaret.

Forlystelsesparken blev stiftet som et aktieselskab, hvor mange af aktionærerne var de håndværksmestre, der deltog i opbygningen. I dag er Tivoli A/S noteret på Københavns Fondsbørs. De største aktionærer har siden 2000 været Scandinavian Tobacco Groupejer 31,8% og dettes moderselskab, Chr. Augustinus Fabrikker, der ejer yderligere 25,4%. Danske Bank ejer 5,1%, og de sidste 37,7% ejes af ca. 18.000 aktionærer.

Tivoli er den suverænt mest besøgte turistattraktion i Danmark med 3,868 mio. besøgende i 2009 mod 3,973 mio. i 2008, svarende til en tilbagegang på 2,6%.^[1] Parken er Europas tredjemest besøgte forlystelsespark, kun overgået af Disneyland Paris og Europa-Park i Tyskland. Ca. 320.000 personer har årskort til Tivoli.

Englænderne overtager Hongkong.

Hans Nissen Høi, * 23. maj 1843 i Mjels, † 18. dec. 1933 i Møllegade 75. Han blev gift med Anna Maria Rasmussen, 16. okt. 1872 i Oksbøl, * 9. maj 1841 (datter af Rasmus Rasmussen og Anna Marie Bondesen), † 17. okt. 1898.

Børn:

- i. Tora Nisse Høi, * 28 jan 1873, † 13 mar 1878.
- ii. Anna Marie Nissen Høi * 14. Jan. 1877.
- x. Lauritz Nissen Høi * 6. Nov. 1880.

År. 1844.

Første folkehøjskole oprettes i Rødning.

Modehandlerske Louise Rasmussen arrangerer den første Københavnske vinduesudstilling. Louise C. Rasmussen var født uden for ægteskab. Moderen var tjenestepige Juliane Caroline Rasmussen og faderen grosserer Gotthilf L. Køppen. Hun voksede op hos moderen og blev i 1826 optaget på Det Kongelige Teaters Balletskole, hvor Johanne Luise Heiberg var på samme tid. Hun fik løn ved teatret fra 1830, og fra 1835 blev hun ansat som figurantinde. Efter ansøgning blev hun august 1841 fritaget for tjeneste. Baggrunden var, at hun fødte en søn, som blev sat i pleje. Faderen til barnet var bogtrykker Johan Carl Ernst Berling. Ægteskab kom ikke på tale, men i stedet etableredes Louise Rasmussen som modehandlerske i København. 1842 blev hun afskediget fra Det Kongelige Teater med pension.

År. 1845

Trankebar – dansk koloni siden Christian 4. – og alle andre danske områder på indisk område, sælges til Det britiske Ostindiske kompagni for 1.225.000 rigsdaler.

Tranquebar eller Trankebar kendes som en del af Dansk Ostindien, og i Indien under navnet Tarangambadi. Tranquebar er i dag en sydindisk fiskerlandsby, beliggende på Coromandelkysten ca. 300 km syd for Chennai (tidl. Madras) i delstaten Tamil Nadu, i det sydøstlige Indien. Mellem 1620–1845 var Tranquebar en dansk handelskoloni

1. februar – Folketælling i Kongeriget Danmark, Hertugdømmerne samt på Grønland og Færøerne.

24. juni – Den første *Galathea*-ekspedition, der bl.a. skal overdrage de danske indiske kolonier til englænderne, begynder sin verdensomsejling.

29. december – Texas bliver optaget som USA's 28. stat.

Gennemgravning af Solbjerget/Valby Bakke bliver påbegyndt 1845 ved Vigerslev Alle, for at jernbanen kunne komme igennem mellem Enghave Station og Valby Station.

År. 1846

Den mexicansk-amerikanske krig bryder ud. Den varer til 1848.

19. juni - Den første officielle professionelle baseballkamp i USA spilles i Hoboken i New Jersey. "New York Nine" vinder 23-1 over Knickerbockers i fire innings.

Juli – Hungersnød i Irland på grund af sygdom i kartoflerne. 2. mio. mennesker dør af sult

23. september – planeten Neptun bliver opdaget ved en fælles indsats af Urbain Le Verrier, John Couch Adams og Johann Gottfried Galle.

19. november - Centralbanken i Portugal bliver grundlagt

28. december – Iowa bliver optaget som USA's 29. stat.

Orla Lehmann kræver en fri dansk forfatning.

Peter Martin Orla Lehmann (19. maj 1810 i København – 13. september 1870 sammesteds) var en dansk jurist og politiker.

Lehmann var en af de mest fremtrædende lederskikkelser i den liberale opposition mod enevælden, medstifter af dagbladet *Fædrelandet* i 1839 og medlem af Københavns Borgerrepræsentation i 1840. I 1841 holdt han en brandtale i Nykøbing Falster, hvor han opfordrede bønderne til at tage del i arbejdet for en fri forfatning. Det kostede ham tre måneders fængsel, hvilket kun forøgede hans popularitet. I 1846 var han medstifter af Bondevennernes Selskab. Det kulminerede med, at

Lehmann var hovedtaler ved Casinomødet 20. marts 1848, hvor man på vegne af Københavns borgerrepræsentation udformede en henvendelse til kongen om en fri forfatning – se marts revolutionen. Lehmann var også med til at redigere D.G. Monrads grundlovsudkast.

Han var meget optaget af danskhedens sag i Slesvig 1842 og formulerede Ejder-programmet med slagordet "Danmark til Ejderen", som han drev C.C. Hall til at gennemføre med Novemberforfatningen af 1863. Af samme grund regnes Lehmann også til De Nationalliberale. Han var desuden medstifter af og bestyrelsesmedlem i Bondevennernes Selskab 1846 og forkæmper for skandinavismen, samt minister uden portefølje i Martsministeriet 1848 og indenrigsminister 1861-63 i ministeriet Hall II.

Han var bror til Heinrich og Wilhelm Lehmann.

År.1847.

Gammel Carlsberg Bryggeriet indleder sin produktion.

Carlsberg Group er et dansk bryggeriselskab grundlagt i 1847 af J.C. Jacobsen. I dag er Carlsberg blandt de fire førende bryggerier i verden med produktion i omkring 35 lande. Bryggeriets Carlsberg Pilsner sælges på ca. 140 markeder.^[1]

Carlsberg er godt repræsenteret i Vest- og Østeuropa samt Asien. Bryggeriet er markedsleder i de skandinaviske markeder, Frankrig og Schweiz, ligesom det i Rusland har en markedsandel på 39% gennem firmaet Baltika Breweries og er

landets største brygger. I Danmark er Carlsberg aktiv gennem det 100% ejede datterselskab Carlsberg Danmark.

I januar 2008 fremkom Carlsberg og konkurrenten Heineken med et fælles bud på bryggerigruppen Scottish & Newcastle svarende til 104 mia. kr., som S&N's ejere accepterede. Købet gik endeligt igennem i april 2008. Herved overtog Carlsberg med den største handel i selskabets historie bl.a. S&N's halvdel af signifikante aktiviteter i Rusland, Ukraine, det franske bryggeri Kronenbourg og græske Mythos.

Carlsberg Groups ølproduktion var i 2013 på 119,7 mio. hL opgjort pro rata (ift. ejerandel). Selskabet omsatte i 2013 for 66,6 mia. kr.

I England foretages den første operation under kloroform – narkose. Den første jernbanestrækning åbner mellem København og Roskilde.

År. 1848

Død den 20. jan. 1848 på Amalienborg

Christian VIII, han døde sandsynligvis af blodforgiftning. Kongen er gravsat i Roskilde.

Den nye konge er Frederik VII.

En revolutionsbølge går over Europa. Overalt kræver man en ny forfatning.

Karl Marx udsender ” Det kommunistiske Manifest ”.

Tysksindet oprør i Slesvig og Holsten. Danmark indleder den militære kamp for retten til Sønderjylland m. v. (Treårskrigen).

I treårskrigen rekrutteres folk i Holm til Landbevæbningen, der får boelsmand Claus Madsen, (1804-1887) Damgade 20, som sognechef. Stifter af og Chef for den alsiske landbevæbning blev Oberst,

Kammerherre, civilguvernør over Als og Ærø H. C Riegels, (1793- 1861). Han var født på ”Fægteborg” og efter sigende dus med kongen.

24. januar – Guldfebren i Californien starter efter James W. Marshall finder guld ved Sutter's Mill i Coloma.

2. februar – Den Mexicansk-amerikanske krig afsluttes med freden i Guadalupe-Hidalgo; Mexico afstår alt land nord for Rio Grande.

23. februar Studenter og arbejdere bygger barrikader i gaderne i Paris. Kongen, Louis-Philippe forsøger forgæves at skabe ro ved at afskedige regeringen, men Februarrevolutionen er i fuld gang.

24. februar – Louis-Philippe abdicerer og flygter, Frankrig er atter republik.

13. marts – Fyrst Metternich styrtes som østrigsk regeringschef.

Slesvigholstenerne kræver fri forfatning for hertugdømmerne, og at Slesvig optages i det tyske forbund.

21. marts – Folketoget til Christiansborg, den danske enevælde afskaffes som led i Martsrevolutionen

Martsrevolutionen 1848

20. januar 1848 døde Christian 8., og hans søn Frederik 7. overtog tronen. Frederik 7. havde lovet sin fader at indføre en forfatning, og en uge efter offentliggjorde administrationen et reskript om den nye forfatning. Dette foreslog, at stænderforsamlingerne fik besluttende kompetence om lovgivning og skatter. Rammerne for den nye forfatning skulle drøftes af kongen og 52 "udvalgte" mænd valgt af henholdsvis

kongen og stænderforsamlingerne. Ideen var at bevare helstaten og visse aspekter af enevælden og sikre overklassens dominerende indflydelse i det nye system. Udspillet splittede enevældens opposition. Mens overklassen bød det nye udspil velkommen, var de nationalliberale i både Danmark og hertugdømmerne imod, da det langt fra opfyldte deres forventninger til nationale og politiske reformer. Der blev arbejdet efter reskriptet, og det kongelige oplæg blev drøftet på stænderforsamlingerne, som også valgte de "udvalgte" mænd.^{[21][22]}

I slutningen af februar nåede nyheden om den franske revolution til Helstaten og inspirerede en række revolutionære stemninger, der havde ulmet under overfladen. I Holsten blev det den nationalliberale venstrefløj med Theodor Olshausen i spidsen, der satte dagsordenen. Gruppen var styrket efter stænderforsamlingens valg af udvalgte mænd 13. marts. Utilfredsheden over det politiske tilhørsforhold til Danmark førte til oprettelsen af borgerforeninger og borgervæbninger, og i mange holstenske byer kørte den politiske debat i højeste gear. Udviklingen fik de konservatives leder Frederik Reventlou-Preetz til, i et forsøg på at kontrollere udviklingen, at indkalde de to hertugdømmers stænderforsamlinger til møde 18. marts.

Den store sal i Casino

Denne revolutionære stemning fik Orla Lehmann til, sammen med andre nationalliberale i København, at kræve valgret til alle, og på en række møder i Casino og Hippodromen 11. og 12. marts fik han også bønderne og håndværkerne med på dette program, der også indeholdte en bevarelse af "*Danmark til Ejderen*". Efter de to indledende møder indkaldte ledelsen af de nationalliberale til et stormøde i Casino den 22. marts.

Samtidig med det lukkede stændermøde 18. marts i Rendsborg havde Olshausen indkaldt til et åbent borgermøde et andet sted i byen. Deltagerne i mødet var overvejende politiske radikale, der var kommet fra store dele af hertugdømmerne. Mødets formål var at lægge pres på de konservative stænderdeputerede. Det lykkedes. Olshausen indledte med at fremsætte en række yderliggående krav, blandt andet fjendskab mod Danmark, men det lykkedes de moderate at nedstemme hans krav. En deputation fra borgermødet blev ligeledes afvist. Men herefter mistede de moderate styringen, og det ene yderliggående krav efter det andet blev vedtaget. Da nyheden om revolutionen i Berlin nåede frem, skiftede stemningen helt over i de radikales favør og efter et forgæves forsøg på at tale imod stemningen forlod Reventlou-Preetz og den enlige dansksinde Hans Andersen Krüger mødet. Resultatet af mødet i stænderforsamlingen blev en fempunkts resolution:

1. Øjeblikkelig indkaldelse af hertugdømmernes stænder i forenet samling og forelæggelse af et udkast til en slesvig-holstensk forfatning.
2. Foretagelse af de fornødne skridt hos Det tyske forbund til Slesvigs optagelse i forbundet.
3. Indførelsen af en almindelig folkevæbning med selvvalgte officerer.
4. Fuldstændig presse- og forsamlingsfrihed.
5. Øjeblikkelig afskedigelse af regeringspræsident Scheele.

En deputation med Olshausen i spidsen fik til opgave at rejse til København for at præsentere resolutionen til kongen. Deputation fik ikke lov til at acceptere et halvt svar, og visse mødedeltagere lagde ikke skjul på, at alt andet end en fuld accept af forslaget ville resultere i et oprør. Deputation afgik med post-damperen *Skirner* fra Kiel 21. marts og ville nå København 22. marts. Nyheden om

mødets udfald nåede dog allerede hovedstaden 20. marts om morgenen, da damperen *Copenhagen* ankom fra Kiel.^{[23][24]}

Da de nationalliberale i København fik denne nyhed, samledes de straks på *Fædrelandets* kontor. Her blev de enige om, at de måtte arbejde for at få den nuværende regering afsat, så de selv kunne komme til magten og påvirke begivenhedernes gang. Deres plan faldt i tre trin:

1. Københavns Borgerrepræsentation skulle overbringe kongen kravet om en ny regering.
2. Casinomødet d. 22. skulle fremskyndes til den 20. om aftenen, så det nationalliberale program kunne vedtages.
3. Desuden ville de samle et demonstrationstog, der dagen efter kunne gå til Christiansborg for at bakke de politiske krav op.

Orla Lehmann stod for udarbejdelsen af en resolution, der krævede en ny og handlekraftig regering og sluttede med de truende ord: "*Vi anråber Deres Majestæt om ikke at drive nationen til fortvivlelsens selvhjælp*". Kl. 6 blev resolutionen forelagt for borgerrepræsentationen, der havde ret til at gå direkte til kongen, og den blev vedtaget. Kl. 20 begyndte Casinomødet med afsyngelse af fædrelandssange. Mødet havde tiltrukket omtrent 2.500 mennesker, der alle hyldede de nationalliberale ledere, da de kom på scenen. Tilhørerne blev først orienteret om situationen i hertugdømmerne og derefter præsenteret for resolutionen, som de tilsluttede sig. Resolutionen opfordrede kongen til at udnævne en ny regering, afvise de slesvig-holstenske krav og i stedet oprette en demokratisk dansk-slesvigsk stat. Til sidst inviteredes alle tilhørerne til at deltage i demonstrationsoptoget til Christiansborg den følgende dag.^[25]

Den 21. marts samledes demonstrationsdeltagerne sig ved rådhuset på Nytorv, og med borgerrepræsentationen i spidsen begav omkring 10.000 deltagere sig mod Christiansborg. På vejen mødte de imidlertid minister A.S. Ørsted i fuld gallauniform. Han var på vej hjem efter at være trådt tilbage sammen med hele regeringen. Efter kongen og ministeriet havde hørt om Casinomødet, havde minister C.E. Bardenfleth rådet ham til at afskedige ministeriet, hvis det ikke ville føre Ejderpolitik. Da ministeriet hverken ville eller kunne det, trådte den tilbage. Derfor blev deputationen vel modtaget af kongen, der svarede "*Det, De ønsker, mine herrer, er alt i morges udført, da det gamle ministerium er opløst og eksisterer ej mere. Hvad Slesvigs uadskillighed med Danmark angår, da har jeg alt truffet de fornødne Foranstaltninger*".

22. marts - enevældens faktiske afskaffelse i Danmark.

Det lykkedes at få dannet en ny regering d. 22. marts med deltagere både fra det gamle ministerium og de nationalliberale. Ved den nye regerings tiltrædelse udtalte kongen, at han for fremtiden ville betragte sig som en konstitutionelt monark; så smertefrit forsvandt enevælden. Den 24. marts kom den slesvig-holstenske delegation og fik regeringens svar, forfattet af Orla Lehmann. Det indeholdte et rent ejderdansk program og afviste alle krav fra hertugdømmerne. Holsten kunne frit tilslutte sig Tyskland, mens Slesvig stod i uopløseligt forbindelse til Danmark.

Treårskrigen bryder ud, hvorefter der i slutningen af marts går rygter om at undslupne tugthuslaver skulle drage hærgende gennem Jylland ("Slavekrigen").

10. april – Slaget ved Bov

Slaget ved Bov var det første feltslag under Treårskrigen 1848-1850 og stod den 9. april 1848 ved landsbyen Bov lige nord for den nuværende dansk-tyske grænse.

Umiddelbart efter udbruddet af det slesvig-holstenske oprør i marts 1848 trængte oprørsstyrkerne under ledelse af Prinsen af Nør op i Slesvig og forsøgte at forskanse sig ved Bov.

Den danske hær under general Hedemann rykkede sydpå fra Kolding og forenede sig med en styrke fra Als, som var ledet af oberst Schleppegrell.

Den danske styrke var overlegen i antal, og de danske soldater var bedre uddannede. Kampen blev kort, slesvigholstenerne havde store tab og flygtede sydpå i panik.

Den danske hær fulgte efter og indtog stillingen på Dannevirke. Sejren ved Bov blev hilst med jubel i Danmark og gav anledning til stor optimisme med hensyn til de danske sejrskancer i den forestående krig.

23. april – Slaget ved Slesvig

Slaget ved Slesvig fandt sted nær Dannevirke påskemorgen den 23. april 1848 som andet slag i Treårskrigen 1848-50.

Preussen var netop trådt ind i krigen på slesvig-holstensk side og havde sendt 12.000 soldater i felten. De tyske styrker under den preussiske general Wrangel udgjorde mere end 18.000 mand – næsten tre gange så stor en styrke, som den danske side rådede over.

På en kold og våd forårmorgen gik tyskerne til angreb, men de danske styrker under oberst Læssøe forsvarede sig dygtigt, og tabene var begrænsede. Dog døde et forfærdende stort antal af de sårede.

Oven på den højstemte og ikke særlig realistiske optimisme fra martsdagene i København i 1848 førte slaget til et akut anfald af mismod i Danmark. Hæren blev trukket tilbage til Fyn, og Jylland lå åben for Wrangels tropper.

Carl Ploug skrev om slaget i sangen: "Paaskeklokken kimed mildt".^[1]

29. maj – Wisconsin bliver optaget som USA's 30. stat.

3. juli – Slaveriet på De dansk vestindiske øer bliver ophævet (officielt bekræftet 22. september).

16. september – William Cranch Bond, George Phillips Bond og William Lassell opdager Saturnmånen Hyperion.

23. oktober – Den grundlovgivende Rigsforsamling træder sammen på Christiansborg i København.

2. december – Den østrigske kejser Ferdinand 1. træder tilbage og afløses af Franz Joseph 1., der forbliver på tronen indtil 1916.

11. december – Prins Louis Napoleon (Napoleon III) vælges til fransk præsident.

Regering 1848.

Regeringen Moltke I

Regering: Martsministeriet

Hvornår: 22.03.1848 – 16.11.1848

Hvem:

A.W. Moltke, Premierminister, Finansminister og Marineminister (til 06.04.1848)

C.C. Zahrtmann, Marineminister (fra 06.04.1848)

Orla Lehmann, u.p. L.N. Hvidt, u.p.

C.E. Bardenfleth, Justitsminister

F.M. Knuth; Udenrigsminister

A.F. Tscherning, Krigsminister

D.G. Monrad, Kultusminister C.A. Blume, Handelsminister

Regering:

November ministerie

Hvornår:

16.11.1848 – 13.07.51

Hvem: A.W. Moltke, Premierminister, Udenrigsminister (til 06.08.1850)

Wilhelm Sponneck, Finansminister

F. Tillisch, Minister for Slesvig (fra 05.03.1851)

J.N. Madvig, Kultusminister

C.E. Bardenfleth, Justitsminister

C.F. Hansen, Krigsminister

Holger Reedtz, Udenrigsminister (fra 06.08.1850)

C.C. Zahrtmann, Marineminister (til 10.08.1850)

Carl L.C. Irminger, Marineminister (fra 10.08.1850 –

25.11.1850)

C. van Dockum, Marineminister (fra 25.11.1850)

P.G. Bang, Indenrigsminister (til 21.09.1849)

M.H. Rosenørn, Indenrigsminister H.N. Clausen, u.p.

År. 1849.

Den første danske grundlov ” Juni – Grundloven ” træder i kraft.

Danmarks Riges Grundlov blev vedtaget med solidt flertal i Den Grundlovgivende Forsamling den 25. maj 1849 og underskrevet af Frederik 7. den 5. juni samme år.

Ved grundlovens indførelse fik cirka 15 % af befolkningen stemmeret, hvilket i datidens verden var yderst demokratisk. I betragtning af den udbredte mistillid til den jævne befolknings politiske dømmekraft og set i lyset af de reaktionære opgør

med 1848-revolutionerne, der prægede det meste af Europa i foråret 1849, kan det overraske, at højrefløjen accepterede en forfatning med så beskedne konservative garantier. Den alvorlige krigssituation i Jylland har givetvis medvirket til kompromisviljen.

Med grundloven blev Danmark et konstitutionelt monarki med en Montesquieu-inspireret tredeling af magten og en sikring af de traditionelle borgerlige frihedsrettigheder. Den udøvende magt lå hos kongen (der regerede gennem ansvarlige ministre), den lovgivende magt lå hos kongen og den folkevalgte rigsdag i forening, og den dømmende magt lå hos domstole med uafsættelige dommere.

I Junigrundlovens første kapitler beskrives kongehuset og arvefølgen samt rammerne for kongens (og hans ministres) udøvende magt. Derefter gennemgås principperne for den lovgivende magt, herunder valgene til rigsdagens to ting, og for lovgivningsprocessen, ikke mindst behandlingen af finansloven. Den dømmende magt behandles i kapitel 6 og den evangelisk-lutherske folkekirke i kapitel 7, der samtidig understreger borgernes fulde religionsfrihed. Herudover omhandler resten af grundlovens 100 paragraffer især en række klassiske frihedsrettigheder som forbud mod vilkårlig fængsling, ejendomsrettens og boligens ukrænkelighed samt trykke-, forenings- og forsamlingsfrihed. Nævnes skal også ubemidlede borgeres ret til fri undervisning og offentlig understøttelse samt liberalismens mærkesag i opgøret med privilegiesamfundet: "Alle indskrænkninger i den frie og lige adgang til erhverv, som ikke er begrundede i det almene vel, skulle hæves ved lov".

Under presset af "den europæiske nødvendighed", dvs. Danmarks traktatlige forpligtelser til at bevare helstaten, reduceredes Junigrundlovens gyldighed betragteligt med Oktoberforfatningen i 1855 for monarkiets fælles anliggender, der henlagdes til et Rigsråd med begrænset valgret til førstekammeret. Samme model benyttedes i den fatale November forfatning i 1863 og i den reviderede grundlov i 1866. Ikke desto mindre har Junigrundloven fra 1849 og til dato stået som det formelle grundlag for det danske demokrati, ligesom mange af dens principper mere eller mindre ordret er videreført ved revisionerne i 1866, 1915 og 1953.

Der indføres almindelig værnepligt i Danmark.

Den danske hær sejrer over de slesvig – holstenske oprørere ved Fredericia.

Slaget ved Fredericia, også kaldet **Udfaldet fra Fredericia**, var et slag i Treårskrigen (1848 – 1850)

I 1849 var Fredericia i forsommeren blevet indesluttet af slesvig-holstenske oprørere under general Bonin. Slesvig-holstenerne forskansede sig i stillinger omkring byen og bombarderede den med artilleri.

I Fredericia havde oberst Niels Christian Lunding kommandoen, og han planlagde sammen med hærens nye overgeneral, Frederik Rubeck Henrik von Bülow, et udfald for at sprænge belejringen. Der måtte forstærkninger til, for at planen kunne lykkes. Danskernes overlegenhed til søs muliggjorde overførsel af tropper ad søvejen.^[1] Fra Helgenæs blev general Olaf Ryes brigade med skib overført til Fyn, og en anden brigade under general Christian de Meza kom sejlene fra Als. Tropperne blev overført til Fredericia i små både, som slesvig-holstenerne ikke kunne ramme.

Slagplanen blev endeligt fastlagt ved et krigsråd i Vejlbj Præstegård ved Strib den 4. juli. Udfaldet skulle begynde kl. 01:00 den 6. juli.

Krigergravene ved Trinitatis Kirke i Fredericia

På angrebstidspunktet stod 19.000 danske soldater klar i Fredericias gader. De skulle ud at møde slesvig-holstenernes 14.000 mand. Selv om danskerne var i overtal, havde modstanderne den store fordel, at de kæmpede fra befæstede stillinger.

Det blev en hård kamp, og udfaldet var usikkert helt frem til solopgang, hvor kampene blev afgjort, idet de danske styrker erobrede slesvig-holstenernes fæstningsanlæg og Bonins tropper flygtede til Vejle for at forene sig med de preussiske

styrker.^[2]

Der var mange hundrede faldne, flest danske, og general Rye var selv faldet under stormen på Treldeskansen.

"At gå til Ryes Brigade" blev herefter brugt om de faldne.

Den danske sejr var et vendepunkt i krigshandlingerne. Den skyldtes dels, at den menige soldat viste kampvilje i det natlige slag, hvor de taktiske manøvrer var vanskelige at udføre, dels at flåden formåede at transportere forstærkningen i rette tid.^[2]

Slagets udfald var medvirkende til, at Preussen indgik en våbenstilstand med Danmark den 10. juli.

Der gøres store guldfund i Californien.

År. 1850

En økonomisk opgangsperiode begynder.

Udgravning af Suez – kanalen begynder.
Den bliver indviet 1869.

Levi Strauss laver sit første par cowboybukser.

Treårskrigen afsluttes.

Slaget på Isted Hede.

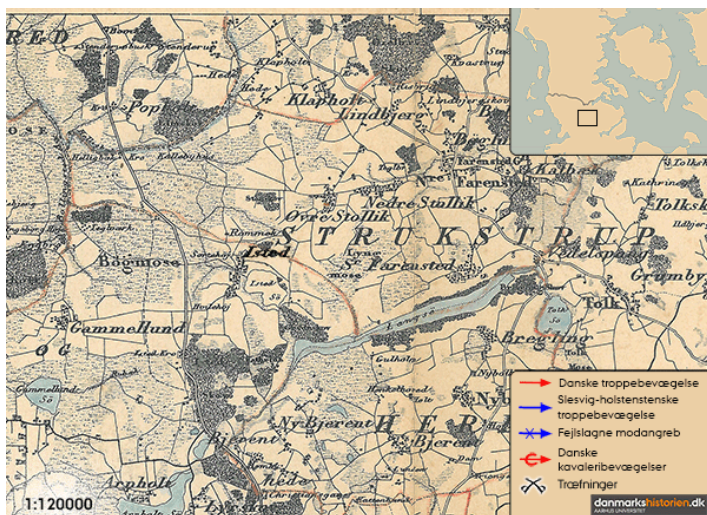
Slagets gang

De første skud blev løsnet allerede tidligt om morgenen den 24. juli. Den danske hær var under fremrykning i retning af Isted, da de forreste danske tropper fik føling med slesvig-holstenske forposter. Over hele linjen blev slesvig-holstenerne i løbet af dagen presset tilbage, men det blev til en større fægtning ved Helligbæk, som omfattede et stort antal styrker. Det egentlige slag begyndte natten til den 25. juli, hvor den danske hovedstyrke fortsatte fremrykningen. Ved bl.a. Bøgmose, området nord for Isted Sø samt Grydeskov mellem Isted Sø og Langsø udviklede det sig i de tidlige morgentimer til hårde kampe, som bølgede frem og tilbage. Længst mod øst kom fremrykkende

dansker styrker i kamp med en slesvig-holstensk fortrop i området mellem Bøglund og Nørre Farensted. Her blev slesvig-holstenerne kastet tilbage, og de satte sig i stedet fast ved Vedelspang.

Samme morgen slog vejret om. De tidligere dages varme og sol vekslede nu til dis og silende regn, hvilket i praksis gjorde det umuligt for hærførerne at danne sig et overblik over slagmarken. Lidt efter kl. 05 gik to slesvig-holstenske brigader til modangreb, først mod landsbyen Stolk og ca. kl. 06 mod Isted by. I Isted by blev der kæmpet fra hus til hus, men modangrebet blev efterhånden slået tilbage. Derimod blev danskerne overrumplet ved Stolk, hvor bl.a. den danske general, F.A. Schleppegrell, faldt. Danskerne måtte trække sig tilbage, men med indsættelsen af den danske divisionsreserve lykkedes det omkring kl. 07.45 at få kontrol med området igen. Ikke desto mindre afsendte oberst Baggesen her en række alarmerende meddelelser, som fik den danske overkommando til at annullere en i forvejen planlagt og igangværende flankemanøvre vest for slagmarken. Netop denne manøvre var ellers på vej til, ved tilfældighedernes spil, at overraske de vigende slesvig-holstenerne på et kritisk tidspunkt og sted.

Lidt efter middagstid beordrede general Krogh et nyt dansk angreb. Det danske fodfolk måtte her holde for, da man valgte ikke at afgive forberedende artilleriild og heller ikke indsatte kavaleriet. Det slesvig-holstenske artilleri var imidlertid under tilbagetrækning, og det danske angreb kom således godt i gang. Danske tropper rykkede frem syd for Isted by uden at møde større modstand, og ca. kl. 14.15 blev den danske rytterbrigade indsat på slagmarkens centrum. Den forfulgte slesvig-holstenerne til syd for Husby, men trak sig efter en mindre fægtning bemærkelsesværdigt hurtigt tilbage igen. Den danske hovedstyrke forsatte dog fremrykningen, og sidst på eftermiddagen gik man i lejr ved Skovby og besatte Slesvig by. Slesvig-holstenerne havde trukket sig fra slagmarken, og slaget var forbi.

Resultat og efterspil

Ved Isted vandt den danske hær en smal sejr, men danskerne havde også de største tab: 845 faldne og yderligere 2.770 sårede eller tilfangetagne. Slesvig-holstenernes tab forløb sig til 534 faldne og 2.274 sårede eller tilfangetagne. Slaget bar præg af de vilkår, det blev udkæmpet under:

Vejrforholdene, tæt krudtrøg, terrænets beskaffenhed, dårlige kommunikationsmuligheder samt det meget store område, som slaget blev

udkæmpet på, gjorde det svært for hærførerne at overskue og lede slaget. Slaget ved Isted blev ikke den afgørelse på borgerkrigen, som begge parter søgte. Senere fulgte et mislykket slesvig-holstenske angreb ved Mysunde i september og en belejring af Frederiksstad i oktober, som ligeledes slog fejl. Herefter gik krigshandlingerne i stå. Den provisoriske slesvig-holstenske regering og dens hær blev dog først endeligt opløst i januar 1851 efter pres fra Preussen, Rusland og Østrig, hvormed krigen var forbi.

Både slagplanerne og ledende officerer på begge sider er efterfølgende blevet kritiseret, men deres

fejl står givetvis tydeligere i bagklogskabens lys. Blandt danske officerer har kritikken især ramt oberst Baggesen, hvis panikagtige meldinger efter general Schleppegrells fald påvirkede overkommandoen uheldigt, samt general Flindt, som i spidsen for rytterbrigade kunne have tilføjet slesvig-holstenerne betydelige tab med en mere energisk forfølgelse. Skal der omvendt peges på en enkelt faktor, der var afgørende for slagets udfald, kan det danske fodfolks bedre uddannelse og moral fremhæves som det, der i sidste ende gav danskerne sejren.

Fra dansk side blev Slaget ved Isted efter krigen mindet gennem H.W. Bissens monument Istedløven, der med sin placering på kirkegården i Flensborg blev en kraftfuld national manifestation, som allerede før sin tilblivelse i årene fra 1858-62 skabte stor debat blandt både danske og tyske. Slaget blev sidste gang, hvor hele den danske hær stod samlet over for en nogenlunde jævnbyrdig

modstander. De to hæres størrelser ved Isted gør desuden slaget til danmarkshistoriens største – og indtil Vinterkrigen mellem Finland og Sovjetunionen i 1939-40 var der tillige tale om det største slag på nordisk grund.

Istedløven. Foto fra København, 2007. Fra Wikimedia Commons.

30. januar – Den danske Rigsdag åbner for første gang.

1. februar – Folketælling i Kongeriget Danmark samt på Grønland og Færøerne. Der bor nu ca. 1,5 mio. mennesker i Danmark.

18. marts – American Express Company grundlægges i Buffalo, New York.

19. juni – Karl 15. af Sverige, Konge af Sverige og Norge 1859 – 1872 bliver gift.

9. september – Californien bliver optaget som USA's 31. stat.

I Kina bryder Taiping-oprøret ud.

I USA indgås der i de nye stater et kompromis om slaverne.

Universitetet i Sydney grundlægges.

År. 1851

Østerport i København holdes åben om natten – byen er ikke længere aflåst.

12. januar – Der findes guld i New South Wales i Australien, hvilket starter den australske guldfeber.

1. april – Danmarks første frimærke kommer på gaden.

14. juli - Den første borgelige vielse forrettes i Danmark, da skræddersvend Christen Christensen og jomfru Christine Marie Bruun, begge mormoner, bliver gift på Københavns Rådhus.

28. juli – Danmark oplever total solformørkelse.

2. december Louis Napoleons statskup i Frankrig.

18. september – New York Times, grundlagt af Henry Jarvis Raymond, udkommer for første gang.

24. oktober – William Lassell opdager Uranus-månerne Ariel og Umbriel.

År.1852.

Romanen ” Onkel Toms hytte ” retter i U.S.A. opmærksomheden mod negerslaveriets umenneskelighed.

Regeringen Bluhme I

Regering:

Januarministeriet

Hvornår:

27.01.1852 – 21.04.1853

Hvem:

C.A. Blume, Premierminister,
Udenrigsminister
Wilhelm Sponneck,
Finansminister
Heinrich Reventlow-Criminil,
Minister for Holsten og
Lauenborg

A.W. Scheel, Justitsminister

Carl Moltke, Minister for Slesvig

P.G. Bang, Indenrigsminister, Kultusminister (til 03.06.1852)

C.F. Hansen, Krigsminister

Carl Simony, Kultusminister (fra 03.06.1852)

Steen Bille, Marineminister

6. januar – 1800 tønder land uden for Københavns volde bliver frigivet til bebyggelse. Opførelsen af brokvartererne starter.

27. januar – C.A. Bluhme dansk regeringschef.

Christian Albrecht Bluhme (27. december 1794 i København – 16. december 1866 sammesteds) var jurist og Danmarks 2. og 10. statsminister (første gang med titel af premierminister, anden gang som konseilspræsident). Hans søn Emil Bluhme blev også politiker.

C.A. Bluhme var konservativ helstatspolitiker og stod i opposition til De Nationalliberale. Han havde som udenrigsminister ansvaret for de komplicerede aftaler, der i 1851-1852 blev indgået om på den ene side de danske tronfølgeforhold og på den anden side Slesvig og Holsten, og som viste sig at være så vanskelige at gennemføre, at de førte til krigen i 1864. Han ledede desuden regeringen i to korte perioder, 27. januar 1852 til 21. april 1853 og anden gang 11. juli 1864 til 7. november 1865, hvor han blev hentet ind for at afbøde konsekvenserne af den katastrofale krig, hvilket imidlertid var forgæves.

8. maj – Den anden London-protokol underskrives – Protokollen fastslog, at det danske monarki bestod af Kongeriget Danmark med hertugdømmerne Slesvig, Holsten og Lauenburg, og at prins Christian af Glücksborg skulle arve den danske trone.

2. december – Frankrig bliver atter kejserdømme med Napoleon 3. som hersker.

Anna Jørgensen, * 30. nov. 1852 i Ramsdam 8, † 25 jan 1934 i Ramsdam 8. Hun blev gift med Peter Grau, 9. okt. 1878 i Nordborg, * 28. apr. 1856 i Følkærsgaard 14 (søn af Hans Christensen Grau og Anna Frederiksen Greisbjerg), † 30. dec. 1934 i Ramsdam 8.

Børn:

- i. Anna Petersen Grau * 11. Dec. 1878.
- ii. Marie Petersen Grau, * 29. Jun. 1882, † 1 dec. 1887.
- iii. Hans Jørgen Petersen Grau * 1 apr. 1885.
- iv. Jørgen Grau * 18. Apr. 1892.
- v. Marie Petersen Grau * 18. apr. 1892.

År.1853

5. marts – Det amerikanske og tyske klaver- og flygelfirma *Steinway & Sons* grundlægges.

Marts - Det amerikanske tøjmærke Levi Strauss & Co. grundlægges.

12. juni - Koleraepidemi udbryder i København og varede indtil oktober måned.

Koleraepidemien i København 1853 var et epidemisk udbrud af kolera i hovedstaden. Koleraen brød ud 11. juni 1853 og varede indtil oktober måned samme år. Henvend 4.800 mennesker døde af sygdommen under epidemien. Fagfolk med indsigt i hygiejne havde allerede i 1840'erne advaret om, at hovedstadens sanitære installationer var i dårlig stand og ufyldstgørende i forhold til byens behov. Samtidig var voldene en snærende binding for byens ekspansion. Familier var stuvet sammen i bag- og sidehuse, flere familier i samme lejlighed; i 1853 boede der 220.000 mennesker i Indre by. I gaderne flød affald og ekskrementer, og byen savnede egentlige kloakker. Drikkevandet var urent overfladevand tilført gennem udhulede træstammer fra de omkringliggende søer, og renovationen ("natmændene") var usystematisk og lemfældig.

Lægerne var magtesløse. De brugte de sædvanlige udtømmende midler (åreladning, lavement, opkastning), der i mange tilfælde kun forværrede tilstanden. En gruppe unge læger tog initiativ til at visitere de hårdest ramte kvarterer og yde hygiejnisk rådgivning, og de værst ramte familier blev udflyttet til store teltlejre på Københavns vold, ligesom der oprettedes bospising for de fattigste. Det var i fattigkvartererne, at sygdommens slog hårdest til.

Epidemien ebbede ud i oktober 1853. Der var blevet anmeldt 7.219 tilfælde, hvoraf 4.737 (65,6%) havde dødelig udgang. Fra København blev smitten spredt til provinsen, hvor 24 byer blev angrebet med 1.951 døde som resultat. Mange af de døde blev kørt på kærre fra København op til Tårnbæk. Her byggede man et kapel og begravede de mange mennesker i en massegrav inde i Jægersborg Dyrehave. For at undgå spredning af smitte fra gravene, plantede man den engrifledede tjørn, der med sine sylespidse lange torne holdt folk og dyr væk fra gravene.

Epidemien var den centrale årsag, der udløste voldenes fald 1856. Andre følger var oprettelsen af Lægeforeningens Boliger på Østerfælled.

Da Kapelvejens skole blev opført i 1879 i Kapelvej 42, skete det efter en ophedet debat om placeringen så tæt på kolerakirkegården.

Epidemien omtales i Vilhelm Bergsøes hovedværk

Krimkrigen begynder.

Krimkrigen 1853-1856 var en krig mellem på den ene side Rusland – og et forbund mellem Frankrig, Storbritannien, Sardinien-Piemonte og Osmannerriget på den anden. Det meste af krigen udkæmpedes på Krimhalvøen, men andre kampe, i det vestlige Tyrkiet, i Østersøen, i Hvidehavet og i det russiske fjernøsten fandt også sted. Krimkrigen opstod som følge af, at Rusland ønskede at bringe Sortehavet helt ind under sin indflydelse og derfra at få fri adgang til Middelhavet. Kejser Nikolaj anså tiden for gunstig, da Tyrkiet syntes sin opløsning nær, Østrig og Preussen hidtil havde været afhængige af Rusland, og Frankrig ikke ansås for kraftig nok til at tage kampen op med dette. Kejserens plan gik først og fremmest ud på at løsrive Donau-fyrstendømmerne, Serbien og Bulgarien fra Tyrkiet som selvstændige stater under Ruslands beskyttelse, og han forsøgte først at blive enig med England om en deling af Tyrkiet, men da forslaget herom blev afvist, sendte han i februar 1853 fyrst Mentschikov til Konstantinopel for at stille krav om, at Porten (regeringen i Konstantinopel) skulle anerkende den græske kirkes ret på forskellige hellige steder i Palæstina samt give garantier for denne kirkes privilegier i Tyrkiet. Disse krav fremsattes på en så

udfordrende måde, at Porten, til trods for Vestmagternes tilbageholdenhed, afviste dem, hvor efter Mentschikov afbrød forhandlingerne og den 31. maj tilstillede Tyrkiet et ultimatum, hvori der truedes med, at russiske tropper ville rykke ind i Donau-fyrstendømmerne, hvilket dog ikke udøvede nogen virkning, idet Porten var begyndt med rustninger, mens Frankrig, som betragtede nævnte ultimatum som rettet mod sig, sendte en flåde til Salamis og sluttede en alliance med England. Fyrst Gortschakov rykkede der efter med ca. 50.000 mand ind i Moldau og besatte den 15. juli Bukarest, hvor han optrådte som landets egentlige hersker, skønt han foregav kun at ville holde landet i besiddelse som pant, indtil Porten havde opfyldt de stillede krav. Englands, Frankrigs, Østrigs og Preussens gesandter mødte derpå den 24. juli til konference i Wien for at mægle i striden, men det var for sent, thi under trykket af den muhammedanske befolkning var sultan Abdul-Medshid nu bleven krigslysten og havde indtil oktober samlet 130.000 mand under Omar Pasha i Bulgarien. Den 26. oktober erklærede han Rusland krig, og samtidig sejlede en engelsk og en fransk flåde, som siden foråret havde ligget i Besika-bugten, ind i Bosporus, men først efter, at russerne havde tilintetgjort den tyrkisk flåde ved Sinope (den 30. november), løb flåderne tillige ind i Sortehavet.

Tugthuset i Horsens (nu Horsens Statsfængsel) opføres.

Det tidligere Horsens Statsfængsel, tidligere kaldet Horsens Straffeanstalt, blev taget i brug i 1853. Horsens Statsfængsel var tiltænkt fanger som afsoner længere fængselsstraffe. Fangerne tilbringer kun nätterne i deres celler, om dagen arbejdede fangerne i fængslets "værksteder" om aftenen måtte de frit bevæge sig rundt på afdelingerne. Fængslet lukkede i

2006, og fangerne blev flyttet til Statsfængslet Østjylland på Enner Mark.

Efter fængslet blev lukket i 2006 har Horsens Statsfængsel været et kriminalitets- og fængselsmuseum, og været brugt til koncerter under navnet Fængslet. F.eks. har Metallica, Rasmus Seebach og Aerosmith spillet der.

År. 1854.

Den første, danske tyendelov af 10. maj bliver vedtaget.

Tyende blev brugt som en fællesbetegnelse for de personer, der stod i et særligt ansættelsesforhold, typisk som underordnet i et landbrug eller en anden type husholdning. Det afgørende for denne type ansættelse var, at medhjælperen boede hos arbejdsgiveren og således var medlem af husholdningen. De fleste var ansat i landbrugshusholdninger som karle eller piger, men også mange havde job som tjenestepiger i byerne. Også kuske, kokkepiger og andre kunne være ansat som tyende, men forudsætningen var, at de boede hos principalen, dvs. arbejdsgiveren.

Tyendes arbejdsforhold og ansættelsesvilkår var traditionelt sædvaneretligt reguleret, men Politiforordningen 25.3.1791 indførte faste regler for indgåelse og opsigelse af tjenestekontrakter og

enkelte andre bestemmelser om kontraktens indhold samt indsatte politimesteren som dommer i kontraktspørgsmål mellem husbond og tyende. Tyendes tjenesteaftaler fulgte ikke de gængse kontraktretlige principper, men var præget af patriarkalske (husbondretlige) retsordninger.

Tyendeloven af 10. maj 1854 var en reform af Politiforordningen. Her indførtes en lang række bestemmelser, der skulle bringe tjenestelovgivningen nærmere den gængse kontraktret. Først og fremmest skulle der være større ret til at indgå korte tjenesteaftaler og opsige kontrakten. Desuden blev der forbud mod korporlig afstraffelse af det voksne tyende (mandligt tyende over 18 år og kvindeligt tyende over 16 år).

Det blev medhjælperloven 6. maj 1921, der endeliggyldigt afskaffede de husbondretlige ordninger og indrettede tjenesteaftaler efter den moderne kontraktret

Krimkrigen mellem det Russiske Kejserrige på den ene side og Storbritannien, Frankrig og det Osmanniske rige på den anden fortsætter på andet år.

År. 1855

1. februar – Folketælling i Kongeriget Danmark, Hertugdømmerne samt på Grønland og Færøerne.

14. juni - Folketingsvalg i Danmark.

9. september – Den russiske hovedfæstning på Krim, Sevastopol, kapitulerer til vestmagterne.

31. oktober - Gads Forlag grundlægges. Gads Forlag er et dansk forlag grundlagt den 31. oktober 1855 af G.E.C. Gad. Forlaget ejes i dag af G.E.C. Gads Fond og udgiver bøger inden for en bred vifte af emner. Et af forlagets mest kendte værker er Kraks Blå Bog, der er det mest citerede danske opslagsværk.

Sønnen Frederik Gad blev medindehaver 1897 og eneindehaver 1920.[bør uddybes]

Sparekassen for Slagelse og Omegn grundlægges. Senere ændret navn til bankTrelleborg.

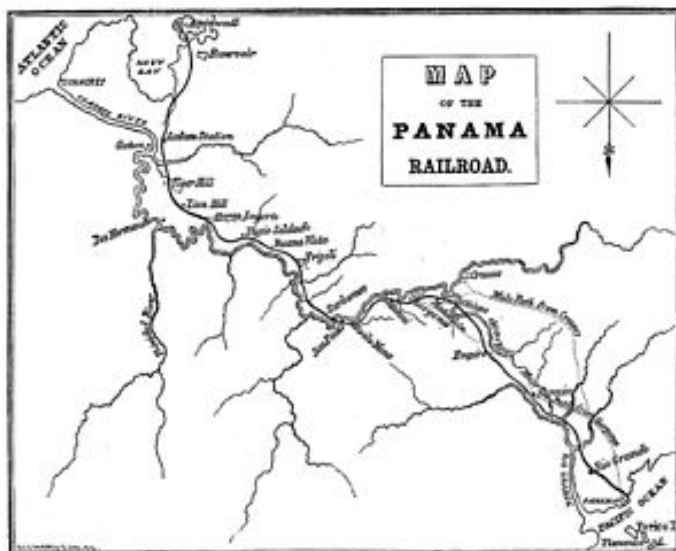
En sammenslutning af evangelisk-lutherske frimenigheder i Danmark grundlægger Den evangelisk-lutherske Frikirke.

Slotsbryggeriet - et bryggeri i Odense oprettes. Slotsbryggeriet var et bryggeri i Odense, oprettet i 1855 af Toxverdt, solgtes i 1867 til H.E. Haugsted. Forpagtet i 1868 af Daniel Hansen. Indgik i 1905 under Albani Bryggeri med brygger, cand.pharm. R.P. Hansen som leder. I 1915 optoges fabrikation af mineralvand og i 1923 af krystalis; fabrikationen af krystalis ophørte dog i 1948.

Verdensudstillingen i Paris - Exposition Universelle (1855).

Verdens første investeringsbank, Creditanstalt, oprettes.

Panama-jernbanen åbnes. Panama-jernbanen (Panama Canal Railway Company) er en jernbanestrækning, der forbinder atlantehavskysten med stillehavskysten gennem Panama i Mellemamerika. Banen strækker sig over 77 km på Panamatangen, fra Colón til Panama City (over Gatún, Bujio, Barbaçoas, Matachin og Summit).

Ved sin åbning i 1855 var banen kendt som den inter-oceaniske jernbane, den blev senere beskrevet som verdens første transkontinentale jernbane.

Anlæggelsen af jernbanen begyndte i 1850, og den 28. januar 1855 kunne hele strækningen tages i brug. Den primære årsag til anlæggelsen af banen var guldfeberen i Californien i 1848, som betød en kraftig stigning i transporten til Californien. Et halvt århundrede senere, var jernbanen af vital betydning i konstruktionen af Panamakanalen, der følger en parallel rute.

Efter anden verdenskrig blev der ikke foretaget mange forbedringer af jernbanen. Banen begyndte at forfalde efter USA's regering i 1979 overlod den til Panamas regering. Den 19. juni 1998 overgik kontrollen med jernbanen til det private selskab Panama Canal Railway Company (PCRC), et konsortium ejet af Kansas City Southern Railroad og det privatejede selskab Lanigan Holdings, LLC.

I 2000 og 2001 blev banen opgraderet i et stort projekt med det formål at kunne håndtere store shipping-containere, som et supplement til fragt på Panamakanalen. Banen er nu etsporet med nogle strategisk placerede dobbeltsporede delstrækninger. Oprindeligt var sporvidden 1.524 mm, men ved 2000-2001-projektet fik den normalspor (1.435 mm), for at kunne anvende standardudstyr

Kongeskibet Slesvig afløser det ældre Ægir.

Et nyt Rigsråd oprettes i Danmark. Også i den nyere tid har Danmark haft et rigsråd. Samtidig med at Junigrundloven af 1849, der var beregnet på at omfatte hele Danmarks rige og alle dets anliggender, ved grundlovsbestemmelsen af 29. august 1855 indskrænktes til kun at gælde for kongerigets særlige sager, oprettedes ved forfatningsloven for det danske monarkis fællesanliggender af 2. oktober 1855 for Danmark, Slesvig, Holsten og Lauenburg et for visse almindelige rigsanliggender – kongehus i henhold til Tronfølge-loven af 31. juli 1853, diplomati, hær og flåde med det dertil svarende finansvæsen – fælles rigsråd, som havde haft en slags forløber i den ved anordningen af 26. juli 1854 af ministeriet Ørsted, uden rådførelse med den danske Rigsdag skabte, blot af 20 kongevalgte medlemmer bestående forsamling, hvis myndighed imidlertid havde været yderst begrænset. Oktober forfatningens rigsråd, der vel var tilvejebragt under et svært tryk fra ministeriet under C.C. Halls ægide, men dog på lovlig måde, var bygget på etkammerssystemet og talte 20 kongevalgte og 60 andre medlemmer, af hvilke de 30 udnævntes af de forskellige bestående repræsentationer for landsdelene, kongerigets Rigsdag og

stænderforsamlingerne i hvert af de 3 hertugdømmer, de øvrige 30 ved umiddelbare skriftlige valg af befolkningen blandt de mænd der var fyldt 25 år og som svarede 400 kr. i skat eller havde en indtægt af mindst 2400 kr. årligt. Samtlige de valgte medlemmer valgtes ved anvendelse af den af C.C.G. Andræ, der i det hele var oktober forfatningens egentlige forfatter, opfundne sindrige forholdstalsvalg måde. Af samtlige 80 repræsentanter gjaldt de 47 for kongeriget, 13 for Slesvig, 18 for Holsten og 2 for Lauenburg, idet hensynet til folkemængde og skatteydelse var taget til udgangspunkt. Forsamlingen, hvis formand og næstformand beskikkedes af kongen, havde ikke initiativ, og dens bevillingsmyndighed var indskrænket til de beløb, som behøvedes ud over det af kongen en gang for alle indtil videre bevilgede normalbudget. Ved forhandlingerne var der indrømmet det danske og det tyske sprog fuldkommen ligeberettigelse (se i øvrigt nærmere Oktober forfatningen).

Efter at Holsten og Lauenburg ved patent af 6. november 1858, i henhold til Det tyske Forbunds beslutning af 11. februar samme år, var udtrådte af rigsrådsforbindelsen, bevarede denne en tid lang sin gyldighed for Danmark og Slesvig, og selve Rigsrådet blev ved forfatningen for kongeriget Danmarks og hertugdømmet Slesvigs fællesanliggender af 18. november 1863 omdannet til en mere liberale krav imødekommende repræsentation med 2 kamre, Folketing (med 130 medlemmer) og Landsting (med 83 medlemmer, heraf 18 kongevalgte), i formen svarende altså til kongerigets Rigsdag. Men da ikke blot de 2 tyske hertugdømmer, men også Slesvig ved Wienerfreden 30. oktober 1864 var gået tabt, ophørte dermed overhovedet også motivet til rigsrådsforfatningen, og ved forfatningsloven af 28. juli 1866 blev atter Rigsdagen – dog i en i flere henseender fra Junigrundloven, fornemmelig med hensyn til valgretten til Landstinget, afvigende skikkelse – den eneste folkerepræsentation for samtlige kongeriget Danmarks statsanliggender.

Det sidste nummer af Danmarks første satiriske vitighedsblad af betydning Corsaren udkommer. (Udgivet siden 1840).

Pretoria, hovedstaden i Sydafrika, grundlægges.

Sognebåndsløsning bliver muligt via en lovændring.

Runestenen *Jetsmark-stenen* findes ved udgravning.

Fællesforfatningen var en fælles forfatning for Danmark og hertugdømmerne Slesvig, Holsten og Lauenborg

Flere og flere anskaffer de nymodens petroleumslamper.

” Juni – grundloven ” af 1849 indskrænkes markant af en ny og mere konservativ

” Fællesforfatning ”.

Krinoline – kjoler er absolut højeste mode.

År.1856

Regeringen Andræ

Hvornår:

18. oktober 1856 – 13. maj 1857

Hvem:

C.G. Andræ, Konsejlspræsident, Finansminister

A.F. Krieger, Indenrigsminister

F. Wolfhagen, Minister for Slesvig

C.C. Hall, Kultusminister

Carl Simony, Jutitsminister

Wilhelm Michelsen, Marineminister

I.J. Unsgaard, Minister for Monarkiets fælles indre anliggender

Carl Lundbye, Krigsminister

L.N. Scheele, Udenrigsminister, Minister for Holsten og Lauenborg

Skeletresterne af et neandertal-menneske findes i Feldhofer Grotte, Neandertal.

16. april – Parisdeklarationen om søkrigsret bliver undertegnet.

Peter Grau, * 28. apr. 1856 i Følkærsgaard 14, † 30. dec. 1934 i Ramsdam 8. Han blev gift med Anna Jørgensen, 9. okt. 1878 i Nordborg, * 30. nov. 1852 i Ramsdam 8 (datter af Jørgen Jensen og Anna Eriksen), † 25 jan 1934 i Ramsdam 8.

Børn:

- i. Anna Petersen Grau * 11. Dec. 1878.
- ii. Marie Petersen Grau, * 29. Jun. 1882, † 1. dec. 1887.
- iii. Hans Jørgen Petersen Grau * 1. Apr. 1885.
- iv. Jørgen Grau * 18. Apr. 1892.
- vi. Marie Petersen Grau * 18. Apr. 1892.
- vii.

År. 1857

Lov om kvinders ligeberettigelse med mænd, med hensyn til myndighed og arveret. Ligestilling mellem kønnene indebærer at mænd og kvinder har lige pligter, rettigheder og muligheder inden for alle væsentlige områder af livet. Den kræver bl.a. en lige fordeling af magt og indflydelse, samme muligheder for økonomisk uafhængighed, lige vilkår i erhvervsvalg, arbejde og udviklingsmuligheder på arbejdet, lige adgang til uddannelse, samme muligheder for udvikling af personlige interesser, talenter og ambitioner, delt ansvar for hjem og børn og frihed fra kønsrelateret vold.

I Danmark og mange andre lande betragtes ligestilling som ønskværdig, men på en række områder mangler ligestilling endnu.

Øresundstolden ophæves. Øresundstolden indførtes i 1429 af kong Erik 7. af Pommern. Ethvert udenlandsk skib, der passerede en linje mellem Helsingør og Helsingborg, skulle betale en afgift. I senere tid nærmere bestemt mellem Kronborgs flagbatteri og Helsingborgs nordligste del. Det var dengang ikke tilladt for udenlandske skibe at gå gennem Storebælt eller Lillebælt. For at styrke magten, han udøvede over Øresund, lod han bygge Malmøhus fæstning, grundlagde købstaden Landskrone (Landskrona) og gjorde København til hovedstad. Ved Helsingør lod han

borgen Ørekrog eller Krogen opføre, Kronborgs forgænger, som sammen med slottet i Helsingborg, Kernen (Kärnan), overvågede tolden.

Det var ved Helsingør, de fremmede skibe måtte ligge og vente på at betale Øresundstold. Det fik en enorm økonomisk betydning for byen, og gjorde den kendt i hele Europa. Måske er det anledningen til, at William Shakespeare lod sit mest berømte drama, Hamlet, foregå i Helsingør (Elsinore).

I 1567, mens Peder Oxe var rigshofmester, blev Øresundstolden ændret til en afgift af lasten, hvilket tredoblede indtægterne. For at undgå, at skibene bare sejlede udenom, blev der nu også opkrævet told ved Storebælt og Lillebælt. Afgiften var i hele sin tid en væsentlig del af kronens indtægt, men var ilde set i de øvrige nationer. Øresundet blev det, man i moderne sprogbrug kalder geopolitisk. For de store søfarende nationer gav tolden påskud til stadig indblanding i den nordiske magtpolitik. Den kontroversielle sundtold var altid med som en faktor i krigenes årsager og forløb og de standpunkter, som stormagterne tog. Sverige var fri for Øresundstold i perioden 1658-1720.

Efter at have nedkæmpet et oprør i Indien, gør England landet til en kronkoloni.

De gamle monopoler på handel og håndværk ophæves med næringsloven. **Monopol** betyder direkte 'eneret til salg' og stammer oprindeligt fra de økonomiske videnskaber. Ordet har senere fundet en bredere anvendelse både udenfor og indenfor økonomi, idet det også kan betyde eneret til køb på et bestemt marked, for eksempel. Eksempelvis havde Post Danmark *monopol* (eneret) til at distribuere breve under 50 gram, frem til den 1. januar 2011.^[1]

Eneretten kan være baseret på regler – som i tilfældet med Post Danmark ovenfor – eller på, at en virksomhed udkonkurrerer andre virksomheder og dermed erobrer et monopol. Dette sker ofte, når der er stordriftsfordele – man taler da om et **naturligt monopol**. Tidligt i 1900-tallet samlede Rockefeller på denne måde alle olievirksomheder i USA; virksomheden blev påbudt opbrudt og dette førte til dannelsen af *de syv søstre*.

En monopolvirksomhed kan – hvis ikke der sker regulering – selvstændigt fastsætte prisen på sine ydelser. Man kan vise, at monopolisten maksimerer sit overskud ved at tage højere priser og omsætte færre ydelser, end hvad der er samfundsmæssigt optimalt. Dette *overnormale overskud* vil virksomheden kunne anvende til udbytter til ejerne, eller det vil kunne forsvinde ved, at effektiviseringer ikke gennemføres.

Konkurrencestyrelsen, som tidligere hed monopoltilsynet, har til opgave at overvåge brancher, hvor der ikke er konkurrence, eller hvor nogle få virksomheder dominerer markedet.

I praksis vil markedsdominans ofte give virksomheden de samme fordele som et egentligt monopol.

Københavns porte faldt og voldene blev sløjft. **Københavns volde** omgav København fra middelalderen, til de blev sløjft i 1850'erne. Voldene blev bygget som forsvarsværk mod belejrende hære. Efter udviklingen af effektive kanoner var voldenes forsvarsmæssige værdi tvivlsom, da fjenden kunne slå lejr udenfor voldene og bombardere byen. Dette skete bl.a. under Københavns bombardement i 1807. For at imødegå dette blev

Københavns befæstning bygget fra 1880'erne som en forsvarsring med større afstand til det centrale København.

27. august – Den første elektriske belysning tændes i København, ved Christiansborgs ridebane

4. december - Københavns første gasværk, Vestre Gasværk, træder i funktion

Vestre Gasværk i København var byens første gasværk som blev opført 1856-57 på grunden, hvor Den Hvide Kødby ligger i dag. Det meste af den grund som gasværket blev opført på var strandarealer som var opfyldt med brokkerne fra

bombardementet i 1807.

Gasværksvej går fra Vesterbrogade over Istedgade ned til Halmtorvet og er opkaldt efter værket.

År. 1858

Fællesforfatningen ophæves for Holsten og Lauenburg – en politik, der kræver ” Danmark til Ejderen ” er nu mulig. I 1853-1856 var et varsel om, at den stabilitet, der havde hersket mellem stormagterne siden 1814 ikke længere var holdbar. For Danmark betød Ruslands svækkede position efter nederlaget i denne krig, at Zaren både "mistede evnen, men til dels også viljen til at forsvare Danmark. Sammen med presset fra de nationale kræfter i hertugdømmerne svækkede dette de danske regeringers manøvre muligheder, hvilket betød, at flere ledende danske politikere satte deres lid til Skandinavismen.

Indien indlemmes som kronkoloni i det engelske imperium.

Canada går over til decimalsystemet i sin valuta.

Van Diemen's Land omdøbes til Tasmanien.

Leonard Bailey patenterer sin første jernhøvl. **Leonard Bailey** (8. maj 1825 i Hollis, New Hampshire – 5. februar 1905 i New York City) var oprindeligt snedker og patenterede fra 1858 flere jernhøvl. Produktionen blev overtaget af Stanley-fabrikkerne fra 1896.

11. maj – Minnesota bliver optaget som USA's 32. stat.

6. juli – Ni år efter Slaget ved Fredericia bliver statuen af "Den danske Landsoldat" af H.W. Bissen afsløret i Fredericia

4. august Under søgen efter Nilens kilder opdager den engelske opdagelsesrejsende John Speeke Victoriasøen.

År. 1859

14. februar – Oregon bliver optaget som USA's 33. stat.
15. marts – Arbejdet med at grave Suez-kanalen begynder. Kanalen var færdig ti år senere.
26. april – Den fransk-østrigske krig bryder ud.
4. juni – Fransk sejr over Østrig ved Magenta.
24. juni – Franskmændene besejrer østrigerne i slaget ved Solferino.
12. juli – Foreløbig fransk-østrigsk fred i Villafranca.
9. november – Den engelske flåde afskaffer piskning som straf.
19. november-20. november – Freden i Zürich afslutter fransk-østrigske krig.
24. november – Charles Darwin udsender *Arternes Oprindelse*.
17. december – Frederiksborg Slot brænder.

Heldigvis bliver slotskirken skånet, derfor står kirken i dag med fantastiske udskårne trælofter fra Christian 4.s tid. Slottet blev genopbygget af brygger J.C. Jacobsen. **Frederiksborg Slot** er et dansk slot i Hillerød. Slottets første del blev bygget i 1560 af Kong Frederik 2., der ved mageskifte havde overtaget herregården Hillerødsholm. Hans søn, Christian 4., rev dog det meste af faderens slot ned og byggede et nyt slot 1600-1625. Det er opført i hollandsk renæssancestil.

Frederiksborg var et alternativt navn for byen Hillerød indtil omkring 1910.

De ældste kilder til Hillerødsholms eksistens dateres til 1275. I det 16. århundrede tilhørte det slægten Gøye. Birgitte Gøye og Herluf Trolle var ejere af gården og ved mageskiftet med Kong Frederik 2. modtog de klosteret Skovkloster (som de omdøbte til Herlufsholm) på Sydsjælland.^[1]

Frederik 2. lod flere mindre lysthuse opføre omkring slottet. I 1580-1581 opførtes Badstuen, som stadig ligger i naturområdet omkring slottet og som den dag i dag benyttes af hoffet.

Den 17. december 1859 hærgedes slottet af en ødelæggende brand. Slottet blev genopført ved arkitekt Ferdinand Meldahl 1860-84 med økonomisk støtte fra brygger J.C. Jacobsen og senere

Carlsbergfondet. Slotskirkens interiør blev dog kun i ringe grad berørt og står derfor i sin oprindelige udformning.

I 1996 blev det store parkanlæg bag slottet genindviet efter en omfattende istandsættelse. Parkanlægget er opbygget symmetrisk om en længdeakse som gennemløbes af en række kaskader. Anlægget er 100 m bredt og 400 m langt i terrasser.

Den geomagnetiske solstorm fra 28. august til den 2. september.

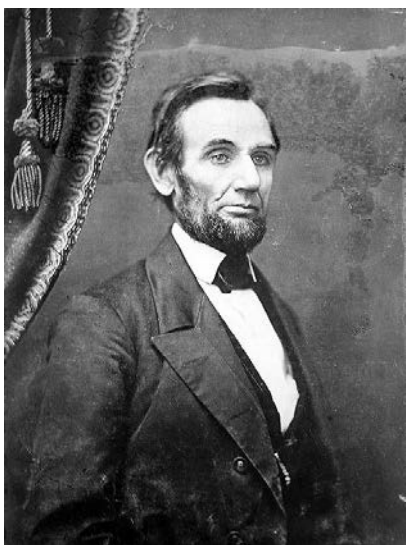
Tennis – i den moderne form blev udviklet i 1859 på en tennisbane i Edgbaston ved universitetet i Birmingham. Se også: Tennis history

År. 1860

1. februar – Folketælling i Kongeriget Danmark, Hertugdømmerne samt på Grønland og Færøerne.

26. oktober – Giuseppe Garibaldi udråber Victor Emanuel som konge af Italien

5. november – Abraham Lincoln vælges til præsident i USA.

Abraham Lincoln (12. februar 1809 – 15. april 1865) var USA's 16. præsident, og den første præsident fra det republikanske parti. Han var præsident under borgerkrigen 1861-1865 og var ansvarlig for slaveriets ophævelse. Han anses i dag for en af de største præsidenter, USA har haft. Han blev snigmyrdet i Fords Theatre i Washington den 14. april 1865, mens han så *Our American Cousin*. Han døde dagen efter af sine kvæstelser. Drabsmanden var Shakespeare-skuespilleren John Wilkes Booth.

20. december – Blandt andet i protest med udfaldet af præsidentvalget vedtager South Carolina en resolution, hvorved delstaten som den første sydstat udtræder af De Forenede Stater.

Florence Nightingale opretter den første verdslige sygelejeskole i England

Florence Nightingale (12. maj 1820 – 13. august 1910) var en engelsk sygeplejereformator. Hun kendes især for sit arbejde under Krimkrigen; hun huskes for om natten at gå gennem sygestuerne med en lampe i hånden og tilse de sårede, ofte med et trøstende ord på læben. Florence Nightingale voksede op sammen med den et år ældre søster Panthenope i

en yderst velstående familie. Hendes mor Frances Smith og faderen William Edward Shore var englændere, med bopæl i Italien. De forlod senere Italien til fordel for Embley Park, i England, hvor herskabsvillaen Lea Hurst blev familiens bopæl. Forældrene havde store forventninger til den unge Florence, der var en attraktiv ung dame. Hendes fremtid var forudbestemt: et liv som frue i overklassemiljøet, gift med en mand af samme stand. Men Florence Nightingale, der var ivrig efter at lære, havde andre planer. Hun ønskede ikke et liv som overklassefrue, der i hendes øjne virkede meningsløst; hun ville slet ikke giftes. Florence Nightingale havde en stor tro på Gud, og denne tro blev grobund for hendes fremtidsdrømme. Hun ønskede at være god mod andre og hjælpe mennesker, og langsom gik det op for hende, at jobbet som sygeplejerske var hendes kald. Denne idé var dog stik imod søsteren og moderens ønske.

Det er den romantiske myte om Florence Nightingale. Virkeligheden kan være en lidt anden. Flere historikere giver et andet billede af Nightingale. Hun havde store forventninger til sine ansatte og ikke mindst sig selv, og hun var ikke altid den ømme og milde kvinde, men hun var både en bestemt og autoritær administrator og organisator. Især huskes hun for sit arbejde med at dokumentere og føre statistik samt for flere hygiejniske tiltag, herunder ordentlige bade- og toiletforhold, samt noget så enkelt som udluftning af sygestuerne; alene dette tiltag gjorde, at hun kunne dokumentere en markant forbedring af soldaternes overlevelsesmuligheder.

Nightingale anses for at være grundlæggeren af den moderne sygepleje. Den 9. juli 1860 åbnede hun *Nightingale Training School* ved det daværende St. Thomas. Hospital; skolen eksisterer i dag ved King's College London som *Florence Nightingale School of Nursing and Midwifery*.^[1] Hun havde i 1859 udgivet sin bog *Notes on Nursing*,^[2] der skulle danne basis for den uddannelse til sygeplejerske, hun oprettede på sin skole; bogen anvendes endnu i dag i sygeplejeuddannelsen, også i Danmark

Regeringen Hall II

Hvornår:

24.02.1860 – 31.12.1863

Hvem:

C.C. Hall, Konseilspræsident, Udenrigsminister, Minister for Holsten og Lauenborg (fra 30.03.1861)

C.E. Fenger, Finansminister

Orla Lehmann, Indenrigsminister (fra 15.09.1861)

Harald Raasløff, Minister for Holsten og Lauenborg (til 30.03.1861)

Steen Bille, Marineminister

D.G. Monrad, Kultusminister, Indenrigsminister (til 15.09.1861)

Hans Nicolai Thestrup, Krigsminister (til 13.08.1863)

A.L. Casse, Justitsminister

F. Wolfhagen, Minister for Slesvig

Carl Lundbye, Krigsminister (fra 13.08.1963)

År. 1861

29. januar – Kansas bliver optaget som USA's 34. stat.

10. februar – De Danske Skytteforeninger stiftes i København.

4. marts – Abraham Lincoln tiltræder som USA's 16. præsident

12. april – Den amerikanske borgerkrig starter med sydstaternes bombardement og indtagelse af Fort Sumter.

13. september – Kirkelig Forening for den Indre Mission i Danmark stiftes i Stenlille.

Italien samles i et kongerige, under Sardinians konge Victor Emanuel 2.

21. december – Ane Cathrine Andersdatter henrettes ved halshugning på Rødovre Mark (ved den nuværende Annexgårdsvej) for mord på sine tre børn født uden for ægteskab. Hun var den sidste kvinde der blev henrettet i Da

År.1862.

6. april – 7. april Slaget ved Shiloh i den amerikanske borgerkrig – general Grant forvandler truende nederlag til sejr.

25. juni – 1. juli Syv dages slaget i den amerikanske borgerkrig tvinger Unionen til at trække sin hær væk fra Richmond

2. september Jernbanen mellem Århus og Randers åbner.

17. september – Slaget ved Antietam i den amerikanske borgerkrig. Det blodigste endagslag i hele krigen.

Jacob Nissen Nicolaisen, * 26. dec. 1862 i Ladelund Klint, † 1947 i Ladelund Klint. Han blev gift med (1) Christine Henriette Nissen, 17. maj 1888 i Ladelund Tyskland, * 12. maj 1867 i Ladelund Tyskland (datter af Nicolai Peter Nissen og Anna Catharina Edlefsen), † 5 jan 1897 i Ladelund Tyskland. Han blev gift med (2) Metha Maria Nissen, 10. dec. 1898 i Ladelund Tyskland, * 16. maj 1882 i Ladelund Tyskland (datter af

Nicolai Peter Nissen og Anna Catharina Edlefsen), † 1960 i Ladelund Tyskland.

Børn:

- i. Christine Henriette Nissen * 12. maj. 1867
- ii. Martin Peter Nissen * 30. maj. 1878. død 6. maj 1959
- iii. Meta Maria Nissen *16. maj. 1882.Død 1960. Datter af hustru 2.
- v.
- vi. .
- viii.

År. 1863.

Prins Vilhelm * 24. dec. 1845, søn af Christian IX og Louise af Hessen Kassel vælges til græsk konge (Georg I).

1. januar – Nordstaternes ophævelse af slaveriet i USA træder officielt i kraft.

10. januar – Første afdeling af Londons Undergrundsbane åbnes af premierminister William Gladstone. Første rute går fra Paddington til Farringdon Street med syv stop undervejs. Togene kører med 15 minutters interval.

2. maj – Slaget ved Chancellorsville (amerikanske borgerkrig) ender med sejr til Sydstaterne.

20. juni – West Virginia bliver optaget som USA's 35. stat.

1. juli – 3. juli – Slaget ved Gettysburg i den amerikanske borgerkrig ender med nordstaternes sejr.

4. juli – Fæstningen Vicksburg kapitulerer til nordstatstropper.

18. september – 20. september Slaget ved Chickamauga (amerikanske borgerkrig) ender med sydstatssejr.

22. oktober – København får sin første hestesporvogn på ruten fra Frihedsstøtten – Frederiksberg Runddel

29. oktober – Seksten lande opretter på en konference i Geneve Internationalt Røde Kors.

18. november – Christian 9. underskriver Novemberforfatningen, der knytter Slesvig til Danmark. **Novemberforfatningen** var en fælles forfatning for Danmark og hertugdømmet Slesvig. Den blev udarbejdet af Konseilspræsident C.C. Hall, efter at denne i en "kundgørelse" den 30. marts 1863 havde annonceret, at regeringen ville forelægge en lov om Holstens selvstændige stilling indenfor monarkiet. Dette skridt indebar et brud med helstaten og en genoplivelse af Ejderpolitikken.^[1] Forfatningen, der erstattede den hidtidige helstatsforfatning, fastlagde fællesanliggenderne for Danmark og Slesvig, men ikke Holsten. Slesvig skulle have sin egen slesvigske landdag og Danmark fortsat sin egen rigsdag. Hermed ville det være muligt at regere uden om de holstenske repræsentanter i rigsrådet, der var årsagen til at den danske regering var delvis lammet. Dette løste

umiddelbart et forfatningsmæssigt problem, men samtidig brød Danmark reglerne i London-protokollen fra 1852. Ifølge den måtte Danmark ikke knytte Slesvig nærmere til kongeriget end Holsten.

25. november – Nordstaterne sejrer i slaget ved Chattanooga.

31. december – D.G. Monrad danner dansk regering.

Død den 15. nov. 1863 af ansigtsrosen på Glücksborg Slot Frederik VII af Danmark.

Der herskede dyb landesorg ved monarkens død i en stund, hvor kravet om løsning af det sønderjyske spørgsmål trængte sig på med voldsom kraft. Tyske og danske stod skarpt over for hinanden i grænselandet, og fra tysk side var man nu ikke længere indstillet på at acceptere en udsættelse af problemets løsning. Om nødvendigt var tyskerne uden tøven klar til at lade våbnene afgøre sagen.

Det skal i parentes nævnes, at Frederik VII er den sidste dansk regent, som ifølge samtidige rygter, skulle være myrdet. Disse – aldrig bekræftede – rygter ville vide, at kongen blev ombragt af preussiske agenter for derved at fremprovokere et militært opgør.

Den nye konge er Christian IX

År. 1864

16. januar – Preussen og Østrig stiller Danmark et ultimatum om ophævelse af novemberforfatningen og militær rømning af Slesvig.

1. februar *Krigen i 1864*, eller 2. *Slesvigske Krig* starter. Østrigske og preussiske tropper går med 57.000 mand over Ejderen – og dermed er krigen mod Danmark startet.

5. februar – Tilbagetrækningen fra Dannevirke.

14. marts-19. juli – Tredje slag om Nanking er den sidste større træfning under Taipingoprøret.

10. april - Maximilian 1. bliver kejser af Mexico.

14. april - Spanien tager Chinha-øerne ved Peru, hvad der indleder Chinha-krigen.

18. april – Stormen på Dybbøl

20. april - Fredskonferencen i London starter officielt, men 1. møde udsættes til 25. april

5. maj-7. maj – Slaget i Vildmarken ("Battle of The Wilderness") i den Amerikanske Borgerkrig, ender med nordstaternes sejr.

9. maj – Søtræfningen ved Helgoland.

28. maj – Ioniske Øer overdrages til Grækenland og Ioniske Øers Forenede Stater ophører.

2. juni (21. maj gammel stil) – Ruslands erobring af Kaukasus afsluttes officielt ved et dekret fra Alexander 2.

25. juni - Fredskonferencen i London afbrydes uden resultat.

29. juni - Slaget om Als afgør med det danske nederlag endeligt 2. slesvigske krig militært.

8. juli – Danmark: Regeringen Monrad afløses af regeringen Bluhme.

15. juli – Arlington-kirkegården ved Washington D.C. tages i brug som militær kirkegård.

22. august – International Røde Kors bliver grundlagt i Geneve, Schweiz, og den første Genevekonvention undertegnes.

28. september – Franske og engelske arbejdere stifter den *Internationale Arbejdersammenslutning*, senere kaldt 1. Internationale.

30. oktober – Fredsaftale indgået i Wien mellem Danmark, Preussen og Østrig hvor Danmark afstod hertugdømmerne Slesvig, Holstein og Lauenburg.

31. oktober – Nevada bliver optaget som USA's 36. stat.

8. november – Abraham Lincoln genvælges som USA's præsident

29. november – Sand Creek-massakren på cheyenne- og apacheindianere gennemføres af amerikanske soldater.

23. december – Første nummer af *Dagens Nyheter* udkommer. Avisen distribueres med tog og har stor gavn af at Södra stambanan samme år er færdigbygget.

I krigen med Preussen/Østrig 1864, deltager også unge mænd fra Holm. 5 af dem bliver taget til fange v. Snoghøj og ført i fangelejr i Spandau ved Berlin. Sønderjylland til Konge-åen bliver en del af Preussen i de næste 54 år.

Der udbryder krig mellem Danmark og Preussen/Østrig om Slesvig – Holstens nationale tilhørsforhold.

Den 1. februar 1864 overskred preussiske og østrigske tropper Ejderen, og efter den danske hærs rømning af Dannevirke bevægede de sig op gennem Jylland, hvor Kolding blev besat den 18. februar. I de følgende uger var der spredte kampe syd for Vejle, og den 8. marts om morgenen brød en større østrigsk troppestyrke under anførsel af Feltmarskalløjtnant von Gablenz op fra Kolding og rykkede frem mod Vejle. Her var der syd for Sønderbro - op ad Møllebakken placeret danske forposter i

løbegrave og interimistiske skanser, medens hovedstyrken, bestående af kompagnier fra 11. regiment under ledelse af helten fra Sankelmark, oberst Max Müller, befandt sig i selve byen og tillige bemandede kanonstillinger i den nordlige udkant ved Lille Grundet og Horsensvejen. På tværs af Sønderbroen var anbragt en barrikade af sammenbundne grantræer med en smal åbning i midten, så de danske forposter kunne slippe igennem under en eventuel retræte. Bag barrikaden holdt vogne med flere grantræer, der efterfølgende kunne lukke åbningen.

Det havde i mange år stået klart at den danske kongeslægt ville uddø med Kong Frederik 7. Han døde 15. november 1863 som den sidste i Oldenburg-slægten. I London-protokollen fra 1852 var det bestemt at prins Christian skulle efterfølge ham som både konge af Danmark og hertug af Slesvig, Holsten og Lauenborg.

Den danske konge havde siden middelalderen også været hertug af Slesvig og Holsten, men der gjaldt forskellig arveret i områderne. I Danmark ville tronen blive nedarvet via kvindesiden, hvis mandssiden uddøde. I Holsten, som var tysk len indtil 1806, gjaldt den saliske ret, og derfor kunne tronen kun nedarves via mandssiden. Da den gamle grænse mellem Danmark og det tysk-romerske rige gik ved Ejderen, gjaldt i Slesvig som dansk len Jyske Lov og den danske arveret, men efter tysk opfattelse var forbindelsen mellem Slesvig og Holsten (evig udelt) så vigtig, at den saliske ret også skulle gælde i Slesvig. De tysksindede slesvig-holstenere kæmpede særlig for dette, da de ønskede en slesvig-holstensk stat og dermed også en slesvig-holstensk hertug.

Hertug Christian-August af Augustenborg havde som efterkommer af hertug Hans den Yngre gjort krav på den danske krone. Dette krav blev i 1846 afvist af Christian 8. Hertugen af Augustenborg tog i 1848-50 del i det slesvig-holstenske oprør (Treårskrigen) og blev landsforvist. Den 31. marts 1852 gav han afkald på sine arvekrav mod en klækkelig erstatning, og 8. maj samme år blev det bekræftet i London-protokollen.

Alligevel overdrog han i 1863 tronrettighederne til sin søn Frederik, som kort efter kong Frederik den 7.'s død, den 19. november, udråbte sig til "Frederik den 8." (Friedrich der Achte), hertug af Slesvig-Holsten. Det Tyske Forbund og de fleste tyske stater anerkendte ham, men ikke de to vigtigste: Preussen og Østrig. Efter krigen i 1864 tvang Preussen og Bismarck ham til at træde tilbage.

Arvefølgespørgsmålet blev tidligere af især tyske historikere anset for en vigtig årsag til krigen, men efter dansk opfattelse for uvæsentligt. Nyere historieskrivning er enig om, at det var en ubetydelig komplikation. Spørgsmålet var et hedt emne fra 1840, men afgjort ved Hertug Christian-Augusts tronafkald og London-protokollen af 1852.

London-protokollen fastlagde at enevælde fortsat skulle gælde i hertugdømmerne, selv om Danmark havde fået en demokratisk grundlov. Fællesforfatningen for den danske helstat (kongeriget og hertugdømmerne) skulle sikre at statens fælles anliggender fortsat kunne fungere, trods de forskellige styremåder. Men i 1858 havde det tyske forbund ophævet fællesforfatningen for Holstens og Lauenborgs vedkommende, da disse to hertugdømmer samtidig var medlemmer af det tyske forbund. I den fælles dansk-slesvigsk-holstenske regering (rigsrådet) var der konflikter

mellem de demokratiske politikere fra Danmark, der ønskede reformer, og de adelige repræsentanter for Holsten, der ønskede en meget konservativ kurs.

De liberale kræfter i Danmark anså det derfor for mere og mere uundgåeligt, at Holsten måtte adskilles fra Danmark. I sidste ende frygtede de, at Holsten via sin rolle i rigsrådet førte til tysk indblanding i ikke kun Slesvig, men også i rent danske forhold. De liberale kræfter i Holsten var for så vidt enige, men de ønskede at også Slesvig skulle løsrives, og at der skulle oprettes et Slesvig-Holsten inden for det Tyske Forbund.

Novemberforfatningen vakte stærk modstand blandt de tysksindede i hertugdømmerne og i hele Tyskland. Den tysk-nationale opinion vejrede nu mulighed for revanche for Treårskrigen. I den tyske forbundsdag i Frankfurt taltes om at befri hertugdømmerne for afhængigheden af Danmark og skabe en ny tysk stat af dem.

De tyske oprøreres drøm om en slesvig-holstensk stat havde lidt nederlag i Treårskrigen fra 1848 til 1850. I selve Slesvig havde stemningen siden da været rolig, men forbitret og modsætningsfuld.

I 1850'erne blev sprogeskripterne gennemført i Mellemslesvig. De betød, at dansk skulle være skolesprog i de områder, hvor befolkningen talte dansk (sønderjysk). Kirkesproget vekslede, mens retssystemet og administrationen var tosproget. Den nordligste del af Slesvig var dog fortsat rent dansksproget, og den sydligste del fortsat rent tysksproget. Formålet var at bremse tilbagegangen for dansk, men reformerne blev indført af regeringen uden megen debat. Det vakte mange tysksindedes vrede, da de igennem århundreder havde været vant til tysk som det dominerende sprog. De tysksprogede så sprogeskripterne som et forsøg på "danisering" og dansk undertrykkelse.

Ministerpræsident Otto von Bismarck i Preussen var imidlertid ikke interesseret i at styrke de liberale kræfter i det tyske forbund med endnu en stat, dvs. et selvstændigt Slesvig-Holsten. Han allierede sig med Østrig; officielt for at presse Danmark til at efterkomme Londonaftalens bestemmelser om hertugdømmernes frie stilling, men i praksis i håbet om at erobre Slesvig og Holsten for Preussen, som han har fortalt i sine erindringer. Tyskland var ikke en hel nation, der var mange forskellige områder som kæmpede om at blive den førende nation. Preussen kunne bruge krigen mod Danmark, til at vise at de var den mest magtfulde nation. Østrig havde samme ambitioner, og fulgte derfor Preussen trop.

Efter at både det Tyske Forbund og den holstenske stænderforsamling havde afvist fællesforfatningen fra 1855 og efter at holstenske deputerede havde forladt det fælles rigsråd, udstedte kongen den 30. marts 1863 en af C.C. Hall udformet kundgørelse, hvorved Holsten og Lauenborg skulle få en ny forfatning (kundgørelse af 30. marts 1863).^[1] De tyske stormagter protesterede og den tyske forbundsdag vedtog den 9. juli 1863, at kundgørelsen skulle tilbagekaldes inden seks uger. Alligevel forelagde udenrigsminister Hall få uger senere, den 28. september 1863, et udkast til en ny fælles forfatning kun for Danmark og Slesvig. Den internationale reaktion var forudsigeligt negativ. Den engelske regering opfordrede Danmark at trække kundgørelsen af 30. marts tilbage og den svensk-norske regering begyndte at trække sig tilbage fra forhandlinger om en fælles nordisk alliance^[2].

Den 1. oktober 1863 vedtog den tyske forbundsdag i Frankfurt, at hertugdømmerne Holsten og Lauenborg -som medlemsstater i det Tyske Forbund- skulle besættes af tyske forbundsstyrker (forbundseksekution) for at tvinge Danmark til at overholde Londonaftalerne. Besættelsen skulle udføres af Preussen, Østrig, Sachsen og Hannover. De to sidstnævnte skulle hver udnævne en kommissær til Holstens og Lauenborgs styrelse. Imidlertid underskrev den nye konge Christian 9. den 18. november 1863 - trods store betænkeligheder - den nye november forfatning.

Rigsdagen vedtog november forfatningen kort før Frederik d. 7.'s død i november 1863. Forfatningen erstattede den hidtidige helstatsforfatning, idet den drejede sig om fællesanliggender for Danmark og Slesvig, men ikke Holsten. Slesvig skulle have sin egen slesvigske landdag og Danmark fortsat sin egen rigsdag. Hermed ville det være muligt at regere uden om de holstenske repræsentanter i rigsrådet, der var årsagen til at den danske regering var delvis lammet. Dette løste umiddelbart det forfatningsmæssige problem, men samtidig brød Danmark reglerne i London-protokollen fra 1852. Ifølge den måtte Danmark nemlig ikke knytte Slesvig nærmere til kongeriget end Holsten.

Danske tropper bevogter for at afværge en besættelse af Holsten og Lauenborg satte den danske regering den 4. december 1863 kundgørelsen af 30. marts ud af kraft.

Alligevel bekræftede forbundsdagen beslutningen om at gribe til militær eksekution, og saksiske og han overraske forbundstropper blev samlet syd for Elben. Danmark blev opfordret at trække sine tropper tilbage fra Holsten og Lauenborg^[3]. Den 17. december 1863 vedtog statsrådet i København at rømme Holsten og at samle de danske tropper nord for Ejderen. Få dage senere, den 23. december 1863, indledtes eksekutionen, da forbundstropperne gik over Elben og besatte Altona ved Hamborg. Herfra fortsatte de op gennem Holsten til den holstensk-slesvigske grænseby Rendsburg den 31. december. Besættelsen fik nærmest karakter af en afløsning, idet de danske tropper marcherede nord ud af byerne, samtidig med at forbundstropperne marcherede ind fra syd. Alle steder blev de tyske soldater modtaget med stor begejstring. Augustenborg-hertugen "Friedrich der Achte" fulgte efter tropperne og blev ligeledes modtaget med jubel. Den 30. december lod han sig i Kiel hylde som Slesvig-Holstens hertug.

Den engelske regering forsøgte flere gange at mægle mellem parterne. Blandt andet blev der i december 1863 foreslået, at afgørelsen af den dansk-tyske strid skulle overdrages en konference af repræsentanter for de stater, der havde undertegnet London-traktaten af 1852 samt repræsentanter for det Tyske Forbund. Forslaget blev godtaget af den danske regering, men afvist af både Preussen og Østrig

Et preussisk-østrigsk forslag om at fortsætte eksekutionen med en besættelse af Slesvig, med mindre november forfatningen tilbagekaldtes af den danske regering, blev forkastet af forbundsdagen. Den 14. januar 1864 erklærede Preussen og Østrig, at de ikke længere følte sig forpligtet af forbundsagens beslutninger og en fælles hærstyrke på 57.000 mand blev samlet syd for Ejderen. Den 16. januar 1864, stillede Preussen og Østrig Danmark et ultimatum om, at november forfatningen skulle ophæves og danske tropper rømme Slesvig inden for 48 timer. På Statsrådsmødet den 19. januar lykkedes det D.G. Monrad at opnå tilslutning - og kongens

samtykke- til en udsættelse af den officielle danske reaktion på kravet, som efter forhandling i ministeriet skulle udmunde i en resolution. Da Danmark således reelt havde ignoreret kravet, som i øvrigt var umuligt at gennemføre i praksis, gik preussiske og østrigske tropper -uden samtykke af forbundsdagen i Frankfurt- den 1. februar 1864 ind i Slesvig

I den dansk-tyske krig 1864 om hertugdømmet Slesvig opnåede Dannevirke næsten mytologisk status i Danmark og blev af mange civilister anset for at være uindtagelig. Volden udgjorde militærgeografisk en naturlig forsvarslinje, idet den er lokaliseret på den jyske halvøes smalleste sted, hvor de vestlige områder ved Ejderen og Trenen endda er sumpede og uigennemtrængelige for en hær.

Befæstningen udbyggedes med nye skanseanlæg tværs over Sønderjylland. I begyndelsen af året 1864 bestod voldene af 27 skanser og en bemanning på 38.000 mand. Derudover anlagdes dæmninger i dalene ved Trenen og Rejde Å, så den helt kunne oversvømmes. Også i marsken ved Frederiksstad anlagdes flere skanser.

Men i 1864 stod den danske hær over for flere problemer. Den preussiske hær var bedre udstyret, både hvad angår håndvåben og kanoner. De tyske hære havde dobbelt så mange mænd og rådede over nyt, langtrækkende artilleri. Den kolde vinter udgjorde en særlig risiko, idet den tyske hær kunne have gået rundt om de danske linjer ved at krydse enten den tilfrosne Slin eller moseområderne vest for stillingen. General Christian de Meza besluttede derfor, at hæren skulle trækkes tilbage til en sikrere forsvarslinje for at undgå indeslutning.

Af politiske årsager blev det anset for umuligt at trække hæren tilbage til Fyn eller Als, og de Meza besluttede derfor, at hæren skulle trækkes tilbage til stillingen ved Dybbøl nord for Flensborg og vest for Sønderborg. Dybbølstillingen var nyere og i bedre stand end Dannevirkestillingen. Hærens tilbagetog til Dybbøl foregik til fods i stedet for ad den nye jernbane til Flensborg, og årsagen til dette diskuteres stadig af historikere. Nogle angiver, at broerne undervejs blev sprængt for tidligt eller at der var tale om en logistisk misforståelse.

Efter tilbagetøget slog vejret om til tøjvej. Hvor meget det ville have betydet for forsvaret af Dannevirke er uvist. De Meza lagde bl.a. vægt på, at terrænet foran Dannevirke allerede var under tysk kontrol

Under våbenhvilen havde preusserne forberedt deres næste træk, en erobring af Als. De havde samlet et stort antal robåde i Sottrup Storskov på Sundevedsiden af Alssund, og den 29. juni kl. 2 om natten begyndte de at sejle soldater over til Als. Allerede i første vending fik preusserne 2500 mand i land på øen, og de danske styrker på Kær-halvøen blev hurtigt kastet tilbage. Det moderne panserskib Rolf Krake lå på dette tidspunkt i Augustenborg Fjord. Rolf Krake sejlede ud i Als Sund,

åbnede ild mod preusserne og bragte landgangen til ophør i tre kvarter. Men skibschefen, orlogskaptajn H.P. Rothe, mente ikke, at Rolf Krake kunne forblive i Alssund, når det blev lyst, fordi skibet da ville være et let mål for landbaserede preussiske batterier. Da han desuden var usikker på situationen for styrkerne på Als, valgte han først at sejle tilbage til Augustenborg Fjord og derefter at gå nord om Als for evt. at deltage i en evakuering af de danske tropper. Det betød, at

preusserne kunne genoptage overførslen af styrker til Als. Efter krigen blev Røthes dispositioner undersøgt ved en kommissionsdomstol, som pure frikendte ham. Nord for Sønderborg satte 5. regiment ind med et modangreb, og 18. regiment kæmpede mod de fremrykkende preussere ved Kær by. Men det standsede ikke preusserne. Danskerne blev presset tilbage mod halvøen Kegnæs, og den 1. juli forlod de sidste danske styrker Als.

Der sluttedes våbenstilstand den 20. juli, og ved en fredskonference i Wien afsluttet den 30. oktober 1864 måtte Danmark afstå Holsten, Lauenburg og Slesvig, så det danske monarkis grænse rykkede helt op til Kongeåen. Omkring 200.000 dansksindede i Slesvig kom under tysk herredømme.^[13]

Der er ingen tvivl om, at krigen og tabene af områder, der blev betragtet som urdanske, var meget traumatisk for Danmark som nation. Herefter formåede Danmark ikke at anvende fysisk krigsførelse, og det danske militær optrådte, indtil NATO-bombningerne under Kosovokrigen i 1999, ikke ved nogen kamphandlinger uden for Danmarks grænser.

Hertugdømmerne, tyskredigeret kort. Kortets tekst viser status før 1864, men farverne efter 1864. Hele riget var indtil 1864 underlagt den danske konge og styret fra København. Holsten var samtidig en del af det tyske forbund.

Den 18. apr. 1864

I kampen om Dybbølstillingen gjorde 8. Brigade sig berømt ved et tappert modangreb mod

prøjserne efter at disse havde bemægtiget sig skanserne. Modangrebet, som blev bragt til standsning af fjenden, står som et af dansk krigshistories tapreste angreb. På trods af udfaldet var det med til at sikre de danske styrkers overgang til Als.

8. brigades berømte modangreb.
Maleri af Rosenstand

Brigaden mistede over halvdelen af mandskabet som døde, sårede eller tilfangetagne og 20. Regiment reduceres efter 18. april til 2 kompagnier for hvert Bataljon = ca.1600 mand og overføres til Fyn.

Soldaterne blev for de flestes vedkommende hjemsendt i august 1864.

Regeringen Monrad

Hvornår:

31.12.1863 – 11.07.1864

Hvem:

D.G. Monrad, Konsejlspræsident, Finansminister, Minister for Holsten og Lauenborg, Udenrigsminister (til 08.01.1864)

A.L. Casse, Justitsminister

Wilhelm Johannsen, Minister for Slesvig (fra 24.01.1864)

Carl v. Nutzhorn, Indenrigsminister (til 10.05.1864)

George Quaade, Udenrigsminister (fra 08.01.1864)

Carl Simony, Minister for Slesvig (til 24.01.1864)

C.E. Reich, Krigsminister (fra 18.05.1864)

C.T. Engelstoft, Kultusminister

Carl Lundbye, Krigsminister (til 18.05.1864)

H.R. Carlsen, Indenrigsminister (fra 10.05.1864)

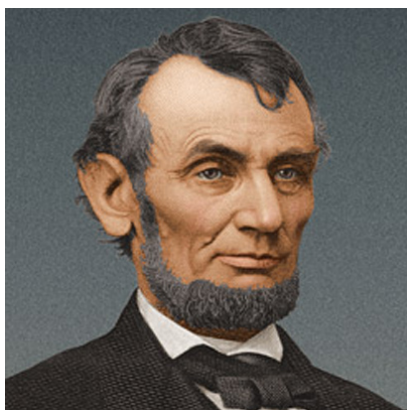
O.H. Lütken, Marineminister

År. 1865

Den amerikanske borgerkrig slutter med Nordstaternes sejr

USA vedtager et tillæg til forfatningen, som afskaffer slaveriet

14. november indrykkes annonce i *Bornholms Avis* for at skaffe startkapital (60.000 rigsdaler) til Dampskibsselskabet af 1866, i dag Bornholmstrafikken.

U.S.A.'s præsident Lincoln myrdes.

Lincoln var den første af fire amerikanske præsidenter, der blev dræbt i et attentat.

Allerede mens borgerkrigen rasede i 1864 stod en ung skuespiller fra syden John Wilkes Booth bag en sammensværgelse, der ville kidnappe præsident Lincoln og udveksle ham til fordel for

konføderationens krigsfanger.

Men efter at general Robert E. Lee havde overgivet sig til nordstaternes general Ulysses S. Grant den 9. april 1865, og Lincoln fra Det Hvide Hus havde bekendtgjort at den sorte befolkningsgruppe ville opnå stemmeret, ændrede sammensværgelsen planer. I stedet blev det besluttet at snigmyrde præsident Lincoln, vice-præsident Andrew Johnson og udenrigsminister William Seward på én og samme tid.

Planen blev sat i værk fredag den 14. april 1865. Men det var kun John Wilkes Booth, der lykkedes med sit ulykkelige forehavende. Præsidentparret tog den aften ind i Ford Teatret i Washington for at overvære skuespillet "Our American Cousin". Kl. 22.15 sprang Booth ind i den præsidentielle loge og affyrede et dræbende skud mod Lincolns bagehoved.

Det lykkedes Booth at flygte til hest, og han mødtes senere med sine medsammensvorne i Maryland. Men meget hurtigt var myndighederne på sporet af ham, og han døde den 26. april 1865, da han omringet af politiet på en gård i Virginia nægtede at overgive sig. Der udbrød brand på gården, og Booth blev skudt af en soldat. Alle hans otte medsammensvorne blev dømt med en militærdomstol. Fire af dem blev hængt for deres deltagelse i plottet.

Udover mordene på Lincoln og Kennedy er også præsidenterne James A. Garfield og William McKinley døde som ofre for en attentatmands kugler. Warrenrapporten konkluderer ganske lakonisk, at hver femte præsident er blevet snigmyrdet, og at der har været mordforsøg på hver tredje præsident. I det 20. århundrede blev også Theodore Rossevelt, Franklin D. Roosevelt, Harry S. Truman, Gerald Ford og Ronald Reagan udsat for mordforsøg.

Blandt de mest alvorlige var det direkte angreb på Trumans midlertidige bolig i 1950 foretaget af nationalister fra Puerto Rico og attentatforsøget på Ronald Reagan i 1981. Reagan blev som bekendt ramt af en kugle fra den enlige galning Hinckley, hvilket efter sigende svækkede den gamle skuespillers helbred i resten af hans to præsidentperioder.

Den første offentlige badeanstalt siden middelalderen åbnes i København.

Regeringen Krag-Juel-Vind-Frijs

Hvornår:

06.11.1865 – 28.05.1870

Hvem:

C.E. Krag-Juel-Vind-Frijs, Konsejlspræsident, Udenrigsminister

Aleth Hansen, Kultusminister (15.03.1868 – 22.09.1869)

Carl v. Nutzhorn, Justitsminister (fra 10.08.1868)

C. Leuning, Justitsminister (til 21.07.1867)

C.A. Fonnesbech, Finansminister, Kultusminister (a.i. 06.03.1868 – 15.03.1868)

Otto Fr. Suenson, Marineminister (01.11.1867 – 22.09.1869)

Wolfgang Haffner, Indenrigsminister (fra 22.09.1869)

Hans Herman Grove, Marineminister (til 17.08.1866)

J.B.S. Estrup, Indenrigsminister (til 22.09.1869), Marineminister (a.i. 17.08.1866 – 17.09.1866)

P.C. Kierkegaard, Kultusminister (04.09.1867 – 06.03.1868)

E. Emil Rosenørn, Kultusminister (fra 22.09.1869)

Theodor Rosenørn-Teilmann, Justitsminister (21.07.1867 – 10.08.1868)

J.W. Neergaard, Krigsminister (til 29.09.1866)

C. van Dockum, Marineminister (17.09.1866 – 01.11.1867)

Waldemar Raasløff, Krigsminister (29.09.1866 – 19.04.1870), Marineminister (22.09.1869 – 19.04.1870)

Efter 1866-grundloven.

Den "gennemsete Grundlov", også kendt som Juligrundloven, medførte ændrede valgeregler og derfor også væsentlige magtforskydninger, hvilket var årsagen til forfatningskampen, der gik forud for vedtagelsen af loven.

Den nye Grundlov fastlagde, at Landstinget havde 66 medlemmer, hvoraf 12 var kongevalgte på livstid. Med tiden blev det dog de facto regeringen og ikke kongen, som udpegede disse 12 medlemmer. 53 medlemmer blev valgt ved indirekte valg med privilegeret valgret for landets højere indtægtsklasser, således at halvdelen af valgmændene valgtes af de vælgere, som havde den højeste indtægt. De højestbeskattede på landet, dvs. de mest velhavende godsejere, indtrådte direkte som valgmænd, mens der i byerne indførtes pluralvalgret med udgangspunkt i skattefastsættelsen. Fortsat havde kun mænd valgret og valgbarhed. Valgbarhedsalderen blev nedsat til 25 år, mens valgretsalderen fortsat var 30 år. Valgmændene blev valgt som tidligere, landstingsmændene derimod efter Andræs metode.

Af de 54 ikke-kongevalgte blev 7 valgt i København, 45 på Øerne og i Jylland, 1 på Bornholm. 1 medlem blev valgt af Færøernes Lagting.

Der var flere grunde til den bitre politiske kamp, som endte med indførelsen af en privilegeret valgret, der reducerede embedsmandsstanden på tinge til fordel for godsejerstanden. En af årsagerne var konservativ utilfredshed med den måde, hvorpå de nationalliberale politikere havde forvaltet deres politiske ansvar. Især nederlaget i krigen 1864 blev set som et katastrofalt bevis på en uansvarlig politik. Samtidig mente de mest konservative kredse, at det danske "overhus" rettelig skulle befolkes af godsejere, eftersom de som ejendomsbesiddere var bundet til jorden og dermed havde politiske interesser, der lå på linje med statens. I modsætning hertil kunne indkomstnydere, som fx embedsmændene, flytte med deres penge og delte derfor ikke det samme skæbnefællesskab med staten. Aspekter af denne idé dukker stadig op i det politiske landskab, selv i 2000-tallets Danmark, når talen går på at beskatte fast ejendom frem for indkomst, men den politiske forestilling om, at ejendomsbesiddelse og høj skattebetaling kan og bør veksles til øget politisk indflydelse er til gengæld helt forduftet.

Forfatningskampen kom til at præge resten af det politiske liv i 1800-tallet, og Landstinget blev Højrepartiets faste magtbase i striden med Venstre, primært domineret af godsejere og industrifolk fra de større byer. Den reviderede Grundlov anviste ikke, hvordan der skulle handles, såfremt de to ting med divergerende politiske flertal kom i konflikt med hinanden. I provisorietiden under J.B.S. Estrup blev konflikten skærpet, og Landstinget ignorerede folketingsflertallet, som havde svaret igen med visnepolitikken.

Højre havde flertallet i Landstinget indtil tiden omkring systemskiftet, hvor De Frikonservative ("de Otte") blev dannet som en udbrydergruppe. Gruppen overtog formandsposten i tinget i 1902 med støtte fra Venstre. Efter Estrups død juleaften 1913 mistede Højre på symbolsk vis ved det

efterfølgende landstingsvalg flertallet, og året efter erobrede Venstre derfor flertallet og formandsposten i tinget.

Midt under den politisk ophedede kamp brændte Christiansborg Slot i 1884. Rigsdagen fik derfor til huse i den tidligere kaserne (oprindeligt operahus) i Fredericiagade – den nuværende Østre Landsret -, der blev ombygget til formålet samme år ved arkitekt H.V. Brinkopff. Et nyt Christiansborg blev påbegyndt 1906, men først i 1918 kunne Landstinget vende tilbage til Slotsholmen. Landstingssalen blev indrettet til formålet og minder med sit navn stadig om det tidligere ting.

Der åbnes mulighed for en fremtidig folkeafstemning om Slesvigs nationale tilhørsforhold.

Perioden 1866-1875

Den første periodes Landsting bestod af fem.

Carl Christopher Georg Andræ (14. oktober 1812 i Hjertebjerg på Møn – 2. februar 1893 i København) var officer, matematiker, den 1. formand for Folketinget og Danmarks 5. statsminister (konseilspræsident). Han tilhørte hverken helstatspolitikere eller De Nationalliberale, men en politisk midterkurs. Andræ er også kendt som en af opfinderne af valgsystemet

"overførbart enkeltmandsstemme".

Christian Georg Nathan David (16. januar 1793 i København – 18. juni 1874 i København), var en dansk politiker og nationaløkonom.

Davids hjemlige universitetsbane standsede foreløbig med Anden Eksamen. Han kastede sig derefter over studier af historie og nationaløkonomi og tog, i stedet for embedseksamen, under et flerårigt ophold i udlandet den filosofiske doktorgrad i Göttingen 1823. Hans disputats handlede om det danske skattevæsen i det 18. århundrede.

Christian Emil lensgreve Krag-Juel-Vind-Frijs til Frijsenborg (8. december 1817 på Frijsenborg – 12. oktober 1896 på Boller) var en dansk godsejer og politiker, og Danmarks 11. statsminister (med titel af konseilspræsident).

I hans femårige regeringstid 1865-1870 blev flere vigtige love gennemført inden for kommunal-, militær-, kirke-, retspleje- og jernbaneløbsvæsenet og Grundloven blev revideret 1866. I denne periode blev godsejerne den dominerende gruppe i dansk politik, hvilket fortsatte indtil systemskiftet i 1901. Udenrigspolitikken stod i skyggen af nederlaget i den 2. slesvigske krig 1864 og Frijs' kompetente diplomatiske indsats forhindrede Danmarks indblanding i

nye militære konflikter.

Jacob Brønnum Scavenius Estrup (16. april 1825 i Sorø – 24. december 1913 på Kongsdal) var godsejer, konservativ politiker, Danmarks 14. konseilspræsident (svarende til statsminister) samt Danmarks længst siddende statsminister.^[1] Han var modstander af almindelig valgret og af parlamentarismen. Under sine 19 år som regeringsleder (1875 til 1894) havde Estrup ikke flertal i Folketinget, men regerede via provisorier (midlertidige finanslove) udstedt af Landstinget. Først i 1901 blev parlamentarismen indført, da kongen (Christian 9.) udnævnte ministeriet Deuntzer, der reelt var det første Venstreministerium. Han er en kontroversiel skikkelse i danmarkshistorien, og i dag betragtes han oftest som en reformfjendtlig politiker, der regerede i strid med parlamentaristiske principper. Hans

regeringstid kaldes ofte *provisorietiden*. Estrups væsentligste politiske milepæl var opførelsen af Københavns Befæstning, der var den primære anstødssten for Venstre-politikerne. Hans regering fik desuden anlagt en del

Christian Peder Theodor Rosenørn-Teilmann (17. september 1817 på Rindumgård (Ringkøbing Amtmandsbolig) – 10. januar 1879 på Orebygård) var en dansk stamhusbesidder, kultur- og

justitsminister. Han var søn af stiftamtmand Peder Otto Rosenørn og Ingeborg Christiane Rosenørn. Theodor Rosenørn fik sin uddannelse på Sorø Akademi, blev student 1835 og juridisk kandidat 1841, indtrådte som volontær i Rentekammeret, hvor han 1846 blev auskultant, men havde samtidig lejlighed til deltagelse i den lokale administration, først på amtskontoret i Ribe, senere som stedfortræder for amtmanden i Ringkøbing Amt under dennes fraværelse som stænderdeputeret, 1847-48 som adjungeret amtmanden for Lolland-Falster og i 1849 som konstitueret amtmand for Bornholm. Han blev 1850 konstitueret sekretær hos indenrigsministeren, 1851 borgmester i Fredericia og 1853 herredsfoged i Skads Herred. I den sidste stilling virkede han til 1859, men opgav så

embedsbanen, da andre opgaver lagde beslag på ham.

Gebhard greve Moltke-Huitfeldt (20. februar 1764 – 20. december 1851) var en dansk greve, amtmand, godsejer og gehejmeråd.

Han var søn af statsmanden, lensgreve Adam Gottlob Moltke i dennes 2. ægteskab, blev student 1780, cand.jur. 1782, kammerherre 1784, assessor i Højesteret 1789, stiftamtmand i Thronhjems Stift og amtmand i Thronhjems Amt 1796-1802, stiftamtmand over Akershus Stift og amtmand over Akershus Amt 1802, Ridder af Dannebrog 1803 og 1807 medlem af den i anledning af krigen nedsatte norske regeringskommission; da imidlertid Frederik Julius Kaas 1809 blev sendt til Christiania for at iagttage prins Christian August af Augustenborgs færd og overtog Moltkes embeder, blev denne forsat til Fyn som stiftamtmand og amtmand over Odense Amt med gehejmekonferensråds titel, men tog allerede 1814 sin afsked. 1840 udnævntes han til Ridder af Elefanten, og han døde 20. december 1851 efter i flere år at have været næsten blind.

Moltke købte 1815 Mullerup på Fyn, efter sin moders død 1802 blev han besidder af Stamhuset Moltkenborg (Glorup m.m.) og 1843 af det Huitfeldtske Fideikommis, hvorefter han føjede navnet

Huitfeldt til sit eget. Han var en brav og retsindig mand; sine godser styrede han med stor omhu og dygtighed

De nationalliberale af højre fløj: A.F. Krieger, W.J.A. Ussing, J.N. Madvig, Gustav Brock, Carl Christian Wilhelm Liebe, Orla Lehmann o. fl.

De nationalliberale af venstre fløj: Carl Ploug, Carl Wilhelm Thalbitzer, Christian Rasmussen, Moritz Philipsen o. fl., der næsten umærkeligt fortøede sig over i de moderate bondevenner. Mænd som Niels Henrik Frandsen, Laurids Schøler o. fl.

Venstremænd som Theodor Hasle, N. Pedersen, Niels Rasmussen, J. Andersen o. fl.

Andræ nægtede trods indtrængende opfordring at modtage valg som formand, og hvervet overtoges da af Liebe, der røgtede det til året 1894.

Den alliance mellem "de store og de små bønder", der havde, om ikke skabt, så dog muliggjort den reviderede grundlov, holdt ikke længe. Oktober foreningen opløstes allerede i året 1870. i Landstinget havde Venstre dog i den første periode kun 8 til 9 mand, og det var Niels Rasmussen fra Lisbjerg-Terp, der var deres fører; deres indflydelse var meget ringe. Kampen stod i Folketinget.

Efterhånden voksede et samarbejde frem mellem de konservative og de nationalliberales højre fløj. Stor betydning fik den omstændighed, at man, da der under det rolige Frijs-Frijsenborgske ministerium kom stærk vækst i det saglige arbejde, tog stærk brug af det nationalliberale partis formelt fortræffelige parlamentarikere. Disse mænd, der besad en menneskealders uddannelse i dette arbejde, måtte nødvendigvis blive læremestre for de andre, deres idéer, der, forsåvidt det nationale angik, havde båret de sørgeligste frugter, og som nu var alt andet end liberale, kom til at præge alle de betydelige love, som gennemførtes i perioden til 1874. Godsejerpartiet med Estrup som virksomste mand, tog sig af jernbanevæsnet, og i denne periode skabtes landets samfærdselsnet. I 1866-69 kom Straffeloven, Loven om landkommuner, Lov om Søværnets ordning, Postkonventionen, Lov om umyndiges midler og Esbjerg Havn, Værnepligtsloven, der blev af gennemgribende betydning for vort landbrug, og flere andre love.

Vilhelm Birkedals Nazarethkirke i Ryslinge voldte Valgmenighedsloven, der fremsattes af P.C. Kierkegaard som i 1867 var blevet kultusminister; under denne deltes Landstinget i to lejre, den ene omfattede de konservative, den anden lededes af Ploug; de første sejrede, og Kierkegaard nedlagde sin portefølje. Herefter lykkedes det at gennemføre en meget ændret lov, men afgørelsen hæmmede for et tidsrum af over 30 år kirkeforfatningssagen. Kirkekommissionen i 1868 bragte ikke sagen videre, og sagen blev først afgjort langt senere.

I 1869 trådte Estrup tilbage, fordi han følte sig svag, ingen anede den gang, at han skulle blive manden for 20 års stejl modstand og Højres enevældige fører. I 1870 den 28. maj gik ministeriet Frijs af, det var en konflikt på finansloven, der voldte det, — formelt — for reelt var der næppe blevet konflikt, hvis ikke enhver havde vidst, at Frijs i hvert fald ikke tænkte på at blive længe; men det var den første stormsvale, der bebudede folketingsflertallets ønsker. Så dannedes ministeriet Holstein — en alliance af godsejerne og de nationalliberales højre fløj.

I 1869-70 afholdtes lodtrækning om, hvilken af de to grupper, hvori Landstinget efter Valglovens § 50 var delt, i henhold til Grundlovens § 39 skulle træde af, det blev gruppen, der omfattede 3., 5., 6., 8., 10., 11. og 12. kreds. Ved suppleringsvalg valgtes Johannes Nellemann 25. september.

Landstingsvalgene den 1. oktober 1870 ændrede kun tingets fysiognomi meget lidt. Af nye kongevalgte kom grundtvigianeren H.R. Carlsen, Gammel Køgegård, til, af folkevalgte V.M.C. Oxenbøll og Lars Eriksen. N.B. Breinholt valgtes også dette år.

Samtidig tog "Det forenede Venstre" fat i Folketinget.

A.F. Tscherning forlod efter forfatningskampen politikken, men J.A. Hansen og Geert Winther fortsatte hans førergerning. Ved formandsvalget i Folketinget

I efteråret 1870 blev Christopher Krabbe formand, idet Laurids Nørgaard Bregendahl af

Mellempartiet styrtedes. Der gennemførtes flere love, deraf Lov om de lærde skolars ordening og Jagtloven, men de nationalliberale

førere i ministeriet var Venstre en torn i øjet

Den jyske Folkeforening stiftedes af Tscherningsarvtager Geert

Winther, og Femte Juniforeningen så lyset under J.A. Hansens og

C.C. Albertis ledelse. Det var på dette tidspunkt, at Christen Berg ret fremtrådte, og kampen begyndte om den kommunale valgret, hvor Landstinget stod stejlt mod Folketinget, der hævnedes sig ved at nægte en indkomstskats bevilling. Dette medførte C.E. Fengers afgang. A.F. Krieger blev finansminister, og den ligeledes nationalliberale C.S. Klein justitsminister. I året 1872 vedtoges Konkursloven og Lov om mark- og vejfred.

Samlingen 1871-72 var mærkelig derved, at Estrup i Landstinget under behandlingen af Lov om fæstevæsenet stillede sig på et krast godsejerstandpunkt og blev skarpt imødegået af Gustav Brock, medens formanden idelig greb ind i forhandlingerne, hvorunder Estrup erklærede, at *"i de Herrers Øjne var en Godsejer en mistænkelig Person"*. Estrups ændringsforslag forkastedes; det er karakteristisk at se stemmegivningen: Med ham stemte Jacob Jacobsen til Falkenstein, Christian von Jessen, Jens Erik Albert Magius, Frederik Georg Julius Moltke, Ferdinand Mourier-Petersen, Jacob Baden Olrik, V.M.C. Oxenbøll, N.W. Petersen, Theodor Rosenørn-Teilmann, Ove Sehestedt Juul, Erik Skeel, Thyge de Thygeson, Jørgen Wichfeld, C. Andersen, C.C.G. Andræ, Johan Christian Bonne, Johan Christian Brinck-Seidelin, H.R. Carlsen, J.C.H. Fischer, Jørgen Grevenkop-Castenskiold; mod ham Venstre samt Frederik Nicolai Dresing, Lars Eriksen, Kjær, H. Pedersen, C.A. Hansen, Henri Alexandre Antoine de

Dompierre de Jonquières, H.H. Kayser, J.N. Madvig, Moritz G. Melchior, Johannes Nellemann, Carl Ploug, Kvistgaard, Christian Rasmussen, Frits Tobiesen, W.J.A. Ussing, Carl Anthon Christian Berg, Vilhelm Bjerring, N.B. Breinholt og Mads Pagh Bruun. Fraværende var fra Højre: Brasen, C.E. Frijs, A.F. Krieger, O.D. Rosenørn-Lehn, Ole Edvard Sonne og Wolfgang Haffner.

Den 20. september 1872 fik Venstre ved valget flertal i Folketinget, og i 1873 kom kampen med Venstres flertal i Folketinget. Det forenede Venstre rejste kravet om, "*at Regeringen var i Overensstemmelse med det af den almindelige Valgret udgaaede Thing*", og fremsendte til kongen sin adresse om dette krav, vedtaget med 55 stemmer. En del af dem, der havde stemt mod den reviderede Grundlov, var dog modstandere af kravet og stemte mod adressen. I Landstinget vedtog man en mod-adresse med 44 stemmer mod 8.

Kongen svarede afslående på Folketingets adresse, og striden slog ud i lyse luer. Nu var Landstinget nået derhen, at det var sig bevidst at råde over magten til at stemme op imod Folketingets ønsker, og Folketinget på sin side var beredt til at føre kampen på finansloven. Det var de gamle nationalliberale, der trådte i brechen for ministeriet; Carl Steen Andersen Bille mod Christen Berg og J.A. Hansen. Finanslovnægtelsen foresloges den 2. maj 1873. Den senere landstingsmand N.J. Termansen rådede fra den, og faren drev over. En del love var vedtagne i denne samling, således Møntloven, Udpantningsloven og flere jernbaner. På forsvarsvæsenet var udvidelse af Søværnet nægtet af Folketinget.

Samlingen 1873-74 indlededes med et nyt adresseforslag, hvorunder konseilspræsidenten forlod salen. Forslaget vedtoges. Ministeriet indgav sin dimissionsbegæring, men kongen lod det blive, og dette meddeltes Folketinget. Det forenede Venstre ønskede selv en opløsning, og Krieger holdt sin store tale om parlamentarismen, der er vel værd at gøre sig bekendt med, og i omfangsrige brudstykker meddeles i Thriges citerede værk (s. 443). Finansloven nægtedes, og Folketinget opløstes. Det var ved denne lejlighed, at Ludvig Holstein-Ledreborg og Octavius Hansen underskrev den kendte erklæring til vælgerne, hvori de fordømte finanslovnægtelsen, og J.A. Hansen på et vælgermøde i Svendborg erklærede, at man ikke ville gentage eksperimentet.

Valgene kostede Det forenede Venstre nogle pladser, og da Rigsdagen atter trådte sammen, skete en fornyet henvendelse til kongemagten, denne gang fra finanslovnægtelsens modstandere, deriblandt Holstein-Ledreborg. Denne henvendelse affødte en kgl. håndskrivelse, der udtalte, at kongen anså et ministerskifte for skadeligt. Dette ikke paraferede regeringsaktstykke, der offentliggjordes som en almindelig kundgørelse, nedkaldte en sand storm over ministeriet, selv fra den side i Folketinget, der var mod parlamentarismen. Grundtvigianeren C.P.C. Schjørring, Termansen og Holstein-Ledreborg foreslog en dagsorden, der udtalte tingets misbilligelse af, at kongen blev draget ind i partistriden. Frede Bojsen sluttede sig til den, og den vedtoges.

Her er atter et afgørende punkt i striden. Nu er man vel nærmest tilbøjelig til om dette punkt at være enig med Venstre. Dets virkninger var omfattende; ikke alene erhvervede Venstre i Holstein-Ledreborg en betydelig kraft, men Venstre fik første gang anledning til at udslynge den beskyldning mod Højre, at man søgte at rokke ved monarkens uafhængighed af partierne, og selve forholdet til kongemagten blev draget ind som et skæbnesvangert led i forfatningskampen, en sætning, der endnu lever i De Ottes manifest af 1900 (da De Frikonservative blev dannet). Reelt blev det skete uden følger; thi den 31. marts vedtoges finansloven, og den 12. juni gik ministeriet Holstein af. Hverken Frijs eller Estrup ville danne et ministerium, og det blev C.A. Fonnesbech, der vovede forsøget.

Ved landstingsvalgene i 1874 den 1. oktober skete ikke betydelige ændringer. I København valgtes D.B. Adler og William August Carstensen for første gang, uden for København N.F. Schlegel og baron Christian Juul-Rysenstein. Ministerskiftet havde ikke hjulpet, Folketinget nægtede Præstelønningslovens vedtagelse og rejste skarp modstand mod forsvarssagen, der viste sig første gang; dog lykkedes det krigsministeren at få vedtaget 30 millioner til sagen, idet Københavns Befæstning udskødes, men den nåede kun lige ind i Landstinget. Da finansloven ikke blev behandlet færdig, blev den første midlertidige finanslov efter 1866 givet den 24. marts 1875, og Landstinget optog atter en fraveget praksis at nedsætte et finanslovsudvalg. Den midlertidige finanslov udløb den 14. maj, og netop den dag lykkedes det at få den ordinære vedtaget i fællesudvalg, men samtidig "handlede" man ministeriet Fonnesbech bort. I samlingen var Skifteloven og flere jernbanelove vedtaget. Den 19. maj 1875 indgav ministeriet Fonnesbech afskedsbegæring, og den 11. juni udnævntes ministeriet Estrup.

Viet den 9. nov i Rusland.

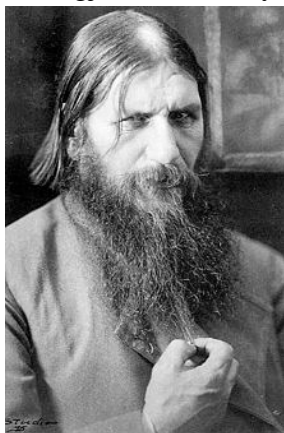
Storfyrste Alexander (Sasha) Alexandrovitsch (1845 – 1894), søn af Alexander II Czar af Rusland og Marie prinsesse af Hessen.

Med

Dagmar (Marie Sophie Frederikke) * 26. nov. 1847, datter af kong Christian IX og dronning Louise af Hessen – Kassel.

Deres børn.

1. Nicolai (Nicky) 1868 – 1918, gift 1894 med Alix (Alicky) prinsesse af Hessen. Dronning Viktorias barnebarn. Deres børn A. Olga B. Tatiana C. Marie. D. Anastasia. E. Alexei. I okt. 1906 gjorde den besynderlige

Rasputin sin entre på Tsarskoje Selo. Hans rigtige navn var Gregori Efimowitch (1871 – 1916). Han var en russisk, bondefødt, omvandrende lægprædikant, som var anbefalet Alix for sin overnaturlige, af gud indgivne, kræfter. Han ville kunne rede den lille 2 årige tronfølger, som nu havde vist sig at være bløder. Han var ikke godt for familien, for han var ikke andet end en besynderlig charlatan. Man begyndte at betragte czarparret som fuldstændig dekadent, med en sådan mand. I mellemtiden var 1 verdenskrig begyndt. Takket være kong Edward VII var Nicky trukket med ind på de allieredes side mod Tyskland, men krigen var slet forberedt fra russisk side, og allerede Hindenburgs første sejer i sep. 1914 ved Tannenberg viste, at russerne ingen chance havde. I 1917 indledte revolutionen det store ragnarok for alle af den store familie. Czarfamilien blev spæret inde på Tsarskoje Selo i fire måneder under ret nedværdigende forhold. Derfra flyttedes de i aug. 1917 alle syv til en guvernørbolig i Tobolsk i Sibirien, hvor de tilbragte et spartansk, men dog tåleligt liv, og hvor Nicky holdt sig i form ved at fælde træer. Med kort varsel flyttedes de på ny til Jekaterinaburg i Uralbjergene. Midt om natten 16 – 17 jul. 1918 drev man dem alle 7 sammen med deres læge og tre tjenestefolk ned i villaens kælder og skød alle elve uden varsel med et og samme maskingevær. Dronning Dagmar selv slap levende ud af Rusland tillige med sine to døtre Xenia og Olga og deres ægtemænd og børn.

2. Georg 1871 – 1899, død af tuberkulose som 28 årige I Trans – Kaukasien. Han var ugift
3. Xenia 1875 – 1960, gift 1894 med sin onkel Alexander (Sandro) 1866 – 1933.

4. Micael 1878 – 1918, gift 1911 med Nathalia Brassova 1880 – 1952. Han skulle havde været tronfølgeren, men sagde nej, blev myrdet jun. 1918.
5. Olga 1882 – 1960, gift første gang 1901 med Peter hertug af Oldenburg (1868 – 1924), ægteskabet blev opløst i 1916. Gift anden gang med Nicolai Kulikowsky (1881 – 1958). De boede begge i Danmark fra 1920 – 1948, derefter emigrerede de til Canada, hvor de døde fattige.

Alexander døde den 1. nov. 1894.

Dagmar døde den 13. okt. 1928 på ”Hvidøre Slot”, som hun havde købt sammen med Alexandra efter Christian IX død, for stadig at have et fast sted i Danmark.

År. 1867.

Cro-Magnon-mennesket, der levede for ca. 24.000 år siden, opdages under et vejarbejde i Frankrig.

2. januar – Det Kongelige Danske Musikkonservatorium grundlægges.

1. marts – Nebraska bliver optaget som USA's 37. stat.

30. marts – Rusland sælger kolonien Alaska til USA. Overdragelsen medfører et kalenderskifte, så den 6. oktober følges direkte af den 18. oktober.^[1]

1. april – Preussen truer med krig, hvis Frankrig køber Luxembourg af Nederlandene.

11. maj – Luxembourg anerkendes som selvstændig stat ved traktat i London.

1. juli – Det Nordtyske Forbund under Preussens ledelse dannes officielt (ophørt 1871).

3. november – Giuseppe Garibaldi besejres ved Mentana af franske og pavelige styrker, da han forsøger at erobre Rom.

6. december – Odense hylder sin æresborger H.C. Andersen med et fakkeltog og efterfølgende festmiddag på rådhuset med 240 gæster. Kort forinden er han udnævnt til etatsråd og æresborger i Odense.

Christine Henriette Nissen, * 12. maj 1867 i Ladelund Tyskland, † 5 jan 1897 i Ladelund Tyskland.
Hun blev gift med Jacob Nissen Nicolaisen, 17. maj 1888 i Ladelund Tyskland, * 26 dec 1862 i Ladelund Klint (søn af Johan Nissen Nicolaisen og Cecilia Margrethe Andersen), † 1947 i Ladelund Klint.

Børn:

- i. Johan Nissen Nicolaisen, * 12 okt 1888 i Ladelund Tyskland, † 26 jul 1908 i Bremerhafen.
- ii. Nicolai Peter Nicolaisen, * 27 apr 1890 i Ladelund Tyskland.
- iii. Siegesmud Magnus Nicolaisen * 27 apr 1892.
- iv. Andras Christian Nicolaisen, * 2. marts 1894 i Ladelund Klint.
- v. Jacob Nisse Nicolaisen * 5 dec 1896.

År. 1868.

Cro-Magnonmennesket, der levede for ca. 24.000 år siden, opdages under et vejarbejde i Frankrig.

Øgruppen Nicobarerne afhændes af Danmark til Storbritannien.

Japan går fra det feudale samfundssystem til det moderne samfund, grundet Meiji-restaurationen (1867-69).

År. 1869

november – Maribo-Bandholm Jernbane (MBJ) indvies.

17. november – Suez-kanalen der forbinder Middelhavet med Det Røde Hav, blev indviet af kejserinde Eugénie af Frankrig og kejser Franz-Joseph af Østrig-Ungarn

Landbrugssektoren

Landbruget var i hele den behandlede periode så ubetinget landets hovederhverv med en betydning for langt flere end de familier, som umiddelbart havde deres udkomme af det. Hele det danske samfund var afhængigt af landbruget, og ikke blot fordi det havde brug for dets produkter. Landbrugsproduktionen udvikledes så effektivt, at en tredjedel heraf var tilstrækkeligt til at brødføde den stærkt voksende befolkning i årene op mod 1. verdenskrig, mens mere end 60 % kunne eksporteres, først og fremmest til det engelske marked.

Gennem landbrugsøkonomiske selskaber, landbrugsfaglige tidsskrifter, dyrskuer mv. skete der en målbevidst formidling af den nyeste anvendelsesorienterede forskning og teknologi. Staten støttede med oprettelsen af Landbohøjskolen (1856) og bevillinger til forskellige aktiviteter - bl.a. højskoler, landbrugsskoler og konsulentordninger. Gennem merging og dræning skete der overalt en kvalitativ forbedring af arealerne, og med bedre jordbehandling og nye afgrøder øgedes jordens ydeevne betragteligt. De større høstudbytter kompenseredes gennem erstatningsdriften med en udvidelse af kreaturholdet – og dermed gødningsmængden – der skulle dække jordens behov for ny tilførsel af næringsstoffer.

Også efter Landboreformerne bevarede det danske landbrug sin stabile struktur, hvor mere end 80 % af jorden var fordelt på familiedrevne gårde og husmandsbrug. 15 % af arealet blev drevet af ca. 2000 herregårde med mere end 12 tønder hartkorn. Den dominerende brugstype var bondegårdene med 1-12 tdr. hartkorn, hvis antal voksede beskedent til knap 75.000 i 1905. Antallet af husmandsbrug med ¼-1 tdr. hartkorn, der var eller blev store nok til at kunne bidrage væsentligt til en families eksistens, voksede i perioden fra 50.000 til 70.000. Men hovedparten af befolkningstilvæksten på landet var henvist til at bosætte sig i huse med en smule havejord, som i 1905 havde mere end fordoblet antallet fra 71.000 i 1850. Det var her, at landets ringest stillede befolkningsgruppe, landarbejderfamilierne, holdt til.

Landbruget var perioden igennem den store valutaindtjener, der muliggjorde den nødvendige import af rå- og hjælpestoffer til de urbane erhvervssektorer, som primært var rettet mod hjemmemarkedet. Af hensyn til landbrugseksporten fastholdt Danmark derfor en relativt liberal toldpolitik uden særlig

beskyttelse af den fremvoksende industri mod udenlandsk konkurrence. Til gengæld var landbrugets produkter i høj grad forudsætningen for mange af byerhvervenes eksistens: Bryggerier og spritfabrikker, kornmøller og sukkerindustri, slagterier og konserverfabrikker. Mejerierne med deres dampdrevne centrifuger må heller ikke glemmes, selv om de hver for sig personalemæssigt var små virksomheder. Til de tusindvis af industrielle arbejdspladser inden for forarbejdningsindustrierne skal lægges andre tusinder inden for handels- og transportsektoren. Trods modernisering og urbanisering var det også efter århundredeskiftet fuldt berettiget at karakterisere Danmark som et landbrugsland.

Omkring 1870 sluttede den givtige kornsalgsperiode, da det danske jordbrug ikke kunne klare konkurrencen på verdensmarkedet fra de nytilkomne eksportører i Nordamerika og Rusland. I denne situation formåede det danske landbrug at gennemføre en produktionsomlægning rettet mod det lukrative engelske marked for forædlede animalske varer (kød og mejeriprodukter), hvilket betød, at Danmarks bønder kom helskindede gennem den verdensøkonomiske "store depression" (1873-96).

Suez-kanalen (arabisk: udtalt Qanāt al-Suways) i Egypten blev indviet den 17. november 1869 af kejserinde Eugénie af Frankrig. Dermed forbandt man Middelhavet ved Port Said og Det Røde Hav ved Suez (*al-Suways*). Det er verdens længste skibskanal, som er farbar for store skibe. Den er

162,2 kilometer lang og mellem 300 og 365 meter bred. 25.000 skibe sejler gennem kanalen hvert år. Det svarer til omkring 14% af verdens skibsfart. Passagen tager mellem 11 og 16 timer.

Byggeriet af kanalen tog ti år og beskæftigede i alt 1,5 millioner mennesker. 120.000 af disse døde under arbejdet. Den primære dødsårsag var kolera, fulgt af et opskruet arbejdstempo. Det var den franske ingeniør Ferdinand de Lesseps, der havde fået idéen til kanalen, og han var også entreprenør på arbejdet.

År. 1870

Rom bliver det nye, samlede Italiens hovedstad.
Der udbræder krig mellem Frankrig og Tyskland.

Louis Pio m. fl. Udgiver "Socialistiske Blade"

Den socialistiske arbejderbevægelse

Fra omkring 1870 begyndte danske arbejdere at organisere sig på socialistisk grundlag, inspireret af udviklingen i andre lande i Europa. Bevægelsen byggede på Karl Marx' ideer, og var organiseret som en sektion af Første Internationale (IAA). Det forjættende og provokerende ved socialismen var, at den ikke bare bad om forbedringer på det bestående samfunds præmisser. Den byggede på Marx' analyse af kapitalismens

urimeligheder, hans overbevisende påstande om udviklingstendenserne og hans klare bud på et politisk handlingsprogram. Som producenter af samfundets rigdom havde arbejderne ret til at stille krav.

Det var den velformulerede, intellektuelle Louis Pio (1841-1894), der fandt modellen for en levedygtig dansk arbejderbevægelse. Han skabte et socialistisk parti med basis i fagopdelte medlemssektioner, der umiddelbart også kunne dække behovet for faglig organisering. Trods voldsom fordømmelse i pressen fik den danske afdeling af Internationale i løbet af et halvt år 4-5.000 medlemmer i København og halvt så mange i de større provinsbyer. I maj 1872 slog myndighederne til og arresterede Pio og bestyrelsesmedlemmerne Harald Brix (1841-1881) og Paul Geleff (1842-1928), som året efter blev idømt lange fængselsstraffe, mens Internationale blev forbudt.

Dette knækkede dog ikke bevægelsen. I de følgende år reorganiseredes de faglige sektioner som egentlige fagforeninger, der i samarbejde med "demokratiske arbejderforeninger" fastholdt et fællesskab med avisen Social-Demokraten som talerør. Sommeren 1875 blev de tre ledere benådet, og året efter kulminerede udviklingen med vedtagelsen af program og love for Det Socialdemokratiske Arbejderparti. I 1878 oprettedes Socialdemokratisk Forbund som et rent politisk parti adskilt fra fagbevægelsen. Der var et tæt og koordineret samarbejde mellem partiet og fagbevægelsen, efter at man efter en krise i 1870'erne genvandt kræfterne og i de følgende årtier konsoliderede sig som en af de bedst organiserede arbejderbevægelser i verden. I 1898 kronedes udviklingen med dannelsen af De Samvirkende Fagforbund (det nuværende LO), som året efter fik sin ilddåb i den 100 dage lange arbejdskamp med den ligeledes nystiftede Arbejdsgiverforening. Resultatet blev Septemberforliget med de grundlæggende spilleregler for arbejdsmarkedet, der siden har været gældende i Danmark.

Regeringen Holstein-Holsteinborg

Hvornår:

28.05.1870 – 14.07.1874

Hvem:

Ludvig Holstein-Holsteinborg, Konsejlspræsident, Finansminister (a.i. 25.03.1872 – 01.07.1872)

C.E. Fenger, Finansminister

C.C. Hall, Kultusminister

C.A. Fonnesbech, Indenrigsminister

Niels F. Ravn, Marineminister (fra 21.05.1873)

Wolfgang Haffner, Krigsminister, Marineminister (begge til 23.12.1872)

Otto Rosenørn-Lehn, Udenrigsminister

C.S. Klein, Justitsminister (fra 26.06.1872)

C.A.F. Thomsen, Krigsminister (fra 23.12.1872), Marineminister (23.12.1872 – 21.05.1873)

A.F. Krieger, Finansminister (01.07.1872 – 20.06.1874), Justitsminister (til 26.06.1872)

Den fransk-preussiske krig (den fransk-tyske krig) blev udkæmpet mellem Frankrig og Det nordtyske forbund under Kongeriget Preussens ledelse samt de sydtyske lande Baden, Kongeriget Bayern og Württemberg mellem 19. juli 1870 og 10. maj 1871. Krigen endte med en overvældende tysk sejr. Til trods for franskmændenes store overlegenhed i antal, havde de intetsteds kunnet besejre deres tyske modstandere.

Krigen medførte, at kejser Napoleon III's styre i Frankrig blev erstattet af Den Tredje Republik, mens Tyskland blev samlet under Preussens ledelse.

Slaget ved Sedan blev udkæmpet som en del af den Fransk-preussiske krig den 1. september, 1870. Det resulterede i et totalt fransk nederlag, da hele den tilbageværende hær overgav sig til de tyske styrker, 120.000 mand, heriblandt Frankrigs kejser Napoleon 3.. Slaget blev afgørende for hele krigen udfald til den tyske koalitions fordel, selvom kampene fortsatte under en ny fransk regering.

Den franske Châlons-armée på 120.000 mand, forsøgte under ledelse af Marskal Patrice Mac-Mahon at undsætte en anden fransk hær ved Metz, som var omringet af tyske tropper. For de nåede frem blev de imidlertid slået tilbage af tyskerne i slaget ved Beaumont. Senere stødte den preussiske 3. armé til under feltmarskal Helmuth von Moltke kommando til og sammen trængte de franskmændene tilbage til Sedan. Den franske kejser Napoleon 3. ledsagede sin egen hær, mens den preussiske konge Wilhelm sammen med Otto von Bismarck ledsagede den tyske. Kampen udviklede sig til et massivt omringelsesslag, hvor den franske øverstkommanderende Mac-Mahon blev såret, og derfor måtte overlade kommandoen til general Auguste-Alexandre Ducrot.

Den 3. november – Københavns zoologiske museum i Krystalgade indvies. Det ligger på denne adresse til 1970.

År. 1871

Den første danske fagforening grundlægges. (tobaksarbejderne)
Der foregår et voldsomt industrielt gennembrud i Danmark i disse år.

Fremstillingserhverv og industrialisering

Behovet for føde, klæder og boliger til den voksende befolkning gav i sig selv et større hjemmemarked, men det var den voksende arbejdsdeling mellem land og by, der var udgangspunktet for den stærke urbanisering. Med den specialiserede, markedsrettede vareproduktion opgav bønderne den traditionelle selvforsyningsøkonomi til fordel for indkøb af færdigproducerede varer - både til det daglige konsum af f.eks. tøj og brød og af produktionsmidler som redskaber, byggematerialer og grovvarer. Karakteristisk var det behovet for moderne landbrugsmaskiner, der lå bag mange smedeværksteders udvikling til maskinfabrikker fra midten af 1800-tallet.

Håndværk og industri ernærede omkring 1900 knap 30 % af den danske befolkning. Inden for byernes grænser var andelen naturligvis højere; gennemsnitligt omkring de 50 %. Men i betragtning af den markante modernisering, som landet i øvrigt gennemløb, var industrialiseringens tempo ikke hæsblesende. I den første officielle industritælling i 1897 opgjordes antallet af virksomheder til 77.000 med i alt 274.000 beskæftigede (inkl. ejere og funktionærer). 170 virksomheder havde mere end 100 arbejdere, men langt de fleste var små mesterdrevne værksteder med højest et par ansatte.

Samlet set fastholdt håndværket sin store andel inden for den sekundære sektor.

Bygningshåndværkerne fyldte naturligvis meget i en periode, hvor en femdoblet bybefolkning skulle have boliger, og hvor mængder af anlægsprojekter blev iværksat i by og på land. Andre fag blev ofre for konkurrencen fra industrivarer og fra billig ufaglært - ofte kvindelig - arbejdskraft. Vævere og kurvemagere forsvandt, de talrige skræddere decimeredes, og skomagerne måtte omstille sig til reparationsvirksomhed af fabriksfremstillet fodtøj. Men der var også tilgang af nye grupper, f.eks. elektrikere og cykelsmede.

Det var ikke mindst byernes kapitalstærke borgerskab, der nød godt af erhvervslivets liberalisering. Mange storkøbmænd tjente formuer på den øgede handel og engagerede sig samtidig aktivt i produktiv virksomhed - enten direkte som fabrikanter eller som aktionærer i banker, trafikelskaber og store fusionerede virksomheder. Et særligt træk ved moderniseringen var fremvæksten af en ny elite af lønnede virksomhedsledere - personer, der i kraft af uddannelse og personlige egenskaber blev betroet ledelsen af store foretagender og aktieselskaber som f.eks. den legendariske direktør for Privatbanken, C.F. Tietgen (1829-1901). Ud over offentlige embeder, kunne uddannelse og evner i stigende grad også give adgang til ansvarstunge funktioner i det private erhvervsliv.

18. januar proklameres det tyske kejserrige (Deutsches Reich) i Versailles

24. februar – Dansk Kvindesamfund stiftes.

18. marts: Pariserkommunen (opstand)

22. juli – Første nummer af *Socialisten* – senere dagbladet *Aktuelt*.

Den 4. oktober – Stiftende generalforsamling for Den Danske Landmandsbank i Hotel Phoenix, København

Den 8. oktober – Ved en voldsom brand i Chicago, USA, omkommer 250 mennesker og 95.000 bliver hjemløse

Den 15. oktober – Den internationale Arbejderforening for Danmark (Senere)

Socialdemokratiet) stiftes som en underafdeling af Internationale Heinrich Schliemann begynder udgravningen af det antikke Troja i Hissarlik.

År. 1872

Arbejder og soldater støder sammen på Nørre Fælled ved København. (” Slaget på Fælled)

Industrialiseringens frembrud havde i 1871-1872 skabt en massiv fattigdom blandt arbejderklassen i København. Langt de fleste arbejdede og boede under miserable forhold i de nyetablerede brokvarterer. Dagligdagene bestod af 12 timers lange arbejdsdage, dog fri om søndagene. Der eksisterede ingen sikkerhed på arbejdspladserne og mange kunne ikke få pengene til at slå til, til de mest basale dagligsvarer.

Store dele af befolkningen var udelukket fra at kunne stemme. I Københavnsområdet var der kun 6%, som kunne stemme, mens der var 14% på landsplan, som kunne stemme. Fruentimmer, såkaldte fjolser, forbrydere, folkehold (tyende) og de fattige havde ikke stemmeret. Hvis man mistede sit arbejde og ikke kunne forsørge sin familie, modtog man fattighjælp eller røg på en af kommunens fattiggårde. Arbejdsløse blev frataget deres stemmeret. De arbejdere som havde arbejde kunne stemme, men mange undlod dette eftersom de ikke havde forståelse for den retlighed, de havde, eller også havde de ikke overskuddet.^[2]

I Paris, Frankrig, havde arbejderne i 1871 taget magten og efter socialistisk forbillede dannet Pariserkommunen. Denne magtovertagelse endte, som mange andre oprør i Frankrig meget blodigt, da oprøret blev slået ned. Mellem 30.000 - 40.000 mennesker slået ihjel i gadekampene, heriblandt mænd, kvinder og børn. Et lignende blodbad var den danske regering dog ikke interesseret i.^[2]

Der var iværksat en murerstrejke, der var indledt i april af 1200 murersvende og omkring 800 arbejdsmænd, som krævede arbejdstidsforkortelse. Strejken var ikke sat i gang af den danske afdeling af Den Internationale Arbejderforening, men da strejken tegnede til at ende med nederlag og prestigetab for arbejderbevægelsen, indkaldte Louis Pio til et møde på Nørre Fælled i København den 5. maj 1872 i en avisartikel med overskriften "Maalet er fuldt!" Da politiet læste indkaldelsen i avisen anholdt de den primære socialistleder af den danske afdeling af Den Internationale Arbejderforening, Louis Pio (1841-1894) samt de to øvrige socialistledere Harald Brix og Paul Geleff af den danske afdeling af Den Internationale Arbejderforening den 5. maj 1872. Anholdelsen fandt sted natten før et møde skulle afholdes i København. Statsmagtens indgriben resulterede i en større konfrontation mellem arbejdere og politiet på Nørre Fælleden i København, efterfølgende kendt som 'Slaget på Fælleden'.

Dagen efter 'Slaget på Fælleden' var ledelsen af den danske afdeling af Den Internationale Arbejderforening med Pio i spidsen, fængslet og oprøret var slået ned. Pio skulle sidde i fængsel i 3 år. Internationale blev forbudt og regeringen prøvede at undertrykke socialisterne uden held eftersom fagforeningerne stadigvæk blev dannet og i 1878 blev Socialdemokratisk Forbund stiftet. Ved partidannelsen fik arbejderne et parti, der kunne varetage deres interesser.^[5] Efter løsladelsen af Louis Pio bosatte Pio sig i Amerika, hvor han boede til sin død.^[1]

Grundtvig dør.

Nikolai Frederik Severin Grundtvig (8. september 1783 i Udby ved Vordingborg – 2. september 1872 i København) var en dansk forfatter, teolog, digter (særligt kendt som salmedigter), filosof, historiker, præst ved Vartov i København, titulærbiskop, filolog, skolemand og politiker. Han lægger navn til Grundtvigianismen og var initiativtager til folkehøjskolen. Grundtvig er den hyppigst repræsenterede digter i

Den Danske Salmebog og er en institution i dansk ånds- og samfundsliv.

2. januar – Den 71-årige leder af Mormon-kirken i USA, Brigham Young, blev arresteret og sigtet for bigami. Han havde 25 koner.

1. marts – Yellowstone bliver verdens første nationalpark.

5. maj – Slaget på Fælleden

12. -14. november – Ved Stormfloden 1872 blev store dele af Lolland og Falster oversvømmet, 80 mennesker omkom og 50 skibe strandede på Sjællands østkyst. Også Jyllands østkyst og de jyske fjorde var hårdt ramt af oversvømmelsen.

Der indføres jernbanefærger på Lillebælt

Den franske maler Claude Monet maler et billede: *Impression, soleil levant*, der giver navn til en ny kunstrening: Impressionismen

Den nordiske Industri- og Kunstudstilling i København

År. 1873.

2. januar – Marie-Françoise-Thérèse Martin (Thérèse af Lisieux), fransk nonne, forfatter og helgen.

20. januar – Johannes V. Jensen, forfatter og nobelprismodtager, fødes i Farsø i Himmerland

19. marts – Max Reger, tysk komponist og organist (død 1916)

17. september – Ibrahim, sultan af Johor i Malaysia (død 1959).

26. oktober – Thorvald Stauning, dansk statsminister.

Thorvald August Marinus Stauning (26. oktober 1873 i København – 3. maj 1942 smst) var en dansk socialdemokratisk politiker, der blev den første danske, socialdemokratiske statsminister. Han var kontrolminister (minister uden portefølje) 1916-1920, socialminister 1918-1920, statsminister 1924-1926 og 1929-1942 og sad på statsministertaburetten i sammenlagt 15 år og 9 måneder, den længste regeringsperiode i det 20. århundrede

År.1873

Kroner og øre indføres som fællesskandinavisk mønt i både Danmark Sverige og Norge.

I Danmark vedtages efter engelsk forbillede *Fabriksloven*, der regulerer arbejdsforholdene på fabrikker og regulerer omfanget af børnearbejde. Der ansættes to fabriksinspektører, der fik til ansvar at føre tilsyn med Danmarks fabrikker.

Levi Strauss og Jacob Davis opfinder cowboybuksen og tager patent på opfindelsen d. 20. maj, 1873.

Peter Matthiesen, * 1. feb. 1873 i Damgade 24, † 18 jul 1947 i Damgade 24. Han blev gift med Ellen Jessen Kolmos, 14. okt. 1903 i Nordborg, * 31. okt. 1878 i Hellesøvej 43 (datter af Jes Petersen Kolmos og Ellen Matthiesen), † 16. maj 1952 i Damgade 26.

Børn:

- i. Peter Matthiesen, * 22 jan 1904 i Damgade 26,
- ii. Eleonora Matthiesen * 21. dec. 1904.
- iii. Ellen Matthiesen, * 22. sep. 1907 i Holm, † 3.
- iv. Kjestine Matthiesen * 23 jul 1913
- v. Jes Matthiesen * 8. feb. 1915.
- vi. Katrine Matthiesen, * 17. jun. 1918 i Damgade 26, † 16. dec. 2010. Hun blev gift med Jørgen Hauberg, 14 jul 1962 i Havnbjerg, * 24. feb. 1922 i Nyborg, † 1. nov. 2015 i Tangshave Nordborg.

Peter Matthiesen gik i skole i Holm. Efter skolegangen blev han smedelærling i Himmarn, hvor han blev udlært, kom senere på beslagskole i Altona. Peter Matthiesen fik et stykke jord af sin fader og

opførte herpå smedeværksted og beboelseshus. I krigen 1914-18 var Peter Matthiesen indkaldt og i længere tid beskæftiget på en geværfabrik i Spandau.

År. 1874

Anarkisterne forbydes i Spanien

Alfonso 12. indsættes af militærkup, i Spanien

Jernbanestrækningen Roskilde-Kalundborg indviedes 30. december.

Død den 6. mar. 1874 i Genova i Italien

Grevinde Danner * 21. apr. 1815 som Louise Christine Rasmussen, viet den 7. aug. 1850 ” til venstre hånd ” med Frederik 7 af Danmark. Louise Rasmussen tildeltes ved samme lejlighed titlen Lensgrevinde Danner.

Grevinde Danner oprettede Frederik den Syvendes stiftelser i København. (” Frederik den syvendes stiftelse for ubemidlede og trængende fruentimmere af Almuen ”), samt på Jægerspris Slot (” Frederik den syvendes stiftelse for hjælpeløse og forladte pigebørn af Almuen ”) Grevinde Danner blev gravsat i en åben kæmpehøj i Jægerspris Slotspark. Hun testamenterede sin formue på 7 millioner til stiftelserne, som eksisterer den dag i dag og stadig udfylder en social funktion.

Regeringen Fønnesbech

Hvornår:

14.07.1874 – 11.06.1875

Hvem:

C.A. Fønnesbech, Konsejlspræsident, Finansminister

J.J.A. Worsaae, Kultusminister

Frederik Tobiesen, Indenrigsminister

Niels F. Ravn, Marineminister, Krigsminister (til 26.08.1874)

Otto Rosenørn-Lehn, Udenrigsminister

C.S. Klein, Justitsminister, Minister for Island (fra 01.08.1874)

P.F. Steinmann, Krigsminister (fra 26.08.1874)

År. 1875

Esbjerg anlægges.

Danmark rammes af en økonomisk krise, der varer til først i 1880'erne.

Kvinder får adgang til Københavns Universitet.

Kronemønten indføres i Danmark.

15. februar - Skibet *Dannebrog*; den danske marines sidste linjeskib fra 1850 udtræder og anvendes som kaserneskip til 1894, for derefter at blive ophugget i 1897-98.

8. april - De tre fængslede socialistledere Pio, Brix og Geleff benådes og løslades fra Statsfængslet i Vridsløselille efter næsten to års fængsel.

17. maj - Det første Kentucky Derby afholdes ved Churchill Downs, Kentucky. Det vindes af Aristides.

Whiskeydestilleriet Jack Daniel's grundlægges i Tennessee i USA.

Perioden 1875-1885

Landstinget var nu næppe væsentlig fornyet, hvad personer angik, men tonen var blevet en hel anden. Det forenede Venstres krav om folketingsparlamentarismen havde formået, hvad ikke selve forfatningssagen i 1864 havde kunnet: At samle overklasserne til en kompakt majoritet i Landstinget. Nu og i årene til 1885 hed det for eller imod Det forenede Venstre og dets såkaldte "magtstræv". Og i hele denne periode tabte Højre ikke i Landstinget et mandat, men vandt lejlighedsvis enkelte. Stillingen var 15 medlemmer af Venstre mod 51 medlemmer af Højre, og af Venstres medlemmer stod endda flere Højre betænkelig nær.

Af de nationalliberale var Johannes Nellemann indtrådt i ministeriet, de andre sluttede sig fuldt ud til Estrups politik. Venstre spaltedes i to grupper, den første af de talrige spaltninger, partiet skulle undergå, denne gang efter stillingen til den "fonnesbechske handel", men denne spaltning blev kun af kort varighed. Og Venstre i Landstinget stod fuldstændig uden for Folketingets partidannelser.

I samlingen 1875-76 blev forsvarssagen atter taget op. En del af Venstre viste en vis imødekommenhed og tilbød 30 millioner til "de flydende forter" (søbefæstning af København), men forlangte tillige en indkomstskat. Folketinget opløstes, og nyvalg fandt sted 25. april 1876. Højre led et stort nederlag, og resultatet blev, at forsvarssagen henlagdes. Kampen blev stående i 1876-77, man ønskede ministeriet fjernet, og valpladsen blev finansloven med striden om de fem konstitutionelle punkter. Nu ville Venstre ikke en gang "handle" Estrup bort. I Landstinget under fællesudvalgets indstilling stod nu Carl Ploug som ordfører på ministeriets side — kampen havde

ført til de mest yderliggående nationalliberales fuldstændige tilslutning til Estrup — han udtalte, at ministeriets fordrivelse nu ville være at betragte som en større ulykke end ikke-opnåelsen af enighed mellem de to ting.

Det kunne ikke undgås, at farerne ved forfatningen nu stod tydeligt for alle. Venstres hovedkrav var dette: Ministeriet skulle være i overensstemmelse med Folketinget, og til at tvinge det igennem benyttedes finansloven som middel, idet man gjorde overenskomst med Landstinget om dens affattelse afhængig af, at ministeriet trådte tilbage. Da fællesudvalgets indstillinger kom til forhandling i Folketinget, nægtede formanden Estrup ordet, og mindretalsindstillingen (Vestres) vedtoges med stor majoritet.

Den første provisoriske finanslov efter 1866 udstedtes så 12. april 1877; den støttedes på § 25 og hjemlede bemyndigelse til at afholde nødvendige løbende udgifter inden for forslaget til ord. Finanslov, udgifter, der var vedtagne af begge ting på finansloven 1877-78, og opkræve bestående skatter og afgifter.

Den provisoriske finanslov modtoges af Højre med stor jubel, de nationalliberale sluttede sig alle som en til den, Venstre stemplede vel loven som "*et Udslag af en grundlovsstridig Magt gennem Krænkelser af Folkets Ret*", Grundlovsværneforeningen dannedes, men selv om forbitrelsen var ret betydelig i øjeblikket, var dens årsag vel egentlig mere den, at ministeriet havde fundet et, ganske vist angribeligt middel, til at slippe ud over dødpunktet, og faktisk betød det første provisorium, der havde landstingsflertallets udelte bifald, en sejr for regeringen og en standsning i Vestres fremgang i folket for en kort tid. Samtidig hermed var rigsretsanklagen mod A.F. Krieger, der frikendtes.

Efter Grundlovens bydende forelagdes provisoriet den 5. oktober 1877 for Folketinget som anmærkning til finansloven 1877-78, henvistes til et udvalg og erstattedes efter en bevæget forhandling, der tilendebragtes i den 11. time natten mellem den 7. og 8. november, af en midlertidig finanslov, hvorefter den blidelig hensov i det nedsatte udvalg. Samtidig var Vestres spaltning indtrådt, og Det moderate Venstre trådte ud i livet. Spaltningen i Venstre bød Højre en ny chance.

Som tidligere bemærket var der sket en sammensmeltning mellem de nationalliberale partier og de konservative. Af tingets fremragende medlemmer ved tiden 1866 afgik ved døden Rosenørn-Teilmann 1879, Orla Lehmann 18. september 1870, Gustav Brock 2. december 1878, Jonquières 21. september 1879, Adler 4. december 1878, grev Frederik Moltke 1. oktober 1875. Udtrådte var foruden en del kongevalgte godsejere, hvis mandater udløb, Sehested Juul og C.N. David allerede i 1870. Det kan i denne sammenhæng bemærkes, at i 1880 udtrådte grev C.E. Frijs, og samme år døde C.A. Fonnesbech den 17. maj. Grev Frijs erstattedes af sin søn, Mogens Frijs, Fonnesbech af grev Christian Albrecht Lerche.

Landstinget var efterhånden blevet regeringens hird, det var fra dette ting, den var udgået, størstedelen af dens medlemmer havde sæde i tinget. Kampen med ministeriet opfattedes som en holmgang mellem de to ting om en art supremati, Folketingets adresse besvaredes med modstående adresse fra Landstinget, og forsvaret for regeringens politik førtes af Landstingets fremragende mænd. Det var navnlig A.F. Krieger, der som den ansete jurist førte ordet i forfatningsfortolkningsspørgsmålene, det var atter og atter hans udtalelser, der citeredes landet rundt for ministeriets politik.

Nu skete en ændring i dette forhold. Ved valget 1878 genvalgte grev Christian Moltke til Lystrup, der havde fået sæde i tinget ved lensgreve Frederik Moltkes død, borgmester Nicolai Reimer Rump valgtes samme år, og den 12. november 1879 valgtes professor Henning Matzen i København ved professor Andreas Aagesens død. Matzen havde i året 1873 udgivet sin kendte brochure *Grundloven og Folkets Selvstyre* og i 1874 *Til Gjensvar*. Heri påviser han betydningen af Grundlovens § 25 som "ventil" i finanslovskampe. Hans teorier virkede stærkt, men man tøvede fra Højres side med at tage mod ham som partimand, og ved folketingsvalget i 1876 i København foretrak man den mere liberale borgmester Hans Nicolai Hansen for ham, men i 1879 var hans tid inde. I regeringen sad hans kollega, den juridiske professor Johannes Nellemann, og mellem disse to åbnedes der nu et samarbejde, der i høj grad kom til at præge landets politiske historie.

Der fulgte heraf som nødvendighed, at Krieger trådte i baggrunden, og selv om der hengik endnu nogle år, i hvilke det syntes, som om han var fuldt enig med den nye retning, skulle det senere vise sig, at han ikke kunne følge den i dens yderliggående tendenser.

Årene 1875-81 er mindre bemærkelsesværdige i den politiske historie. Man arbejdede så godt man kunne med de forskellige venstregrupper. Estrups biograf M.P. Friis udtaler, at denne periode betegner et svagt afsnit af Estrups politik. Der var vel i perioden 1879-80 gennemført en del vigtige love, såsom Lov om vekselsager, Lov om gift kvindes rådighed over selverhverv, Lov om kreditforeninger, Lov om statsbanevæsnet og Varemærkeloven m.v., men retsreformen henlagdes, forsvarssagen hvilede stadig, og i perioden 1880-81 gennemførtes kun straffelov for krigsmagten og nogle jernbanelove. Den 24. august 1880 fjernedes kultusminister Fischer af ministeriet, han havde nærmet sig de radikale. Jacob Scavenius erstattede ham, men mange mente, at det var uklogt at fjerne Fischer, der ansås for en mand med usædvanlig stor politisk indsigt og dømmekraft. Det var i samlingen 1880-81, at dyrtidstillæg var til forhandling, og Folketinget opløstes på grund af manglende evne eller vilje, som det lød i Estrups indstilling. Herefter begyndte visnepolitikken. Nu blev der fra Højre offentlig udtalt, at kampen ikke stod mellem Folketing og regering som hidtil siden 1873, men imellem Landstinget og Folketinget, idet dette ville diktere Landstinget finansloven. Valget gik Højre imod, samlingen bragte en finanslovskonflikt, der medførte en midlertidig finanslov, som fornyedes to gange, hvorefter Folketinget opløstes igen med det resultat, at Højre atter tabte 6 kredse. Man fik stadig ingen finanslov. Først efter en hel samlings hede kampe og et fællesudvalg i maj 1882 lykkedes det at opnå enighed, det såkaldte majforlig. Den 10. maj 1882 vedtoges finansloven i Landstinget.

I 1882 holdtes landstingsvalg den 30. september. Af nye medlemmer valgtes ingen. Stillingen blev i det hele uforandret. Under visnepolitikken indskrænkedes tingets arbejde til et rent minimum, Landstinget standsede D.G. Monrads forslag om personlig kommuneskat på formue og indtægt med en dagsorden, hvori visnepolitikken fordømtes, om finansloven førtes mægtige kampe, og i 1883 standsede Landstinget Toldloven, men vedtog en lov om forsvarsvæsnet, som Folketinget så til gengæld standsede med en dagsorden mod regeringen. Den 10. februar 1883 valgtes medlemmer til Rigsretten, og et forslag fra Venstre om at benytte forholdstalsvalgmanen, som tidligere havde været skik, mødtes af Carl Liebe som formand med en kort erklæring om, at denne valgman kun er hjemlet ved valg af udvalg, ikke ved valg til Rigsretten, og at denne sag ikke kunne gøres til genstand for forhandling.

Så blev Rigsretten besat med lutter højremænd, og det var først den 6. februar 1903, at den frikonservative formand Hans Nicolai Hansen genoptog den gamle praksis, hvorved Rigsretten atter fik medlemmer af alle partier. Forsvarssagen trådte nu i forgrunden i forfatningskampen,

forsvarsadresserne kom frem og fik 106.000 underskrifter. Man levede nu på midlertidige finanslove.

1883 var adressernes år, og de store folkemøder, mødet i Herthadalen, i Hillerød, Ballerup og Skanderborg. I dette år dannedes den samlede opposition mod Estrup, der ved valgene i 1884 erobrede København. Året 1883 gik til ende, og 1884 kom med bebudelsen af en ny æra i politikken ved Landstingets nægtelse af den midlertidige finanslov den 29. marts 1884. En 35årig praksis havde suppleret Grundlovens regler med reglen om en midlertidig finanslov for det tilfælde, at den nye ordinære ikke ved udløbet af en periode skulle være vedtaget. Den angik "løbende udgifter", der kunne afholdes, men mellem Landstingets og Folketingets statsrevisorer var der opstået uenighed om forståelsen af ordet "løbende", såvel som om forholdet til den ældre finanslov.

Da forslaget om en midlertidig finanslov kom til behandling i Landstinget, udtalte flertallet i Finansudvalget, der bestod af N.B. Breinholt, Frederik Vilhelm Steen Danneskiold-Samsøe, H.H. Kayser, Henning Matzen, Ferdinand Mourier-Petersen, Simon Peter Raben og Schlegel, at den midlertidige finanslov ikke kunne tilrådes, det var en uden for Grundloven liggende nødhjælp af tvivlsom værdi, der kunne bruges i nødstilfælde, men ikke, når Folketinget havde 6 måneder til finanslovens behandling. Man ville de lange rigsdagssamlinger til livs. Udvalget foreslog loven forkastet, og det blev den.

Praktisk betydning fik dette ikke straks; thi Landstinget vedtog den 31. marts Folketingets finanslov, medens det den 30. maj forkastede Folketingets lovforslag om en sammenknytning af spørgsmål om toldreformen med den spanske handelstraktat, der var til forhandling på Rigsdagen.

Den 4. oktober 1884 brændte Christiansborg Slot, og Rigsdagen rykkede ind i kasernen i Fredericiagade, hvor Estrup ikke tog ordet efter Holstein-Ledreborgs tale i finanslovsdebatten, og Folketinget vedtog en dagsorden, hvori forhandling med ministeriet erklæredes for ørkesløs.

13. januar – Albert Schweitzer, alsacisk organist, teolog og læge. Modtog Nobels Fredspris i 1952.

Regeringen Estrup

Hvornår:

11.06.1875 – 07.08.1894

Hvem:

J.B.S. Estrup, Konsejlspræsident, Finansminister

Hilmar Finsen, Indenrigsminister (29.08.1884 – 07.08.1885)

H.P. Ingerslev, Indenrigsminister (07.08.1885 – 15.01.1894),

Minister for offentlige arbejder (fra 15.01.1894)

H. Hørring, Indenrigsminister (fra 15.01.1894)

J. Nellesmann, Justitsminister, Minister for Island

N.F. Ravn, Marineminister, Krigsminister (01.04.1881 – 12.09.1884)

Erik Skell, Indenrigsminister (til 29.08.1884)

Otto Rosenørn-Lehn, Udenrigsminister (01.10.1875 – 21.05.1992)

Fr. Dreyer, Krigsminister, Marineminister (begge 28.07.1877 – 04.01.1879)
W. Kaufmann, Krigsminister (04.01.1879 – 01.04.1881)
Jesper Bahnsen, Krigsminister (fra 12.09.1884)
Tage Reedtz-Thott, Udenrigsminister (fra 21.05.1892)
C. Goos, Kultusminister (fra 10.07.1891)
J.C.H. Fisher, Kultusminister (til 24.08.1880)
Fr. Moltke, Udenrigsminister (til 01.10.1875)
W. Haffner, Krigsminister, Marineminister (begge til 28.07.1877)
Jacob Scavenius, Kultusminister (24.08.1880 – 06.07.1891)

År. 1876

10. maj til 10. november - Centennial Exhibition, den første officielle verdensudstilling i USA afholdes i Philadelphia.

25. juni – Slaget ved Little Bighorn i USA, hvor Sitting Bull og Crazy Horse vandt en sejr over det 7. kavaleri under ledelse af Custer.

1. august – Colorado bliver optaget som USA's 38. stat.

26. december – Et snerydningstog forulykker mellem Horsens og Tvingstrup (Hansted-ulykken).

Hansted-ulykken 26. december 1876.

Et snerydningstog med to lokomotiver og et antal vogne til snekastere forulykkede mellem Horsens og Tvingstrup.

På grund af stærkt snefald og fygning afsendtes fra Århus et snerydningstog bestående af en snepløj, 2 godstogslokomotiver samt nogle vogne med snekastere. Foruden lokomotivpersonalet var der på hvert lokomotiv en baneformand, der skulle holde udvig. Da toget kørte af sted i jævn fart ved Hansted, mærkede snekasterne pludselig et voldsomt stød og blev slynget rundt mellem hinanden. Mange var så skrækslagne, at de forsvandt ud over markerne. Da de mere modige nåede frem til lokomotiverne, så de, at det ene lokomotiv stod helt oppe på det andet, og samtlige syv mand på de to lokomotiver var dræbt – på stedet.

Ulykken er aldrig blevet fuldt opklaret.

En ledvogter tæt ved ulykkesstedet havde set de to lokomotiver passere med en halv maskinlængdes afstand. Dette tyder på, at koblingen mellem de to maskiner var sprængt under snepløjning, uden at lokomotivpersonalet havde opdaget det. Da det forreste lokomotiv kørte fast i en drive, er det bageste kørt op i det med voldsom kraft. Det er også muligt, at man med vilje havde afkoblet, så bageste lokomotiv kunne hjælpe det forreste frem med stød.

Hartvig Rambusch anfører i *En gammel Jernbanemands Erindringer*, at "havde personalet haft større erfaring i snekørsel, hvis f.eks. W. Bailey eller E. Wright havde været den ene af lokomotivførerne, så var denne ulykke næppe sket".

På grund af ulykken blev der straks udgivet flere forebyggende bestemmelser. Den vigtigste var den, at der ikke måtte forceres driver uden foregående standsning, ved hvilken vognene med snekastere osv. skulle frakobles, før pløjning begyndte.

9 personer omkom, og 26 blev kvæstet

Bageriet Reinh van Hauen grundlægges på Gammel Kongevej.

År. 1877

Estrup gennemfører med kongelig sanktioner den første konservative finanslov uden om folketinget.

Englands dronning Victoria udråbes til kejserinde af Indien.

6. januar – Ugebladet *Familie Journal* udkommer for første gang

Den 6. december – Thomas Edison demonstrerer den første fonografoptagelse, idet han reciterer 'Mary Had a Little Lamb.'

Thomas Alva Edison (11. februar 1847 i Milan, Ohio – 18. oktober 1931 i West Orange, New Jersey) var en amerikansk telegrafist, opfinder og forretningsmand som udviklede en lang række vigtige forbrugsvarer. Blandt hans opfindelser var fonografen (1877), en forbedring af den elektriske glødelampe (1879) og diktafonen (1887).

Edison har patent på over 1000 opfindelser. Han var en af de første i verden med privat udendørs pool i sit sommerhus i Florida, *Edison & Ford Winther Estates*.

År. 1878

Den 11. februar – Den Internationale Arbejderforening, stiftet af Louis Pio i 1871, reorganiseres under navnet Socialdemokratisk Forbund (senere Socialdemokratiet).

28. februar – Bland bill vedtages i USA i et forsøg på at hæve sølvets værdi.

Den 3. marts – Freden i San Stefano mellem Rusland og Tyrkiet.

Anna Petersen Grau, * 11. dec. 1878 i Ramsdam 8, † 4. maj 1953 i Møllegade 75. Hun blev gift med Lauritz Nissen Høi, 13 jul 1905 i Nordborg, * 6. nov. 1880 i Mjels (søn af Hans Nissen Høi og Anna Maria Rasmussen), † 17 jan 1979 i Damgade 26.

Børn:
i. Marie Nissen Høj * 9. maj 1906
ii. Anna Nissen Høj * 30. jan. 1915 Holm.

År. 1879

Edison opfinder den elektriske glødelampe.

Tyskland og Østrig trækker løftet om en folkeafstemning angående Slesvigs nationale tilhørsforhold tilbage.

28. december – Broen over Tay i Skotland styrter sammen under et persontog – over 70 personer omkommer.

31. december – Thomas Edison demonstrerer sin opfindelse glødelampen i Menlo Park, New Jersey

En **glødelampe**, **glødepære** eller i daglig tale **pære** eller **elpære**, er en elektrisk modstand, der er designet til at kunne klare høje temperaturer (ca. 2500 °C).

Glødepærer omdanner elektrisk energi til elektromagnetisk energi. Den er derfor en transducer. Noget af den elektromagnetiske energi er synligt lys – ca. 3%. Resten er infrarød (IR) varmeenergi. Den lave udnyttelse af energien til fremstilling af synligt lys er årsagen til, at glødepæren i dag ofte erstattes af sparepærer som fx LED-lamper og kompaktlystofrør, der har højere virkningsgrad.

Glødetråden er lavet af et stof som er elektrisk ledende og som kan tåle høje temperaturer; f.eks. grundstoffet wolfram (eng.tungsten). Glødetråden er indesluttet i en glaskolbe, der er pumpet delvis lufttom og fyldt med en inert gasart som f.eks. Argon.

År.1880.

D.S.B. oprettes.

De første cykler ses i det københavnske gadebillede.

En **cykel** er almindeligvis et pedaldrevet køretøj, hvor en let ramme forbinder to eger-opspundne hjul. Der findes dog mange cykeltyper, som ikke holder sig inden for denne beskrivelse – f.eks. handicapykler, der drives af armkræfter, vandcykler uden hjul og ladcykler med tre hjul.

Cyklens fremdrift bliver produceret af en **cyklist**. Selve ordet "cykel" er en forkortet udgave af *bicykel*, der i 1868 er hentet fra det engelske ord "bicycle", der betyder to-hjul. (Oprindeligt græsk: bi = to og cyklus = ring/kreds).

Det er omstridt, hvem der opfandt cyklen, men der er enighed om, at Karl von Drais' sparkecykel fra 1817 udgør et afgørende gennembrud. Denne grundmodel, hvor rytteren sad overskrævs og sparkede sig frem ved at sætte fødderne på jorden, er siden blevet videreudviklet med bl.a. pedaler, kædeetræk, luftringe, friløb og gear.

Siden ca. 1890 har cykeltrafikken haft enorm betydning for bevægelsesfriheden for den brede befolkning. Frem til slutningen af 1950'erne udgjorde cyklen sammen med den offentlige transport den vigtigste mulighed for, at almindelige mennesker kunne komme omkring. I dag er cyklen især vigtig i de største byer, og i København udgør cykeltrafikken f.eks. 30% af den samlede trafik i centrum.

1. februar – Folketælling i Kongeriget Danmark samt på Færøerne.

Lauritz Nissen Høi, * 6. nov. 1880 i Mjels, † 17 jan 1979 i Damgade 26. Han blev gift med Anna Petersen Grau, 13. jul 1905 i Nordborg, * 11. dec. 1878 i Ramsdam 8 (datter af Peter Grau og Anna Jørgensen), † 4. maj 1953 i Møllegade 75.

Børn:

- i. Marie Nissen Høj * 9. maj. 1906.
- ii. Anna Nissen Høj * 30. jan. 1915 Holm.

År.1881

Den første telefoncentral åbner i København (22 abonnenter)

I årene fra 1881-1884 havde striden mellem Landstingets flertal og regeringen på den ene side og Folketingets flertal på den anden side taget en form, der var væsentlig forskellig fra halvfjerdsernes. Reelt var der uenighed om forsvarssagen, hvor Højre holdt på Københavns Befæstning, som venstre var imod. i Landstingets udvalgsbetænkning af 1882 havde dog Carl Anthon Christian Berg, Johan Christian Bonne, Lars Eriksen og Carl Ploug udtalt en frygt for at give denne en fremtrædende plads, W.A. Carstensen havde foreløbig modsat sig den, og Andræ og Ussing modsatte sig den ubetinget. I toldsagen var der ligeledes reel uenighed, idet Landstinget modsatte sig nedsættelsen, og enighed opnåedes ikke, uagtet C.A. Broberg foreslog fællesudvalg prøvet, hvad flertallet modsatte sig. Lovforslag vedrørende gejstligheden og kommunal valgret strandede på Landstingets modstand, men i øvrigt var det, som omtalt i det foregående, ved Venstres taktik, visnepolitikken, udelukket, at egentlig lovgivningsarbejde kunne finde sted.

Det kan altså siges, at der på næsten alle reelle spørgsmål var uenighed. De store reformer, der stod for, og som man erkendte burde søges gennemførte, var på dette tidspunkt: reformer af retsvæsnets,

forsvarsvæsenet, kirkevæsenet, toldvæsenet og fattigvæsenet. Venstre hævdede, at ministeriet Estrup ikke kunne gennemføre nogen af disse reformer på grund af den uenighed om lovenes indhold, der måtte være mellem dette ministerium og Folketingets flertal. Højre svarede hertil, at det lå uden for forfatningen ved fortsat nej at tvinge kongen til at foretage en forandring i ministeriet.

Det vil heraf ses, at medens Venstres indvending var reel, var Højres formel. Der stod imidlertid en meget stærk opinion bag Højre; på delegeretmødet i december 1884 angreb en proprietær Matzen, Slumstrup, Landstinget i så hårde udtryk for dets eftergivenhed, at Wolfgang Haffner måtte protestere mod, at tinget omtaltes i sådanne udtryk, en protest hvortil H.P. Ingerslev og Ploug, den sidste forsonende, sluttede sig. For landets konservative befolkning stod Venstres færd som rettet mod kongen personlig, Venstres manifest af 7. april 1885 udtaler sig om *"skamløse Forsøg, der fra flere Sider ere gjorte paa at stille det danske Folks store Flertal frem som Fjender af Kongemagten"*. Og endelig sluttede Landstingets flertal sig fast om ministeriet. I perioden mellem det første og andet provisorium havde Estrup en tid lang ladet Landstinget føre forhandlingerne med Folketinget uden at gribe ind. I 1884 dannede den foranførte nægtelse af den midlertidige finanslov overgangen til en ny kurs — regeringens kurs.

Lovgive uden Folketinget kunne Estrup ikke, han kunne ikke heller tvinge flertallet i dette ting til at forhandle med ham. Der er endnu den dag i dag ikke fuld klarhed over den offentlige fremdragne episode, at man efter valgene 25. juni 1884 kunne have fået et ministerium Berg, om ikke Scavenius, hvad der var naturligt, og enkelte venstreførere, hvad der kunne synes mindre naturligt, havde arbejdet derimod.

På det almindelige lovgivningsområde var samarbejdet standset, på finansloven forhandlede Venstre stadig, men bortskar i 1884 ca. 8 millioner af det, regeringen havde forlangt. Loven kom i fællesudvalg. Af dettes 15 medlemmer fra hvert ting var følgende af Landstingets Højre: Otto Blom, William August Carstensen, Frederik Vilhelm Steen Danneskiold-Samsøe, Fischer, Wolfgang Haffner, H.P. Ingerslev, Christian Juul-Rysensteen, H.P. Larsen, Henning Matzen, Christian Moltke (Lystrup) og N.F. Schlegel, et medlem, C.A. Broberg, stod ministeriet fjernere; af Venstre sad H.C. Hansen-Kartofte, Theodor Hasle og C.J. Hauerslev i udvalget. Oppositionen havde flertal. Frede Bojsen af Folketinget var formand.

Dette fællesudvalg var så meget mere betydningsfuldt, som følgen af ikke opnået enighed måtte blive en provisorisk finanslov. Året forud havde som meddelt Landstinget brudt med den 35-årige praksis at vedtage en midlertidig finanslov. Den 20. februar 1885 havde regeringen i Folketinget fremsat et forslag til en midlertidig finanslov, der bemyndigede til at opkræve skatter og afgifter, afholde løbende udgifter og nødvendige udgifter efter det fremlagte forslag til finanslov for året med de ændringer, der er vedtagne i begge ting. Dette forslag, der gik langt videre end provisoriet af 1877, vakte en storm i Folketinget, D.G. Monrad udtalte, at Estrup ligeså godt kunne foreslå Folketinget afskaffet, når alle udgifter kunne afholdes, som ministeriet anså for nødvendige, og Landstinget ikke havde været enig med Folketinget i at nægte; selv skældsord som "kæltring" lød i salen. Folketinget bragte forslaget tilbage til den før 1883 brugte form, med udtrykkelig begrænsning til 30. april 1885.

Landstinget fik så forslaget til behandling. Ussing talte mod det, Krieger betonedede, at det var en konstitutionel umulighed at drage grænsen for de nødvendiggjorte udgifter der, hvor begge ting var enige om at nedsætte, han påviste, hvad forresten Holstein havde gjort i Folketinget, at

konsekvenserne heraf ville ramme Landstinget føleligt i fremtiden, betegnede det som en abdikation fra Landstingets side.

Men højreflertallet ønskede forslaget fremmet på forslag af Haffner, Larsen, Matzen, Joachim Bruun de Neergaard og Carl Ploug, og det vedtoges med en redaktionel ændring, som i Folketinget var fremsat af Lars Dinesen og H. William Scharling, hvorved ordene "hovedsummer og enkelte poster" indførtes. Ved "eneste" behandling i Folketinget sloges det fast, at Estrup ville modsætte sig et ændringsforslag, der gik ud på at foreslå, at regeringen ikke skulle kunne afholde udgifter, som var nægtede af et af tingene. Ved eneste behandling forkastede Landstinget den midlertidige finanslov med 41 stemmer mod Venstre, Broberg, Krieger og Ussing. Oxenbøll stemte ikke, Lars Eriksen, Søren Pedersen og M.C.F. Zahn var fraværende.

Herpå fulgte Folketingets adresse til kong Christian IX, hvor det udtales, at der intet håb er om, at forholdet mellem ministeriet og Folketinget kan forandres, og at enhver sag bliver et tvistens emne, villighed til forhandling med en anden regering er til stede, det udtales ikke bestemt, at ministeriet ønskes fjernet, men det stilles til kongens afgørelse, om kampen skal fortsættes eller „historien fra dette øjeblik, da faren er størst, skal regne en periode af nyttigt og enigt arbejde til folkets og fædrelandets vel". Stemmeantallet var 76 mod 16. Landstingets adresse på forslag af Haffner, H.P. Larsen, Henning Matzen, Neergaard og Ploug, fik 44 stemmer mod 12, den beklagede, at finansbehandlingen trækkes i langdrag i Folketinget, at de midlertidige finanslove ikke forstås ens af tingene, stridens årsag er Folketingets krav om, at regeringen skal sammensættes efter Folketingets flertals ønske, visnepolitikken dadles, adressen slutter med ret højtidelige ord, hvori det udtales, at samfundets beståen trues, men at regeringen vil vide at opretholde ordenen, hvortil alle loyale og trofaste borgere vil yde kongen bistand, Landstinget vil stedse forblive sin pligt tro og være rede til imødekommenhed. Den vedtoges d. 19. marts. Krieger, Nellemann, Søren Pedersen og Broberg stemte ikke. Ussing, Estrup og Rosenørn-Lehn var fraværende. Kongen svarede med at betegne finanslovens ikke-vedtagelse som en ulykke, men ministeriet var ingen hindring for finanslovens vedtagelse i Rigsdagen, dets afgang kunne ikke sættes som betingelse. Folketinget forsikredes om, at kongens kærlighed og troskab til Grundloven ikke var mindre end Folketingets, Landstinget takkedes for den beredvillighed, det allerede i gerning havde vist ved finanslovbehandlingen og tilsagnet om at tilstræbe bevarelsen af kongens ret og folkets frihed inden for grundlovens grænser.

Af disse adresser og kongens svar ligger det klart, at venstre her intet mere har udtalt, end at dette ministerium var en hindring for reelt arbejde, hertil har Højre indvendt, at den rent formelle omstændighed, at dette ministeriums bortgang kunne skabe et præcedens for andre ministerier, gjorde det umuligt at tage det reelle hensyn. Og samtidig indeholder Landstingets adresse en mærkelig ytring om, hvad regeringen kan og vil gøre, der kun kan opfattes som: Der er ingen grund til at være bange for at gå til det yderste.

Kongens svar, der denne gang var parafraseret af Estrup, imødegår en af Folketinget ikke fremsat udtalelse om manglende kærlighed til og troskab mod grundloven og bortser ganske fra tingets ønske om og villighed til at forhandle med en anden end Estrup. Svaret blev ikke diskuteret.

Estrup ville altså ikke trække sig tilbage, endnu forelå kun de formelle grunde, frygten for, at Folketingets flertal ved regeringens tilbagetræden skulle flytte overvægten i statsstyrelsen over til Folketingets flertal. Realiteter anførtes ikke, så langt var man inde i den formelle kamp, og en rimelig grund, der kunne være, manglende tillid til, at Venstre kunne optræde enigt, kom slet ikke

frem hverken i adressedebatten eller i agitationen. Så kom fællesudvalget og endnu et forsøg på at skaffe en midlertidig finanslov, det juelske forslag, i Folketinget; det strandede i Landstinget, uagtet Krieger lagde sin autoritet i vægtskålen for at nå en udvej.

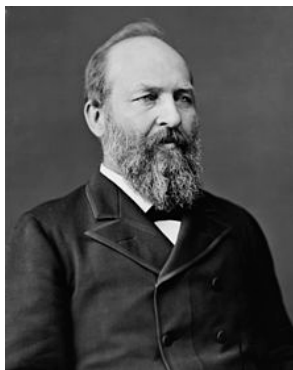
Den 1. april 1885 afgav Landstingets medlemmer i fællesudvalget, Blom, Carstensen, F.V.S. Danneskiold-Samsøe, Fischer, Haffner, Ingerslev, Juul, H.P. Larsen, Matzen, Moltke (Lystrup) og Schlegel en erklæring om, at de var villige til at forhandle med flertallet, men mente dog at måtte fastholde 4 millioner, hvorom der ikke var enighed. Broberg indtog et særstandpunkt, men tiltrådte fremstillingen og beklagede, at der ikke blev lejlighed til at stille et mæglingforslag. Venstre erklærede sig ude af stand til forhandling.

Troligt er det, at man ikke ønskede at købe forlig ved indrømmelser; for det reelle lovgivningsarbejde var der intet at nå, man havde gang på gang udtalt, at når Estrup ville gå, kunne man enes om resten.

Det tør vel også antages, at Venstre imødeså en provisorisk finanslov med ro, den ville kunne være undgået, om man havde strakt sig videre overfor Landstinget, men situationen ville atter og atter vende tilbage, og betingelsen for enighed, den, at begge ting skulle enes om at gøre finansloven til et neutralt territorium, en vej, J.N. Madvig i en pjece i 1882 havde påpeget, kunne ikke benyttes, da finanslovs kampen i virkeligheden var Venstres eneste effektive våben, og stemningen i befolkningen æggede til kampens fortsættelse.

Så sluttede samlingen, Højre kunne sige, at venstre havde nægtet forhandling i fællesudvalget, men Venstre kunne hævde, at regeringen havde afbrudt fællesudvalgets arbejde; det vakte megen uvilje, at det åbne brev, hvormed Rigsdagen sluttede, var dateret 30. marts, medens forligsunderhandlingerne endnu stod på i fællesudvalget. Venstre forlod Folketingssalen, da Estrup oplæste det åbne brev.

Så kom det andet provisorium af 1. april 1885. Dets ordlyd er noget nær Landstingets vedtagelse af Estrups forslag til midlertidig finanslov, dog med den væsentlige afvigelse, at løbende udgifter er erstattede med "*de til statsstyrelsens førelse nødvendige udgifter, deriblandt de udgifter, der er vedtagne af begge Rigsdagens afdelinger ved finanslovsforlaget sidste behandling, dog således, at de på forslaget for 1885-86 opførte summer og poster ikke overskrides.*" I den allerunderdanigste forestilling, der ledsagede loven, indeholdes regeringens nye politik, at søge midler til statsstyrelsens foreløbige førelse efter eget skøn, under ansvar for rigsretten uden at være bunden ved andet end det en gang fremsatte forslag, idet den enkelte vedtagelse i tingene ikke kunne tillægges betydning, når ikke finansloven forelå som et hele.

Regeringen stod ikke alene her. Rigsdagens Højre sluttede sig til dens politik og betonedede i et manifest, at venstre ved at foretrække finanslovens sprængning frem for at tage fornødent hensyn til Landstingets berettigede ønsker havde nødvendiggjort en provisorisk bevillingslov.

Dette manifest fik forøget betydning derved, at 7 medlemmer af Rigsretten havde underskrevet det, nemlig: Christian Cederfeld de Simonsen, Lars Eriksen, Haffner, etatsråd J.C. Jacobsen, H.H. Kayser, Mourier-Petersen og Christian Rasmussen, Ryslinge. Blandt underskriverne savnedes fire landstingsmænd, der tidligere havde stemt med Højre: Broberg, Krieger,

Søren Pedersen og Ussing.

Ganske vist overså man i stridens hede, at rigsretsmedlemmeme ikke havde bundet sig med hensyn til regeringens reelle skøn om. Hvorvidt udgifter var nødvendiggjorte, men det stod fast, at med hensyn til det formelle spørgsmål om lovens grundlovsmødeholdighed garderede disse dommere sig ikke, som C.S. Klein hyppigt havde gjort det i Folketinget ved at nægte at udtale sig. Den provisoriske finanslov fik den provisoriske riffellov i følge.

Den 2. marts – blev Zar Alexander 2. af Rusland dræbes ved bombeattentat.

Den 2. juli – James A. Garfield, nytiltrådt amerikansk præsident, bliver offer for attentat begået af Charles J. Guiteau. Garfield dør 2½ måned senere.

Den 17. oktober – Christen Berg stifter Dagbladet Holstebro-Struer.

År. 1882

Fodboldklubben Tottenham Hotspur stiftes under navnet *Hotspur Football*

Den tyske forsker Robert Koch opdager tuberkulosebacillen.

Første andelsmejeri oprettes i Hjedding.

Andelsbevægelsen

Danmarks første andelsmejeri blev stiftet i Hjedding i 1882, og det viste sig meget hurtigt, at bønderne her havde fundet en organisationsform, der formåede at kombinere det familiedrevne bondebrug med en rationel, industriel masseproduktion af internationalt konkurrencedygtige kvalitetsvarer.

En rentabel smørproduktion krævede større mælkemængder, end en almindelig bondegård kunne præstere, så mejeribruget var længe knyttet til herregårde eller til privatejede fællesmejerier, der købte mælken af egnens bønder. Ved at oprette egne fællesmejerier opnåede bønderne både en effektivisering af mejeriprocesserne, en højnelse af kvaliteten og en større fortjeneste. Med en effektiv centrifugering af mælken til smør blev det også muligt at udnytte restproduktet, skummetmælken, til opfodring af grise, hvilket gav grundlaget for udviklingen af det magre baconsvin, der blev den anden store indtægtskilde på det engelske marked. Også på slagteriområdet tog bønderne andelsprincippet i anvendelse fra 1887. Brugsforeninger, i 1896 samlet i Forenede Danske Brugsforeninger (FDB), blev ligeledes en del af andelsbevægelsen.

Ved andelsselskabsformen var alle leverandører – uanset brugets og husdyrholdets størrelse – medejere. Det betød, at også husmænd med et par køer kunne deltage, hvilket var en vigtig årsag til,

at mange småbrug omkring århundredeskiftet blev så rentable, at de kunne ernære en familie uden supplerende lønindtægter. Gennem det meste af 1800-tallet måtte husmandsfamilier som hovedregel supplere husstandsindkomsten. Mændene oftest med sæsonbetonet lønarbejde, kvinderne ved malkning på større gårde, mens børnene hyppigt var ude at tjene fra 7-8 års alderen. Andelsbevægelsen var således medvirkende til, at den danske husmandsbevægelse formåede at etablere sig som en indflydelsesrig interesseorganisation i årene op mod 1. verdenskrig.

År. 1883

Tuberkel – bacillen findes.
Kampen mod Tuberkulosen kan indledes.

Tuberkulose,” “MTB” eller “TB” (en forkortelse af *tuberkel bakterien*) er en udbredt smitsom sygdom ofte med dødelig udgang. Sygdommen forårsages af forskellige stammer fra mykobakterie-komplekset, som regel *Mycobacterium tuberculosis*. Tuberkulose forekommer typisk i lungerne, men kan også angribe andre organer. Tuberkulose smitter gennem luften, når personer med en aktiv TB-infektion hoster, nyser eller overfører spyt gennem luften.¹ De fleste infektioner er asymptomatiske og latente. Men hos en ud af ti udvikler en latent infektion sig til aktiv sygdom. Ubehandlet tuberkulose dræber over 50% af de smittede.

Klassiske symptomer på aktiv TB er kronisk hoste med blodigt opspyt, feber, nattesved, og væggtab. (Før i tiden kaldte man TB for "tæring", fordi patienterne tabte vægt.) Infektion i andre organer giver mange forskellige symptomer. Diagnose af aktiv TB kræver en røntgenundersøgelse (som regel af brystkassen) samt mikroskopisk undersøgelse og dyrkning af kropsvæsker. Latent TB kan diagnosticeres med en tuberkulinprøve og blodprøver. TB er svær at behandle, og man er nødt til at tage antibiotika i en længere periode. Sociale kontakter screenes og behandles, hvis det er nødvendigt. Antibiotikaresistens er et voksende problem i behandlingen af infektioner med multiresistente tuberkulosebakterier (MDR-TB). TB forebygges ved at screene folk for sygdommen og vaccinere med calmette-vaccine.

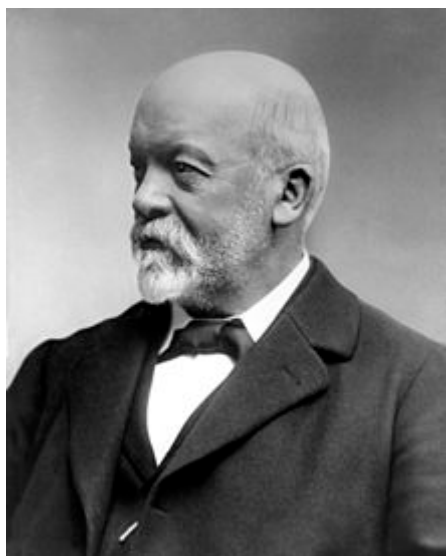
Ekspertter mener, at en tredjedel af verdens befolkninger smittet med *M. tuberculosis*, og der kommer nye tilfælde til hvert sekund. I 2007 var der ca. 13,7 millioner aktive, kroniske tilfælde på verdensplan. I 2010 kom der ca. 8.8 millioner nye tilfælde, og 1.5 million døde som følge af sygdommen, mest i ulande. Det totale antal tuberkulose tilfælde er dalet siden 2006, og antallet af nye tilfælde har været i tilbagegang siden 2002. Tuberkulose er ikke jævnt fordelt i verden. Ca. 80% af befolkningen i mange asiatiske og afrikanske lande tester positiv ved tuberkulinprøver, mens tallet i USA kun er 5-10%. Der er flere tilfælde af TB i ulandene, da folk der typisk har et svækket immunforsvar. Når disse mennesker får tuberkulose, er det typisk, fordi de er smittet med HIV og udvikler AIDS.

Den 4. januar - Magasinet *Life* udkommer for første gang.

27. august – Vulkanøen Krakatau eksploderer i Sunda-strædet mellem Sumatra og Java.

23. oktober – Metropolitan Operaen i New York åbner.

16. december – Tyskeren Gottlieb Daimler tager patent på petroleumsmotor med glødetænding til anvendelse i motordrevne køretøjer

Gottlieb Daimler (17. marts 1834 – 6. marts 1900) var en tysk ingeniør, der konstruerede de første personbiler (sammen med Carl Friedrich Benz).

De lærte aldrig hinanden at kende, men deres navne indgår i en fælles bilfabrik, der blev dannet i 1926: Daimler Benz AG længe efter Gottliebs død. Men hans navn indgik ikke i det senere så berømte bilmærke: Mercedes-Benz.

Blandt hans tidlige opfindelser kan nævnes:

Udtagelse af det første patent på en benzinmotor (1883)

År. 1884

Claus Madsens dagbog beretter efter Citat fra Dybbelposten: I landsbyen Holm henlever 18 gamle personer, hvis alder udgjør 1467 år, følgelig bliver deres gennemsnitsalder 84 ½ år

De første socialdemokrater indvælges i folketinget.

Den første arbejdsgiverorganisation oprettes.

Den 23. oktober – Metropolitan Operaen i New York åbner.

Den 16. december – Tyskeren Gottlieb Daimler tager patent på petroleumsmotor med glødetænding til anvendelse i motordrevne køretøjer

År. 1885

En konservativ regering styrer frem til 1901 Danmark uden om folketingets flertal.

Den 1. februar – Folketælling for København og Frederiksberg

Den 3. januar – Den laveste temperatur nogensinde (uden for Antarktis) blev målt i Verkhojansk i Sibirien: -68,0 grader Celsius.

Perioden 1885-1890

Forinden fremstillingen af de politiske begivenheder på Landstinget fortsættes, skal der gøres et par bemærkninger om tingets sammensætning og samtidig om valgene 1886. I perioden 1875-86 var afgået ved døden Fischer den 16. august 1885, Rosenørn-Teilmann den 10. januar 1879, stiftamtmand Henrik Christian Nielsen, der udtrådte 13. marts 1882, etatsråd C.A. Broberg, død 30. april 1886, Moltke til Bregentved, død 1. oktober 1875, Magius, død 11. juni 1884, A.C. Andersen

til Søvertorp, død 22. december 1882, N.E.B. Brasch, død 29. januar 1884, Christian von Jessen, død 6. februar 1884. Søren Pedersen udtrådte i juni 1885 efter provisoriet, som han ikke kunne slutte sig til. Brinck-Seidelin var udtrådt 1. februar 1875.

Af nye medlemmer var i de afdødes sted trådt professor Carl Goos, grev Christian Danneskiold-Samsøe (tidligere valgt for 6. kreds) som kongevalgte, ved suppleringsvalg grosserer Harald Hansen, gårdejer P. Pedersen, grev Christian Albrecht Lerche, kaptajn J.L. Tvede, grev Christian Ahlefeldt-Laurvig, borgmester Harald Høst, kammerherre Sophus Skeel og godsejer H.P. Ingerslev. På grev Lerche nær genvalgte disse ved det ordinære valg 1. oktober 1886. Af nye valgte lensbaron Tage Reedtz-Thott, hofjægermester Hannibal Sehested, professor, senere biskop Hans Valdemar Sthyr og på Færøerne sysselmand Klæmint Olsen. Partistillingen blev uforandret, idet dog Højre mistede et medlem for 8. kreds, prokurator Zahn, der var valgt ved suppleringsvalg.

Da rigsdagssamlingen begyndte den 5. oktober 1885, ventede man, at den provisoriske finanslov ville blive forelagt i Folketinget; Estrup forelagde imidlertid først finansforslaget for året 1886-87. Venstre forelagde derfor den 8. oktober ved C.C. Alberti provisoriet, men regeringen nægtede at tage hensyn hertil. Den 21. oktober havde Estrup bebudet provisoriets forelæggelse, men den dag skete typograf Julius Rasmussens attentat på ham, Rigsdagens møder udsattes til den 8. december og en række provisoriske love til "ordenens opretholdelse" blev givne: Gendarmeriloven, presseprovisoriet m.fl.

Finansprovisoriet fremlagdes først i Folketinget den 21. januar 1886 og nægtedes overgang til anden behandling den 25. Man stod nu uden sædvanlig lovlig hjemmel til afholdelse af udgifter og opkrævning af indtægter, medens Rigsdagen var samlet, og den 26. januar udstedtes så en kgl. resolution, der i denne henseende skulle gælde som finanslov, den mødtes af Folketingets protest med 72 stemmer mod 14, og betegner vel nok yderpunktet i hele forfatningskampen, hævdelser af sætningen om de gældende loves uafhængighed af finansloven mod Venstres skarpe protest. De tre provisorier var forelagte i Landstinget, der henviste dem til udvalg. Først ved forliget i 1894 ophævedes de. De var "forelagte" den påfølgende Rigsdag og bestemmelsen i Grundlovens § 25 således sket "fyldest".

I denne rigsdagssamling behandlede en lejlighedslov om arbejdsløshed, hvor regering og Landsting ønskede bevillinger til arbejder, Folketinget en statsgave. Loven strandede. Folketinget nægtede Toldloven overgang til 2. behandling og forkastede et af regeringen fremsat grundlovsforslag, hvori uenighed mellem tingene tænkte afgjort ved lodtrækning. Samtidig fremsatte Christian Juel i Folketinget (ikke at forveksle med Landstingets Christian Juul-Rysensteen) og Klein sammesteds grundlovsforslag det første nægtedes overgang til 2. behandling. Finansloven nægtedes ligeledes overgang.

Den 23. januar forelagde Estrup det samme finanslovsforslag i Landstinget; han ønskede ikke at Landstinget skulle betages "dets forfatningsmæssige adgang til at øve indflydelse på finansforvaltningen i det nævnte finansår." Folketinget protesterede, og 14 medlemmer af Venstre i Landstinget nedlagde indsigelse, Krieger talte mod forelæggelsen og hævdede, at en finanslov ad ruten Landsting, Folketing, regering var en forfatningsmæssig umulighed, diskussionen en privat samtale uden statsretlig betydning. Ussing delte væsentlig Kriegers opfattelse, men forslaget henvistes til et udvalg bestående af Ahlefeldt-Laurvig, Blom, Bonne, Breinholt, Carstensen, Christian Danneskiold-Samsøe, Haffner, Juul-Rysensteen, Larsen, Matzen, Christian Moltke, W. Petersen, Raben, Schlegel og Nicolai Elias Tuxen.

Ved 2. behandling udeblev Venstre og Krieger, men så sluttedes samlingen, inden behandlingen var til ende. Under samlingen 1886-87 faldt to domme, der fik politisk betydning; den første var højesteretsdommen af 15. oktober 1886, hvori det statueredes, at de provisoriske love ikke berørtes af den ved privat initiativ fremkaldte forkastelse, og således kunne overleve en rigsdagssamling. Det siger sig selv, at denne dom toges til indtægt for Højres agitation; men den kaldte i Højre stemmer frem til modsigelser fra mænd, der tidligere havde støttet den konservative sag. Således udtalte gehejmekonferensråd J.N. Madvig i en pjece, der trykt som manuskript, tilstilledes de fremragende agerende i kampen, sin anskuelse om, at højesteretsdommen var urigtig, støttet på vægtige citater fra grundlovsforhandlingerne og fremsat med stor sindighed og kløgt. Til disse betragtninger, som han altså ikke udgav offentligt, men som alle interesserede kendte, føjede han en opfordring til at søge at komme ud af konflikten, båret af hans medfødte frisind og varme kærlighed til fædrelandet, der ved sin smukke og hensynsfulde form vil leve som et minde om en af århundredets største mænd, der højt op i oldingeårene bevarede sindet mærkelig frisk og påvirkeligt. Den anden dom var dommen over Christen Berg i holstebroaffæren, der vil være almindelig kendt, efterfulgt af Bergs fængsling under rigsdagsforhandlingerne, en, som det nu synes, ikke retfærdiggjort foranstaltning, der vakte dyb mislyd og sent vil blive glemt.

Medens Berg sad fængslet, førtes under dybeste hemmeligheds slør på et privat fredhelligt sted forhandlinger imellem mænd af begge ting. Man var så vidt, at en finanslov kunne vedtages, ja den var endogså antaget af ministeriets chef, så rejstes modstand mod kompromiset af medlemmer af regeringen, der senere skulle vise sig mere medgørlige, og forhandlingerne sank tilbage i mørket.

I efteråret 1886 samledes Rigsdagen den 3. oktober; Venstre ændrede nu taktik og vedtog finanslovens behandling; man begyndte at forhandle, og 2. november 1886 stadfæstedes Lov om konvertering af statsgælden; finansprovisoriet henvistes til et udvalg, men allerede 8. januar 1887 opløstes Folketinget, da regeringen mente, at finanslovbetænkningen vidnede om, at intet resultat kunne nås.

I 1886 var befæstningen af København begyndt ad provisorisk vej ved bevillingen på finanslovene. Valget 1887 bragte Højre nogen fremgang, partiet talte nu 27 medlemmer i Folketinget. Den 1. februar 1887 samledes Rigsdagen igen, samlingen bragte lidet, men det var nu blevet praksis, at regeringen gennem Landstingets finanslovsbehandling erfarede, hvad dette ting ville gå med til, og derefter rettede sine bevillinger på de provisoriske finanslove. Landstinget var således en art rådgivende forsamling, der i forening med regeringen udøvede det finansielle lovgivningsarbejde og befæstede København.

I 1887 begyndte man at gøre enkelte love færdige fra Rigsdagen, en lov om selvejere på Bornholm, om byggeforhold i København, om beskatning af brændevin, om roesukker, husdyravl m.fl.

Riffelprovisoriet hævdedes provisorisk den 15. april 1887, det syntes, som om der var stemning oppe for tilnærmelse mellem Folketing og regering, Holstein forhandlede med Carl Tvermoes, og der bragtes gennem dem en forhandling i stand mellem Hørup-Bojsen og Nellemann-Estrup. Den førte dog ikke til andet, end at Berg nedlagde sit hverv som Folketingets formand.

Denne forligsforhandling, der førtes mellem regering og Folketing, ikke som den forberørte imellem landstings- og folketingsmedlemmer, var mere officiel end den forrige; den foregik i ministerværelserne og faldt, fordi menige medlemmer af Venstre — Victorinus Pingel sammenlignede dem med capitolinske gæs — "råbte gevalt og fik Berg til at demonstrere".

I samlingen 1887 til 1888 forelagdes straks 4 provisorier i Landstinget, derefter den 7. oktober Gendarmeriloven og den 17. Riffelloven og loven om dens ophævelse; finansloven behandlede i Folketinget, og her fulgte Berg sin udtalelse fra ellingemødet den 10. juli 1887 at stemme imod finansloven ved 3. behandling, hvad han gjorde til sin død. Den provisoriske finanslov nægtedes overgang til 2. behandling på Holsteins forslag den 17. oktober, og Rigsdagens møder udsattes til 5. december, hvorefter et nyt provisorium udstedtes.

Landstinget beholdt endnu de provisoriske love og tog meget ublidt mod de af Folketingets medlemmer indbragte vedtagne lovforslag, såsom Lov om kvinders valgret i kommunale sager, men pludselig forandredes slagmarken ganske ved Margarine-loven, der kom til at indtage en højst mærkelig plads i vor politiske historie.

Landmændene i Landstinget samlede ved den fare, de så i margarinefabrikationens konkurrence med smørret, og enedes med Folketingets landmænd om at møde fabrikationen med forholdsregler. Dette ønskede Viggo Hørup at benytte til på den økonomiske fællesinteresses grundlag at danne et agrarisk mellemparti. Regeringens flertal, byernes Højre, arbejderpartiet og Bojsens gruppe stillede sig mod Hørups politik, hvortil Holstein-Ledreborg havde sluttet sig. Følgerne af denne konstellation blev påskeforhandlingerne, hvor 8 jyske bønder med Villars Holm i spidsen førte direkte forhandlinger med Estrup om at bevilge 8 millioner til Københavns Befæstning og afvikling af provisorierne, forhandlinger, der strandede, hvorefter Folketinget vedtog en dagsorden mod "befæstningen" og der den 20. april udkom en kgl. resolution, i kraft af hvilken de 8 millioner anvendtes.

I samlingen 1888-89 kom i Landstinget den 1. april 1889 tillægsbevillingsloven til forhandling, hvor krigsministeren stillede forslag om at genindsætte de 8 millioner til fæstningen, der var udstemt af Folketinget. Andræ forlangte, at der skulle stemmes om sagens foretagelse, der ikke kunne ske, da 3/4 af stemmerne ikke kunne samles derfor. På et nyt møde gentog Andræ sin fordring, og afstemningen om denne sag hindredes, Højre måtte nøjes med, at grev Christian Moltke på partiets vegne udtalte sig for bevillingen. Det mindretal, der forhindrede forslaget, var: Venstre, Krieger og Andræ.

Samlingens resultater var en del love, deraf flere jernbanelove, Lærlingeloven, Brandforsikringsloven for landbygninger, Teaterloven, Bygningsloven for København, Bonusloven, Lov om Rigsarkivet, Hundeloven og flere andre, i alt 40 love. Finansloven vedtoges ikke, den nåede i Landstinget kun anden behandling.

I denne periode var Venstres organisation uden for Rigsdagen blevet dannet; på Rigsdagen stod Bojsens flertalsgruppe og Hørup-Holsteins gruppe som forhandlende mod Bergs gruppe, der ikke forhandlede. Samlingen 1889-90 gav kun ringe resultat. Hørup og Bojsen gerådede i stærk modstrid, den 3. januar opløstes Folketinget, Holstein og Hørup fremsatte et forslag til en midlertidig finanslov for 1889-90 den 21. marts 1890, men forslaget blev ikke fremmet; for 1890-91 ville man ikke fremsætte det.

Den 1. april 1890 forelå for Landstinget "forslag til beslutning af Landstinget i anledning af finanslovsforslaget". Under dette forslags eneste behandling udtalte ordføreren, Schlegel, at da finansloven for året 1890-91 først den 28. marts var tilstillet Landstinget, havde man ikke tid til inden finansårets udløb at sætte forslaget under behandling i tinget. Da tinget allerede i 1885 havde fraveget den praksis at vedtage foreløbige finanslove, foreslog han det omdelte forslag vedtaget.

Dets ordlyd er følgende: *"Da Folketinget har tilbageholdt forslaget til finanslov for 1890-91 så længe, at det er umuliggjort Landstinget at underkaste dets enkeltheder en drøftelse, beslutter Landstinget i tillid til, at regeringen ligesom i tidligere år ikke stiller større krav, end hvad der anses for nødvendigt til statsstyrelsens forsvarlige ledelse, og idet Landstinget fralægger sig ethvert ansvar for, at der ikke tilvejebringes nogen regelmæssig finanslov for næste finansår, eftersom den hertil fornødne forhandling mellem tingene uden dets skyld er afskåret, at tiltræde regeringens forslag til finanslov for 1890-91 i dets helhed med de til samme i Folketinget af regeringen stillede ændringsforslag."*

Af Venstre talte Thomas Nielsen og J. Pedersen mod forslaget. Hovedindvendingen var denne, at præmisserne var ukorrekte. Når finanslovsforslaget først så sent kom Landstinget i hænde, skyldtes dette i første række opløsningen i december 1889, hvorefter valget i januar 1890 bragte 26 nye medlemmer og 3 nye mænd i finansudvalget, der var ikke ringeste årsag til at gå af vejen for en midlertidig finanslov, og Rigsdagen kunne såre vel forblive samlet noget længere endnu, hvorhos de af regeringen på forslaget optagne 3 millioner til befæstningsanlæg gjorde sagen endnu værre. Thomas Nielsen betonedede skarpt, at den omstændighed, at flertallets ordfører fralagde sig ansvar, ikke kunne hæve ansvaret. Matzen replicerede; som Thomas Nielsen sagde, var han højt oppe, han udtalte historiens dom om folketingsflertallets fremgangsmåde, og til ham sluttede sig Frederik Vilhelm Steen Danneskiold-Samsøe, af Landstingets moderate højremænd, der udtalte, at vel gav man herved ministeriet et tillidsvotum, der næsten satte tinget ud af spillet, men anden vej var ikke mulig.

Beslutningen blev vedtaget med 40 stemmer mod 14. Nellemann stemte ikke, Estrup var fraværende. Folketinget protesterede på forslag af Venstres bestyrelse mod landstingsbeslutningen, og samme dag sluttedes samlingen. Efter samlingen begyndte opførelsen af Middelgrundsfortet og Frilageret i København. Medens uoverensstemmelserne tidligere havde været væsentlig indskrænket til finansloven, åbnedes nu en vid mark for strid, og venstre opfattede det skete som "en afbrydelse af enhver forhandling om udjævning af gamle stridspunkter, idet Landstinget havde knæsat den sætning: når tingene er uenige, regerer regeringen alene på alle områder".

Den 12. juni 1890 nedlagde Holstein-Ledreborg sit mandat som folketingsmand med disse ord: *"En Tilbagevenden til den Grundlov, vi har haft, er umuliggjort; thi den kan kun naas ad én Vej: Forstaaelse i Kraft af fri Forhandling paa Grundlag af Agtelse for hinandens Ret, og samtidig er Forudsætningen for min Politik bristet baade Nu og i Fremtiden"*.

Holstein havde været sjælen i den forhandlingspolitik, der fra Venstres side havde været drevet i slutningen af firserne, og hvis formål havde været enhver forhandling, kun ikke provisoriernes godkendelse. Bojsen blev hans arvtager. Han og hans parti fattede den beslutning at fortsætte forhandlingspolitikken uanset det skete, og herved inaugureredes det moderate partis politik, der under hans førerskab lededes til systemskiftet 1901, holdt sig et års tid efter men efter en hård kamp i vælgerfolket, fortsat i en årrække, førte til det moderate partis opløsning. De andre grupper af Venstre, der siden da end ikke indrømmede de moderate venstrenavnet, stod vel ikke straks klart på et bestemt standpunkt, men efterhånden klaredes dette og kom til at hvile på Holsteins ord, "at enhver fred, der erhverves på grundlag af anerkendelse af provisoriet, var en "rådden fred". Højre og dets regering måtte vige. Forlig var en umulighed".

Den 13. maj – AaB stiftes under navnet "Aalborg Cricketklub"

Den 6. juli – Den første vaccination mod rabies tages i brug; den er udviklet af den franske biolog Louis Pasteur.

Grover Cleveland bliver præsident i USA

75 shetlandsponyer bliver for første gang importeret til USA af Eli Elliot.

3. januar – Den laveste temperatur nogensinde (uden for Antarktis) blev målt i Verkhojansk i Sibirien: -68,0 grader Celsius.

1. februar – Folketælling for København og Frederiksberg.

13. maj – AaB stiftes under navnet "Aalborg Cricketklub"

6. juli – Den første vaccination mod rabies tages i brug; den er udviklet af den franske biolog Louis Pasteur.

21. oktober – Attentatforsøg mod konseilspræsident Estrup

Den 21. oktober 1885 kulminerede den politiske krise mellem Højre og Venstre, som man normalt kalder forfatningskampen, da en ung liberal idealist udførte det eneste attentatforsøg mod en dansk toppolitiker i nyere tid.

Forsøget på at dræbe regeringslederen J.B.S. Estrup mislykkedes dog. Ikke desto mindre udløste begivenheden en række nye tiltag mod oppositionen fra regeringens side og indvarslede den såkaldte provisorietid, hvor Estrups regering med kongens opbakning reelt regerede landet uden om Rigsdagen.

I Danmarks ellers ikke-voldelige politiske historie står episoden som en markant undtagelse. Men i den brede fordømmelse af attentatforsøget kan også ses en bekræftelse på, at politisk motiveret vold ikke historisk har været en aktiv del af det danske folkestyre. Selvom datidens politiske opposition til tider benyttede en nærmest revolutionær retorik under forfatningskampen, handlede attentatmanden på egen hånd, og attentatforsøget blev enstemmigt fordømt af både konservative, liberale og socialdemokrater.

Grover Cleveland bliver præsident i USA.

75 shetlandsponyer bliver for første gang importeret til USA af Eli Elliot.

År. 1886

8. maj Coca-Cola opfindes i USA af John S. Pemberton.

28. oktober – Statuen ”Frihedsgudinden” indvies i New York, USA.

Irma-kæden bliver grundlagt på Nørrebro.

Volapük kommer til Danmark.

Bosch elektronik industri grundlægges i Tyskland.

Winchester riflen går i produktion.

Wilhelm Steinitz bliver den første verdensmester i skak.

Klubben Arsenal FC bliver stiftet, dog med navnet Dial Square.

Frederiksberg Rådhus bliver bygget- altså det forrige, ibrug fra 1886-1953 lå ved Howitzvej – Falkoner Allé.

År. 1887.

6. marts - Portugal afholder parlamentsvalg

12. juli – Odense Boldklub skiftes under navnet Odense Criketklub

Plansproget Esperanto opfindes af L.L. Zamenhof

Wilhelm Helleesen opfandt tørelementbatteriet.

Frederik Louis Wilhelm Helleesen (2. februar 1836 i Kalundborg – 22. december 1892 på Frederiksberg) opfandt efter eksperimenter i perioden 1876-77 tørelementbatteriet og i 1887 grundlagde han batterifabrikken Helleesens.

Han hører til det man kalder "amatørøpfindere", men er samtidig et eksempel på, at det ofte er de små opdagelser, der ligger til grund for de helt store forretninger. Lidt hvedemel skabte en batterigigant.

Samme år grundlagde han sammen med finansmanden Hans Valdemar Ludvigsen den fabrik, der senere blev kendt som Hellesens "*Hellesens Enke og V. Ludvigsen*" i København, og dermed var "Tigerbatteriets" succes startet.

Hellesens batteriet fik med det samme en enorm succes, og allerede i 1890'erne eksporterede man til 50 lande og havde licensfabrikker i Wien, London og Berlin.

Wilhelm Hellesen nåede desværre ikke selv at opleve den succes, hans batterier fik.

Wilhelm Hellesen var oprindeligt begravet på Frederiksberg Ældre Kirkegård, men gravsted er siden flyttet til Vestre Kirkegård i København.

År.1888

Grønlands indlandsis bliver for første gang krydset af en ekspedition ledet af Fridtjof Nansen.

Fridtjof Wedel-Jarlsberg Nansen (10. oktober 1861 – 13. maj 1930) var en norsk polarfarer, opdagelsesrejsende, diplomat og videnskabsmand.

I 1888 ledte han den første ekspedition der formåede at krydse indlandsisen i Grønland, hvilket for alvor gjorde ham verdensberømt.

I 1893 stod han i spidsen for en ekspedition til Nordpolen med skibet *Fram*, en rejse der tog over tre år. Sammen med Hjalmar Johansen nåede Nansen 86° 14 N, det nordligste punkt noget menneske havde nået på den tid. Under ekspeditionen oplevede han fænomenet dødvand, hvilket han som den første som beskrev.

Han var endvidere professor i zoologi og oceanografi ved *Det Kgl. Frederiks Universitet* (senere kendt som *Universitetet i Oslo*), ambassadør i London 1906-1908 og Folkeforbundets højkommisær for flygtninge, i hvilken egenskab han udstedte de såkaldte Nansenpas. Nansen fik Nobels fredspris i 1922. Kort tid efter hans død i 1930 oprettede Folkeforbundet det *Internationale Nansenkontor* for krigsflygtninge (*Office international Nansen pour les réfugiés*), også kendt som *Nansenhjælpen*. Nansenkontoret tildelte Nobels fredspris i 1938.

Símun í Vági brygger sin første Föroya Bjór, i dag den dominerende øl på Færøerne.

Den Nordiske Industri-, Landbrugs- og Kunstudstilling i Kjøbenhavn 1888 var en af årets store danske begivenheder

American Shetland Pony Club stiftedes.

14. juni – Wilhelm II bestiger den tyske kejsertrone.

Wilhelm blev født den 27. januar 1859 i Kronprinzenpalais i Berlin som ældste søn af kronprins Frederik i hans ægteskab med prinsesse Victoria af Storbritannien og Irland (af huset Sachsen-Coburg og Gotha). Hans far var ældste søn af kejser Wilhelm 1. af Tyskland, og hans moder var ældste datter af dronning Victoria af Storbritannien og prins Albert af Sachsen-Coburg og Gotha. Hans moder var den britiske dronnings ældste barn, og havde mænd ikke gået foran kvinder i arvefølgen, ville han også være blevet britisk konge.

Hans mor var endvidere tante til Alexandra af Hessen gift med zar Nikolaj 2. af Rusland (af huset Oldenburg) og søster til kong Edward 7. af Storbritannien. Han blev døbt med de traditionelle preussiske kongenavne Frederik og Wilhelm og blev desuden

opkaldt efter sine bedsteforældre i Storbritannien med navnene Viktor og Albert.

Wilhelm havde et nært, personligt venskab med sine fætre, zar Nikolaj 2. af Rusland og kong Georg 5. af Storbritannien. Han prøvede ofte at drille og plage sine kongelige slægtninge.

August-november – Massemorderen Jack the Ripper hærger i London.

Jack the Ripper" er det mest kendte navn for den uidentificerede seriemorder, som mistænkes for at stå bag flere drab i det fattige Whitechapel-distrikt i London i 1888. Navnet kom fra et brev, som mediernes publicerede. Det siges at være fra morderen. Brevet er måske skrevet af en journalist i et forsøg på at vække interesse for historien. Andre navne er "The Whitechapel Murderer" ("Whitechapel-morderen") og "Leather Apron" ("Læderforklæde").

Ofrene var typisk kvindelige prostituerede, hvis hals blev skåret over, før deres maveregion blev lemlæstet.

Fjernelsen af indvendige organer fra mindst tre af ofrene har givet en idé om, at morderen har haft anatomisk eller kirurgisk viden. Rygterne om, at mordene havde forbindelse til hinanden blev forstærket i september og oktober i 1888 i mediernes. Scotland Yard modtog breve fra en, der påstod at være morderen. Brevet "From Hell" ("Fra helvede"), som George Lusk fra Whitechapel Vigilance Committee modtog, fulgte med en halv nyre, højst sandsynlig fra et af ofrene. Mordenes ekstremt brutale karakter og mediernes håndtering af begivenhederne gjorde, at mange troede, at der var tale om en enkelt seriemorder, som gik under navnet "Jack the Ripper".

Stor avisdækning betød verdensomspændende og vedvarende rygter om Ripper. Trods efterforskning af en serie af de brutale drab i Whitechapel til 1891 var det ikke muligt at forbinde alle drabene med mordene i 1888, og historien om Jack the Ripper holdt ved. Da mordene aldrig blev opklaret, blev historierne om dem en kombination af ægte historisk research, eventyr og rygter. Begrebet "ripperology" beskriver studiet og analyser af Ripper-mordene. Der er nu over 100 teorier om Rippers identitet, og mordene har været til inspiration for flere fiktive værker.

29. oktober – De europæiske stormagter underskriver traktat om Suezkanalen, som får international status.

28. maj – Celtic FC spiller første kamp mod Rangers FC de vinder 5-2

År. 1889

Første kvindelige akademiker i Danmark, Nielsine Nielsen, starter praksis som læge i København.

Da hun var 18 flyttede Nielsine til København, hvor hun uddannede sig til lærerinde ved Frøknernes Villemoes-Qvistgaards Institut mod at undervise i to år på instituttet. Gennem avislæsning om udenlandske kvindelige læger og brevveksling med den svenskfødte læge Charlotte Yhlen i USA fik hun ideen om at studere til læge.

Hun blev støttet af den nationalliberale politiker og læge C.E. Fenger som i 1874 overbragte hendes ansøgning om at tage studentereksamen og derefter blive indskrevet til lægestudiet, til Kirke- og Undervisningsministeriet. Året efter fik kvinder ret til at blive indskrevet på Københavns Universitet.

I 1877 tog hun og Johanne Marie Glerup henholdsvis matematisk-naturvidenskabelige og sproglige studentereksaminer fra Borgerdydsskolen. Begge havde modtaget privatundervisning af Ludvig Trier.^[2]

Nielsine bestod sin embedseksamen med første karakter fra Københavns Universitet i 1885.

Første teaterstykke på færøsk:
Veðurføst (Vejrfast) ved Helena Patursson.

20. juli – Elvira Madigan og Sixten Sparre dør i Nørreskoven på Tåsinge

I 1889 fik Svendborg besøg af den smukke linedanserinde Elvira

Madigan og den svenske løjtnant Sixten Sparre. Han var svenskdragonløjtnant, adellig og hun var en fattig linedanserinde i cirkus.

Historien om deres romantiske møde, kærlighedsforholdet, flugten og parrets dramatiske endeligt – er et skoleeksempel på en historisk begivenhed, der danner legende. Der valgte at ende deres dage i Nørreskoven på Tåsinge. Kærlighedsdramaet om de 2 elskende giver til stadighed inspiration til bl.a. teaterstykker og historie fortællinger.

Lige overfor Bregninge Kirke ligger **Tåsinge Skipperhjem og Folkemindesamling** med bl.a. en samling, der knytter sig til kærlighedsdramaet omkring Elvira Madigan og Sixten Sparre. Dramaet udspejlede sig i Nørreskoven, hvor de to elskende gik i døden sammen. Du alt af vide om de to elskendes tanker og handlinger op til dramaet i Nørreskoven.

Elvira Madigan og Sixten Sparre ligger begravet på Landet Kirkegård under et gammelt egetræ. Hertil valfarter turister i tusindvis, her lægger sværmeriske unge piger en lille buket af sommerblomster, nygifte den brudebuket, som Elvira aldrig fik.

23. september – Nintendo grundlægges.

2. november – North Dakota bliver optaget som USA's 39. stat.

2. november – South Dakota bliver optaget som USA's 40. stat.

8. november -Montana bliver optaget som USA's 41. stat.

11. november – Washington bliver optaget som USA's 42. stat.

Jean Auguste Trillat modtager det første patent på produktion af formaldehyd.

Eiffeltårnet åbner

Eiffeltårnet (fransk: *Tour Eiffel*) er et observationstårn og Paris' vartegn, samt et internationalt kendt symbol for Frankrig. Eiffeltårnet er opkaldt efter sin konstruktør, ingeniøren Gustave Eiffel. Det er et berømt turistmål med over 5,5 millioner besøgende hvert år.

Tårnet blev klassificeret som Monument historique i 1964.

På 1. og 2. etage findes restauranter og på toppen en snackbar.

Tårnet har i dag også en række praktiske formål: Radio- og tv-antenne, meteorologisk station og luftfyr

Tårnet er 324 meter højt inklusive tv-antennen på toppen^[1]. Der er 1.665 trappetrin til toppen.^[2]

Højeste udsving i stærkt blæsevejr er 12 centimeter, og tårnet udvider sig maksimalt 15 centimeter i stærk varme.

Eiffeltårnet kostede 7,8 millioner francs, da 300 arbejdere byggede tårnet fra 1887 til 1888 (åbnede officielt i 1889) ved at samle 18.038 stykker smedejern med 2,5 millioner nitter. I alt blev der anvendt cirka 7.000 tons jern. De 4 fundamenter er gravet 9-14 meter ned i jorden og har hver en flade på 26 kvadratmeter.

Vedligeholdelsen af tårnet kræver 40 tons maling hvert syvende år.

På 1. etage er der på ydersiden af tårnet i alt indgraveret 72 navne på franske videnskabsmænd med bogstaver i ca. 60 cm højde.

År. 1890.

For første gang bruges der målnet i en fodboldkamp. Det sker i Bolton.

1. februar – Folketælling i Kongeriget Danmark samt på Færøerne.

18. marts – Tysklands rigskansler Otto von Bismarck afgår.

3. juli – Idaho bliver optaget som USA's 43. stat.

10. juli – Wyoming bliver optaget som USA's 44. stat.

6. august – Verdens første elektriske henrettelse i Auburn fængslet i New York.

23. november – Storhertugdømmet Luxembourg udskilles fra Nederlandene.

29. december – Et af de sidste slag mellem indianere og USA soldater finder sted ved Wounded Knee, South Dakota, hvor 300 Siouxindianere under høvding Big Foot bliver massakreret af oberst John Forsyths 7. kavaleriregiment.

År. 1891

Odense får elektricitet

Gundestrupkarret bliver fundet

År. 1892

År. 1892

Første sygekasselov i Danmark

Ellis Island begynder at behandle immigranter til USA.

29. juni – I Necochea, Argentina bruger politiet for første gang fingeraftryk i opklaring på et mord på to drenge, der viser, at morderen var deres mor.

4. juli – Samoa skifter fra at følge australsk datoregning til at følge amerikansk; datolinjen flyttes, og øerne holder 4. juli to gange.^[1]

7. september – Bokseren John L. Sullivan mister titlen som verdensmester i sværvægt, da udfordreren James J. Corbett stopper Sullivan. For første gang afvikles en VM-kamp i sværvægt med brug af boksehandsker.

5. oktober - Dalton-banden forsøger, at røve to banker samtidigt i byen Coffeyville, Kansas.

7. november – Den 30-årige Jens Nielsen bliver henrettet med økse i Horsens Statsfængsel. Jens Nielsen blev den sidste i Danmark, der blev henrettet med "hovedet på blokken".

9. september – Edward Emerson Barnard opdager Jupiter-månen Amalthea

Sygekasseloven – det første spæde skridt mod " Velfærdsstaten "Vedtages.

Fattigdom og socialpolitik

Med Næringslovens ikrafttræden i 1862 mistede svendelavene deres betydning, selv om de i mange fag fortsatte som selskabelige foreninger - ofte kombineret med sociale forsikringsordninger som syge- og alderdomshjælp - men medlemskabet var nu frivilligt, og mange valgte at spare kontingentet. Enkelte lav forsøgte kollektivt at virke for medlemmernes arbejdsvilkår, men sjældent med nævneværdige resultater, så i 1860'ernes højliberale klima havde mange faggrupper svært ved at fastholde reallønnen - også pga. presset fra tilvandrede arbejdere. Resultatet var en iøjnefaldende forarmelse i arbejderklassen, og det vakte bekymring i borgerskabet. Nøden ramte nemlig ikke kun arbejdssky og asociale personer; også de fleste arbejdsvillige og -duelige arbejdere levede så tæt ved eksistensminimumsgrænsen, at de ikke ved egen hjælp kunne klare selv kortvarige arbejdsløsheds- eller sygdomsperioder.

Disse benhårde samfundsøkonomiske kendsgerninger blev afdækket i bl.a. Th. Sørensens statistiske levedeundersøgelser omkring 1880. Selv med fuld beskæftigelse året rundt var det hverken i by eller på land muligt for en almindelig ufaglært arbejderfamilie at afse mere end et par procent af lønnen til forsikring eller opsparing. Tre fjerdedele af indkomsten gik til føde og andre 15 % til bolig og varme. Med periodens generelle reallønsfremgang faldt fødevareandelen ganske vist betragteligt, især i byerne, men endnu i 1909 brugte mange landarbejdere mere end 60 % til mad.

Den offentlige socialpolitik baserede sig i udgangspunktet på fattighjælp, der bl.a. indebar, at modtagerne mistede deres stemmeret og ikke måtte indgå ægteskab. Fra midten af 1800-tallet gik bestræbelserne på at gøre de værdigt trængende til ansvarsbevidste borgere gennem udbredelse af sparsommelighed, medlemskab af sygekasser, alderdomsunderstøttelseskasser og brugsforeninger mm. - kort sagt gennem oplysning at gøre de ubemidlede selvhjulpne uden økonomiske tilskud fra det offentlige. Med erkendelsen af, at dette var umuligt blev princippet om en statslig "hjælp til selvhjælp" almindeligt accepteret som grundlag for den sociale lovgivning. Med Sygekasseloven 1892 og Arbejdsløshedskasseloven 1907 blev der herefter givet statstilskud til ubemidlede borgere, der var ansvarsbevidste nok til at betale kontingent til en social forsikringsordning.

Alderdomsforsørgelsen lod sig dog ikke løse på forsikringsbasis, så ved revisionen af Fattigloven i 1891 blev alle ældre over 60 undtaget og fik ved en særlig lov ret til offentlig understøttelse uden fattighjælps virkning, hvis de havde holdt sig fri af fattigvæsenet de sidste 10 år, og hvis trangen ikke var selvforskyldt. Trods undtagelserne var der tale om en bemærkelsesværdig lovgivning, hvor Danmark som det første land i verden gav alle sine borgere en principiel ret til offentlig alderspension uden deklasserende virkninger.

Understøttelse efter den reviderede Fattiglov af 1891 indebar derimod fortsat som hovedregel fortabelsen af en række borgerlige rettigheder. Hensigten var fortsat at forbinde offentlig fattighjælp med så ubehagelige virkninger, at klientellet blev begrænset til "de uværdige". De "værdigt trængende", dvs. uforskyldt nødlidende, burde klare sig med hjælp fra tidens forskellige privatfilantropiske foretagender eller fra de "frie fattigkasser", som siden 1856 disponerede over en blanding af privat indsamlede og – i voksende omfang – kommunale midler, der dog langt fra kunne dække behovet. I 1907 omdannedes de til rent offentlige Hjælpekasser med bestyrelser, der valgtes af hele det kommunale vælgerkorps

De første elektriske gadelygter tændes i København.

År. 1893.

Japan går over til den gregorianske kalender.

19. september – Som de første i verden får kvinderne i New Zealand stemmeret

Ferdinand Blum beskriver brugen af formaldehyd som et fixativ for histologi.

Isaak Blum beskriver brugen af formaldehyde som et generelt konserveringsmiddel for biologiske præparater.

Edvard Munch offentliggjorde sit berømte maleri *Skriget*.

År. 1894.

Danmark tilknyttedes den midteuropæiske tidszone.

13. marts – I Paris blev den første offentlige striptease-optræden afholdt.

8.maj Den første store jernbanelov Jernbanelov 8. maj 1894

Jernbaneloven af 8. maj 1894 – Lov nr. 88 om anlæg og drift af private jernbaner - er en af de tre store jernbanelove fra 1894, 1908 og 1918, der indeholdt hjemmel til anlæg og drift af de fleste danske privatbaner.

Indtil 1. april 1904 kunne der gives eneret til anlæg og drift af de i 1894-loven nævnte baner. Staten betalte halvdelen af anlægsomkostningerne. Eneretten gjaldt til 1. januar 1990, men staten kunne mod kompensation overtage banerne 25 år efter åbningen.

Det var specielt for 1894-loven, at eneretshaveren kunne vælge at anlægge banen med smalspor ned til 1.000 mm. Den ret blev udnyttet på De Bornholmske Jernbaner, Horsens-Bryrup og Kolding-Egtved.

24 af de 29 projekter blev gennemført indenfor lovens tidshorizont - Varde-Nørre Nebel dog uden sidebane. 3 projekter blev overført til 1908-loven og gennemført senere. Kun 2 projekter (Næstved-Karrebæksminde og Hurup-Agger) samt sidebanen Billum-Esbjerg blev aldrig gennemført.

22. december – Den franske officer Alfred Dreyfus anklages for forræderi i en krigsretssag; han havner senere på Djævleøen. De antisemitiske undertoner i sagen skaber stort røre i hele Europa.

22. december – Den franske officer Alfred Dreyfus anklages for forræderi i en krigsretssag; han havner senere på Djævleøen. De antisemitiske undertoner i sagen skaber stort røre i hele Europa.

Jens Peter Petersen, * 30 nov 1894. Han blev gift med Sine Nissen, * 5 aug 1899 i Osterby (datter af Broder Heinrich Nissen og Catharine Margareta Johanna Christiansen).

Børn:

- i. Catharine Marie Petersen * 22 apr 1923.
- ii. Broder Heinrich Petersen * 15 feb 1926.
- ii. Peter Christian Petersen * 9 jul 1932.

Regeringen Reedtz-Thott

Hvornår:

07.08.1894 – 23.05.1897

Hvem:

Tage Reedtz-Thott, Konsejlspræsident, Udenrigsminister

Chr. Lüttichau, Finansminister

V. Bardenfleth, Kultusminister

Knud Sehested, Landbrugsminister (fra 22.05.1896)

J. Nellesmann, Justitsminister, Minister for Island (begge til 13.06.1896)

N.F. Ravn, Marineminister

Gustav Schnack, Krigsminister (fra 25.04.1896)

N.R. Rump, Justitsminister, Minister for Island (begge fra 13.06.1896)

H.P. Ingerslev, Minister for offentlige arbejder (til 20.04.1896)

H. Hørring, Indenrigsminister, Minister for offentlige arbejder (20.04.1896 – 22.05.1896)

C.A.F. Thomsen, Krigsminister (til 25.04.1896)

År.1895

1. februar – Folketælling for København og Frederiksberg.

Cubanerne gør (støttet af amerikansk kapital) oprør mod Spanien.

Kielerkanalen åbnes.

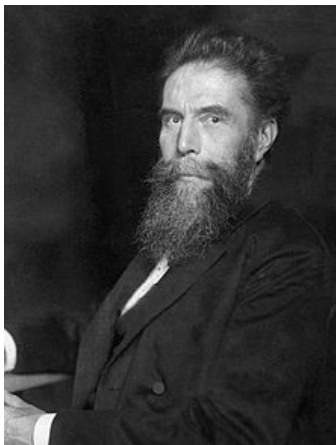
Kielerkanalen (på tysk: **Nord-Ostsee-Kanal**, tidligere **Kaiser-Wilhelm-Kanal**) er en 98 km lang kanal som forbinder Nordsøen ved Brunsbüttel, Tyskland med Østersøen ved Kiel-Holtenau, Tyskland. Den adskiller geografisk Jylland fra resten af det kontinentale Europa. Gennemsnitligt spares der 280 sømil (519 km) ved at bruge Kielerkanalen i stedet for at gå nord om Jylland. Ikke alene sparer det tid, risikoen for at blive ramt af storme mindskes også. Kanalen er en af verdens mest benyttede kunstige kanaler.

Kanalen blev indviet 20. juni 1895 til erstatning for Ejderkanalen, der havde for lille kapacitet.

En norsk ekspedition, ledet af kaptajn Leonard Kristensen går i land på Antarktis for første gang.

Hungersnød og byldepest i Indien. Op mod 6 millioner mennesker mister livet.

22. december – Wilhelm Röntgen, den tyske fysiker, tager det første røntgenbillede af sin hustrus hånd.

Wilhelm Conrad Röntgen (27. marts 1845 – 10. februar 1923) var en tysk fysiker fra universitetet i Würzburg. Han modtog som den første i 1901 nobelprisen i fysik for sin opdagelse af røntgenstråling.

Han blev født i en landsby lidt øst for Düsseldorf, men hans mor Charlotte Constance var hollandsk, og da Röntgen var tre år, flyttede hele familien til Nederlandene, hvor han voksede op. Han var et skolelyst, men da han gik ud fra den tekniske højskole i Utrecht som nittenårig, fik han paradoksalt nok slet karakter i ét fag – nemlig fysik, ovenikøbet *zeer slecht* (= meget dårligt). Kort tid efter blev han udvist fra skolen, efter at en medelev havde tegnet en karikatur af en upopulær lærer på tavlen, og Röntgen ikke ville sige, hvem den skyldige var.

Dermed var muligheden for en universitetsuddannelse udelukket, indtil en ven af familien fortalte dem, at den tekniske højskole i Zürich tog studenter uden formelle papirer ind, bare de bestod en optagelsesprøve. Og den bestod Röntgen med glans. I november 1865 begyndte han sine studier ved skolen.^[1]

Röntgen studerede på Eidgenössische Technische Hochschule i Zürich, hvor han tog doktorgraden i 1869. I 1875 blev han professor i fysik i Hohenheim, fra 1876 i Straßburg, fra 1879 i Gießen, fra 1888 i Würzburg og endelig fra 1900 til 1920 i München.

Röntgen opdagede også, at hvis han holdt sin hånd op mellem røret og pladen, kunne han se konturene af knoglerne i hånden. Han studerede nu fænomenet i syv uger, hvor han både spiste og sov i sit laboratorium. Han bad så sin kone Anne Bertha om hjælp: En fotografisk plade blev placeret bagved hendes hånd, der blev bestrålet med katoderøret i femten minutter. Da pladen blev fremkaldt, så man knoglerne i Anne Berthas hånd og de to ringe, hun bar på sin ringfinger.

Det første røntgenrør blev fremstillet i Stützerbach i Thüringen efter Röntgens anvisninger.

29. december – Sydafrikaneren Dr. Jameson angriber Transvaal med lille hær for at rejse engelske indvandrere til oprør ("Jamesons")

År.1896.

I Malmø rejses i forbindelse med den Nordiske industri- og sløjdudstilling i byen den kontroversielle rytterstatue af Skånelandenes erobrere Karl X Gustav i kæmpeformat på Store Torv.

2. januar – Jameson-togtet standses af boerne.

3. januar – Wilhelm IIs lykønskning til boerne (Krüger-telegrammet) i anledning af Jameson-togtets fiasko, vækker vrede i England.

4. januar – Utah bliver optaget som USA's 45. stat.

14. Januar – For første gang bliver der anvendt røntgenbilleder.

14. januar – For første gang bliver der anvendt røntgenbilleder.

Røntgenstråling er en form for elektromagnetisk stråling med en bølgelængde fra omkring 5 pm til 10 nm (svarende til frekvenser mellem 30 PHz og 60 EHz). Røntgenstråler bruges hovedsagelig til medicinske undersøgelser, materialeundersøgelser og krystallografi. Røntgenstråling er en ioniserende stråling og kan derfor være farlig.

Røntgenstrålingen blev opdaget af den tyske fysiker Wilhelm Conrad Röntgen den 8. november 1895. Röntgen betegnede strålingen som "X", for at vise at den var af ukendt art. Denne betegnelse anvendes fortsat i visse lande, mens andre anvender navnet 'röntgen' i forbindelse med strålingen. Röntgen modtog den første Nobelpris i fysik i 1901 for sin opdagelse.

Røntgenstråler med en bølgelængde længere end 0,1 nm kaldes for bløde røntgenstråler (også betegnet SX for Soft X-Rays), mens stråler med en kortere bølgelængde kaldes for hård røntgenstråling (også betegnet HX for Hard X-Rays).

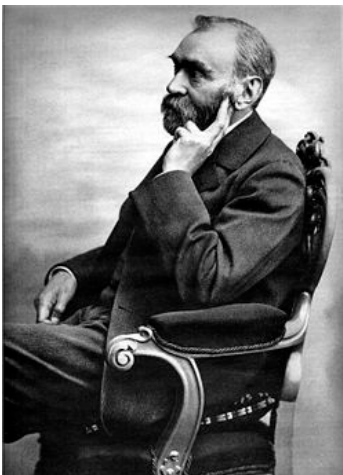
14. februar – Danmarks Idræts-Forbund bliver stiftet.

6.-15. april - De første olympiske lege i nyere tid: Den I Olympiades Lege i Athen

16. august - Der findes guld i Klondike, hvad der fører til guldfeber

27. november – Alfred Nobel får i Paris lavet et testamente, som overfører størstedelen af hans formue i et fond, der skal administrere den årlige uddeling af priser – Nobelprisen.

27. november – Alfred Nobel får i Paris lavet et testamente, som overfører størstedelen af hans formue i et fond, der skal administrere

Alfred Bernhard Nobel (21. oktober 1833 – 10. december 1896), svensk kemiker, ingeniør og dynamittens opfinder. Alfred Nobel er i eftertiden bedst kendt for bestemmelserne i sit testamente angående anvendelsen af hans enorme formue til oprettelsen af Nobelpriserne. Grundstoffet nobelium er opkaldt efter ham. Alfred Nobel blev født d. 21. oktober i Stockholm i 1833 som den tredje søn af den svenske ingeniør Immanuel Nobel (1801-1872) og Andriette Ahlsell Nobel (1805-1889). I en tidlig alder flyttede familien til Sankt Petersborg, hvor hans far åbnede en torpedofabrik. I 1859 overgik fabrikken til den anden søn, Ludvig Emmanuel (1831-1888), som udvidede fabrikken

kraftigt. Alfred vendte sammen med sin far tilbage til Sverige efter, at virksomheden var gået fallit, og begyndte at studere sprængstoffer og særligt sikre fremstillingsmetoder til anvendelse og brug af nitroglycerin. Der berettedes om flere eksplosioner på den familieejede fabrik i Heleneborg, og ved en alvorlig ulykke i 1864 blev Alfreds yngre bror Emil og flere andre arbejdere dræbt.

den årlige uddeling af priser – Nobelprisen.

Fabrikken Stanley overtager produktionen af Leonard Baileys jernhøvle

Henri Becquerel opdager radioaktiviteten.

Danmarks første husmandsforening dannes i Han Herred (daværende Histed Amt.

Fabrikken Stanley overtager produktionen af Leonard Baileys jernhøvle

Henri Becquerel opdager radioaktiviteten.

Danmarks første moderne husmandsforening dannes i Han Herred (daværende Thisted Amt

Jacob Nisse Nicolaisen, * 5. dec. 1896 i Ladelund Tyskland, † 21 jun. 1978. Han blev gift med Catharine Marie Petersen, * 22. apr. 1923 (datter af Jens Peter Petersen og Sine Nissen), † 17. apr. 2005.

Børn:

- i. Peter Petersen, * 22. apr. 1944, † 3 jan 2013. Han blev gift med Inge Schnauffer.
- ii. Henriette Sina Nicolaisen * 4 jul 1950.
- iii. Johan Nissen Nicolaisen, * 8. dec. 1952 i Ladelund Tyskland.
- iv. Nico Nicolaisen * 3 mar 1958.
- v. Holger Nicolaisen, * 10 apr. 1961. Han blev gift med Regina, 12 jul 2004 i Harrisle.

År. 1897.

14. februar – Græske tropper angriber Kreta.

21. marts – Stormagterne griber ind i krigen på Kreta og etablerer en selvstyregering på øen.

17. april – Den græsk-tyrkiske krig bryder officielt ud.

20. maj – Våbenstilstand på Kreta.

24. maj – Ministeriet Reedtz-Thott afløses af ministeriet Hørring.

19. september - Verdens største oceanliner, Norddeutscher Lloyds *Kaiser Wilhelm der Grosse*, står ud på sin jomfrurejse fra Bremen til New York.

1. oktober – Korpset De Blå Gendarmer bliver nedlagt.

12. juli – Gentofte-ulykken (jernbaneulykke).

Gentofte-ulykken var en jernbaneulykke, som skete på Gentofte Station på Nordbanen den 11. juli 1897.

Lokomotivføreren på et eksprestog på vej fra Helsingør til København overså et stopsignal og kørte med høj hastighed ind i et holdende persontog fyldt med københavnere, der havde været på søndagsudflugt omkring Gentofte.

Årsagen angives normalt som menneskelig fejl (lokomotivføreren overså et stopsignal), men han – der mirakuløst overlevede kollisionen – rejste umiddelbart efter ulykken tvivl om vakuumbremSENS funktion. Han blev anklaget for at være skyld i ulykken, og den 27. oktober blev han idømt 4 måneders simpelt fængsel.

Ulykken kostede 40 mennesker livet, og der var 39 hårdt sårede, 70 mindre hårdt sårede og 31 lettere sårede.

1. november – Fodboldklubben Juventus FC stiftes af nogle unge gymnasieelever i Torino. Heraf navnet "Juventus": ungdom på latin!

4. december – Freden i Istanbul mellem Grækenland og Tyrkiet.

18. december – Stormagterne erklærer Kreta for autonomt område.

Østerport Station bliver bygget som endestation for Kystbanen.

Hvornår:

23.05.1897 – 27.04.1900

Hvem:

H. Hørring, Konsejlspræsident, Finansminister, Justitsminister (fra 28.08.1899), Minister for Island (fra 28.08.1899)

N.R. Rump, Justitsminister, Minister for Island (begge til 28.08.1899)

C. Tuxen, Krigsminister (til 28.08.1899)

Gustav Schnack, Krigsminister (fra 28.08.1899)

N.F. Ravn, Udenrigsminister, Krigsminister

H.V. Sthyr, Kultusminister

Ludvig Bramsen, Indenrigsminister (fra 28.08.1899)

V. Bardenfleth, Indenrigsminister (til 28.08.1899)

Alfred Hage, Landbrugsminister

År. 1898

3.januar – LO stiftes på et møde i København.

LO – eller **Landsorganisationen i Danmark** – er en faglig hovedorganisation for 18 danske fagforbund. LO varetager især politiske og overordnede overenskomstmæssige opgaver. LO's modpart på arbejdsgiversiden er Dansk Arbejdsgiverforening (DA).København

15. februar – Det amerikanske panserskib *USS Maine* løber på en mine i Havanas havn. Dette fører til krigen mellem USA og Spanien.

12. juni – Filippinerne opnår uafhængighed af Spanien efter længere tids frihedskamp. USA, som har støttet denne kamp, får overhøjhed over øgruppen.

20. juni – Lynet slår ned i Sangerindepavillonen i Charlottenlund, som brænder ned.

24. august – Den russiske zar Nikolaj II indkaldte til en fredskonference i Haag i Nederland. Denne

Haager Landkrigsreglementet er bestemmelser for krigsførelse på land, som blev vedtaget på en fredskonference afholdt i Haag i 1907.

På initiativ af den russiske zar Nikolaj den 2. blev der i 1899 og igen i 1907 afholdt fredskonferencer i Haag i Holland. Det egentlige formål med disse konferencer – at få gennemført en afrustning i Europa – blev ikke opnået, men ved konferencerne enedes man om et antal konventioner, som regulerer forholdene mellem de stridende parter i krig. Nogle af disse konventioner

er blevet uaktuelle på grund af den tekniske udvikling. Det gælder f.eks. konvention nr. 14 om udkastning af sprængstoffer fra luftballoner. Andre Haag-konventioner er blevet afløst af Genevekonventionerne, mens endnu andre fortsat er gældende.

Som et bilag til Haag-konvention nr. 4 om regler og vedtægter for krig til lands finder man *Reglement angående regler og vedtægter for krig til lands*, eller Haager Landkrigsreglementet, som det oftest kaldes. Heri defineres i kapitel 1. begrebet krigsførende. Herefter følger kapitler om krigsfanger, om syge og sårede (bestemmelserne er her afløst af bestemmelser i Geneve-konvention nr. 1 og 2), om midler til at skade fjenden, herunder belejringer og bombardementer, om spioner, om parlamentærer, om kapitulationer, om våbenstilstand og endelig om militære myndigheder på en fjendtlig stats territorium.

Andre Haag-konventioner, som fortsat er gældende, er deklARATIONER vedtaget på konferencen i 1899 om forbud mod anvendelse af projektiler, hvis eneste formål er at udbrede kvælende eller giftige luftarter, samt forbud mod anvendelse af dum-dum-projektiler. Desuden er Haag-konvention nr. 5 om neutrale magters og personers rettigheder og pligter i tilfælde af krig til lands fortsat i kraft.

Da den tyske besættelsesmagt den 29. august 1943 erklærede militær undtagelsestilstand i Danmark var man fra tysk side klar over, at dette ikke kunne ske med direkte henvisning til Haager Landkrigsreglementet, fordi Danmark og Tyskland formelt ikke var i krig med hinanden. Derfor hed det i den tyske version af general von Hannekens bekendtgørelse, at undtagelsestilstanden var

blevet indført "i Haager Landkriksreglementets ånd". I den danske oversættelse kom der til at stå, at undtagelsestilstanden var indført *i henhold til artiklerne 42 – 56 i Haager Landkriksreglement*

fredskonference og den efterfølgende i 1907 førte til oprettelsen af Den Faste Voldgiftsret i Haag.

5. september – 7 måneders lockout på store dele af arbejdsmarkedet afsluttes ved Septemberforliget

Septemberforliget var en aftale der blev indgået den 5. september 1899 mellem DsF (nu LO) og arbejdsgiverne i Dansk Arbejdsgiverforening (DA). Denne aftale slog fast, at arbejdsgiverne havde ret til at lede og fordele arbejdet, mens fagforeningerne var de eneste, der kunne indgå aftaler om løn- og arbejdsforhold. Laurids Bing, Axel Heide og Herman Trier var de tre mænd, som spillede en nøglerolle i vedtagelsen i aftalen. Alle tre fik derfor Fortjenstmedaljen i guld for deres indsats.

Septemberforliget afsluttede den 5. september 1899 arbejdsgivernes lockout, der da havde betydet storkonflikt i 7 måneder. Forliget tog udgangspunkt i de 8 punkter, arbejdsgiverne havde fremsat som sine krav ved konfliktens start. Det indeholdt 13 paragraffer, 3 midlertidige bestemmelser og en tilføjelse på 3 punkter.

Selv om Septemberforliget ikke på alle punkter svarede til arbejdsgivernes 8 oprindelige krav, var der dog i vid udstrækning tale om en sejr til arbejdsgiversiden, mens dens ønske om at påføre fagbevægelsen et afgørende strategisk nederlag ikke lykkedes. Både fagbevægelse og Socialdemokratiet blev styrket de følgende år.

Septemberforliget fungerede som arbejdsmarkedets grundlov og blev først erstattet af en ny Hovedaftale i 1960. Den nuværende hovedaftale holder sig dog indenfor rammerne af det oprindelige Septemberforlig. Betegnelsen grundlov er rimelig, da det grundlæggende koncept i forliget er parternes gensidige anerkendelse af modpartens organisationsret.

7. september – Wilhelmina 1. af Nederland bliver myndig (dronning fra 1890).

Gustav Witt opdager asteroiden 433 Eros (1898 DQ).

År.1899

4. februar – Emilio Aguinaldo proklamerer Filippinernes uafhængighed, og rejser øernes beboere sig til kamp mod USA. Landet blev dog først selvstændigt i 1946

25. februar – Dansk Otolaryngologisk Forening stiftes. Selskabes navn ændres i 1908 til Dansk Otolaryngologisk Selskab og i 1991 til Dansk Selskab for Otolaryngologi - Hoved & Halskirurgi (DSOHH).

17. marts – William Henry Pickering opdager Saturn-månen Phoebe.

27. juli – Dansk Sygeplejeråd stiftes af sygeplejersker ved Kommunehospitalet i København.

5. september – 7 måneders lockout på store dele af arbejdsmarkedet afsluttes ved Septemberforliget

6. september – Bryggeriforeningen dannes ved et møde i Odd Fellow Palæet

11. oktober – Den anden boerkrig mellem kolonimagten England og de to boerrepublikker Oranje og Transvaal begynder. Varer til 1902

Den første internationale fredskonference afholdes i Haag i Holland, på initiativ af zar Nicolaj 2.. Der deltog 26 lande og enedes blandt andet om et forbud mod dum dum-kugler og luftbomber (fra balloner)

Clipsen opfindes af den 33-årige nordmand Johan Vaaler.

Lægemidlet Aspirin lanceres på markedet af medicinalfirmaet Bayer

Acetylsalicylsyre (i USA kaldet **Aspirin**) er et febernedsættende, smertestillende og antiinflammatorisk stof. Det har desuden en blodfortyndende effekt, men det kan ved dagligt brug gennem længere tid medføre mavesår. Stoffet er et derivat af det naturligt forekommende stof, salicylsyre, der findes i Pil. Acetylsalicylsyre bliver i kroppen omdannet til salicylsyre. Det indgår i flere populære håndkøbslægemidler, herunder Aspirin, Magnyl, Kodimagnyl og Treo

År. 1900

1. januar – Den danske krone-møntfod fylder 25 år.

2. januar – USA's udenrigsminister John Hay proklamerede, at Kina skulle være et åbent land, den såkaldte "åbne dørs politik".

5. februar – Skuespilleren Robert Schyberg overfalder Dagbladet Politikens teaterkritiker Edvard Brandes på Østergade i København, krænket over hans anmeldelse af sin rolle som Leander i *Mester Geert Westphaler*

1. marts – Politiets Centralbureau for Identifikation oprettes i Danmark.

12. marts – Den tyske rigsdag vedtager en oprustning af flåden. Over en 17-årig periode skal der bygges yderligere 38 slagskibe, 48 krydsere og 96 destroyere.

22. april – Georg Brandes anmelder i Politiken første del af Johannes V. Jensens *Kongens Fald*.

27. april – Uenigheder i skattelovgivningen fører til ministeriet Hugo Hørrings fald, og godsejer Hannibal Sehested danner landets sidste Højre-imperium.

27. april – Departementet for offentligt arbejde udskilles fra Indenrigsministeriet og bliver til Trafikministeriet

2. juli – Første flyvning med en Zeppelin.

29. juli – Italiens konge, Umberto I, myrdes under et besøg i byen Monza i Lombardiet.

15. september – Det nye Aarhus Teater indvies.

23. september – Handels- & Kontormedhjælperforbundet stiftes.

6. november – Præsidentvalg i USA.

13. december – Max Planck publicerer sin kvanteteori.

Regeringen Sehested

Hvornår:

27.04.1900 – 24.07.1901

Hvem:

Hannibal Sehested, Konsejlspræsident

William Scharling, Finansminister

Fr. Friis, Landbrugsminister

Chr. Juul-Rysensteen, Minister for offentlige arbejder

Gustav Schnack, Krigsminister

Chr. G. Middelboe, Marineminister

Ludwig Bramsen, Indenrigsminister

J.J. Bjerre, Kultusminister

C. Goos, Jutitsminister

År. 1901

Deuntzers Venstregering udnævnes og parlamentarismen indføres dermed i Danmark.

Australien får status som Commonwealth.

Nobelprisen uddeles for første gang.

1. februar – Folketælling i Kongeriget Danmark samt på Grønland og Færøerne. Ifølge optællingen bor der 2.449.540 mennesker i Danmark.

25. maj – Norge indfører som det første land i Europa valgret for kvinder.

14. april – Den internationale Domstol i Haag oprettes

Den Internationale Domstol (International Court of Justice, ICJ) er Forenede Nationers primære juridiske organ. Domstolen har til huse i Fredspaladset i Haag, Holland. Domstolen er også kendt som Den mellemfolkelige domstol og Verdensretten. Tidligere blev retten kaldt Den Faste Domstol for Mellemfolkelig Retspleje eller Haag-domstolen.

Domstolen har til opgave at sørge for, at internationale love bliver overholdt. Domstolen kan kun optage sager, hvor parterne er stater, og kun hvis staterne selv indvilger i at være part. Staterne er som udgangspunkt forpligtet til at respektere domstolens afgørelser.

24. juni – Frilandsmuseet ved Lyngby indvies.

Regeringen Deuntzer

Regering:

Venstre (V)

Hvornår:

24.07.1901 - 14.01.1905

Hvem:

J. H. Deuntzer (V), Konseilspræsident, Udenrigsminister
Christopher Hage (V), Finansminister
V H. O. Madsen (V), Krigsminister
Ferdinand Jøhnke (V), Marineminister
J. C. Christensen (V), Kultusminister

P. A. Alberti (V), Justitsminister

Enevold Sørensen (V), Indenrigsminister

V. Hørup (V), Minister for offentlige arbejder (Trafikminister) † 15.02.1902

Christopher Hage (V), Minister for offentlige arbejder (Trafikminister) (fra 15.02.1902)

Ole Hansen (V), Landbrugsminister

P. A. Alberti (V), Minister for Island (til 31.01.1904)

Hannes Hafstein, Minister for Island (fra 31.01.1904)

7. september – Bokseroprøret afsluttes officielt i Peking, Kina

13. oktober – Flere steder i Rusland kommer det til sammenstød mellem sultne mennesker og politiet.

3. december – En rytterstatue i af feltherren Magnus Stenbock indvies i Helsingborg, Sverige. Stenbock ledte i Store Nordiske Krig de svenske styrker, der besejrede den danske hær i slaget ved Helsingborg i 1710

Kjellerup Skole ved Kjellerup bliver bygget.

År.1902

Den berømte Solvognen fra ældre bronzealder bliver fundet under pløjning i Trundholm Mose ved Nykøbing Sjælland.

Danskeren Valdemar Poulsen opfinder Poulsen-buen, en generator for kontinuerlige højfrekvente svingninger, dvs. en radiosender. Under sine eksperimenter opdagede Poulsen, at hvis han førte en magnet rundt over en stålplade, så blev mønsteret *husket* i pladen og kunne vises med jernfilspåner. Videre eksperimenter afslørede at han også kunne gemme lyd som magnetisk kode. Dette førte til at han 1. december 1898 indgav en ansøgning om patent på den elektromagnetiske telegrafon (Dansk patent nr. 2653 af 31. oktober 1899), som kunne optage, gemme og gengive lyd. Ifølge ordlyden på patentansøgningen var apparatet bl.a. tænkt som en telefonsvarer. Den blev i praksis den vigtigste forløber for båndoptageren

I 1902 opfandt han sammen med ingeniøren Peder Oluf Pedersen buegeneratoren (også kaldet lysbuesender), der revolutionerede den trådløse telegrafi. Buegeneratoren var meget udbredt indtil opfindelsen af radiatorøret. Buegeneratoren viste sig også velegnet til at transmittere tale og musik, da den udsendte kontinuerte bølger med en fast frekvens.

1. januar – Sundby Hospital på Amager tages i brug.

19. maj – Boerkrigen ender med freden i Vereeniging.

Cuba opnår sin fulde selvstændighed.

På Frederiksberg stifter arkitekten og søndagsskolelæreren Holger Tornøe Frivilligt Drenges Forbund, FDF

År. 1903

Madsen-rekylgeværet konstrueres af V.H.O. Madsen, der på det tidspunkt var general og krigsminister. Geværet viste sig at være både effektivt og hurtigskydende.

6. januar - Iørgen Krüger etablerer ingeniørvirksomheden Krüger

Krüger A/S, rådgivende ingeniørvirksomhed. Selskabet har hovedkontor i Søborg. Selskabet blev grundlagt i 1903 og har siden da leveret teknologier, anlæg og ikke mindst viden om rensning af al slags vand. Krüger er i dag en internationalt orienteret dansk virksomhed, der fokuserer på at levere

tekniske, helhedsorienterede og miljøbæredygtige løsninger inden for vand og spildevand til industrier og offentlige myndigheder.

11. januar – Storm P debutterer som skuespiller på Casino.

(19. september 1882 i Valby – 6. marts 1949 på Frederiksberg) var en dansk maler, forfatter, skuespiller og "opfinder". Han var bedst kendt som **Storm P**.

21. januar – Den nye Langebro, der er en drejebro og forbinder København og Amager, åbnes for fodgængere. En måned senere åbnes den også for vognkørsel.

1. marts – Jens Jensen bliver Københavns første socialdemokratiske borgmester.

19.- 20. april – Jødeforfølgelser (pogromer) i Kischenew (nu Chişinău) den 19.-20. april. Efterfølgende retssag mod 36 kristne og en persisk russisk undersåt. Pogromerne fortsætter i de næste år og spreder sig til hele Rusland og dele af østeuropa og medfører at hundredetusindvis af jøder flygter til USA og vesteuropa, herunder nogle få tusinde til Danmark.

25. september – Ruten Gedser-Warnemünde åbnes.

2. november – USA's præsident Theodore Roosevelt sender krigsskibe til den nord-colombianske provins Panama, for at sikre en løsrivelse fra Colombia, så man kan komme i gang med at bygge Panamakanalen.

3. november Panama erklærer sig uafhængigt af Colombia.

21. november – Motoriserede busser begynder at erstatte hestedrevne vogne i Paris.

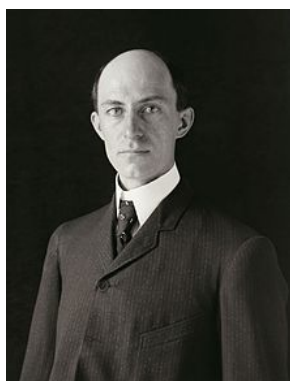
25. november – Bispebjerg Kirkegård i København indvies.

Bispebjerg Kirkegård blev anlagt i 1903 på Bispebjerg, hvilket gør den til den yngste af de 5 kirkegårde i Københavns kommune. Størrelsen er på 436.391 m².

Med en beliggenhed på et af de højeste punkter i København med et let fald mod nord. Her findes en høj allé af poppeltræer, der blev anlagt i begyndelsen af 1930'erne, der forlænger

Grundtvigskirkens akse ned mod Utterslev Mose og videre ud mod Tingbjerg.

Bispebjerg Krematorium fik en ny bygning den 14. januar 2003 til erstatning for det gamle krematorium med den karakteristiske skorsten

17. december – Brødrene Wright gennemfører historiens første flyvning i en motoriseret flyvemaskine tungere end luften

Brødrene **Orville Wright** (19. august 1871-30. januar 1948) og **Wilbur Wright** (16. april 1867-30. maj 1912) var amerikanske flyvepionerer.

Sammen foretog de den 14. december 1903 historiens første motordrevne flyvning i en flyvemaskine tungere end luften. Flyvningen varede dog blot 4 sekunder.

Officielt gentog de kunststykket 17. december 1903, og denne gang med en varighed på 59 sekunder. De fløj næsten en halv kilometer.¹

London Symphony Orchestra under ledelse af Hans Richter etableres.

8. december - Konservativ Ungdom stiftes og bliver dermed Danmarks første politiske ungdomsorganisation.

År.1904

Ententeaftalen mellem Storbritannien og Frankrig indgås.

Russisk-japanske krig; Varer til 1905 – om interesser i Korea.

Der indføres hjemmestyre på Island.

23. januar – Storbrand i Ålesund, Norge. 10.000 bliver hjemløse.

4. maj fodboldklubben FC Schalke 04 stiftes.

28. juni dampskibet S/S Norge synker, efter påsejling af den lille klippeø Rockall 500 km vest for den skotske kyst. 635 omkom.

27. oktober – I New York åbnes første del af undergrundsbanen.

3. december – Charles Dillon Perrine opdager Jupiter-månen Himalia.

6. december – Verdens første julemærke udsendes. Det sker i Danmark efter idé af postmester Einar Holbøll.

Harald Nyborg grundlægges.

London Symphony Orchestra under ledelse af Hans Richter etableres.

8. december - Konservativ Ungdom stiftes og bliver dermed Danmarks første politiske ungdomsorganisation.

År. 1905.

2. januar – Den russiske besætning i Port Arthur overgav sig til japanerne. Admiral Rodestvenskij anmodede om forstærkninger hjemmefra.

Regering:

Venstre (V)

Regering:

Venstre (V)

Hvornår:

14.01.1905 - 24.07.1908

Hvem:

J. C. Christensen (V), Konseilspræsident, Forsvarsminister,
Finansminister (a.i. 06.04.1908 - 24.07.1908)

Frederik C.O. Raben-Levetzau (V), Udenrigsminister

Vilhelm Lassen (V), Finansminister † 06.04.1908

Enevold Sørensen (V), Kultusminister

P. A. Alberti (V), Justitsminister

Sigurd Berg (V), Indenrigsminister

Svend Høgsbro (V), Minister for offentlige arbejder (Trafikminister)

Ole Hansen (V), Landbrugsminister

2. januar – Charles Dillon Perrine opdagede Jupitermånen Elara.

5. januar – Danmarks første venstregering bliver sprængt på grund af militærpolitisk uenighed.

22. januar – Massakre på en ubevæbnet arbejderdemonstration i St. Petersborg i Rusland; *Den Blodige Søndag* blev starten til en folkerejsning ledet af blandt andre Lev Trotskij.

17. marts – Albert Einstein publicerer sin banebrydende artikel om den fotoelektriske effekt hvor han forklarer kvantisering af lys.

18. april – Færøernes første kvindeblad kommer ud med titlen *Oyggjarnar* (Øerne) ved Súsanna Helena Patursson.

11. maj – Albert Einstein publicerer sin banebrydende artikel om Brownske bevægelser.

21. maj – Det Radikale Venstre stiftes.

7. juni – Norge erklærer opløsningen af unionen med Sverige.

26. juni – Første telegram til Island sendes ved Guglielmo Marconis radio fra England, før der kom et søkabel 1906.

30. juni – Albert Einstein publicerer sin banebrydende artikel om den specielle relativitetsteori.

6. august – I Boulogne-sur-Mer (Frankrig) begynder den første Esperanto-verdenskongres.

Norsk postkort for ja ved folkeafstemningen 13. august 1905.

13. august – Folkeafstemning i Norge: 368.208 nordmænd stemmer for opløsningen af unionen med Sverige, kun 184 imod.

5. september — Den russisk-japanske krig afsluttes ved underskrivelsen af Portsmouth-traktaten.

12. september – Københavns Rådhus bliver officielt indviet efter en byggeperiode på 13 år

16. oktober – Norge bliver formelt uafhængig af Sverige.

16. oktober – Officiel åbning af den transsibiriske jernbane, som ender i Vladivostok ved Ruslands stillehavs-kyst.

18. november – Prins Carl bliver konge af Norge under navnet Haakon 7.

Haakon 7. eller *Håkon VII* (født 3. august 1872, død 21. september 1957) var konge af Norge fra 1905 til 1957. Han blev valgt til Norges Konge ved en folkeafstemning efter opløsningen af unionen med Sverige i 1905.

Han var den næstældste søn af kong Frederik 8. af Danmark og var kendt som *Prins Carl*, før han i forbindelse med sin tronbestigelse tog det norske kongenavn Haakon. Han var yngre bror til kong Christian 10. af Danmark. Farfaren var kong Christian 9. af Danmark, mens morfaderen var kong Karl 4. af Norge (Karl 15. af Sverige).

Han blev efterfulgt som konge af sin søn, Olav. Kongeparret fik kun dette barn.

28. november – Det irske parti Sinn Féin (= "Os selv") grundlægges i Dublin af Arthur Griffith.

9. december – I Frankrig udstedes dekret om adskillelse af stat og kirke.

Musikkonservatoriet Juilliard School grundlægges i New York, USA.

År 1906.

Kvinderne får stemmeret i Finland.

"Den Store Sædelighedsaffære" startede, hvor den danske presse gik til angreb på homoseksuelle mænd.

Dreyfus-affæren afsluttes.

30. januar – Frederik 8. bestiger den danske trone.

Frederik 8. (*Christian Frederik Vilhelm Carl*) (3. juni 1843 – 14. maj 1912^[1]) var konge af Danmark fra 1906 til 1912.

Han var det ældste barn af Christian 9. og Louise af Hessen-Kassel og anden danske konge af den Glücksburgske (lyksborgske) slægt. Som valgsprog havde han *Herren er min Hjælper*.

1. februar – Folketælling for Kongeriget Danmark

18. april – Jordskælv i San Francisco, USA. 8,3 på Richter-skalaen. 452 omkomne.

I september nåes den højeste maksimumtemperatur målt i Danmark (t.o.m. 2011), hvor der i Randers blev målt 32,3 °C.

12. september – Jacob Ellehammer foretager den første flyvning i Norden

Jacob Christian Hansen-Ellehammer (14. juni 1871 i Bakkebølle^[1] – 20. maj 1946 i Gentofte^[2]) var en dansk opfinder og flypioner. Han fik i alt 59 danske patenter og arbejdede med mange forskellige ting, der tæller bl.a. forlystelsesautomater, Tivolibåde, æggeåbnere,

flækkeknive til svineslagterier, motorer i utallige afskygninger, motorcykler, biler, alternativ energi og brandslukningsudstyr. Danmarks Tekniske Museum udstiller permanent en lang række af hans opfindelser. Ellehammer ligger begravet på Hellerup Kirkegård, og hans gamle virksomhed eksisterer i dag under navnet Ellehammer A/S.

2. oktober – På årsdagen for den anden slotsbrand på Christiansborg åbner Sophus Falck Redningskorpset for København og Frederiksberg A/S – i dag Falck.

16. oktober – Köpenick-affæren i Tyskland, svindleren Wilhelm Voigt ("kaptajnen fra Köpenick") beslaglægger Berlinforstaden Köpenicks kommunekasse forklædt som officer.

Kaptajnen fra Köpenick var den arbejdsløse skomager **Wilhelm Voigt** (13. februar 1849 (Tilsit) – 3. marts 1922 (Luxemburg)), som opnåede sin berømmelse ved 16. oktober 1906 at udklæde sig som preussisk kaptajn, tage kommando over en gruppe soldater, indtage rådhuset i Köpenick og beslaglægge kommunekassens 4000 mark og 70 pfennig. Han opnåede derimod ikke det, han først og fremmest ønskede, nemlig et særligt pas, som kunne give ham adgang til arbejde. Rådhuset i Köpenick kunne ikke udstede den slags pas. Han blev kort efter arresteret og idømt fire års fængsel. Den tyske kejser, Wilhelm 2. af Tyskland, morede sig så meget over den falske kaptajns bedrift, at han benådede ham efter to år.

Farcen blev set som en levende illustration af den blinde, preussiske respekt for uniformer.

Historien blev siden til et teaterstykke af Carl Zuckmayer, og den er filmatiseret flere gange, bl.a. med Heinz Rühmann i titelrollen. En gang om ugen bliver teaterstykket opført foran det gamle rådhus i Köpenick.

6. november – Nordisk Film grundlægges af Ole Olsen.

År. 1907.

Spejderbevægelsen starter i England.

1. januar – Theodore Roosevelt sætter håndtryksrekord for statschefer ved at trykke 8.513 mennesker i hånden ved nytårsmodtagelsen i Det Hvide Hus.

11. januar – Optant-konventionen mellem Danmark og Tyskland blev indgået.

Optant-konventionen (*Optantkonventionen*) blev indgået mellem Danmark og Tyskland den 11. januar 1907.

Efter den 2. Slesvigske krig 1864 fik danske slesvigere ret til at i løbet af seks år vælge, om de ville at optere for dansk statsborgerskab uden derfor at den skulle opgive sin faste ejendom i Slesvig. Bestemmelser fra 1869 og 1872 gav danske optanter dog lov til at blive boende i Slesvig med status som udlændinge. Endnu i 1880 fandtes der cirka 25.000 danske optanter uden politiske rettigheder i Slesvig / Sønderjylland^[1]. Optanternes børn født før 1898 blev derimod statsløse, da børn født af danske undersåtter i udlandet først fra 1898 automatisk fik dansk statsborgerskab. Der var tale om cirka 4.000 optantbørn^[2]. Med Optantkonventionen fra 1907 fik disse før 1898 fødte børn mulighed for selv vælge, om de ville have dansk eller tysk statsborgerskab. Ved at erhverve tysk statsborgerskab fik de dermed også borgerlige rettigheder som bl.a. tysk valgret. I løbet af et par år fik cirka 4.000—5.000 personer preussisk statsborgerskab.

Danmark anerkendte til gengæld Kongeå-grænsen fra 1864 og gav afkald på Pragfredens paragraf 5 (fra 1866), der lovede Danmark en folkeafstemning i Slesvig.

25. januar – Tyskland afholder sit 12. parlamentsvalg siden rigsgrundlæggelsen.

4. maj – Loven om indførelse af metersystemet i Danmark vedtages.

16. november – Oklahoma bliver optaget som USA's 46. stat.

28. november – Congo, der er kong Leopold 2. af Belgiens private ejendom får status af belgisk koloni. I traktaten garanteres Frankrig forkøbsret, i tilfælde af salg.

År. 1908

Den vigtigste begivenhed var at der blev mangel på arbejdskraft, og udvandringen til USA gik næsten i stå. Dette skyldte blandt andet at man i Tyskland, England og Frankrig begyndte oprustningen til første verdenskrig.

14. januar – Teknologisk Institut bliver oprettet.

27. januar – Philibert Jacques Melotte opdager Jupiter-månen Pasiphae.

26. februar – Sverige fejrer 250-årsdagen for Roskildefreden med militærparader, takkegudstjenester og almindelig flagning. Den danske minister i Stockholm forlader byen under fejringen.

3. april – Henry Campbell-Bannerman trækker sig af helbredsgrunde tilbage som britisk premierminister og overlader posten til H.H. Asquith.

20. april - Den danske valglov ændres, så kvinder får stemmeret til kommunalvalg.

Den 20. april 1908 ændredes Valgloven, så kvinder fik stemmeret til kommunalvalg, og året efter, den 12. marts 1909, fire dage efter at man fejrede Kvindedagen for første gang i USA, deltog kvinder for første gang i et kommunalt valg i Danmark. Grundlovsændringen i 1915, der

trådte i kraft i 1918, gav kvinder stemmeret og valgbarhed til folke- og landstingsvalg.

8. september – Tidligere justitsminister, gehejmekonferensråd Peter Alberti melder sig selv til politiet for bedrageri og falskneri for 15 millioner kr

Den 8. september 1908 gav Alberti op og meldte sig på Københavns Domhus som bedrager. Alberti kendte sig her skyldig i underslæb og dokumentfalsk over for Den Sjællandske Bondestands Sparekasse for et beløb på 15 millioner kroner, ca. halvdelen af bankens kapital. Det svarer til omkring 8-900 millioner i 2010-kroner.[8] Han havde i henved en snes år, altså næsten i hele forvaltningsperioden, brugt af de betroede midler til at foretage vilde børsspekulationer, f.eks. i guldmineaktier.

Omkring 1. august havde Privatbanken konstateret store uregelmæssigheder i sparekassens regnskab, hvoraf der bl.a. fremgik obligationer, som banken vidste var solgt på foranledning af Alberti. Netop det fortsatte pres fra bl.a. redaktør Ove Rode på Politiken var med til at trække denne viden frem i lyset. Albertis egen henvendelse til politiet kom kun ganske kort inden han ville være blevet afsløret.

Et halvt år inden afsløringen havde statsrevisorene været på uanmeldt besøg i justitsministeriet for at se på regnskabsbøgerne i Albertis aflåste pengeskab. Han hidsede sig op over, at hans ære blev krænket ved en sådan mistillid til en mand i hans stilling. Da den ene revisor insisterede på at se bøgerne, rakte Alberti ham nøglen til pengeskabet, og sagde som sandt var: "Mine herrer, hvis De åbner dette skab nu, er jeg ikke landets justitsminister længere!" Det skræmte dem alligevel, og bukkende trak de sig ud af hans kontor.

1. oktober – Den første Ford T model produceres i Detroit. Verdens mest populære bil indtil fremkomsten af folkevognen. **Ford T** var en bilmodel bygget af Ford Motor Company i årene 1908 til 1927 i mere end 15 mio. eksemplarer. Modellen var verdens mest solgte bil frem til 1972, hvor denne titel overgik til Volkswagen Type 1.

Oktober: Østrig annekterer officielt provinserne Bosnien og Hercegovina.

28. december – Jordskælvet i Messina (7,2 M_w) dræber 72.000 mennesker.

År. 1909.

Som det første land i verden indfører England folkepension.

5. januar – Colombia anerkender Panamas selvstændighed.

16. januar – Ernest Shackletons ekspedition finder den magnetiske sydpol.
28. januar – USA tilbagetrækker sine tropper på Cuba.
8. februar – Frankrig og Tyskland anerkender Marokkos uafhængighed.
24. februar – Den første farvefilm bliver vist i biografen i Brighton, England.
26. februar – Tyrkiet godtager Østrig-Ungarns annektering af Bosnien-Hercegovina.
8. marts – Kvindedagen blev fejret for første gang i USA.
31. marts – Serbien godtager Østrig-Ungarns annektering af Bosnien-Hercegovina.
6. april – Robert Peary påstår at han har nået Nordpolen.
13. april – Tyrkiet anerkender Bulgariens selvstændighed.
18. maj – Landsudstillingen i Århus åbnes.
4. juli – Rebildfesten afholdes for første gang. Det sker i Århus.
25. juli – Franskmanden Louis Blériot bliver den første som flyver over Den Engelske Kanal.
3. oktober – Landsudstillingen i Århus lukkes.
25. oktober – Japans prins Ito myrdes af en koreansk nationalist. Japan indfører japansk diktatur i Korea.
17. december – Kong Leopold 2. af Belgien dør. Albert 1. bliver ny konge.
19. december – Statskup i Venezuela.

År. 1910

5. januar – Flyveren Robert Svendsen sætter dansk rekord ved at flyve i en højde af 84 meter over Kløvermarken i København. **Charles Robert Edvard Svendsen** i daglig tale **Robert Svendsen** (10. december 1884 i København – 17. juli 1938 på Langøre på Samsø) var en dansk flyvepioner, motorsportsmand og automobilforhandler.

Den 5. januar 1910 satte Robert Svendsen rekord ved at flyve i en højde af 84 meter over Kløvermarken, der dengang fungerede som Danmarks første lufthavn. Den 15. januar 1910 fik han som den første i Skandinavien et flyvecertifikat.

Robert Svendsens flyvninger med flyet *Dania* er dokumenteret i stumfilmen fra 1910 *Robert Svendsens Flyvning*.

Den 17. juli 1910 fløj han fra Kløvermarken på Amager i København til Limhamn syd for Malmø. Det skete fire år efter at Jacob Ellehammer i 1906 foretog de første flyhop på øen Lindholm (Smålandsfarvandet). Danmark var på det tidspunkt blandt de førende med hensyn til flyvning. Flyvningen over Øresund blev overværet af vennen Carl Th. Dreyer, der var i Limhamn, da Svendsen landede.

I 1911 landede Robert Svendsen sin flyver i Køge og vandt dermed en præmie på 1000 kr. for en flyvning på over over 40 km. udstedt af Krak. Turen tog 35 min.

Flyvningerne fandt sted i flyet *Dania* som Robert Svendsens arbejdsgiver, grosserer Samuelson havde købt i Frankrig af Brødrene Voisin. Efter flyvningen over Øresund ombyggede Svendsen flyet efter et design af den engelsk-franske flykonstruktør Henry Farman. Det ombyggede fly blev anvendt som det første danske militærfly under navnet *Glenten*, der i årene 1912-13 blev benyttet som skolefly af Marinens Flyvevæsen.

12. januar – Daells Varehus får sin første postordrebestilling, og datoen regnes som varehusets stiftelsesdag.

28. februar – 200-årsdagen for slaget ved Helsingborg bliver fejret i Sverige med Stenbockfester.

21. maj – Danmarks første lov om biler træder i kraft. Man må køre bil fra en halv time før solopgang til en halv time efter. Samtidig indføres vægtafgift.

31. maj – Sydafrikanske Union proklameres. Unionen består af Kapkolonien, Natal, Transvaal og Oranjefristaten. Ved det første valg vinder South African Party over Unionspartiet, og boergeneralen Louis Botha bliver premierminister.

17. juni – Rigsretsagen efter Alberti-skandalen afsluttes

17. juli – Den danske flyver og motorsportsmand Robert Svendsen flyver som den første over Øresund, mellem København og Malmø.

22. august – Japan annekterer Korea og omdøber landet til Cho-sen.

26. august – Et internationalt socialistisk kvindemøde i København vedtager at gøre den 8. marts til international kvindedag.

17. september – Første flyvning nogensinde over Alperne finder sted.

5. oktober – Portugal erklæres for en republik efter et mytteri i flåden og hæren. Kong Manuel 2. var flygtet til Gibraltar

November – Der udbryder borgerkrig i Mexico.

År. 1911.

8. januar – Som det sidste enevældige monarki i Europa får Monaco en forfatning, der indfører konstitutionelt monarki.

1. februar – Folketælling i Kongeriget Danmark.

21. april – Danmarks Naturfredningsforening stiftes.

25. maj – Københavns Idrætspark indvies.

1. august – Københavns Sporveje KS dannes.

21. august – Mona Lisa af Leonardo da Vinci bliver stjålet fra Louvre.

5. oktober – Italien erobrer Tripoli i Libyen i en krig mod det svækkede Tyrkiet.

10. oktober – En mislykket rishøst i Kina medfører ungkinesernes kup, og den sidste kejser tvinges til at træde tilbage.

4. november – *Selandia*, verdens første dieseldrevne skib søsættes fra Burmeister og Wain.

5. november – Den første flyvetur tværs over USA afsluttes i Pasadena. Turen, som er på 3417 miles, tager 49 dage.

30. november – Københavns Hovedbanegård indvies.

14. december – Roald Amundsen og hans ekspedition når som de første mennesker Sydpolen 35 dage før Robert Falcon Scott.

År. 1912.

Det første julemærkehjem blev oprettet. **Julemærkehjem** er børneinstitutioner, som finansieres gennem Julemærkefonden via salg af julemærker, afholdelse af julemærkemarcher og private bidrag.

Hjemmene tager sig i korte forløb af få måneders varighed af børn med problemer som overvægt eller mobning.

De første julemærkehjem blev oprettet i 1911. De fire nuværende ligger ved Kollund i Sønderjylland (julemærkehjemmet Fjordmark), i Hobro, Skælskør og i Ølsted i Nordsjælland

Casimir Funk formulerer for første gang begrebet *vitamin*.

6. januar – New Mexico bliver optaget som USA's 47. stat.

15. januar – Tyskland afholder det 13. og sidste parlamentsvalg i Det Tyske Kejserrige

15. januar – For første gang bliver der anvendt propagandablade. De bliver kastet ud fra et italiensk fly under den italiensk-tyrkiske krig. De tilbød en guldmønt og en sæk korn til hver araber i Libyen, som ville overgive sig.

8. februar-12. februar – Englands krigsminister Lord Haldane på resultatløs afspændingsmission i Berlin.

12. februar – Manchu-slægten giver afkald på kejsermagten i Kina og en provisorisk republik dannes under Sun Yat-sen. Den sidste kejser Pu Yi, som ender sit liv som gartner, dør i 1967.

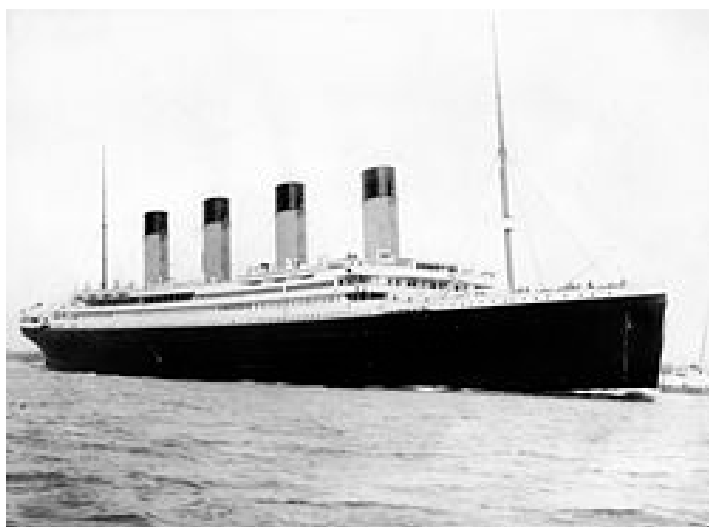
14. februar – Arizona bliver optaget som USA's 48. stat.

17. februar – Pressefotografforbundet, verdens ældste forbund for pressefotografer og fotojournalister, stiftes i København.

22. februar – *Selandia*, verdens første dieseldrevne skib bliver taget i brug.

29. marts – Sidste dagbogsnotat fra Robert Falcon Scott der dør på tilbageturen fra Sydpolen.

15. april – Det "synkefri" *Titanic* forliser i Nordatlanten og tager 1503 liv med sig.

Titanic på 777 meter.

Titanic på vej ud på prøvesejlads. Stille nåede det op på 20 knob (37 km/t), hvorefter skibet stoppede af sig selv. Adskillige andre manøvrer: drejninger kun ved brug af ror og skruer alene og start-/stoptest blev udført. Kort efter middag udførtes endnu en test, hvor *Titanics* ror blev drejet helt til den ene side, hvorefter skibet sejlede i en cirkel med en diameter på 3500 meter. Den næste test var, hvor hurtigt skibet kunne bringes til stop, hvis motoren blev sat fuld kraft bak. Det kunne

Derefter vendtes skibet hjemad. Undervejs prøvedes drejninger til begge sider for at se, hvordan skibet lod sig manøvrere. Klokkeren 19:00 blev det stoppet for en sidste prøve: at teste styr- og bagbordsankrene, hvilket gik uden problemer. Derved var *Titanics* prøvesejlads forbi, og Carruthers, Sanderson og Andrews underskrev skibets certifikat. *Titanic* var klar som passagerskib.

Dernæst blev alle, som ikke skulle med til Southampton, sejlet i land. Klokkeren 20:00 forlod *Titanic* værftsbyen, og satte kurs imod Southampton. Ved ankomsten der blev skibet mødt af fem slæbebåde fra Red Funnel Line; *Ajax*, *Hector*, *Vulcan*, *Neptune* og *Hercules*. Sammen bragte de *Titanic* sikkert til kajplads 44, hvorfra jomfrurejse begyndte den 10. april 1912. Inden mødet med isbjerget havde *Titanic* været ramt af adskillige uheld. Nogle passagerer tolkede det som dårlige varsler. Eksempelvis nægtede en mor på 3. klasse at sove om natten, fordi hun var overbevist om, at

noget katastrofalt ville ske. Allerede på afrejsedagen den 10. april 1912 var der tale om to større uheld. Det ene skyldtes en brand i et af kullagerne. Det tog timer at få den slukket. Det andet uheld skete kort efter at *Titanic* havde lagt fra kaj. Suget fra de tre enorme skibsskruer havde ødelagt et nærliggende fartøjs fortøjninger og fik fartøjets bagende til at svinge ud. *Titanic* blev sat på fuld bak for at komme væk, mens bugserbåde strømmede til for at undgå et sammenstød. Med kun få meter fra en katastrofe lykkedes det bugserbådene at få trukket det mindre fartøj væk fra *Titanic*. Det var skyld i, at *Titanic* blev over en time forsinket, før det nåede første stop i Cherbourg i Nordfrankrig. Her kom nogle af de mest prominente passagerer om bord, så som Molly Brown og verdens rigeste mand John Jacob Astor.

Kort før middag den 11. april nåede *Titanic* sit andet og sidste stop i Irland. Her gik nogle heldige passagerer i land, mens håbefulde emigranter gik om bord på 3. klasse. Omkring 13.30 lettede *Titanic* anker og dampede ud på Atlanterhavet med cirka 2230 passagerer og besætningsmedlemmer.

De næste dage forløb sejladsen planmæssigt, og *Titanic* skød en god fart. Der har været utallige diskussioner efter forliset, om der var forsøg på at sætte hastighedsrekord over Atlanten. Det hurtigste skib var *Mauretania*, der var konkurrentens pragtstykke. *Titanic* kunne umuligt slå rekorden, da dets topfart kun var 23 knob (39 km/t). Rederiet White

Star Line satsede på luksus og komfort, ikke på hastighed. Fredag den 12. april modtog *Titanic* den første advarsel om is forude. Flere fulgte i løbet af dagen og lørdagen. Søndag aften modtog radiotelegrafisterne Jack Phillips og Harold Bride alvorlige ismeldinger, men nogle af dem nåede aldrig kaptajn Smith. Den sidste advarsel blev modtaget kort før klokken 23, cirka tre kvarter før sammenstødet. 14. april 1912: 23.39: Et enormt isbjerg observeres af Frederick Fleet og Reginald Lee fra *Titanics* udikigstønde. Officer William Murdoch sætter skibets skruer på fuld stop og giver kommandoen "Hårdt til styrbord", men de undgår ikke isbjerget. *Titanic* har kun 37 sekunder at reagere i, fra isbjerget bliver set, til de rammer det. I 1912 blev dét at dreje rorpenden mod styrbord, mens roret drejer til bagbord, kaldt for en "tiller"-ordre. (Dette igangsatte i øvrigt en større debat om autenticitet, da James Camerons film udkom. Cameron sagde i et interview, at han kunne gøre dét, som folk ville tro, var rigtigt, eller han kunne gøre som datidens manøvre gjorde, selv om den virkede modstridende.) I maskinrummet bliver der nu hektisk aktivitet. I kedelrummene bliver ordren "Luk spjældene" råbt, hvilket gør at der ikke bliver fremført damp til maskinerne.

23.40: *Titanic* rammer isbjerget, der beskadiger og bøjer jernpladerne i skroget under vandlinjen i cirka en tredjedel af skibets længde. Da isbjerget er omtrent ud for broen bliver ordren "Hårdt til bagbord" givet. Denne ordre svinger den del af skibet, der ligger bag drejepunktet væk fra isbjerget. (Hvis skibet stadig havde været under styrbordsordre, ville den del af skibet bag broen blive presset mod isbjerget, og være blevet revet op). Murdoch lukker de vandtætte døre. Kaptajnen indfinder sig på broen og spørger hvad der er sket. Maskinordren "Halv fremad" gives. Nogle passagerer bemærker dette, blandt andet skolelæreren Lawrence Beesley. Han havde været oppe og se hvad der foregik, og da han gik tilbage til sin kahyt mødte han nogle damer der var meget bekymret. De fortalte ham at skibe var stoppet, men Beesley bad dem mærke efter, og de kunne nu mærke maskinerne arbejde igen. Det beroligede dem.

I maskinen var der anderledes aktivitet da vandet begyndte at vælte ind. kedelrum nummer fem var ikke så hårdt ramt og pumperne kunne følge med. At holde dette kedelrum tørt var afgørende for om *Titanic* skulle leve eller dø.

Kaptajnen bad efterfølgende om en gennemgang af skibet, og da det stod klart at *Titanic* ikke ville klare det, stoppede han maskinerne. Det var sidste gang, maskinerne var i gang.

15. april 1912: 00.05: Kaptajn Smith beder radiotelegrafisterne, Jack Phillips og Harold Bride, sende bud efter øjeblikkelig hjælp. De bruger det traditionelle CQD, men i nattens løb begynder de også at bruge SOS. En myte tilskriver *Titanic* som det første skib, der brugte SOS. Det er imidlertid ikke korrekt, idet det konkurrerende rederi Cunard Lines SS *Slavonia* allerede havde brugt det den 10. juni 1909.

00.10: Redningsbådene gøres klar. der er cirka 2200 personer om bord, men kun plads til 1178 i bådene.

00.45: Redningsbåd 7 forlader, som den første, *Titanic*, med kun 28 ud af 65 pladser besatte. Passagererne tøver med at skifte det store varme skib ud med den kolde atlantehavsluft i en åben redningsbåd. Et skib, der senere viser sig er et fragskib ved navn *Californian*, er opdaget i horisonten, og besætningen begynder at affyre nødraketter for at tiltrække sig det ukendte skibs opmærksomhed – uden held. Otte raketter bliver affyret.

00.55: Redningsbåd 6 forlader skibet med grevinden af Rothes og Molly Brown.

01.30: *Titanics* stævn er forsvundet ned i det blikstille hav. Mange af passagererne, der har været overbeviste om, at skibet kun kunne synke til et vist punkt, lader nu til at indse, at det synker og søger de få redningsbåde, der er tilbage.

02.05: Skibet *Carpathia*, som er på vej til undsætning, hører for sidste gang fra *Titanic*. Kaptajn E. J. Smith bliver set sidste gang.

02.10: Vægten af vandet i forskibet får det 269 meter lange skib til at løfte agterstavnen højere op, mens skibets bov går længere ned. De sidste to sammenklappelige både forlader skibet, da det forreste af båddækket forsvinder ned i havet. Den ene båd kæntrer og flyder bort fra *Titanic* med bunden i vejret.

02.18: De store maskiner i det nu højt hævede agterskib, begynder at rive sig løs fra deres

fundamenter og smadrer sig vej igennem skibet.

Alt lys på skibet går ud, og det knækker kort efter mellem tredje og fjerde skorsten.

02.20: *Titanic* forsvinder under havets overflade og efterlader over 1000 mennesker i det iskolde hav. Omkring 500 menes aldrig at være nået ud af skibet. I nærheden ligger der 18 både, mere eller mindre fyldte, og to redningsbåde med bunden i

vejret. Et kor af frygt og rædselsskrig fyldte natten. Femteofficer Harold Lowe, der havde kommandoen over en af redningsbådene, samlede nogle redningsbåde. Han ville returnere for at samle overlevende op, men passagerne var tøvende. Han flyttede derfor passagererne over i andre redningsbåde, så han kunne vende tilbage uden passagerer i redningsbådene. Imidlertid kom han frem for sent, og reddede kun fire, hvoraf en døde.

04:10: *Carpathia* når frem til ulykkesstedet og tager de overlevende om bord fra redningsbådene. De fleste af de omkomne er ikke druknet, men frosset ihjel i det kolde vand.

09:00: Den sidste overlevende tages om bord i *Carpathia*.

5. maj-27. juli – De Olympiske lege afholdes i Stockholm.

14. maj – Kong Frederik 8. af Danmark dør. Christian 10. overtager tronen.

4. juli – Rebildfesten afholdes for første gang i Rebild

28. september – Jacob Ellehammer løftes for første gang fra jorden af sin selvkonstruerede helikopter.

12. november – Et eftersøgningshold finder resterne af den engelske opdagelsesrejsende Robert Falcon Scott og hans ledsagere på den ulyksalige ekspedition til Sydpolen.

Den første danske udlandskirke, Christianskirken stiftes i Berlin, Tyskland

År. 1913.

Kvinderne får stemmeret i Norge.

1. januar – Filmcensur indføres i England.

15. januar – Et nyt radiotårn i Nauen nær Berlin gør det muligt for første gang at opnå trådløs forbindelse mellem Tyskland og USA.

3. februar – I Berlin i Tyskland blev det antroposofiske selskab grundlagt af Rudolf Steiner .

1. april – Samlebåndet tages i brug af industrien.

1. april – Den første Ford Model T, ruller af samlebåndet.

29. maj – Igor Stravinskys ballet *Le Sacre du Printemps* uropføres i Paris

26. juli – Bramminge-ulykken. Eksprestog 1029 skulle normalt afgang fra Fredericia kl. 14:50. Toget var større end sædvanligt og fik tilkøbt yderligere et lokomotiv – en A-maskine – til hjælp for den sædvanlige K-maskine. Toget – med direkte vogne fra København – afgik først kl. 15.06.

Ud over lokomotiverne bestod toget af en rejsegodsvogn, et antal boggievogne, tre toakslede kupévogne (direkte adgang fra perron til kupéer via døre i vognsiderne) samt endnu nogle boggievogne.

Ved ankomst til Lunderskov havde toget indhentet tre minutter af forsinkelsen, og der var gode udsigter til at indhente det meste af forsinkelsen uden at køre alt for stærkt.

På stationerne var den højeste tilladte hastighed 75 km/t, og på fri bane 90 km/t, men udsagn fra passagerer og fra personale antydede, at der blev kørt en del hurtigere end sædvanligt – måske helt op til 120 km/t. Auditørrapporten fastslår, at den højeste tilladte hastighed nok blev overskredet (op til 105 km/t) – men der kørtes i hvert fald ikke hurtigere end forsvarligt, konkluderes det i rapporten.

Da toget havde passeret Bramminge station, så lokomotivfyrbøderen på det forreste lokomotiv en lille skarp kurve på sporet forude.

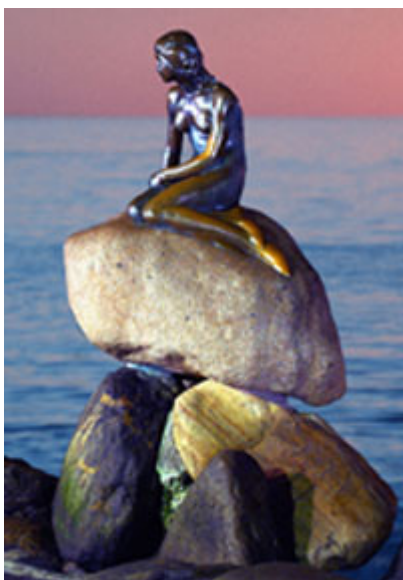
Et sjak banearbejdere var ved at løfte sporet, og på et stykke af sporet var grusballasten skrabet væk fra svelleenderne. Ballasten var i det hele taget ikke på plads, fordi sporet var blevet løftet. Den begrænsede mængde ballast anses for at have været en afgørende årsag til, at skinnerne kunne slå sig på grund af varmeudvidelsen.

Sporet havde tidligere slået sig og var blevet rettet op ved hjælp af løftestænger, men ellers blev der ikke gjort noget for at afhjælpe problemet. (Baneformanden for det pågældende sjak kunne have sørget for en hastighedsnedsættelse på det pågældende stykke, men regnede det ikke for nødvendigt.)

Det forreste lokomotiv fortsatte hen over solkurven i sporet, tenderen blev afsporet, og lokomotivet rev sig løs fra det efterfølgende lokomotiv og vognene. Det efterfølgende lokomotiv kørte i en blød bue af sporet, og vognene væltede bortset fra togets sidste vogn, der blev stående på sporet.

Ved afsporingen knustes de tre midterste trævogne totalt. Det var her, 14 af de 15 dræbte befandt sig.

23. august – Statuen Den lille Havfrue opstilles på Langelinie i København.

Hvem udførte skulpturen?

Arbejdet med at skabe skulpturen blev overladt til billedhuggeren Edvard Eriksen (1876-1959). Brygger Jacobsen udtalte, at nu var Den Lille Havfrue blevet foreviget af H.C. Andersen i digtekunsten, af Ellen Price i dansen og af Fini Henriques i musikken. Nu måtte Eriksen udødeliggøre hende i billedhuggerkunsten.

Når valget faldt på Eriksen kan det meget vel skyldes, at han netop i 1910 arbejdede på Christian IX's sarkofag. To af sarkofagens tre

skulpturer kan betegnes som søstre til havfruen, og bryggeren havde også en finger med i spillet omkring sarkofagen.

I løbet af foråret 1910 havde Edvard Eriksen skitsen til havfruen færdig, men Carl Jacobsen var langt fra tilfreds, og projektet gik i stå. I løbet af efteråret fandt kunstneren og mæcenen hinanden igen, og i løbet af kun seks uger blev figuren modelleret. Som forbillede anvendte Eriksen den franske billedhugger Henri Chapus skulptur Jeanne d'Arc, der dengang var et populært værk på Glyptoteket (3)

Hvem støbte skulpturen?

I løbet af 1911 blev Den Lille Havfrue støbt i bronze hos Kgl. Hof-bronzestøber Carl N.G. Rasmussen i Rådmandsgade på Nørrebro. Firmaet gemte heldigvis den originale gipsmodel, hvorfor det i 1964 var muligt at tage en ny afstøbning af hovedet (3)

Selv om havfruen kan synes lille, er skulpturen lidt større end naturlig størrelse. Den er hul og vejer 175 kg (4)

Hvem valgte placeringen?

Det var brygger Jacobsens intention, at Den Lille Havfrue skulle placeres i et kunstigt vandbassin i et blomsteranlæg på Langelinie, men billedhuggeren ville have hende placeret på sten i vandet på selve kysten. Det endte med, at bryggeren blev overbevist, og han forfægtede ivrigt ideen over for Københavns Kommune.

Kommunens havearkitekt, Erik Erstad-Jørgensen, fik til opgave at regulere den stenbeklædte kyst omkring stedet og beplante den. Den 15.9.1912 foretog man en prøveopstilling, men skulpturen sad for lavt og for tæt på kysten, så det næste år blev brugt til at gennemføre en større renovering af området (3)

Hvornår blev skulpturen opstillet?

Opstillingen fandt sted den 23.8.1913. Havfruen blev anbragt på en kampestensdysse ved Langeliniebugten i nærheden af den daværende Kongelige Yachtklub, Langeliniepavillonen og lystbådehavnen med promenadens udsyn over indsejlingen til København som baggrund. Her sidder hun et par meter ude i vandet og ser længselsfuldt mod land til de mennesker, som hun drømmer om at tilhøre (2)

10. oktober – Gamboa-dæmningen i Panama sprænges, og fuldender Panamakanalen så der nu er passage fra Stillehavet til Atlanterhavet. Den amerikanske præsident Woodrow Wilson bringer de 40 tons eksplosiver til detonation ved fjernbetjening fra Det Hvide Hus.

Koleraepidemi spreder sig over den meste af Centraleuropa

1. december – Kreta, som efter den 1. Balkankrig fik selvstyre fra Tyrkiet, annekteres af Grækenland.

24. december – Ved et skibsforlis omkommer alle 7 mænd fra bygden Skarð, Kunoy, på Færøerne – undtagen en 14-årig og en 70-årig. Bygden blev derefter forladt af kvinderne

År. 1914.

Danmarks *tjenestepiger* bliver officielt *husassistenter*.

Den Gamle By i Århus grundlægges

I Florida, USA, indledes verdens første planmæssige ruteflytrafik.

5. januar – Ford Motor Company annoncerer en 8 timers arbejdsdag, og en minimums løn på \$5 for en dags arbejde.

28. juni – Den østrig-ungarske tronfølger Franz Ferdinand bliver skudt i Sarajevo.

Franz Ferdinand (18. december 1863 i Graz – 28. juni 1914 i Sarajevo) var en østrigsk ærkehertug, der fra 1896 og frem til sin død i 1914 var tronfølger til den østrig-ungarske trone.

Han var søn af ærkehertug Karl Ludvig af Østrig nevø til den siddende kejser Franz Joseph. Han blev tronfølger i 1896, efter at kejser Franz Josephs søn, Kronprins Rudolf, havde begået selvmord.

Franz Ferdinand blev gift 1. juli 1900 med den bøhmiske Sophie grevinde Chotek, senere hertuginde von Hohenberg, men fordi hun ikke var fin nok efter huset Habsburgs regler, blev ægteskabet kun tilladt af familien efter enighed om at bruden ikke ville få kongelig status og at deres barn ikke ville have krav på tronen. Kejseren deltog ikke i brylluppet.

Drabet på ærkehertugen og hans kone den 28. juni 1914 i Sarajevo af den serbiske nationalist Gavrilo Princip var medvirkende til udbruddet af den 1. Verdenskrig.

Franz Ferdinand var desuden en yderst passioneret jæger og nedlagde i løbet af sit liv 274.889 stykker vildt.^[1] Disse er alle udstillet på forskellige måder, de fleste som trofæer, men blandt andet også i yderst specielle lysekroner og andre ting, i hans hjem, Konopiště. For at skyde disse dyr var han på utallige jagtrejser.

21. juli – Seth Barnes Nicholson opdager Jupiter-månen Sinope.

23. juli – Østrig-Ungarn afsender ultimatum til den serbiske regering angående opklaringen af Sarajevomordet.

28. juli – Østrig-Ungarn erklærer Serbien krig, og starter dermed 1. verdenskrig.

1. august – Det Tyske Kejserrige erklærer krig mod det Russiske Kejserrige.

3. august – Østrig-Ungarn erklærer Frankrig krig.

6. august – Østrig-Ungarn erklærer det Russiske Kejserrige krig.

22. august-29. august – Slaget ved Tannenberg, tysk sejr over russerne.

4. august – Det Tyske Kejserrige erklærer Belgien krig, og England erklærer krig mod Tyskland.

30. august – Den tyske hær erobrer Amiens.

5. september-10. september – Marne-slaget, ender med tysk tilbagetog.

18. september – Lov om irsk hjemmestyre ("Home Rule Bill") træder i kraft.

8. december – Søslaget ved Falklandsøerne udkæmpes mellem tyske krigsskibe ledet af Maximilian von Spee mod britiske ledet af Doveton Sturdee, hvor de tyske skibe bliver sænket.

18. december – Tre nordiske konger, Christian 10. af Danmark, Gustav 5. af Sverige og Haakon 7. af Norge, holder møde i Malmø. **Trekongemødet 1914** var et møde den 18. - 19. december 1914. Da samlede de tre nordiske konger Christian X. af Danmark, Haakon VII af Norge og Gustav V. af Sverige sammen med deres udenrigsministre på Länsresidensen i Malmø om overvejelser i forbindelse med 1. verdenskrigs

udbrud. Et resultat blev, at man bekræftede enigheden om neutraliteten.

År. 1915

Albert Einstein publicerer sin Almene relativitetsteori.

Den tyske U-24 sænker det engelske slagskib *Formidable* ved Plymouth.

2. januar – Tåregas blev anvendt for første gang i krig – af tyskere mod russere i Polen.

16. februar – I første verdenskrig vinder den tyske hær under feltmarskal Paul von Hindenburg en stor sejr over den russiske hær; 110.000 russere tages til fange.

22. april – Giftgas anvendes første gang på vestfronten (Ypres).

25. april – Anzac, australsk og newzealandsk mindededag.

7. maj – Passagerlinjeren RMS Lusitania torpederes og sænkes af den tyske Ubåd U-20, hvorved 1.198 personer dør.

RMS Lusitania (søsat d. 7. juni 1906) var et britisk passagerskib, der målte 239,27 meter i længden og 31.550 tons i tyngden. Skibet sejlede mellem New York og Liverpool indtil 1915, hvor det blev sænket af den tyske ubåd U 20, der beskød det med en 300 pounds torpedo, der ramte i styrebordssidens ca. midte i en parallel fra mellem skorsten 3 og 4. Hoveddamprøret blev sprængt, hvilket gjorde, at ordren fra broen "fuld bak", ikke kunne udføres.

Derfor fortsatte Lusitania fremad med en betydelig fart, som gjorde det vanskeligt at sætte redningsbådene i vandet. Lusitanias kaptajn var på nærværende tidspunkt William Thomas Turner. Han overlevede og kunne i den efterfølgende retssag berette, at han så torpedoens hvide skumsprøjt i vandet og hørte braget og derefter yderligere et rumlende brag. Hvorvidt det var ammunitionen eller de efterhånden tomme og tæt støvede kullagre, der eksploderede, er aldrig blevet opklaret.

Skibet sank på blot 18 minutter 12 miles fra Old Head of Kinsale i Irland på position 51.24.15N-08.32.00W. 14:28 GMT, fredag d. 7 maj 1915 og ligger på ca. 100 meters dybde.

Før katastrofen havde der været advarsler omkring faren ved at passere farvandet ved Storbritannien. Også farvandet omkring Irland var blevet kategoriseret som farezone, men det havde man overhørt, og her blev båden sænket. Der omkom 1198 passagerer, heraf mange amerikanere, hvilket det ændrede den almindelige amerikaners holdning til, hvorvidt USA skulle tage aktiv part i 1. verdenskrig.

Den engelske flåde undlod at beskytte skibet til trods for, at man vidste, at der var tyske ubåde i området, og at skibet medbragte ca. 173 tons krigsmateriel i form af ammunition til de kæmpende soldater i Europa.

5. juni – Den 2. junigrundlov underskrives, kvinder i Danmark (og Island) får valgret

Anna Nissen Høj, * 30. jan 1915 Holm, † 14. okt. 2002. Hun blev gift med Jes Matthiesen, 27. okt. 1939 i Nordborg, * 8. feb. 1915 (søn af Peter Matthiesen og Ellen Jessen Kolmos), †

28 jan 2001.

Børn:

- i. Elna Matthiesen * 12. dec. 1940.
- ii. Asta Matthiesen * 3. feb. 1944.
- iii. Peter Matthiesen * 30. apr. 1945.
- iv. Lauritz Matthiesen * 12 dec. 1948.
- v. Jes Erik Matthiesen * 30. nov. 1950.

Jes Matthiesen, * 8. feb. 1915, † 28 jan 2001. Han blev gift med Anna Nissen Høj, 27. okt. 1939 i Nordborg, * 30 jan 1915 Holm (datter af Lauritz Nissen Høi og Anna Petersen Grau), † 14. okt. 2002.

Børn:

- i. Elna Matthiesen * 12 dec. 1940.
- ii. Asta Matthiesen * 3 feb. 1944.
- iii. Peter Matthiesen * 30. apr. 1945.
- iv. Lauritz Matthiesen * 12 dec. 1948.
- xi. Jes Erik Matthiesen * 30. nov. 1950.

År.1916

Nakskov Skibsværft grundlægges af Østasiatisk Kompagni.

1. februar – Folketælling for Kongeriget Danmark.

Rumænien og Portugal indtræder i krigen mod Tyskland.

21. februar – Slaget ved Verdun begynder.

28. februar – Der afholdtes Lagtingsvalg på Færøerne.

24. april – Påskeoprøret i Irland påbegyndes. Et forsøg fra irske nationalister på at gøre landet selvstændigt.

15. maj-30. september – Sommertid afprøves for første gang i Danmark.

30. maj-31. maj – Slaget ved Jylland mellem den engelske og tyske flåde.

4. juni – Russisk storoffensiv på østfronten.

1. juli – Slaget ved Somme begynder (over 19 000 faldne på første dag). **Slaget ved Somme** var en britisk-fransk offensiv under Første Verdenskrig indledt 1. juli 1916 i nærheden af Albert i Nordfrankrig med 13 britiske og fem franske divisioner. Den øverst ansvarlige på den britiske

side var general Douglas Haig, som i modsætning til modstanderen general Erich Ludendorff var modstander af overraskelsesmomentet i krig. Haig gik ind for nedslidning af fjenden, men det medførte i stedet nedslidning af hans egne tropper.

Efter 4½ måneders kamp, hvorunder fronten flyttedes nogle få kilometer, stabiliseredes situationen. Slagets første dag medførte det største enkeltdagstabtal (60.000 – heraf en tredjedel døde) som følge af en krigshandling i den britiske historie. Slaget var primært sat i gang for at lette presset på franskmændene ved Verdun og havde kun ringe militær betydning. De allieredes tabstal efter slaget var 420.000. Én af årsagerne til de høje tabstal var for ringe uddannelse af soldaterne. Den britiske overkommando prøvede senere at give artilleriet skylden for katastrofen.

Undergrunden i Somme består af kridt og det betød, at skyttegrave og tunneler kunne udvikles til det perfekte. Det gjorde, at faste stillinger udrustet med maskingeværer var nærmest uindtagelige for fodfolk og kavaleri. Derfor udvikledes pansrede køretøjer. Under offensiven den 15. september anvendte briterne kampvogne for første gang i historien.

29. august – Hindenburg og Ludendorff overtager den tyske hærledelse.

9. oktober – Ubåden *Dykkeren* synker under en øvelse i Sundet ud for Taarbæk nord for København. Den blev påsejlet af en norsk damper. Alle på nær kaptajn Svend Aage Christensen overlever.

14. december – Ved den første danske folkeafstemning med deltagelse af kvinder stemmer 284.000 for at sælge De dansk vestindiske øer til USA, mens 158.000 stemmer imod.

21. november – Slaget ved Somme slutter.

5. december – Lloyd George regeringschef i England.

15. december – Det første slag ved Verdun (1. verdenskrig) med over 700.000 dræbte tyske og allierede soldater, slutter **Slaget ved Verdun** i Nordøstfrankrig var et af de største slag under 1. verdenskrig. Slaget varede fra 21. februar 1916 til 19. december 1916 og begyndte som en tysk offensiv, der forsøgte at få den franske hær til at forbløde i stillingerne omkring den stærkt befæstede by Verdun. Men franskmændene forsvarede sig hårdnakket under general Philippe Pétain, som blev berømt på det succesfulde forsvar

af byen. Pétain afløstes i maj af general Robert Nivelle. Tyskerne måtte i juli indstille offensiven, og en fransk offensiv fra oktober tvang dem til at opgive det erobrede terræn med forterne Vaux og Douaumont. Da slaget sluttede, gik fronten stort set, som da det startede. Under slaget blev omkring en halv million såret, og mere end en kvart million blev dræbt. Det var det længste slag i 1. verdenskrig og det blodigste efter Slaget ved Somme (1916). Slaget er blevet symbol på den uhyrlige og forfærdende måde, 1. verdenskrig foregik på.

Efter det første Marne slag og den stadig længere varende stillingskrig havde den øverste tyske hærledelse – Oberste Heeresleitung (OHL) erkendt, at den i stigende grad havde mistet det strategiske initiativ. Den tyske hærs generalstabschef Erich von Falkenhayn ville besejre Frankrig med et afgørende storangreb. Blandt andet skulle British Expeditionary Force bringes til at opgive sine allianceforpligtelser. Som mål for offensiven valgte han den franske by Verdun. Byen har en lang historie som bolværk mod indtrængende hære østfra. Verdun havde frem for alt en stor symbolsk betydning i den franske befolkning. Den militære og strategiske værdi var derimod beskednen. I den første del af krigen var Verdun anset for at være en fransk fæstning af underordnet betydning.

Den tyske hær planlagde at rette fronten, som slangede sig uden om byen Verdun og de fremskudte fæstninger. Den franske hær skulle tvinges til at indsætte hovedparten af sin styrke her for at forsvare det nationalt betydningsfulde sted. Den militære operation fik kodenavnet *Operation Gericht*. Overkommandoen for 5. armé fik til opgave at lede operationen.

Slaget markerede begyndelsen på de store materielslag under 1. verdenskrig. Aldrig tidligere havde industrialiseringen af krigen været så tydelig. I den forbindelse sikrede det franske Noria system en regelmæssig rotation af tropperne. Det var af stor betydning for at sikre et vellykket forsvar og var en væsentlig faktor for at etablere Verdun som et symbol for hele Frankrig. Den tyske hærledelse antog derimod at franskmændene var tvunget til at udskifte troppeenhederne på grund af usædvanlig store tab. Falkenhayn fortalte, at modstanderen forblødte. I den tyske erindring blev Verdun til et begreb, som er forbundet med en følelse af bitterhed og en følelse af at være blevet udslidt.

Selv om kampene ved Somme var forbundet med væsentligt højere tab, blev de månedlange kampe ved Verdun til et tysk-fransk symbol på de tragiske resultatløse stillingskrige. Verdun står i dag som et mindesmærke mod krige og som et symbol på den vellykkede tysk-franske udsoning.

År. 1917.

Sverige indfører kørekortspligt for bilister.

Navnet Husassistent (svensk: "hembiträde") indføres i Sverige, og skal erstatte *tjenestepige* (svensk: *tjänsteflicka*.^[1])

1. februar – Tyskland erklærer uindskrænket ubådskrig.

8. marts – Den russiske revolution bryder ud (Marts- eller Februarrevolutionen).

11. marts – Englænderne erobrer Bagdad.

15. marts – Nikolaj 2. af Rusland abdicerer, det russiske zardømme falder. **Nikolaj 2.** (født 18. maj 1868, død 17. juli 1918) blev Ruslands sidste zar fra 1894 til 1917. Han var søn af zar Alexander 3. og zarina Maria Feodorovna (på dansk kaldt kejserinde Dagmar).

Nikolaj 2. var stærkt religiøs. Han havde fra begyndelsen en vis opbakning fra folket, men syntes forfulgt af uheld. Det startede ved kroningsceremonien, hvor han tabte en kæde, der symboliserede det russiske kejserrige. Ved folkefesten bagefter opstod der panik som følge af dårlig planlægning, og et par tusind blev trampet ihjel. Folkets velvilje for den nye zar svandt, da han samme aften deltog i bal i den franske ambassade.

Nikolaj 2. blev gift med den tyske prinsesse Alexandra af Hessen. Parrets første fire børn var piger Olga, Tatjana, Maria og Anastasia. Det femte barn var sønnen Alexei, hvis status som tronfølger var truet af, at han led af en alvorlig blødersygdom. Nikolaj elskede sin kone, der var meget religiøs og optaget af mysticisme. Hun blev opfattet som dominerende og havde stor indflydelse på zaren. Hun var meget optaget af helbredelsen af sønnen Alexei, hvilket bl.a. førte til at hun søgte hjælp hos den kontroversielle munk Rasputin.

Familien levede som de forrige zarer i umådelig pragt og rigdom, mens folket var fattigt. Regentparret var ikke demokrater og ignorerede alle trusler om revolution. Nederlaget i den Russisk-japanske krig i 1905 førte til et oprør, "den blodige søndag". Nikolaj lovede at oprette en folkevalgt forsamling, думаen, men blot to måneder efter думаens oprettelse, brød han sit løfte.

Rusland gik ind i første verdenskrig, og Nikolaj sendte soldater i kamp, mens landet var på sultegrænsen. Efter 2-3 års krig og nød udbrød Februarrevolutionen i 1917. Efter revolutionen tvang den provisoriske regerings Aleksandr Kerenskij zaren til at abdicere den 15. marts. Zaren og hans familie blev holdt i fangenskab i Zarskoje Selo, Tobolsk, og efter bolsjevikkerne overtog magten ved Oktoberrevolutionen, i Jekaterinburg, hvor zaren blev henrettet sammen med familien den 17. juli 1918.

31. marts – Danmark afhænder De dansk vestindiske øer til USA for 25 millioner dollars.

6. april – USA erklærer Tyskland krig.

16. april – Fransk storoffensiv ved Chemin-des-Dames, ender i nederlag og mytteri.

12. juli – Tysklands rigskansler Bethmann Hollweg afgår efter krav fra overkommandoen.

23. juli – Dansk Ride Forbund bliver stiftet C.A. Kraft

24. oktober – Tysk-østrigsk offensiv mod italienerne ved Caporetto.

2. november – England udsender Balfour-deklarationen som erklærer sig positiv over for et jødisk hjemland.

7. november – Bolsjevikkerne overtager magten i Rusland efter Oktoberrevolutionen

9. november – Englænderne erobrer Jerusalem.

17. november – Den franske regeringschef Georges Clemenceau skærper krigsindsatsen.

26. november – Rusland og Tyskland indleder fredsforhandlinger

6. december – Finland erklærer sig uafhængigt af Rusland.

11. december – Litauen erklærer sig uafhængig af Rusland og opretter kongeriget Litauen

År. 1918

Den spanske syge, en influenza med en særligt ondartet virus, bliver årsag til mellem 50 og 100 millioner dødsfald verden over. Epidemien fik navnet "Den Spanske Syge", idet Spanien var et af de få lande, der ikke deltog i 1. verdenskrig og derfor ikke havde særlig streng presse-censur. Af den grund blev de første tilfælde af sygdommen rapporteret fra Spanien, på trods af at sygdommen sandsynligvis startede et andet sted. Ny forskning viser, at den med stor sandsynlighed startede i Kansas i USA. De tætte troppeopbygninger og massive troppebevægelser under Første Verdenskrig fik pandemien til at sprede sig hurtigere, og den større udbredelse fremmede mutation og kan have øget dødeligheden af virussen. Nogle forskere mener, at soldaternes immunforsvar var svækket af

underernæring og den stress, som fulgte af kampe og kemiske angreb, således at de var mere modtagelige for smitten. Price-Smith er fremkommet med et kontroversielt argument om, at virussen hjalp med at tippe magtbalancen i de sidste dage af krigen i de allieredes favør. Han fremlægger data, som viser at virusbølgerne ramte Centralmagterne før de ramte de allierede, og at både sygdomstilfælde og dødelighed var betydelig højere i Tyskland og Østrig end i Storbritannien og Frankrig.

En stor medvirkende faktor for den verdensomspændende influenzaudbredelse var den større grad af rejseaktivitet; moderne transportsystemer gjorde det nemmere for soldater, søfolk og civile rejsende at sprede smitten hurtigt til samfund over hele verden.

På det tidspunkt havde man ingen vaccination eller lægemidler mod sygdommen, så man forsøgte at begrænse smitten ved at lukke offentlige steder som skoler, teatre og biografteatre. Mange ofre var i alderen 15 til 45 år, hvilket afviger fra det normale mønster ved influenzaepidemier, hvor børn og gamle bukker under.

Et antal franske og belgiske soldater, der havde været krigsfanger i Tyskland, blev sejlet til Danmark for at komme til hægterne igen. Nogle af disse døde under pandemien og er begravet på Assistens Kirkegård.

På grund af fødevaremangel i Danmark er der rationeringer på en række fødevarer. En lille historie fra Holm. Under den første verdenskrig, da har der været mangel på alting, og de rationer som den enkelte fik tildelt, har været meget, meget små. Ofte er det sket at de preussiske myndigheder har foretaget "Revision", det vil sige at man lavede husundersøgelser, for at sikre sig at ingen havde stukket noget til side. Om en sådan undersøgelse skriver dagbladet

"Dybbøl-Post" den 25. maj 1916.

Landrådet i Sønderborg gør bekendt, at der ved en Revision af den enkle Husholdning i Holm Kommune, er der fundet ikke mindre end 4000 pund kødvarer der kunne hængemmes, forud betydelige mængder af brødkorn og sukker. De pågældende ville blive anklaget af statsadvokaten, og de forefundne forråd ville kunne beslaglægges. I den anledning opfordre landråden alle der har fortiet forråd af brød, korn, sommerkorn, kødvarer der kan hængemmes, sukker, kaffe, the, mel eller kartofler, til at anmelde forrådene til kommuneformanden inden den 3. jun. Dersom der ikke sker anmeldelse inden denne frist, vil der blive rejst krav mod dem, der ved en senere revision måtte findes i besiddelse af sådanne hemmelige forråd, og disse vil blive konfiskeret under vederlag.

Mange Bøder

Ved et af landråden i Sønderborg, for nogle måneder siden, anordnet opgør over levnedsmidler i private husholdninger på landet, blev en del forråd ikke opgivet, og ved en senere foretagen undersøgelse i Holm, ved hjælp af politistyrken, blev flere af beboerne der, meldt for utilstrækkelig angivelse af forrådene. I disse dage er mange af dem nu blevet idømt bøder. En landmand der havde slagtet en kalv til en familiefest, er ligeledes blevet idømt en bøde.

Godt naboskab i fare.

Den her omtalte revision huskes endnu af nogle af de ældre holmboer, og en af dem beretter, at undersøgelsen medførte lidt kold luft mellem to naboejendomme i Holmskov. Baggrunden var følgende.

Da undersøgelsen på den ene ejendom var afsluttet, sagde gendarmen, som ledede operationen, at nu skulle de over til naboen der boede længere mod vest. Ejeren af ejendommen bemærkede hertil, at så var det meget kortere, i stedet for at følge den slagne landevej, at gå bag om laden og så bare tværs over marken.

Gendamen har sikkert takket for det gode råd, og har så, sammen med sine hjælpere, begivet sig på vej, tværs over marken og igennem et par hegn, for at nå fem til naboejendommen. -Men så langt nåede de ikke lige med det samme, for da de var kommet igennem et hegn og ind på naboens grund, opdagede de en vogn, læsset med forskellige sager, som ejeren havde villet bringe i sikkerhed før revisionen kom, han kunne jo ikke ane at myndighederne, på grund af et godt råd fra en kollega, kom anstigende den vej fra. Han var helt sikkert en af dem der er blevet idømt en bøde, og at det har bevirket lidt kold luft mellem de to ejendomme, er jo ikke så mærkeligt.

4. januar – Finland bliver uafhængig af Rusland.

8. januar – USA's præsident Woodrow Wilson fremlagde sin fredsplan for 1. verdenskrig.

11. februar - Stormen på Børsen i København af syndikalister.

14. februar - Rusland overgår til den gregorianske kalender.

3. marts – Brest Litovsk-freden mellem Rusland og Tyskland, Rusland udtræder af krigen.

21. marts – Tyskland begynder sin sidste storoffensiv på vestfronten.

1. juli – Den underjordiske Nørreport Station åbner.

18. juli – De Allierede starter deres modoffensiv.

15. september – De Allierede starter offensiv mod Bulgarien.

29. september – Bulgarien kapitulerer til de Allierede.

3. oktober – Tyskland får første parlamentariske regering, indleder forhandlinger med de Allierede.

16. oktober – Kejser Karl erklærer Østrig-Ungarn omdannet til en forbundsstat.

23. oktober – De danske sønderjydere rigsdagsmand H.P. Hanssen kræver i den tyske rigsdag, at Sønderjylland skal genforenes med Danmark.

30. oktober – Tyrkiet afslutter våbenstilstand med de Allierede.

4. oktober – Østrig-Ungarn undertegner våbenstilstand med de Allierede.

9. november – Wilhelm 2. abdicerer som tysk kejser og flygter til Holland

Wilhelm blev født den 27. januar 1859 i Kronprinzenpalais i Berlin som ældste søn af kronprins Frederik i hans ægteskab med prinsesse Victoria af Storbritannien og Irland (af huset Sachsen-Coburg og Gotha). Hans far var ældste søn af kejser Wilhelm 1. af Tyskland, og hans moder var ældste datter af dronning Victoria af Storbritannien og prins Albert af Sachsen-Coburg og Gotha. Hans moder var den britiske dronnings ældste barn, og havde mænd ikke gået foran kvinder i arvefølgen, ville han også være blevet britisk konge.

Hans mor var endvidere tante til Alexandra af Hessen gift med zar Nikolaj 2. af Rusland (af huset Oldenburg) og søster til kong Edward 7. af Storbritannien. Han blev døbt med de traditionelle

preussiske kongenavne Frederik og Wilhelm og blev desuden opkaldt efter sine bedsteforældre i Storbritannien med navnene Viktor og Albert.

Wilhelm havde et nært, personligt venskab med sine fætre, zar Nikolaj 2. af Rusland og kong Georg 5. af Storbritannien. Han prøvede ofte at drille og plage sine kongelige slægtninge.

Da 1. verdenskrig lakkede mod enden, befandt Wilhelm sig i sit krigshovedkvarter i Spa i Belgien. Han blev overrasket over uroen, som brød ud i Tyskland og blev yderligere chokeret over mytteriet i Kiel den 3. november. Da novemberrevolutionen fulgte efter mytteriet i Kiel, blev han usikker på hvad, han skulle gøre, og håbede, at han kunne beholde den preussiske kongetrone, selv om han gik af som tysk kejser.

Nederlaget i verdenskrigen kompromitterede imidlertid kejserdømmet, og Ententemagterne nægtede at slutte fred med Wilhelm.^[9] Videre blev han informeret af Wilhelm Groener om, at de tyske tropper ikke ville kæmpe for ham som kejser i en indre strid i Tyskland.

Den 9. november 1918 offentliggjorde den midlertidige rigskansler Max af Baden kejserens abdikation.

11. november – 1. verdenskrig afsluttes, da Tyskland og Ententen (de Allierede) kl. 11.00, i en jernbanevogn i Compiègne-skoven, underskriver en våbenstilstand.

14. december – Portugals præsident, Sidonio Paes, der året forinden har tiltaget sig diktatorisk magt, myrdes ved et attentat, kun 6 uger efter, at han har overlevet et tidligere attentatforsøg.

År. 1919

15. januar – Pianisten Ignace Paderewski bliver republikken Polens første præsident.

15. januar – Den polsk-tyske agitator, pacifist og medstifter af kommunistpartiet, Rosa Luxemburg, blev myrdet sammen med partifællen Karl Liebknecht af de vagter, der skulle overføre dem til varetægtsfængslet Moabit i Berlin.

15. januar – En 15 meter høj melassetank eksploderer i Boston, og 21 mennesker bliver dræbt ved ulykken som følge af den udstrømmende glohede melasse.

16. januar – Alkoholforbud i USA bliver indført

7. april – den bayriske rådsrepublik udråbes. Knap en uge senere, den 13. april, overtager kommunisterne magten i rådsrepublikken.

2./3. maj – Frikorps-styrker nedkæmper i samarbejde med den tyske hær den bayriske rådsrepublik.

1. oktober - Retsplejeloven træder i kraft hvorved retsplejen adskilles fra forvaltningen.

28. november – Nancy Astor bliver første kvindelige medlem af det engelske parlament, da hun vælges i Plymouth.

År. 1920

Stor-Berlin dannes, ved at indlemme 7 hidtil selvstændige byer og 59 landsbyer i det daværende Berlin.

Postgirosystemet i Danmark træder i kraft.

9. januar – De Samvirkende Fagforbund (datidens navn for LO) rejser krav om indførelse af sommerferie.

10. januar – På initiativ af den amerikanske præsident Woodrow Wilson trådte Folkeforbundets statutter i kraft.

10. februar – Ved en folkeafstemningen stemmer flertallet i Nordslesvig (1. zone eller De Sønderjydske Landsdele) for en genforening med Danmark.

Da Versaillesfreden omsider trådte i kraft, kunne man fastsætte folkeafstemningen i 1. zone, Nordslesvig, til den 10. februar og folkeafstemningen i 2. zone, Mellemslesvig inkl. Flensborg, til den 14. marts. Afstemningen i Nordslesvig gav som ventet et betydeligt samlet dansk flertal, ca. 75 % af stemmerne, og kun ganske få distrikter med tysk flertal. Afstemningen i 2. zone viste et endnu tydeligere tysk flertal, sammenlagt ca. 80 % af stemmerne. Afstemningen i 2. zone var imidlertid ikke samlet, men distriktsvis, men intet afstemningsdistrikt havde dansk flertal.

13. marts - I Berlin besætter frikorpsset Marinebrigade Ehrhardt regeringsbygningerne og tvinger regeringen på flugt under Kappkuppet

Kappkuppet (tysk: *Kapp-Putsch*) eller **Kapp-Lüttwitz kuppet** (*Kapp-Lüttwitz-Putsch*) var et forsøg på statskup, der fandt sted i Tyskland fra den 13. til 18. marts 1920. Kupforsøget var monarkistisk; det var et forsøg på at styrte Weimarrepublikken og på denne måde tilbageføre de politiske, økonomiske og sociale forandringer, der var blevet gennemført som følge af novemberrevolutionen. Kuppet havde støtte fra konservative kredse og dele af Tysklands hær Vorläufige Reichswehr og havde sit udspring dels i begivenhederne under Novemberrevolutionen, dels i Versaillestraktatens krav om nedrustning i Tyskland.

Kuppet fandt sted i Tysklands hovedstad Berlin, og den tyske regering måtte flygte ud af byen. Kuppet blev dog en fiasko, da store dele af den tyske befolkning efterkom regeringens opfordring til generalstrejke, ligesom de fleste lavere rangerede tyske embedsmænd nægtede at samarbejde med den regering, som kupmagerne udnævnte.

Selvom kupforsøget var kortlivet, havde det stor betydning for Weimarrepublikkens fremtid. Kuppet var den direkte anledning til den venstreorienterede Ruhropstand, som regeringen og militæret slog brutalt ned, hvorimod deltagerne i Kappkuppet blev behandlet langt mere lempeligt. Begivenhederne i 1920 polariserede de tyske vælgere og resulterede i politisk magtskifte ved valget i juni måned til Weimarrepublikkens rigsdag.

14. marts – Ved en folkeafstemning stemmer flertallet i 2. zone (Mellemslesvig) tysk. Der bliver ingen afstemning i 3. zone (ved Dannevirke). Mellemslesvig, Sydslesvig og Holsten forbliver tyske.

18. marts - Efter generalstrejke i Tyskland bryder Kappkuppet sammen efter få dage, og kupmagerne Walther von Lüttwitz og Wolfgang Kapp flyger ud af Tyskland.

29. marts – Påskekrisen begynder og varer til 4. april 1920, da Kong Christian X imod Folketingets flertal afskedigede Ministeriet Zahle II i håb om at udløse et folketingsvalg, der kunne give flertal for at indlemme Flensborg i Danmark.

Regeringen Liebe

Hvornår:

30.03.1920 - 05.04.1920

Hvem:

Otto Liebe, Statsminister

Henri Konow, Udenrigsminister

H.P. Hjerl Hansen, Finansminister

Henri Konow, Forsvarsminister

H. Edvard Hass, Kirkeminister

Thorikild Roving, Undervisningsminister

Otto Liebe, Justitsminister til 02.04.1920

Kristian Sindballe, Justitsminister fra 02.04.1920

W. Oxholm, Indenrigsminister

N.C. Monberg, Minister for offentlige arbejder (Trafikminister)

W. Oxholm, Landbrugsminister (ad interim)

M.N. Suenson, Handelsminister

Regeringen Friis**Regering:**

Forretningsministerium

Hvornår:

05.04.1920 - 05.05.1920

Hvem:

M. P. Friis, Statsminister

O. C. Scavenius, Udenrigsminister

A. M. Koefoed, Finansminister

M. P. Friis, Forsvarsminister

C. E. A. Ammentorp, Kirkeminister

P. J. Pedersen, Undervisningsminister

F. Schrøder, Justitsminister

H. Vedel, Indenrigsminister

K. Riis-Hansen, Minister for offentlige arbejder (Trafikminister)

Chr. Sonne, Landbrugsminister

H. P. Prior, Handelsminister

J. Jensen, Socialminister

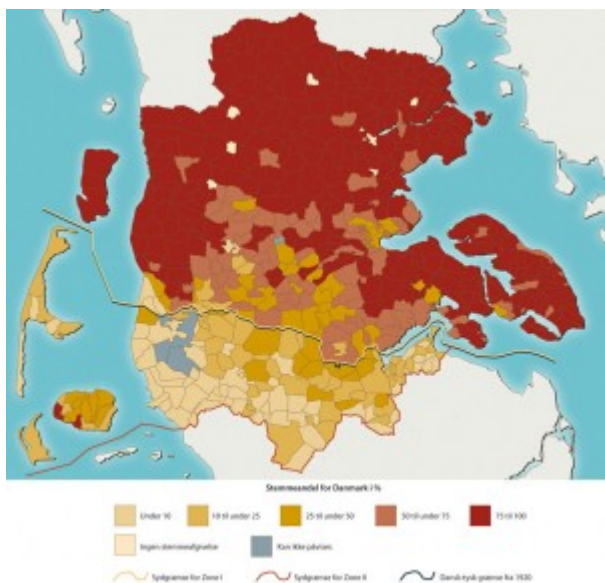
6. juni - Ved det første valg i Tyskland under Weimarforfatningen taber socialdemokraterne mere

Afstemning i Nord- og Midtslesvig

Den danske regering og de danske sønderjydere leder H.P. Hansen ville helst kun gennemføre en folkeafstemning i den nordlige del, hvor de var næsten sikre på, at der var dansk flertal. De ville undgå, at der inden for Danmarks grænser kom et stort tysk mindretal, og de ville nødig have lange

diskussioner om, hvor præcis grænsen skulle gå. Derfor trak man en streg på landkortet. Området nord for, som man kaldte zone 1, kom til at stemme den 10. februar. Resultatet var som ventet. Ca. 75 % stemte dansk.

Flensborg og et mindre landområde syd for den nuværende grænse – zone 2 – fik dog lov til at stemme 14. marts. Her stemte til gengæld 80 % tysk. Længere sydpå stemte man slet ikke, fordi Danmark ikke ønskede det.

Den danske stemmeprocent ved afstemningerne i Zone I og II i 1920

Kort: Jørgen Andersen, Museum Sønderjylland – Arkæologi Haderslev

Tyske flertal i byer nord for grænsen

Zone 1 kom til Danmark, mens zone 2 kom til Tyskland. Overordnet set trak man altså grænsen efter folkets vilje. På begge sider var der dog folk, der havde ønsket en anden grænse. Syd for grænsen var der kun dansk flertal i tre små landsbyer, men nord for grænsen var der tysk flertal flere steder. Små tyske flertal i byerne Aabenraa og Sønderborg kunne der vanskeligt tages hensyn til, når

områderne omkring de to byer havde store danske flertal. Mere problematisk var det, at byerne Tønder og Højer kom til Danmark, fordi de lå lige nord for den streg, Danmark havde trukket på forhånd. De havde nemlig markante tyske flertal.

15. juni – De Sønderjydske Landsdele bliver genforenede med Danmark ved Genforeningen 1920 (Genforeningsdag og Valdemarsdag).

10. juli – Christian 10. rider over den gamle grænse og flere dages genforeningsfest starter.

26. august – Det 19. forfatningstillæg bliver en del af USA's forfatning. Herved får kvinder stemmeret i hele USA.

1. september – Frankrig overtager styret i Libanon som mandat område under Folkeforbundet.

28. september - Sverige afholder riksdagsvalg.

5. december – Efter en folkeafstemning vender Konstantin I tilbage til Grækenland efter landflygtighed.

Første lov om danske folkebiblioteker vedtaget i Folketinget.

År. 1921.

Skrivelse af 27 Juli fra indenrigsministeriet fritager Holm fra at blive sammenlagt med Pøl. Holm udgør i fremtiden én sognekommune med Hans Hansen,(1870-1974) Damgade 39, som den første danske sognerådsformand efter genforeningen.

Pagehår er højeste mode for kvinder.
De første pølsevogne ses i København.

1. februar – Folketælling i Kongeriget Danmark samt på Grønland og Færøerne.

Kvinder opnår valgret i USA.

Det kinesiske kommunistparti bliver grundlagt.

Gandhi indleder en civil ulydighedskampagne i Indien.

Republikken Irland løsriver sig fra Storbritannien.

Landsbyen Vatnsøyrrar blev grundlagt på Færøerne, som første bygd, der ikke ligger ved kysten.

Writers Guild of America, West grundlægges.

Lyngby Boldklub stiftes.

År. 1922

Egypten ophører med at være et protektorat under Storbritannien.

Prinsesse Olga af Grækenland og Danmark bliver forlovet med den senere kong Frederik 9. Forlovelsen ophæves senere samme år.

Prinsesse Olga blev født i Athen i Grækenland den 11. juni 1903 som datter af Prins Nikolaos af Grækenland og Danmark, der var

en yngre søn af kong Georg 1. af Grækenland. Hendes mor var storfyrstinde Helena Vladimirovna af Rusland. Blandt hendes oldefædre var både kong Christian 9. af Danmark og kejser Alexander 2. af Rusland, mens Kejser Nikolaj 1. af Rusland var oldefar til begge hendes forældre. Hun havde to yngre søskende, Elisabeth og Marina.

I 1917, da Olga var 11 år gammel, blev hendes morbror kong Konstantin 1. afsat, og familien blev tvunget i eksil. De bosatte sig først i Schweiz og siden i Paris under små økonomiske omstændigheder. De kunne vende tilbage til Grækenland, da Konstantin blev genindsat i 1920.

Olga blev, sammen med sin søster Marina, betragtet som "en af sin tids smukkeste kvinder, men ifølge hendes biograf Ricardo Mateos Sainz de Medrano var hun en "stille, romantisk og

Allerede før hun gik i eksil, var et ægteskab på tale med den kommende Frederik 9. af Danmark, og de to unges forlovelse blev også annonceret offentligt i 1922. Men for Olga var det en blivende ydmygelse at den danske prins kejstet tog hendes søsters hånd i stedet for hendes ved den officielle præsentation af det unge par foran folket i Athen. Kort efter besluttede Olga at gøre en ende på forlovelsen med den danske tronarving

8. maj – Damhusmordet i København, ét af årtiets kriminalmysterier.

28. juni Den irske borgerkrig bryder ud.

13. september – jordens overflades endnu højeste temperatur blev målt i Al 'Aziziyah i Libyen til 58 °C.

4. oktober – England, Frankrig, Italien og Tjekkoslaviet anerkender Østrigs suverænitet i Geneveprotokollen af 4. oktober 1922

4. november – Howard Carter opdager indgangen til Tut Ankh Amons grav i Kongernes Dal nær Luxor, Egypten.

26. november – Howard Carter åbner graven "KV62" sammen med Lord Carnarvon, dennes datter og et par andre.

5. december – Det britiske parlament vedtager loven om oprettelse af den Irske Fristat, hvorved det lovliggør den irske fristats forfatning.

6. december – Den irske Fristat oprettes officielt med George 5. af Storbritannien som overhoved.

30. december – Unionen af Sovjetiske Socialist Republikker grundlægges.

Niels Bohr modtager Nobelprisen i fysik.
Fascisten Mussolini overtager magten i Italien.
Første danske radioudsendelse.

Egypten ophører med at være et protektorat under Storbritannien.

1. januar – I Vancouver begynder man at køre i højre side af vejen.

11. januar – Insulin blev anvendt for første gang på et menneske.

Insulin er et peptidhormon som regulerer kulhydraters metabolisme. Navnet insulin kommer af det latinske ord *insula* der betyder ø, og hormonet hedder sådan fordi det syntetiseres i de såkaldte beta-celler i bugspytkirtlens Langerhanske øer.

Insulin virker ved at binde sig til molekyler på celleoverflader, de såkaldte insulinreceptorer. Når insulin bindes til receptorerne øges bl.a. transporten af glukose ind i cellen. Glukosetransporten ledsages af kalium-transport, også ind i cellen.

Mennesker der har type 1 sukkersyge syntetiserer ikke selv insulin, og hvis de ikke får tilført insulin udefra, dør de i sidste ende af sult.

Fysiologisk set er insulin menneskets vigtigste anabole hormon

kvindeforenings tilbud om at skaffe plads til børn, som trænger til et hjem.

Det vedtoges at nedsætte indtægter fra kr. 1000 - 2300 i en skala fra 60 - 5 % og forhøje indtægter fra kr. 2400 - 5000 i en skala fra 5 - 40 %.

Børnefradragene sættes til 150 kr. pr. barn.

Det besluttedes at bygge en ny skole, og indlede forhandlinger med Eleonore Hansen om køb af byggeplads.

Byggeudvalg: Fr. Frederiksen, Otto Petersen og Hans Hansen.

Den 9. maj – Damhusmordet i København.

Lidt i seks om morgenen d. 8. maj 1922 cyklede gartnerimedhjælper Jeppe Jepsen fra sit hjem på Junovej i Søtorp. Han var på vej til sin arbejdsplads, Rosendahls Gartneri, der lå på Rødovrevej ved hjørnet af den nuværende Rødovre Parkvej (Villa Flora var gartner Rosendahls bolig). Da han kom ud på den del af Annexgårdsvej, som den gang kun var en smal sti, fik han øje på en taxa, der holdt parkeret på marken ved siden af stien.

Jeppe Jensen nærmede sig taxaen og så, at chaufføren sad sammensunken ved rattet. Først troede han, at chaufføren sov, men da han så nærmere efter opdagede han, at chaufførens ene kind var dækket af størknet blod og at han var stendød. Efter at have sundet sig lidt fandt Jeppe Jepsen ud af, at det nok var bedst straks at alarmere politiet. Derfor kørte han tilbage ad Annexgårdsvej, hvor den lokale betjent boede. Betjenten var imidlertid på hospitalet og Jeppe Jepsen gik derfor over til købmand Jensen på Annexgårdsvej, som ringede til Glostrup Politistation.

Politiets undersøgelser viste, at chaufføren på taxa A 7516, Christian Martinus Jensen, var blevet ramt af tre skud alle affyret på tæt hold. Et af projektilerne var gået ind i hjernen og havde dræbt ham på stedet. Chaufføren var desuden blevet frarøvet sin pengepung, som nogle timer senere blev fundet tom på den anden side af Roskildevej.

Mordet er aldrig blevet fuldt opklaret. Politiets mistanke rettede sig efter nogen tid mod tre personer med tilknytning til miljøet omkring værtshuset "Den Fingerløse" på Åboulevarden: Mouritz Andersen, Karen Andersen (mellem venner kaldet Musse Gadedreng) og Gudrun Olesen. De indrømmede at have været passagerer på taxachaufførens sidste tur, men nægtede at have skudt chaufføren. Både Mouritz Andersen og Karen Andersen havde på et vist tidspunkt begge tilstået, at de havde skudt ham, men de trak senere deres tilståelser tilbage.

Da anklageren ikke kunne bevise, hvem af dem der havde affyret det dræbende skud, kom dommen i 1926 til at lyde på meddelagtighed i drab og røveri for Mouritz og Karen Andersens vedkommende, mens Gudrun Olesen slap med en dom for meddelagtighed i røveri. Mouritz Andersens dom lød på 16 års tugthusarbejde, Karen Andersen fik 10 års tugthus. Gudrun Olesens straf kom til at svare til den tid hun havde siddet i varetægtsfængsel. Mouritz Andersen blev prøveløsladt i 1936 og prøvede forgæves at få taget sin sag op igen sidste gang i 1945. f. årtiets kriminalmysterier.

13. september – jordens overflades endnu højeste temperatur blev målt i Al 'Aziziyah i Libyen til 58 °C.

4. oktober – England, Frankrig, Italien og Tjekkoslaviet anerkender Østrigs suverænitet i Geneveprotokollen af 4. oktober 1922.

4. november – Howard Carter opdager indgangen til Tut Ankh Amons grav i Kongernes Dal nær Luxor, Egypten.

26. november – Howard Carter åbner graven "KV62" sammen med Lord Carnarvon, dennes datter og et par andre.

5. december – Det britiske parlament vedtager loven om oprettelse af den Irske Fristat, hvorved det lovliggør den irske fristats forfatning.

6. december – Den irske Fristat oprettes officielt med George 5. af Storbritannien som overhoved.

30. december – Unionen af Sovjetiske Socialist Republikker grundlægges.

År.1923.

Neergaard III

Regering:

Venstre

Hvornår:

09.10.1922 - 23.04.1924

Hvem:

N. Neergaard (V), Statsminister

C. M. T. Cold(u.p.), Udenrigsminister

N. Neergaard (V), Finansminister Søren Brorsen (V), Forsvarsminister

Jacob Appel (V), Kirkeminister

Jacob Appel (V), Undervisningsminister

Svenning Rytter (V), Justitsminister

Oluf Kragh (V), Indenrigsminister

M. N. Slebsager (V), Minister for offentlige arbejder (Trafikminister)

Th. Madsen-Mygdal (V), Landbrugsminister

Oluf Kragh (V), ad interim til 10.10.1922 Handelsminister

Jørgen Christensen (V), fra 10.10.1922 Handelsminister

Klaus Berntsen (V), fra 16.10.1922 Minister uden portefølje

År. 1923.

Hitler fængsles efter et mislykket kup i Tyskland.

Grækenland overgår til den gregorianske kalender, som nu er indført "over hele verden".

11. januar – Da Tyskland ikke kan betale afdragene på sin krigsskadeserstatning efter 1. verdenskrig, besætter Frankrig og Belgien Ruhrområdet i Tyskland.

16. februar – Den engelske arkæolog Howard Carter åbner faraoen Tut Ankh Amons

Catharine Marie Petersen, * 22. apr. 1923, † 17. apr. 2005. Hun blev gift med Jacob Nisse Nicolaisen, * 5. dec. 1896 i Ladelund Tyskland (søn af Jacob Nissen Nicolaisen og Christine Henriette Nissen), † 21 jun. 1978.

Børn:

- i. Peter Petersen, * 22. apr. 1944, † 3 jan 2013. Han blev gift med Inge Schnauffer.
28. ii. Henriette Sina Nicolaisen * 4 jul 1950.
- iii. Johan Nissen Nicolaisen, * 8. dec. 1952 i Ladelund Tyskland.
29. iv. Nico Nicolaisen * 3 mar 1958.
- v. Holger Nicolaisen, * 10 apr 1961. Han

blev gift med Regina, 12 jul 2004 i Harrisle

År.1924.

Den 29. januar indvies den nuværende skole, nu sognegård, ved en stor festlighed i Holm

Stauning danner den første arbejderregering.

Krystalapparater til radiolytning er den store dille.
Lening dør.

12. februar – Tutankhamons sarkofag åbnes 15 måneder efter, at graven først blev opdaget.

21. maj – Norges Automobil-Forbund bliver grundlagt.

6. september – Et attentat finder sted mod Benito Mussolini.

Oktober – Luftskebet USS Los Angeles (ZR-3) ankommer til New Jersey efter en transatlantisk flyvning. Luftskebet var ved sin jomfrurejse det største luftfartøj nogensinde.

Det andet **USS Los Angeles** var et luftskib med stift skrog benævnt **ZR-3**, der blev bygget i 1923–1924 af Zeppelin-fabrikken i Friedrichshafen, Tyskland, der oprindeligt benævnte luftskibet **LZ-126**. Luftskebet blev overdraget til USA af den tyske regering som led i de tyske krigsskadeerstatninger efter 1. verdenskrig.

Regeringen Stauning I

Regering:
Socialdemokratiet

Hvornår:
23.04.1924 - 14.012.1926

Hvem:

Th. Stauning (S), Statsminister
Carl Moltke (u.p.), Udenrigsminister
C. V. Bramsnæs (S), Finansminister
L. Rasmussen (S), Forsvarsminister
Peter Dahl (S), Kirkeminister
Nina Bang (S), Undervisningsminister
K. K. Steincke (S), Justitsminister
C. N. Hauge (S), Indenrigsminister
J. Friis-Skotte (S), Minister for offentlige arbejder (Trafikminister)
Kristen Bording (S), Landbrugsminister
Th. Stauning (S), Minister for industri handel og søfart

12. oktober – Der vises talefilm for første gang i Danmark

13. oktober – Ankara afløser Istanbul som Tyrkiets hovedstad.

29. oktober – Mustafa Kemal "Atatürk" Pasha, proklamerer republikken Tyrkiet, hvilket er afslutningen på århundreder med osmannisk styre med dets sultanater og kalifater. Dagen fejres som Tyrkiets nationaldag. "Atatürk" var præsident og landsfader indtil sin død i 1938.

År. 1925.

1. januar – Norges hovedstad Kristiania skifter navn til Oslo.

1. januar – Som start på det nye års første dag bliver klokkespillet på Københavns Rådhus ved midnat transmitteret direkte over Danmarks Radio. Det bliver fremover en fast nytårstradition.

5. januar – Nellie Tayloe Ross bliver den første kvindelige guvernør i USA. Hun bliver valgt i staten Wyoming.

12. oktober – 600 nordamerikanske soldater overtager politiopgaverne i Panama City – "til beskyttelse af USA's interesser"

5. november – Folketælling for Kongeriget Danmark

1. december – Locarno-traktaten, der skal skabe fred og afspænding i Europa underskrives i Schweiz af Storbritannien, Frankrig, Tyskland, Italien og Belgien

År. 1926

250-årsdagen for den svenske sejr i 1676 i slaget ved Lund bliver fejret med festlige orgier i den gamle lærdomsby og forhenværende danske hovedstad med militærparader og storsvenske taler i nærvær af kong Gustav V.

Slaget ved Lund stod den 4. december 1676 og er et af de blodigste slag, der er blevet udkæmpet i Norden. Tabstallene var cirka 50% på begge sider (6.500 danskere og 3.000 svenskere), da solen gik ned over kamppladsen.

Om morgenen den 4. december gik den svenske kong Karl XI med sin hær over Kævlungeåen og angreb den danske hær under ledelse af Christian V. Kampene foregik i over otte timer, og resultatet var længe usikkert. Efter et større mandefald synes det dog hen ad eftermiddagen, at svenskernes

kræfter var udtømte. Da gjorde kong Karl XI med nogle hundrede ryttere et sidste fortvivlet angreb i ryggen på de tynde, danske rækker og vristede dem sejren af hænde. Danskerne trak sig herefter tilbage til citadellet i Landskrona.

Svenskerne vandt slaget ved nytænkning inden for den taktiske offensiv, men sejren kunne ikke udnyttes direkte på grund af de store tab.

27. januar – John Baird, skotsk opfinder, demonstrerer første gang offentligt sin nye opfindelse "fjernsynet".

Fjernsyn (eller **tv** (også stavet **TV**), der står for *television*) er et apparat til brug for modtagelse og fremvisning af bevægelige billeder. Det er et ord, der er sammensat af det græske ord *tele* (der betyder *fjern*) og det latinske ord *vision* (der betyder *syn*).

Fjernsynet er et kasseformet apparat, der kan modtage tv-signaler og lave dem om til bevægelige billeder på en skærm med tilhørende lyd til dets højtalere. Egentlig så svarer lyddelen i et fjernsyn til en radio, men det der adskiller de to ting, er kamera – og billedrøret. Når kamerarøret optager billedet, bliver det opbygget på en gennemsigtig og lysfølsom katode. Her bliver det aflæst af elektroner, der bliver skudt ud fra en elektronkanon. Resultatet overføres til senderen, hvorfra det sendes af sted til modtagerne. Signalerne kan blandt andet opfanges ved hjælp af en antenne, en parabolantenne hvis der er tale om satellit tv, og sidst men ikke mindst kan de, der bor i husstande i byområderne få tv-signalerne fra kabler. Når billedrøret endelig modtager billederne, bliver der skudt elektroner ind på indersiden af billedrørets gennemsigtige front. Billederne opbygges som prikker på vandrette streger, men det sker så hurtigt – 50 gange i sekundet og for de nyere fjernsyn 100 gange i sekundet – at vi mennesker slet ikke kan opfatte det. Det eneste vi ser, er billeder der bevæger sig.

Ud over at der er forskelle ved en sort-hvid udsendelser, så er der også forskelle ved farve-TV landene imellem.

1. august – Pressens Radioavis går i luften

2. december – der afholdes folketingsvalg i Danmark.

6. december – Benito Mussolini, italiensk diktator, indfører skat på ungarle

14. december – Thomas Madsen-Mygdal danner efter folketingsvalget Regeringen Madsen-Mygdal

Regeringen Madsen-Mygdal Regering:

Venstre

Hvornår:

14.12.1926 – 30.04.1929

Hvem:

Th. Madsen-Mygdal (V), Statsminister

L. Moltesen (V), Udenrigsminister

N. Neergaard (V), Finansminister

Søren Brorsen (V), Forsvarsminister

Fr. Bruun-Rasmussen (V), Kirkeminister

J. Byskov (V), Undervisningsminister

Svenning Rytter (V), Justitsminister

Oluf Kragh (V), Indenrigsminister

Johannes Stensballe (V), Minister for offentlige arbejder (Trafikminister)

Th. Madsen-Mygdal (V), Landbrugsminister

M. N. Slebsager (V), Minister for industri, handel og søfart til 3/10 1928,

Th. Madsen-Mygdal (V), Minister for industri, handel og søfart ad interim til 6/10 1928

Johannes Stensballe (V), Minister for industri, handel og søfart ad interim

V. Rubow (V), Minister for sundhedsvæsen

År. 1927

Charles Lindbergh flyver som den første over Atlanterhavet.

Charles Augustus Lindbergh (4. februar 1902 – 26. august 1974), kendt som "Slim", "Lucky Lindy" og "The Lone Eagle", var en amerikansk flyver som var berømt for at være den første til at flyve non-stop solo over Atlanterhavet i 1927. Lindbergh har modtaget Medal of Honor

Kl. 7.52 den 20. maj 1927 lettede Charles Lindbergh fra den nu tidligere Roosevelt Field lufthavn, på Long Island med "Spirit of St. Louis" på historiens første soloflyvning over Atlanterhavet. Han landede i Frankrig 33½ time senere.

14. december – England underskriver en traktat, der anerkender Iraks uafhængighed og tilbyder støtte til Iraks ansøgning om optagelse i Folkeforbundet.

14. december – England underskriver en traktat, der anerkender Iraks uafhængighed og tilbyder støtte til Iraks ansøgning om optagelse i Folkeforbundet.

År. 1928

Skoleskibet ” København ” forsvinder sporløst i Stillehavet.

Skoleskibet *København* var en femmastet bark (med en B&W dieselmotor 508 HK som hjælpemaskine) tilhørende ØK, søsat 1921, og var verdens største sejlskib. Fører på skibets første rejse (26. oktober 1921 – 7. november 1922) var kommandørkaptajn og teknisk direktør i A/S Det Østasiatiske Kompagni (EAC) baron Niels Juel-Brockdorff.

Skibet blev bestilt i 1913, og skroget stod færdigt i 1915, men grundet 1. verdenskrig blev skibet ikke færdigbygget. Skroget blev slæbt til Gibraltar, omdøbt til "Black Dragon" og blev brugt som kuldepot.

Efter 1. verdenskrig blev et nyt skrog bygget efter de oprindelige tegninger, og skibet blev endelig færdigbygget og søsat 24 marts 1921. Under kaptajn Hans Ferdinand Andersen forsvandt skibet sporløst i december 1928 eller i januar 1929 med 59 mand om bord efter at have forladt Buenos Aires med kurs mod Australien. Hvad der forårsagede *København*'s forlis er aldrig blevet opklaret.

Aarhus Universitet oprettes

17. januar – "*Brugsforenings-Bladet*" udkommer første gang. Fra 1945 hedder det *Samvirke*, og det gør det den dag i dag, hvor FDB's medlemsblad er Danmarks største månedsmagasin med næsten en halv million abonnenter.

Aarhus Universitet oprettes

17. januar – "*Brugsforenings-Bladet*" udkommer første gang. Fra 1945 hedder det *Samvirke*, og det gør det den dag i dag, hvor FDB's medlemsblad er Danmarks største månedsmagasin med næsten en halv million abonnenter.

11. september Universitetet i Århus indvies.

30. september: Alexander Fleming opdager penicillinet.

Penicilliner er en gruppe antibiotika udledt fra *Penicillium* sæksvampe. Penicilliner er historisk vigtige, da de var de første lægemidler, som effektivt kunne behandle en række alvorlige infektionssygdomme som tuberkulose, syfilis og stafylokokinfektioner. Penicilliner er hyppigt anvendt i dag, så mange bakterier er blevet resistente overfor ældre penicilliner. Alle penicilliner er β -lactamantibiotika, og opdagelsen af deres antibakterielle effekt bliver generelt tilskrevet den skotske videnskabsmand Alexander Fleming i 1928.

Penicillin blev i 1928 opdaget ved et tilfælde af bakteriologen Alexander Fleming. Under arbejdet med bakterier på St. Mary's Hospital i London blev en af hans petriskåle med stafylokokbakterier kontamineret med svamp. Han observerede, at bakterierne ikke kunne vokse tæt på svampekolonien. Han identificerede svampen som *Penicillium chrysogenum*. Han fandt ud af, at den antibakterielle aktivitet var til stede i et filtrat af en suppe, hvor svampen havde vokset og kaldte filtratet penicillin. Fleming dyrkede svampen og undersøgte filtratets effekt på diverse bakterier. Han fandt ud af, at filtratet havde antibakteriel aktivitet på mange sygdomsfremkaldende Gram-positive bakterier, der giver sygdomme som skarlagensfeber, meningitis, lungebetændelse og difteri. Derimod havde det ikke effekt på Gram-negative bakterier, undtagen *Neisseria* arter der bl.a. giver gonoré og meningitis.

I 1939, mere end ti år efter Flemings heldige opdagelse, lykkedes det Howard Walter Florey og Ernst Boris Chain fra Oxford Universitet at udvinde penicilliner i pulverform og vise, at de havde en klinisk effekt på infektionssygdom i forsøgsdyr. Mængderne, som de fik isoleret, var dog for små til at kunne anvendes til kliniske forsøg på mennesker.

I 1941 tog de engelske forskere til USA, hvor de fik hjælp fra Peoria Lab til at udvikle en metode til fremstilling af store mængder penicillin. De anvendte en anden stamme af *Penicillium chrysogenum*, da denne voksede bedre i de dybe fermenteringstanke og derved producerede mere penicillin. I 1943 udførtes de nødvendige kliniske forsøg på mennesker, og produktionen blev hurtigt opskaleret. Det blev således muligt at behandle sårede allierede soldater på D-dag under 2. verdenskrig. Efter intensiv forskning lykkedes det at isolere og oprense benzylpenicillin.

I 1945 blev strukturen af benzylpenicillin opklaret af Dorothy Crowfoot Hodgkin ved hjælp af røntgenkrystallografi.

Samme år modtog Fleming, Florey og Chain Nobelprisen i medicin og fysiologi.

6. oktober – Generalen Chiang Kai-shek bliver Kinas præsident.

21. januar – Oscar 2. af Sverige, konge af Sverige og Norge (død 1907).

Et andragende om aldersrente sættes til kr. 15,50 månedlig og et andet andragende til 28 kr. månedlig.

27.7.1929. i Holm

Et andragende om aldersrente kunne ikke bevilges efter den opgivne indtægt.

28.10.1929. i Holm

1) Et barn kendes forsorgsberettiget i Holm kommune. ekspropriere grund af Jens Clausen til fortsættelse af den sydlige bygade ud til den ny regulerede Bygade. Der afsluttedes akkord med Jens Clausen således, at kommunen betaler 40 Øre pr m² for den nødvendige grund og ligeledes 40 øre pr m² for den jord der afskæres på den vestlige side af vejen, som derefter overgår til kommunens

eje, alt med forbehold af amtsrådets tilladelse.

2) Der bevilges enkebørnsrente 200 kr for et barn og 160 kr for 4 børn, som udbetales månedlig forud. 1 gang for november 1929.

År. 1929.

9. januar – Penicillinet blev anvendt for første gang.

10. januar – Tegneseriefiguren Tintin bliver "født", da den belgiske tegner Hergé for første gang bringer en stribe med Tintin i dagbladet *Le XXième Siècle*.

11. februar – Vatikanet opstår som selvstændig stat midt i Rom

Vatikanstaten er en bystat på 44,2 hektar i Rom i Italien og er verdens mindste suveræne stat, der har bred global accept.

Vatikanstatens politik varetages af et enevældigt valgmonarki, hvor lederen af den romerskkatolske kirke har magten. Paven er den primære lovgivende, besluttende og udøvende magt i Vatikanstaten, der adskiller sig fra Den Hellige Stol, som er et sjældent tilfælde af ikke-arveligt monarki.^[7] Vatikanstaten er det eneste tilbageværende enevældige monarki i Europa.

Området blev i oldtiden kaldt *Ager Vaticanus*. Det kan måske stamme fra det latinske *vaticinium*, der betyder "varsel": Der lå et tempel på egnen, hvortil der var knyttet profeter, *vates*. Området var landligt med vingårde. Vinen derfra stod ikke højt i kurs, og Martial skrev: "Drikker du Vatikanvinen, drikker du gift. Kan du lide eddike, kan du også lide Vatikanvin." Da undergrunden var rig på ler og sand, var der fremstilling af tegl og keramik i området. Midt på *Ager Vaticanus* lå en

gravplads. Døde måtte ikke begraves inden for bymurene, så Via Cornelia, der førte gennem egnen, var kantet med gravmæler. Her blev også apostlen Peter gravlagt. Agrippina den ældre besad nogle store haver mellem Vatikanhøjden og Tiberen, og efter hendes død begyndte sønnen Caligula at bygge et cirkus der. Det blev fuldført af Nero, som opkaldte det efter Caligula og sig selv: *Circus Gaii et Neronis*. Her fandt en af de første kristenforfølgelser sted, og det var nok her, Peter led martyrdøden.

Regeringen Stauning II

Hvem:

Th. Stauning (S), Statsminister

E Munch (R), Udenrigsminister

C. V. Bramsnæs (S), Finansminister til 31.05. 1933

H.P. Hansen (S), Finansminister fra 31.05. 1933

L. Rasmussen(S), Forsvarsminister til 24.11.1932

H. P. Hansen (S), Forsvarsminister fra 24.11.1932 til 31.05.1933

Th. Stauning (S), Forsvarsminister fra 31.05.1933

Peter Dahl (S), Kirkeminister

Frederik Borgbjerg (S), Undervisningsminister

C. Th. Zahle (R), Justitsminister

Bertel Dahlgaard (R), Indenrigsminister

J. Friis-Skotte (S), Minister for offentlige arbejder (Trafikminister)

Kristen Bording (S), Landbrugsminister

C.N.Hauge (S), Minister for industri og handel (Handelsminister)

Th. Stauning (S), Minister for søfart og fiskeri til 31.05.1933

C. N. Hauge (S), Minister for søfart og fiskeri ad interim

K. K. Steincke (S), Socialminister

8. – 29. august – luftskibet LZ 127 Graf Zeppelin gennemfører en jordomflyvning.

Graf Zeppelin var et tysk luftskib, opkaldt efter grev Ferdinand von Zeppelin, som udviklede zeppelineren. Skibet fløj for første gang den 18. september 1928, og med en længde på 236,6 meter og et volumen på 105 000 m³ var det datidens største luftskib. *"Graf Zeppelin"* var som udgangspunkt udviklet til eksperimentielle formål og til at promovere brugen af luftskibe, men blev

samtidig benyttet til luftpost og passagertransport for at selskabet bag kunne finansiere driftsudgifterne.

I oktober 1928 fløj skibet sin første oversøiske tur til Lakehurst, New Jersey. I august 1929 påbegyndte *"Graf Zeppelin"* en rejse Jorden rundt, på den tid en meget ambitiøst projekt. De "flyvende giganters" popularitet gjorde det let for direktøren for *"Zeppelin"*, Dr. Hugo Eckener, at finde sponsorer

tilturen; en af dem var den amerikanske avismand William Randolph Hearst, som krævede at turens officielle udgangspunkt skulle være Lakehurst Naval Air Station, NJ. Hearst havde fået placeret

journalisten Grace Marguerite Hay Drummond-Hay, som derved blev den første kvinde, der fløj Jorden rundt. Første etape gik tilbage over Atlanterhavet til Friedrichshafen i Tyskland. Den næste del førte luftskibet over Sibirien, hvor store landområder som hidtil havde været ukendte blev kortlagt. Fx blev det fastlagt at Severnaja Semlja bestod af to øer, og ikke én som hidtil antaget. Næste stop fandt sted i Tokyo. Fra Japan fløj ”Graf Zeppelin” over Stillehavet til San Francisco og Los Angeles, det første gang et luftfartøj havde krydset dette hav uden stop. Herfra fortsatte luftskibet tværs over USA til Chicago og Lakehurst, som det nåede 29. august 1929. Hele turen rundt om Jorden have været i alt 21 dage, 5 timer og 31 minutter og strakt sig over 31.400 km.

Blandt de prominente passagere på denne tur var blandt andet polfareren George Hubert Wilkins og hans brud Suzanne Bennett, turen var en bryllupsgave fra Hearst.

24. oktober – Wall Street-krakket.

Wall Street-krakket begyndte torsdag den 24. oktober 1929 (ofte kaldet **Sorte torsdag**), da der på New Yorks børs i alt blev solgt 12 mio. aktier til faldende kurser. Krakket nåede sit højdepunkt tirsdag den 29. oktober (Sorte tirsdag). Om torsdagen lykkedes det at stoppe faldet, ved at store investorer købte store mængder Blue-chip-aktier. Dette havde stoppet panikken i 1907.^[1] Denne gang fortsatte panikken næste mandag, hvor Dow Jones-indekset faldt 13 %. Tirsdag faldt aktierne yderligere 12 %. I samtlige stater brød økonomien sammen. Det var historiens største børsfald med hensyn til mængden af udbudte aktier, tabenes størrelse og antallet af ruinerede spekulanter. I oktober var kurserne raslet ned med 30% og måneden efter med 50 procent. Indekset fandt først sit lavpunkt den 22. juli 1932. Det tog omkring 25 år, inden indekset var oppe på samme niveau, som det havde nået før

krakket.

Krakket på Wall Street-børsen i 1929 må helt ses i lyset af den forudgående spekulation. Denne var sket ved brug af metoder, som måtte fremme krakket den dag, spekulationen havde nået sit højdepunkt.

USA oplevede fra midten af 1924 en periode med økonomisk vækst, hvilket blandt andet afspejlede sig i kursen på værdipapirer. Folk tjente mange penge og var interesserede i yderligere indtægter. Da kursen på værdipapirer var stigende, indebar det muligheden for at tjene penge ved at købe, mens prisen var forholdsvis lav, og sælge, når prisen var steget - med andre ord: at spekulere i fortsatte kursstigninger.

takt med, at spekulationen voksede, voksede også den del, der skete på margin. Marginhandel består i, at den, der ønsker at købe værdipapirer, kun indbetaler en del af dettes samlede pris (kontantmarginen), resten finansieres af en bank. Betingelsen er, at værdipapiret bliver liggende i banken som sikkerhed for det lån, banken har ydet. Køberen har ved sin formelle ejendomsret den fulde fordel af enhver stigning i værdipapirets kurs og tillige det udbytte, der måtte blive udbetalt af

den virksomhed, som værdipapiret gælder, til aktionærer. Hvis køberen senere, når prisen er steget, sælger, skal restbeløbet over for banken indfries, mens den resterende kapitalgevinst tilfalder vedkommende ubeskåret. Det er indlysende, at hvis værdien af værdipapiret i stedet falder, vil køberen blive bedt om at indbetale et større beløb end ellers for, at banken kan få sikkerhed for sit lån. Er køberen ikke villig eller i stand til dette, vil banken gennemtvinge et salg af værdipapiret for at få sine udlånte penge tilbage. I en situation med generelt faldende kurser, vil mængden af tvangssolgte værdipapirer være forholdsvis stor, og uden købere vil dette bidrage til yderligere -brat - kursfald.

I forbindelse med børsspekulationen skete der en kraftig stigning i sådanne marginlån: i begyndelsen af 1920-erne lå de på mellem 1,0 og 1,5 milliarder dollars, i de første måneder af 1926 havde de nået 2,5 milliarder, i slutningen af 1927 3,5 milliarder, i juni 1928 4 milliarder, i november 5 milliarder og ved udgangen af 1928 næsten 6 milliarder. I sommeren 1929 havde de passeret 7 milliarder dollars.

Den 3. september nåede spekuleringen sit højdepunkt. Den 4. september var markedet stabilt, men torsdag den 5. september indtrådte et kursfald. Omsætningen voksede hurtigt, da folk forsøgte at sælge deres aktier, og der blev handlet 5.565.280 aktier på New Yorks fondsbørs. Om fredagen rettede markedet sig, og lørdag var det fast. Mandag var kurserne på ny ustadige, og i de følgende dage var de ujævne men med en svagt vigende tendens. Lørdag den 19. oktober var markedet svagt, og der forekom flere kraftige kursfald under den hidtil næststørste lørdagsomsætning, hvor under 3.488.100 aktier skiftede ejere. Times' aktieindeks faldt 12 point.

Mandag den 21. oktober blev omsat 6.091.870 aktier under faldende kurser. Tirsdagen viste en usikker fremgang, og onsdag blev der solgt store mængder aktier og kurserne faldt hurtigt. Torsdag den 24. oktober udbrød panikken første gang: der blev solgt 12.894.650 aktier og ofte først efter, at kurserne havde foretaget lodrette dyk. Udviklingen fik flere og flere til at forsøge at sælge, og det nærmede sig panik. I denne situation forsøgte bankerne at yde markedet "organiseret støtte": man besluttede at stille en pulje til rådighed for at købe aktier til en pris, der ville sikre dem imod fortsat fald. Denne demonstrative indsats fik umiddelbart kursfaldene til at stoppe, men det var ikke nok. Salgsordrer strømmede ind, og kurstendensen forværredes igen. Fredag og lørdag var omsætningen fortsat stor, men kurserne stort set stabile.^[26]

Mandag den 28. oktober brød panikken ud igen. Omsætningen nåede 9/4 million, og tabene var langt værre end den foregående torsdag. Times' industriaktieindeks faldt næsten 49 point. Tirsdag den 29. oktober brød markedet fuldstændigt sammen: da børsen lukkede, var registreret en omsætning på 16.410.030 aktier (men registreringen var ikke fuldstændig), og Times' industriaktieindeks faldt 43 point. Denne dag brød investeringsselskaberne sammen, og mange kunne slet ikke sælge deres aktier. Efter dette besluttede man at indskrænke børsens åbningstid.

Tirsdag den 5. november var valgday, og børsen holdt lukket. Onsdag holdt børsen kun åbent i tre timer, men der blev solgt næsten 6 millioner aktier og kurserne raslede ned. Udviklingen fortsatte de følgende dage. I midten af november standsede kursfaldet for en tid, og i resten af november og december var det svagt stigende. I januar, februar og marts skete der en bedring på aktiemarkedet, og frem til juni var det svagt opadgående, men i juni var der et stort kursfald, og der efter faldt kurserne (med få undtagelser) uge efter uge, måned efter måned og år efter år frem til og med juni 1932. På dette tidspunkt var depressionen en realitet.

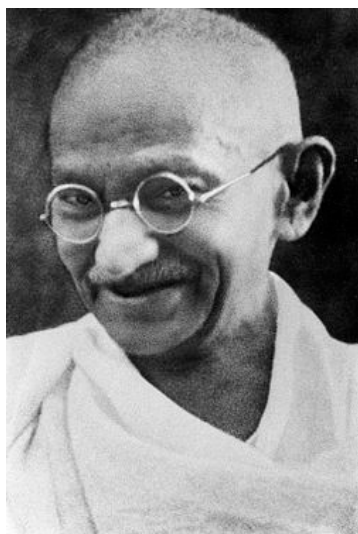
22. december – I London indledes forhandlinger om at give Indien status som britisk dominion.

År. 1930.

18. februar – Himmelleget Pluto opdaget af den amerikanske astronom Clyde Tombaugh.

28. marts – Konstantinopel får officielt navnet Istanbul.

5. april Mahatma Gandhi i Indien, udviser civil ulydighed ved at anføre en march til havet for at bryde det engelske saltmonopol.

Mohandas Karamchand Gandhi eller **Mahatma Gandhi** (2. oktober 1869 – 30. januar 1948) var en indisk politiker og åndelig leder, der stod i spidsen for Indiens uafhængighedsbevægelse.

Født i Porbandar, et lille fyrstedømme i nuværende Gujarat.

Gandhi blev uddannet jurist og arbejdede som sådan i London, England indtil han rejste til Sydafrika.

Han kæmpede fra 1893 til 1914 i Sydafrika for at forbedre indernes forhold der.

Tilbage i Indien startede han i 1919 ulydighedskampagne og boykot mod den engelske kolonimagt for at opnå selvstyre. Gandhi blev Kongrespartiets leder, men var gentagne gange fængslet af englænderne. Han organiserede mange aktioner baseret på *Satyagraha* el. "passiv modstand" (ofte betegnet som civil ulydighed). I 1930 ledede han en 400 km lang march til havet for at demonstrere mod regeringens saltmonopol.

Gandhi var modstander af Indiens deling i Pakistan og Indien i 1947 og agiterede for en fælles muslimsk-hinduistisk stat, men blev myrdet af en fanatisk hindu, der var modstander af en forsoning med muslimerne.

Gandhis filosofi og ideer var stærkt påvirket af Bhagavad Gita, hinduisme og jainisme. Han levede et simpelt liv med bøn, faste og meditation, var vegetar og skrev flere bøger om dette emne.

Hans tilnavn, Mahatma, betyder "den store sjæl".

30. juni – De franske besættelsesstyrker forlader Rhinlandet.

5. november – Folketælling for Kongeriget Danmark.

Ensilering opfindes af den finske biokemiker Artturi Virtanen.

Jetmotoren opfindes af Frank Whittle.

Frank Whittle (1. juni 1907 i Coventry – 9. august 1996 i Columbia, Maryland) var en engelsk pilot, forretningsmand og opfinder af jetmotoren, der revolutionerede flyindustrien. Han må dog dele æren med dr. Hans von Ohain, der ganske vist var et par år bagefter med sin opfindelse, men på grund af bedre økonomisk opbakning var den første der fik et fly på vingerne. De blev venner efter krigen og endte begge deres dage i USA.

Frank Whittle var søn af en værktøjsmager og lærte håndværket fra barnsben på sin fars fabrik.

18. februar – Himmelleget Pluto opdages af den amerikanske astronom Clyde Tombaugh.

7.3.1930

År. 1931

Norge gør krav på Østgrønland.
Arbejdsløsheden vokser stadig.

9.1.1931. i Holm

1) Skatteudskrivningen fastsættes til 19000 kr. af fast ejendom og 19000 af indtægt.

Den 9. februar – Tuborgfondet grundlægges på 40 års dagen for etableringen af De forenede Bryggerier.

Tuborgfondet er oprettet af Tuborgs Bryggerier den 9. februar 1931 i anledning af 40 året for etableringen af De forenede Bryggerier, fundatsen foreskriver at fondet skal virke for udvikling og gennemførelse af samfundsgavnligt initiativer og aktiviteter – særlig til støtte for dansk erhvervsliv.

Fra 1950 har fondet støttet uddannelsesrejser, søgt gennem udvalgte læreranstalter.

Fondet blev pr. 1. oktober 1991 gjort til en afdeling af Carlsbergfondet.

I 1999 indstiftes Den Erhvervsøkonomiske Pris som årligt uddeles til 7 ph.d. studerende.

Siden sin grundlæggelse har fondet ydet mere end 600 mio. kroner (i nutidsværdi) til erhverslivet, kunsten, kulturen, uddannelse og sport.

En del af fondets midler (3 mio. i 2008) går til Tuborgs Grønne Fond som er aktivt hvert andet år.

Ford og den Russiske stat.

År. 1932.

Charles Lindberghs 20 måneder gamle søn kidnappes og findes senere død.

Lindbergh kidnappingen af hans søn, Charles A. Lindbergh, Jr. i marts 1932; en Bruno Hauptmann blev anholdt og senere henrettet for mordet i 1936.

8. januar – Den østrigske ingeniør Gustav Tauschek fremstiller det første datalager på en magnettromle.

Irak erklæres selvstændigt

År. 1933.

Det værste år i den store depression.

Den Store Depression eller blot **Depressionen**, var en dramatisk og verdensomspændende recession, som i de fleste steder begyndte i 1929 og sluttede på forskellige tidspunkter i 1930'erne, alt afhængigt af, hvilket land der var tale om. Det var den største og hidtil vigtigste økonomiske depression i verdenshistorien. Depressionen begyndte i USA og spredte sig herefter til resten af verden. Depressionens omfang blev med blandet succes forsøgt stoppet med New Deal, da Franklin D. Roosevelt blev præsident i 1933.

De hårdest ramte områder var USA og Tyskland, men også det øvrige Europa og Australien blev hårdt ramt. Resten af verden mærkede også følgevirkningerne af den økonomiske krise i vesten, da deres internationale handel naturligvis også rantes af vestens svært forringede købekraft.

5. januar – Arbejdet på Golden Gate-broen ved San Francisco begynder

30. januar – Adolf Hitler bliver tysk kansler.

27. februar – Rigsdagsbranden i Berlin.

Rigsdagsbranden som blev en vigtig begivenhed i etableringen af Nazi-Tyskland, begyndte den 27. februar 1933 – blot en uge før valget til rigsdagen.

Branden på Rigsdagsbygningen i Berlin opstod tilsyneladende flere steder i bygningen, og da politi og brandvæsen nåede frem, havde en stor eksplosion spredt ilden til rigsdagssalen. Den hollandske kommunist Marinus van der Lubbe gemte sig nøgen bag bygningen i færd med at stryge tændstikker mod bygningen. Politiet mente, at attentatmanden var grebet på fersk gerning. Han blev i retten kendt skyldig og idømt dødsstraf.

Hændelsen var den direkte årsag til, at den tyske præsident, Hindenburg, dagen efter udstedte den såkaldte

Rigsdagsbrandforordning ("*Forordning af Rigspræsidenten til Beskyttelse af Folket og Staten*"), der gav Rigskansler Adolf Hitler næsten uindskrænkede beføjelser til at fængsle enhver politisk modstander. Da den formodede attentatmand var kommunist, opstod mistanken om, at det kommunistiske parti var ved at planlægge et kup. Partiet blev forbudt fra 1. marts og kunne ikke stille op til valget.

Bl.a. i aviserne spredtes budskabet om, at der var tale om en kommunistisk sammensværgelse, der havde til formål at "skænde tyskernes koner og myrde deres børn."

Den 5. marts blev valget afholdt planmæssigt og gav det nazistiske parti 44 % af stemmerne, mens dets støtteparti, Deutschnationale Volkspartei, fik 8 %. Hermed kunne regeringen samle 52 %. Det var en skuffelse, da nazisterne havde håbet på at opnå 50-55 % af stemmerne alene. De måtte ty til bestikkelse for at nå det nødvendige 2/3 flertal, der var krævet for at indføre Bemyndigelsesloven, der gav nazisterne med Hitler i spidsen en nærmest diktatorisk magt.

Senere er der spurgt, om det var nazisterne selv, der påsatte branden for at fjerne kommunisterne. Da van der Lubbe blev taget på fersk gerning, hersker der ikke meget tvivl om hans deltagelse – spørgsmålet er blot, hvor stor den var, ikke mindst fordi branden opstod samtidigt flere steder.

I januar 2008, næsten 75 år efter branden, blev dødsdommen over van der Lubbe ophævet af Tysklands øverste statsadvokat.

28. februar - Rigspræsident von Hindenburg og rigskansler Adolf Hitler udsteder Rigsdagsbrandforordningen

4. marts – Herbert Hoover (1929 – 1933) afløses af Franklin D. Roosevelt (1933 – 1945) som amerikansk præsident.

5. marts - Ved valget til den Tyske Rigsdag opnår Hitlers NSDAP knap 44% af stemmerne.

22. marts – Den første officielle Kz-lejr åbner. Dachau ved München.

Dachau ligger i 482 meters højde ved floden Amper i en dal , hvor også Dachauer Moos ligger. Det højeste punkt i kommunen er Schlossberg, og det laveste ligger ved bydelen Prittlbach på grænsen til nabokommunen Hebertshausen.

Dachau grænser til Bergkirchen i vest, Schwabhausen i nordvest, Röhrmoos i nord, Hebertshausen i nordøst og Karlsfeld i syd. Mod øst grænser Dachau til Landkreis München med kommunen Oberschleißheim.

Byen er mest kendt for koncentrationslejren Dachau som blev anlagt af nazisterne i 1933, som den første „officielle“ koncentrationslejr, der sammen med Auschwitz blev indbegrebet af betegnelsen. Koncentrationslejren har i dag et mindesmærke.

24. marts - Den Tyske Rigsdag vedtager bemyndigelsesloven, hvorved Rigsdagen bemyndiger Adolf Hitler og den nazistiske regering til at lede Tyskland uden om Rigsdagen.

maj – Karl Jansky meddeler opdagelsen af radiobølger fra midten af Mælkevejen.

1. juni – Nordjysk Udstilling åbner i Aalborg. Som en del af udstillingen åbner også Aalborg Tårnet.

7. juni - Fuldblodshesten *Hyperion* ejedes af Jarlen af Derby vinder det engelske derby og senere på året St. Leger Stakes.

3. december – Christian 10. taler, som den første danske konge, i radioen.

5. december – Spiritusforbuddet i USA ophæves. Det var indført i 1920. Samtidig forbydes marihuana.

22. december – Der afsiges dom i sagen om rigsdagsbranden i Berlin. Hollænderen Marinus van der Lubbe dømmes til døden og guillotineres, mens de øvrige frikendes – dog uden at blive løsladt fra fængslet.

26. december – Nissan etableres i Tokyo i Japan.

26. december – FM-radio patenteres.

År.1934

3. april – Københavns første S-togs-linje åbnes (Frederiksberg – Vanløse – Nørrebro – Hellerup).

30. juni – De lange knives nat i Tyskland hvor blandt andre Ernst Röhm bliver arresteret og efterfølgende myrdet.

De lange knives nat (tysk: **Nacht der langen Messer** + [?]), også kaldet **Röhm-Putsch** (*Röhmkuppet*) eller **Operation Kolibri**, var en udrensning, som fandt sted i Nazityskland mellem 30. juni og 2. juli 1934, da det nationalsocialistiske styre gennemførte en række politiske likvideringer. Førende skikkelser på den venstreorienterede fløj i nazistpartiet, herunder deres bannerfører Gregor Strasser, blev myrdet, og det samme blev fremtrædende konservative anti-nazister, såsom den tidligere kansler Kurt von Schleicher og Gustav Ritter von Kahr, som havde slået Hitlers ølkælderkup ned i 1923. Mange af de dræbte var ledere i Sturmabteilung (SA), de paramilitære brunskjorter.

Adolf Hitler slog til mod SA og dens leder Ernst Röhm, fordi Hitler anså det uafhængige SA og dens medlemmers tendens til at øve gadevold for en direkte trussel mod sin nyligt vundne politiske magt. Han ønskede også at berolige lederne af Reichswehr, det officielle tyske militær, som frygtede og afskyede SA – og især Röhms ønske om at opløse Reichswehr i SA under Röhms ledelse. Desuden var Hitler utryg ved Röhms udtalte støtte til en "anden revolution", der skulle omfordele velstanden. Efter Röhms mening havde Hitlers magtovertagelse været en "nationalistisk" revolution, men der manglede fortsat den "socialistiske" dimension af nationalsocialismen. Endelig brugte Hitler udrensningen til at angribe eller fjerne kritikere af sit nye styre, især de som var loyale over for vicekansler Franz von Papen, samt til at få afsluttet gamle mellemværender.

Mindst 85 personer blev dræbt under udrensningen, men det samlede dødstal kan have været flere hundrede, og over tusinde mistænkte modstandere blev arresteret. De fleste drab blev udført af *Schutzstaffel* (SS) og *Gestapo* (*Geheime Staatspolizei*), styrets hemmelige politi. Udrensningen styrkede støtten i Reichswehr til Hitler. Den dannede også et juridisk grundlag for naziregimet, da de tyske domstole og regeringen hurtigt fjernede århundreders forbud mod henrettelser uden dom, for at vise deres loyalitet overfor styret.

Under planlægningen blev operationen til tider omtalt som *Kolibri*, det kodeord som blev brugt til at sende henrettelsesgrupperne i aktion under udrensningen. Kodenaavnet lader til at være valgt tilfældigt. Begrebet "De lange knives nat" er ældre end selve massakren og bruges i almindelighed om hævnaktioner. I Tyskland bruges stadig begrebet "*Röhm-Putsch*" (*Röhmkuppet*) om mordene. Det var den betegnelse, de fik af naziregimet, trods den udokumenterede antydning af at mordene var nødvendige for at forhindre et kup. Tyske forfattere bruger ofte anførselstegn eller skriver om det såkaldte Röhm-Putsch for at understrege dette.¹

2. august – Adolf Hitler bliver tysk Führer og bliver dermed både statsoverhoved og rigskansler

18. september – Sovjetunionen tilslutter sig Folkeforbundet

År, 1935.

1. januar – Præsident Mustapha Kemal Pasha benævner sig selv *Atatiürk* – *tyrkernes fader*.

6. januar – I Kina overtager Mao Zedong ledelsen af det kommunistiske parti.

11. januar – Amelia Earhart blev den første person, der fløj solo fra Hawaii til Californien.

21. april - 3276 mennesker mister livet i Taiwans værste jordskælv nogensinde registreret.

15. maj – Den gamle Lillebæltsbro indvies.

Den fynske hovedbane mellem Middelfart og Nyborg åbnede i 1865 og blev året efter forbundet med Strib. Det var dog først syv år senere, at der blev indsat en jernbanefærge over Lillebælt til Fredericia (Snoghøj), så der var togforbindelse helt fra København.

Da jernbanefærgesforbindelsen åbnede, begyndte undersøgelser af mulighederne for at få en fast forbindelse – dvs. en bro – over farvandet. Det første forslag blev fremlagt Rigsdagen i 1899 uden at blive vedtaget, da prisen var for høj.

Efter Genforeningen i 1920 var trafikken over Fyn og til Sønderjylland vokset markant, og der blev bevilget penge til at gennemføre jordbundsundersøgelser. Fra 1923 ledede Anker Englund projekteringsarbejdet.

Den oprindelige tanke var en dobbeltsporet jernbanebro, da en kombineret vej- og jernbanebro ville blive for dyr. Alternativt var en slags hængebane under broen, som kunne "færge" køretøjerne over på den anden side.

Minister for offentlige arbejder M.N. Slebsager (V) fik i foråret 1924 vedtaget en anlægslov i Rigsdagen, der foreskrev opførelsen af en dobbeltsporet jernbanebro som højbro. Under lovforslagets behandling blev det diskuteret, om det skulle være en kombineret vej- og jernbanebro, men det blev endeligt fravalgt af sparehensyn. Imidlertid skulle bropillerne bygges, så broen nemt kunne øges med en vejdel.

Inden påbegyndelsen var der sket en sådan vækst i automobiltrafikken, at det var nødvendigt også at etablere kørespor til den. I sommeren 1927 vedtoges en 6 meter bred kørebane med fortov. Ekstraomkostningen blev finansieret med provenuet fra Loven om Afgift af Motorkøretøjer.

18. juni – Den tysk-britiske flådeaftale underskrives.

3. oktober – Etiopien invaderes af Italien.

Tyskland genopruster, værnepligt indføres.

De første Tv-udsendelser i Tyskland og England.

Verdens ældste registrerede fuldblodshest ved navn Tango Duke blev født. Den døde d. 25. januar 1978, og blev således 42 år.

Viet den 24. maj. 1935 i Storkyrkan i Stockholm.

Kronprins Frederik * 11. mar. 1899, søn af Christian X og dronning Alexandrine af Danmark.

Med.

Ingrid (Victoria Sofia Louise Margareta) * 28. mar. 1910, datter af Gustav VI Adolf og dronning Margareta af Sverige.

Deres børn.

1. Margrethe (Alexandrine Thorhildur Ingrid) * 16. apr. 1940, gift den 10. jun. 1967 med Henri Marie Jean Andre, greve de Laborde de Monpezat * 11 jun. 1934 i Talence, Gironde, søn af grev Andre de Laborde de Monpezat og grevinde Renee Dorsenot.
2. Benedikte (Astrid Ingeborg Ingrid) * 29. apr. 1944, gift den 3. feb. 1968 med Richard (Casimir Karl August Konstantin) af Sayn – Wittgenstein – Berleburg* 29. okt. 1934.
Deres børn.
 - A. Gustav (Frederik Philip Richard) * 12. jan. 1969.
 - B. Alexandra (Rosemarie Ingrid Benedikte) * 20. nov. 1970.
 - C. Nathalie (Xenia Margareta Benedikte) *2. maj. 1975.
3. Anne Marie (Dagmar Ingrid) 30. aug. 1946, gift den 18. sep. 1964 med Konstantin II * 2. jun. 1940, søn af Poul I og dronning Frederika af Grækenland.
Deres børn.
 - A. Alexia * 10. jul. 1965.
 - B. Pavlos * 20. maj. 1967.
 - C. Nikolaos * 1. okt. 1969.
 - D. Theodora * 9. jun. 1983.
 - E. Filippos * 26. apr. 1986.

Frederik døde som Frederik IX den 14. jan. 1972.

År. 1936

I februar blev der i Spanien valgt en demokratisk folkefrontsregering; I juli iværksattes en fascistisk rejsning som udviklede sig til den spanske borgerkrig.

Det populære spil, Matador, blev for første gang produceret af C. Drechsler Papirvarefabrik.^[1]

1. september – Århus Retshjælp grundlægges.

25. oktober – Tyskland og Italien indgår militæraftale kendt som Berlin-Rom-Aksen.

11. december – Edward 8. frasiger sig tronen i Storbritannien for at gifte sig med den fraskilte amerikaner Wallis Simpson. Han efterfølges af broderen Georg 6.

19. december – Forfatter og nobelprismodtager Thomas Mann fratages sin titel som æresdoktor ved Bonns Universitet som følge af, at han har forladt det nazistiske Tyskland og slået sig ned i udlandet.

År. 1937

19. april – Golden Gate-broen ved San Francisco står færdig, vartegnet fejres den 27. maj og åbnes for trafikken dagen efter.

6. maj – Zeppelineren LZ 129 Hindenburg forulykker og brænder op ved Lakehurst. 36 personer omkommer. Ulykken er en væsentlig grund til at luftskibe opgives som middel til persontransport.

LZ 129 Hindenburg var et tysk luftskib, som blev bygget i 1935. Sammen med søsterskibet *Graf Zeppelin* er det det største luftfartøj, som nogensinde er blevet bygget. Luftskibet er mest kendt for den ulykke, det var involveret i d. 6. maj 1937 i New Jersey i USA; *Hindenburg-katastrofen*, hvor det brintfyldte luftskib nedbrændte på 37 sekunder. Denne hændelse var stærkt medvirkende til, at transport med luftskibe blev opgivet. Hindenburg var opkaldt efter Tysklands afdøde præsident, Paul von Hindenburg.

28. november – Under den spanske borgerkrig iværksætter general Francisco Franco en flådeblokade af alle spanske havne.

11. december – Italien forlader Folkeforbundet i protest mod sanktionerne mod Italiens angreb på Abessinien (Etiopien).

År. 1938

26. januar – Francos styrker indtog Barcelona i den spanske borgerkrig.

17. juni – Den sidste offentlige henrettelse i Frankrig: En stor tilskuerskare overværer at guillotinen i Versailles kapper hovedet af den dødsdømte morder Eugen Weidmann.

23. august – Molotov-Ribbentrop-pagten underskrives. Sovjet og Tyskland erklærer sig hermed allierede.

1. september – 2. verdenskrig begynder med den tyske invasion af Polen.

3. september – England og Frankrig, erklærer Tyskland krig, efter landets overgreb på Polen, men hjælpen til polakkerne er smålig.

17. september – Sovjetunionen angriber Polen fra øst, og polske styrker må nu kæmpe på 2 fronter.

Albert Einstein informerer præsident Franklin D. Roosevelt om muligheden af at lave en atombombe.

5. oktober – Polen må overgive sig, og lade sig besætte af Tyskland og Sovjetunionen. Overalt forsøger polske soldater af at flygte til nabolandene, for sidenhen at kunne kæmpe videre i krigen, for andre allierede styrker.

9. november – Under Krystalnatten afbrænder nazisterne i Tyskland hundredvis af synagoger og ødelægger tusinder af jødiske beboelser og forretninger. Flere blev pryglet ihjel og cirka 26.000 blev fængslet.

30. november – Sovjetunionen angriber Finland i Vinterkrigen.

15. december – Nylon til kommerciel brug fremstilles for første gang.

År. 1939

1. januar – Statsminister Thorvald Stauning holder en radiotransmitteret nytårstale til danskerne, bl.a. om landets svage forsvar.

8. januar – I Storbritannien bliver smør, bacon og sukker rationeret

17. juni – Den sidste offentlige henrettelse i Frankrig: En stor tilskuerskare overværer at guillotinen i Versailles kapper hovedet af den dødsdømte morder Eugen Weidmann.

5. oktober – Polen må overgive sig, og lade sig besætte af Tyskland og Sovjetunionen. Overalt forsøger polske soldater af flygte til nabolandene, for sidenhen at kunne kæmpe videre i krigen, for andre allierede styrker.

Regeringen Stauning IV

Regering

Socialdemokratiet (S), Det Radikale Venstre (R)

Hvornår

15.09.1939 - 10.04.1940

Hvem

Th. Stauning (S), Statsminister

P. Munch (R), Udenrigsminister

Vilhelm Buhl (S), Finansminister

Alsing Andersen (S), Forsvarsminister

Jørgen Jørgensen (R), Undervisningsminister

S. Unmack Larsen (S), Justitsminister

Axel Sørensen (S), Minister for offentlige arbejder

Kristen Bording (S), Minister for landbrug og fiskeri (Landbrugsminister)

Johs. Kjærboel (S), Minister for handel, industri og søfart (Handelsminister)

Bertel Dalgaard (R), Indenrigsminister

Johs. Hansen (S), Kirkeminister

Ludvig Christensen (S), Socialminister

År. 1940.

1. januar – Statsminister Thorvald Stauning holder en radiotransmitteret nytårstale til danskerne, bl.a. om landets svage forsvar.

8. januar – I Storbritannien bliver smør, bacon og sukker rationeret.

12. marts. – Vinterkrigen afsluttes med Fredstraktaten i Moskva.

4. april – Sovjetunionen påbegynder Katynmassakren uden for den russiske by Smolensk, hvor omkring 15-20.000 polske officerer og højtstående folk blev henrettet og begravet i massegrave. Massakren varer ved lidt over en måned, før alle polakkerne er henrettet med nakkeskud.

9. april – Danmark og Norge besættes af tyske styrker under 2. verdenskrig i operation Weserübung. Den danske regering aftaler en fredspolitik med den tyske besættelsesmagt, og skåner derfor den danske befolkning mod militære overgreb og ødelæggelser. (Fredsförhandlingen ophørte i 1943 med Augustoprøret)

12. april – Færøerne besættes af Britiske tropper for at undgå tysk besættelse.

10. maj – Tyskland invaderer Frankrig

10. maj – England besætter Island som et modtræk mod den tyske besættelse af Norge.

10. maj – Neville Chamberlain trækker sig og Winston Churchill bliver Premierminister af Storbritannien

14. maj – Dronning Wilhelmina af Nederlandene og hendes regering flygter til London

15. maj – Den nederlandske hær overgiver sig.

26. maj – Dunkirk evakuering af Britiske tropper fra Frankrig starter.

28. maj – Den belgiske hær overgiver sig.

4. juni – Evakueringen fra Dunkerque slutter. 300.000 britiske soldater blev evakueret.

10. juni – Kongeriget Italien erklærer krig mod England og Frankrig

9. juni – Canada erklærer krig mod Italien.

10. juni – Norge overgiver sig til de tyske tropper.

12. juni – 13.000 britiske og franske soldater overgiver sig til den tyske general Erwin Rommel ved Saint-Valery-en-Caux.

14. juni – Paris kommer under tysk besættelse.

14. juni – En gruppe på 728 polske politiske fanger fra Tarnów bliver de første indsatte i Auschwitz koncentrationslejr.

28. juni – General Charles de Gaulle bliver officielt anerkendt af England som "Leder af alle frie franskmænd – uanset hvor de befinder sig." – ("Leader of all Free Frenchmen, wherever they may be").

10. juli – Slaget om England begynder.

3. august – Sovjetunionen annekterer Litauen.

5. august – Sovjetunionen annekterer Letland.

6. august – Sovjetunionen annekterer Estland.

2. september – USA og Storbritannien indleder officielt samarbejde. 50 amerikanske destroyere bliver flyttet til England. Som gengæld får USA adgang til britiske baser i Nordsøen, Vestindien og Bermuda i 99 år.

7. september – Tyskland indleder en 57-nætters bomberegning af London.

12. september – En gruppe franske børn opdager Lascaux-hulerne.

27. september – Tyskland, Kongeriget Italien og Japan underskriver tremagtspagten.

5. november – Franklin D. Roosevelt vælges til præsident i USA for 3. gang.

4. november – Folketælling for Kongeriget Danmark.

Regeringen Stauning VSamlingsregering:

Socialdemokratiet (S), Venstre (V), Det Konservative Folkeparti (KF), Det Radikale Venstre (R)

Hvornår:

10.04.1940 – 08.07.1940

Hvem:

Th. Stauning (S), Statsminister

Vilhelm Buhl (S), Finansminister

Jørgen Jørgensen (R), Undervisningsminister

Kristen Bording (S), Minister for landbrug og fiskeri
(Landbrugsminister)

Johs. Kjærbøl (S), Minister for handel, industri og søfart
(Handelsminister)

Johs. Hansen (S), Kirkeminister

P. Munch (R), Udenrigsminister

Bertel Dalgaard (R), Indenrigsminister

Aksel Sørensen (S), Trafikminister

Ludvig Christensen (S), Socialminister

Alsing Andersen (S), Forsvarsminister

S. Unmack Larsen (S), Justitsminister

Søren Brorsen (V), Minister uden portefølje

Oluf Krag (V), Minister uden portefølje

Henrik Hauch (V), Minister uden portefølje

Henning Hasle (KF), Minister uden portefølje

J. Christmas Møller (KF), Minister uden portefølje

Vilhelm Fibiger (KF), Minister uden portefølje

Samlingsregering:

Socialdemokratiet (S), Venstre (V), Det Konservative Folkeparti (KF), Det Radikale Venstre (R)

Hvornår:

08.07.1940 – 04.05.1942

Hvem:

Th. Stauning (S),
Statsminister † 03.05.1942
Erik Scavenius (u.p.),
Udenrigsminister
Vilhelm Buhl (S),
Finansminister
Søren Brorsen (V),
Forsvarsminister
Vilhelm Fibiger (KF),
Kirkeminister

Jørgen Jørgensen (R), Undervisningsminister

Harald Petersen (u.p.), Justitsminister til 09.07.1941

E. Thune Jacobsen (u.p.), Justitsminister fra 09.07.1941

Knud Kristensen (V), Indenrigsminister

Gunnar Larsen (u.p.), Minister for offentlige arbejder

Kristen Bording (S), Minister for landbrug og fiskeri (Landbrugsminister)

J. Christmas Møller (KF), Minister for handel, industri og søfart (Handelsminister) til 03.10.1940

Halfdan Hendriksen (KF), Minister for handel, industri og søfart (Handelsminister) fra 03.10.1940

Johs. Kjærbøl (S), Arbejds- og socialminister

**Der findes 2 fotos af Staunings 6'te regering. Dels med og uden John Christmas Møller, som forlod regeringen den 3. oktober 1940 på tysk forlangende, idet han var for kritisk over for besættelsesmagten.*

År. 1941.

1. januar – Statsminister Th. Stauning holder en radiotransmitteret nytårstale til danskerne.

21. januar – Australiske og britiske tropper angriber Tobruk i Libyen.

8. marts – Statsminister Th. Staunings tale i Studenterhuset om den nazistiske nyordning af økonomien.

6. april – Tyskland indvaderer Jugoslavien og Grækenland.

17. april – Den kongelige jugoslaviske hær kapitulerer.

21. april – Grækenland kapitulerer.

17. maj Slaget om Kreta.

27. maj – Det tyske slagskib *Bismarck* sænkes af englænderne 500 sømil vest for Brest i Frankrig.

22. juni Nazityskland og flere af dets allierede angriber Sovjetunionen. Tyskerne regner med en sejr inden vinteren, grundet russernes materielle mangel.

7. december – Japans angreb på Pearl Harbor får USA til at deltage aktivt i 2. verdenskrig på De Allieredes side.

19. december – Hitler tager fuldstændig kommando over den tyske hær.

År. 1942

Regeringen Buhl I

Samlingsregering

Socialdemokratiet (S), Venstre (V), Det Konservative Folkeparti (KF), Det Radikale Venstre (R)

Hvornår:

04.05.1942 - 09.11.1942

Hvem:

Vilhelm Buhl (S), Statsminister

Erik Scavenius (u.p.), Udenrigsminister

Vilhelm Buhl (S), Finansminister (til 16.07.1942)

Alsing Andersen (S), (fra 16.07.1942)

Søren Brørsen (V), Forsvarsminister

Vilhelm Fibiger (KF), Kirkeminister

Jørgen Jørgensen (R), Undervisningsminister

E. Thune Jacobsen (u.p.), Justitsminister

Knud Kristensen (V), Indenrigsminister

Gunnar Larsen (u.p.), Minister for offentlige arbejder

Kristen Bording (S), Minister for landbrug og fiskeri (Landbrugsminister)

Halfdan Hendriksen (KF), Minister for handel, industri og søfart (Handelsminister)

Johs. Kjærboel (S), Arbejds- og socialminister.

2. januar – Japanske tropper erobrede Manila, hovedstaden i Filippinerne.

6. januar – Den danske gesandt i London, greve Eduard Reventlow, får ordre til at komme til København, men svarer at det "ikke er muligt at rejse hjem". Baggrunden for ordren er, at han måneden før har meddelt, at han ikke længere vil modtage ordrer fra København.

6. januar – Amerikanske styrker udstationeres i England.

20. januar – Wannseekonferencen i Berlin-Wannsee

27. maj – Attentat på Reinhard Heydrich i Prag – agenter har kastet antitankgranater ind i Heydrichs bil, da han kørte forbi. Granaterne rammer bilens højre baghjul og sårer Reinhard Heydrich dødeligt.

4. juni – Reinhard Heydrich dør af sine sår i Prag

10. juni – SS gengælder attentatet ved nærmest at udlette byen Lidice. Mændene bliver dræbt på stedet og kvinder og børn sendes i kz-lejre

18. juni – Aggersundbroen åbnes for trafik. Broen har været tre år undervejs og overlevet flere sprængningsforsøg

År.1943

2. januar – Tyske tropper påbegynder tilbagetrækningen fra Kaukasus.

15. januar – Pentagon, verdens største kontorbygning i Washington, DC USA, færdiggøres.

2. februar – De sidste tyske tropper ved Stalingrad overgiver sig til russerne.

22. februar – Hans Scholl, Sophie Scholl og Christoph Probst henrettes i München efter at have spredt antinazistiske løbesedler på Ludwig-Maximilians universität.

10. marts – Første vellykkede våbenedkastning i Jylland.

30. maj – Dronning Alexandrines Bro mellem Sjælland og Møn indvies. Den faste forbindelse mellem Bogø og Møn indvies.

5. juli – Panserslaget ved Kursk indledes. Den 13. juli er slaget afgjort til russernes fordel.

10. juli – Sicilien erobres af de allierede.

25. juli – Italiens leder, Benito Mussolini, blev arresteret og sat i husarrest på ordre af den italienske konge. Italien får herefter aftalt en våbenhvile med amerikanerne, hvilket gør at tyskerne ophæver alliancen med italienerne. Overalt i Sydeuropa foretager tyske styrker, massevis af henrettelser af italienske tropper.

(Slutningen af august) – Danskerne er utilfredse med regeringens fredsaftaler med Tyskland, og Augustoprøret starter med demonstrationer og strejker rundt omkring i landet.

29. august – Danmark erklæres i undtagelsestilstand og tyskerne afsætter regeringen.

9. september – Italien angribes for første gang på fastlandet af de allierede; Briterne går i land ved Taranto og amerikanerne ved Salerno.

12. september – Via Operation Gran Sasso raid, får SS-Hauptsturmführer Otto Skorzeny atter befriet Mussolini, og Hitler indsætter ham igen som leder af det nordlige Italien.

1.-2. oktober – Jagten på de danske jøder indledes. Størstedelen, ca. 7.000 er blevet varskoet om det og slipper væk til Sverige, men ca. 500 bliver fanget og deporteret til Theresienstadt, hvor ca. 50 omkommer.

3. oktober – Første V-2 raketter sendes mod London fra Peenemünde.

22. november – Franklin D. Roosevelt, Winston Churchill og Chiang Kai-Shek mødes for at diskutere, hvorledes Japan kan besejres.

28. november – Franklin D. Roosevelt, Winston Churchill og Stalin mødes i Teheran og diskuterer bl.a. planer for invasion af Vesteuropa og Sydfrankrig.

26. december – *Scharnhorst* sænkes af britiske styrker.

År. 1944.

4. januar – Kaj Munk, henrettet af Gestapo.

6. januar – Sovjetiske tropper går ind i det tysk besatte Polen.

8. januar – Kaj Munk begravnes på Vedersø kirkegård, under stor folkelig deltagelse.

10. januar – Den tyske besættelsesmagt i Danmark udfører den første kontrasabotage, da Studentereforeningen i København sprænges i luften. *Der er rejst tvivl herom – se Diskussion.*

11. januar – Galeazzo Ciano (Mussolinis svigersøn) bliver henrettet, da han blev anklaget for at have været en del af kuppet mod Mussolini, tilbage i juli, 1943.

17. januar William James Sidis døde af hjerneblødninger.

27. januar – Tyskernes 880 døgn lange belejring af Leningrad i Sovjetunionen afsluttes.

31. januar – Den tyske besættelsesmagt øver schalburgtage mod Palladiums filmatelier i Hellerup. Det skete blandt andet fordi danskerne demonstrativt boykottede biografer, der spillede tyske film.

15. februar – Benediktinerklostret Monte Cassino (grundlagt 529) bliver totalt ødelagt af amerikanske bombefly.

4. marts – Første bombninger af Berlin ved dagslys.

11. marts – Medlemmerne af Hvidstengruppen arresteres.

15. marts – Andet forsøg på at tage Monte Cassino begynder.

17. marts – *Aalborg Stiftstidende* rammes af schalburgtage.

18. marts – Englænderne smider 3000 tons bomber under et luftangreb på Hamborg.
4. juni – De allieredes styrker går ind i Italiens hovedstad Rom, der forinden var blevet erklæret for "åben by".
6. juni – D-dagen og dermed starten på Vesteuropas befrielse indledes i Normandiet.
10. juni – Landsbyen Oradour-sur-Glane bliver udslettet af SS-enheder. 642 indbyggere myrdes.
12. juni – Den første V1 bombe affyres af Tyskland mod Storbritannien. Frem til august affyres i alt 2.400. Storbritannien har ikke noget forsvar mod disse raketter.
17. juni – Island opsiges ensidigt unionen med Danmark og erklærer sig uafhængig.
22. juni – Det lykkes sabotagegrupperne BOPA, Holger Danske og Korps Aagesen at sprænge Danmarks eneste våbenfabrik, Riffelsyndikatet (Dansk Industri Syndikat), i luften. 120 mand forklædt som arbejdere bragte 400 kg trotyl forbi 60-70 vagter til fabrikken i Københavns Frihavn. Tyskerne blev rasende og henrettede ved skydning 8 tidligere arresterede sabotører. Fabrikken kom ikke i brug igen under krigen.
24. juni – Den tyske terrorgruppe "Peter-gruppen" ødelægger om aftenen Tivoli, som et modsvar til blandt andet bombningen af Riffelsyndikatet tidligere på måneden. Som vanligt (det var formålet) blev skylden lagt på danske modstandsgrupper. Befolkningen troede dog aldrig på det.
25. juni – Den tyske Rigsbefuldmægtigede i Danmark, Werner Best, indfører spærretid og mødeforbud mellem kl. 20.00 og 05.00. Det var mere end københavnernes ville finde sig i, og førte snart til Folkestrejken.
29. juni – Otte medlemmer af modstandsgruppen Hvidsten-gruppen henrettes i Ryvangen i København af den tyske besættelsesmagt.
1. juli – 44 lande deltager i Bretton Woods konferencen, USA for at skabe grundlag for den økonomiske udvikling efter 2. verdenskrig.
20. juli – Attentat på Adolf Hitler i førerhovedkvarteret i Rastenburg.
4. august – Anne Frank bliver fundet af Gestapo i sit skjul i Amsterdam.
25. august – De tyske besættelsestropper i Paris overgiver sig.
26. august – General Charles de Gaulle holder sit indtog i det befriede Paris.
4. september – Allierede styrker befrier de belgiske byer Antwerpen og Bruxelles.
8. september – Sovjetiske styrker besætter Bulgarien uden at møde modstand.
8. september – Den forbedrede V2 raket affyres fra området omkring Haag mod London for første gang.

19. september – Deportation af det danske politi. Cirka 2.000 betjente sendes til koncentrationslejren Buchenwald ved Weimar i Tyskland. Kampe på Amalienborg Slotsplads mellem dansk politi og tyske marinere. Palæforvalter kaptajn C.O. Schlichtkrull bliver såret.

8. oktober – Den tyske terrorgruppe Petergruppen begår et bombeattentat mod Jyllandsekspressen nord for Hobro. 10 blev dræbt og 40 såret.

20. oktober – Beograd bliver befriet af partisaner og sovjetiske styrker.

26. oktober – De tyske besættelsesmyndigheder rekvirerer alle nye danske cykler og cykler, der er sat til salg.

31. oktober – Royal Air Force bomber (med 24 Mosquito-fly) Gestapohovedkvarteret i Århus. Gestapohovedkvarteret blev fuldstændigt ødelagt ved denne præcisionsbombning. De fleste arkiver brændte, og cirka 100 tyskere og nogle få danskere blev dræbt, bl.a. Ellen Rigmor Andersen, f. Nielsen, 43 år, og hendes datter Ellen Margrethe Christensen, 21 år. En yngre datter, Gurli Højgaard Andersen (1935-2007) blev svært skadet i en arm.

9. november – Forretningsstrøget Vestergade i Odense ødelægges ved sprængning af den tyske Petergruppen. Denne terrorgruppe havde en forkærlighed for forretningsstrøg i de større danske provinsbyer.

11. november – Den tyske terrorgruppe Petergruppen raserer forretningsgaden Bispensgade i Aalborg ved flere sprængninger.

12. november – Det tyske slagskib *Tirpitz* sænkes.

17. november – Med stor koldblodighed stjæler en gruppe sabotører 1.000 maskinpistoler fra Hærens Geværfabrik på Amager, og bringer dem væk i lastbiler. De undslap tyskerne efter at Langebro gik op bag dem.

28. november – De første allierede forsyninger når frem til Antwerpen ad søvejen.

År. 1945.

1. januar – Tyskerne begynder tilbagetrækning fra Ardennerne.

2. januar – Én af besættelsens største enkeltsabotager fandt sted, da modstandsgruppen BOPA sprængte radiofabrikken Torotor i Ordrup i luften.

12. januar – Sovjetunionen begynder en massiv offensiv mod Tysklands østlige provinser.

17. januar – Den svenske diplomat Raoul Wallenberg forsvinder spurløst i Ungarns hovedstad Budapest.

17. januar – Sovjetiske styrker befrier Warszawa – og besætter byen.

17. januar – Josef Mengele, forlader hurtigt Auschwitz, bare 10 dage inden lejren bliver befriet (Mengele druknede senere i 1979 i Brasilien)

27. januar – De tyske koncentrationslejre Birkenau og Auschwitz bliver befriet af sovjetiske tropper.

5. februar – Verdens hurtigste registrerede hest, var Big Racket, som nåede op på hele 69,6 km/t i et hestevæddeløb i Mexico City.

19. marts – Sankt Nikolai Kirke i Kolding udsættes for schalburgtage.

21. marts – RAF bomber Shellhuset i København i Operation Karthago. Ved et uheld bombes også Den Franske Skole på Frederiksberg, kvarteret omkring den samt en ejendom på Sønder Boulevard.

12. april – USA's præsident siden 1933, Franklin Delano Roosevelt dør. Han efterfølges af sin vicepræsident Harry S. Truman.

16. april – Russiske styrker nærmer sig Berlin, og kampen om Berlins forsvarsværk, Seelowhøjderne, er netop skudt i gang.

19. april – Seelow bliver indtaget af russerne, efter 3 dages voldsomme kampe. Nu begynder russernes omringnings-taktik af Berlin, og Slaget om Berlin er påbegyndt.

25. april – Amerikanske og sovjetiske tropper mødes ved byen Strehla ved Elben.

27. april – Omringningen af Berlin er færdiggjort, og i mellemtiden er over 7. mio. granater blevet skudt ned i Tysklands hovedstad. Den Røde Hær trænger ind i byens gader, og voldsomme kampe følger heraf i dagene efter – tyskernes tropper er i stort antal, og består hovedsageligt af Hitlerjugend-spejdere, ældre mænd fra Volkssturm, tilfældige Wehrmacht-soldater og en del SS-divisioner.

30. april – Tysklands fører, Adolf Hitler, indser at kampen er tabt og han skyder sig selv, sammen med sin kone Eva Braun i Førerbunkeren. Inden selvmordet, har han overladt ledelsen af Tyskland til storadmiral, Karl Dönitz.

2. maj – Russerne har nået Rigskancelliet og Førerbunkeren, og lederen af Berlins forsvar, general Helmuth Weidling, beder de sidste tyske tropper om at standse kampene mod overmagten. Slaget om Berlin er overstået, og ca. 500.000 tyskere tages til fange.

Montreal Daily Star: "Germany Quit", 7. maj 1945

Sabotør-spil udgivet umiddelbart efter krigen.

5. maj – Danmark befries af de allierede, hvilket afslutter 2. verdenskrig for Danmarks vedkommende. Bornholm befries dog først senere. (Se: *Besættelsen*)

5. maj – Ligeledes meddeler den britiske overkommando, af tyske styrke i Holland og Nordvest-tyskland også har overgivet sig betingelsesløst.

7. maj – Russerne bomber Rønne og Nexø. (Gentages dagen efter).

8. maj – De sidste tyske tropper, indstiller kampene på alle fronter i hele Europa og overgiver sig betingelsesløst; 2. verdenskrig er definitivt afsluttet i Europa, men fortsætter samtidig i Stillehavet

16. juli – den første atombombesprængning foretages ved Trinity Site i New Mexico, USA.

26. juli – Winston Churchill træder tilbage som premierminister i Storbritannien efter at de konservative har tabt parlamentsvalget til Labour. Clement Attlee bliver ny premierminister.

6. august – USA kaster en atombombe (Little Boy) over Hiroshima, Japan. Mindst 80.000 mennesker bliver dræbt.

9. august – USA kaster en atombombe (Fat Man) over Nagasaki, Japan. 60-80.000 mennesker bliver dræbt; Japan overgiver sig betingelsesløst, og 2. Verdenskrig er afsluttet.

7. september – Hareskov-Værløse Avis udgives for første gang ved redaktør Kaj Øgaard Sørensen og bliver kendt som Kajs Avis gennem de næste 60 år

24. oktober – Forenede Nationer (FN) grundlagt.

20. november – Nürnbergprocessen mod 24 nazistiske krigsforbrydere påbegyndes.

27. december – Verdensbanken oprettes.

Peter Matthiesen, * 30. apr. 1945 i Holm. Han blev gift med Henriette Sina Nicolaisen, 10 jul 1971 i Nordborg, * 4 jul 1950 (datter af Jacob Nisse Nicolaisen og Catharine Marie Petersen).

Børn:

i. Lone Matthiesen * 15. maj 1972.

ii. Rene Matthiesen, * 23. okt. 1977 i Holm.

År. 1946

Afghanistan, Island, Sverige og Thailand bliver optaget i FN.

Kejser Hirohito af Japan bekendtgør, at han ikke er Gud.

Næstved Amatørscene stiftes

11. januar – Albanien udråbes til republik.

14. februar – ENIAC, den første amerikanske computer demonstreres for offentligheden.

5. april – Russerne forlader Bornholm, og det sætter endelig punktum på krigen, for øen.

19. september – Winston Churchill foreslår i tale på Universitæt Zürich at oprette Europas Forenede Stater.

1. oktober – Nürnberg-processen afsluttes – 12 dødsdomme (1 *in absentia*), 7 fængslinger og 4 frigivninger af tyske nazister blev afsagt

15. oktober – Dødsdømte Hermann Göring, begår selvmord i sin celle med gift, aftenen inden hængningerne skulle ske

16. oktober – Om natten bliver de 10 andre nazister hængt en efter en. Hængningerne tager lidt over 100 minutter og blandt de hængte er Wilhelm Keitel, Alfred Jodl, Joachim von Ribbentrop og andre store top-nazister.

22. november – I Paris åbnes første møde i UNESCO, FN's organisation for undervisning, videnskab og kultur

5. december – New York udpeges som kommende hovedkvarter for FN.

6. december – Norges hjemmeværn oprettes.

11. december – UNICEF, FN's børnefond grundlægges

19. december – Der udbryder krig i Indokina, hvor styrker under Ho Chi Minh angriber franske kolonisoldater.

År. 1947.

Familien Ritzau sælger nyhedsbureauet Ritzaus Bureau til den samlede danske presse som interessentskab.

Dødehavsrollerne blev fundet.

2. januar – England nationaliserer sine kulminer.

4. januar – I Tyskland udkommer det allerførste nummer af nyhedsmagasinet Der Spiegel.

26. januar - En hollandsk Douglas DC-3 styrter ned i Kastrup. Ved ulykken omkommer alle ombordværende, bl.a. den svenske tronfølger Gustav Adolf, den amerikanske skuespiller Grace Moore og den danske sangerinde Gerda Neumann.

16. april – Nazist og lejr-kommandant i Auschwitz, Rudolf Höß, bliver hængt i sin egen lejr

29. november – FN beslutter at dele det britiske mandatområde i Palæstina i to ligeværdige og selvstændige stater, en beslutning, som endnu ikke er effektueret i 2015.

Transistoren blev opdaget/opfundet i december 1947 af John Bardeen, Walter Houser Brattain og William Bradford Shockley i Bell Laboratorierne, men opfindelsen/opdagelsen blev først offentliggjort i juni 1948.

År. 1948

1. januar – British Railways nationaliseres.

4. januar – Burma bliver en selvstændig stat.

16. februar – Gerard P. Kuiper opdager Uranus-månen Miranda.

25. februar – Tjekkosløvakiets præsident Edvard Beneš træder tilbage efter længere tids pres fra kommunistpartiet KSČ og Sovjetunionen og overlader magten til kommunisterne.

17. marts – Belgien, Frankrig, Luxemborg, Holland og Storbritannien indgår Bruxelles-traktaten, der er en forløber for Vestunionen.

22. marts – Retskrivningsreformen bliver gennemført under navnet *Bekendtgørelse om ændringer i retskrivningen*. Reformen træder i kraft den 1. april.

1. april – Færøernes hjemmestyreløvs lov træder i kraft.

3. april – USA's præsident Harry Truman underskriver Marshallplanen, der muliggør støtte med 5 milliarder dollars til 16 lande, herunder Danmark.

14. maj – Det britiske FN-mandat for Palæstina udløber, og Israel dannes ved Den israelske uafhængighedserklæring.

1. juni – Rygeforbud i danske biografteatre bliver indført ved Justitsministeriets bekendtgørelse af 24. maj 1948. Bekendtgørelsens titel er: *Bekendtgørelse om Forbud mod Tobaksrygning i Biografteatre mv. og trådte i kraft 1. juni 1948.*

21. juni – D-marken indføres som valuta i Vesttyskland.
30. juni – Bell Labs annoncerer opfindelsen af transistoren.
25. august – House Un-American Activities Committee gennemfører sin første tv-transmitterede høring.
4. september – Dronning Wilhelmina af Nederland abdicerer til fordel for sin datter Juliana, der tiltræder som ny dronning to dage senere.
2. november – Harry S. Truman vinder det amerikanske præsidentvalg i konkurrence med den republikanske kandidat Thomas E. Dewey og sydstatskandidaten Strom Thurmond.
10. december – FN's generalforsamling vedtager Verdenserklæringen om Menneskerettighederne.
- Ridebanespringning blev første gang vist i tv i England under de Olympiske Lege på Wembley.

År. 1949

1. marts – Første nummer af Anders And & Co. udkommer i Danmark.
4. april – USA, Canada og en række lande i Vesteuropa danner NATO som modspil til den sovjetiske magtopbygning i Østeuropa.
1. maj – Gerard P. Kuiper opdager Neptun-månen Nereid.
29. august – Sovjetunionen sprænger sin første atombombe nær byen Semipalatinsk i Kasakhstan.
3. september – Et amerikansk spionfly opdager den sovjetiske atomsprængning. Våbenkapløbet er i gang.
23. september – USA's president Harry S. Truman offentliggør den sovjetiske atomsprængning.
1. oktober – Folkerepublikken Kina dannes med Mao Tse Tung som formand.
16. oktober Den græske borgerkrig mellem kongetro regeringsstyrker og den kommunistiske guerilla slutter.

År.1950.

13. – 22. marts – VM i ishockey 1950

24. juni – Tropper fra Nordkorea angriber Sydkorea, starten af Koreakrigen.

24. juni til 16. juli – VM i fodbold 1950, den fjerde slutrunde om VM i fodbold og blev afholdt i Brasilien Uruguay vinder finalen og bliver verdensmestre for anden gang.

Henriette Sina Nicolaisen, * 4 jul 1950. Hun blev gift med Peter Matthiesen, 10 jul 1971 i Nordborg, * 30. apr. 1945 i Holm (søn af Jes Matthiesen og Anna Nissen Høj).

Børn:

13. i. Lone Matthiesen * 15. maj 1972.
- ii. Rene Matthiesen, * 23. okt. 1977 i Holm.

5. september – Folketingsvalg 1950.

15. oktober – Den anden *Galathea*-ekspedition stævner ud fra København.

5. november – Folketælling for Kongeriget Danmark.

Regeringen Erik Eriksen

Regering:

Venstre (V) og Det Konservative Folkeparti (C)

Hvornår:

30.10.1950 - 30.09.1953

Ændringer:

13.09.1951 og 30.04.1952.

Hvem:

Erik Eriksen (V), Statsminister

Ole Bjørn Kraft (C), Udenrigsminister

Thorkild Kristensen (V), Finansminister

Aksel Møller (C), Indenrigs- og boligminister

Helga Pedersen (V), Justitsminister

Flemming Hvidberg (C), Undervisningsminister

Jens Sønderup (V), Kirkeminister (til 13.09.1951)

Carl Hermansen (V), Kirkeminister (fra 13.09.1951)

Harald Petersen (V), Forsvarsminister

Victor Larsen (C), Minister for offentlige arbejder (til 24.04.1952)

Jørgen Jørgensen (C), Minister for offentlige arbejder (fra 30.04.1952)
Henrik A.R. Hauch (V), Landbrugsminister (til 13.09.1951)
Jens Sønderup (V), Landbrugsminister (fra 13.09.1951)
Knud Rée (V), Fiskeriminister
Ove Weikop (C), Minister for handel, industri og søfart (til 13.09.1952)
Aage Rytter (C), Minister for handel, industri og søfart (fra 13.09.1951)
Poul Sørensen (C), Arbejds- og socialminister

15. oktober – Den anden *Galathea*-ekspedition stævner ud fra København.

5. november – Folketælling for Kongeriget Danmark.

År. 1951.

9. januar – FN's hovedkvarter i New York, USA, bliver indviet.

16. juli – Belgiens konge, Leopold 3., abdicerer.

17. juli – Belgiens regent, Prins Baudouin bliver belgisk konge under navnet Baudouin 1.

28. september – Seth Barnes Nicholson opdager Jupiter-månen Ananke.

2. oktober – Et meteornedslag ved Aarhus finder sted i Riis Skov.

22. oktober – 5000 amerikanske soldater udsættes for nedfald fra atomprøvesprængning i Nevada. Militæret skal undersøge virkningerne af nedfaldet.

23. november – Ved en brand på Holmen i København eksploderer 11 miner. 16 personer omkommer. Den 23. november 1951 udbrød der på Holmen i København brand i en træbygning, der tilhørte Søminevæsenet.

Brandvæsenet var ikke informeret om, at den brændende bygning indeholdt 11 søminer.

Kl. 22.53 eksploderede minerne (med 4700 kilo trotyl) med en kraft, der lagde store dele af Batteriet Quintus øde.

Ved eksplosionen omkom 16 personer heraf 11 brandmænd fra Københavns Brandvæsen, 3 reddere fra Falcks Redningskorps samt 2 af søværnets ansatte, 62 personer blev såret

Youth for Understanding (en international udvekslingsorganisation) stiftes.

Writers Guild of America, East grundlægges.

År. 1952

Der er 8 millioner flygtninge i Vesttyskland

10. januar – Kaptajn Kurt Carlsens skæve skib, det amerikanske *Flying Enterprise* synker i den Engelske kanal efter at have drevet rundt i 13 døgn, med svær slagside efter en storm.

21. februar – I Dhaka i Østpakistan (nuværende Bangladesh) åbner politi ild mod en demonstration og dræber 4 studerende, hvilket fører til landsdækkende protester og opbakning til kravet om anerkendelse af bengali som det ene af to nationale sprog i Pakistan. Dagen bliver senere af UNESCO udpeget til "International modersmålsdag".

26. februar – Englands premierminister Winston Churchill bekendtgør at landet er i besiddelse af atomvåben.

Sir Winston Leonard Spencer Churchill (født 30. november 1874, død 24. januar 1965) var en britisk politiker og statsmand, som især er kendt for sit lederskab af Storbritannien under 2. verdenskrig. Han var premierminister i Storbritannien fra 1940 til 1945 og igen fra 1951 til 1955. Han betragtes i vide kredse som en af de største ledere i krigstid.

Ved siden af sit politiske arbejde var han forfatter til 37 bøger fordelt på i alt 58 bind, og han nåede at male over 500 malerier. Som forfatter skrev han navnlig populærhistoriske værker samt oversigtsværker over samtiden. Han er den eneste britiske premierminister, som har modtaget Nobelprisen i litteratur og var den første, som blev udnævnt til æresborger i De forenede

Stater.

Churchill blev født ind i en aristokratisk familie. Hans far, Lord Randolph Churchill, som var søn af hertugen af Marlborough, var en karismatisk politiker, som bl.a. var britisk finansminister. Hans mor, Jenny Jerome, stammede fra en velhavende amerikansk familie.

Da det konservative parti tabte parlamentsvalget i 1945, blev han leder af oppositionen. I 1951 dannede han igen regering, og han beholdt posten indtil han trak sig tilbage i 1955. Da han døde i

1965 tilstod dronningen ham en statsbegravelse, som tiltrak et af de største antal af verdens statsmænd, som nogensinde har været samlet.

16. marts – De nordiske udenrigsministre enes om forslag om dannelse af Nordisk Råd.

Nordisk Råd er et samarbejdsorgan for parlamenterne i de nordiske lande, og dermed et central element i den formelle del af det nordiske samarbejde. Nordisk Råd er en pendant til Nordisk Ministerråd, som er regeringernes samarbejdsorgan.

Medlemsstater og regioner i Nordisk Råd (blå).

Nordisk Råd blev oprettet i 1952 og omfatter de fem nordiske lande Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige samt de tre selvstyrende områder Færøerne, Grønland og Åland. Rammerne for Nordisk Råd er fastlagt i Helsingforsaftalen fra 1962. Rådets formål er at bevare og udvikle det nordiske samarbejde inden for retsvæsen, kultur, samfærdsel, miljø, sociale og økonomiske forhold.

Nordisk Råd uddeler hvert år følgende priser:

Nordisk Råds Litteraturpris

Nordisk Råds Natur- og Miljøpris

Nordisk Råds Musikpris

Nordisk Råds Filmpris

Priserne er på 350.000 danske kroner og uddeles i forbindelse med Nordisk Råds årlige session.

23. juli Militæret tager magten i Egypten. Kong Farouk abdicerer.

3. oktober – Storbritanniens første atombombeforsøg ved Monte Bello Islands ud for Australiens nordvestlige kyst

7. oktober Stregkoden blev opfundet af Norman Joseph Woodland

Poul Schlüter bliver valgt som landsformand for Konservativ Ungdom på den politiske ungdomsorganisations landsråd i Kolding.

År. 1953

16. januar – Aalborghallen ved Vesterbro i Aalborg bliver indviet.

27. januar – Brændselsrationeringen i Danmark blev ophævet.

21. april – Folketingsvalg i Danmark.

29. maj – Tenzing Norgay og Edmund Hillary når som de første toppen af Mount Everest.

5. juni – Danmark får ny grundlov

17. juni – Demonstrationer og strejker i Østberlin og flere andre steder udvidede sig til en folkeopstand i hele DDR. Opstanden blev slået ned af sovjetiske besættelsestropper.

18. juli – Elvis Presley indspiller sin første gramofonplade som en gave til sin mor.

22. september – Folketingsvalg i Danmark.

12. januar – USA's udenrigsminister John Foster Dulles lancerer supermagtens nye militærstrategi: "massiv gengældelse" med atomvåben

14. januar – Skuespillerinden Marilyn Monroe gifter sig med baseball-stjernen Joe DiMaggio.

1. marts – USA prøvesprænger sin første brintbombe ved Bikini-atollen i Stillehavet.

Regeringen Hans Hedtoft III

Regering:
Socialdemokratiet (A)

Hvornår:
30.09.1953 - 01.02.1955

Ændringer:
01.11.1953 og 29.01.1955.

Hvem:
Hans Hedtoft (A), Statsminister († 29.01.1955, derefter fungerede H.C. Hansen)
H.C. Hansen (A), Udenrigsminister
Viggo Kampmann (A), Finansminister

Johannes Kjærboel (A), Indenrigs- og boligminister

Carl Petersen (A), Minister for offentlige arbejder

Johan Strøm (A), Arbejds- og socialminister (til 01.11.1953, derefter socialminister)

Christian Christiansen (A), Fiskeriminister

Rasmus Hansen (A), Forsvarsminister

J.S. Smørum (A), Landbrugsminister

Jens Otto Krag (A), Minister uden portefølje (fra 01.11.1953 økonomi- og arbejdsminister)

Julius Bomholt (A), Undervisningsminister

Bodil Koch (A), Kirkeminister

Lis Groes (A), Minister for handel, industri og søfart

Hans Hækkerup (A), Justitsminister

23. oktober – Paris-aftalen anerkender Vesttyskland som en suveræn stat, og der tilbydes samtidig medlemskab af NATO.

15. november – Den første polarflyrute åbner med afgang fra København til Los Angeles.

Den første Stratocaster kommer på markedet

McDonald's bliver grundlagt af Ray Kroc

År.1954.

12. januar – USA's udenrigsminister John Foster Dulles lancerer supermagtens nye militærstrategi: "massiv gengældelse" med atomvåben

14. januar – Skuespillerinden Marilyn Monroe gifter sig med baseball-stjernen Joe DiMaggio.

Marilyn Monroe^{[1][2]} (1. juni 1926 – 5. august 1962 (født **Norma Jeane Mortenson**, men døbt **Norma Jeane Baker**) var en af Hollywoods største filmstjerner 1950-60; verdensberømt efter bl.a. filmene *Gentlemen Prefer Blondes* (*Gentlemen foretrækker blondiner*) og *How to Succeed in Business Without Really Trying* (*Tre piger søger en millionær*) i 1953, *River of No Return*, (*Skæbnefloden*) 1954, *The Seven Year Itch*, (*Den søde kløe*) 1955, *Bus Stop* (*Bus Stop*), 1956, *The Prince and the Showgirl* (*Prinsen og korpigen*), 1957, *Some Like It Hot* (*Ingen er fuldkommen*), 1959 og *The Misfits* (*De frigjorte*), 1961, og det største sexsymbol i efterkrigstiden. Marilyn Monroe døde af en overdosis barbiturater (sovepiller) i sit hjem i Los Angeles.

Marilyn Monroe giftede sig første gang med nabo drengen Jim Dougherty. Hun var seksten år gammel. Anden gang, da hun netop havde fået sit første store gennembrud i *Gentlemen Prefer Blondes*, med Joe DiMaggio, USA's mest berømte baseballspiller. Tredje gang med Arthur Miller, kendt venstreorienteret jødisk-amerikansk dramatiker (forfatter til bl.a. skuespillet *En sælgers død* og *Efter Syndefaldet*, som beskrev hans ægteskab med Marilyn Monroe).

Marilyn Monroe havde en affære med John F. Kennedy USA's præsident, og der er spekulationer om, Kennedy-familien var indblandet i hendes tragiske død^[4]. Hun optrådte ved John F. Kennedys fødselsdag, hvor hun sang "Happy Birthday, Mr. President".

Alle Marilyn's ægteskaber endte med skilsmisse og uden børn.

I filmen *Blonde*, 2001, som handler om Marilyn's liv, ses mange af Marilyn's nævnte problemer.

En anekdote om Marilyn Monroe fortæller, at hun besvarede en journalists spørgsmålet: "Hvad har De på om natten, Miss Monroe?" – med: "Det eneste, jeg har på, er Chanel no. 5".

1. marts – USA prøvesprænger sin første brintbombe ved Bikini-atollen i Stillehavet.

23. oktober – Paris-aftalen anerkender Vesttyskland som en suveræn stat, og der tilbydes samtidig medlemskab af NATO.

15. november – Den første polarflyrute åbner med afgang fra København til Los Angeles.

Den første Stratocaster kommer på markedet

McDonald's bliver grundlagt af Ray Kroc

År. 1955

8. februar erstatter Bogstavet Å det hidtil anvendte dobbelt-A (AA).

15. maj – Warszawapagten stift

Logo Warszawa-pagtens.

Warszawapagten, officielt *Traktaten for Venskab, Samarbejde og gensidig hjælp*, var officielt en militæralliance med en række østeuropæiske lande som medlemmer, der havde det formål at "opretholde et tættere militært samarbejde". Reelt var alliancen en cementering og formalisering af den sovjetiske magt over det kommunistiske Øst- og Centraleuropa, idet Sovjet fuldstændigt dominerede Warszawapagten. Organisationen blev stiftet den 14. maj 1955 som reaktion på Vesttysklands indtræden i NATO og blev officielt opløst ved et møde i Prag den 1. juli 1991.

14. maj – TV-senderne Gladsaxesenderen og *Sønder Højrup-senderen* (Fyn) sættes i drift.

5. juni – Roskilde Ring (motorbane) åbnes som jordbane i en gammel grusgrav.

9. juli - Russell-Einstein-manifestet offentliggøres i London.

9. juli – Sangen "Rock Around the Clock" bliver den første Rock and roll-sang, der når nr. 1 på den amerikansk hitliste Billboard.

18. juli – Den første Disneyland åbner for publikum i Californien.

15. december – Jens Olsens Verdensur sættes i gang af Kong Frederik 9. og Jens Olsens yngste barnebarn Birgit.

Jens Olsens Verdensur er et avanceret astronomisk ur, der er opstillet på Københavns Rådhus.

Uret er konstrueret og beregnet af Jens Olsen, der var udlært klejnsmed, men senere lærte urmagerfaget. Han fik også begyndt på konstruktionen af uret, men døde 10 år før det stod færdigt.

Uret består af 12 værker som tilsammen har over 14.000 dele. Uret er mekanisk og skal trækkes op en gang om ugen.

Beregningerne til uret blev lavet frem til 1928, hvorefter de blev kontrolleret af astronomen professor Svante Elis Strömgren. Tegningerne til uret blev lavet 1934-1936, og selve fremstillingen af uret foregik fra 1943 frem til 1955. Uret blev sat i gang 15. december 1955 af Kong Frederik 9. og Jens Olsens yngste barnebarn Birgit.

Efter Jens Olsens død overtog hans nærmeste medarbejder Otto Mortensen de endelige beregninger og tegningsarbejdet. Samme Otto Mortensen stod endvidere for hele byggeriet af det komplicerede urværk, og blev derfor hædret med ordenen Ridder af Dannebrog i 1955.

I 1982 udgav den danske popgruppe Shu-bi-dua albummet *Shu-bi-dua 8*, der indeholdt sangen "Jens Olsens verdensur". Kim Larsen nævner Jens Olsens verdensur i sangen "En sønderskudt pingvin" skrevet til musicalen *Kielgasten* i

1989, og udgivet i 1992.

Aksel Møller overtager posten som leder af Det Konservative Folkeparti efter Ole Bjørn Kraft

Danmarks første IT-virksomhed Regnecentralen bliver dannet

Regnecentralen (forkortet **RC**) er den første danske it-virksomhed oprindeligt skabt som et selvstændigt forskningsinstitut under Akademiet for de Tekniske Videnskaber (ATV) den 12. oktober 1955 for en bevilling på 900.000 kr fra Marshall-hjælpen. Tre personer stod i starten bag Regnecentralen: Niels Ivar Bech, som også blev administrerende direktør, professor Richard Petersen var formand for ATVs regnemaskineudvalg og Bent Scharøe Petersen (chefdesigner af DASK).

Det første fungerende resultat, førstegenerationsdatamaten DASK (forkortelse for: Dansk Aritmetisk Sekvens Kalkulator) havde premiere den 13. februar 1958.

Dernæst byggede man i 1961 andengenerationsdatamaten GIER (forkortelse for Geodætisk Instituts Elektroniske Regnemaskine) – i ca 50 eksemplarer – og den fik stor udbredelse i 1960'erne. Endelig lancerede firmaet tredjengenerationsdatamaten RC4000 i 1968, der skulle have været solgt i 18 eksemplarer, før firmaet havde overskud, men man solgte kun 17. Det betød nærmest konkurs – ledelsen blev udskiftet med bankfolk og så gik det videre mod næste skelsættende år 1979, hvor firmaet blev rekonstrueret for sidste gang.

RC (som det hed i daglig tale) konstruerede også en virkelig verdensnyhed, nemlig en hulstrimmellæser, RC2000, der læste hulstrimlen med lys i modsætning til de øvrige hulstrimmellæsere på markedet, der var mekaniske. Blandt andet derfor var den verdens hurtigste på det tidspunkt og blev en god eksportvare.

RC Piccolo

I en periode blev RC leverandør af mikrodatamater til bl.a. folkeskolen. Det skete bl.a. med *RC Piccolo 702*-modellen, men igen blev RC ramt af en begivenhed, der overskyggede den ellers velfungerende maskine: *IBM's Personlige Computer* eller pc'en.

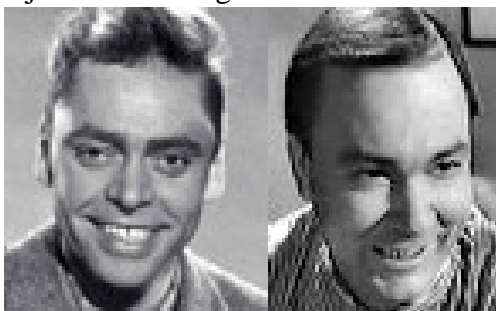
Firmaet lukkede og slukkede i 1993, men det var på det tidspunkt langt fra den idealisme og kraft, som det besad i de tidligere år. Staten støttede under opbygningen projektet, men oprettede senere sit eget selskab Datacentralen I/S af 1959. RC fik aldrig yderligere statsstøtte i form af opgaver for universiteter og lignende, men måtte klare sig selv.

Dansk Sprognævn oprettes, og har siden fastlagt dansk retskrivning, og udgiver den officielle danske retskrivningsordbog.

København-Bonn-erklæringerne bliver afgivet af såvel den danske som den tyske regering.

Den danske arkitekt og designer Arne Jacobsen designer stolen Syveren.

Kjeld Petersen og Dirch Passer samarbejder under navnet Kellerdirk Bros.

Kellerdirk Bros var betegnelsen for samarbejdet i 1955-1958 mellem Kjeld Petersen og Dirch Passer, som Stig Lommer tog initiativ til i ABC-revyen.

De to skuespillere var i forvejen kendte og populære som komikere, men med sammensætningen nåede deres popularitet toppen. Deres timing og improvisationsevner var uforlignelige, og de fleste af deres numre findes på film

og/eller lydoptagelse. Det gælder f.eks. sketchen *Skolekammerater* fra ABC-revyen 1956, som er medtaget i Kulturkanonen.

Bland de kendte numre på årets ABC-revy er *Tømmerflåden* med Dirch Passer og Kjeld Petersen.

DR starter det dansk filmmagasin (Filmorientering), som fortsætter til 1971.

Cirkus Arena oprettes som et familieforetagende.

Den første Fiat 600 ser dagens lys.

Fiat 600 ("Fiat Seicento" på italiensk) er en bilmodel fra Fiat, der blev produceret i perioden 1955-1969. Bilen var kun 3,22 m lang og den første Fiat med hækmotor. I samtiden kostede den 590.000 lira i Italien, 9.175 kr i Danmark i 1955. Det samlede antal biler af denne model i produktionsperioden var 2.612.367 samt 1.561.000 eksemplarer af Fiat 600D med lidt større motor. Bilen var populær mange steder i verden helt op i 1980'erne.

De sidste Supermarine Spitfire udfases fra det danske Flyvevåbnet.

Vester Boulevard i København skifter navn til H.C. Andersens Boulevard.

År.1956

Island indgår aftale med USA om stationering af amerikanske tropper på øen

Elvis Presley indspiller *Heartbreak Hotel* for RCA i Nashville.

Foråret 1956 opstår der en omfattende arbejdskamp. Arbejderne kærver arbejdstiden nedsat fra 48 til 44 timer.

1. januar – Som det første afrikanske land opnår Sudan selvstændighed.

Den transsibiriske jernbane

Den transsibiriske jernbane (rød) Bajkal–Amur jernbanen (grøn

januar – Anlæggelsen af den 6.500 km lange jernbanelinje mellem Beijing i Kina og Moskva i Sovjetunionen (den transsibiriske jernbane) afsluttes.

Den transsibiriske jernbane (russisk: *Транссибирская магистраль*, tr. *Transsibirskaja magistral*) går gennem Rusland fra Moskva til Vladivostok. Den blev bygget mellem 1891 og 1916 og er verdens længste jernbane med sine knapt 9.288,2 km. Foruden hovedlinjen til Vladivostok er der tre andre linjer: *Transmanchuriske jernbane*, som længe følger hovedlinjen, men siden svinger mod syd ind i Kina og mod Beijing, *Transmongolske jernbane*, som forlader hovedlinjen ved Ulan Ude og også den går til Beijing, men via Mongoliets hovedstad Ulaanbaatar, samt *Bajkal–Amur jernbanen*, som færdiggjortes i 1991 og går nord om hovedlinjen. Siden 2002 har hele den transsibiriske jernbane været elektrificeret.

16. september - Sverige afholder Riksdagsvalg til Rigsdagen

28. september – Limfjordsbroen (jernbanebroen) påsejles. To brofag styrtede i Limfjorden

11. oktober – Festforeningen TÅGEKAMMERET stiftes

23. oktober – Opstanden i Ungarn indledes

26. oktober – Anna Lund Lorentzen og Grethe Bartram, de to eneste kvinder, der blev dødsdømt ved retsopgøret efter besættelsen, men senere benådet til livsvarigt fængsel, løslades.

18. december – Japan optages i FN

År. 1957

Danmarks første datamat DASK kommer til verden

En del af DASK på Danmarks Tekniske Museum

DASK (forkortelse for: **D**ansk **A**ritmetisk **S**ekvens-**K**alkulator) var den første danskbyggede regnemaskine – eller en første generationsdatamat.

Den så dagens lys den 13. februar 1958 i en villa på Bjerregaardsvej 5 i Valby ejet af bryggeriet Carlsberg. DASK blev påbegyndt i april 1956 af firmaet Regnecentralen, som også stod for udviklingen af dens efterfølger GIER.

Forud herfor var gået et mere politisk arbejde med henblik på at skaffe bevillinger til forskning og udvikling i regnemaskiner. Akademiet for de Tekniske Videnskaber var igangsætter, og professor Richard Petersen ("Lille P") var hovedkraften bag. Chefkonstruktør var civilingeniør Bent Scharøe Petersen, der havde fulgt det tilsvarende svenske projekt om regnemaskinen BESK fra 1953. En

anden inspirator var en medarbejder fra det daværende KTAS, Niels Ivar Bech, der senere blev leder af Regnecentralen.

Hovedkomponenterne i DASK var elektronrør eller radorør. De udvikede en del varme, så der måtte også installeres køleanlæg. Den samlede vægt af maskinen var 3,5 ton, hvilket er mere end et normalt parketgulv i en villa kan klare, men det gik.

DASK var for sin tid en hurtig maskine. En addition tog 56 mikrosekunder svarende til 17.857 additioner i sekundet, og flere eksperter mente, at én regnemaskine af den kaliber var nok til at dække hele Danmarks behov. Det indre lager bestod af ferritkerner – ud af en mængde på 65.000 blev de syt sammen i et net af kobbertråd. Resultatet blev en størrelse på hele 5.120 byte. Senere blev lageret udvidet med et ydre tromlelager, som blev færdiggjort i villaens billardkælder. Hver tromle havde en kapacitet på 40 kB.

Der var altså grænser for dens formåen – men den blev anvendt i forbindelse med folketingsvalget den 15. november 1960.

De seks underskriver Rom-traktaten og skaber dermed Det Europæiske Fællesmarked og Det Europæiske Atomenergifællesskab; Starten på EU.

14. maj – Folketingsvalg i Danmark. H.C. Hansen (S) fortsætter som statsminister, men efter et mindre socialdemokratisk mandattab kommer Det Radikale Venstre og Danmarks Retsforbund nu

Regeringen H.C. Hansen II

Regering:

Socialdemokratiet (A), Det Radikale Venstre (B) og Danmarks Retsforbund (E)

Hvornår:

28.05.1957 - 21.02.1960

Ændringer:

08.10.1958 og 19.02.1960.

Hvem:

H.C. Hansen (A), Statsminister og udenrigsminister (til 08.10.1958, derefter statsminister til sin død 19.02.1960)

Viggo Kampmann (A), Finansminister (fungerende statsminister

19.-21.02.1960)

Jørgen Jørgensen (B), Undervisningsminister

Viggo Starcke (E), Minister uden portefølje

Bertel Dahlgaard (B), Økonomiminister og minister for nordiske anliggender

Jens Otto Krag (A), Minister for udenrigsøkonomi (til 08.10.1958, derefter udenrigsminister)

Julius Bomholt (A), Socialminister
Bodil Koch (A), Kirkeminister
Hans Hækkerup (A), Justitsminister
Kai Lindberg (A), Minister for offentlige arbejder og for Grønland
Poul Hansen (A), Forsvarsminister
Oluf Pedersen (E), Fiskeriminister
Kaj Bundvad (A), Arbejds- og boligminister
Karl Skytte (B), Landbrugsminister
Søren Olesen (E), Indenrigsminister
Kjeld Philip (B), Handelsminister (minister for handel, håndværk, industri og søfart)

15. august - Et russisk passagerfly af typen Ilyushin 14 styrter ned i Københavns Havn, efter at have ramt H.C. Ørstedsværkets skorsten. Alle ombordværende, 18 passagerer og 5 besætningsmedlemmer, omkommer ved ulykken.

4. oktober – Opsendelse af den første kunstige satellit, Sputnik 1 fra Bajkonur-kosmodromen i Sovjet (nuværende Kasakhstan).

7. oktober – Atomuheldet ved Windscale (i dag omdøbt til Sellafield) i England, begyndte som en rutinemæssig nedlukning af reaktoren på the *Cumberland power station*, endte med at blive det hidtil værste radioaktive udslip. Udslippet, som først kom under kontrol den 12. oktober, var værre end ved Tjernobylylykken.

17. november – En Vickers Viscount-maskine med indregistrering G-AOHP fra British European Airways nødlander ved Ballerup efter en fejl på alle tre motorer under indflyvning til Kastrup Lufthavn. Årsagen er en fejl ved flyets antioverisningssystem.

År. 1958

Bobby Fischer (venstre) imod Jack Collins

1. januar – Rom-traktaten træder i kraft, og danner de Europæiske Økonomiske Fællesskaber (EF).

Det Europæiske Fællesskab (EF) var en overnational organisation, der ophørte med at eksistere den 1. december 2009.

EF blev oprettet ved Traktaten om Det Europæiske Økonomiske Fællesskab (EØF-traktaten) og var indtil Maastrichttraktatens vedtagelse ét af de tre europæiske fællesskaber. Efter traktatens vedtagelse kom EF til at udgøre en af de tre søjler i Den Europæiske Union. EF's traktatsgrundlag var Traktaten om Oprettelse af Det Europæiske Fællesskab (EF-traktaten), der er ændret ved Lissabontraktaten og i dag kendes som Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde (EUF-traktaten). Da Lissabontraktatens ikrafttrådte den 1. december 2009 ophørte EF med at eksistere og samtlige aktiviteter blev overført til Den Europæiske Union.

4. januar – Sputnik 1 (opsendt 4. oktober 1957) falder til jorden fra sin bane.

8. januar – Bobby Fischer vinder som 14-årige for første gang de amerikanske skak-mesterskaber og bliver dermed den yngste nogensinde.

18. januar – Bevæbnede Lumbeeindianere konfronterer en håndfuld Klanfolk i Maxton, North Carolina.

28. januar – Hall of Fame baseballspiller Roy Campanella er involveret i en bilulykke, som lammer ham og dermed ender hans karrierer

31. januar – Den første amerikanske satellit, Explorer 1, opsendes ind til sin bane.

1. februar – Egypten og Syrien forenes for at danne Forenede Arabiske Republik.

5. februar – Gamal Abdel Nasser (billedet) opstilles til at blive den første præsident i Forenede Arabiske Republik.

Gamal Abdel Nasser, første præsident i Forenede Arabiske Republik

Gamal Abdel Nasser (15. januar 1918 i Alexandria – 28. september 1970) blev Egyptens 2. præsident, da han efterfulgte præsident Muhammad Naguib, og han anses for at være en af de mest betydende arabiske ledere i moderne tid.

Han deltog aktivt i forskellige grupper, der var imod udenlandsk (vestlig) dominans i Egypten. I 1948 deltog han som major i krigen mod Israel, og var i adskillige måneder sammen med sine mænd fanget i den såkaldte *Faluja-lomme*. Ved våbenhvilen kunne han returnere til Egypten.

I 1952 anførte Nasser et kup mod Kong Farouk. I 1954 arresterede han landets daværende leder Muhammad Naguib og blev den 25. februar Egyptens premierminister. To år senere var han eneste kandidat ved præsidentvalget, og han blev derpå egyptisk præsident.

Nasser efterfulgtes ved sin død i 1970 af Anwar Sadat

5. februar – Tybee bomben, en 3.500 kg tung Mark 15 hydrogen bombe tabes i vandet ved Savannah, Georgia.

6. februar – Flyulykken ved München, hvor 23 bliver dræbt, deriblandt 8 spillere fra Manchester United, sker.

11. februar – Marskal Chen Yi efterfølger Zhou Enlai som kinesisk minister for udenrigsanliggender.

11. februar – Ruth Carol Taylor bliver den første afroamerikanske kvinde ansat som stewardesse. Ansættelsen ved Mohawk Airlines varer dog kun i 6 måneder, da hun bliver ramt af en anden diskriminerende hindring – flyselskabets forbud mod gifte stewards.

13. februar – DASK, der er Danmarks første datamat konstrueret af Regnecentralen, ser dagens lys for første gang.

14. februar – Kongerigerne Irak og Jordan forenes i den Arabiske føderation med den irakiske konge Faisal II som leder.

17. februar – Pave Pius 12. erklærer Sankt Klara som skytshelgen for fjernsyn.

20. februar – En testrakete eksploderer på Cape Canaveral.

21. februar – Et fredssymbol bliver designet og færdiggjort af Gerald Holtom, bestilt af Kampagnen mod Atomvåben, i protest mod Atomic Weapons Research Establishment (Atomvåben forsknings etablisement).

23. februar – Cubanske oprørere kidnapper den 5-dobbelte Formel 1-verdensmester Juan Manuel Fangio. Han bliver frigivet 28 timer senere.

23. februar – Arturo Frondizi bliver valgt som præsident af Argentina.

24. februar – Fidel Castros Radio Rebelde begynder at sende fra Sierra Maestra, Cuba.

25. februar – Bertrand Russell indleder Kampagnen mod Atomvåben.

28. februar – En af de værste skolebusulykker i USAs historie finder sted ved Prestonsburg, Kentucky, hvor 27 omkommer.

Et fly af typen B-47 Stratojet under en testflyvning

1. marts – Det tyrkiske passagerskib Uskudar kæntrer og synker ved Izmit Bay, Kocaeli, Tyrkiet. Mindst 300 personer omkommer.

2. marts – Et britisk hold med Sir Vivian Fuchs i spidsen krydser som de første Antarktis i hold af motorslæder med larvefødder og hundeslæder på 99 dage.

11. marts – Et amerikansk B-47 (billedet) bombefly taber ulykkeligtvis en atombombe på Mars Bluff, South Carolina. Dets almindelige sprængstof ødelægger et hus og skader en del personer, men ingen fission opstår.

12. marts – Frankrig vinder Eurovision Song Contest.

17. marts – USA opsender satelliten Vanguard 1.

24. marts – United States Army indkalder Elvis Presley og omdanner The King Of Rock & Roll til U.S. private #53310761.

26. marts – United States Army opsender Explorer 3.

26. marts – Den 30. udgave af Oscaruddelingen afholdes.

27. marts – Nikita Khrusjtjov bliver premierminister for Sovjetunionen.

Kong Baudouin og Dronning Fabiola, 20. maj 1969

1. april – Skjern bliver som den sidste by udnævnt til købstad.

3. april – Castro's revolutionerende hær begynder dets angreb på Havana.

4. april – I den første demonstration for Kampagnen mod Atomvåben, fra Hyde Park, London til Aldermaston, Berkshire, forlanger demonstranterne forbud mod kernevåben. Demonstrationen varer til 7. april.

6. april – Soraya Esfandiary Bakhtiari skilles fra Mohammad Reza Pahlavi, Shah af Iran, efter hun ude af stand til at føde børn.

14. april – Satelliten Sputnik 2 faldt planlagt fra hinanden efter en del kredsløb.

14. april – Van Cliburn vinder International Tchaikovsky Competition for pianister i Moskva og bryder Den kolde krigs spændinger.

17. april – Kong Baudouin 1. af Belgien (billedet) åbner officielt Verdensudstilling Bruxelles, også kendt som Expo '58.

Dansk F-104 Starfighter placeret udenfor Flyvestation Aalborg

1. maj – Arturo Frondizi bliver præsident af Argentina.

1. maj – Danmark, Sverige, Norge og Finland opretter Den nordiske pasunion og fjerner paskontrollen mellem de fællesnordiske grænser.

9. maj – Skuespilleren og sangeren Paul Robeson, der netop har fået sit pas igen, synger en udsolgt enmands koncert i Carnegie Hall. Dette er en så stor succes at han giver en til få dage senere samme sted. Efter disse to er han sjældent set i den amerikanske offentlighed igen, mens koncerterne senere bliver udgivet på CD.

12. maj – En formel North American Aerospace Defense Command aftale er underskrevet mellem USA og Canada.

13. maj – Fransk algeriske demonstranter bestætter regeringsbygninger i Algier, hvilket fører til at militært kup.

13. maj – Under et besøg til Caracas, Venezuela, USAs vicepræsident Richard M. Nixons bil bliver angrebet af antiamerikanske demonstranter.

15. maj – Sovjetunionen opsender Sputnik 3.

18. maj – En F-104 Starfighter (billedet) sætter verdensrekord med en hastighed på 2.259,82 km/t.

20. maj – Fulgencio Batistas regering affyrer et modoffensiv til Castro's opførere.

21. maj – Den britiske postmaster general Ernest Marples bekendtgøre at subscriber trunk dialling, hvilket vil sige at ringe uden brug af telefonist, vil blive introduceret i Bristolområdet til december.

23. maj – Den amerikanske satellit Explorer 1 stopper transmission.

30. maj – Kroppe til uidentificerede soldater, dræbt under 2. verdenskrig og Koreakrigen bliver begravet på "De ukendte soldaters grav" i Arlington National Cemetery.

Frankrigs Charles de Gaulle, omkring 1942

1. juni – Charles de Gaulle (billedet) bliver trukket ud af pension, for at blive Frankrigs premierminister og er dette i et halvt år før han bliver præsident.

1. juni – Island udvider dets fiskerigrænse til 12 sømil (22.2 km) og bryder den ellers gældende regel på 3 sømil.

1. juni - Sverige afholder Riksdagsvalg til Rigsdagen.

2. juni – Hearst Castle, San Simeon, Californien, åbner for offentlige guidede ture.

3. juni – Den franske premierminister, Charles de Gaulle (billedet) besøger Algeriet.

22. juni – Rumæneren Iolanda Balas klarer som den første kvinde højden 1,80 meter i højdespring.

27. juni – Det peronistiske parti bliver lovliggjort i Argentina.

29. juni – Brasilen slår Sverige 5-2 og vinder VM i fodbold.

Gasherbrum I, 2001

5. juli – Gasherbrum I (billedet), der er verdens 11. højeste bjerg, bliver besteget for første gang.

7. juli – Dwight D. Eisenhower, præsident af USA, godkendte en lovændring, så Alaska kunne blive en stat. Alaska blev amerikansk delstat 3. januar 1959.

9. juli – Et jordskælv svarende til 7.5 på richterskalaen ramte Lituya Bay, Alaska, og forsagede et jordskred, der skabte en 502 meter høj bølge

10. juli – Det første parkometer bliver installeret i Storbritannien.

12. juli – Den første John Lennon/Paul McCartney sang, In Spite of All the Danger, bliver optaget af The Quarry Men.

14. juli – Den Irakiske revolution: Det Irakiske monarki bliver væltet af Arabiske nationalister. Kong Faisal 2. af Irak bliver dræbt og Abd al-Karim Qasim overtager magten.

15. juli – 5.000 fra United States Marine Corps lander i Libanons hovedstad Beirut for at beskytte den provestlige regering der.

17. juli – Britiske faldskærmsjægere ankommer til Jordan, hvor Kong Hussein har ønsket hjælp imod presset fra Irak.

24. juli – Den første life peer bliver udnævnt i Storbritannien.

26. juli – USA opsender Explorer 4.

26. juli – Dronning Elizabeth 2. af Storbritannien tildeler sin søn Charles titlen Prins af Wales.

29. juli – USAs Kongres skaber formelt National Aeronautics and Space Administration, kendt under forkortelsen NASA.

USS Nautilus under en prøvesejlads den 20. januar 1955

3. august – Det første atomdrevne ubåd USS Nautilus (SSN-571) (billedet) bliver det første fartøj til at krydse Nordpolen under vand.

14. august – Et 4-motors Super Constellation fly tilhørende KLM styrter i havet med 99 personer om bord (det værste styrt med civil flyvning i historien på den tid).

17. august – Den første Thor-Able raket, der bærer Pioneer 0, bliver opsendt from Cape Canaveral Air Force Stations Complex 17. Opsendelsen fejler pga. førstetrins funktionsfejl.

18. august – Vladimir Nabokovs kontroversielle roman Lolita bliver udgivet i USA efter at have været udgivet i Paris siden 1955.

23. august – Under den kinesiske borgerkrig starter 2. Taiwanstrædet krise med Folkets befrielsehærs bombardement af Quemoy.

27. august – USA begynder tests med kernevåben over Atlanterhavet under navnet Operation Argus

30. august – Optøjer mellem sorte og hvide indtræffer i Notting Hill, London. Dette varer til 1. september.

Paul Robeson, juni 1942

1. september – Den første torskekrig begynder mellem Storbritannien og Island.

6. september – Paul Robeson (billedet) udfører en koncert i den sovjetiske pionerlejr Artek.

12. september – Jack S. Kilby opfinder det første integrerede kredsløb og vinder senere, i 2000, Nobelprisen i fysik herfor.

14. september – To Mohr raketter, der er de to første tyske raketter efter krigen og designet af den tyske ingeniør Ernst Mohr når den øvre atmosfære.

22. september – Amirkabir Tekniske Universitet bliver grundlagt.[2]

27. september – Tyfonen Ida dræber mindst 1.269 i Honshû, Japan.

28. september – Et overtal på 79% siger ja til Den Femte Republik.

30. september – Sovjetunionen udfører kernevåben test på Novaja Zemlja.

NACAs officielle sejl

1. oktober – Tunisien og Marokko bliver medlemmer af Den Arabiske Liga.

1. oktober – NASA starter i funktion og erstatter NACA (billedet).

2. oktober – Guinea erklærer sig uafhængig af Frankrig.

4. oktober – Britiske BOAC bruger det nye De Havilland Comet jetfly, og bliver det første flyselskab til at flyve passagerer over Atlanterhavet.

9. oktober – Pave Pius 12. dør, i en alder af 82 år, grundet en hjertefejl og efter længere tids sygdom.

11. oktober – Pioneer 1, der er den anden og mest succesfulde af de 3 projekter i Pioneer-programmet, bliver det første rumfartøj opsendt af det nyligt dannede NASA.

21. oktober – Life Peerages Act berettiger for første gang også kvinder til også at måtte sidde i Overhuset. Bl.a. Baroness Swanborough og Baroness Wooton er de første til at tage deres pladser.

28. oktober – Pave Johannes 23. efterfølger Pave Pius 12. som pave nummer 261.

UNESCOs flag

3. november – UNESCOs (billedet) nye bygning i Paris bliver indviet.

22. november – Robert Menzies' regering i Australien bliver for 5. gang genvalgt.

25. november – Fransk Sudan vinder autonomi som et selvstyrende medlem af det franske fællesskab.

28. november – Tchad, Republikken Congo og Gabon bliver selvstyrende republikker indenfor det franske koloniimperium.

30. november – Gaullister vinder parlamentsvalget i Frankrig

USAs præsident Dwight D. Eisenhower, 13. februar 1959

1. december – Adolfo López Mateos bliver præsident af Mexico.

1. december – Den Centralafrikanske Republik bliver uafhængigt fra Frankrig.

1. december – Mindst 90 studerende og 3 nonner bliver dræbt i en brand på Our Lady of the Angels School i Chicago.

5. december – Subscriber trunk dialling (telefonopkald vha nummerskive), hvilket vil sige at ringe uden brug af telefonistinde, bliver indviet i Storbritannien af Dronning Elizabeth 2., idet hun ringer fra Bristol til Edinburgh og taler med Lord Provost, mere end 480 km væk.[1]

5. december – Motorvejen ved Preston åbner for trafik for første gang og bliver dermed Storbritanniens første motorvej. Stykket er nu en del af motorvejene M6 and M55.

6. december – Den tredje opsendelse af en Thor-Able raket, som bar Pioneer 2, mislykkedes grundet en tredjetrins antændningsfejl.

9. december – Det højreorienterede John Birch Society bliver grundlagt i USA af Robert Welch, en pensioneret slikproducent.

14. december – Den 3. Sovjetisk Antarktisekspedition bliver den første nogensinde til at nå den sydlige utilgængelige pol.

19. december-USAs præsident Dwight D. Eisenhower (billedet) udsender en besked fra en Projekt S

Dwight David Eisenhower (14. oktober 1890 – 28. marts 1969) var USA's præsident fra 1953 til 1961.

Dwight D. Eisenhower blev født i Texas som den tredje af syv børn. I 1915 bestod Eisenhower eksamen ved USA's militærakademi West Point, og året efter blev han gift med Mamie Geneva Doud i Denver, Colorado. De fik to børn.

21. december – General Charles de Gaulle bliver valgt som Frankrigs præsident med 78.5% af stemmerne.

Charles de Gaulle (22. november 1890 – 9. november 1970) var leder af de Frie franske styrker under 2. verdenskrig og Frankrigs præsident 1958-1969.

Han stammede fra en katolsk, royalistisk Bretagne-familie og voksede op i en stærkt national ånd med stor beundring for hæren og var tidligt republikaner. Han uddannedes som officer, og under 1. verdenskrig deltog han bl.a. i Slaget ved Verdun i 1916 og blev krigsfange i Tyskland. I 1920 deltog han i det franske hjælpekorps, der hjalp Polen i den polsk-sovjetiske krig. Fra 1924 sad han i generalstaben.

I mellemkrigstiden advarede han kraftigt imod Tysklands genrejsning og opfordrede til en modernisering af det franske forsvar, ikke mindst panservåbenet. Hans råd blev stort set overhørt i Frankrig, men vakte interesse i Tyskland. Blandt hans bøger fra disse år kan nævnes *La Discorde chez l'Ennemi*, 1924 ("Splittelsen hos fjenden"), *Le fil de l'épée*, 1932, ("Sværdets æg") og *La France et son Armée*, 1938 ("Frankrig og dets hær")

Ved udbruddet af 2. verdenskrig 1939 trådte De Gaulle atter i aktiv tjeneste og blev året efter general (Frankrigs yngste) og formelt regeringsmedlem som viceminister. Han forsøgte at vende nederlaget ved en offensiv og at overtale regeringen til at lede krigen i eksil, men begge dele uden held. Den 2. august 1940 blev han dømt til døden af Vichy-regeringen, og han flygtede til England. Han vendte først tilbage til Frankrig 24. august 1944.

Under krigen fremtrådte de Gaulle i sit eksil som den officielle leder af de Frie Franske styrker og som en repræsentant for det sidste lovlige franske styre før sammenbruddet. Hans mål var dels at få Frankrig anerkendt som en aktiv krigsdeltager, dels at få sin egen stilling anerkendt. Det vanskeliggjordes bl.a. af USAs lunkne støtte og forbindelse til Vichy.

Statue af de Gaulle på Champs-Élysées i Paris, april 2010

Efter befrielsen var han 1944-46 i realiteten Frankrigs statsoverhoved og lod landet deltage som aktiv allieret i den sidste del af 2. verdenskrig. I den første efterkrigsperiode kom han imidlertid i strid med politikerne, hvis flertal modsatte sig hans krav om en forfatning med stærk præsidentmagt, og 1946 trådte han tilbage.

De næste tolv år stod han i stadig opposition til den Fjerde Republiks skiftende regeringer. Fra 1947 ledede han sit eget parti *Le Rassemblement du peuple français* (kendt som gaullisterne), som opløstes officielt 1953, men genskabtes i ny form 1958. I de 12 år agiterede han ivrigt for en styrket statsmagt og beskyldtes for diktatortendenser. Da den Fjerde Republik til sidst kørte fast i krigen i Algier, fik han sin chance og udnævntes maj 1958 til regeringschef. Efter en hurtig omdannelse af forfatningen og skabelsen af Den Femte Republik valgtes han til præsident og tiltrådte januar 1959.

Han var flere gange, specielt i forbindelse med Algier-krigen udsat for attentater. I bogen *Sjakalen* af Frederick Forsyth forsøger en engelsk lejemorder at dræbe ham.

24. december – Et BOAC Bristol Britannia (312 G-AOVD) styrter nær Winkton, England under en testflyvning.

25. december – Tchaikovskys ballet Nøddeknækkeren (George Balanchines version) bliver vist i prime time på television i farver for første gang, som en episode af CBS antologiserie Playhouse 90.

28. december – The Baltimore Colts slår New York Giants 23-17 i overtid og vinder NFL mesterskabet.

29. december – Oprørstroppe begynder under Che Guevara at invadere Santa Clara, Cuba. Fulgencio Batista trækker sig tilbage to dage senere, natten mellem d. 31. december og 1. januar.

År. 1959

1. januar – Cubas præsident Fulgencio Batista styrtes af Fidel Castro.

Dr. Fidel Alejandro Castro Ruz (født 13. august 1926) var Cubas præsident fra 1959 til 2008 og er i dag forsat formand for Cubas Kommunistiske Parti. Han tog magten i landet den 16. februar 1959 ved afslutningen på den cubanske revolution, hvor han som leder af 26. juli-bevægelsen afsatte den USA-støttede diktator Fulgencio Batista og blev premierminister. Den 3. december 1976 blev han præsident for Republikken Cuba. I 2006 blev Castro alvorligt syg, og han overlod sine arbejdsopgaver til broderen Raúl Castro der stadig er fungerende præsident. Den 19. februar 2008 meddelte Fidel Castro, at han ikke genopstiller som præsident og

øverstkommanderende for Cuba ved valget den 24. februar 2008 pga sit dårlige helbred. Raúl Castro blev valgt som præsident efter Fidel Castros afgang.

2. januar – Verdens første vellykkede rumsonde, Luna 1, blev opsendt fra Sovjetunionen. Dagen regnes stadig for starten på rumalderen.

3. januar – Alaska bliver optaget som USA's 49. stat.

7. januar – USA anerkender Fidel Castros nye regering på Cuba.

8. januar – General Charles de Gaulle bliver indsat som Frankrigs præsident.

30. januar – Passagerskibet M/S Hans Hedtoft forliser med alle mand om bord ved Kap Farvel, Grønlands sydspids.

M/S Hans Hedtoft var et dansk motorskib der d. 30. januar 1959, på sin jomfrurejse til Grønland, ramte et isbjerg og sank. Det var opkaldt efter den tidligere statsminister Hans Hedtoft og er blevet kaldt Grønlands Titanic

M/S Hans Hedtoft var i 1959 den Kongelige Grønlandske Handels (KGH) største og nyeste skib på 2.800 bruttoregister-ton. Det blev bygget på Frederikshavn Værft & Tørdok i Frederikshavn byggenummer 226, påbegyndt den 13. august 1958 og færdiggjort den 17. december. Skibet var specielt konstrueret

til sejlads i is fyldt farvand og var bygget med blandt andet en forstærket stævn og dobbeltbund, men ikke dobbeltkrog. Endvidere var det inddelt i syv vandtætte rum, hvorfor det ifølge beregningerne skulle kunne holde sig flydende, selv om det ene rum blev fyldt med vand. Men modsat andre polarskibe var M/S Hans Hedtoft kun svejset på spanterne, og ikke også nittet. Dette bevirkede at skibet blev mere stift, og derfor havde sværere ved at modstå mødet med f.eks. isbjerge.

M/S Hans Hedtoft indledte sin jomfrurejse med afsejling fra København den 7. januar 1959, og det gennemførte rejsen til Julianehåb i Grønland på rekordtid. I Grønland anløb skibet flere havne, inden returrejsen fra Julianehåb mod København blev påbegyndt den 19. jan. Da M/S Hans Hedtoft var udråbt til at være synkefrit, blev der ikke taget specielt hensyn til advarsler om isbjerge, hvilket blev skæbnesvangert. Men blandt mange af rederiets egne kaptajner var der stor modstand mod helårssejlad i det arktiske farvand, specielt i farvandet omkring Kap Farvel. Denne frygt blev dog fra politisk hold tiet ihjel.

Den 30. januar 1959 kl. 13:56 blev der modtog vejrstationen i Prins Christians Sund et mayday fra skibet at det var kollideret med et isbjerg 20 sømil syd for Kap Farvel. Den tyske trawler *Johannes Krüss* befandt sig ca. 25 sømil øst for M/S Hans Hedtoft og sejlede på trods af meget dårligt vejr mod positionen. Kl. 17:41 meddelte M/S Hans Hedtoft "*Vi synker langsomt...*". Det var det sidste, man hørte til M/S Hans Hedtoft.

I de følgende dage ledte skibe og fly efter vraggods og eventuelle overlevende. Man fandt dog intet. Samtlige 95 ombordværende (40 besætningsmedlemmer og 55 passagerer) var omkommet.

Med sig til havets bund tog skibet kirkebøger fra alle Grønlands sogne, da det var bestemt at de skulle på arkiv i Danmark. Ni måneder senere drev en redningskran i land i Island. Det er det eneste vraggods, der er fundet. Redningskranen kan i dag ses i *Frelserens Kirke* i Qaqortoq.

15. februar – Aksel Larsen stifter Socialistisk Folkeparti efter at være blevet ekskluderet af Danmarks Kommunistiske Parti.

1. juli - Tyskland afholder præsidentvalg
7. juli – Katastrofen på Haderslev Dam.

Ud for Damager kirkegård på Haderslev Dam fik båden motorstop, formentlig på grund af problemer med benzintilførslen. Bådføreren udførte sammen med en "mekaniker" en nødreparation med overskårne gummislanger fra en reservedunk. Imidlertid var dette ikke tilstrækkeligt og betød, at benzinen lakkede og ramte den varme motor, hvorefter der skete en

voldsom eksplosion. Ilden bredte sig, båden blev ompsændt af flammer, og der opstod panik blandt passagererne.

Bådføreren forsøgte at styre ind på lavt vand; men mange af passagererne hoppede over bord, hvad enten de kunne svømme eller ej. Mange omkom i flammerne, og endnu flere druknede – på trods af at der var forholdsvis lavvandet. Af bådens 93 passagerer omkom 54 ved ulykken, mens 3 senere døde af deres forbrændinger.

Denne ulykke betød, at det fremover blev forbudt at anvende benzinmotorer til passagerbåde.

Dambådens fører og ejer, restauratør Hans Otto Georg Riistofte, blev ved retten i Haderslev i januar 1960 idømt otte måneders fængsel og frakendt retten til at føre skib for bestandig.[2] Hans Riistofte blev dømt for overtrædelse af straffelovens paragraf 241 omhandlende uagtsomt manddrab og

overtrædelse af forskellige bestemmelser angående skibes bygning og udstyr.

Retten fandt, at Hans Riistofte under sejladen fra Damende til Haderslev ved en grov fejl i tjenesten havde forvoldt bådens brand og derved uagtsomt havde forvoldt andres død. Selv om båden kun var godkendt til befording af 35 passagerer og kun medførte godkendt redningsmateriel til 35 personer samt omkring 25 ikke-godkendte redningsbælter, var der 93 passagerer med. Da bådens motor gik i stå,

koblede han en gummislange til en dunk med benzin og så til motoren. Han blev hjulpet af en passager, der senere omkom i branden.

Hans Riistofte blev dømt for ved den lejlighed ikke at have holdt brændstoffledningerne beskyttet mod overlast samt for, at han ikke overholdt, at tilførsel af brændstof til motoren skete gennem kobberrør, og for ikke at have den medbragte benzin opbevaret på forskriftsmæssig måde. Han havde ikke et godkendt redningsbælte for hver passager med, han havde ikke haft båden til et

kontROLSYN, efter at den var blevet forsynet med ny motor, og endelig blev han dømt for at have haft 93 passagerer med, selv om båden kun var godkendt til 35 passagerer.

23 mennesker blev efterfølgende hædret af Carnegiefonden for deres redningsindsats.juli – Katastrofen på Haderslev Dam.

21. juli – Frihandelsområdet EFTA stiftes i Stockholm af syv stater som ikke er medlemmer af toldunionen EF. Landene er Sverige, Norge, Danmark, Storbritannien, Schweiz, Portugal og Østrig.

22. juli

Den amerikanske vicepræsident Richard Nixon besøger Sovjetunionen.

Franske styrker indleder deres hidtil største offensiv mod algeriske oprørsstyrker.

31. juli – Den baskiske separatistorganisation ETA stiftes.

ETA (Euskadi Ta Askatasuna; Baskerlandet og Friheden på baskisk) er en militant, baskisk selvstændighedsbevægelse, som især i det nordlige Spanien kæmper for et selvstændigt Baskerland. Spanien, Frankrig, EU og USA betragter ETA som en terrororganisation. Dens motto *Bietan jarrai* (dansk: "fortsæt begge") refererer til de to figurer i ETAs våbenskjold: *Slangen*, der symboliserer hemmeligholdelse og snuhed og *øksen*, der symboliserer styrke.

Organisationen blev dannet 31. juli 1959 og udviklede sig hurtigt fra en gruppe, der ønskede at fremme den traditionelle baskiske kultur, til en paramilitær separatistgruppe.

21. august – Hawaii bliver optaget som USA's 50. stat.

År. 1960.

1. januar – Den franske del af Cameroun opnår selvstændighed.

2. januar – Senator John F. Kennedy meddeler, at han opstiller som præsidentkandidat.

4. januar – EFTA, den europæiske frihandelssammenslutning, træder i kraft.

19.februar – Statsminister H. C. Hansen dør efter længere tids sygdom. Han efterfølges af finansminister Viggo Kampmann. H. C. Hansen begravnes ugen efter og ceremonien transmitteres direkte i dansk tv. Selveste kong Frederik IX deltager sammen med dronning Ingrid. 11. januar – Kosmonauttræningscentret oprettes i Stjernebyen udenfor Moskva.

11. maj – Top-nazisten Adolf Eichmann, fra Auschwitz 1940-1945, bliver fanget i Argentina, af israelske agenter fra Mossad

Otto Adolf Eichmann (19. marts 1906 – 1. juni 1962) var en tysk SS-officer under 2. verdenskrig og anses for at være en af arkitekterne bag Holocaust. Eichmann var en højtstående embedsmand i Nazityskland og tjente som *Obersturmbannführer* i SS svarende til oberstløjtnant. På grund af hans talent for organisation, pålidelighed og arbejdsiver, fik han af næstkommanderende i SS, Obergruppenführer Reinhard Heydrich, opgaven med at håndtere logistikken bag masse-deportationerne af jøder til ghettoer og udryddelseslejre i det tysk besatte Østeuropa. Efter krigen rejste Eichmann til Argentina ved hjælp af en indrejsetilladelse udstedt af Internationalt Røde Kors.

Adolf Eichmann levede under navnet Ricardo Klement og arbejdede for tyske Mercedes-Benz i Argentina. Mange andre nazistiske flygtninge fik ophold i Argentina.

Eichmann blev i 1960 fanget af israelske agenter fra Mossad i Argentina og førtes til Israel. Her blev han retsforfulgt for forbrydelser mod menneskeheden og krigsforbrydelser. Han blev dømt og hængt i Jerusalem den 1. juni 1962.

26. juni – Madagaskar bliver selvstændigt.

16. juli – Otte danske fodboldlandsholdspillere mister livet ved en flyulykke under starten fra Kastrup Lufthavn. Flyulykken ved Kastrup 16. juli 1960 var en ulykke, hvori otte danske fodboldspillere omkom ved et styrt.

En mindre de Havilland DH.89-maskine fra Zone-Redningskorpsets flyvetjeneste chartret af DBU og fløjet af den 27-årige pilot Stig Vindeløv skulle den 16. juli 1960

transportere otte danske fodboldspillere til Jylland. Flyet var tilsyneladende kommet fint i luften, men blev så fanget i en regnbyge og fik kraftig sidevind. Det gav piloten store problemer. Havilland-flyet var ikke godkendt til regnvejsflyvning og havde ikke engang en vinduesvisker.

Vindeløv kunne intet se og gik derfor over til instrumentflyvning. Flyet var hverken udstyret med radiokompas eller andre moderne navigationsmidler og kunne kun navigere efter 'kunstige horisont', som er et instrument, der erstatter udsigten til jorden. Problemet er, at det først virker, når flyet er kommet op i fulde omdrejninger. Derfor var det ikke til nogen hjælp lige efter starten, da flyet hang i lav højde over Øresund. Vindeløv kæmpede for at redde situationen. Han mærkede ikke

flyet krænge til højre, og da han ikke havde en horisont at navigere efter, var han fortabt. Flyet gik i spin, slog en kolbøtte og ramte havoverfladen. Det skete kun omkring 40-50 meter fra land og fra cirka 100 meters højde. Efter styrtet lå flyet krøllet sammen i tre dele, mens regnen piskede ned.

Havariundersøgelsen viste, at de fleste af passagererne led druknedøden. Per Funch Jensen blev som den eneste af passagererne bragt levende i land og videre til Sundby Hospital, men han døde kort efter af sine kvæstelser. Kun piloten, der var uden skyld i styrtet, overlevede katastrofen med svære kvæstelser. Han blev indlagt på Sct Elisabeths hospital med åbent brud på begge ben og fik amputeret sit ene ben. Da BT forelagde piloten havarirapporten, der påviste flere fejl, udtalte han: "Jeg har ikke set redegørelsen, jeg ønsker heller ikke at vide, hvad der står i den. Denne sag er ikke et spørgsmål mellem mig og luftfartsdirektoratet. Den er udelukkende en sag mellem mig og de efterladte. Jeg har ikke noget forsvar". Han døde i 2008 uden at have givet sin version af hændelsen eller udtalt sig offentligt om den.

Ulykken skete mindre end to måneder før OL. Et dansk B-landshold skulle spille en træningskamp mod et dansk U-landshold som opvarmningskamp til OL. De formodede 11 i den danske startopstilling var fritaget for kampen, som de to hold skulle spille i Herning. For at komme til weekendens træningskamp måtte især sjællandske spillere tage til Kastrup for at rejse med det fly, som DBU havde chartret. Spillerne havde selv ønsket flytransport, så de undgik at tage en fridag fra arbejde.

Om bord på flyet var:

Erling Spalk (19 år) fra Ikast, han havde militærtjeneste på Sjælland.

Per Funch Jensen (21) KB

Arne Karlsen (20) KB

Kurt Krahmer (21) KB

Ib Eskildsen (19) Frem

Søren Andersen (23) Frem

Erik Pondal Jensen (29) AB

Børge Bastholm Larsen (29) Køge, der var den eneste af de otte fodboldspillere, som havde et barn, nemlig en lille dreng ved navn Torben Bastholm, også kaldet Torden, på tre år, som selv fik en flot fodboldkarriere for Køge med 216 kampe i perioden 1975-1983 og repræsenterede Danmark i både en J- og en Y-landskamp.

For Per Funch Jensen, Arne Karlsen og Børge Bastholm Larsen var kampen en sidste mulighed for at bevise, at de skulle være blandt de elleve i startopstillingen. De var allerede udtaget til OL-truppen, og for Erling Spalk var det en lejlighed til spille sig på et af DBU's landshold i en "rigtig" kamp, da han var den eneste af de otte, som ikke havde spillet på landsholdet.

DBU havde bestilt tre fly, men det ene var i stykker, hvorfor de fem ledere Spang Larsen, Søren Agerschou, Ib Skottenborg, Mads Evald Schultz og Henning Hauth måtte tage en taxi til Herning.

DBU holdt en sørgehøjtidelighed for de forulykkede fodboldspillere i Idrætsparken 27. juli, hvor den tidligere AB-spiller idrætspræsten Frode Gaarn Larsen udtalte mindeord før landskampen mod Ungarn foran 45.000 tilskuere.

Der var på tale, at DBU ville trække sig fra OL i Rom. Imidlertid valgte DBU bl.a. i respekt for de afdøde at gennemføre deltagelsen. I stedet for Funch, Karlsen og Bastholm blev Finn Sterobo (OB), Henning Helbrandt (KB) og Erling Linde Larsen (B 1909) udtaget, og de kom derved med til OL som reserver. Landstræner Arne Sørensen benyttede kun 12 af de 19 spillere i OL-truppen i løbet af turneringen, som blev en triumf for dansk fodbold, da Danmark vandt sølvmedalje. Holdet blev kendt som "Sølvholdet"..

7. august - Elfenbenskysten opnår uafhængighed fra Frankrig.

1. oktober – Nigeria bliver selvstændigt.

10. oktober – Pakistan rammes af en cyklon og 6.000 mennesker bliver dræbt.

18. september - Sverige afholder Riksdagsvalg til Rigsdagen.

15. november – Folketingsvalg i Danmark. Den nye statsminister Viggo Kampmann fortsætter på posten med en S-R regering.

28. november – Mauretanien bliver uafhængigt.

Det lykkedes Dr. Jacques Piccard og løjtnant Donald Walsh i batyskafen *Trieste* at nå ned i det dybeste sted i Marianergraven, Challengerdybet, som er 10.911 meter.

Regeringen Viggo Kampmann I

Regering:

Socialdemokratiet (A), Det Radikale Venstre (B) og Danmarks Retsforbund (E)

Hvornår:

21.02.1960 - 18.11.1960

Ændring:

31.03.1960.

Hvem:

Viggo Kampmann (A), Statsminister og finansminister (til 31.03.1960, derefter statsminister)

Jens Otto Krag (A), Udenrigsminister
 Kjeld Philip (B), Finansminister (fra 31.03.1960)
 Jørgen Jørgensen (B), Undervisningsminister
 Viggo Starcke (E), Minister uden portefølje
 Bertel Dahlgaard (B), Økonomiminister og minister for nordiske anliggender
 Julius Bomholt (A), Socialminister
 Bodil Koch (A), Kirkeminister
 Hans Hækkerup (A), Justitsminister
 Kai Lindberg (A), Minister for offentlige arbejder og for Grønland
 Poul Hansen (A), Forsvarsminister
 Oluf Pedersen (E), Fiskeriminister
 Kaj Bundvad (A), Arbejdsminister
 Karl Skytte (B), Landbrugsminister
 Søren Olesen (E), Indenrigsminister
 Kjeld Philip (B), Handelsminister (minister for handel, håndværk, industri og søfart) (til 31.3.1960, derefter finansminister)
 Lars P. Jensen (A), Handelsminister (minister for handel, håndværk, industri og søfart) (fra 31.03.1960)
 Kaj Bundvad (A), Boligminister (til 31.03.1960)
 Carl P. Jensen (A), Boligminister (fra 31.03.1960)

Regeringen Viggo Kampmann II

Regering:

Socialdemokratiet (A) og Det Radikale Venstre (B)

Hvornår:

18.11.1960 - 03.09.1962

Ændring:

07.09.1961.

Hvem:

Viggo Kampmann (A), Statsminister

Jens Otto Krag (A), Udenrigsminister

Kjeld Philip (B), Finansminister (til 07.09.1961) Hans R. Knudsen

(A), Finansminister (fra 07.09.1961)

Jørgen Jørgensen (B), Undervisningsminister (til 07.09.1961)

K. Helveg Petersen (B), Undervisningsminister (fra 07.09.1961)

Bertel Dahlgaard (B), Økonomiminister (til 07.09.1961)

Kjeld Philip (B), Økonomiminister (fra 07.09.1961)

Julius Bomholt (A), Socialminister (til 07.09.1961)

Kaj Bundvad (A), Socialminister (fra 07.09.1961)

Julius Bomholt (A), Minister for kulturelle anliggender (fra 07.09.1961)

Bodil Koch (A), Kirkeminister
Hans Hækkerup (A), Justitsminister
Kai Lindberg (A), Minister for offentlige arbejder
Poul Hansen (A), Forsvarsminister
Kaj Bundvad (A), Arbejdsminister
Karl Skytte (B), Landbrugsminister
Lars P. Jensen (A), Handelsminister (minister for handel, håndværk, industri og søfart) (til 07.09.1961)
Hilmar Baunsgaard (B), Handelsminister (minister for handel, håndværk, industri og søfart) (fra 07.09.1961)
Carl P. Jensen (A), Boligminister
Hans R. Knudsen (A), Indenrigsminister (til 07.09.1961)
Lars P. Jensen (A), Indenrigsminister (fra 07.09.1961)
A.C. Normann (B), Fiskeriminister
Mikael Gam (u.p.), Minister for Grønland

År. 1961

1. januar – P-pillen kommer i handel i England.
4. januar – Verdens langvarigste strejke slutter efter 33 års forløb i København. Strejken gjaldt ansættelsen af barbersvende i København.
20. januar – John F. Kennedy indsættes som USAs præsident.

John Fitzgerald Kennedy (29. maj 1917 – 22. november 1963), ofte blot omtalt som **JFK** eller "Jack Kennedy", var fra 1961 til 1963 USA's 35. præsident. John F. Kennedy var søn af forretningsmanden og politikerens Joseph P. Kennedy, Sr. og bror til bl.a. Robert F. Kennedy og Edward M. Kennedy.

Kennedy blev valgt til den amerikanske Kongres (Repræsentanternes Hus) i 1946, samme år som Richard Nixon og sad i Repræsentanternes Hus i perioden frem til 1953. I 1952 blev han valgt til Senatet. I 1954 forsøgte Kennedy uden held at blive opstillet som vicepræsident, men han tabte en kampafstemning på det demokratiske konvent til senator Estes Kafauver fra Tennessee. Kennedy blev genvalgt til Senatet i 1958, og i 1960 blev han opstillet som demokraternes

præsidentkandidat.

Ved det amerikanske præsidentvalg i 1960 vandt han over Eisenhowers vicepræsident Richard Nixon, i et meget tæt valgkamp, hvor Kennedy opnåede 49,7% af stemmerne mod Nixons 49,5%. Grundet det amerikanske valgsystem opnåede Kennedy imidlertid 303 valgmænd mod Nixons 219,

og Kennedy kunne således blive valgt som præsident, selvom 14 demokratiske valgmænd nægtede at støtte Kennedy på grund af hans støtte til Borgerrettighedsbevægelsen. Kennedy var den hidtil yngste, der var blevet valgt til præsident (om end Theodore Roosevelt var nogle måneder yngre, da han blev præsident ved William McKinleys død), og han var den første romersk-katolske præsident.

John F. Kennedy blev valgt på et program om fornyelse i amerikansk politik. Kennedy blev præsident under Den kolde krig, og hans embedsperiode var præget af en række internationale konflikter og konfrontationer, herunder Cubakrisen og opførelsen af Berlinmuren. Kennedy gav ordre til invasionen i Svinebugten og intensiverede det amerikanske engagement i Vietnamkrigen. Han intensiverede desuden rumkapløbet ved offentligt at sætte det mål at sætte en mand på månen og få ham sikkert tilbage igen, inden ti-året var omme. Sideløbende med intensiveringen af USA's krigsindsats i Vietnam støttede Kennedy aktivt etableringen af Fredskorpset (The Peace Corps), en organisation, hvor unge mennesker gennem arbejde i udlandet kan yde bistand til udviklingslande.

I sin stab havde Kennedy en skribent med danske aner Ted Sorensen, der lagde pen til mange af Kennedys nu berømte taler.

Blandt andet Kennedys modstand mod de amerikanske sydstaters raceadskillelspolitik og på visse områder liberale politik medførte en stærk modstand mod Kennedy i dele af den amerikanske befolkning.

Efter attentatet på Kennedy blev vicepræsident Lyndon B. Johnson taget i ed som den 36. præsident.

12. april – Jurij Gagarin bliver det første menneske i rummet i Vostok 1.

Jurij Aleksejevitj Gagarin (Юрий Алексеевич Гагарин) (9. marts 1934 – 27. marts 1968), russisk kosmonaut, som var den første mand i rummet i 1961.

Gagarin blev født som det tredje af fire børn i Gzjatsk, hvor hans forældre arbejdede på et kollektiv. I 1955 fik han sit flyvecertifikat, samtidig med at han afsluttede sin uddannelse som mekaniker. Han begyndte derefter den militære pilotuddannelse. Her mødte han Valentina Gorjatjeva, som han giftede sig med i 1957 efter at være blevet militærpilot i en MiG-15. Han blev derpå udstationeret på en luftbase i Murmansk.

I 1960 blev Gagarin sammen med 20 andre udvalgt til kosmonaut. De gennemgik et hårdt træningsprogram, og på baggrund af denne træning skulle det første menneske i rummet vælges. Valget stod mellem ham og German Titov. Gagarin blev valgt, muligvis influeret af hans personlighed og beskedne opvækst. Han var kun 157 cm høj, og der var meget lidt plads i rumskibet.

Den 12. april 1961 blev Gagarin det første menneske i rummet, da han blev sendt op med Vostok 1. Efterfølgende er han blevet sat i forbindelse med citatet *Jeg ser ingen Gud heroppe*. Efterfølgende

gennemlytninger af båndoptagelsen af rejsen viste sig dog ikke at indeholde et sådant citat. I stedet er han blevet kendt for at synne melodien "Faderlandet hører, Faderlandet ved".

Han blev straks en verdenskendt berømt og rejste vidt og bredt som ambassadør for Sovjetunionen. Jurij Gagarin besøgte sammen med hustruen, Valentina, Danmark i 1962, hvor han var i audiens hos Kong Frederik 9. og overværede desuden skolernes idrætsdag i Gladsaxe Kommune.

Fra 1963 sad han i Den Øverste Sovjet, men vendte tilbage til Stjernebyen, hvor han arbejdede med udvikling af genbrugelige rumskibe og blev træningsleder. I 1967 var han reservepilot på Sojuz 1.

Gagarin omkom ved en flyveulykke under en træningsflyvning med en MiG-15 nær Moskva i 1968. Han er begravet på Den Røde Plads i Moskva.

15. april – Svinebugtaffæren, en CIA-operation, mislykkes i forsøget på at invadere Cuba og vælte Fidel Castro .

21.-26. april - Generalkuppet i Algier slår fejl, bl.a. på grund af præsident de Gaulles fjernsynstale 23. april.

30. april - Fremmedlegionens 1. Faldskærmsregiment (1° REP) opløses på grund af deltagelsen i kuppet.

13. august – Opførelsen af Berlinmuren mellem Vestberlin og Østberlin påbegyndes.

Berlinmuren (på tysk **Berliner Mauer** eller bare *die Mauer*, i DDR kaldet *Antifaschistischer Schutzwall*, "antifascistiske beskyttelsesmur") var en adskillende spærring af beton, pigtråd og elektrisk hegn mellem Øst- og Vestberlin. Den skilte Vestberlin fra Østberlin og resten af DDR. Det var DDR, der lukkede grænsen mellem de to dele af Tyskland (BRD og DDR). Formålet med muren var officielt at beskytte DDR's

indbyggere mod fascisme (østbloklandene mente, at de kapitalistiske NATO-lande, og i særdeleshed Vesttyskland, var fascistiske). Den reelle årsag til byggeriet af muren var at forhindre, at befolkningen flygtede til det rigere og demokratiske vesten, hvilket ville medføre en økonomisk kollaps for DDR. Berlin var det eneste sted, hvor østtyskere stadig uhindret kunne flygte til vesten. Selve konstruktionen af muren begyndte om natten mellem den 12. og 13. august 1961. Muren faldt 9. november 1989

6. august – Sovjetunionen sender sit andet bemandede rumskib, Vostok 2 op, som sætter kosmonauten German Titov i kredsløb om Jorden. Titov var det første menneske der tilbragte over 24 timer i rummet. Efter 25 timer og 18 minutter landede han velbeholden på Jorden.

18. september – Den svenske generalsekretær for FN siden 1953, Dag Hammarskjöld omkommer ved flystyrt i Nordrhodesia på vej til Sydafrika for at medvirke til løsning af landets raceproblemer. Han blev 56 år gammel.

Dag Hjalmar Agne Carl Hammarskjöld (29. juli 1905 i Jönköping, Småland, Sverige – 18. september 1961 i Nordrhodesia) var en svensk diplomat og FN's generalsekretær fra april 1953 til sin død ved et flystyrt i det daværende Nordrhodesia (nu Zambia) i september 1961.

Hammarskjöld var søn af landshøvding og statsminister Hjalmar Hammarskjöld og tilhørte en adelsslægt der siden 1610 regner mange fremragende personligheder, blandt dem skjalden Lorenzo Hammarskiöld.

Hammarskjöld var uddannet nationaløkonom. I 1949-1953 var han medlem af Tage Erlanders regering. De to første år som kabinetssekretær (viceudenrigsminister) og derefter som udenrigshandelsminister.

Han modtog posthumt Nobels fredspris i 1961. Der er konspirationsteorier, som angiver at Hammarskjöld overlevede flystyrtet og efterfølgende blev skudt. Der findes dog intet belæg for disse teorier.

I forbindelse med hans død omdøbtes den inderste del af Østerbrogade i København til Dag Hammarskjölds Allé fra Østerport Station til Lille

30. oktober – Den sovjetiske brintbombe Tsar Bomba, blev detoneret over Novaja Zemplja i det nordlige Rusland.

År. 1962

Pamfletten Hvis krigen kommer husstandsomdeles

10. januar – Det amerikanske bombefly – Boeing B-52 H – sætter verdensrekord i langdistanceflyvning, med 20.169 km.

16. januar – I Jamaica begynder Terrence Young optagelserne til filmen *Agent 007 - Mission Drab*, efter Ian Flemings agentroman.

10. marts – ESRO, Den Europæiske Rumforskningsorganisation, oprettes

12. marts – Hjerteforeningen dannes på initiativ af professor Erik Warburg

29. marts – ELDO, European Launcher Development Organisation, oprettes

30. marts – I en prædiken i Bløvsrød Kirke opfordrer pastor Harald Søbye menigheden til at deltage i en protestmarch mod kapitalisme, enhedskommando og NATO under devisen: ”Ned med kongedømmet - Leve republikken!”.

1. juni – Nazisten Adolf Eichmann, bliver hængt i Jerusalem i Israel efter dom fra militær-domstol

5. juli – Algeriet bliver selvstændigt.

11. august – Vostok 3 sendes op med Andrian Nikolajev om bord

12. august – Vostok 4 sendes op med Pavel Popovich om bord

15. august – Vostok 3 og Vostok 4 lander efter den første bemandede parflyvning i rummet.

3. september – Statsminister Viggo Kampmann opgiver posten efter flere hjerteanfald.

Udenrigsminister Jens Otto Krag bliver ny statsminister. Kampmann overlever men lever de sidste år indtil sin død i 1972 tilbagetrukket.

13. oktober – Edward Albees kontroversielle skuespil *Who's Afraid of Virginia Woolf?* skaber forargelse ved premieren på Broadway i New York som følge af brugen af bandeord og seksuelle referencer.

22. oktober – Cubakrisen. USA blokerer søvejen til Cuba

Regeringen Jens Otto Krag I

Regering:

Socialdemokratiet (A) og Det Radikale Venstre (B)

Hvornår:

03.09.1962 - 26.09.1964

Ændringer:

15.11.1962 og 27.08.1963.

Hvem:

Jens Otto Krag (A), Statsminister

Per Hækkerup (A), Udenrigsminister

Hans R. Knudsen (A), Finansminister (til sin død 04.11.1962)

Poul Hansen, (A) Finansminister (fra 15.11.1962)

Karl Skytte (B), Landbrugsminister

Julius Bomholt (A), Minister for kulturelle anliggender

Bodil Koch (A), Kirkeminister

Hans Hækkerup (A), Justitsminister

Kai Lindberg (A), Minister for offentlige arbejder

Kaj Bundvad (A), Arbejds- og socialminister (fra 27.08.1963 socialminister)

Kjeld Philip (B), Økonomiminister

Lars P. Jensen (A), Indenrigsminister

Carl P. Jensen (A), Boligminister

A.C. Normann (B), Fiskeriminister Mikael Gam (u.p.), Minister for Grønland

Hilmar Baunsgaard (B), Handelsminister (minister for handel, håndværk, industri og søfart)
K. Helveg Petersen (B), Undervisningsminister
Poul Hansen (A), Forsvarsminister (til 15.11.1962)
Victor Gram (A), Forsvarsminister (fra 15.11.1962)
Kaj Bundvad (A), Arbejdsminister (til 27.08.1963)
Erling Dinesen (A), Arbejdsminister (fra 27.08.1963)

År. 1963

1. januar – Kl. 12.00 går Danmarks Radios Program 3 i luften for første gang.
2. marts – Beatles udgiver sin første lp, *Please Please Me*.

Please Please Me er The Beatles' debutalbum udgivet i 1963. Albummet anses ikke for at være musikalsk epokegørende, men alligevel er det et af de mest populære albums af The Beatles. ^[Kilde mangler]

Hele albummet er indspillet på en enkelt dag. Grunden til det var, at man ikke ville skyde flere penge i projektet, da gruppen ikke blev betragtet som lovende i musikverdenen. Sangen "Twist and Shout", som er det sidste nummer, blev en del vildere end oprindeligt planlagt, da John Lennon bogstaveligt talt "skreg" sig gennem sangen. Det skyldtes, at han var forkølet, og derfor var hans stemme fuldstændig ødelagt efter en hel dags indspilninger. Lennon måtte tage halspastiller for overhovedet at kunne synge sangen.

Da albummet blev indspillet på en enkelt dag, blev der heller ikke gjort meget ud af coverbilledet, som viser de fire Beatler i EMI's hovedkvarter (hvor albummet blev indspillet).

21. marts – Fængslet på øen Alcatraz i San Francisco bugten i Californien lukker og de indsatte fanger overføres til andre fængsler.

Oprindeligt var det den amerikanske hær, der fra 1850 brugte Alcatraz, og siden begyndte at bruge stedet til et fængsel. Imidlertid fandt hæren, at det ikke var godt for rekrutteringen af nye soldater, at man havde et fængsel der var synligt fra det meste af San Francisco. Hæren besluttede derfor at skille sig af med Alcatraz.

I mellemtiden havde krisen i 1930'erne gjort så mange mennesker desperate, at kriminaliteten var gået voldsomt op i

USA, og samtidig havde spiritusforbuddet skabt meget lukrative forretninger for gangsterne med at smugle, producere og sælge spiritus, hvilket havde skabt en meget stor masse af gangstere.

Forbundspolitiet begyndte således efterhånden at opleve pladsproblemer i landets fængsler – specielt set i lyset af, at det ofte drejede sig om farlige personer, der også var meget villige til flugtforsøg. Man havde derfor nogle store krav til fængselscellerne.

Med disse forbrydere i tankerne begyndte de derfor at lede efter et nyt superfængsel, men fik øjnene op for, at det slet ikke var nødvendigt med nybyggeri. På den måde blev det i 1933 besluttet at lade Alcatraz-øen med tilhørende fængsel overgå fra hæren til FBI.

23. marts – Grethe og Jørgen Ingmann vinder eurovisionens Melodi Grand Prix i London med melodien "Dansevise".

Grethe Ingmann og Jørgen Ingmann var et dansk musikerpar, der vandt Dansk Melodi Grand Prix 1963 med sangen "Dansevise", og som efterfølgende fik førstepladsen i Europæisk Melodi Grand Prix samme år.

Forinden havde de sammen udsendt en hel del plader. Jørgen Ingmann udsendte sideløbende en hel del plader for Metronome, hvoraf *Apache* (1960) nåede den amerikanske Billboard, som noget yderst sjældent for en dansk plade. Som en af de første i Europa brugte Jørgen Ingmann flersporsteknik på sine indspilninger, via en maskine udviklet af Phillip Voss.

Grethe og Jørgen fik 20 års musikalsk samarbejde, fra de mødtes i 1955 og til de blev skilt i 1975.

En bog om deres fælles liv og karriere blev udgivet i 2003.

14. maj – Frederik 9. og den vesttyske præsident Heinrich Lübcke indvier Fugleflugtslinjen Rødby-Femern.

Allerede den 4. juni 1863 fremsatte den 37 årige kongelige danske bygmester, civilingeniør G.V.A. Kröhnke fra Glückstadt i Holsten et meget realistisk projekt for en jernbane og vejforbindelse fra København til Hamborg via Rødby. Planen indebar udbygning af veje og jernbaner på Sjælland, Falster og Lolland, anlæggelse af en færgehavn ved Rødby og på Femern, en dæmningsforbindelse over Femernsund og en udbygning af vej og jernbaneforbindelsen gennem Wagrien videre til

Hamborg.

I 1866 fik Kröhnke koncession af den danske regering til at etablere en færgehavn ved Syltholm nær Rødby og en tilsluttende jernbaneforbindelse.

Imidlertid gik arbejdet i stå og først i 1920'erne tog De tyske Rigsbaner og DSB Kröhnkes planer om en jernbanefærgeforbindelse over Femernbælt mellem Rødby og Puttgarden op igen. I planerne indgik bl.a. en broforbindelse over Femernsund.

Motorvejsbro syd for Maribo bygget i 1940'erne. Læg mærke til anvendelsen af granitsten – en tydelig inspiration fra de samtidige tyske motorvejsbroer.

I 1940 genfremsatte tyskerne forslaget og ved "Lov om Anlæg af en Motorvej fra Rødby Havn til Storstrømsbroen, herunder Bygning af en Bro over Guldborgsund"^[1] blev vejdelen af anlægget vedtaget.

Arbejdet på den danske side blev påbegyndt den 14. september 1941 med Teknisk Central som bygherre og Monberg & Thorsen som hovedentreprenør, men i 1946 gik arbejdet i stå. Da arbejdet stoppede, var der udført jordarbejde på 10,5 km motorvej fra Rødbyhavn til Majbølle og på 14 km jernbane.

I 1955 blev Tyskland og Danmark enige om at oprette en færgelinje mellem Rødby og Puttgarden, og så kom der endelig skred i udviklingen, og 14. maj 1963 blev jernbane- og færgeforbindelsen indviet af Kong Frederik den 9. og den tyske forbundspræsident Heinrich Lübke.

14. juni – Den russiske kosmonaut Valery Bykovskij sendes op med rumskibet Vostok 5. Han lander fem dage senere, hvilket er ny rekord for at opholde sig i rummet.

16. juni – Valentina Tereshkova sendes op med Vostok 6 og bliver dermed den første kvinde i rummet. Hun lander tre dage senere.

26. juni – Præsident John F. Kennedy holder tale i Berlin og udtaler de berømte ord "Ich bin ein Berliner"

28. august Dr. Martin Luther King holder sin berømte tale I Have a Dream på trappen foran Lincoln Memorial i Washington D.C. for 250.000 tilhørere.

Dr. Martin Luther King, Jr. (15. januar 1929 – 4. april 1968) var en amerikansk baptistpræst og borgerrettighedsforkæmper. King gjorde først sig bemærket i offentligheden da han i 1955-56 ledte an i busboykotten i Montgomery, der begyndte, da Rosa Parks nægtede at afgive sin siddeplads til en hvid person. Senere var han med til at grundlægge Southern Christian Leadership Conference, et samarbejde der skulle organisere borgerrettighedsaktivismen. Med inspiration fra Gandhi gik King ind for filosofien om offentlig ulydighed. Han ledede adskillige marcher for at sætte fokus på forskellige manglende grundlæggende rettigheder. Den 14. oktober 1964 blev Martin Luther King den hidtil yngste modtager af Nobels fredspris.

King og borgerrettighedsbevægelsen var med til at presse præsident Lyndon Johnson til lovgivning mod racebaseret diskrimination samt lovgivning vedr. afroamerikanske borgeres stemmeret. Han er i dag husket som "USA's største offentlige intellektuel" og er "den eneste amerikanske ikke-præsident, hvis fødselsdag hvert år fejres som en national helligdag." Han huskes også for en række taler, især *I Have a Dream*-talen, som han gav i Washington D.C. i 1963. Den 4. april 1968 blev King myrdet på en hotelbalkon af James Earl Ray. I 1986 blev en årlig national helligdag, Martin Luther King-dagen, indført til ære for ham. Han blev 39 år gammel.

1. september – Singapore får uafhængighed fra Storbritannien.

8. oktober – Sam Cooke og hans band arresteres for overtrædelse af amerikanske raceadskillelseslove, da de forsøger at booke sig ind på et hotel kun for hvide. I månederne derefter indspiller Sam Cooke sangen "A Change Is Gonna Come".

22. november – Den amerikanske præsident John F. Kennedy skydes og dræbes under et besøg i Dallas, Texas.

Præsidentens kortege blev den 22. november 1963 beskudt kl. 12.30 i Dallas, Texas (lokal tid), da kortegen var ved at afslutte turen gennem Dallas på vej mod en tale på Dallas Trade market. Foruden præsidenten blev Texas' guvernør John Connally ramt af riffelkuglerne. Efter skudepisoden hastede præsidentens bil mod Parkland Hospital, hvor man forgæves kæmpede for præsidentens liv. Kennedy modtog sygesalvets sakramente ("den sidste olie"; dette forudsætter ikke at modtageren er ved bevidsthed) og blev erklæret død kl. 12:30 (lokal tid).

I forbindelse med attentatet tilbageholdte politiet Lee Harvey Oswald, som mentes at have affyret skuddene. Men inden den kunne stilles for en domstol, blev han skudt og dræbt af natklubejeren Jack Ruby. Attentatet har siden været genstand for utallige spekulationer og undersøgelser, ikke mindst pga. omstændighederne ved selve attentatet og drabet på Lee Harvey Oswald, som bl.a. er filmatiseret i den amerikanske film fra 1991, JFK, med Kevin Costner i hovedrollen.

22. november – Forfatter C.S. Lewis døde.

22. november – Lyndon B. Johnson tages i ed som USA's 35. præsident.

Lyndon Baines Johnson, (27. august 1908 – 22. januar 1973), USA's 36. præsident (1963 – 1969), valgt for Demokraterne. Han var senator, kongresmedlem og John F. Kennedys vicepræsident ved valget i 1960, og han overtog præsidentposten efter mordet på Kennedy den 22. november 1963.

Født syd for Austin i staten Texas, søn af Samuel E. Johnson og Rebekah Baines. Hans far sad i det texanske repræsentanternes hus i 10 år. På trods af dette voksede han op under meget trænge kår.^[1]

Hans politiske karriere startede som sekretær for Kongresmedlem Richard Kleberg i 1931. Efter fire års arbejde som sekretær blev han udnævnt til leder af den Texanske afdeling af the National Youth Administration (NYA), der skulle som en del af daværende Præsident Franklin D. Roosevelt's New Deal. Han var kun 27 år gammel og blev dermed den yngste statsadministrator for

the National Youth Administration.

I 1937 vandt han over flere erfarne kandidater i kampen om at repræsentere Texas' tiende distrikt. Han repræsenterede dem de næste 11 år.

I 1941 forsøgte han at vinde plads i Det Amerikanske Senat i en kampagne mod den siddende Guvernør, Wilbert Lee "Pappy" O'Daniel, og fik støtte fra en række prominente Texsanere i Washington D.C., heriblandt Formanden for Repræsentanternes hus Sam Rayburn. Han tabte imidlertid valget med 1.311 stemmer. I 1948 forsøgte han igen at få plads i senatet i et valg imod den tidligere Guvernør Coke Stevenson. Lyndon B. Johnson vandt valget med 87 stemmer. Han blev senere anklaget af hans modstandere for at have snydt sig til sejren. En anklage der efter al sandsynlighed var korrekt.

Han sad i senatet i 12 år, indtil 1960, og var fra 1954 flertalsleder for Demokraterne. Han stod i 1957 bag den første borgerrettighedslov i næsten 100 år, der søgte at gøre det muligt for det Sorte mindretal i Syden at stemme.

I 1960 forsøgte han at blive Demokraternes Præsidentkandidat, men blev slået af John F. Kennedy. Han blev i stedet hans Vicepræsident. Han spillede kun en beskedne rolle i de første tre år af Kennedys administration. I November 1963 blev han Præsident efter Kennedys død.

Op mod valget i 1964 gennemførte han Kennedys borgerrettighedslov og en beskatningsændring, som havde været strandet i Den Amerikanske Kongres. Han fokuserede derudover på og gennemførte en række centrale sociale lovforslag under overskriften "The Great Society".

Han blev genvalgt i 1964. Hans flertal over Barry Goldwater, der var den Republikanske kandidat, var det største flertal en præsident har fået af stemmer i Amerikas historie. Efter valget gik det imidlertid langsomt men sikkert ned ad bakke med Lyndon B. Johnsons popularitet på grund af hans engagement i Vietnamkrigen.

Lyndon B. Johnson valgte ikke at stille op til valget i 1968, for i stedet at kunne fokusere på at få afsluttet Vietnamkrigen. Her genopstillede Richard Nixon mod Hubert H. Humphrey og vandt.

24. november – John F. Kennedys formodede drabsmand Lee Harvey Oswald dræbes af Jack Ruby under en live-TV transmission i Dallas, Texas.

Lee Harvey Oswald (18. oktober 1939 – 24. november 1963) var ifølge flere offentlige undersøgelser, den snigskytte, der myrdede præsidenten John F. Kennedy, den 22. november 1963 i Dallas.

Han blev født i New Orleans i Louisiana den 18. oktober 1939, og var det yngste barn af en søskendeflok på tre og boede med sin mor – faderen døde af et hjerteanfald, to måneder før han blev født. Oswald gik ud af skolen som 17-årig for at blive en del af marinekorpset. Under sin uddannelse blev han trænet i at håndtere skydevåben og fik en middelhøj til høj score i diverse tests for præcision. Hos marinekorpset fik han en uddannelse som radar-operatør og blev udstationeret ved flyvebasen El Toro i 1957. I oktober 1959 tog han til Sovjetunionen med planer om at desertere og blive sovjetisk statsborger. Her mødte han også Marina Nikolayevna Prusakova, som han forelskede sig i og senere hen giftede sig med.

Oswald endte dog med at blive træt af livet i Sovjetunionen. Kort efter parrets første datter blev født søgte de om lov til at immigrere til USA. I april 1963 forsøgte han at myrde den forhenværende generalmajor Edwin Walker med en riffel i dennes hjem. Mordforsøget skulle være på grund af Walkers meget offentlige antikommunistiske udtalelser – Oswald var nemlig selverklæret marxist, og brød sig ikke om Walker.

Den 22. november 1963 tog han på arbejde på Texas School Book Depository – en bygning med udsigt over den rute, som præsidenten tog senere på dagen. Efter at have affyret tre skud fra sjette etage af bygningen flygtede han. Under flugten dræbte han betjenten J. D. Tippit og gemte sig i biografen Texas Theatre, hvor han oprindeligt blev anholdt for mordet på Tippit. Oswald benægtede begge drab. Inden Oswald nåede at komme for retten, blev han to dage efter sin arrest skudt af natklubejeren Jack Ruby. Jack Ruby forklarede til politiet, at han ville spare John F. Kennedys enke, Jacqueline Kennedy Onassis, det ubehag det ville være at møde op i retten.

Der er et utal af konspirationsteorier, der mener, at Lee Harvey Oswald ikke handlede alene, og at Jack Ruby var blevet hyret til at lukke munden på ham, men alle officielle undersøgelser, der har kigget på mordet på John F. Kennedy, fastslår, at Lee Harvey Oswald var alene om attentatet.

12. december – Kenya bliver selvstændigt.

Biltrafikken stiger voldsomt i Københavnsområdet.

År. 1964

4. januar – Pave Paul 6. besøger som den første pave Israel.

6. januar – Fra det danske og det græske hof bliver det officielt meddelt, at brylluppet mellem prinsesse Anne-Marie og kronprins Konstantin finder sted til januar næste år.

11. januar – Den amerikanske militærkirurg Luther Terry offentliggør en rapport, som dokumenterer, at cigaretrykning er sundhedsskadeligt.

16. januar – Københavns Borgerrepræsentation vedtager et forbud mod rygning i hovedstadens sporvogne og busser i de tilfælde, hvor der ikke kan skærmes af for ikke-rygere.

16. januar – Sædelighedspolitiet rejser pornografisigtelse mod forlaget Thaning & Appel for at have udgivet den over 200 år gamle bog *Fanny Hill*

9. februar – The Beatles optræder for første gang på amerikansk TV, da gruppen deltager i det amerikanske TV-program *The Ed Sullivan Show*. Gruppens optræden ses af mere end 73 million seere og slår alle hidtidige seerrekorder

21. marts – Eurovision bliver holdt i Danmark, Tivolis koncertsal

4. april – De første 5 pladser på USA's single hitliste indtages af The Beatles.

24. april – Den lille havfrue har fået hovedet savet af i nattens løb.

Statuen har flere gange været udsat for hærværk, senest 11. september 2003, da ukendte gerningsmænd væltede hende ned fra sin sten, muligvis ved hjælp af sprængstof.

Havfruen mistede første gang sit hoved i 1964. Det var savet af, og hverken hovedet eller gerningsmændene til hærværket er fundet. Kunstneren Jørgen Nash påstod at kende forbryderen, men nægtede at afsløre identiteten. I 1997 beskrev han i sin erindringsbog *En havfruemorder krydser sit spor* at han havde smidt det afskårne hoved i Utterslev Mose.

Den 22. juli 1984 gik det ud over den arm, hun støtter sig med. Den blev savet af, men gerningsmændene meldte sig et par dage senere medbringende armen, der forholdsvis hurtigt kunne sættes på igen. Regningen til gerningsmændene var dog betydelig.

For anden gang i historien mistede havfruen hovedet i 1998. I løbet af natten havde ukendte gerningsmænd savet statuens hoved af med en nedstryger. De kontaktede pr. telefon freelancefotografen Michael Forsmark Poulsen tidligt på morgenen, og han informerede politiet efter at have taget billeder af statuen. De følgende dage gik historien verden rundt på alverdens tv-stationer og aviser. Tre dage senere blev statuens hoved fundet, da gerningsmændene igen kontaktede fotografen, som tjente omkring 100.000 kr. på sine billeder af Den lille Havfrue med det manglende hoved. Michael Forsmark Poulsen blev anholdt og sigtet for selv at have øvet hærværket, men blev to uger senere atter løsladt. Først i november 1998 blev sigtelserne mod ham og to andre dog opgivet.

26. april – Tanzania dannes ved en samling af Tanganyika og Zanzibar.

4. juni - Den britiske popgruppe The Beatles spiller to koncerter i KB Hallen i København.

1. juli - Tyskland afholder præsidentvalg.

20. august – Den syv-årige Mona forsvinder omkring Hvidkilde i den såkaldte Mona-sag.

Mona-sagen er en dansk drabssag, hvor den syv-årige Mona Rasmussen fra Hvidkilde på Fyn den 20. august 1964 forsvandt på vej til skole. Det lykkedes ikke at finde Mona med en 900 mand stor eftersøgning, og først omkring en måned senere blev liget fundet i en sø. En 38-årig mand blev idømt en livstidsdom. Sagen er to gange forsøgt genoptaget.^[1]

Mona Rasmussen boede i "Egehuset" nord for godset *Hvidkilde*. Torsdag den 20. august cyklede hun sydpå for at nå en skolebus der skulle gå fra Egense klokken 11:30 til skolen i Rantzausminde. Omkring 11:06 kom hun til Fåborg-Svendborg-landevejen. Hun kom over vejen og fortsatte ad en lille vej gennem Amalielyst-skoven. Hun nåede aldrig frem til bussen. Tre børn der havde været i skole om formiddagen var med tilbage i bussen, og de fandt Monas cykel i et buskads. To af børnene cyklede hjem til deres forældre og fortalte, at Mona ikke var ved bussen. Drengenes forældre begyndte straks en hurtig gennemgang af området, men da de ikke fandt hende, kontaktede de hendes forældre og lærerinde. Efter tre timer, da Mona stadig ikke var dukket op, kontaktede de politiet, der finkæmmede området, blandt andet Hvidkilde Sø, der ligger tæt ved. Næste dag fortsatte eftersøgningen, nu med hundepatruljer og helikopter. Lørdag den 22. august var eftersøgningsholdets størrelse på 900 mand. Det er en af de største eftersøgninger i Danmark.

Liget blev først fundet den 25. september, da en mand henvendte sig til politiet, efter at han havde set en bylt flyde på vandoverfladen i en sø. Det var i Nørresø, der lå cirka 20 kilometer fra, hvor man fandt Monas cykel. Liget lå i to papirsække, og undersøgelser viste, at hun havde været udsat for en sædelighedsforbrydelse og sandsynligvis var blevet kvalt.

Den dømte var en hovmester, der var gift og havde fire børn.

Den danske forsvarsadvokat Jørgen Jacobsen blev involveret i sagen efter tilskyndelse fra vennen Erik Nørsgaard, der havde dækket sagen som journalist for *Politiken*. De to rejste i august 1967 rundt på Sydfyn for at forske i nye spor.

Sagen er omtalt i bøgerne *Danske Kriminal­sager* og *Journalist på rettens vej*.^[5] Erik Nørgaards udgav desuden bogen *Hvem myrdede Mona* i 1972.

Mona-sagen blev også brugt om et røverisk overfald på den 60-årige Mona Egebjerg som førte til hendes død.

18. september – Den 18-årige prinsesse Anne-Marie vies i Athen til 23-årige kong Konstantin af Grækenland

20. september - Sverige afholder Riksdagsvalg til Rigsdagen.

26. september – Eksplosion på Valby Gasværk koster tre arbejdsmænd livet og blæser ruder ud helt op til fem kilometer væk fra gasværket. Efterfølgende er der rapporteret om katastrofelignende tilstande i både Vanløse, Vigerslev og Valby, hvor folk blev kastet rundt med møbler i stuerne og biler smadret af teglsten og murbrokker.

Regeringen Jens Otto Krag II

Regering:

Socialdemokratiet (A)

Hvornår:

26.09.1964 - 02.02.1968

Ændringer:

08.10.1964, 24.08.1965, 21.09.1966, 28.11.1966 og 01.10.1967.

Hvem:

Jens Otto Krag (A), Statsminister

Per Hækkerup (A), Udenrigsminister (til 28.11.1966)

Jens Otto Krag (A), Udenrigsminister (fra 28.11.1966 til 01.10.1967)

Hans Tabor (A), Udenrigsminister (fra 01.10.1967)

Poul Hansen (A), Finansminister (til 24.08.1965)

Henry Grünbaum (A), Finansminister (fra 24.08.1965)

Poul Hansen (A), Økonomiminister (til 08.10.1964)

Henry Grünbaum (A), Økonomiminister (fra 08.10.1964 til 24.08.1965)

Ivar Nørgaard (A), Økonomiminister (fra 24.08.1965, fra 01.10.1967 tillige minister for europæiske markedsanliggender)

Hans Hækkerup (A), Indenrigsminister

Kai Lindberg (A), Minister for offentlige arbejder (til 28.11.1966)

Svend Horn (A), Minister for offentlige arbejder (fra 28.11.1966)

Lars P. Jensen (A), Handelsminister (til 21.09.1966)

Tyge Dahlgaard (A), Handelsminister, minister for nordiske anliggender samt europæiske

anliggender (fra 21.09.1966 til 01.10.1967)

Ove Hansen (A), Handelsminister og minister for nordiske anliggender (fra 01.10.1967)

H. Larsen-Bjerre (A), Fiskeriminister (til 08.10.1964)

Jens Risgaard Knudsen (A), Fiskeriminister (fra 08.10.1964)

Kaj Bundvad (A), Socialminister

Carl P. Jensen (A), Minister for Grønland

Erling Dinesen (A), Arbejdsminister

Kaj Andresen (A), Boligminister

Victor Gram (A), Forsvarsminister

K. Axel Nielsen (A), Justitsminister

Chr. Thomsen (A), Landbrugsminister

K.B Andersen (A), Undervisningsminister

Bodil Koch (A), Kirkeminister (til 28.11.1966)

Orla Møller (A), Kirkeminister (fra 28.11.1966)

Hans Sølvhøj (A), Minister for kulturelle anliggender (til 28.11.1966)

Bodil Koch (A), Minister for kulturelle anliggender (fra 28.11.1966)

Camma Larsen-Ledet (A), Minister for familiens anliggender (fra 28.11.1966) *

Hans Sølvhøj (A), Minister uden portefølje (med henblik på udenrigspolitiske spørgsmål, navnlig forholdet til FN og NATO) (fra 28.11.1966 til 30.09.1967)

Regeringen Jens Otto Krag II

Regering:

Socialdemokratiet (A)

Hvornår:

26.09.1964 - 02.02.1968

Ændringer:

08.10.1964, 24.08.1965, 21.09.1966, 28.11.1966 og 01.10.1967.

Hvem:

Jens Otto Krag (A), Statsminister

Per Hækkerup (A), Udenrigsminister (til 28.11.1966)

Jens Otto Krag (A), Udenrigsminister (fra 28.11.1966 til 01.10.1967)

Hans Tabor (A), Udenrigsminister (fra 01.10.1967)

Poul Hansen (A), Finansminister (til 24.08.1965)

Henry Grünbaum (A), Finansminister (fra 24.08.1965)

Poul Hansen (A), Økonomiminister (til 08.10.1964)

Henry Grünbaum (A), Økonomiminister (fra 08.10.1964 til 24.08.1965)

Ivar Nørsgaard (A), Økonomiminister (fra 24.08.1965, fra 01.10.1967 tillige minister for europæiske markedsanliggender)

Hans Hækkerup (A), Indenrigsminister
Kai Lindberg (A), Minister for offentlige arbejder (til 28.11.1966)
Svend Horn (A), Minister for offentlige arbejder (fra 28.11.1966)
Lars P. Jensen (A), Handelsminister (til 21.09.1966)
Tyge Dahlgaard (A), Handelsminister, minister for nordiske anliggender samt europæiske anliggender (fra 21.09.1966 til 01.10.1967)
Ove Hansen (A), Handelsminister og minister for nordiske anliggender (fra 01.10.1967)
H. Larsen-Bjerre (A), Fiskeriminister (til 08.10.1964)
Jens Risgaard Knudsen (A), Fiskeriminister (fra 08.10.1964)
Kaj Bundvad (A), Socialminister
Carl P. Jensen (A), Minister for Grønland
Erling Dinesen (A), Arbejdsminister
Kaj Andresen (A), Boligminister
Victor Gram (A), Forsvarsminister
K. Axel Nielsen (A), Justitsminister
Chr. Thomsen (A), Landbrugsminister
K.B Andersen (A), Undervisningsminister
Bodil Koch (A), Kirkeminister (til 28.11.1966)
Orla Møller (A), Kirkeminister (fra 28.11.1966)
Hans Sølvhøj (A), Minister for kulturelle anliggender (til 28.11.1966)
Bodil Koch (A), Minister for kulturelle anliggender (fra 28.11.1966)
Camma Larsen-Ledet (A), Minister for familiens anliggender (fra 28.11.1966) *
Hans Sølvhøj (A), Minister uden portefølje (med henblik på udenrigspolitiske spørgsmål, navnlig forholdet til FN og NATO) (fra 28.11.1966 til 30.09.1967)

12. oktober For første gang sendes mere end ét menneske ud i rummet med samme rumfartøj, da Sovjetunionen opsender 3 kosmonauter på én gang med Voskhod 1

24. oktober – Zambia bliver selvstændigt.

16. oktober – Kina foretager sin første atomprøvesprængning

3. December - Stiftelsen af fodboldklubben Brøndbyernes IF

År. 1965

1. januar – Den palæstinensiske al Fatah organisation dannes.

1. januar – Som den første fodboldspiller nogensinde bliver engelske Stanley Matthews adlet.

2. januar – Fællesmarkedet nedsatte sine toldgrænser for indbyrdes samhandel med 10%. Tilsvarende sænkning blev foretaget for industrivarer i EFTA.
3. januar – Den danske opfinder Karl Krøyer hæver et sunket fragtskib i Kuwait ved at fylde det med polyesterkugler. Muligvis har han fået ideen fra et Anders And-blad.
20. januar – Lyndon B. Johnson indsættes som USA's præsident.
8. marts – Vietnamkrigen optrappes, da 3.500 amerikanske marineinfanterister ankommer til Sydvietnam som de første amerikanske kamptropper i krigen.
18. marts – Den sovjetiske kosmonaut Aleksej Leonov blev det første menneske, som foretager en rumvandring, da han i 12 minutter opholder sig udenfor rumfartøjet Voskhod 2.
20. marts – Konflikten mellem Indien og Pakistan om Kashmir fører til krigsudbrud af Den anden indisk-pakistanske krig.
25. marts – 25.000 borgerrettighedsaktivister med Martin Luther King i spidsen ankommer til Montgomery efter en march fra Selma i protest mod Alabamas myndigheder, der åbenlyst modsatte sig, at farvede borgere lod sig registrere som vælgere.
5. april – Ved den 37. Oscar-uddeling modtager My Fair Lady otte Oscars.
28. april – Den australske premierminister Robert Menzies bekendtgør, at Australien vil forøge antallet af tropper i Vietnam.
12. maj – 20 år efter 2. verdenskrigs afslutning etableres diplomatiske forbindelser mellem Vesttyskland og Israel.
1. juli – Danmark og Island indgår traktat om udlevering af islandske håndskrifter fra den Arnamagnæanske Samling.
14. juli- Den amerikanske rumsonde Mariner 4 flyver forbi Mars og tager de første nærbilleder af en anden planet.
25. juli – Bob Dylan forarges mange, da han på Newport festivalen spiller med elektrisk forstærkere.
9. august – Singapore udskilles fra Malaysia og bliver en selvstændig nation.
15. august – The Beatles indleder bandets første turne i USA med en koncert på Shea Stadium i New York City for mere end 60.000 tilskuere. Koncerten er den første koncert nogensinde på et større stadion.
18. september – 4 politibetjente nedskydes på Amager af en flygtende biltyv, Palle Sørensen, der kort efter anholdes. Han idømmes livsvarigt fængsel, hvoraf han afsøner godt 33 år, inden han benådes. Derefter fik det danske politi lov til at bære skydevåben.

Palle Mogens Fogde Sørensen (født 26. marts 1927 i København) er en dansk morder, der den 18. september 1965 dræbte fire politibetjente på Amager. Drabene skete i forbindelse med, at han blev stoppet af patruljevogne på vej hjem fra en indbrudsturné med sin kammerat Norman Lee Bune.

De to indbrudstveje blev først stoppet på Amager Strandvej ud for Kastrup Fort af en politibil fra Tårnby politistation, da de kom kørende i Palle Sørensens hvide Simca Versailles. Palle Sørensen, som havde en pistol i et skulderhylster, dræbte de to betjente i patruljevognen, og Norman Lee Bune stak af. Palle Sørensen fortsatte alene i sin bil og blev i Vermlandsgade indhentet af en politibil fra Københavns politi. De to betjente, som ikke kendte til de tidligere drab, blev ligeledes skudt af Palle Sørensen. Tre af betjente var 24 år og en 28 år. I forbindelse med drabene affyrede Palle Sørensen i alt 15 skud, hvoraf de 12 ramte ofrene. Efter en intensiv politieftersøgning meldte Palle Sørensen sig selv til politiet. Han blev anholdt og tilstod drabene i et grundlovsforhør den 21. september 1965, tre dage efter forbrydelsen. Den 18. marts 1966 blev han idømt fængsel på livstid.

Statsfængslet i Vridsløselille

Under afsoningen i Nyborg Statsfængsel og de mere end ti års isolationsfængsling i Vridsløselille Statsfængsel anmodede han gentagne gange om benådning. Det blev afslået.

Den 26. maj 1995 blev Palle Sørensen overført til fortsat afsoning i åbent fængsel i Sønder Omme og den 17. marts 1997 udstationeret til kriminalforsorgens pension i Lyng. Den 4. maj 1998 blev han, der nu var 71 år gammel, benådet efter at have siddet til afsoning i næsten 33 år. Han er dermed den person, som i nyere tid har afsonet den længste straf i Danmark. Straffeloven er senere ændret, så livstidsdomme fremover hvert år skal vurderes efter 12 års afsoning. Palle Sørensens sag indgik i både den offentlige debat og i Folketingets behandling af lovændringen.

Palle Sørensens far Rasmus arbejdede som natbetjent i Nysted.

Palle Sørensen lever som pensionist i Valby ved København.

5. december – Audouin Dollfus opdager Saturn-månen Janus.

År. 1966.

11. januar – Spædbarnet Tina, som har været forsvundet i næsten en måned, bliver fundet i god behold i Helsingør.

15. januar – *Århus Stiftstidende* udsender sit nummer 50.000 siden starten i 1794

30. september – Botswana bliver selvstændigt

22. november – Folketingsvalg i Danmark.

Folketingsvalg den 22. november 1966.

Partier	Partileder	Stemmer	Pct. af stemmetal	Mandater	+/-
<u>Socialdemokratiet (A)</u>	<u>Jens Otto Krag</u>	1.068.911	38,2	69	-7
<u>Venstre (D)</u>	<u>Poul Hartling</u>	539.027	19,3	35	-3
<u>Det Konservative Folkeparti (C)</u>	<u>Poul Sørensen</u>	522.028	18,7	34	-2
<u>Socialistisk Folkeparti (F)</u>	<u>Aksel Larsen</u>	304.437	10,9	20	+10
<u>Det Radikale Venstre (B)</u>	<u>Hilmar Baunsgaard</u>	203.858	7,3	13	+3
<u>Liberalt Centrum</u>		69.180	2,5	4	nyt
<u>De Uafhængige</u>		44.994	1,6	0	-5
<u>Danmarks Kommunistiske Parti (K)</u>	<u>Knud Jespersen</u>	21.553	0,8	0	–
<u>Danmarks Retsforbund (E)</u>		19.905	0,7	0	–
Valgdeltagelse		88,6%			
Kilde		<u>Folketinget.dk</u>			

– Forskellen af antal pladser i Folketinget i forhold til fordelingen ved forrige valg.

Før valget havde Jens Otto Krag udelukket et samarbejde med Socialistisk Folkeparti (SF) og sagde:

Man kan roligt udelukke enhver tanke om, at vi for at tilkøbe os støtte vil sælge indrømmelser til Socialistisk Folkeparti. Vi akkorderer ikke, og der bliver ingen handel med dette parti om adgangsbilletter til regeringen.

Men ved valget gik Socialdemokratiet tilbage, mens SF blev fordoblet og efter valget indgik Krag et samarbejde med SF. Da Ekstra Bladet senere interviewede Krag udtalte han de berømte ord:

Man har et standpunkt til man tager et nyt.— Jens Otto Krag

24. november – Virksunddæmningen indvies til biltrafik og færgetrafikken over Hjarbæk Fjord ophører.

18. december – Richard L. Walker opdager Saturn-månen Epimetheus.

År. 1967

Postnummersystemet indføres i Danmark.

2. januar – Ronald Reagan bliver guvernør i Californien.

21. april – Militærkup i Grækenland under ledelse af forbindelsesofficerer til CIA.

24. april – Den sovjetiske kosmonaut Vladimir Komarov omkommer, da han styrter til jorden med Sojuz 1.

3. juli – Den socialdemokratiske regering under Jens Otto Krag indfører moms i Danmark. Momsen er på 10%. Indførelsen af momsens vanskeliggør samarbejdet med SF i Det Røde Kabinet.

5. juni – Starten på Seksdageskrigen mellem Israel og Egypten, Jordan, Syrien og Irak.

10. juni – Kronprinsesse Margrethe 2. og Prins Henrik giftes i Holmens Kirke. Den 10. juni 1967 blev hun i Holmens Kirke gift med den franske diplomat *Henri-Marie-Jean André greve de Laborde de Monpezat*, der herefter fik titlen Prins Henrik og nu tituleres *Hans Kongelige Højhed Prins Henrik*

Margrethe fødte den 26. maj 1968 tronarvingen Frederik André Henrik Christian (Kronprins Frederik). Den 7. juni 1969 fulgte parrets anden søn Joachim Holger Waldemar Christian (Prins Joachim).

14. juni – København fejrer 800-års jubilæum

10. august To lyntog kolliderer ca 4 km øst for Odense station. Ved *Lyntogsulykken* omkom 11 personer og 17 blev alvorligt kvæstet.

Ved **lyntogsulykken** den 10. august 1967, kl. ca. 10.10, blev det standsede lyntog *Sydvestjyden* påkørt bagfra med 70-80 km/t af lyntog *Nordjyden*, bl.a. på grund af fejlfortolkning af meldinger. Ulykken skete ca. 4 km øst for Odense station på dæmningen øst for underføringen af Nyborgvej.

Ved påkørslen omkom 11 passagerer, 17 blev alvorligt kvæstet og 19 lettere kvæstet.

På grund af det standsede lyntog *Sydvestjyden* viste det foregående signal "stop" for lyntog *Nordjyden*.

Nordjydens lokomotivfører fik af fjernstyringscentralen i Odense telefonisk tilladelse til at passere signalet. Personalet i fjernstyringscentralen undlod at benytte den såkaldte togtidsskriver, der ville have afsløret, at årsagen til at signalet viste "stop", kunne være det holdende *Sydvestjyden*.

Lokomotivføreren på lyntog *Nordjyden* genoptog kørslen i overensstemmelse med tilladelsen. Hastigheden frem til næste signal måtte under sådanne omstændigheder – den gang – ikke overstige 30 km/t.

Da lokomotivføreren på god afstand kunne se næste signal vise to grønne lys ("kør igennem") satte han farten op. På grund af træer og en kurve kunne han imidlertid ikke se, at der før signalet holdt et andet tog – *Sydvestjyden* – og at signalet gjaldt for dette tog.

Kollisionen var så kraftig, at flere vogne blev trykket sammen, og mange af de dræbte og sårede måtte skæres fri af vognene. Togulykken betød også, at trafikken på hovedvej 1 ved Odense nærmest gik i stå flere dage i træk, da nysgerrige valfartede til ulykkesstedet.

I forbindelse med påkørslen gennemførte DSB sammen med politiet de jernbanesikkerhedsmæssige undersøgelser. Efter domsafsigelse i Odense Byret blev en kommissionsdomstol, med højesteretsdommer Henrik Tamm i spidsen, nedsat 17. maj 1969 for at klarlægge de nærmere omstændigheder og årsagerne til jernbaneulykken

3. september – Sverige indfører højrekørsel

4. oktober – Sultan Omar Ali Saifuddien af Brunei abdicerer frivilligt, og hans søn, Hassanal Bolkiah, bliver sultan den følgende dag.

3. december – Den sydafrikanske hjertekirurg Christian Barnard foretager verdens første hjertetransplantation

En **hertetransplantation** er et kirurgisk indgreb, hvor man erstatter patientens hjerte med et fra en anden patient. Indgrebet

vil typisk blive foretaget fordi det patientens eksisterende hjerte er for ineffektivt. Transplantationen udføres, når det vurderes, at det er patientens eneste mulighed for fortsat overlevelse.

Efter operationen, vil 80-90 % af patienterne være i live et år efter indgrebet. Overlever man det første år, er den gennemsnitlige levetid med det nye hjerte 12-13 år. Udgangspunktet er, at man regner med, at patienten vil være i stand til at leve 10-11 år med det nye hjerte. Når patienten bliver indstillet til en transplantation, vil denne typisk have udsigt til at leve i yderligere 1-2 år. Der er således tale om en væsentlig forbedring af livskvaliteten, idet mange vil blive symptomfrie og kunne arbejde igen.

Den første hjertetransplantation på et menneske blev udført 3. december 1967 af den sydafrikanske læge Christiaan Barnard. Patienten, der var 53 år på operationstidspunktet, overlevede desværre kun i 18 dage som følge af en lungebetændelse.

17. december – Udbrydere fra SF stifter Venstresocialisterne, VS.

18. december – Den engelske spion Kim Philby udnævnes til 'Sovjetunionens helt' i Moskva.

År. 1968

2. januar – Verdens anden vellykkede hjertetransplantation blev udført på tandlægen Philip Blaiberg; transplantationen blev udført af den sydafrikanske læge Christian Barnard. Patienten døde dog et halvt år efter.

5. januar – Alexander Dubcek blev generalsekretær for det tjekkoslovakiske kommunistparti.

11. januar – Sverige indfører moms.

13. januar – Arveprins Knuds søn, Ingolf, gifter sig borgerligt med isenkræmmer Terneys datter Inge fra Lyngby og mister dermed arveretten til den danske trone.

15. januar – Sovjetunionen opsender det bemandede Sojuz 5 luftfartøj.

15. januar – En orkanagtig storm over Danmark koster 9 mennesker livet.

21. januar – Et amerikansk B-52 Stratofortress bombyfly med 4 brintbomber styrter ned ved North Star Bay tæt på Thule Air Base i Grønland. Thuleulykken medfører omfattende debat i den efterfølgende Thule-sag.

Thuleulykken er betegnelsen for et flystyrt, der fandt sted den 21. januar 1968 i nærheden af Thule Air Base i Grønland. Det nedstyrtende fly var en amerikansk B-52 Stratofortress

bombemaskine med serienummeret 58-0188, der medførte 4 atombomber.

Flyet var på flyvning over Baffinbugten, som en del af programmet Operation Chrome Dome, da der udbrød brand i flyets kabine. Flyet søgte mod Thule Air Base for at foretage en nødlanding, men besætningen måtte opgive at nødlande på basen. Branden medførte, at flyets besætning måtte forlade flyet forinden dette kunne udføre en nødlanding. Seks besætningsmedlemmer havde katapultsæder og kom ud af flyet, men det syvende besætningsmedlem var ikke udstyret med katapultsæde, og omkom i forbindelse med forsøget på at komme ud af det nedstyrtende fly. Efter besætningen havde forladt flyet, fortsatte dette, indtil det styrtede ned på havisen ved North Star Bay.

Ved styrtet eksploderede brintbombernes indhold af konventionelt sprængstof, hvilket spredte flyvragets dele over et større område, ligesom brintbombernes indhold af radioaktivt materiale blev spredt uden dog at udløse en nuklear eksplosion. Den kraftige varmeudvikling ved eksplosionen og forbrændingen af flyets brændstof medførte, at havisen smeltede, og større mængder vragsdele sank ned på havets bund.

23. januar – Ved folketingsvalget mister regeringspartiet Socialdemokratiet 7 mandater.

Statsminister Jens Otto Krags regering går kort efter af, og afløses af en regering ledet af den radikale Hilmar Baunsgaard.

Regeringen Hilmar Baunsgaard

Regering:

Det Radikale Venstre (B), Det Konservative Folkeparti (C) og Venstre (V)

Hvornår:

02.02.1968 - 11.10.1971

Ændringer:

28.02.1968, 11.07.1969, 14.07.1970 og 17.03.1971.

Hvem:

Hilmar Baunsgaard (B), Statsminister

Poul Hartling (V), Udenrigsminister

Poul Møller (C), Finansminister (til 17.03.1971)

Erik Ninn-Hansen (C), Finansminister (fra 17.03.1971)

A.C. Normann (B), Fiskeriminister og minister for Grønland

K. Helveg Petersen (B), Minister for kulturelle anliggender og minister for teknisk samarbejde med udviklingslandene samt nedrustningsspørgsmål

Poul Sørensen (C), Indenrigsminister (til 29.06.1969)

H.C. Toft (C), Indenrigsminister (fra 11.07.1969)

Knud Thestrup (C), Justitsminister

Erik Ninn-Hansen (C), Forsvarsminister (til 17.03.1971)

Knud Østergaard (C), Forsvarsminister (fra 17.03.1971)

Peter Larsen (V), Landbrugsminister (til 7.7.1970)

Henry Christensen (V), Landbrugsminister (fra 14.07.1970)

Knud Thomsen (C), Handelsminister (minister for handel, håndværk, industri og søfart)

Ove Guldberg (V), Minister for offentlige arbejder

Aage Hastrup (C), Boligminister (fra 28.02.1968 tillige minister for statens lønnings- og pensionsvæsen)

Nathalie Lind (V), Socialminister

Helge Larsen (B), Undervisningsminister

Lauge Dahlgaard (B), Arbejdsminister

Poul Nyboe Andersen (V), Økonomiminister og minister for nordiske anliggender samt europæiske markedsanliggender

Arne Fog Pedersen (V), Kirkeminister

30. januar – 8. juni Nordvietnameserne foretager en lang række modangreb på de amerikanske styrker i Vietnam også kaldet Tet-offensiven.

16. marts – I Vietnamkrigen dræber amerikanske soldater mindst 347 civile i landsbyen My Lai i Vietnam.

4. april – Martin Luther King myrdes.

Det var en halvkølig forårsaften, da Martin Luther King, Jr. trådte ud på sin hotelbalkon i sydstatsbyen Memphis i Tennessee for at trække lidt frisk luft, hilse på folk neden for balkonen og nyde den cigaret, der skulle blive hans sidste.

Klokken 18 lød et brag fra et hus over for hotellet, og en kugle smadrede sig ind i halsen på den farvede borgerrettighedsforkæmper, så han styrtede omkuld.

En time senere blev Martin Luther King erklæret død, og 4. april 1968 blev mejslet ind i historien som dagen, der satte et voldsomt punktum for Martin Luther Kings fredelige kamp for at nedbryde grænserne mellem sorte og hvide i USA; en kamp, der fire år tidligere havde gjort ham til den yngste modtager af Nobels fredspris.

Maj – Langvarige studenteruroigheder i Frankrig får støtte fra arbejdere og tjenestemænd. Uroen får præsident Charles de Gaulle til at søge beskyttelse og støtte hos de franske hærenheder i Tyskland. Opstanden falder sammen, da de kommunistiske fagforeninger indgår et kompromis med regeringen.

31. Maj – Den danske skuespiller og entertainer Preben Uglebjerg bliver dræbt i en voldsom trafikulykke.

Han fik sin scenedebut som blot 15-årig i titelrollen i *Drengen Fritz* på Allé-Scenen i 1946, og dette gav ham blod på tanden til at søge lykken som skuespiller. Han gik på Det kongelige Teaters elevskole 1949-1951 og fik derefter enkelte roller på teatret. På grund af for få udfordringer forlod Uglebjerg Det kongelige Teater i 1953 og kom nu til at medvirke i en række musikforestillinger. Parallelt hermed blev han i 1950'erne en kendt sanger med pladeindspilninger som "Texas gule rose", "Volare", "Pigen fra Fyn" og "Bare det var mig". Han blev i 1956 hyret til at synge rock'n'roll og indspillede derefter sangen "Vi rokker os ikke", en fordanskning af Elvis Presleys "Heartbreak Hotel". "Vi rokker os ikke" regnes for at være den første danske rock'n'roll-indspilning.

Preben Uglebjerg var også kendt fra revyer og forskellige shows, og han optrådte i mange år i Glassalen i Tivoli. Han var ligeledes konferencier, når der kom udenlandske stjerner til Danmark som Mills Brothers, Marlene Dietrich og Josephine Baker. Han var desuden god ven med kollegaen Eartha Kitt og introducerede hendes shows i Danmark samt sang maskuline, fordanskede versioner af hendes største hits – som f.eks. "Kun én kuvert, tak James" og "Let's do it".

Uglebjerg var fra 1956-1966 gift med skuespillerinden Kate Mundt. Ægteskabet var barnløst. Herefter blev han gift med skuespillerinden Puk Schaufuss, som fødte ham en søn.^[1]

Uglebjerg omkom ved en trafikulykke på Helsingørmotorvejen ved Isterød på vej hjem til Hornbæk efter en forestilling i Tivoli-Varieteen, natten til den 31. maj 1968.

24. juni – Kronprins Frederik døbes i Holmens Kirke.

1. august – Hassanal Bolkiah bliver kronet som sultan af Brunei.

•

12. september – Den danske bokser Tom Bogs vinder sin første EM-titel, da han foran 12.000 tilskuere i Idrætsparken i København stopper letsværvægteren Lothar Stengel i 1. omgang.

Tom Frank Bogs (født 21. november 1944 på Christianshavn) var en dansk professionel bokser. Han boksede som professionel i årene fra 1964-1974 og opnåede en meget betydelig popularitet. Han var søn af Poul Bogs Larsen, der var dansk mester i kuglestød 1947-1950.

15. september - Sverige afholder Riksdagsvalg til Rigsdagen.

2. oktober – 200-300 studenter og civile bliver dræbt under urolighederne i Mexico den såkaldte Tlatelolco massakre.

År. 1969

1. januar – Et regulativ ved forsvaret bestemmer, at alle værnepligtige fremover skal tiltales med navn i stedet for nummer.

3. februar – Yassir Arafat bliver af Den palæstinensiske nationalkongres, udnævnt til leder af PLO.

17. marts – Golda Meir fra Milwaukee, Wisconsin, USA, vælges som Israels ministerpræsident. Hun bliver den anden folkevalgte kvindelige regeringschef.

6. maj – Limfjordstunnelen mellem Aalborg og Nørresundby åbnes for trafik. Begivenheden fejres med en hel festuge i de to nordjyske købstæder

Limfjordstunnelen er en 945m lang motorvejstunnel under Limfjorden på Nordjyske Motorvej, der forbinder motorvejen i det østlige Aalborg med motorvejen øst for Nørresundby. Den udgør dermed den ene ud af de i alt tre faste forbindelser der er mellem Vendsyssel og Himmerland. De to andre er Limfjordsbroen i det centrale Aalborg og Jernbanebroen over Limfjorden en smule vest for centrum. Tunnellen blev indviet 6. maj 1969 og rummer en 6-sporet motorvej, som er en del af E45. Det var den første vejstunnel i Danmark.

Tunnellen har flere gange haft problemer med indtrængende vand. Problemet blev allerede opdaget få år efter åbningen og skyldes, at den membran, der skal beskytte tunnelen mod Limfjordens vand, ikke holder tæt. I 1996-1997 var tunnelrørene på skift lukket for trafik for at udbedre skaderne på betonen og armeringen, der blev angrebet af rust.

25. maj – Statskup i Sudan.

28. juni – Stonewall Riots i New York City, der er blevet et symbol for de homoseksuelles kamp for frigørelse og ligeberettigelse.

20. juli – lander Apollo 11 på Månen.

21. juli – Neil Armstrong betræder som det første menneske Månens overflade. Se: *Månelanding*.

15. august – Woodstock festivalen åbner under sloganet "3 Days of Peace & Music".

28. september – Valg til Forbundsdagen i Tyskland.

14. oktober – Tage Erlander afgår som Sveriges statsminister og efterfølges af Olof Palme og regeringen Palme I.

21. oktober – Willy Brandt vælges till Vesttysklands forbundskansler

Willy Brandt (18. december 1913 i Lübeck – 8. oktober 1992 i Unkel) var en tysk politiker og fra 1969 til 1974 forbundskansler. Den tyske socialdemokrat modtog Nobels fredspris i 1971.

Han regnes stadig blandt de mest folkekære politikere i Tyskland til trods for, at nogle tyskere i samtiden også var skeptiske over for hans østpolitik, som førte til forhandlinger med det daværende Østtyskland, DDR. Denne politik fremhæves imidlertid i dag som det måske væsentligste stykke pionerarbejde i den tilnærmelse mellem Øst og Vest, som i 1989 førte til, at Berlinmuren faldt.

22. oktober – Forsvarets Efterretningstjenestes (FE) aflytningscentral under Københavns Universitet i Kejsergade afsløres.

12. december – Danmark frigiver billedpornografi som det første land i verden.

16. december – Dødsstraffen bliver afskaffet i Storbritannien.

År. 1970

1. januar – Kildeskatten indføres.

14. januar – Som den første danske forfatter får Klaus Rifbjerg Nordisk Råds Litteraturpris på 50.000 kr.

14. januar – Diana Ross optræder for sidste gang med sangsildene The Supremes.

15. januar – efter 32 måneders kamp for uafhængighed af Nigeria overgiver Biafra sig.

11. februar – John Lennon betaler en bøde på £1.344 for 96 personer som protesterede imod, at det sydafrikanske rugby hold spiller i Skotland.

11. februar – Japan bliver det fjerde land, som opsender en satellit i kredsløb om jorden.

1. marts – Rhodesia opnår fuld uafhængighed af den britiske krone og erklærer sig selv for en raceopdelt republik.

3. marts – Der afholdes kommunal- og amtsrådsvalg i Danmark. Valget skulle afgøre hvem så skulle ind i de nye kommunale byråd og amtsråd den 1. april hvor Kommunalreformen trådte i kraft.

19. marts – Lyngby-Broby IF etableres ved en sammenlægning af Broby Skytteforening og Lyngby Gymnastikforening.

31. marts – Explorer I vender tilbage til jorden efter 12 år i kredsløb.

1. april – Kommunalreformen reducerer antallet af kommuner i Danmark til 275, og antallet af amter til 14.

1. maj – amerikanske styrker invaderer Cambodia.

4. maj – fire studenter på Kent State University i Ohio dræbes af nationalgarden under en demonstration mod amerikansk invasion i Cambodia.

6. juli – Som en del af ungdomsoprøret, sad kulturpersonligheder på Kulturministeriets trappe og røg hash.

20. september - Sverige afholder Riksdagsvalg til Rigsdagen.

oktober – *Front de libération du Québec* (FLQ) kidnapper James Cross og myrder Pierre Laporte. Hermed opstår Quebec's Oktoberkrise.

12. oktober – Løjtnant William Calley stilles for en krigsret for massakren på 102 civile vietnamesere i landsbyen My Lai i 1968

21. oktober – Den nye Lillebæltsbro indvies. Indvielsen har for inden været omgivet af en mindre skandale, da minister for offentlige anliggender (trafikminister) Ove Guldberg ikke mente at kongen skulle stå for at klippe den røde snor over. Det ville trafikministeren selv gøre. Den folkelige reaktion var overvældende og Guldberg droppede planen. Lillebæltsbroen blev bygget på fem år og banede vejen for at hovedvej 1 blev til E66(E20) og samtidig kunne aflaste den gamle Lillebæltsbro.

18. december – Italien legaliserer skilsmisse.

År. 1971

Don't Make A Wave Committee skifter navn til Greenpeace.

Intel introducerer mikroprocessoren. 4004 chippen.

Den 26. tilføjelse til den amerikanske forfatning sænker stemmeretten til 18 år.

Ray Tomlinson sender det første e-mail mellem to computere.

Ray Tomlinson (23. april 1941 – 5. marts 2016) var en amerikansk programmør, opfinder af e-mail og brugen af snabel-a i email-adresser.

Ray Tomlinson var siden 1967 ansat som programmør hos firmaet BBN i Cambridge, Massachusetts i USA. BBN vandt i 1969 opgaven med at udvikle arpanet, forgængeren for Internet, og Tomlinson var én af programmørerne i projektet. I slutningen af 1971 arbejdede Tomlinson på to opgaver: SNDMSG (send message), et system der gjorde det muligt for brugere af samme computer at give beskeder til hinanden (en slags email på én computer), og CYPNET, et program til at flytte filer fra én computer til en anden.

Tomlinson fik den ide, at han kunne kombinere SNDMSG og CPYNET og derved gøre det muligt at sende beskeder til

brugere af andre computere. E-mail var født.

Da Tomlinson havde fundet på at sende e-mail mellem maskiner, måtte han finde på en måde at skrive en e-mail-adresse, hvor det fremgår, hvilken bruger og hvilken computer e-mail skal sendes til. Tomlinson fandt på at bruge snabel-a til formålet, som i Ray@BBN. Tomlinson hævder, at det tog ham 30-40 sekunder at vælge snabel-a. I dag, mere end 30 år senere, bruger millioner af mennesker Tomlinson notat

2. januar – 66 omkommer ved en sammenstyrtning under en fodboldkamp mellem Rangers F.C. og Celtic FC i Glasgow, Skotland.

11. januar – Sverige går over til et-kammersystem.

15. januar – Idi Amin vælter Milton Obote i et kup og overtager magten i Uganda.

General Idi Amin Dada Oumee (født *Idi Awo-Ongo Angoo* 17. maj 1928^[1] – 16. august 2003) var militær diktator i Uganda fra den 25. januar 1971 til den 13. april 1979.

Idi Amin blev født ind i Kakwa-stammen, nær Koboko i det vestlige Nile Arua-distrikt. Hans fødselsår er ikke kendt, da der ikke blev foretaget fødselsregistreringer (forskellige kilder nævner alt fra 1923 til 1928). Nogle kilder mener, at han selv holdt sin fødselsdag den 1. januar. Han blev opdraget af sin mor, som praktiserede hekseri, og Amin modtog så godt som ingen formel uddannelse.

Amin tog sit stammetilhørsforhold meget alvorligt og udførte under sit diktatur en lang række forfølgelseskampagner mod andre stammer i Uganda. Der menes at være udført tortur og mord på et sted mellem 100.000 og 500.000 personer i årene fra 1971–1978.

Idi Amin flygtede efter krigen mellem Uganda og Tanzania via Libyen, Iraq til Saudi Arabien hvor han senere døde.

15. januar – Officiel åbning af Aswan dæmningen ved Nilen af den ægyptiske præsident Sadat og den sovjetiske præsident Podgorny. Rusland havde taget sig af både finansiering og opførelse af dæmningen.

17. januar – Den amerikanske sanger Bing Crosby erklærer Danmark handelskrig i protest mod dansk laksefangst ved Grønland. Laksefangsten hindrer amerikanske lystfiskere i at få bid i USA's floder, mener han.

4. februar – Rolls Royce går konkurs og overtages af den britiske regering.

I 1904 fremstillede Henry Royce sin første bil og Charles Rolls solgte den. I 1906 slog de sig sammen i Roll-Royce og deres Silver Ghost blev årets bedste bil samme år.

De to fabrikanter opnåede hurtigt succes, og efter lanceringen af *Silver Ghost* modellen fra 1906 blev deres anseelse øget markant. Fremstilling af luksusbiler blev slået endeligt fast efter opkøbet af den skrantende konkurrent Bentley i 1931.

Dronning Margrethes fornemste køretøj er en *Rolls-Royce Silver Wraith*, årgang 1958, som fremdeles er den foretrukne model til officielle arrangementer. Bilen går populært under navnet *Store Krone*, opkaldt efter sin nummerplade forsynet med en enkelt stor krone.

I 1973 fraspaltes bil-divisionen fra moderselskabet og får navnet Rolls-Royce Motors.

Til Rolls-Royce 100 års jubilæum blev der lavet en konceptbil kaldet 100EX, året efter kom konceptet 101EX som blev vist først på Geneve Auto Show i 2006.

8. februar – Et nyt aktiemarked ved navn NASDAQ åbner i New York.

11. februar – USA, USSR og Storbritannien underskriver Seabed Treaty omfattende atomvåben.

13. februar – Med støtte fra amerikansk militær invaderer Sydvietnam nabostaten Laos.

15. februar – Storbritannien overgår til decimal møntfod.

25. marts – Den pakistanske hær indleder militæroperationer i Østpakistan for at knuse separatistbevægelsen, og indleder derved Bangladeshkrigen.

26. marts – Sheikh Mujibur Rahman erklærer Bangladesh uafhængigt af Pakistan.

28. marts – The Ed Sullivan Show vises for sidste gang på amerikansk tv.

3. maj – Antikrigsdemonstrationer forsøger at afbryde regeringen i Washington D.C.; politi og militær anholder op til 12.000 personer, hovedparten løslades senere.

11. maj – Den første danske olie hentes op fra Nordsøen, hvor Dansk Undergrunds Consortium fra den chartrede olieboreplatform "Britannia" tidligere på året havde fundet olie.

9. august – Indien underskriver en 20-årig freds- og samarbejdsstraktakt med Sovjetunionen.

28.-29. august – I Roskilde afholdes SOUND Festival med bl.a. Gasolin' og Burnin' Red Ivanhoe. Festivalen bliver en succes, og bliver siden til den årlige Roskilde Festival.

21. september Folketingsvalg i Danmark. Hilmar Baunsgaards regering mister samlet 10 mandater, og afløses kort efter af en regering ledet af Socialdemokratiets Jens Otto Krag.

Regeringen Jens Otto Krag III

Regering:

Socialdemokratiet (A)

Hvornår:

11.10.1971 til 05.10.1972

Hvem:

Jens Otto Krag (A), Statsminister
K.B Andersen (A), Udenrigsminister
Henry Grünbaum (A), Finansminister
Per Hækkerup (A), Økonomi- og budgetminister
Erling Dinesen (A), Arbejdsminister
K. Axel Nielsen (A), Justitsminister
Chr. Thomsen (A), Fiskeriminister
Ivar Nørgaard (A), Minister for udenrigsøkonomi, europæiske
markedsanliggender samt nordiske anliggender

Helge Nielsen (A), Boligminister

Egon Jensen (A), Indenrigsminister

Niels Matthiasen (A), Minister for kulturelle anliggender

Knud Hertling (u.p.), Minister for Grønland

Kjeld Olesen (A), Forsvarsminister

Jens Kampmann (A), Minister for offentlige arbejder og for forureningsbekæmpelse

Eva Gredal (A), Socialminister

Knud Heinesen (A), Undervisningsminister

Ib Frederiksen (A), Landbrugsminister

Dorte Bennedsen (A), Kirkeminister

Erling Jensen (A), Handelsminister (minister for handel, håndværk, industri og søfart)

25. oktober – FN optager kommunist-Kina.

5. november – eneste (mislykkede) forsøg på affyring af den europæiske løfteraket, Europa-2

3. december – Pakistan optrapper Bangladeshkrigen og indleder luftangreb på indiske flybaser, og indleder derved den tredje indisk-pakistanske krig.

16. december – Efter blot 13 dages krig mod Indien kapitulerer Pakistans hær i Østpakistan, og Pakistan anerkender Bangladeshs løsrivelse fra Pakistan.

22. december – Kurt Waldheim vælges til generalsekretær for FN efter U Thant.

År. 1972.

Den svenske statsminister Olof Palme sammenligner den amerikanske bombing af Nordvietnam med nazisternes massakrer. USA afbryder de diplomatiske forbindelser med Sverige.

Okinawa overgives til japansk kontrol igen fra USA.

Top-nazisten Martin Bormann's lig, bliver fundet i Vest-Berlin, 27 år efter hans selvmord. Efter Hitlers død i 1945 flygtede Bormann, men begik selvmord få dage efter

J.C. Hafele og *R.E. Keating* beviser, at det atomiske urs nøjagtighed afhænger af jordens rotation.

2. januar – Den amerikanske satellit Mariner 9, begynder at kortlægge planeten Mars.

6. januar – USA leverer den gamle ungarske kongekrone tilbage til Ungarn.

9. januar – Verdens største passagerskib, Queen Elizabeth, bryder i brand og synker i Hong Kongs havn. Skibet har senest været brugt som flydende universitet.

RMS *Queen Elizabeth* var et britisk oceanskib, opkaldt efter den engelske dronning.

Queen Elizabeth var det største passagerskib, der var søsat. Skibet var 314 meter langt og 82.998 bruttoregister-ton stort. Skibet løb af stablen i 1940 og blev brugt som troppetransportskib under 2. verdenskrig.

Under Cunard Line indgik det i regulær transatlantisk rutefart i 1946. I 1968 blev skibet taget ud af drift og solgt med henblik på at blive indrettet til universitet. Skibet blev dog ødelagt ved en brand i Hong Kongs havn den 9. januar 1972.

9. januar – Britiske minearbejdere går i strejke. Det er ikke sket siden 1926.

10. januar – Vest- og Østpakistan bliver efter en blodig borgerkrig til henholdsvis Pakistan og Bangladesh.

14. januar – Den danske kong Frederik 9. afgår ved døden.

Prins Frederik blev født den 11. marts 1899 på Sorgenfri Slot i Kongens Lyngby nord for København i sin oldefar Kong Christian 9.'s regeringstid. Hans far var Prins Christian af Danmark (den senere Christian 10.), ældste søn af Kronprins Frederik og Louise af Sverige (senere Kong Frederik 8. og Dronning Louise). Hans mor var Alexandrine af Mecklenburg-Schwerin, en datter af Storhertug Frederik Frans 3. af Mecklenburg-Schwerin og Storfyrstinde Anastasia Mikhailovna

af Rusland.

Han blev døbt på Sorgenfri Slot den 9. april 1899. Den unge prins havde 21 faddere, blandt dem hans oldefar Kong Christian 9., Kejser Nikolaj 2. af Rusland, Kong Georg 1. af Grækenland, Kong Oscar 2. af Sverige og Norge, hans bedstefar Kronprins Frederik af Danmark, Fyrsten af Wales (den senere Kong Edward 7. af Storbritannien) og hans onkel Storhertug Frederik Frans 4. af Mecklenburg-Schwerin.^[2]

Frederiks eneste bror, Prins Knud, blev født et år efter Frederik. De voksede op i forældrenes residens i Christian 8.'s Palæ på Amalienborg i København, på Sorgenfri Slot nord for hovedstaden og i forældrenes sommerresidens, Marselisborg Slot i Aarhus, der var blevet opført fra 1899 til 1902 som en folkegave til parret. I 1914 opførte Christian 10. endvidere villaen Klitgården ved Skagen.

15. januar – På Amalienborg udråber statsminister Jens Otto Krag kl. 15 den 31-årige tronfølger *Margrethe Alexandrine Thorhildur Ingrid* til Danmarks dronning – Dronning Margrethe den 2.

20. januar – Præsident Zulfikar Ali Bhutto erklærer, at Pakistan vil påbegynde et program for produktion af atomvåben.

22. januar – Statsminister Jens Otto Krag underskriver Danmarks Tiltrædelsestraktat til Det Jens Otto Krag (15. september 1914 i Randers – 22. juni 1978 i Skiveren^[1]) var en fremtrædende dansk, socialdemokratisk politiker og statsminister i flere perioder.

Han blev uddannet i økonomi og fik sin eksamen som cand.polit. fra Københavns Universitet i 1940. Derefter blev han sekretær i Valutacentralen og Direktoratet for Vareforsyning. Efter krigen blev han kontorchef i Arbejderbevægelsens Erhvervsråd.

Jens Otto Krag var gift med Eva Birgitta Tengroth fra 1950 til 1952. 1959 giftede han sig med skuespilleren Helle Virkner i Roquebrune-Cap-Martin. De fik to børn, Astrid Helene, kaldet *Søsser*, og Jens Christian, inden ægteskabet blev opløst i 1973. Uden for ægteskab fik han sønnen Peter Hansted (født 1956) med Lisbet Hansted.^[2]

Jens Otto Krag var en hovedkraft bag Socialdemokratiets efterkrigsprogram: *Fremtidens Danmark*.^[3]

Han afløste i 1962 Viggo Kampmann på statsministerposten, og han var til stadighed en ivrig tilhænger af en aktiv dansk Europapolitik.

Omkring 1964 gik der rygter om, at Jens Otto Krag skulle være ny nationalbankdirektør og dermed stå i spidsen for modernisering af Nationalbanken, som bl.a. skulle udmønte sig i flytningen til Arne Jacobsens nye glashus, som åbnede syv år senere i 1971. Krag var alligevel ikke interesseret i posten, som dermed gik til direktør Erik Hoffmeyer.

I 1966 fik Socialdemokratiet og Socialistisk Folkeparti for første gang flertal, og dannede "det røde kabinet", en socialdemokratisk mindretalsregering alene støttet af Socialistisk Folkeparti. Det var i denne forbindelse Krag blev kendt for udtrykket: *Man har et standpunkt, til man ta'r et nyt* – et citat hentet fra Ekstra Bladets interview med den genvalgte statsminister^[4]. Han havde inden valget i 1966 udtalt, at han aldrig ville danne regering alene med Socialistisk Folkepartis tilslutning.

Efter folkeafstemningen 2. oktober 1972 om tilslutningen til EU (det daværende EF) overraskede Krag næsten alt og alle ved dagen efter at gå af som statsminister. Vennen Erling Dinesen vidste dog om beslutningen i forvejen. Krag fortsatte frem til valget i 1973 som menigt folketingsmedlem. Efter sin afgang ved valget underviste Krag i politisk videnskab på Aarhus Universitet. I 1974 blev Krag leder for EF-Kommissionens delegation i USA. Bekendtskabet med det hektiske liv kombineret med det trøstesløse og skuffende arbejdsklima i Washington fik Krag til at droppe jobbet året efter. Han brugte herefter tiden til at revse danskerne, som i mellemtiden havde stemt modstanderen, skattenægteren og advokaten Mogens Glistrup ind i Folketinget. Danskerne (og dermed også hans gamle vælgere) blev indirekte kaldt for intolerante overfor de fremmede. Interviewet bragtes i Ekstra Bladet, som samtidig udstillede Krag som en ensom gammel mand hvis politiske idealer hører en svunden tid til. Det blev det sidste interview som Krag gav inden sin død to år senere.

De sidste år tilbragte han i sit elskede sommerhus i Skiveren, hvor han skrev og malede. Her døde han 22. juni 1978, og i rustvogn blev han kørt gennem Danmark til bisættelse i Folkets Hus på Vesterbro (det nuværende Vega) og begravelse på Vestre Kirkegård i København. Undervejs kørte rustvognen igennem fødebyen Randers, hvor folk stimlede sammen for at tage afsked.

Europæiske Fællesskab (EF). **Det Europæiske Fællesskab (EF)** var en overnational organisation, der ophørte med at eksistere den 1. december 2009.

EF blev oprettet ved Traktaten om Det Europæiske Økonomiske Fællesskab (EØF-traktaten) og var indtil Maastrichttraktatens vedtagelse ét af de tre europæiske fællesskaber. Efter traktatens vedtagelse kom EF til at udgøre en af de tre søjler i Den Europæiske Union. EF's traktatsgrundlag var Traktaten om Oprettelse af Det Europæiske Fællesskab (EF-traktaten), der er ændret ved Lissabontraktaten og i dag kendes som Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde (EUF-traktaten). Da Lissabontraktatens ikrafttrådte den 1. december 2009 ophørte EF med at eksistere og samtlige aktiviteter blev overført til Den Europæiske Union.

30. januar – Britisk militær dræber 13 mennesker ved en protest for borgerrettigheder til folket i Londonderry (*Bloody Sunday*).

8. februar – Fiskebækbroen ved Farum styrter sammen kort før planlagt indvielse.

Fiskebækbroen er to adskilte vejbroer, som fører Hillerødmotorvejen over Frederiksborgvej syd for Farum. Den lader desuden motorvejen passere Mølleåen i det smalle og sumpede område mellem Farum Sø og Furesø.

Fiskebækbroen blev bygget færdig i 1972, men den vestlige bro kollapsede 8. februar allerede før den blev taget i brug. Kollapset skyldtes sammenbrud i funderingen, idet betonen ved en fejl ikke blev komprimeret korrekt i bropillernes stålkappe. Entreprenørfirmaet C.T. Winkel, der lod arbejdet udføre på akkord, gik konkurs.

21. februar – 27. februar – Præsident Richard Nixon besøger det kommunistiske Kina i otte dage og mødes med Mao Zedong

2. marts – Pioneer 10 rumfartøjet letter fra jorden.

24. marts – I et forsøg på at fremme freden overtager Storbritannien direkte kontrol med Nordirland.

18. april – Roland Corporation grundlægges i Osaka.

23. april – Sporvognstrafiken nedlægges i København

15. maj – Guvernør George Wallace, Alabama bliver skudt af Arthur H. Bremer på et politisk møde i Laurel, Maryland.

!5. maj 1972. Lone Matthiesen, * 15. maj. 1972 i Holm. Hun blev gift med Jan Rasmussen, 20. maj 2000 i Brejninge Ærø, * 24 jul 1972 i Broballe (søn af Carl Rasmussen og Henriette Matthiesen).

Børn:

i. Laura Marie Sina Rasmussen, * 6 nov 2002 i Stevning.

15. juni – Ulrike Meinhof og Gerhard Müller fra Rote Armee Fraktion arresteres i Langenhagen i Vesttyskland.

17. juni – Watergate-indbruddet i Washington, DC. **Watergate-skandalen** refererer til en række begivenheder i årene fra 1972 til 1975, som fik deres navn fra det indbrud i hovedkvarteret for Demokraternes Nationalkomité, der befandt sig i Watergate-bygningskomplekset i Washington, D.C.. Indbrudstyvene viste sig at have forbindelse til CIA, til Komiteen for genvalg af præsidenten og til præsidentens nærmeste medarbejdere. Den daværende præsident Richard Nixon (republikaner), der efter to års stadigt stigende juridisk og politisk pres, med udgangspunkt i, at han havde modarbejdet sagens opklaring, nedlagde sit embede 9. august 1974, da han stod over for en rigsretssag. Nixon blev dermed den eneste amerikanske præsident, som har nedlagt sit embede.

29. juni – USA's højesteret meddeler at dødsstraffen er i modstrid med USA's forfatning.

12. august – De sidste amerikanske landtropper trækkes ud af Sydvietnam.

31. august – Bjørn Nørgaard o.a. kunstnere fra kunstnergruppen Den Eksperimenterende Kunstscole stifter Eks-skolens Trykkeri på Nørrebro

5. september – Elleve israelske atleter bliver skudt ved Sommer OL i München af otte medlemmer af en arabisk terrorist-gruppe; fem terrorister og en politimand bliver også slået ihjel.

Sommer-OL 1972 i München blev de mest triste Olympiske Lege nogensinde. Det israelske hold blev under legene angrebet af palæstinensiske terrorister og taget som gidsler. Dette kendes i dag som München-massakren. Mange foreslog at aflyse legene, men IOC valgte, hvilket Israel støttede, at fortsætte efter en dags udsættelse. Israel trak dog deres hold ud.

Afrikansk storpolitik havde stadig et greb om legene. Rhodesia havde sendt 30 øatleter til München, men de blev udelukket pga. landets apartheid-politik.

Bueskydning vendte tilbage til OL-programmet, og judo blev en permanent disciplin. Håndbold gjorde sin debut.

Mark Spitz var stjernen, da han vandt syv guldmedaljer i svømning. I de fire individuelle discipliner, han deltog i, slog han samtlige verdensrekorder. Han er den næst mest succesrige svømmer efter Michael Phelps.

Gymnasten Olga Korbut fra Sovjetunionen blev også en stjerne og en publikumsdarling, da hun vandt tre guldmedaljer og en sølvmedalje.

Til trods for, at Danmark stillede med et af de største hold nogensinde til et OL, blev det kun til én guldmedalje til Niels Fredborg i 1000 meter banecykling. Han kørte i tiden 1 min. 06,44 sek. og besejrede dermed australieren Daniel Clark (1:06,83) med blot 43 hundreddele. Tyskeren Jürgen Schütze fik bronze i 1:07,02.

25. september – Ved folkeafstemning i Norge stemmer befolkningen Nej til optagelse i EF.

2. oktober – Ved folkeafstemning stemmer et flertal (63.3%) for dansk indmeldelse i EF.

3. oktober – Statsminister Jens Otto Krag meddeler overraskende fra Folketingets talerstol, at han træder tilbage som statsminister. Regeringen fortsætter.

5. oktober – Socialdemokraten Anker Jørgensen overtager posten som Danmarks statsminister.

7. november – Richard Nixon besejrer George McGovern i det amerikanske valg. Nixon vinder i samtlige stater, bortset fra Massachusetts og District of Columbia.

11. december – Apollo 17 lander på månen. **Apollo 17** var den elvte bemandede mission i Apollo-programmet og den sjette – og sidste – månelanding. For første gang var der en videnskabsmand med, geologen Harrison Schmitt. Det var den første og eneste natlige affyring af Saturn V-raketten — efter sigende kunne man fra kontrolcenteret i Houston se udstødningsflammen fra raketten med det blotte øje, når den kort efter starten fra John F. Kennedy Space Center i Florida kom op over den østlige horisont set fra Houston.

Måne bilen fra Apollo 17

Landingsområdet var geologisk set meget varieret, og med en uddannet geolog på måneoverfladen var der mulighed for at indsamle mange forskellige prøver. Et af de spændende øjeblikke indtraf på den anden månevandring, hvor man stødte på orange månegrus. På Jorden fremkommer den orange farve sædvanligvis fra rust og er dermed et tegn på vand. Det viste sig dog, at den orange farve i månegruset skyldtes små farvede, vulkanske glasperler.

På den første køretur tabte Gene Cernan en hammer ned på den ene skærm på måne bilen. Den manglende skærm medførte, at der blev hvirvlet meget månestøv op, men skaden blev udbedret med en "improviseret" skærm lavet af fire plastlaminerede månekort, samlet med klisterbånd.

På vej tilbage mod Jorden gennemførte Ron Evans en rumvandring på 1 time, 5 minutter og 44 sekunder for at hente film ind fra servicemodul

År. 1973.

1. januar – Storbritannien, Irland, og Danmark tilslutter sig Det Europæiske Fællesskab.

15. januar – Golda Meir bliver som det første israelske statsoverhoved modtaget af paven.. **Golda Meir** (3. maj 1898 – 8. december 1978) (født: *Golda Mabovitz*) var en af statens Israels grundlæggere i 1948 og blev senere premierminister 1969-1974. Hun var den første kvindelige premierminister i Israel og den tredje i hele verden (de to foregående var

Sirimavo Bandaranaike i Sri Lanka og Indira Gandhi i Indien). Golda Meir (Meir betyder *at brænde med et klart skær*) blev født i Kijev i Rusland (det nuværende Ukraine) i 1898. På grund af stor fattigdom flyttede familien i 1906 til Milwaukee, Wisconsin, USA, hvor hun senere tog en læreruddannelse og i en periode arbejdede som folkeskolelærer. Hendes barndomserindringer om de russiske pogromer (jødeforfølgelser) påvirkede hende således, at hun blev zionist og socialist. Hun var medlem af Poalei Zion (Workers of Zion).

Golda Meir flyttede i 1921 sammen med sin mand til Israel. De bosatte sig i Kibbutz Merhavva(h) i Jezreeldalen (Yizreeldalen – Emeq Yizre'el) i det sydlige Galilæa. Hun blev involveret i politiske og sociale aktiviteter og flyttede i 1924 til Tel Aviv. Her fik hun en stilling i en fagforening under Histadrut (den jødiske faglige landsorganisation), havde efterfølgende forskellige lederposter, blev i 1928 hovedsekretær i kvindernes fagforening (Mo'ezet HaPo'alot), rejste meget i udlandet 1929 – 1930, og mellem 1932 og 1934 var hun udsending i USA, hvor hun arbejdede for den jødisk-amerikanske kvindeorganisation Pionerkvinder.

Da Golda Meir kom tilbage i 1934, trådte hun ind i hovedbestyrelsen (eksekutivkomitéen) for Histadrut og blev senere leder af den politiske afdeling. I 1940'erne var Golda Meir en af hovedpersonerne i de meget vanskelige forhandlinger med det engelske mandatstyre. På dette tidspunkt var mange af de jødiske ledere i engelsk fængsel. Fra 1946 til Israels oprettelse i maj 1948 var hun leder af den politiske afdeling i Jewish Agency, der havde direkte kontakter til det engelske mandatstyre. Golda Meir var en af de 24, der underskrev Israels uafhængighedserklæring – og den ene af to kvinder.

27. januar – USA's engagement i Vietnamkrigen ender med underskrivelsen af en fredstraktat.

11. februar – De første amerikanske krigsfanger fra Vietnamkrigen frigives.

29. marts – Den sidste amerikanske soldat forlader Vietnam.

1. april – 1 øre og 2 øre afskaffes som mønter i Danmark. Sidste mulighed for omveksling er 30. juni.

6. april – Pioneer 11 letter fra jorden

15. april – Verdens mindste registrerede hest var en hingst ved navn Little Pumpkin blev født. I 1975 målte han 35,5 cm. og vejede 9 kg.

1. juni – Den græske militærjunta nedlægger monarkiet og udråber en republik.

13. juni – Loven om fri abort i Danmark vedtages af Folketinget. Loven træder i kraft 1. oktober.

10. juli – Bahamas opnår uafhængighed inden for Commonwealth.

15. august – Det amerikanske bombardement af Cambodia slutter. Hermed ender 12 års krigshandlinger fra amerikansk side i Sydøstasien.

1. september – 35 mennesker omkommer efter pyromanbrand på Hotel Hafnia i København. Først i 1987 tilstår en evnesvag person at være gerningsmanden. **Hotel Hafnia** i Vester Voldgade 23 i København blev bygget i 1899 ved arkitekt Philip Smidth og udbrændte ved en katastrofal pyromanbrand 1.

september 1973. 35 mennesker omkom. Hotellet, der blev overtaget af naboen Hotel Kong Frederik, blev siden genopført frem til 1976 i let ændret skikkelse, bl.a. uden spir.

Pyromanen, der stod bag branden, Erik Solbakke Hansen blev fanget i 1986. Han blev taget under en pyromanbrand på Hillerød Station og tilstod senere at have startet branden på Hotel Hafnia. Han blev efterfølgende dømt til forvaring.

En konsekvens af branden var, at der blev indført skrapere brandregler, også for allerede eksisterende byggeri.

11. september – Chiles demokratisk valgte regering væltes ved et amerikansk støttet militærkup. Præsident Salvador Allende dør, og general Augusto Pinochet leder herefter en militærjunta som bevarer magten i Chile de næste 17 år.

15. september – Sveriges konge Gustav VI Adolf dør. Carl XVI Gustav bliver ny konge.

15./16. september – Den chilenske musiker, instruktør og aktivist Victor Jara henrettes på Estadio Chile efter flere dages tortur.

16. september - Sverige afholder Riksdagsvalg til Rigsdagen.

18. september – Vesttyskland, Østtyskland og Bahama-øerne optages i FN.

6. oktober – Den fjerde og største arabisk-israelske konflikt Yom Kippur-krigen begynder, da egyptiske og syriske styrker angriber Israel samtidig med, at jøderne markerer Yom Kippur.

10. oktober – Spiro T. Agnew træder tilbage som vicepræsident for USA. Efterfølgende tilstår han i den føderale retssal i Baltimore skatteunddragelse for et beløb på \$29.500 han modtog i 1967, mens han var guvernør for Maryland. Han får en bøde på \$10.000 og 3 års betinget fængsel.

17. oktober – De olieproducerende lande i OPEC indleder handelsembargo mod de vestlige lande, der støtter Israel under Yom Kippur-krigen, og udløser derved den første oliekrise.

11. november – Egypten og Israel underskriver en amerikansk inspireret våbenhvile.

December – Chile afbryder diplomatiske forbindelser med Sverige.

4 december – Der afholdes folketingsvalg i Danmark, hvor de etablerede partier oplever voldsom tilbagegang. Til gengæld stormer de nye partier Centrum-Demokraterne og Fremskridtspartiet ind i Folketinget i det, der siden er kaldt "Jordskredsvalget".

Undervisningspligten bliver udvidet fra 7 til 9 år.

Regering 1975

Regering:

Socialdemokratiet (A)

Hvornår:

13.02.1975 - 30.08.1978

Ændringer:

08.09.1976, 26.01.1977, 26.02.1977, 01.10.1977 og 01.07.1978.

Hvem:

Anker Jørgensen (A), Statsminister

K.B Andersen (A), Udenrigsminister (til 01.07.1978)

Anker Jørgensen (A), Udenrigsminister (fra 01.07.1978)

Knud Heinesen (A), Finansminister

Per Hækkerup, (A), Økonomiminister

Ivar Nørgaard (A), Minister for udenrigsøkonomi og for nordiske anliggender (til 26.02.1977)

Egon Jensen (A), Indenrigsminister

Svend Jakobsen (A), Minister for skatter og afgifter (til 26.02.1977)

Jens Kampmann (A), Minister for skatter og afgifter (fra 26.02.1977)

Erling Dinesen (A), Arbejdsminister (til 08.09.1976)

Erling Jensen (A), Arbejdsminister (fra 08.09.1976 til 01.10.1977)

Svend Auken (A), Arbejdsminister (fra 01.10.1977)

Orla Møller (A), Justitsminister (til 01.10.1977)

Erling Jensen (A), Justitsminister (fra 01.10.1977)

Orla Møller (A), Forsvarsminister (til 01.10.1977)

Poul Søgaard (A), Forsvarsminister (fra 01.10.1977)

Helge Nielsen (A), Boligminister (til 26.01.1977)

Svend Jakobsen (A), Boligminister (fra 26.01.1977 til 26.02.1977)

Ove Hove (A), Boligminister (fra 26.02.1977)
Helge Nielsen (A), Miljøminister (til 26.01.1977)
Svend Jakobsen (A), Miljøminister (fra 26.01.1977 til 26.02.1977)
Niels Matthiasen (A), Miljøminister (fra 26.02.1977)
Niels Matthiasen (A), Minister for offentlige arbejder (til 26.02.1977)
Kjeld Olesen (A), Minister for offentlige arbejder (fra 26.02.1977)
Niels Matthiasen (A), Minister for kulturelle anliggender
Eva Gredal (A), Socialminister
Erling Jensen (A), Handelsminister (til 08.09.1976)
Per Hækkerup (A), Handelsminister (fra 08.09.1976 til 26.02.1977)
Ivar Nørgaard (A), Handelsminister (fra 26.02.1977)
Ritt Bjerregaard (A), Undervisningsminister
Jørgen Peder Hansen (A), Kirkeminister og minister for Grønland
Poul Dalsager (A), Landbrugsminister
Poul Dalsager (A), Fiskeriminister (til 26.02.1977)
Svend Jakobsen (A), Fiskeriminister (fra 26.02.1977)
Lise Østergaard (A), Minister uden portefølje med særligt henblik på udenrigspolitiske spørgsmål (fra 26.02.1977)

År. 1976

Ebola

Ebola er en virussygdom med meget høj dødelighed, hvor op til 90 procent af de smittede kan dø. Epidemien i Vestafrika har dog vist sig at have en dødelighed på omkring 50 procent. Det første udbrud af ebola blev registreret i 1976, og sygdommen er dukket op med jævne mellemrum lige siden

Symptomer på ebola

Hvis man er smittet med ebola, kan der gå 2–21 dage, før man får symptomer, der kan minde om influenza: Høj feber, mathed, hovedpine, muskel- og mavesmerter. Siden følger der opkastninger, diarré, udslæt og lever- og nyresvigt, og til sidst i forløbet kan der opstå både indre og ydre blødninger. Ebola kaldes også for hæmoragisk feber, eller blødningsfeber.

Ebolavirus smitter fra menneske til menneske, men først når personen har symptomer. Virus overføres gennem kontakt med inficerede kropsvæsker. Det kan være spyt, blod, sæd, sved og opkast, og man smittes oftest ved direkte kontakt med en smittet person.

I perioderne mellem udbrud af sygdommen er mennesket ikke bærer af virus. Hvor virus gemmer sig mellem udbruddene er fortsat en gåde, men frugtflagermus er under mistanke for at være de naturlige bærere af virus.

Behandling af ebola

Der findes ingen forebyggende vacciner eller helbredende behandling, og op til 90 procent af de smittede under et udbrud dør. Udbruddet af ebola i Vestafrika har vist sig at have en dødelig på omkring 50 procent.

For at stoppe et ebolaudbrud er det nødvendigt at opspore og isolere patienter og mennesker, som har været i berøring med smittede. Ved at placere en smittet patient i en såkaldt isolationsenhed forhindrer man yderligere smitte. Her får patienterne støttende behandling for deres symptomer. Det kan være væske, hvis de har opkastninger eller diarré, smertestillende medicin og også mad, så man giver deres krop de bedste betingelser for selv at bekæmpe sygdommen.

Personalet er nødt til at bære isolationsdragter på grund af den meget høje smittefare, og det kan opleves som meget skræmmende at være indlagt og isoleret. Personalet forsøger bedst muligt at give patienterne menneskelig omsorg ved øjenkontakt, kropsberøring og samtale.

De, der overlever at være smittet med ebola, bliver immune over for sygdommen.

Sygdommens udbredelse

Ebola er opkaldt efter Ebola-floden i DR Congo, hvor det første udbrud af virus blev konstateret i 1976. Siden har der været en række epidemier i det centrale Afrika, alle inden for et bælte af ti breddegrader fra ækvator. I 2007 var der både et udbrud i DR Congo og et i Uganda.

I marts 2014 udbrød ebola for første gang i Vestafrika, hvor sygdommen ikke tidligere har været konstateret. Udbruddet begyndte i Guinea og har spredt sig til nabolandene Sierra Leone og Liberia, hvilket gør det til det største udbrud af ebola på nuværende tidspunkt.

Det gør Læger uden Grænser

Når der er udbrud af ebola, er en hurtig indsats altafgørende for at forhindre smittespredning. Det kræver særligt uddannet medicinsk personale, der kan håndtere situationen.

Først skal det bekræftes, at udbruddet rent faktisk er et ebolaudbrud, og det sker ved at undersøge den smittedes blod i et speciallaboratorium. Det er nødvendigt at være ekstremt forsigtig, når man tager blodprøver, for at undgå at læger og sygeplejersker bliver smittede. Herefter kommer identifikation og isolation af smittede eller potentielt smittede.

Vi er med til at opsætte isolationscentre, pleje og behandle smittede og lave oplysningskampagner blandt lokalbefolkningen om smitterisici. Vi underviser også det lokale sundhedspersonale i sikker omgang og pleje af de *smittede*.

Den spanske hær forlader Spansk Vestsahara. Saharaui-republikken (RASD) opstår. Marokko invaderer det tidligere Spansk Vestsahara.

1. januar – John N. Mitchell, H. R. Haldeman, John D. Ehrlichman erklæres skyldige i dækningen over Watergate og modtager en dom på fra 30 måneder til 8 års fængsel den 21. februar.

1. januar – Skuespilleren Charlie Chaplin bliver adlet. **Charles Spencer Chaplin** kendt som **Charlie Chaplin** (16. april 1889 – 25. december 1977) var britisk-amerikansk skuespiller, filminstruktør, manuskriptforfatter og komponist.

Det gængse historie hævder, at Charles Spencer Chaplin fødtes i London i en fattig familie med faderen Charles Spencer Chaplin Sr og moderen Hannah Hill. Den britiske efterretningstjeneste MI5 fandt dog i 1952, at der ikke fandtes officielle dokumenter om en Charles Spencer Chaplin i Storbritannien før 1920, og Chaplin kan i stedet være født i en sigøjnerlejr i Black Path Park i Smethwick ved Birmingham. Både Chaplin Sr. og Hannah Hill optrådte som music hall entertainere. Kort efter Charlies fødsel forlod faderen moderen Hannah og sønnerne Charlie og Sydney.

Charlies karriere indledtes i 1894, hvor han assisterede sin moder under en optræden. I 1896 måtte moderen opgive at passe sine to børn, som kom på et hjem for forældreløse. Fra 1907-1913 arbejdede Chaplin ved *Karno Pantomime Troupe* og deltog i turneer til USA og Canada. Her opdagedes han af produceren Mack Sennett, som tilbød ham en kontrakt med Keystone Film Company. Her indspillede han sin første film *Making a Living* (1914), hvori han spiller arbejdsløs. Hans næste film *Kid Auto Races at Venice* (1914) kom til at afgøre hans karriere. Her optræder han i hængerøvsbukser, et par sko, som er adskillige numre for store, en jakke, som til gengæld er flere numre for lille, en bowlerhat samt en moustache, der er trimmet til størrelsen af en tandbørste. Fra 1915 skrev, instruerede og producerede Chaplin selv sine film, samtidig med, at han selv spillede hovedrollen i filmene. Chaplin indspillede mere end 30 film ved Keystone, inden han flyttede til Essanay Films, hvor han indspillede 15 film, heriblandt den, som gav ham tilnavnet "the tramp" ("vagabonden"), hvor han spiller en helt, som forsøger at redde en kvinde i nød. Chaplins næste kontrakt med Mutual Film Corporation indbragte ham \$10.000 om ugen plus bonus. Her arbejdede han fra 1916-1917.

I 1918 oprettede Chaplin og hans broder deres eget studie i Los Angeles, og i 1919 dannede de sammen med Douglas Fairbanks, Mary Pickford m.fl. filmselskabet United Artists. I 1925 kom klassikeren *Guldfeber* og året efter *Cirkus*. I 1931 tog Chaplin tilbage til London til premieren på *City Lights*, og han vendte først tilbage til USA i 1932.

Hans næste film, *Moderne Tider* (1936) er en af hans største succeser, som måske kun overgås af *Diktatoren* (1940), som er en "ond" parodi på naziregimet i Tyskland. Chaplin spiller en dobbeltrolle som en jødisk barber, der har deltaget i første verdenskrig, og den onde Adenoid Hynkel, diktator af Tomania.

I 1952 kom hans nok bedst kendte talefilm *Rampelys*. Dette tidspunkt var netop højdepunktet for McCarthyismen, og Chaplin beskyldtes som mange andre af de amerikanske myndigheder for kommunist sympatier og blev smidt ud af landet. Derefter flyttede han til Schweiz. I denne periode

indspillede han *King in New York* (1957) og hans sidste film *Grevinden fra Hongkong* (1967) med Marlon Brando og Sophia Loren, hans eneste fiasko.

I 1975 blev Chaplin adlet af den engelske dronning for sine fortjenester. Han døde juledag 1977 i Vevey, Schweiz, og blev begravet på kirkegården i Corsier-sur-Vevey, Vaud, Schweiz. To måneder senere, den 3. marts 1978, blev hans lig stjålet fra kirkegården i et forsøg på at afpresse familien penge. Afpresningsforsøget mislykkedes, og røverne blev fanget. Liget blev fundet igen 11 uger senere nær Genevesøen.

7. januar – Phnom Penh falder i Vietnamkrigen.

9. januar Folketingsvalg i Danmark.

10. januar – 10 sømænd omkommer da den polske trawler *Brda* forliser i Hanstholm Havn.

11. februar – Margaret Thatcher vinder over Edward Heath i den interne dyst for lederskabet over det britiske konservative parti.

17. april – Pol Pot udnævner den "Demokratiske republik Kampuchea" i Cambodia og bliver dets premierminister (1975-1979).

30. april – Vietnamkrigen ender med kommunisternes overtagelse af Saigon. Syd-Vietnam overgiver sig betingelsesløst.

15. maj – Det amerikanske handelsskib *Mayaguez*, beslaglagt af cambodianske styrker, undsættes af amerikanske flåde- og marinetropper. 38 dør.

30. maj – ESA, den europæiske rumorganisation, oprettes

15. juli – Apollo og Sojuz rumskibene letter før det amerikansk-sovjetiske møde i rummet.

10. august – Under en periode med sommervarme og masser af solskin sættes der dansk rekord med 36,4° C målt nær Holstebro.

15. august – Bangladeshs præsident Sheikh Mujibur Rahman dræbes under et blodigt militærkup i Bangladesh

5. september – Præsident Gerald Ford overlever et attentat i Sacramento i Californien.

22. september – Præsident Gerald Ford overlever endnu et attentat. Attentatpersonen var igen en kvinde.

11. november – Angola opnår uafhængighed fra Portugal.

22. november – Gough Whitlam træder tilbage som premierminister i Australien.

22. november – Prins Juan Carlos udnævnes til konge af Spanien

25. november – Surinam opnår uafhængighed fra Holland.

28. november – Østtimor opnår uafhængighed fra Portugal.

7. december – Østtimor invaderes af Indonesien.

21. december – Terrorister stormer hotel i Wien, hvor OPEC holder møde, og tager 11 arabiske olieministre som gidsler. To vagtmænd omkommer under skudveksling

År. 1977.

I Australien sker landets værste jernbanekatastrofe i Granville nær Sydney. 83 mennesker omkommer.

En samling af arbejder af J.R.R. Tolkien, *The Silmarillion*, udgives efter hans død af hans søn Christopher Tolkien.

Den svenske musikgruppe ABBA overgår Beatles som gruppen med flest solgte plader. Det er svært at sige præcis, hvornår ABBA blev dannet, da det skete trinvis. Björn & Benny havde arbejdet musikalsk sammen siden 1967. I 1969-70 mødte de henholdsvis Agnetha og Anni-Frid, og de fire optrådte første gang sammen på tv i 1970 med en kort version af sangen *California, Here I Come*. ABBA blev dannet af Björn Ulvæus fra Hootenanny Singers og Benny Andersson fra Hep Stars. Björn & Benny skrev sange for Svenne & Lotta og Dorthe Kollo. Senere slog de sig sammen med pigerne Agnetha Fältskog og Anni-Frid

Lyngstad, og gruppen var dannet, dog under navnet Björn & Benny, Agnetha & Anni-Frid. Først da de fandt på et bedre navn til gruppen, fik de succes og det fik de ved Eurovision Song Contest 1974. ABBA blev nummer 1 med sangen *Waterloo*. ABBA var forbogstaverne til Agnetha Fältskog, Björn Ulvæus, Benny Andersson og Anni-Frid Lyngstad. Det blev starten på en succes, der kun er overgået af The Beatles.

Første studieoptagelse var i juni 1970, og sangen hed *Hej gamle man!*. Sangen blev skrevet og udgivet af Björn & Benny, mens Agnetha & Frida sang kor. Pigerne medvirken fremgik dog ikke som credits på singlen. De følgende år sang de fire backvocals på hinandens soloprojekter, hvilket kan høres på Björn & Bennys album *Lycka*, samt på Agnethas *När en vacker tanke blir en sång*.

Første sang og single med alle fire medlemmer krediteret var *People Need Love* fra 1972. Denne sang blev første gang sunget offentligt i programmet "Vi i 5-an" i svensk fjernsyn. Da Björn & Benny havde haft mindre hits i udlandet, var flere pladeselskaber villige til at udgive singlen. Den

blev bl.a. udgivet i Japan og Sydafrika. I USA blev den udgivet på Playboy Records, og faktisk blev nogle af gruppens tidlige sange brugt i Playboy's softcore pornofilm fra starten af 1970'erne! I 1971 blev Björn & Agnetha gift.

2060 Chiron, Den første af de ydre asteroider i solsystemet kendt under navnet Kentauerne opdages af Charles T. Kowal.

7. januar – I Tjekkoslaviet bliver forfatteren Vaclav Havel arresteret og fængslet for at stå bag Charta 77.

17. januar – For første gang i over 10 år eksekveres en dødsdom i USA, da dobbeltmorderen Gary Gilmore bliver skudt i statsfængslet i Utah.

17. januar – Forretningskæden Frellsens Kaffe beslutter at lukke sine 100 forretninger over hele landet som konsekvens af de stærkt stigende kaffepriser.

18. januar – Videnskabsmænd identificerer en tidligere ukendt bakterie som årsag til legionærsyge.

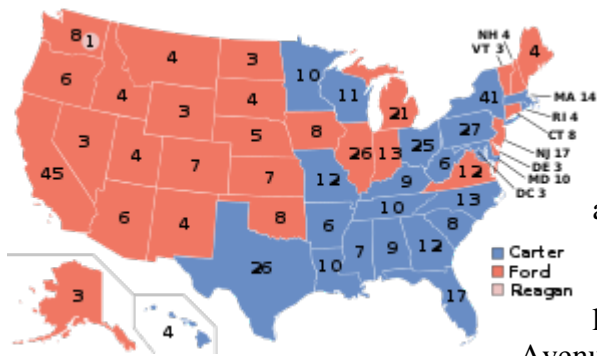
20. januar – Jimmy Carter efterfølger Gerald Ford som USA's præsident. Carter, hvis politiske erfaring begrænsede sig til en 4-års guvernørperiode i Georgia, blev overraskende demokraternes præsidentkandidat i 1976, på trods af, at mange mere erfarne og kendte politikere opstillede.

Allerede i 1974, mens han stadig virkede som guvernør, satte han sig som mål at blive valgt til præsidentembedet ved valget i 1976. Han og hustruen turnerede USA rundt, og han gik fra at være "Jimmy Who" til en seriøs præsidentkandidat.

Der var i USA en udbredt politikerlede efter årene med Watergate, og den religiøse Carters budskab om aldrig at lyve over for det amerikanske folk, blev vel modtaget.

Under kampen om at blive Demokraternes præsidentkandidat udmanøvrerede han bl.a. et så prominent navn som Ronald Reagans efterfølger som guvernør i Californien Jerry Brown, der ellers var gået ind i valgkampen med ene det formål at holde Carter ude pgr.a. dennes mangel på politisk erfaring. Carter slog også Edward Kennedy, Lloyd Bentsen, Hubert Humphrey og Sargent Shriver samt Adlai Stevenson III og 17 andre kandidater.^[1]

Modparten i valgkampen endte med at blive den siddende præsident Gerald Ford, der måtte igennem en hård kamp om præsidentnomineringen mod Californiens tidligere guvernør Ronald Reagan, inden han kunne tage kampen op mod Jimmy Carter. En kamp, der først endte ved Republikanernes partikonvent.

Valgresultatet 1976 (røde til Ford, blå til Carter)

Carter vandt præsidentvalget den første tirsdag i november 1976, efter en af de tætteste valgkampe i amerikansk historie. Allerede ved selve præsidentindsættelsen viste Carter den nye stil, da han og hustruen Rosalynn samt børnene forlod limousinen og gik til fods op ad Pennsylvania Avenue.

Dagen efter sin indsættelse opfyldte præsidenten et valglofte ved at benåde dem, der havde undgået krigstjeneste i Vietnam ved fx at rejse til udlandet.

Indenrigspolitisk markerede præsidenten, at det var sparetider. Han iførte sig en sweater og skruede ned for varmen i Det Hvide Hus. Desuden solgte han den præsidentielle yacht. Samme år standsede han B1-bombeflyprojektet, hvilket medførte vrede ikke mindst blandt de traditionelle koldkrigere.

Efterhånden viste det sig ganske svært for præsidenten at få lovgivning gennem USAs Kongres: Han var blevet valgt som et modspil til det etablerede Washington, men nu viste det sig, at han af netop denne grund havde svært ved at samle flertal for sine lovforslag. Det blev ikke lettere af, at hans stab for en stor dels vedkommende udgjordes af mennesker han havde kendt fra sin tid som guvernør i Georgia, og disse blev i pressen kendt som *The Georgia Mafia*.

21. januar – Præsident Jimmy Carter benåder militærnægtere fra Vietnamkrigen.

11. februar – En 20,2 kilo tung hummer fanges ved Nova Scotia.

15. februar Folketingsvalg i Danmark.

16. marts - Skoleelever, anført af LOE, demonstrerer i København og mange andre byer for flere timer til valgfag i folkeskolen.

27. marts – En kollision mellem KLM og PanAm Boeing 747 på Tenerife dræber 583.

23. maj – Videnskabsmænd bruger en laboratoriefremstillet bakterie til at fremstille insulin.

20. juni – USA's højesteret bekendtgør, at de enkelte stater ikke er forpligtede til at anvende Medicaid til at finansiere fremprovokerede aborter.

13. juli – Strømmen forsvinder fra New York, New York i mere end 25 timer med plyndring og uorden til følge.

22. juli – Den detroniserede kinesiske leder Deng Xiaoping kommer tilbage til magten, da "firebanden" udstødes af det kommunistiske parti.

4. august – Bombemanden fra Gladsaxe slår til for første gang og sprænger en telefonboks på Magle Torv i Søborg i luften. Hans terrorregime kommer til at vare i næsten 10 måneder, hvor han sprænger i alt 9 bomber i omegnen af København. Den første bombe blev sprængt i en telefonboks på Magle Torv i Søborg 4. august 1977 ved syvtiden om morgenen, da KTAS' inkassatrice *Asta Hansen* ville tømme boksen for mønter. Bomben udløstes ved snoretræk, da døren blev åbnet. Mønttelefonen kunne efter eksplosionen benyttes til at ringe til politiet. En uge efter blev yderligere en telefonboks sprængt, denne gang 11. august kl. 04:05 i Høje Gladsaxe, da *Arne Jensen* åbnede døren til telefonboksen. Arne Jensen havde 2005 stadig metalsplinter i kroppen efter eksplosionen og blev erklæret for 33% invalid.

Det medførte, at KTAS fjernede dørene fra alle telefonboksene i København (uden at nummerere dørene) en stor fejl^[Kilde mangler] – og var med til, at der kom helt nye typer af telefonbokse i København i de følgende år. Bombemanden var også anledning til, at Forsvaret indkøbte sin første bomberobot, Rullemarie.

13. oktober 1977 kl. ca. 01 anbragte bombemanden en bombe på indersiden af venstre fordør på en Opel Kadett, som ved hjælp af snoretræk ville detonere, når døren blev åbnet. En 14-årig pige, der åbnede døren, kunne dog mærke, at der var noget, der sad fast, og hentede sin far, og bomben blev ikke udløst.

Bombemanden anbragte også en bombe i en bybus linje 5, som ved eksplosion sårede en 77-årig dame i højre ben – og som medførte et stor fokus på glemte ting i busserne – mange busser blev standset og undersøgt af politi, hvis nogen havde glemt en taske.

Den mest opsigtsvækkende placering af en bombe var dog i en sandkasse på Enghavegård skole i Gladsaxe 11. november 1977. Bomben var begravet under sandet og forbundet til et stykke legetøj. Angiveligt blev bomben opdaget ved, at et barn løb rundt med en gul legetøjsbil, hvor rørbomben hang og dinglede i udlørsnoren. Da politiet ankom, sad skolens pedel oven på en stålhjelm med bomben under af frygt for, at andre børn skulle komme i nærheden. Bomben blev ikke udløst, fordi et 9V-batteri (som var mærket med et omvendt 7-tal) var faldet ud af konstruktionen i sandkassen.

I april 1978 blev en bombe i Lyngby Storcenter opdaget før eksplosion – denne gang udbygget med en campinggasflaske for at øge sprængkraften.

Bombemanden udsendte breve til politi og presse, hvor han bl.a. skrev "leve fascismen[!]" og underskrev sig med et omvendt 7-tal. Han truede med at udvide sin bombeterror. Det er dog tvivlsomt, hvorvidt det var reelle politiske motiver der lå bag.

Der blev undervejs i forløbet udsat en dusør på kr. 30.000.

Ved kommunisternes møde i Fælledparken 1. maj 1978 gik det galt for bombemanden; hans bombe eksploderede mellem hænderne på ham og han mistede tre en halv finger. Nu blev han pågrebet af politiet. Det vakte det en del opsigt, at politiet som en del af efterforskningen kunne få adgang til personfølsomme oplysninger hos bibliotekerne om, hvad han havde haft lånt.

16. marts 1979 blev bombemanden idømt fem års fængsel ved Østre Landsret. Ifølge retslægerne var han normal og velbegavet. I september 1981 blev han prøveløsladt. Efter sin løsladelse blev han uddannet som kemiingeniør, fik kone og to børn og kom ikke siden hen i konflikt med loven.

Allan Steen Kristensen døde som 38-årig i 1997 af et svagt hjerte – samme år som filmen *Det store flip* om bombemanden havde premiere.

C.V. Jørgensen er i sangen 'Senior & søn' på pladen 'Solgt til stanglakrids' (1979) blevet inspireret af bombemanden fra Gladsaxe.

Bombemanden boede hos sine forældre ved Emdrup Sø. De var travle isenkræmmere, og fulgte ikke med i, hvad sønnen lavede.

Født den 23. okt. Rene Matthiesen, søn af Peter Matthiesen og Henriette * Nicolaisen Damgade 26.

6. september (omtrent) – Steve Biko udsættes for kraftige skade i hovedet under politiets varetægt i Sydafrika.

7. september – Traktaten om Panamakanalen underskrives.

11. september – Den sidste "vilde" epidemi af kopper rapporteres i Somalia.

12. september – Steve Biko dør af sine kvæstelser.

21. september – Traktat til forhindring af spredning af atomvåben underskrives af 15 lande, inklusive USA og USSR.

År. 1978

På initiativ af snedker Lauritz L. Høi 1914 - afholdes 1. maj et møde på Dyvig kro. Det resulterer i oprettelsen af Holm Sogneforening.

Nationalmuseets *Claus Thykier* finder og udgraver resterne af Ole Rømers lille astronomiske observatorium – *Observatorium Tusculanum* – nær ved Vridsløsemagle.

1. januar – 213 omkommer, da en Boeing 747 eksploderer kort efter start fra Bombay i Indien.

2. januar – SF's avis, *Minavisen*, udkommer under sit nye navn *Socialistisk Dagblad*.

12. januar – Mere end 20 omkommer i den værste storm i Storbritannien i 25 år.

19. januar – Dommer William H. Webster udnævnes til direktør for FBI.

25. januar – Verdens ældste registrerede fuldblodshest ved navn Tango Duke døde. Den blev født i 1935, og blev således 42 år.

11. februar – Kina ophæver et forbud mod værker af Aristoteles, Shakespeare og Dickens.

15. februar – Rhodesias premierminister Ian D. Smith og tre sorte ledere bliver enige om overgangen til sort flertalsstyre.

7. marts – Der afholdes kommunal- og amtsrådsvalg i Danmark.

16. marts – Det amerikanske senat anerkender Panamakanalens neutralitetstraktat og stemmer ja til at overlade kontrollen med kanalen til Panama den 18. april 2000.

16. marts – Den tidligere italienske premierminister Aldo Moro bliver kidnappet af De røde brigader, som dræber fem bodyguards. Aldo Moro findes død den 9. maj.

1. maj – I Fælledparken i København fældes "Bombemanden" af sin egen bombe. Bombemanden viste sig at være en 19-årig gymnasieelev.

1. maj samledes 250 holmboer til et møde på Dyvig kro. Resultatet af dette møde blev stiftelsen af Holm sogneforening. I pressen kunne man læse bl. a. følgende overskrift: "En sogneforening skal være Holms ny livsforsikring".

17. maj – Cykellegenden Eddy Merckx stopper karrieren.

23. jun. 1978 starter Holm det Lokalhistorisk Arkiv.

Den nybagte bestyrelse som bestod af.

Laur. L Høi Formand

Anne Dot Hertel Næstformand

Johannes Gundersen Sekretær

Ruth Petersen Kasserer

Gerda Jessen

Hanne Jessen

Frede Rasmussen.

fik sin ilddåb

Noget af det første den nystiftede sogneforening i Holm foretog sig, var en trafiktælling. Fra 26. juni til 2. juli fra kl. 6:30 til kl. 22:00 registreredes 12.580 trafikanter heraf 2232 bløde trafikanter.

I maj udkom et blad med nyt fra sogneforeningen. Efter en konkurrence valgtes navnet til dette: "Holmboen" Det er her i februar 2011 udkommet med nr. 132 , 34 årgang .

3. juli havde Ellen og Christian Grau Møllegade 71 gulvbryllup

19. jul. Træskibs-stævne i Sønderborg

6. august – Pave Paul VI dør i en alder af 80. Den nye pave, Pave Johannes Paul 1., 65 år, dør uventet efter 24 dage i embedet den 28. september. Han efterfølges af kardinal Karol Wojtyla fra Polen med pavenavnet Johannes Paul II den 16. oktober.

Pave Paul VI (Latin: *Paulus PP. VI*), født **Giovanni Battista Enrico Antonio Maria Montini** (26. september 1897 – 6. august 1978) var pave

fra 1963 til sin død i 1978.

Paul VI blev pave midt i 2. Vatikankoncil og fik derfor en afgørende indflydelse på de store reformer, koncilet førte med sig. Som kardinal var han længe anset som den naturlige arvtager efter pave Johannes 23., som døde af kræft i 1963.

Paul VI er blandt andet kendt for sit konservative syn på prævention og seksualitet, særligt udtrykt i hans encyklika *Humanae vitae* fra 1968, hvori han tog skarpt afstand fra den nye p-pille.

Han var desuden den første pave, der indledte en egentlig, aktiv rejsevirkksomhed, som paverne siden også har lagt vægt på. Blandt andet mødtes Paul VI med ledere fra andre store kristne kirkesamfund, f.eks. ærkebiskoppen af Canterbury, Michael Ramsey (leder af den Anglikanske kirke), samt Patriarken af Konstantinopel, Athenagoras (leder af den græsk-ortodokse kirke).

I sin tid som pave udnævnte han en kardinaler på seks konsistorier fra 1965 til 1977.

Paul VI blev udsat for et attentatforsøg i Manilas lufthavn på Filippinerne i 1970, men slap uskadt fra dette. Han døde i 1978 i den pavelige sommerresidens af et hjerteslag.

I 1993 indledte pave Johannes Paul II en saligkårsproces for Paul VI, hvilket i sidste ende vil gøre ham til en af den katolske kirkes helgener.

12. aug. Havnefest i Dyvig.

17. september – Camp David fredsaftalen mellem Israel og Egypten underskrives.

19. september – Under en storm vælter den 16 meter høje Skarreklit i havet ud for Bulbjerg.

18. november – Præsten Jim Jones's trossamfund begår masseselv mord i Jonestown i Guyana

Jonestown (formelt "*Peoples Temple's Agricultural*

Project") var et geografisk afgrænset samfund, der byggede på kollektivistiske principper og var placeret i junglen i den nordvestlige del af Guyana i Sydamerika. Det var grundlagt af den amerikanske religiøse/politiske organisation Peoples Temple, der var ledet af Jim Jones. Jonestown blev verdenskendt, da 909 af samfundets medlemmer den 18. november 1978 døde ved hvad der er blevet omtalt som det største masseselv mord i moderne historie.

Det er omtvistet i hvilket omfang alle sektens medlemmer frivilligt begik selvmord. Af samme årsag omtales hændelsen i den engelske litteratur ofte som "murder/suicide" eller "mass deaths".

Medlemmerne af organisationen blev forgiftet ved indtagelse af cyanid. Ca. en tredjedel af de omkomne var børn, en tredjedel ældre og den sidste tredjedel voksne.

Dødsfaldene fulgte kort efter, at medlemmer af organisationens sikkerhedsstyrke havde dræbt 5 medlemmer af en delegation ledet af det amerikanske kongresmedlem Leo Ryan, der var taget til Jonestown for at undersøge forholdene der. Drabene skete på landingsbanen ved den nærliggende Port Kaituma mens delegationen var ved at gå om bord i de ventende fly.

Efter begivenhederne 18. november 1978 er bygningsresterne blevet plyndret, og en stor del af området udbrændte i 1980'erne og er ellers gået til som følge af vejrets hærgen, manglende vedligeholdelse m.v., og området er nu næsten helt blevet genopslugt af junglen.

27. november – PKK (Kurdistan Arbejderparti; kurdisk: Partiya Karkerên Kurdistanê) grundlægges officielt under ledelse af Abdullah Öcalan.

28. december – En kraftig og langvarig snestorm lammer det sydlige Danmark og DMI registrerer vindstød af stormstyrke ved Als fra øst.

Regering 1978.

Regering:

Socialdemokratiet (A) og Venstre (V)

Hvornår:

30.8.1978 - 26.10.1979

Ændringer:

22.12.1978, 5.1.1979 og 13.3.1979.

Hvem:

Anker Jørgensen (A), Statsminister

Henning Christophersen (V), Udenrigsminister

Knud Heinesen (A), Finansminister

Per Hækkerup (A), Minister uden portefølje med henblik på økonomisk samordning (til 13.3.1979)

Ivar Nørgaard (A), Miljøminister

Egon Jensen (A), Kirkeminister

Niels Matthiasen (A), Minister for kulturelle anliggender

Erling Jensen (A), Socialminister

Nathalie Lind (V), Justitsminister

Svend Jakobsen (A), Fiskeriminister

Jørgen Peder Hansen (A), Minister for Grønland

Ritt Bjerregaard (A), Undervisningsminister (til 22.12.1978)

Dorte Bennedsen (A), Undervisningsminister (fra 5.1.1979)

Lise Østergaard (A), Minister uden portefølje med særligt henblik på udenrigspolitiske spørgsmål

Anders Andersen (V), Økonomiminister og minister for skatter og afgifter

Niels Anker Kofoed (V), Landbrugsminister
Poul Søgaard (A), Forsvarsminister
Svend Auken (A), Arbejdsminister
Knud Enggaard (V), Indenrigsminister
Arne Christiansen (V), Handelsminister
Erling Olsen (A), Boligminister
Ivar Hansen (V), Minister for offentlige arbejder

År. 1979

Efterlønnen indføres i Danmark

Efterløn er en dansk velfærdsordning, der via overførselsindkomst giver mulighed for tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet 5 år før folkepensionsalderen nås. For de nuværende ældre er efterlønsalderen 60 år, men ifølge tilbagetrækningsreformen, som blev vedtaget ved lov den 21. december 2011 afkortes efterlønsperioden gradvis fra 5 til 3 år.

I dag er efterlønnen en blanding af en forsikringsordning og en universel velfærdsydelse; bl.a. kræves medlemskab af en arbejdsløshedskasse og indbetaling af efterlønsbidrag fra man er 30 år (dog overgangsordninger for alle født før 1. januar 1976), men efterlønsbidraget finansierer ikke efterlønnen fuldt ud. Hvis man fortryder sin tilmelding til efterlønsordningen, kan man melde sig ud og få tilbagebetalt de indbetalte efterlønsbidrag.

Pensionsopsparing modregnes med en procentsats uanset om den kommer til udbetaling i perioden med efterløn eller ej. Procentsatsen er pr. 31. december 2011 55%. Da der også betales skat, betyder det, at nettoværdien af efterlønnen marginalt blot er ca. 27% af den maksimale sats. Pr. 1. januar 2012 skærpes modregningen yderligere.^[1]

Efterlønnen beregnes ud fra den hidtidige indtægt og kan for 60-61 årige maksimalt udgøre 91% af højeste dagpengesats. Får man udstedt efterlønsbevis, og udskyder efterlønnen 2år, belønnes man ved at efterlønnen kan udgøre 100% af højeste dagpengesats. Desuden modregnes kun firmapensionsordninger og ikke private pensionsordninger, og der kan optjenes en ret til en skattefri præmie på ca. 12.000 kr. pr. kvartal^[2].

Betingelserne for at få efterløn i dag er, at man er rask og til rådighed for arbejdsmarkedet den dag, man fylder 60. Man skal altså kunne arbejde fulde 37 timer for at få efterlønnen på 181.000 kroner årligt. Ved senere tilbagetrækning er sygdom ikke længere diskvalificerende, hvis man har fået udstedt efterlønsbevis ved 60 år.

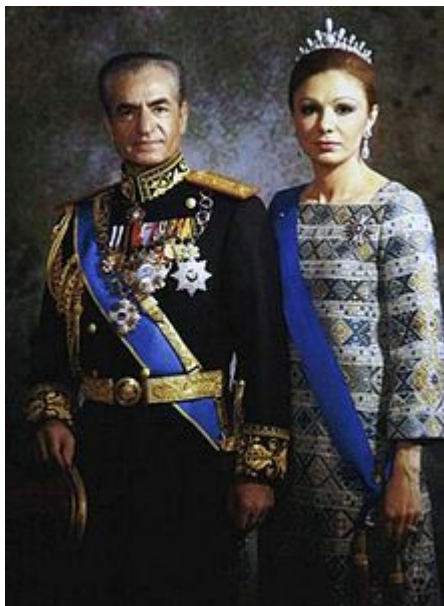
VisiCalc bliver det først regnearksprogram.

4. januar – Staten Ohio indgår forlig og betaler \$675,000 til familierne for de døde og sårede ved Kent State Universitets skyderiet.

7. januar – Vietnam og Vietnamstøttede cambodianske styrker annoncerer faldet af Phnom Penh, Cambodias hovedstad. Pol Pot-regimet kollapse efterfølgende.

12. januar – Det værste masse mord i Nordens kriminalhistorie bliver afsløret. En 18-årig hospitalsmedhjælper i Malmø, Sverige, bliver anholdt – mistænkt for at have taget livet af to patienter. Han tilstår imidlertid, at have dræbt 19 ældre patienter, hvilket siden bliver til 27 mord og 15 mordforsøg. Motivet var medlidenhed.

16. januar – Shahan forlader Iran efter et år med uroligheder.

Mohammad Reza Pahlavi (persisk: *مؤردمؤم مؤول مؤپ* *Moḥammad Reżā Pahlavī*; født 26. oktober 1919 i Teheran, død 27. juli 1980 i Kairo) var shahan af Iran og landets monark fra 16. september 1941 frem til den iranske revolution 11. februar 1979. Han var den anden monark af Pahlavi-dynastiet og den sidste Shah i det iranske monarki. 1951 blev Mohammed Mossadeq regeringschef og landets første demokratisk valgte leder. Han gennemførte samme år en lov om nationalisering af det britisk ejede Anglo-Persian Oil Company, hvilket førte til en konflikt med Storbritannien. I et samarbejde mellem shahan, kræfter i hæren og agenter fra CIA blev der i 1953 iværksat et kup mod statsministeren kaldet Operation Ajax, udført af den amerikanske efterretningstjeneste CIA og det britiske MI6 i samarbejde med borgerlige kræfter i Persien.

Kuppet så først ud til at mislykkes, og shahan forlod landet, men med hærens indgriben blev statsministeren afsat og erstattet af general Fazlollah Zahedi, og shahan kunne vende tilbage.^[3]

Efterfølgende etablerede shah Muhammed Reza sig som Irans reelle hersker. De to dominerende partier, det marxistisk inspirerede Tudeh og det mere liberale National Front blev nedbrudte. I 1957 blev den hemmelige politistyrke SAVAK grundlagt. Styrken blev frygtet for sin brug af tortur og sine henrettelser uden lov og dom. I 1979 blev den politiske uro til en **revolution**, der - sammen med en fremadskridende **kræft** - tvang shahan til at forlade Iran efter 37 års styre. Kort efter hans afrejse blev Iran omdannet til en såkaldt **islamisk republik**, det vil sige i realiteten et totalitært præstestyre under Khomeini, der afskaffede demokrati, ytringsfrihed og andre menneskerettigheder og systematisk forfulgte enhver, der forsøgte at forsvare disse rettigheder. Tusindvis af iranere måtte flygte fra diktaturet.

Først rejste shahan til Egypten, hvor han fik en varm velkomst af præsident Anwar el-Sadat. Muhammed Reza boede senere i Marokko, Bahamas og Mexico. Men hans kræftbegyndte at blive værre og krævede umiddelbar og sofistikeret behandling. Præsident Jimmy Carter tillod shahan at få et kortere ophold i USA for at få medicinsk behandling. Beslutningen var ekstremt upopulær i Iran, hvor det nye regime krævede, at han skulle vende tilbage til Iran for at blive stillet for retten og henrettet. Dette førte til gidselkrisen i Iran. Da shahens kræftbehandling var ovre, pressede den amerikanske regering, som var ivrig efter at undgå yderligere konfrontation med det nye diktatur, den tidligere monark til at forlade landet. Han forlod USA og boede en kort tid i Panama. Til sidst rejste han tilbage til Egypten, hvor han døde i Kairo den 27. juli 1980. Muhammed Reza Pahlavi blev begravet i moskéen ar-Rifai i Cairo, en moské med stor symbolsk værdi. De sidste kongelige herskere af to antikke imperier er gravlagt her, Muhammed Reza Shah Pahlavi af Iran og kong Farouk af Egypten.

1. februar – Irans religiøse overhoved ayatollah Khomeini vender tilbage til Iran efter mange års eksil i Paris, Frankrig. Millioner af iranere gav ham en stormende velkomst.

3. februar – Tommy Seebach vinder Dansk Melodi Grand Prix med sangen "Disco Tango".

7. februar – Top-nazisten Josef Mengele fra Auschwitz 1943-45 blev aldrig fanget efter krigen, trods en dusør på 3,4 mil. dollars død eller levende. I Auschwitz, var han læge og stod for morderne på flere 1000 jøder. Under en svømmetur i 1979 fik han pludselig hjertestop og døde på stedet.

11. februar – 43 millioner seere ser "Elvis!" på ABC.

11. februar – Ruhollah Khomeini overtager magten i Iran.

16. marts – Bombemanden fra Gladsaxe idømmes 5 års fængsel i Østre Landsret.

Bombemanden fra Gladsaxe var den 19-årige gymnasieelev **Allan Steen Kristensen** (1958 – 1997) fra Hellerup, som i 1977–78 anbragte ni rørbomber i København og omegn. Før han blev afsløret, var han i medierne kendt som *Det mystiske X* og *Det omvendte Syvtal*.

Bombemanden havde fabrikeret bomberne på baggrund af bl.a. instruktionsbøger fra modstandsbevægelsen under besættelsen.

Fem af de ni bomber nåede at sprænge. Fire kom til skade, heriblandt bombemanden selv, men ingen blev dræbt.

16. marts 1979 blev bombemanden idømt fem års fængsel ved Østre Landsret. Ifølge retslægerne var han normal og velbegavet. I september 1981 blev han prøveløsladt. Efter sin løsladelse blev han uddannet som kemiingeniør, fik kone og to børn og kom ikke siden hen i konflikt med loven.

Allan Steen Kristensen døde som 38-årig i 1997 af et svagt hjerte – samme år som filmen *Det store flip* om bombemanden havde premiere.

C.V. Jørgensen er i sangen 'Senior & søn' på pladen 'Solgt til stanglakrids' (1979) blevet inspireret af bombemanden fra Gladsaxe.

Bombemanden boede hos sine forældre ved Emdrup Sø. De var travle isenkræmmere, og fulgte ikke med i, hvad sønnen lavede

25. marts – Den første fuldt funktionsdygtige rumfærge Columbia leveres til Kennedy Space Center.

28. marts – Atomkraft-ulykke på Tremileøen i Pennsylvania med radioaktivt udslip.

1. april – Danmarks Statistik afslører, at der er ca. 60.000 flere kvinder end mænd i Danmark.

12. april – Idi Amin flygter fra Uganda. **General Idi Amin Dada Oumee** (født *Idi Awo-Ongo Angoo* 17. maj 1928 – 16. august 2003) var militær diktator i Uganda fra den 25. januar 1971 til den 13. april 1979.

Idi Amin blev født ind i Kakwa-stammen, nær Koboko i det vestlige Nile Arua-distrikt. Hans fødselsår er ikke kendt, da der ikke blev foretaget fødselsregistreringer (forskellige kilder nævner alt fra 1923 til 1928). Nogle kilder mener, at han selv holdt sin fødselsdag den 1. januar. Han blev opdraget af sin mor, som praktiserede hekseri, og Amin modtog så godt som ingen formel uddannelse.

Amin tog sit stammetilhørsforhold meget alvorligt og udførte under sit diktatur en lang række forfølgelseskampagner mod andre stammer i Uganda. Der menes at være udført tortur og mord på et sted mellem 100.000 og 500.000 personer i årene fra 1971–1978.

1. maj – Grønland får hjemmestyre.

4. maj – De konservative vinder det britiske valg; Margaret Thatcher bliver ny premierminister.

4. juni – Joe Clark bliver den yngste premierminister i Canada.

14. juni – Jimmy Carter og Brezhnev underskriver SALT II aftalen.

17. juli – Nicaraguas præsident general Anastasio Somoza Debayle træder tilbage og flygter til Miami; sandinisterne overtager regeringsmagten den 19. juli.

1. september – Rumsonden Pioneer 11 tager de første billeder af planeten Saturns ringe.

11. oktober – Fidel Castro, taler for første gang i 19 år for FN's generalforsamling.

23. oktober Folketingsvalg i Danmark.

Regering.1979

Socialdemokratiet (A)

Hvornår:

26.10.1979 - 30.12.1981

Ændringer:

28.02.1980, 20.01.1981 og 15.10.1981.

Hvem:

Anker Jørgensen (A), Statsminister

Kjeld Olesen (A), Udenrigsminister

Svend Jakobsen (A), Finansminister

Ivar Nørgaard (A), Økonomiminister

Ivar Nørgaard (A), Miljøminister (til 28.02.1980)

Erik Holst (A), Miljøminister (fra 28.02.1980)

Niels Matthiasen (A), Minister for kulturelle anliggender (til sin død 16.02.1980)

Lise Østergaard (A), Minister for kulturelle anliggender (fra 28.02.1980)

Erling Jensen (A), Industriminister

Jørgen Peder Hansen (A), Kirkeminister og minister for Grønland (til 20.01.1981)

Tove Lindbo Larsen (A), Kirkeminister og minister for Grønland (fra 20.01.1981)

Ritt Bjerregaard (A), Socialminister

Poul Dalsager (A), Landbrugsminister (til 20.01.1981)

Bjørn Westh (A), Landbrugsminister (fra 20.01.1981)

Poul Dalsager (A), Fiskeriminister (til 20.01.1981)

Karl Hjortnæs (A), Fiskeriminister (fra 20.01.1981)

Jens Risgaard Knudsen (A), Minister for offentlige arbejder (til 15.10.1981)

Knud Heinesen (A), Minister for offentlige arbejder (fra 15.10.1981)

Dorte Bennedsen (A), Undervisningsminister

Poul Søgaard (A), Forsvarsminister

Svend Auken (A), Arbejdsminister

Erling Olsen (A), Boligminister

Karl Hjortnæs (A), Minister for skatter og afgifter (til 20.01.1981)

Mogens Lykketoft (A), Minister for skatter og afgifter (fra 20.01.1981)

Poul Nielson (A), Energiminister

Henning Rasmussen (A), Indenrigsminister

Henning Rasmussen (A), Justitsminister (til 20.01.1981) Ole Espersen (A), Justitsminister (fra 20.01.1981)

Lise Østergaard (A), Minister uden portefølje med særligt henblik på udenrigspolitiske spørgsmål (til 28.02.1980)

Lise Østergaard (A), Minister for nordiske anliggender (fra 28.02.1980)

4. november – Iranske militante demonstranter overtager kontrollen med den amerikanske ambassade i Teheran. Der tages gidsler.

27. december – Sovjetunionen invaderer Afghanistan.

År. 1980

Krig udbræder mellem Iran og Irak.

Sovjetunionen invaderer Afghanistan.

9. januar – 63 shia-muslimer bliver halshugget i Saudi-Arabien for at have besat den store moské i Mekka (i november 1979).

15. januar – William Heinesen udråbes på sin 80-års dag, til æresborger i Thorshavn.

3. marts – Pierre Trudeau bliver premierminister for Canada.

30. april – Dronning Beatrix i Holland bestiger tronen.

18. maj – Vulkanudbrud på Saint Helens.

15. juli – Dansk Sojakagefabrik på Islands Brygge springer i luften.

5. september – Skt. Gotthardtunnelen, verdens på det tidspunkt længste vejttunnel, indvies i Schweiz. **Skt.**

Gotthardtunnelen under Skt. Gotthard-passet i Schweiz løber fra Göschenen i Kanton Uri mod nord til Airolo i Ticino mod syd. Den er 16,918 km lang og består af ét tunnelrør med en bredde på 7,8 meter og en højde på 4,5 meter, hvor al trafik afvikles med én vejbane i hver retning - uden autoværn imellem. 30 meter øst herfor løber en parallelt servicetunnel, der er forbundet med

hovedtunnellen af tværrør for hver 250 meter. Mellem de to tunnelrør er der et sikringsrum, hvorfra der er forbindelse med begge tunnelrør. Der kan være 50 mennesker i hvert sikringsrum.^[1]

Ved indvielsen 5. september 1980 var det den længste vejttunnel i verden. Først i år 2000 blev den overhalet af Lærdalstunnelen, en over 24 km lang tunnel i Norge. Pr. 2015 er det den tredjelængste i verden efter Lærdalstunnelen i Norge og Zhongnanshantunnelen i Kina, der er på 18 km.^[1]

Skt. Gotthardtunnelen udgør en del af Europavej E35.

4. november – Ronald Reagan besejrer Jimmy Carter og John B. Anderson i det amerikanske præsidentvalg. Stemmefordeling blev 50,8 procent til Ronald Reagan, 41,0 procent til Jimmy Carter og 6,6 procent til John B. Anderson.

År. 1981

Skolebiblioteket fjernes fra Holm skole.

? – ZX81 lanceres. Hermed indledes 80'ernes udvikling med hjemmecomputere.

1. januar – Grækenland optages i EU.

1. januar – Palau opnår selvstyre.

17. januar – Filippinernes præsident Ferdinand Marcos indfører undtagelsestilstand.

19. januar – USA og Iran underskriver en aftale om løsladelsen af 52 amerikanske gidsler efter 14 måneders fangenskab.

20. januar – Ronald Reagan afløser Jimmy Carter som amerikansk præsident. **Ronald Wilson Reagan** (6. februar 1911–5. juni 2004) var en amerikansk skuespiller, republikaner, statsmand, tidligere guvernør i Californien og USA's 40. præsident igennem to valgperioder fra 1981 til 1989. Inden han blev præsident, nåede Reagan at blive valgt til guvernør i Californien. Han vandt valget med over en million flere stemmer end sin modstander. Han tiltrådte guvernør-embedet den 2. januar 1967. En post han genvalgtes til i 1971 og holdt indtil 1975.

Han forsøgte at blive republikanernes præsidentkandidat i såvel 1968 som 1976, og dermed var tredje gang lykkens gang, da det lykkedes i 1980, og 5. november 1980 vandt han også præsidentvalget over den siddende præsident Jimmy Carter. Da han skulle genvælges i 1984, slog han demokraten Walter Mondale ved at hente 59% af de afgivne

stemmer. Reagan vandt dermed samtlige valgdistrikter (delstater) undtagen Minnesota og Washington D.C., dvs. også traditionelle demokratiske højborgesom Massachusettsog Washington (delstaten). Den store gruppe af traditionelt demokratiske vælgere, der støttede Reagan har lagt navn til udtrykket "Reagan democrats", der fortsat betegner demokratiske vælgere, der støtter traditionelle, amerikanske værdier og er kritiske over for de mere venstreorienterede dele af Det Demokratiske Parti.

Da Ronald Reagan blev indsat som præsident den 20. januar 1981, var han 69 år og 349 dage gammel, og dermed den næstældste som nogensinde er valgt til præsident i USA, kun overgået af Donald J. Trump, valgt i 2016 som 70-årig.

25. januar – Jiang Qing, Mao Zedongs enke, idømmes dødsstraf i Folkerepublikken Kina.

4. februar – Gro Harlem Brundtland bliver norsk statsminister.

11. februar – Polens premierminister Józef Pińkowski afløses af Wojciech Jaruzelski.

13. februar – Rupert Murdoch køber *The Times* og *The Sunday Times* for 12 millioner pund.

23. februar – Kupforsøg i Spanien; det mislykkes takket være kong Juan Carlos, og det spæde spanske demokrati bevares.

24. februar – Et jordskælv på 6,7 momentmagnitudo rammer Athen og omegn, og 16 mennesker omkommer, mens tusindvis såres, og adskillige bygninger ødelægges.

1. marts – Bobby Sands, medlem af IRA, påbegynder en sultestrejke i Long Kesh-fængslet i Storbritannien for at opnå status som politisk fange.

11. marts – Chiles militærdiktator Augusto Pinochet indsværges som præsident for en ny otteårsperiode.

30. marts – USAs præsident Ronald Reagan angribes af John Hinckley, Jr. og bliver ramt af et skud i brystet i Washington DC.

11. april – Et oprør i London-bydelen Brixton omfatter angreb på politiet med blandt andet petroleumbomber, og hundredvis såres.

12. april – Columbia 1-missionen, den første opsendelse af en rumfærge.

26. april – Første runde af præsidentvalget i Frankrig giver ingen af kandidaterne flertal. De to kandidater med de højeste stemmetal, Valéry Giscard d'Estaing og François Mitterrand, må ud i en ny valgrunde.

4. maj – European Law Students' Association grundlægges i Wien af jurastuderende fra Østrig, Ungarn, Polen og Vesttyskland.

10. maj – I anden runde af præsidentvalget i Frankrig vinder François Mitterrand over Valéry Giscard d'Estaing.

13. maj – Pave Johannes Paul 2. såres alvorligt af 5 skud ved et attentat på Peterspladsen i Rom. Attentatforsøget bliver udført af den tyrkiske terrorist Mehmet Ali Agca. Agca bliver siden idømt livsvarigt fængsel.

30. maj – Bangladeshs præsident Ziaur Rahman dræbes ved et attentat i Chittagong.

5. juni – De første tilfælde af det, der senere skal blive kendt som aids, rapporteres i Los Angeles fundet hos fem homoseksuelle mænd med svækkede immunforsvar.

6. juni – Ved en togulykke i Bihar i Indien omkommer omkring 800 mennesker.

10. juli – Mahathir bin Mohamad bliver den 4. premierminister i Malaysia.

17. juli – Israelske kampfly bomber boligkvarterer i Beirut, hvor PLO-kontorer befinder sig. 300 civile dræbes, og aktionen fordømmes over hele verden.

29. juli – Diana Spencer gifter sig med Charles Windsor. De er også kendt som Prinsesse Diana og Prins Charles. Diana Frances Spencer, kendt som lady Diana eller blot Lady Di (1. juli 1961 – 31. august 1997) var prinsesse af Wales, hvilket hun blev ved sit ægteskab med prins Charles. Hun var datter af John Spencer, 8. jarl Spencer og Frances Shand Kydd og blev født i Park House i Sandringham i Norfolk. Spencer-familien er en af de ældste engelske adelsfamilier og havde et tæt forhold til den engelske kongefamilie.

Prins Charles og Diana havde kendt hinanden i flere år, før de blev forlovet 24. februar 1980. Hendes store forlovelsesring til £30.000 bar en safir omgivet af 14 diamanter. Forlovelsesringen blev brugt igen i 2010, da Dianas ældste søn prins William, hertug af Cambridge blev forlovet med Kate Middleton. Diana blev gift med Prins Charles 29. juli 1981 i St. Paul's Cathedral i London.

Efter brylluppet fik Diana titlen Her Royal Highness Diana, Princess of Wales. I 1992 blev hun separeret fra Prins Charles, og parret blev skilt i 1996. Skilsmissen var problematisk, og parret inddrog medierne. Blandt andet gav Diana et stort tv-interview; hun fortalte om prins Charles' utroskab med Camilla Parker Bowles. Efter skilsmissen mistede Diana titlen som kongelig højhed og prinsesse af Wales. Hun blev tituleret Lady Di eller prinsesse Diana, selv om hun ikke officielt havde titlen.

Diana var verdens mest fotograferede person. Hun var en mediedarling, og det benyttede hun. Folket var vilde med hende, hun var folkets prinsesse. Hun fremstod som ægte og varm i modsætning til det engelske kongehus. Diana brugte medierne til at fremhæve offerrollen, og det blev belønnet med stor sympati i befolkningen. ^[Kilde mangler]

I deres ægteskab fik Charles og Diana to sønner:

- Prins William Arthur Philip Louis, hertug af Cambridge (født 21. juni 1982) gift med Catherine Elizabeth Middleton den 29. april 2011 i Westminster Abbey. Parret har en søn:
 - Prins George Alexander Louis af Cambridge (født 22. juli 2013)^[1]
- Prins Henry "Harry" Charles Albert David af Wales (født 15. september 1984)

1. august – MTV indleder udsendelse på kabel-tv i USA.

12. august – Den første IBM PC kommer på markedet i USA med 4,77 MHz Intel 8088-processor.

28. august – Sydafrikanske tropper invaderer Angola.

10. september – Efter en periode på Museum of Modern Art i New York flyttes Pablo Picassos *Guernica* til Madrid.

18. september – Den franske Nationalforsamling afskaffer dødsstraffen – og dermed guillotinen.

19. september – Simon og Garfunkel giver gratis koncert i Central Park i New York og opnår et publikum på skønsmæssigt omkring 500.000.

21. september – Belize opnår uafhængighed.

27. september – TGV'en indsættes på strækningen Paris-Lyon.

6. oktober – Egyptens præsident Anwar Sadat dræbes ved et angreb under en militærparade af soldater tilhørende den islamiske jihad-bevægelse.

14. oktober – Vicepræsident Hosni Mubarak indsættes som ny egyptisk præsident efter Anwar Sadats død.

21. oktober – Andreas Papandreu bliver premierminister i Grækenland.

27. oktober – Den atombevæbnede russiske ubåd W-137 går på grund i Karlskrona skærgård i Sverige og giver dermed det svenske forsvar oprejsning efter de i årevis har klaget over tilstedeværelsen af russiske ubåde i svensk territorialfarvand.

28. oktober – Bandet Metallica dannes
1. november – Antigua og Barbuda opnår selvstændighed fra Storbritannien.

17. november – Der afholdes kommunal- og amtsrådsvalg i Danmark.

23. november – Ronald Reagan underskriver et tophemmeligt direktiv, der tillader CIA at rekruttere Contras i Nicaragua som et led i det, der senere skal blive kendt som Iran-Contra-skandalen.

1. december – Et jugoslavisk DC-9-fly rammer et bjerg ved indflyvningen til lufthavnen i Ajaccio på Korsika, og 178 mennesker omkommer.

8. december – Folketingsvalg i Danmark.

Regering: 1981

Socialdemokratiet (A)

Hvornår:

30.12.1981 - 10.09.1982

Ændring:

27.04.1982.

Hvem:

Anker Jørgensen (A), Statsminister
Kjeld Olesen (A), Udenrigsminister
Knud Heinesen (A), Finansminister
Ivar Nørgaard (A), Økonomiminister

Erling Jensen (A), Industriminister

Dorte Bennedsen (A), Undervisningsminister

Lise Østergaard (A), Minister for kulturelle anliggender og minister for nordiske anliggender

Poul Søgaard (A), Forsvarsminister

Svend Auken (A), Arbejdsminister

Erling Olsen (A), Boligminister

Karl Hjortnæs (A), Fiskeriminister

Poul Nielson (A), Energiminister

Henning Rasmussen (A), Indenrigsminister

Erik Holst (A), Miljøminister

Ole Espersen (A), Justitsminister

Tove Lindbo Larsen (A), Kirkeminister og minister for Grønland

Bjørn Westh (A), Landbrugsminister
Mogens Lykketoft (A), Minister for skatter og afgifter
J.K. Hansen (A), Minister for offentlige arbejder
Bent Hansen (A), Socialminister (til 27.04.1982)
Bent Rold Andersen (A), Socialminister (fra 27.04.1982)

13. december – Wojciech Jaruzelski erklærer undtagelsestilstand i Polen for at undgå opløsning af det kommunistiske system.

År. 1982

Ny lov om navneforandring vedtages i Folketinget.

Med denne lov blev der skabt fuldstændig ligestilling mellem mænd og kvinder og mellem børn født i og udenfor ægteskab. Herefter blev det således hovedreglen, at både mand og kvinde beholdt eget slægtsnavn ved indgåelse af ægteskab; men begge kunne vælge at tage den andens slægtsnavn som giftenavn.

Det første computervirus, skrevet af den amerikanske programmør *Rich Skrenta*, er løs.

Januar Verdens mest solgte computer, Commodore 64 (verdens mest solgte computer) lanceret, hvorved hjemmecomputer revolutionen blev sat i gang.

5. januar – Den 17-årige gymnasieelev Curt Hansen fra Tinglev i Sønderjylland bliver junior europamester i skak.

8. januar – Der er kulderekord i Danmark, da der i Hørsted i Thy bliver målt det koldeste nogensinde, med 31,2 graders kulde.

13. januar – Et amerikansk indenrigsfly styrter ned i Potomac-floden i Washington D.C. 74 af de 79 om bord samt 4 på en bro over floden omkommer.

3. marts – Barbican Arts Centre åbner i London.

2. april – Falklandskrigen indledes med Argentinas invasion af Falklandsøerne. Krigen varer til 20. juni. **Falklandskrigen** var en uerklæret krig mellem Argentina og Storbritannien vedrørende Falklandsøerne. Kampene fandt sted mellem 2. april og 14. juni 1982. (benævnt *Guerra del Atlántico Sur* i Argentina). Trods et overraskelsesangreb af

argenterne generobrede briterne øerne og disse forblev i overensstemmelse med beboernes ønske under britisk overhøjhed. I Argentina medførte afslutningen af krigen militærjuntaens fald og genindførelsen af demokrati. I Storbritannien sikrede den militære sejr, at Margaret Thatcher blev genvalgt ved det ordinære valg i 1983. Ligeledes blev Royal Navy reddet fra de massive nedskæringer, der blev planlagt før krigen.

2. maj - Den britiske atomubåd HMS Conqueror sænker den argentinske krydser ARA General Belgrano med to torpedoer. 323 søfolk omkommer.

30. maj – Spanien bliver medlem af Nato.

6. juni – Israel invaderer Libanon.

12. juni – En demonstration mod atomvåben Central Park i New York City samler omkring 750.000 mennesker, herunder en række kendte musikere som Bruce Springsteen og James Taylor.

13. juni – Fahd bliver ny konge af Saudi-Arabien.

10. september – Poul Schlüter bliver leder af en borgerlig koalitionsregering.

12. august – Mexico meddeler, at landet er ude af stand til at betale sin udlandsgæld. Det giver anledning til en økonomisk krise i store dele af Latinamerika.

17. august – De første compact discs sættes til salg i Tyskland.

En **cd** (forkortelse af **Compact Disc**) er et optisk medie til lagring af musik, billeder, video og data.

Den blev først kendt som en lyd-cd, hvor den i løbet af få år erstattede grammofonpladen. Der kræves en cd-afspiller eller anden digitalafspiller som for eksempel en DVD-afspiller for at lytte til musikken, alternativt kan en ikke-kopibeskyttet cd afspilles på en pc med cd-drev.

En standard cd er 12 cm i diameter og kan have en varighed på op til 80 minutter for en 700MB disk. For at høre lyd fra en lyd-cd behøver man en cd-afspiller – som enten kan være en selvstændig enhed eller tilhører til en pc.

En video-cd (VCD) kan indeholde både lyd og billede i MPEG-1 formatet med en spilletid på 80 minutter. I en lidt forbedret udgave i MPEG-2-formatet kaldes den for superVCD eller SVCD.

Endelig kan den bruges til opbevaring af data, f.eks. tekster, programkode, billeder mv., og en sådan data-cd kan typisk rumme fra 650-700MB, der findes dog specialudgaver på helt op til 900MB eller 100 minutter hvis der indspilles en lyd-cd, dog understøttes denne størrelse ikke af ældre afspillere. Blandt de seneste udviklinger er XVID-, divX- eller MPEG-4-formatet, som er har en lige så god kvalitet som MPEG-2, men det er så effektivt, at en normal cd kan rumme fx 60 min. videoklip. Afløseren for cd'en er dvd'en.

Alle cd typer kan produceres ved hjælp af en cd-brænder, som efterhånden er standardudstyr på en pc. Det har givet anledning til problemer om ophavsretten. For at kompensere for den tilladte kopiering på blandt andet cd'er, er der nu indført et blankmedievederlag for tomme skiver. Vederlaget for blanke medier udgør pr. 1. oktober 2016 2,37 kr.^[1]

"

§ 40. Vederlaget udgør for 2003 pr. minut spilletid for analoge lydbånd 0,0563 kr. og for analoge videobånd 0,0784 kr.

Stk. 2. Vederlaget udgør for 2003 for digitale lydmedier 1,75 kr. pr. stk., for digitale billedmedier 9,41 kr. pr. stk. og for digitale hukommelseskort 4 kr. pr. stk.

Stk. 3. De i stk. 1 og 2 nævnte vederlag reguleres fra 2004 årligt med satsreguleringsprocenten, jf. lov om en satsreguleringsprocent.

"

Cd'en blev første gang omtalt i et dokument fra 1979. Sony og Phillips arbejdede her sammen om skabelsen af dette nye produkt, og projektet havde arbejdstitlen the "Red Book" og tog navn efter cover'et til den første cd.

Cd-skiven kom på markedet i 1982, og fik sin folkelige debut med albummet [Abba – The Visitors](#), som blev udgivet på LP den 30. november 1981.

Cd'en er stadig den dag i dag det mest benyttede playbackmedie til kommercielle audioindspilninger. De seneste år har cd'en dog tabt terræn til det stadig voksende Mp3-marked, som blev allemands eje i starten af 2000'erne.

Den blev først kendt som en lyd-cd, hvor den i løbet af få år erstattede grammofonpladen. Der kræves en cd-afspiller eller anden digitalafspiller som for eksempel en DVD-afspiller for at lytte til musikken, alternativt kan en ikke-kopibeskyttet cd afspilles på en pc med cd-drev.

En standard cd er 12 cm i diameter og kan have en varighed på op til 80 minutter for en 700MB disk. For at høre lyd fra en lyd-cd behøver man en cd-afspiller – som enten kan være en selvstændig enhed eller tilbehør til en pc.

En video-cd (VCD) kan indeholde både lyd og billede i MPEG-1 formatet med en spilletid på 80 minutter. I en lidt forbedret udgave i MPEG-2-formatet kaldes den for superVCD eller SVCD.

Endelig kan den bruges til opbevaring af data, f.eks. tekster, programkode, billeder mv., og en sådan data-cd kan typisk rumme fra 650-700MB, der findes dog specialudgaver på helt op til 900MB eller 100 minutter hvis der indspilles en lyd-cd, dog understøttes denne størrelse ikke af ældre afspillere. Blandt de seneste udviklinger er XVID-, divX- eller MPEG-4-formatet, som er har en lige så god kvalitet som MPEG-2, men det er så effektivt, at en normal cd kan rumme fx 60 min. videoklip. Afløseren for cd'en er dvd'en.

Alle cd-typer kan produceres ved hjælp af en cd-brænder, som efterhånden er standardudstyr på en pc. Det har givet anledning til problemer om ophavsretten. For at kompensere for den tilladte kopiering på blandt andet cd'er, er der nu indført et blankmedievederlag for tomme skiver. Vederlaget for blankemedier udgør i 2010 2,13 kr.^[1]

1. oktober – Helmut Kohl bliver ny vesttysk kansler. **Dr. Helmut Josef Michael Kohl** (født 3. april 1930) er en tysk politiker og statsmand, der var tysk kansler fra 1982 til 1998.

Som ung deltog Kohl i den sidste fase af 2. verdenskrig. Han meldte sig ind i det kristent-demokratiske parti, CDU, i 1947. Han blev dr.phil. i historie. Fra 1969 til 1976 var han ministerpræsident i delstaten Rheinland-Pfalz. Derefter blev han medlem af den tyske forbundsdag (Bundestag), hvor han blev leder af CDUs gruppe.

Den 1. oktober 1982 efterfulgte han Helmut Schmidt som tysk kansler efter en mistillidsafstemning, der gik imod Schmidt. Han var kansler, indtil Gerhard Schröder og SPD vandt en jordskredssejr den 27. oktober 1998. Dermed er han den længst siddende kansler siden Otto von Bismarck. Kohls største succes som politiker var at være med til at samle det delte Tyskland den 3. oktober 1990.

Den 5. juli 2001 begik hans hustru, Hannelore Kohl, i en alder af 68 år selvmord. Hun havde i mange år lidt af lysallergi.

Helmut Kohl var også leder af CDU fra 1973 til 1998.

8. oktober – Polen forbyder fagforeningen Solidaritet.

2. november – Den britiske tv-station, Channel 4, indleder sine udsendelser.

12. november – Jurij Andropov udpeges til ny generalsekretær for det sovjetiske kommunistparti efter Leonid Bresjnev's død to dage forinden.

14. november – Den polske Solidaritetsleder Lech Wałęsa løslades efter 11 måneders internering.

Folketinget.

Regering: 1982

Det Konservative Folkeparti (C), Venstre (V), Centrum Demokraterne (D) og Kristeligt Folkeparti (Q)

Hvornår:

10.09.1982 - 10.09.1987

Ændringer:

23.07.1984, 12.03.1986, 14.08.1986 og
01.09.1987.

Hvem:

Poul Schlüter (C), Statsminister
Henning Christophersen (V), Finansminister
(til 23.07.1984)
Palle Simonsen (C), Finansminister (fra

23.07.1984)

Uffe Ellemann-Jensen (V), Udenrigsminister

Erik Ninn-Hansen (C), Justitsminister

Anders Andersen (V), Økonomiminister

Niels Anker Kofoed (V), Landbrugsminister (til 12.03.1986)

Britta Schall Holberg (V), Landbrugsminister (fra 12.03.1986)

Knud Enggaard (V), Energiminister (til 12.03.1986)

Svend Erik Hovmand (V), Energiminister (fra 12.03.1986)

Ib Stetter (C), Industriminister (til 12.03.1986)

Nils Wilhjelm (C), Industriminister (fra 12.03.1986)

Palle Simonsen (C), Socialminister (til 23.07.1984)

Elsebeth Kock-Petersen (V), Socialminister (fra 23.07.1984 til 12.03.1986)

Mimi Jakobsen (D), Socialminister (fra 12.03.1986)

Christian Christensen (Q), Miljøminister og minister for nordiske anliggender

Bertel Haarder (V), Undervisningsminister

Arne Melchior (D), Minister for offentlige arbejder (til 14.08.1986)

Frode Nør Christensen (D), Minister for offentlige arbejder (fra 14.08.1986)

Henning Grove (C), Fiskeriminister (til 12.03.1986)

Lars P. Gammelgaard (C), Fiskeriminister (fra 12.03.1986)

Niels Bollmann (D), Boligminister (til 12.03.1986)

Thor Pedersen (V), Boligminister (fra 12.03.1986)

Grethe Fenger Møller (C), Arbejdsminister (til 12.03.1986)

Henning Dyremose (C), Arbejdsminister (fra 12.03.1986)

Mimi Jakobsen (D), Minister for kulturelle anliggender (til 12.03.1986)

Hans Peter Clausen (C), Minister for kulturelle anliggender (fra 12.03.1986)

Elsebeth Kock-Petersen (V), Kirkeminister (til 23.07.1984)

Mette Madsen (V), Kirkeminister (fra 23.07.1984)

Britta Schall Holberg (V), Indenrigsminister (til 12.03.1986)

Knud Enggaard (V), Indenrigsminister (fra 12.03.1986)

Isi Foighel (C), Minister for skatter og afgifter

Tom Høyem (D), Minister for Grønland (til 01.09.1987)

Mimi Jakobsen (D), Minister for Grønland (fra 01.09.1987)
Hans Engell (C), Forsvarsminister

År. 1983

Holm

Børnehaveklassen flyttes til Nordborg. (uden dispensation fra amtet)

Internet Domain Name System opfindes af Paul Mockapetris.

Demokratisk reformparti ved magten i Argentina.

Apple Lisa introduceres af Apple Computer i januar.

Hesselø-konflikten bryder ud. Sveriges statsminister Olof Palme mener, at Hesselø ifølge freden i Roskilde er svensk.

6. januar – Flere steder i Europa bliver der målt varmerecord for måneden. I Prag – er varmeste dag i 200 år 12,8 plusgrader. I Hamburg – varmeste dag i 117 år med 12,2 grader. I København – den varmeste dag siden 1938 med 11,4 grader.

11. januar – BZ'ere i Allotria-huset på Nørrebro i København snyder politiet, der med 400 betjente stormer huset – forberedt på kamp.

8. juli – Grøn Koncert afholdes for første gang på Løkken Stadion, i Løkken.

1. september - Sovjetunionens luftvåben nedskyder det civile sydkoreanske passagerfly KAL 007, som er kommet ud af kurs; alle 269 ombordværende dræbes ved nedskydningen.

25. oktober – USA invaderer Grenada.

2. november – NATO begynder Able Archer-øvelsen

År. 1984

virksomhed beliggende i Silicon Valley i byen

Apple Macintosh
introduceres af Apple
Computer i en Super
Bowl-reklame med billeder
fra George Orwells bog,
1984. **Apple Inc.**
(NASDAQ: AAPL)
(tidligere **Apple
Computer**) er en it-

Cupertino, Californien. Apple er grundlagt 1. april 1976. På Macworld-konferencen den 9. januar 2007 offentliggjorde Apple, at de fjerner "Computer" fra firmanavnet.

Det primære forretningsområde er IT-produkter som eksempelvis Macintosh-computeren, MP3-afspilleren iPod og mobiltelefonen iPhone.

Firmaet har ry for at være stærkt innovativt på sine kerneområder, ikke mindst i designet af hard- og software. Under ledelse af den britiskfødte designer Jonathan Ive har Apples designafdeling således designet iMac-, Powerbook- og iBook-computere, der alle er blandt de mange Appleprodukter, der har vundet designpriser. Flere Appleprodukter er endvidere udstillet på Museum of Modern Art i New York.

I årene efter 2001 har Apple blandt andet i kraft af den meget udbredte mp3-afspiller iPod opnået en bemærkelsesværdig eksponering af alle firmaets produkter, som langt overgår firmaets procentvise markedsandel på verdensmarkedet, der i starten af 2006 lå på omkring 6%. På andre områder er Apple dog førende. Således besidder iPod'en i 2006 en markedsandel på omkring 75%, ligesom at Apple via iTunes Music Store står for omtrent 85% af det globale salg af digital musik på nettet.

Mellem 1997 og 2011 blev Apple ledet af medstifteren Steve Jobs, der måtte forlade Apple i 1985 efter interne magtkampe i bestyrelsen. Steve Jobs vendte tilbage til Apple i 1996, efter Apple opkøbte IT-virksomheden NeXT, som Jobs havde stiftet kort efter sin afgang fra Apple i 1985. Den 24. august 2011 gav Jobs posten som leder til Tim Cook. Steve Jobs fortsatte som bestyrelsesformand, men den 5. oktober 2011 døde han af kræft.

3. januar – Under et voldsomt stormvejr i Danmark, forulykkede en Mærsk-helikopter under flyvning fra Esbjerg til en boreplatform i Gorm-feltet, og tre omkom.

4. januar – Under israelske angreb med mål i Baalbek i det østlige Libanon bliver cirka 100 dræbt og mindst 400 såret.

10. januar – Folketingsvalg i Danmark.

16. januar – Mogens Glistrup, som ellers er midt i afsoningen af en dom for groft skattesvig, tager plads i Folketinget, efter han er blevet genvalgt. Folketinget skal senere bestemme, om han er værdig til at blive siddende. **Mogens Glistrup** (født 28. maj 1926 i Rønne, død 1. juli 2008 i Kongens Lyngby) var en dansk advokat og politiker. Han stiftede Fremskridtspartiet og

repræsenterede partiet i Folketinget fra 1973 til 1990 afbrudt 1983-1986 af fængselsophold i Horserød.

Glistrup var søn af lektor i fysik og kemi ved Rønne Statsskole Lars Glistrup og dennes hustru Ester Glistrup. Han blev den 20. oktober 1950 gift med Lene Glistrup, (1. marts 1925 - 16. juni 2013)

med hvem han fik børnene Eva (død 2006), Anne-Marie, Else og Jørgen. En fængselsdom i 1983 for skatteunddragelse var resultatet af, at Glistrup havde fortalt om sin udnyttelse af hullerne i skattesystemet. Mens han afsonede straffen i Horserød Statsfængsel overtog Pia Kjærsgaard, der var hans suppleant som folketingsmedlem, magten i partiet. Da Glistrup blev løsladt, advarede han kraftigt mod indvandringen af muslimer, som han så som en konsekvens af den liberalisering af udlændingeloven, der blev vedtaget i 1983. Det førte til beskyldninger om racisme og førte til intern kritik i Fremskridtspartiet. Han kom i Folketinget igen i 1987, men blev i 1990 ekskluderet fra folketingsgruppen, fordi han ikke ville love at stemme, som de nye magthavere i partiet ønskede.

I 1990-1999 forsøgte Glistrup at komme ind i politik igen med Trivselspartiet, og han skrev om truslen fra indvandringen.

I 1999 blev Glistrup genoptaget i Fremskridtspartiet, der var blevet betydeligt mindre, efter at Pia Kjærsgaard forlod partiet for at danne det mere moderate Dansk Folkeparti. Ophævelsen af Glistrups eksklusion skete ved Fremskridtspartiets landsmøde i 1999 mod den nye ledelses ønske. De ønskede ikke at følge Glistrups politik om et 'muhammedanerfrit Danmark' og forlod partiet.

Som 75-årig var Glistrup igen kampagneleder ved valget 2001, men det lykkedes langt fra partiet at komme over spærregrensen. Siden 1979 kom Glistrup med kontroversielle udtalelser hvilket har medført flere straffe til ham og hans følgesvende. I marts 2003 fik Mogens Glistrup 20 dages fængsel for at have ytret sig i strid med Straffelovens § 266b. Han afsonede dem i Vordingborg Arrest i sommeren 2005.

Partiets succes i dets første år skyldtes Glistrups målrettede, folkelige provokationer mod det offentlige bureaukрати og talrige gennemarbejdede lovforslag, der dog oftest afvistes af de andre partier.

I april 2004 meldte Glistrup sig ud af Fremskridtspartiet, efter han har tabt en retssag mod det om 36.000 kr., som han havde lagt ud til valgkampen i 2001.

Den 24. september 2005 genoptoges Mogens Glistrup i Fremskridtspartiet og udnævnes til livsvarigt æresmedlem.

Han er begravet på Sorgenfri Kirkegård.

Den 16. apr. 1984. Døde **Simon Ove Christian Ogilvie Spies** (1. september 1921 i Helsingør– 16. april 1984 i Rungsted) var en dansk forretningsmand, som stiftede charterselskabet Spies Rejser og opkøbte flyselskabet Conair.

Spies blev født i Helsingør i en fattig familie som barn af kunstmaler Johan William Ogilvie Spies og kontorassistent Emma Spies. Kort efter Simons fødsel forlod faderen hjemmet. Forældrene blev skilt, og Spies blev opdraget af sin mor, der sendte ham både i søndagsskole og KFUM.

Han begyndte at drive forretning allerede som barn. Når markedet var slut, gik han rundt til boderne og opkøbte rester, som han så kørte rundt og solgte til dem, der ikke selv havde haft mulighed for at gå på marked. Det var allerede der, han fandt på reglen om kun at bruge halvdelen af fortjenesten og spare resten. Som 12-årig solgte han chokolade i Helsingørs førende biograf.

I 1936 tog Simon Spies en god realeksamen.

Han meldte sig ind i DNSAP i 1942 for at få mulighed for at arbejde i Østrig, der var en del af det stortyske rige. Spies deltog aldrig aktivt i nogle af Det danske nazistiske Partis aktiviteter.

Som ung havde Spies et "cykeltaxifirma". Han fik det hurtigt op at køre, men han indrømmer selv, at han var lidt for doven, og at han måske selv skulle have gjort lidt mere i stedet for at hundse med sine medarbejdere. Cykeltaxifirmaet lukkede.

Simon Spies var utroligt begavet, og på Københavns Universitet blev han både uddannet cand.psych. og cand.polit.. Blandt hans nære studiekammerater var Mogens Glistrup. I 1956 grundlagde han firmaet Spies Rejser, som endte med at være landets største udbyder af charterrejser. Simon Spies var gift fire gange. I 1983 blev han gift sidste gang med den 20-årige Janni Brodersen, som ved hans død arvede hans enorme formue og koncern. Spies Rejsers storhedstid døde dog med stifteren.

Spies boede i Rungsted, hvor han ejede tre villaer mellem Strandvejen og Dreyersvej. Den sidste købte han udelukkende for at kunne anlægge en tennisbane i haven. Spies betalte årligt mellem 50 og 60 mio. kr. i kommuneskat til Hørsholm Kommune.¹

Han udtalte sig ofte bastant: "Jeg ønsker mig en globus i naturlig størrelse".

Hans ven og livlæge Jan Smith skulle overtage Spies Rejser ved Spies' død. Jan Smith begik selvmord få måneder inden Simon Spies døde. Spies døde af en leversygdom den 16. april 1984.

Spies er begravet på Hørsholm Kirkegård

30. juni – John Turner bliver Canadas 17. premierminister.

17. september – Brian Mulroney bliver Canadas 18. premierminister.

12. oktober – Brighton-bombningen.

november – Ronald Reagan besejrer Walter F. Mondale i det amerikanske præsidentvalg. Stemmefordelingen: Ronald Reagan: 58,8 % Walter F. Mondale: 40,6

3. december -Mindst 1.700 omkommer og 20.000 skades efter at have indåndet skadelige cyanidgasser som følge af en ulykke ved den amerikanskejede insektgiftfabrik Union Carbide i Bhopal i Indien.

19. december – Storbritannien og Kina underskriver traktat om overdragelse af Hong Kong til Kina den 1. juli 1997

År. 1985

? – Helioscentret, det første danske behandlingssted for alkoholikere, som arbejder efter minnesotamodellen åbner i Hyllested ved Ebeltoft.

? – Amiga 1000, den første Amigacomputer på markedet.

? – GNU Manifesto skrives af Richard Stallman.

? – Hungersnød i Etiopien. Live Aid forsøger at rejse penge til nødhjælp.

7. januar – Blekingegadebanden iværksætter deres plan for kidnapning af Gad Rausing's søn Jörn Rausing, men opgiver få timer før selve gennemførelsen

8. januar – Der bliver indført rygeforbud på Den Røde Plads i Moskva med begrundelsen, at det vil være taktløst at ryge, hvor Sovjets grundlægger Lenin ligger begravet.

13. januar – 418 bliver dræbt og 559 kvæstet ved en af de værste togulykker i verdenshistorien, da et eksprestog med flere tusinde passagerer kører af sporet ved byen Awash i Etiopien.

15. januar – Den tidligere premierminister Tancredo de Almeida Neves bliver valgt til Brasiliens første civile præsident.

17. januar – På et repræsentantskabsmøde i Kronebanken bliver det oplyst, at bankens underskud i 1984 var på 1,3 milliarder kroner på grund af tab og hensættelser.

17. januar – En 25-årig flyverløjtnant omkommer, da hans fly – en "F 104 Starfighter" styrter i havet 10 km øst for øen Hjelm ud for Djursland.

29. maj – På Heysel Stadion i Bruxelles, Belgien, udbræder der massepanik på tilskuerpladserne under finalen i European Champion Clubs' Cup mellem Liverpool FC og Juventus, 39 mennesker omkommer.

21. juni – Grønlands nationaldag. Det grønlandske flag hejses for første gang.

4. juni – Farøbroerne blev indviet.

19. september – 10.000 mennesker omkommer under jordskælv i Mexico City

7. oktober – Passagerskibet *Achille Lauro* kapres af palæstinensiske terrorister.

18. november – Tegneserien *Steen og Stoffer* bliver for første gang trykt i en avis, forfattet af Bill Watterson.

19. november – Der afholdes kommunal- og amtsrådsvalg i Danmark.

19. november – Færgen *Peder Paars* indsættes på ruten Århus-Kalundborg.

3. December – Rådet for Den Europæiske Union i EU vedtager at oprette et indre marked med fri bevægelighed for varer, personer og tjenesteydelser. Det skal ske inden udgangen af 1992

År. 1986.

Kulturudvalget i Nordborg kommune indstiller til byrådet, at Holm skole nedlægges fra det nye skoleårs begyndelse. Den 17. juni vedtages beslutningen. Da byrådet forinden havde givet nogle forældre lov til at lade deres børn blive i Nordborg efter børnehaveklassen, var en afstemning, hvor 60% af de stemmeberettigede skulle stemme ja, et valg mellem ”pest og kolera” 47,7% ja 11,54% nej 38,8% stemte ikke. Efter 300 år var skolen i Holm historie. Snart kom sogneforeningen på banen og henvendte sig til Nordborg kommune om at kunne anvende skolen som edborgerhus. Endvidere henvendte foreningen sig om etablering af den ønskede cykelsti til ordborg.

1. januar – Spanien og Portugal bliver medlemmer af EU.

2. januar – Halleys komet kan ses på himlen. Næste gang bliver i år 2062.

15. januar – I USA fejrer man den første Martin Luther King-dag.

28. januar – rumfærgen Challenger eksploderer under opsendelse. Rumfærgen **Challenger** (NASA OV-099) (4. april, 1983 – 28. januar, 1986) var den anden rumfærge, der blev taget i brug efter Columbia. Dens første flyvning var den 4. april 1983. Den fløj yderligere 8 gange, inden den på sin 10. mission eksploderede under rumfærgeflyvning (mission) 51-L den 28. januar 1986, kun 73 sekunder efter starten. Hele besætningen på 7 astronauter omkom. Den blev erstattet af rumfærgen *Endeavour*, der fløj første gang den 7. maj 1992, ca. 6 år efter Challengers forlis.

11. februar – menneskerettighedsaktivist Anatoly Scharansky forlader Sovjetunionen efter sin løsladelse.

24. marts – Pet Shop Boys udgiver deres første album *Please*.

28. februar – den svenske statsminister Olof Palme udsættes for et skudattentat på vej hjem fra biografen og dør efterfølgende. Eneste vidne er hans kone.

Manden i mørket

Sent om aftenen 28. februar 1986 kommer Olof Palme ud af biografen Grand. Han har som sædvanlig valgt at lade livvagterne blive hjemme fra en privat tur i byen, så han i stedet kan traske gennem de syv minusgrader hen ad

Sveavägen sammen med sin kone Lisbet.

Da de nærmer sig krydset ved Tunnelgatan bliver parret antastet af en høj, velbygget mand. Manden bærer mørk frakke og hue. Han taler kort med Olof Palme, men da Palme begynder at gå, trækker

manden en pistol, lægger hånden på Palmes skulder og fyrer to skud ind i ryggen på statsministeren. Olof Palme rammer jorden kl. 23.21. Efter et øjeblik skriger Lisbet Palme, »nej, hvad laver du?!«

Manden sætter pistolen tilbage i hylstret og flygter op ad Tunnelgatan, hvor han løber op af en lang trappe og forsvinder i mørket.

15. april – Amerikanske fly bomber byerne Tripoli og Benghazi i Libyen angiveligt som gengældelse for libysk terrorisme.

26. april – Ved atomulykken i Tjernobyl eksploderer en atomreaktor og udløser radioaktiv forurening over store områder af Sovjetunionen og det øvrige nordlige Europa. **Atomulykken i**

Tjernobyl var en ulykke, der indtraf lørdag den 26. april 1986 på Tjernobyl-atomkraftværket i Ukraine i det daværende Sovjetunionen. Ved ulykken, der regnes som den værste i atomkraftens historie, eksploderede reaktor nr. 4, og da reaktoren ikke var omgivet af en indkapsling (en solid beton- eller stålindkapsling som en "sidste barriere", hvis noget skulle gå galt i selve reaktoren), sendte eksplosionen en sky af radioaktivt materiale ud i atmosfæren. Dette materiale drev med vind og nedbør ud over dele af det vestlige Sovjetunionen, Europa, Skandinavien og helt til det østlige USA. Store dele af Hviderusland, Rusland og Ukraine blev slemt forurenede, og

336.000 mennesker måtte evakueres og genhuses andre steder.

Mængden og spredningen af radioaktiv forurening hersker der tvivl om; i en schweizisk rapport er anført, at 60% af forureningen landede i Hviderusland, mens Europas grønne partier og bevægelser har udsendt en rapport, der hævder, at halvdelen af nedfaldet endte udenfor de tre tidligere sovjetrepublikker. Tjernobyl-ulykken udløste mere end fire hundrede gange den radioaktive forurening, der kom af atombomben over Hiroshima.

Ulykken gav anledning til bekymring omkring Sovjetunionens atomkraftanlæg, lagde en dæmper på udbygningen af atomkraft i en årrække og tvang den sovjetiske ledelse til at være mindre hemmelighedsfulde. I dag er Rusland, Hviderusland og Ukraine uafhængige stater, men de har arvet en tung økonomisk byrde med at rydde op og behandle mennesker for skader fra ulykken. Det er svært at sætte et tal på dødsopfrene for begivenhederne i Tjernobyl, eftersom sovjettidens

hemmelighedskræmmeri gør det svært at spore de enkelte ofre. De sovjetiske myndigheder forbød læger at angive "stråling" som dødsårsag, og ukomplette lister over ofre blev offentliggjort. Men de mange dødsfald som følge af især kræft som man forventede på længere sigt efter ulykken, har endnu ikke vist sig, og hvis de gør, bliver det svært med sikkerhed at udpege atomulykken som

årsagen. Ifølge en rapport fra 2005 udarbejdet under ledelse af IAEA og WHO er antallet af døde som følge af Tjernobyl 56; 47 arbejdere, der ryddede op på anlægget efter ulykken, samt ni dødsfald som følge af kræft i skjoldbruskkirtlen hos børn, og dertil forventes det, at 9000 ud af de ca. 6,6 millioner berørte mennesker på sigt vil dø af en eller anden form for kræft. På den anden side sætter Greenpeace antallet af dødsofre til 93.000, men henviser til at nyligt offentliggjorte statistikker tyder på yderligere 200.000 dødsfald i perioden fra 1990 til 2004.

1. maj – Skibsbevaringsfonden bliver stiftet.

10. oktober – Chefen for det vesttyske udenrigsministeriums politiske afdeling bliver skudt ned og dræbt uden for sit hjem i Bonn. Rote Armee Fraktion tog ansvaret for mordet

oktober – Firkløverregeringen søsætter kartoffelkuren i Danmark for at fremme opsparing og mindske gæld.

Regeringen Poul Schlüter I var Danmarks regering 10. september 1982 – 10. september 1987 (også kaldet Firkløverregeringen (af den selv) eller VCQM-regeringen efter partiernes listebogstaver).

Ændringer den 23. juli 1984, 12. marts 1986, 14. august 1986 og den 1. september 1987.

Den bestod af følgende ministre fra Det Konservative Folkeparti (K), Venstre (V), Centrum-Demokraterne (CD) og Kristeligt Folkeparti (KF):

Statsminister: Poul Schlüter (K),

Finansminister: Henning Christophersen (V) til 23. juli 1984, derefter Palle Simonsen (K),

Udenrigsminister: Uffe Ellemann-Jensen (V),

Justitsminister: Erik Ninn-Hansen (K),

Økonomiminister: Anders Andersen (V),

Landbrugsminister: Niels Anker Kofoed (V) til 12. marts 1986, derefter Britta Schall Holberg (V).

Energiminister: Knud Enggaard (V) til 12. marts 1986, derefter Svend Erik Hovmand (V),

Industriminister: Ib Stetter (K) til 12. marts 1986, derefter Nils Wilhjelm (K),

Socialminister: Palle Simonsen (K) til 23. juli 1984, derefter Elsebeth Kock-Petersen (V), som den 12. marts 1986 efterfulgtes af Mimi Jakobsen (CD),

Miljøminister og minister for nordiske anliggender: Christian Christensen (KF),

Undervisningsminister: Bertel Haarder (V),

Minister for offentlige arbejder: Arne Melchior (CD) til 14. august 1986, derefter Frode Nør Christensen (CD),

Fiskeriminister: Henning Grove (K) til 12. marts 1986, derefter Lars P. Gammelgaard (K),

Boligminister: Niels Bollmann (CD), til 12. marts 1986, derefter Thor Pedersen (V),

Arbejdsminister: Grethe Fenger Møller (K) til 12. marts 1986, derefter Henning Dyremose (K),

Minister for kulturelle anliggender: Mimi Jakobsen (CD) til 12. marts 1986, derefter Hans Peter Clausen (K),

Kirkeminister: Elsebeth Kock-Petersen (V) til 23. juli 1984, derefter Mette Madsen (V),

Indenrigsminister: Britta Schall Holberg (V) til 12. marts 1986 derefter Knud Enggaard (V),

Minister for skatter og afgifter: Isi Foighel (K),

Minister for Grønland: Tom Høyem (CD) til 1. september 1987 derefter Mimi Jakobsen (CD),

Forsvarsminister: Hans Engell (K).

År. 1987.

Der forelå en aftale om anvendelse af Holm skole som medborgerhus. Ny henvendelse om en cykelsti.

3. januar – Aretha Franklin blev den første kvinde i Rock and Roll Hall of Fame.

14. januar – Tusinder af de sjældne søkøer bliver opdaget i Den persiske Bugt.

16. januar – En historisk aftale på det danske arbejdsmarked blev indgået, da der for første gang nogensinde kom en fireårig overenskomst aftale inden for et af de store områder.

11. februar – British Airways børsnoteres.

11. februar – Filippinernes forfatning træder i kraft.

11. februar – USA foretager atomprøvesprængninger i Nevada.

24. februar – Supernova 1987a observeres som den første supernova set med det blotte øje siden 1604.

1987. Den 6.marts. Zeebrugge

MS Herald of Free Enterprise var en roll-on-roll-off (RORO) færge, som kæntrade øjeblikke efter at have forladt belgiskehavn Zeebrugge om natten af 6. marts 1987 og der druknede 193 passagerer og besætning.

Den moderne 8-dæk bil og passagerfærge, der ejes af **Townsend Thoresen**, var blevet designet til hurtig lastning og losning på det konkurrenceprægede tværs af kanaler rute, og der var ingen vandtætte rum. Da skibet forlod havnen med sin bue-døren åben, blev straks dæk

oversvømmet, og inden for minutter, lå den på side på lavt vand.

Den umiddelbare årsag til forliset viste sig at være uagtsomhed fra den assisterende bådsmand, der var faldet i søvn i sin kahyt, da han skulle havde været henne for lukke stævnens-dør. Men den officielle undersøgelse placerer mere skylden på sine vejledere og en generel kultur for dårlig kommunikation i Townsend Thoresen.

Selvom skibet blev bjærget og sat til salg, var der ingen køber, og skibet endte sine dage i en bilkirkegård i Taiwan.

Siden katastrofen er der foretaget forbedringer til design af RORO fartøjer, med vandtætte ramper, indikatorer, der viser placeringen af bue-døre, og forbud mod udelte dæk.

Denne hændelse forårsagede den højeste død-optælling af enhver fredstid maritim katastrofe involverer et britisk skib, siden forliset af RMS kejserinde af Irland i 1914.19. april – The Simpsons ser dagens lys, i varietéshowet The Tracey Ullman Show.

28. maj – Mathias Rust lander på Den Røde Plads i Moskva.

8. september – Folketingsvalg i Danmark

Regering: 1987

Det Konservative Folkeparti (C), Venstre (V), Centrum Demokraterne (D) og Kristeligt Folkeparti (Q)

Hvornår:

10.09.1987 - 03.06.1988

Hvem:

Poul Schlüter (C), Statsminister

Uffe Ellemann-Jensen (V), Udenrigsminister
Palle Simonsen (C), Finansminister

Erik Ninn-Hansen (C), Justitsminister
Erhard Jakobsen (D), Minister for økonomisk samordning
Knud Enggaard (V), Økonomiminister
Christian Christensen (Q), Miljøminister
Bertel Haarder (V), Undervisnings- og forskningsminister
Mimi Jakobsen (D), Socialminister
Mette Madsen (V), Kirkeminister
Svend Erik Hovmand (V), Energiminister
Lars P. Gammelgaard (C), Fiskeriminister og minister for nordisk samarbejde
Henning Dyremose (C), Arbejdsminister
Thor Pedersen (V), Indenrigsminister
Hans Peter Clausen (C), Kultur- og kommunikationsminister
Nils Wilhjelm (C), Industriminister
Frode Nør Christensen (D), Trafikminister
Anders Fogh Rasmussen (V), Skatteminister
Agnete Laustsen (C), Sundhedsminister
Laurits Tørnæs (V), Landbrugsminister
Bernt Johan Holger Collet (C), Forsvarsminister
Flemming Kofod-Svendsen (Q), Boligminister

19. oktober – Aktiekurserne på Wall Street falder med 22,61 %, hvilket er det største fald nogensinde på en enkelt dag.

31. december – TV3 går i luften.

År. 1988

Sogneforeningens 10 års fødselsdag fejres med et storslået eventyroptog og aftenfest hvor en ny Holmbosang af Martha Knudsen blev sunget første gang

Et vindmøllelaug rejser i dette år en vindmølle ved Hellesøvej.

1. oktober lukker den sidste købmand i Holm. Møllegade 79.

Akira – en anime film, udgives.

4. januar – Den danske flådes to største skibe, fregatterne *Peder Skram* og *Herluf Trolle*, stryger flaget og udgår af aktiv tjeneste.

13. januar – Det berømte hvide spir på Møns Klint, Sommerspiret, styrter i havet.

26. januar – Australien fejrer sin tohundredårs dag.

11. februar – Anthony M. Kennedy udnævnes til USA's højesteret.

Den 16. – 17. marts 1988 blev Halabja (kurdisk by i nordIrak) angrebet med flere typer giftgas. Angrebet er det største gasangreb mod civilbefolkning i verdens historie.

25. april – et Intercitytog afspores i høj fart ved Sorø. 8 personer omkommer.

10. maj – Folketingsvalg i Danmark.

Regering: 1988

Det Konservative Folkeparti (C), Venstre (V) og Det Radikale Venstre (B)

Hvornår:

03.06.1988 - 18.12.1990

Ændringer:

10.01.1989, 05.10.1989, 30.10.1989,
02.12.1989 og 07.12.1989.

Hvem:

Poul Schlüter (C), Statsminister

Uffe Ellemann-Jensen (V), Udenrigsminister

Palle Simonsen (C), Finansminister (til 30.10.1989)

Henning Dyremose (C), Finansminister (fra 30.10.1989)

Niels Helveg Petersen (B), Økonomiminister

Erik Ninn-Hansen (C), Justitsminister (til 10.01.1989)

Hans Peter Clausen (C), Justitsminister (fra 10.01.1989 til 05.10.1989)

Hans Engell (C), Justitsminister (fra 05.10.1989)

Anders Fogh Rasmussen (V), Skatteminister

Knud Enggaard (V), Forsvarsminister

Bertel Haarder (V), Undervisnings- og forskningsminister

Elsebeth Kock-Petersen (V), Sundhedsminister (til 07.12.1989)

Ester Larsen (V), Sundhedsminister (fra 07.12.1989)

Lars P. Gammelgaard (C), Fiskeriminister (til 05.10.1989)

Kent Kirk (C), Fiskeriminister (fra 05.10.1989)

Henning Dyremose (C), Arbejdsminister (til 30.10.1989)

Knud Erik Kirkegaard (C), Arbejdsminister (fra 30.10.1989)

Thor Pedersen (V), Indenrigsminister og minister for nordisk samarbejde

Hans Peter Clausen (C), Trafik- og kommunikationsminister

Knud Østergaard (C), Trafikminister (fra 10.01.1989)

Nils Wilhjelm (C), Industriminister (til 02.12.1989)

Anne Birgitte Lundholt (C), Industriminister (fra 02.12.1989)

Agnete Laustsen (C), Boligminister

Laurits Tørnæs (V), Landbrugsminister

Jens Bilgrav-Nielsen (B), Energiminister
Ole Vig Jensen (B), Kulturminister
Lone Dybkjær (B), Miljøminister
Aase Olesen (B), Socialminister
Torben Rechendorff (C), Kirkeminister (til 10.01.1989, derefter kirkeminister og kommunikationsminister)

1. oktober – TV 2 har premiere og bryder dermed DRs monopol.

2. november – Internetvirusset Morris dukker op.

november – George H.W. Bush besejrer Michael S. Dukakis i det amerikanske præsidentvalg for 1988.

21. december – Pan AM flight 103 sprænges i luften af terrorister over Lockerbie i Skotland

Den 21. december, 1988 styrtede Pan-Am flight 103 fra London til New York ned i den lille Skotske landsby Lockerbie, og alle 259 personer om bord og 11 mennesker på jorden blev dræbt, blot 38 min. efter at flyet var lettet. Vi kaster et blik på Lockerbie katastrofen 20 år efter.

Pan-Am 747 fløj i en højde af ca. 31.000 fod, da en bombe ombord på flyet – anbragt af Libyiske terrorister og omhygget sporet til en særlig kuffert i flyets forreste bagagerum – eksploderede. I første omgang vidste efterforskerne ikke, hvad der havde forårsaget styrtet, men juleaften blev efterforskernes værste anelser bekræftet, da de fandt beviser på at det var en bombe som forårsagede styrtet. Området blev verdens største gerningssted. Som et gigantisk puslespil bliver alle vragsumper samlet i et stort lager.

I 1991, efter en tre år lang efterforskning, modtog the Lord Advocate, Skotlands øverste juridiske embedsmand, en stævning til anholdelsen af to libyere, Abdel Baset Ali Mohamed al-Megrahi og Al-Amin Khalifa Fhimah. Abdelbaset ali Mohamed al-Megrahi modtog livsvarigt fængsel i januar 2001, mens hans påståede medgerningsmand Al Amin Khalifa Fhimah, blev fundet ikke-skyldig.

To år senere, i 2003, påtog den Libyiske regering sig endelig ansvaret og betalte en erstatning på 2.7 mio dollars for den rolle som den havde spillet i katastrofen. Pan Am blev i sidste ende fundet skyldig i bevidst at have undladt at sikre sig, at al bagage kunne matches til en passager ombord på flyet.

År. 1989

3. januar – Spies-koncernen – ved Janni Spies Kjær – købte sin største konkurrent, Tjæreborg.

Tjæreborgs historie.

Efter 2. verdenskrig var der et stort behov for at komme ud, især sydpå, helt ned til Spanien.

På den første bustur i 1950 var præsten Eilif Krogager sammen med førstelærer Svend Aage Mathiesen. De første ture gav underskud, og Mathiesen trak sig senere ud, og blev erstattet af førstelærer Peter Ingwersen, men det blev starten på Tjæreborg Rejser.

De første busture i 1950 gik til Oberammergau Passionsspillene og Spanien under navnet *Alm. dansk Turisttjeneste*.

1951 blev Nordisk Bustrafik startet, og blev senere til Tjæreborg Rejser.

Rejserne foregik de første år med bus, men i 1962 etableredes Sterling Airways, hvorefter man kunne tilbyde rejser med både bus og fly.

Tjæreborg Rejser kort fortalt:

1950 To busser holder ved den spanske grænse den 8. juli.

1959 Selskabet ejer 80 busser og er dermed Skandinaviens største.

1962 2 stk. DC6-B propelfly købes, og Sterling Airways og Tjæreborg letter for første gang med kurs mod Palma på Mallorca.

1965 Sterling Airways får det første jetfly, en Super Caravelle.

1966 Tjæreborg begynder, som det første charterselskab, at flyve fra Billund med Sterling Airways.

1967 Selskabet går ind i EDB-alderen med det største og mest avancerede anlæg i Danmark.

1968 Tjæreborg bygger eget hotel ved solkysten og giver det navnet Stella Polaris.

1970 Passager nummer én million flyver med Sterling Airways.

1972 Et Sterling Airways-fly med Tjæreborggæster flyver ind i et bjerg nær Dubai i den største flykatastrofe i De Forenede Arabiske Emiraters luftfartshistorie. Alle 112 ombord omkommer.

1974 Et Sterling Airways-fly med Tjæreborggæster bryder i brand i Tehran lufthavn, 15 passagerer (7 danske og 8 svenske) omkommer.

1975 25 års jubilæum med 2.500 ansatte og en omsætning på 1,5 milliard.

1986 Tjæreborg går ind i en ny epoke med lavprisrejser til New York.

1978 Otte Boeing 747 fly transporterer charterrejsende fra hele norden til Florida.

1989 3. januar sælger Eilif Krogager sit livsværk til Janni Spies.

1990 40 års jubilæum.

1994 December januar sammenlægges Tjæreborg og Spies salgskontorer.

1996 Den 15. februar bliver koncernen solgt til engelske *SLG/Airtours*.

1996 1. oktober reetableres et selvstændigt Tjæreborg med hovedkontor i Tjæreborg.

2007 Hovedkontoret i Tjæreborg nedlægges og flyttes måske til Esbjerg.

2008 Hovedkontoret på Kærvej 8 i Tjæreborg er solgt.

2008 Det fælles flyselskab skifter 9. maj 2008 navn til "Thomas Cook Airlines Scandinavia".

2009 Tjæreborg Rejser/MyTravel flytter ind på Randersvej 30 i Esbjerg.

2009 Tjæreborg Rejser ophører med at eksistere fra maj 2009.

2009 Tjæreborg Rejser og Spies Rejser lægges sammen, under navnet Spies.

Tjæreborg Rejser eksisterer nu som Spies Rejser.

9. januar – 46 omkommer, da en Boeing 737 styrter ned ved indflyvningen til Nottingham i Storbritannien. 82 overlever styrtet.

15. januar – Med hunde, vandkanoner og tåregas stopper tjekkisk politi 4.000 demonstranter i Prag, der mindes studenten Jan Palach, der i 1969 tog sit eget liv i protest mod Sovjetunionens indmarch i Tjekkoslaviet efter det såkaldte Prag-forår.

16. januar – De Danske Spritfabrikker, De Danske Sukkerfabrikker og Danisco meddeler, at de fusionerer, og dermed er Danmarks hidtil største industrivirksomhed en kendsgerning. Den ny virksomhed får navnet Danisco A/S.

17. januar – Under raceurolighederne i Miami, USA, bliver én dræbt og 11 såret, og flere bygninger bliver sat i brand.

20. januar – George H.W. Bush efterfølger Ronald Reagan som amerikansk præsident.

11. februar – Barbara Clementine Harris bliver indviet som den første kvindelige biskop i den episkopale kirke.

15. februar – De sidste sovjetiske tropper forlader Afghanistan, efter 9 års krig mod Mujahedinerne. Den afghansk-sovjetiske krig er definitivt overstået, med russisk nederlag.

24. februar – Irans ayatollah Ruhollah Khomeini udlover dusør til den, der dræber islamkritikeren Salman Rushdie, efter udgivelsen af hans kontroversielle bog om Islam.

1. marts – Bern-konventionen ratificeres af USA.

23. marts – Stanley Pons og Martin Fleischmann bekendtgør kold fusion ved Utah's Universitet.

7. april – Den sovjetiske ubåd *Komsomolets* synker i Barentshavet.

2. maj – et medlem af Blekingegadebanden kører galt i sin bil hvilket fører til at politiet med Jørn Moos i spidsen er i stand til at finde bandens hemmelige lejlighed.

Juni – Paven John Paul II er det første pavebesøg i Danmark nogensinde.

4. juni – Massakre på Den Himmelske Freds Plads i Beijing. Massakren dækkes live på tv.

Demonstrationerne på den Himmelske Freds Plads også kendt som **Massakren på den Himmelske Freds Plads** var en okkupation i 1989 af den store plads foran Mao-mausoleet (Den Himmelske Freds Plads), organiseret af studenter som krævede mere folkelig medbestemmelse i Kina. Demonstrationerne fandt sted mellem 15. april og 4. juni 1989, og endte voldeligt, da 27. division af Folkets

Befrielseshær med anvendelsen af panserkøretøjer og automatvåben genetablerede ro og orden i hovedstaden.

Det blev dermed den første vellykkede kontrol af et folkeligt oprør siden nedkæmpelsen 'TianPing', ca. 1876.

Den 4. maj marcherede ca. 100.000 studenter og arbejdere fredeligt gennem Beijing i protest mod styrets korruption og krævede demokratiske reformer. Den 20. maj erklærede styret undtagelsestilstand, men demonstrationerne fortsatte. Efter rådslagning mellem lederne i kommunistpartiet beordrede styret militæret til at anvende magt for at stoppe opstanden. Tropper og tanks fra Kinas 27. division marcherede ind på Den Himmelske Freds Plads. Den 3. juni indledte Folkets Befrielseshær en voldelig konfrontation mod demokratiltilhængerne, der kulminerede 4. juni. Antallet af civile dræbte varierer: New York Times & Hammond siger 400-800, det kinesiske Røde Kors anslår 2.600, og studenterne fastholder at over 7.000 blev dræbt. Antallet af sårede anslås generelt til mellem 7.000 og 10.000, inkl. sårede fra den kinesiske hær. Efter de voldelige begivenheder foretog styret en lang række anholdelser for at undertrykke de tilbageværende tilhængere af bevægelsen, begrænsede adgangen for udenlandsk presse, og sørgede for kontrolleret dækning i den kinesiske presse. Den voldelige undertrykkelse af protestaktionen på Den Himmelske Freds Plads resulterede i massiv international fordømmelse af det kinesiske styre.

4. juni – Solidaritet vinder de første frie valg i Polen siden 2. verdenskrig. Begivenheden danner forbillede for en række succesfulde ikke voldelige antikommunistiske revolutioner i Østeuropa.

8. juni – Dr Robert Ballard lokaliserer skibsvraget af tyskernes største slagskib under 2. verdenskrig, Bismarck, ud for den franske kyst. Skibet blev sænket af engelske Royal Air Force i 1941.

20. juli – Den Burmesiske oppositionsleder, Aung San Suu Kyi, bliver sat i husarrest, og bliver først løsladt i 2010 efter 21 års indespærring.

August – Asteroiden 4769 Castalia opdages ved hjælp af radar fra Arecibo.

23. august – Den baltiske kæde finder sted i de baltiske lande; 2 mio. mennesker dannede en 600 km. Lang menneskelig kæde. Det var ment som en demonstration med Sovjets besættelse af de tre lande.

7. oktober – Ungarns kommunistiske parti, erklærer sig efter afstemning som ophørt, og forsætter i stedet ad en socialistisk vej.

17. oktober – Jordskælv på 7,1 richter i Californien. Los Angeles og San Francisco bliver hårdest ramt, og 63 dør og næsten 4000 såres.

23. oktober – Ungarn bliver selvstændig efter 33 år med sovjetisk domineret styre

9. november – Berlinmuren åbnes ca. kl. 21:30 ved Bornholmer Straße. Flere andre grænseovergange åbner hurtigt efter, og Den Kolde Krig er ved at tage sin ende.

Berlinmuren (på tysk **Berliner Mauer** eller bare *die Mauer*, i DDR kaldt *Antifaschistischer Schutzwall* «antifascistisk beskyttelsesmur», i det daværende Sovjetunionen kendt som den "Antifascistiske Beskyttelsesvold") var en adskillende spærring af beton, pigtråd og elektrisk hegn mellem Øst- og Vestberlin. Den skilte Vestberlin fra Østberlin og resten af DDR. Det var DDR, der lukkede grænsen mellem de to dele af Tyskland (BRD og DDR). Formålet med muren var

officielt at beskytte DDR's indbyggere mod fascisme (østbloklandene mente, at de kapitalistiske NATO-lande, og i særdeleshed Vesttyskland, var fascistiske). Den reelle årsag til byggeriet af muren var at forhindre, at befolkningen flygtede til det rigere og demokratiske vesten, hvilket ville medføre en økonomisk kollaps for DDR. Berlin var det eneste sted, hvor østtyskere stadig uhindret kunne flygte til vesten. Selve konstruktionen af muren begyndte om natten mellem den 12. og 13. august 1961. Muren faldt 9. november 1989 efter godt 28 år.

10. november – Kommunistregimet i Bulgarien væltede.

17. november – Deltagere i en fredelig studenterdemonstration i Prag gennembankes af det kommunistiske politi. Datoen markerer begyndelsen på fløjlsrevolutionen, som vælter den kommunistiske regering.

21. november – Der afholdes kommunal- og amtsrådsvalg i Danmark.

28. november – Efter uger med demonstrationer i Tjekkiet, meddeler det kommunistiske parti, at de går af som landets diktatoriske parti. Kort efter afholdes det første valg i 40 år, og landet er fri af Sovjet.

6. december – Ecole Polytechnique-massakren: en antifeministisk revolvermand myrder 14 unge kvinder ved École Polytechnique i Montreal.

17. december – Fernando Collor de Mello vinder det første valg i Brasilien i 29 år.

17. december – Det første hele The Simpsons afsnit bliver vist for første gang. Det er juleafsnittet der hedder Simpsons Roasting on an Open Fire.

22. december – Efter uger med blodige demonstrationer overtager Ion Iliescu præsidentposten i Rumænien efter Nicolae Ceaucescu. Det kommunistiske diktatur ophører hermed

År. 1990

Endelig kan en ny cykelsti tages i brug.

2. januar – TV 2/Lorry gik i luften for første gang.

2. januar – Panamas leder, general Manuel Noriega, overgav sig til amerikanske styrker, der overførte ham til et amerikansk fængsel, sigtet for narkohandel.

7. januar – Det Skæve Tårn i Pisa bliver lukket for turister, fordi hældningen er blevet for faretruende. **Pisa** er en italiensk by, der ligger nær ved floden Arno, som er et udløb til Middelhavet, Pisa ligger i regionen Toscana. Byen har ca. 88.000 indbyggere og er provinshovedstad.

Byen er især kendt for domkirkens skæve tårn.

Det skæve tårn står på Piazza dei Miracoli, der er på UNESCO's Verdensarvsliste, og foruden tårnet, som fungerer som klokketårn, er der selve domkirken, dåbskapellet og en overdækket kirkegård.

10. januar – Panamas diktator Manuel Noriega overgiver sig til de amerikanske militærmyndigheder i Panama City.

13. januar – DSB indsætter det første IC3-tog.

13. januar – En pogrom i Aserbajdsjans hovedstad Baku, koster 132 armeniere livet.

13. januar – Douglas Wilder bliver indsat i staten Virginia som USA's første folkevalgte sorte guvernør.

15. januar – I Bulgarien afskaffer regeringen det kommunistiske partis 44-årige monopol.

11. februar – Nelson Mandela løslades, efter 27 år som indespærret, fra Victor Verster fængslet, nær Cape Town i Sydafrika. **Nelson Rolihlahla Mandela** (18. juli 1918 - 5. december 2013) var en tidligere sydafrikansk præsident og var en af landets førende anti-apartheid-aktivister. Han boede som barn i kongedømmet Thembu, før han Nelson Rolihlahla Mandela blev født i Mvezo en lille landsby i Umtata-distriktet.

Da hans far blev frataget sin titel som stamme-høvding, flyttede hele familien til Qunu, da Nelsons mor havde familie der. I en alder af syv år blev han den første i sin familie, som kom i skole, hvor en metodistisk lærer gav ham det engelske navn "Nelson". Hans far, Gadla Henry Mphakanyiswa,

døde sandsynligvis af tuberkulose, mens Nelson var 12 år gammel^[2]. Nelson Mandela startede derefter på en wesleyansk missionsskole ved regentpaladset. Efter Xhosa-skik blev han indviet i en alder af 16 år og begyndte at gå på Clarkebury Boarding Institute (Clarkebury kostskole), hvor han lærte om den vestlige kultur. Han fik sin Junior Certificate-eksamen på to år mod normalt tre.

I 1937 skiftede Mandela som 19-årig til Wesleyan College i Fort Beaufort, hvor de fleste kongelige fra Thembu-stammen gik, og begyndte at interessere sig for boksning og løb. Efter at være blevet immatrikuleret begyndte han på en bachelorgrad ved Fort Hare University, hvor han mødte Oliver Tambo, der blev hans ven og kollega for livet.

I slutningen af sit første år blev han involveret i Students' Representative Council (Studenterrådets) boykot af universitetets regler og blev bedt om at forlade Fort Hare. Han drog til Johannesburg, hvor han færdiggjorde sin bachelorgrad ved University of South Africa (UNISA) via korrespondance og begyndte derefter at læse jura ved Wits University.

Nelson Mandela døde torsdag den 5. december 2013 i en alder af 95 år, efter længere tids sygdom i Johannesburg. Det var den sydafrikanske præsident Jacob Zuma, der annoncerede Mandelas død i en tale til nationen og verden.^[1]

11. marts – Litauen erklærer sin uafhængighed fra Sovjetunionen.

7. april 1990 – En brandkatastrofe på
passagerfærgen *Scandinavian Star*, der var på vej fra

Oslo til Frederikshavn koster 158 af de 482 ombordværende livet.

Scandinavian Star afgik den 6. april 1990 fra Oslo med kurs mod Frederikshavn. Mange passagerer har efterfølgende fortalt om det kaos der rådede under check-in. Færgeren havde tidligere fungeret som kasinoskib; der forestod stadig installationsarbejde om bord, og mange kahytter var u monterede. Desuden havde det været nødvendigt at optræne nyt mandskab på 10 dage. Et mandskab der bestod af søfolk af flere nationaliteter, som vanskeligt eller slet ikke kunne forstå hinandens sprog. Brandøvelser var ikke afholdt for den nye besætning, der arbejdede nat og dag med at gøre skibet klart. Dette betød også at skibet afgik med tre timers forsinkelse. Om bord på færgeren var omkring 482 passagerer og besætning.

Natten til den 7. april befandt færgeren sig i Skagerrak, da der omkring kl. 00:50 udbrød brand i noget sengetøj der lå i gangene. Denne brand blev slukket af den passager der opdagede branden. En portugisisk sømand der kom ham til hjælp udløste brandalarmen. Det viste sig imidlertid at denne var slået fra, da man havde erfaring med at berusede passagerer havde for vane at udløse den, og den skulle derfor udløses manuelt fra kommandobroen. Førstestyrmanden syntes ikke der var grund til at udløse alarmen i dette tilfælde, da der ikke var umiddelbar fare for passagerernes sikkerhed.

Omkring kl. 2 udbrød to nye brande på dæk 3, hvoraf den sidste helt sikkert var påsat. På grund af den dekorative og også brandfarlige loftsbeklædning spredte ilden sig hurtigt og gangene fyldtes med sort giftig røg fra selvsamme loftsbeklædning. Da de fleste passagerer på dette tidspunkt lå og sov i deres kahytter, døde mange af den giftige røg og ikke af selve ilden. Ilden bredte sig hurtigt op til dæk 4, og da der sivede røg ind på dæk 5 og 6 alarmeredes kommandobroen. Desværre havde besætningen – som tidligere nævnt – ikke gennemgået den nødvendige brandøvelse og derfor var der ingen koordineret indsats.

Røgen var så mættet af kulilte at personer som indåndede den mistede bevidstheden inden for 30 sekunder, og inden for 3 minutter havde indåndet en dødelig dosis. Samtidig indeholdt røgen store mængder af giftig blåsyre fra loftsbeklædningen, som skabte livstruende forhold for passagererne. Branden fortsatte op i skibet og ind i restaurantsektionen på dæk 6. Kahytterne havde hidtil været røgfri så længe dørene holdtes lukkede og ventilationsanlægget fungerede, men da ventilationen blev stoppet, muligvis først kl. 02.30, sivede røgen ind i kahytterne, og koncentrationen af kulilte og blåsyre nåede her et kritisk niveau ca. 15 minutter senere. Ventilationen blev stoppet da kaptajnen mente at den var med til at nære ilden med ilt, men standsningen var også en dødsdom over de passagerer der intetanende lå i deres kahytter. Branden fortsatte, men spredtes nu langsomt på grund af iltmanglen. Desuden bremsedes ilden af både vægge og lukkede døre. Branden var først fuldstændig slukket den 16. april kl. 16.00.

Klokken 02.24 udsendtes et SOS; færgeren Stena Saga opfangede signalet og ankom som et af de første skibe til ulykkesstedet knap en halv time senere og begyndte straks at samle overlevende op fra redningsbådene.

Klokken 03.28 meddelte kaptajn Hugo Larsen at han ikke længere kunne blive om bord og forsikrede kaptajnen på Stena Saga om, at alle var reddet, skønt der stadig var mere end 40 overlevende tilbage på dette tidspunkt. Denne melding betød desuden at der i første omgang ikke blev sendt røgdykkere til det brændende skib, selv om der stadig var mange overlevende tilbage om bord. Da de første brandmænd fra Sverige ankom til færgen med en helikopter omkring klokken 6, blev der fundet én passager, to portugisiske sømænd og to håndværkere, som tilsyneladende havde sovet fra hele ulykken. Til deres held lå deres kahytter i et område hvor ilden og røgen ikke havde været så slem. Andre steder på skibet flød det til gengæld med lig i gange og kahytter.

Kort efter ankomsten kaldtes kaptajnen tilbage til sit skib efter ønske fra brandmændene, der ikke kendte skibet og derfor havde brug for en guide. Senere blev den stadig brændende færge bugseret ind til den svenske by Lysekil, hvor arbejdet med at bjærge de 158 lig kunne begynde.

16. juli – Malta søger under ledelse af premierminister Edward Fenech Adami om optagelse i det Europæiske Fællesskab.

2. august – Irak invaderer Kuwait, hvilket fører til Golfkrigen 1991.

3. oktober – 11 måneder efter at Berlinmuren faldt genforenes de to Tysklunde

22. november – Margaret Thatcher træder tilbage som engelsk premierminister.

12. december – Folketingsvalg i Danmark.

16. december – Jean-Bertrand Aristide vælges som præsident i Haiti efter tre årtier med militært diktatur.

Regering: 1990

Det Konservative Folkeparti (C) og Venstre (V)

Hvornår:

18.12.1990 - 25.01.1993

Ændring:

19.11.1992.

Hvem:

Poul Schlüter (C), Statsminister

Uffe Ellemann-Jensen (V), Udenrigsminister

Henning Dyremose (C), Finansminister

Anders Fogh Rasmussen (V), Økonomiminister og skatteminister (til 19.11.1992)
Thor Pedersen (V), Økonomiminister (fra 19.11.1992)
Peter Brixtofte (V), Skatteminister (fra 19.11.1992)
Knud Enggaard (V), Forsvarsminister (fra 19.11.1992 tillige minister for nordisk samarbejde)
Bertel Haarder (V), Undervisnings- og forskningsminister
Hans Engell (C), Justitsminister
Thor Pedersen (V), Indenrigsminister og minister for nordisk samarbejde (fra 19.11.1992 indenrigsminister og økonomiminister)
Laurits Tørnæs (V), Landbrugsminister
Torben Rechendorff (C), Kirkeminister og kommunikationsminister
Svend Erik Hovmand (V), Boligminister
Kent Kirk (C), Fiskeriminister
Knud Erik Kirkegaard (C), Arbejdsminister
Anne Birgitte Lundholt (C), Industriminister og energiminister
Ester Larsen (V), Sundhedsminister
Kaj Ikast (C), Trafikminister
Per Stig Møller (C), Miljøminister
Else Winther Andersen (V), Socialminister
Grethe Rostbøll (C), Kulturminister

År. 1991

Kulstof-nanorør opdages af Sumio Iijima.

2. januar – Sovjetisk militær besatte det største bladhus i Letlands hovedstad Riga.

2. januar – 327 af de største Brugser i Danmark gik sammen og blev til Super Brugsen, meddelte FDB.

2. januar – TV 2/Øst går i luften.

13. januar – Sovjetiske elitetropper dræber 15 mennesker i Litauens hovedstad Vilnius.

16. januar – Operation Desert Storm begynder.

17. januar – FN-allierede styrker (USA, Storbritannien, Frankrig og Saudi-Arabien) gennemfører luftangreb mod Irak, der (i Golfkrigen 1991) havde holdt Kuwait besat siden august 1990.

11. februar – UNPO, the Unrepresented Nations & People Organization dannes i Haag i Holland.

9. april – Georgien erklærer sin uafhængighed fra Sovjetunionen.

25. juni – Slovenien erklærer sin uafhængighed af Jugoslavien.

27. juni – Første danske FN-vagter (UNGCI) ankommer til Irak.

- 1. juli – Warszawapagten opløses.
- 20. august – Estland erklærer sin uafhængighed fra Sovjetunionen.
- 21. august – Letland erklærer sin uafhængighed fra Sovjetunionen.
- 17. september – Første version af det gratis operativsystem Linux (0.01) frigives til internettet
- 5. oktober – Linus Torvalds frigiver Linux
- 1. december – Tv-julekalenderen The Julekalender med De Nattergale har premiere.
- 6. december – 7. december – Union of the Baltic Cities – opståen, stævne i Lübeck (Tyskland)
- 25. december – Mikhail Gorbatsjov træder tilbage som præsident for Sovjetunionen.
- 26. december – Dumaen mødes og opløser Sovjetunionen.

År. 1992

Der ansættes en langtidsledig til hjælp med vedligeholdelse af sognegården.

Dronning Ingrid besøger Holm d. 13 august i halvtredsåret for bombenatten mellem 18 og 19 august 1942.

3. januar – FN-mæglere i eks-Jugoslavien etablerer en våbenhvile mellem Kroatiens hær og serberne i Krajina.

6. januar – I Georgien udbryder borgerkrig, da rebeller styrter Gamsakhurdias regering.

8. januar – Den amerikanske præsident George H.W. Bush bliver syg på et besøg i Japan.

15. januar – De øvrige 11 EU-lande, samt Norge, følger Tysklands eksempel og anerkender de jugoslaviske udbryderrepublikker Slovenien og Kroatien.

15. januar – Jørn Utzon tildeles, sammen med to andre arkitekter, den fornemme Wolf-pris.

22. januar – Dr. Roberta Bondar bliver 7. februar – Underskrivelse af Maastrichttraktaten.

11. februar – F-16 fly styrter i et beboelsesområde i Hengelo i Holland. Ingen kommer til skade
den første canadiske kvinde i rummet.

2. juni – Folkeafstemning i Danmark om Maastricht-traktaten, som endte i et afslag. Afgørelsen var tæt, idet 50,7% stemte nej, mens 49,3% stemte ja.

10. juni – Verdens første MTV Movie Awards afholdes.

26. juni – Danmark bliver vinder af europamesterskabet i fodbold 1992 ved at besejre Tyskland 2-0 i finalen på Nya Ullevi i Göteborg

18. september – Bogmessen BogForum åbner dørene i Forum København for første gang under titlen *Vild med bøger*

1. oktober – Personbeskatningsudvalgets forslag til en skattereform får en kølig modtagelse – også af regeringen.

2. oktober – Politiet tvinger Handels- og Håndværkerforeningen i Gram til at opgive et krav om, at asylansøgere skal stille deres tasker uden for butikkerne.

3. oktober – Martin Bangemann, en af næstformændene i EF-Kommisionen, truer inddirekte Danmark med at blive smidt ud af EF, hvis danskerne stemmer nej til Maastricht-traktaten igen.

4. oktober – Dansk Tipstjensestes nye skrabespil, Quick, slår alle rekorder med en ugentlig omsætning på 45. mio. kr.

5. oktober – Studerende besætter universitetsinstitutter og -kontorer i protest mod den ny styrelseslov.

6. oktober – Ved Folketingets åbning lægger statsminister Poul Schlüter (K) i sin åbningstale vægt på bekæmpelsen af arbejdsløsheden, og løsning af Danmarks forhold til EF.

7. oktober – Justitsminister Hans Engell (K) indfører visumpligt for flygtninge fra Serbien, Montenegro og Makedonien med virkning fra midnat.

31. oktober – Pave Johannes Paul II udsender en undskyldning og fjerner inkvisitionsdommen mod Galileo Galilei.

9. december – Prins Charles og Prinsesse Diana offentliggør deres separation

År. 1993

? – Det andet religionsverdensparlament afholdes i Chicago.

1. januar – Tjekkoslavakiet opdeles i Tjekkiet og Slovakiet.

3. januar – USA's præsident George H.W. Bush og Ruslands præsident Boris Jeltsin underskriver i Moskva en historisk aftale om reduktion af atom-missiler.

8. januar – FDB meddeler på et pressemøde, at man vil lukke Irma-kæden.

12. januar – Det norsk-amerikanske tankskib *Braer* bliver knust mod klipperne på Shetlandsøerne og 85.000 tons råolie fosser ud i havet.

14. januar – Den polske bil- og togfærge *Jan Heweliusz* forliser ud for den tyske ø Rügen og 54 om bord omkommer.

14. januar – Statsminister Poul Schlüter (C) går af, da Tamilsagen kulminerer med dommer **Tamilsagen** er navnet på en sag om familiesammenføringer for tamilske flygtninge fra det borgerkrigshærgede Sri Lanka. Sagen fik den konservativt ledede regering til at gå af efter Tamilrapporten af Mogens Hornslet i januar 1993. 11. juni 1993 blev en rigsretssag imod daværende justitsminister Erik Ninn-Hansen indledt ved en Folketingsbeslutning.

Hvad der også huskes fra sagen er den daværende statsminister Poul Schlüters såkaldte *gulvtæppetale* hvo

Sagen begyndte i 1987 da mulighederne for at holde igen på antallet af familiesammenføringer for tamilske flygtninge blev diskuteret på et ministermøde. Et par måneder efter ministermødet præsenterede Ninn-Hansen en plan om bl.a. repatriering, som regeringens flygtningeudvalg var positiv over for. Denne plan blev dog aldrig realiseret. Men Ninn-Hansen gav umiddelbart efter mundtlig ordre til, at man indstillede behandlingen af sager om familiesammenføring med tamilske flygtninge, på trods af retskravet om familiesammenføring.

Ordren gav god mening, hvis der var begrundet formodning om en snarlig bedring af forholdene på Sri Lanka, men lovligheden var diskutabel akkurat som embedsmændenes manglende reaktion. Ninn-Hansens mundtlige ordre berørte 5-6000 tamilske flygtninge, og der var op til 16 måneders ventetid på sagsbehandling. Sagerne blev dog behandlet i Direktoratet for Udlændinge – man undlod blot at orientere ansøgerne om afgørelserne før Ninn-Hansen gik af som justitsminister i 1989.

Sagens meget snirklede forløb, skitseret i de væsentlige offentlige bidrag,^[1]

Folketingets ombudsmand gav 1. marts 1989 en betænkning (FOB 1988.100ff).

Socialdemokratiet og SF foreslog 25. april 1989 nedsætning af kommissionsdomstol, hvilket afvistes.

I Alex Frank Larsens tv-dokumentar *Blodets bånd* sendt den 23. april 1990 på DR beskyldtes Ninn-Hansen for lovbrud.^[2]

Den 8. maj 1990 kræver Centrum-Demokraterne og Erik Ninn-Hansen uafhængigt af hinanden en kommissionsundersøgelse, der sættes i gang af statsminister Poul Schlüter.^[3]

Advokat Kristian Mogensen gav, 6. december 1990, en 14 siders lang klage til Menneskerettighedskommissionen, over kommissionsundersøgelsen på vegne af Ninn-Hansen – bl.a. over, at undersøgelsen foregår for lukkede døre. Klagen fører til, at undersøgelsen bliver offentlig..

I løbet af januar 1991 opnår sagsfremlæggelsen stor mediedækning.

Den 14. januar 1993 er Højesteretsdommer Mogens Hornslets 6.000 sider tamilrapport klar, og forelægges statsministeren, Ninn-Hansens partifælle Poul Schlüter.

Den 14. januar 1993 kl. 1800 meddeler statsministeren, at regeringen går af.

Regeringen trak sig tilbage som direkte følge af sagen og kritikken heraf, og der blev dannet en socialdemokratisk regering. Justitsministeriet blev frataget udlændingeområdet, som blev lagt under Indenrigsministeriet.

Hornslets redegørelse.

15. januar – Et flertal i Folketinget peger på Poul Nyrup Rasmussen som forhandlingsleder efter Poul Schlüters afgang på grund af tamilrapporten.

20. januar – Bill Clinton afløser George H.W. Bush som amerikansk præsident.

Regering: 1993

Socialdemokratiet (A), Centrum
Demokraterne (D), Det Radikale Venstre (B)
og Kristeligt Folkeparti (Q)

Hvornår:

25.01.1993 - 27.09.1994

Ændringer:

29.03.1993, 28.01.1994, 08.02.1994 og 11.02.1994.

Hvem:

Poul Nyrup Rasmussen (A), Statsminister

Mimi Jakobsen (D), Samordningsminister (fra 28.01.1994 tillige industriminister - titlen ændret 08.02.1994 til industri- og samordningsminister)

Marianne Jelved (B), Økonomiminister

Jann Sjursen (Q), Energiminister

Mogens Lykketoft (A), Finansminister

Niels Helveg Petersen (B), Udenrigsminister

Bjørn Westh (A), Landbrugs- og fiskeriminister

Svend Auken (A), Miljøminister

Arne Melchior (D), Minister for kommunikation og turisme (til 28.1.1994)

Helge Mortensen (A), Minister for kommunikation og turisme (fra 28.1.1994)

Ole Vig Jensen (B), Undervisningsminister

Flemming Kofod-Svendsen (Q), Boligminister og minister for nordisk samarbejde og Østersøspørgsmål

Helle Degn (A), Minister for udviklingsbistand

Birte Weiss (A), Indenrigsminister
Jytte Andersen (A), Arbejdsminister
Ole Stavad (A), Skatteminister
Hans Hækkerup (A), Forsvarsminister
Jytte Hilden (A), Kulturminister
Torben Lund (A), Sundhedsminister
Helge Mortensen (A), Trafikminister (til 28.01.1994)
Jan Trøjborg (A), Trafikminister (fra 28.01.1994)
Jan Trøjborg (A), Industriminister (til 28.01.1994)
Pia Gjellerup (A), Justitsminister (til 29.03.1993)
Erling Olsen (A), Justitsminister (fra 29.03.1993)
Karen Jespersen (A), Socialminister (til 28.01.1994)
Bente Juncker (D), Socialminister (fra 28.01.1994 til 11.02.1994)
Yvonne Herløv Andersen (D), Socialminister (fra 11.02.1994)
Svend Bergstein (D), Forsknings- og teknologiminister (til 28.01.1994, hvor ministeriet ændrede navn til Forskningsministeriet)
Arne Oluf Andersen (D), Kirkeminister (fra 28.01.1994 tillige forskningsminister)

11. februar – Janet Reno udnævnes af Præsident Clinton til US Attorney General.

26. februar – World Trade Center bombes af terrorister.

1. april – Louis V. Gerstner, Jr. bliver administrerende direktør i IBM.

24. maj – Eritrea opnår uafhængighed.

13. juli – MTV Movie Awards 1993 afholdes.

25. juni – Kim Campbell bliver Canadas 19. premierminister.

3. oktober – Stor træfning mellem amerikanske styrker og den lokale milits i Mogadishu, Somalia.

4. november – Jean Chrétien bliver den 20. canadiske premierminister.

16. november – Der afholdes kommunal- og amtsrådsvalg i Danmark.

År. 1994

1. januar – NAFTA træder i kraft, hvorved der indføres et toldfrit område bestående af USA, Canada og Mexico.

1. januar – Hjemmeserviceordningen træder i kraft, så private kan få tilskud på 65 kr/t til blandt andet rengøring.

6. januar – Den amerikanske skøjteløber Nancy Kerrigan, favorit til det amerikanske mesterskab, bliver overfaldet under træningen og får slået knæet med en kølle. Det viser sig at være en konkurrent, som står bag overfaldet.

17. januar – Los Angeles i Californien, USA, bliver ramt af et voldsomt jordskælv målt til 6,6 på Richterskalaen.

3. april – Coasteren MS *Hela* bordes af politiet i Helnæsbugten. Lasten er et større parti hash.

5. april Kurt Cobain dør i sin garage i Seattle. Han bliver fundet 3 dage senere.

6. april – Rwanda's præsident Habyarimana bliver dræbt og 100 dage med næsten en million drab begynder. Det var Interahamwe (hutuer) der dræbte tutsier.

4. juni – MTV Movie Awards 1994 afholdes.

29. juli – En turist fra Frankrig omkommer, da store dele af Dronningestolen ved Møns Klint styrter ned på stranden.

21. september – Folketingsvalg i Danmark

Regering: 1994

Socialdemokratiet (A), Det Radikale Venstre (B) og Centrum Demokraterne (D)

Hvornår:

27.09.1994 - 30.12.1996)

Ændring:

01.11.1994.

Hvem:

Poul Nyrup Rasmussen (A), Statsminister

Marianne Jelved (B), Økonomiminister og minister for nordisk samarbejde

Mimi Jakobsen (D), Erhvervsminister

Mogens Lykketoft (A), Finansminister

Niels Helveg Petersen (B), Udenrigsminister

Bjørn Westh (A), Justitsminister

Svend Auken (A), Miljø- og energiminister

Ole Vig Jensen (B), Undervisningsminister

Poul Nielson (A), Minister for udviklingsbistand

Birte Weiss (A), Indenrigsminister og kirkeminister

Jytte Andersen (A), Arbejdsminister

Ole Stavad (A), Skatteminister (til 01.11.1994)

Carsten Koch (A), Skatteminister (fra 01.11.1994)
Hans Hækkerup (A), Forsvarsminister
Jytte Hilden (A), Kulturminister
Jan Trøjborg (A), Trafikminister
Karen Jespersen (A), Socialminister
Yvonne Herløv Andersen (D), Sundhedsminister
Ole Løvig Simonsen (A), Boligminister
Frank Jensen (A), Forskningsminister
Henrik Dam Kristensen (A), Landbrugs- og fiskeriminister

28. september – MS *Estonia* synker. 852 dør.

Natten til den 28. september 1994 – indtraf en af de største søfartskatastrofer i nyere tid. Færgen MS *Estonia* gik ned midt på sin rute fra Tallinn i Estland til Stockholm i Sverige, og med sig i dybet tog den cirka 650 indespærrede og desperate mænd,

kvinder og børn. Yderligere 200 slap væk fra skibet, men druknede eller frøs snart ihjel i Østersøens frådende og isnende bølger. Kun 137 overlevede med nød og næppe.

Både færgen og de døde i kahytterne er i dag begravet under flere tusinde ton sand og sten i en fredfyldt grav på havets bund. Men på overfladen spøger tragedien stadig. Flere internationale ekspertundersøgelser har ikke kunne kvæle sejlivede teorier om, at der lå en forbrydelse bag forliset, og i dag – 20 år senere – mangler mange pårørende og overlevende fortsat en forklaring, de kan tro på. De spørger sig selv, hvorfor *Estonia* gik ned, mens mindre og ældre færger sejlede upåvirket videre i samme farvand den mørke nat i september 1994

Ifølge den officielle forklaring skyldtes *Estonias* forlis en række af ulykkelige omstændigheder. Den vigtigste af disse var, at færgen blev drevet for hurtigt frem i et vejr og et farvand, som den ikke var konstrueret til at håndtere.

Det blæste op mod 20 meter i sekundet over Østersøen natten til den 28. september 1994, og bølgerne var op til seks meter høje. Alligevel valgte alle områdets færger at stå til søs som planlagt.

- Det var almindeligt dårligt efterårsvejr, har en kaptajn på et andet fartøj i området forklaret om forholdene den pågældende nat.

Men almindeligt dårligt efterårsvejr på åbent hav var noget helt andet end dårligt vejr i de kystnære områder, som *Estonia* oprindeligt var bygget til at servicere. Normalt ville det ikke være noget problem, men på denne tur gav besætningen motorerne ekstra gas i et forsøg på at indhente en forsinkelse forårsaget af vejret. Kombinationen af relativt høj fart, strid vind og store bølger fra en uheldig vinkel betød, at tonstunge søer hamrede mod skibets front. Boven, som den kaldes på maritimt sprog, var konstrueret som en enorm port, der kunne tippe op, når biler skulle ind og ud, og til sidst gav konstruktionen efter.

Vidner har beskrevet, at de præcis klokken et om natten lokal tid hørte et højt metallisk brag fra skibets front. Ifølge de officielle rapporter var det lyden af et stort hængsel, der blev flået itu. Skaden blev dog ikke opdaget af personalet på kommandobroen, der var placeret så langt tilbage på skibet, at de ikke kunne se den beskadigede port. En række elektroniske fejlmeldere gav heller ikke anledning til uro, og derfor fortsatte sejladsen frem. Et kvarter senere fik det hele bovporten til at rive sig løs og synke. Samtidig blev en kørselsrampe revet åben. Dermed kunne bølgerne frit skylle ind på det store vogndæk og videre ned i konstruktionen.

På et øjeblik strømmede mindst 7000 ton vand ind i Estonia. På grund af en let ujævn fordeling af fragten koncentrerede vandet sig i den ene side af skibet, hvor vandtætte skotter gav efter for trykket, og straks begyndte den store færge at kæntré. I et forsøg på at rette skibet op, foretog kaptajnen en drejning, som dog sandsynligvis blot forværrede situationen. 14 minutter senere lå Estonia på siden, og efter endnu 24 minutter forsvandt den enorme blå-hvide færge under bølgerne.

Det hele gik så stærkt, at personalet på broen kun fik sendt en mangelfuld nødmelding ud. Navigationssystemet var gået ud, og derfor kunne den præcise position ikke meddeles med det samme. Samtidig blev det internationale nødsignal 'mayday' ikke brugt. Sammenlagt betød det, at der gik længere tid end nødvendigt, før katastrofens fulde omfang stod klart, og den nødvendige hjælp blev sendt afsted.

Hovedparten af dette forløb er der stort set enighed om. Striden handler om årsagen til det indledende brag og bovportens løsrivelse fra skibet. Nogle hævder, at en terrorbombe ødelagde de vitale hængsler. Andre at en hemmelig sending våben i en lastbil ved et uheld eksploderede på grund af skibets bevægelser i de store bølger. En helt anden teori er, at Estonia ramte en helt eller delvist neddykket ubåd, som enten deltog i en Nato-øvelse i Østersøen eller overvågede øvelsen på afstand. Knap så spektakulær er en påstand fra skibets konstruktører om, at sammenbruddet i fronten kun kunne være forårsaget af dårlig vedligeholdelse fra ejernes side.

Uanset hvad sandheden er, bliver teorierne sandsynligvis ved med at florere, så længe det store skib ligger begravet under tonsvis af sand og sten 80 meter under de engang så nådesløse bølger.

16. oktober – Ved EU-afstemningen i Finland stemmes ja til medlemskab fra 1. januar 1995.

17. oktober – Fredsaftale mellem Israel og Jordan.

13. november – Ved en folkeafstemning i Sverige stemmer et flertal for svensk medlemskab af EU.

Homoseksuelle kan gifte sig legalt i Sverige.

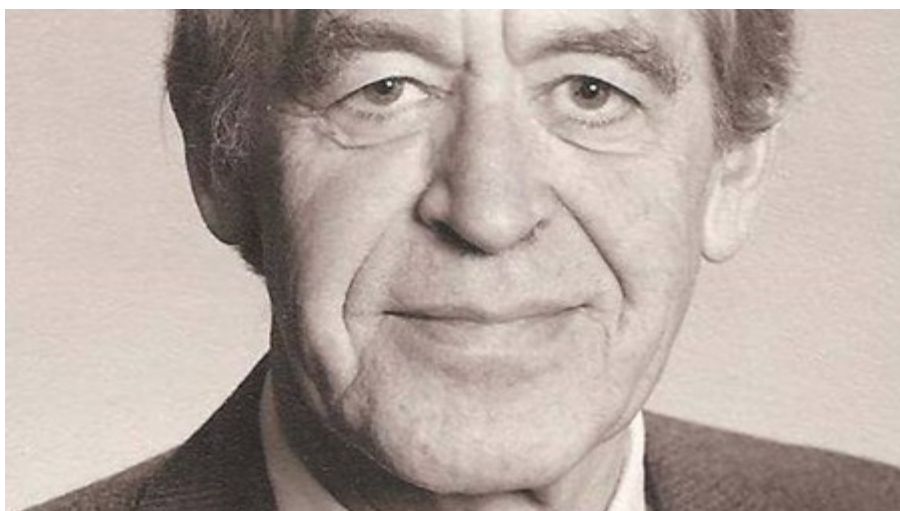
Internationalt familieår

Eurotunnelen indvies.

År. 1995

Holmboerne deltog i fejringen af 50-året for befrielsen 4. maj 1945. Fakkeltog m.v. i Nordborg. Et forsøg på at etablere et kraftvarmeværk i Holm må opgives.

1. januar – Østrig, Finland og Sverige bliver medlemmer af den Europæiske Union.
1. januar – Begyndelsen på det internationale årti for verdens oprindelige folk (1995-2005).
9. januar – Den 51-årige russiske kosmonaut Valeri Poliakov har i dag tilbragt 366 dage om bord på rumstationen Mir. Det er ny rekord for ophold i rummet.
17. januar – Et jordskælv på 7,2 på Richterskalaen bryder klokken 5.46 lokal tid ud nær Kobe i den sydlige del af Hyogo i Japan. Skaderne er enorme, men mange frivillige fra hele Japan samt den øvrige verden hjælper til med oprydningen og hjælp til jordskælvsofrene.
24. februar – 1st Screen Actors Guild Awards afholdes i Santa Monica Civic Auditorium, Los Angeles, USA.
6. marts – 12. marts – Verdenstopmødet om social udvikling fandt sted i Bella Center i København
20. marts – Medlemmer af Aum Supreme Truth sender sarin-gas ud i Tokyos metrosystem.
19. april – Murrah Federal Building i Oklahoma City i USA udsættes for et bombeattentat.
1. maj – Operation Bljesak: Kroatiske angreb i UNPROFOR området i Vestslavonien. Over 18.000 serbere havde søgt tilflugt i Republika Srpska og Serbien.
4. maj – På 50-årsdagen for Danmarks befrielse 1945 bliver laserprojektet "*Fredsskulptur 1995* affyret.
23. maj – Programmeringssproget Java udgives.
8. juni – Programmeringssproget PHP bliver udgivet af Rasmus Lerdorf
10. juni – MTV Movie Awards 1995 afholdes i Burbank, Californien.
14. juni – Terrorangrebet i Budyonovsk: Tjetjenske terrorister under anførelse af Sjamil Basajev angriber et hospital i den sydrussiske by Budjonovsk og tager mellem 1.500 og 1.800 civile – hovedsageligt hospitalsindlagte, herunder fødende kvinder, nyfødte babyer og omkring 150 børn – som gidsler i en aktion, der skal komme til at koste 140 døde og mere end 400 sårede.

22. juni – Der bliver sat et punktum i Tamilsagen, ved at Erik Ninn-Hansen bliver dømt skyldig i et retsmøde, hvor Ninn-Hansen ikke selv deltager.

11. juli – Bosnisk-serbiske hær rykkede ind i Srebrenica. 'Srebrenica-massakren' blev brugt som påskud for NATO's militære intervention.

25. juli – Bosnisk-serbiske hær rykkede ind i Žepa.

4. august – Operation Storm: Kroatiske angreb i UNPROFOR området i Krajina. Over 220 000 serber havde søgt tilflugt i Serbien-Montenegro og Banja Luka.

10. august – Saddam Husseins to svigersønner flygter fra Irak og anmoder om asyl i Jordan. Senere får de frit lejde til at vende hjem, men bliver myrdet ved hjemkomsten.

24. august – Microsoft udgiver Windows 95.

15. september – Torben Rechendorff overlader posten som de konservatives landsformand til Hans Engell.

18. september – Operation Una: Danske FN-soldater i Kroatien kommer under kraftig beskydning. 2 bliver dræbt og 10 såres. Lejrerne i Dvor og Kostanica bliver hårdest ramt.

18. november – Joachim Holger Waldemar Christian, Prins til Danmark, bliver i Frederiksborg Slotskirke gift med Alexandra Christina Manley, Prinsesse af Danmark.

15. december – EF-domstolen afsiger den såkaldte Bosman-dom, der forhindrer fodboldklubber i at kræve vederlag for spillere, hvis kontrakter er udløbet.

31. december – Bill Watterson stopper produktionen af avisstriben *Steen og Stoffen*.

År. 1996

Hjortspringbådens laug, stiftet i 1991, får til huse i Holm, hvor en kopi af båden bygges.

København er årets kulturby i 1996. Der er EUs kulturministre, der udnævner Europas kulturby.

3. januar – Tommerup på Fyn udnævnte sig selv til "årets kulturlandsby".

12. januar – Waliseren Gwilym Hughes så sin film nr. 22.447, hvilket (formentlig) gjorde ham til den i verden, der havde set flest film.

14. januar – På en handelsmesse i Gwalior i Indien trykker Yogesh Sharma 31.118 forskellige personer i hænderne i løbet af 8 timer – hvilket er "håndtryksrekord".

15. januar – Spies Rejser bliver solgt.

Spies Rejser er et dansk rejsebureau startet af Simon Spies.

De første Spies-turister rejste 11. november 1956 til Mallorca. De første 26 turister kørte med tog til Barcelona og videre med båd til Mallorca.

I begyndelsen af 1960'erne overgik rejserne til propelfly.

De første fløj med Aero Loyd, senere med Flying Enterprise, Conair, MyTravel nu Thomas Cook Airlines Scandinavia.

Tjæreborg præsten Eilif Krogager var den store iværksætter, men det var Simon Spies der tjente pengene.

I mange år var Spies Rejser en af de største aktører i den danske rejsebranche.

I 1989 opkøbte Spies Rejser konkurrenten Tjæreborg Rejser.

Tjæreborg Rejser og Spies Rejser flyselskab hed en overgang MyTravel, men skiftede 9. maj 2008 navn til Thomas Cook Airlines Scandinavia.

I maj 2009 lægges Tjæreborg Rejser og Spies Rejser sammen, under navnet Spies. Spies er nu en del af den britiske rejsekoncern Thomas Cook.

15. januar – Busterminalen på Rådhuspladsen i København bliver indviet.

1. marts – Der kommer de kraftigste oversvømmelser i Kina i over hundrede år.

8. juni – MTV Movie Awards 1996 afholdes i Walt Disney Studios, Burbank, Californien.

21. juli – Tour de France feltet slutter i Paris med Bjarne Riis som vinder.

29. august – Vnukovo Airlines Flight 2801 styrter ned på Svalbard og bliver den værste flyulykke i Norges historie.

14. november – Musicalen Chicago har premiere i New York.

Regering: 1996

Socialdemokratiet (A) og Det Radikale Venstre (B)

Hvornår:

30.12.1996-23.03.1998

Ændring:

20.10.1997.

Hvem:

Poul Nyrup Rasmussen (A), Statsminister
Marianne Jelved (B), Økonomiminister og minister for nordisk samarbejde
Mogens Lykketoft (A), Finansminister
Niels Helveg Petersen (B), Udenrigsminister
Bjørn Westh (A), Trafikminister
Svend Auken (A), Miljø- og energiminister
Ole Vig Jensen (B), Undervisningsminister og kirkeminister
Poul Nielson (A), Minister for udviklingsbistand
Birte Weiss (A), Indenrigsminister og sundhedsminister (fra 20.10.1997 sundhedsminister)
Thorkild Simonsen (A), Indenrigsminister (fra 20.10.1997)
Jytte Andersen (A), Arbejdsminister
Hans Hækkerup (A), Forsvarsminister
Jytte Hilden (A), Forskningsminister
Jan Trøjborg (A), Erhvervsminister
Karen Jespersen (A), Socialminister
Ole Løvig Simonsen (A), Boligminister
Frank Jensen (A), Justitsminister
Henrik Dam Kristensen (A), Fødevarerminister
Carsten Koch (A), Skatteminister
Ebbe Lundgaard (B), Kulturminister

År. 1997

26 oktober underskriver Peter Jollmand, født 1907, en aftale hvor han afstår bygningerne til Møllegade 15 og 1½ ha til en fond, der skal søge at renovere gården.

17. januar – Israel overdrager sit militære hovedkvarter i Hebron til palestinenserne, og 30 års israelsk besættelse af Vestbredden er hermed afsluttet.

17. januar – En domstol i Irland bevilger den første skilsmisse i det katolske lands historie.

Marts – 3rd Screen Actors Guild Awards afholdes.

1. juni – Tunnellen under Østerrenden åbner – første tur under Storebælt med tog.

15. oktober – Opsendelse af rumsonden Cassini-Huygens

18. november – Der afholdes kommunal- og amtsrådsvalg i Danmark.

26. december – Voldsomt jordskælv i Assisi, Italien.

Den 31. aug. 1997 døde prinsesse Diana.

Diana Frances Spencer, kendt som lady Diana eller blot Lady Di (1. juli 1961 – 31. august 1997) var prinsesse af Wales, hvilket hun blev ved sit ægteskab med prins Charles. Hun var datter af John Spencer, 8. jarl Spencer og Frances Shand Kydd og blev født i Park House i Sandringham i Norfolk. Spencer-familien er en af de ældste engelske adelsfamilier og havde et tæt forhold til den engelske kongefamilie.

Prins Charles og Diana havde kendt hinanden i flere år, før de blev forlovet 24. februar 1980. Hendes store forlovelsesring til £30.000 bar en safir omgivet af 14 diamanter. Forlovelsesringen blev brugt igen i 2010, da Dianas ældste søn prins William, hertug af Cambridge blev forlovet med Kate Middleton. Diana blev gift med Prins Charles 29. juli 1981 i St. Paul's Cathedral i London.

Efter brylluppet fik Diana titlen Her Royal Highness Diana, Princess of Wales. I 1992 blev hun separeret fra Prins Charles, og parret blev skilt i 1996. Skilsmissen var problematisk, og parret inddrog medierne. Blandt andet gav Diana et stort tv-interview; hun fortalte om prins Charles' utroskab med Camilla Parker Bowles. Efter skilsmissen mistede Diana titlen som kongelig højhed og prinsesse af Wales. Hun blev tituleret Lady Di eller prinsesse Diana, selv om hun ikke officielt havde titlen.

Diana var verdens mest fotograferede person. Hun var en medie darling, og det benyttede hun. Folket var vilde med hende, hun var folkets prinsesse. Hun fremstod som ægte og varm i modsætning til det engelske kongehus. Diana brugte medierne til at fremhæve offerrollen, og det blev belønnet med stor sympati i befolkningen.^[Kilde mangler]

I deres ægteskab fik Charles og Diana to sønner:

- Prins William Arthur Philip Louis, hertug af Cambridge (født 21. juni 1982) gift med Catherine Elizabeth Middleton den 29. april 2011 i Westminster Abbey. Parret har en søn:
 - Prins George Alexander Louis af Cambridge (født 22. juli 2013)^[1]
- Prins Henry "Harry" Charles Albert David af Wales (født 15. september 1984)

Diana døde ved en bilulykke 31. august i Paris, Frankrig. Chaufføren var påvirket under kørslen og kørte hurtigt rundt i Paris gader forfulgt af paparazzifotografer. Hun blev efterfølgende hentet hjem til England af prins Charles og fik en statsbegravelse med deltagelse af hele det officielle England 6. september 1997 i Westminster Abbey i London.

Diana var ven med sir Elton John, som til hendes begravelse spillede sangen "Candle in the Wind", oprindeligt skrevet om Marilyn Monroe, men med ny skrevet tekst af Bernie Taupin, så den handlede om Diana. Sangen blev udsendt som single i 1997 og blev nummer ét på mange hitlister. Det viste, hvor populær prinsessen var, og hvor stor respekt folk nærrede for hende.

År. 1998

Oprydningen begynder på Jollmands Gaard.
Der startes med fællesspisning i sognegården.

2. januar – 412 indbyggere i fire landsbyer i Souk el-Had-området i Algeriet blev slået ihjel under en massakre.

6. januar – Den lille Havfrue på Langelinie mister for anden gang i historien sit hoved.

Statuen har flere gange været udsat for hærværk, senest 11. september 2003, da ukendte gerningsmænd væltede hende ned fra sin sten, muligvis ved hjælp af sprængstof.

Havfruen mistede første gang sit hoved i 1964. Det var savet af, og hverken hovedet eller gerningsmændene til hærværket er fundet. Kunstneren Jørgen Nash påstod at kende forbryderen, men nægtede at afsløre identiteten. I 1997 beskrev han i sin erindringsbog *En havfruemorder krydser sit spor* at han havde smidt det afskårne hoved i Utterslev Mose.

Den 22. juli 1984 gik det ud over den arm, hun støtter sig med. Den blev savet af, men gerningsmændene meldte sig et par dage senere medbringende armen, der forholdsvis hurtigt kunne sættes på igen. Regningen til gerningsmændene var dog betydelig.

For anden gang i historien mistede havfruen hovedet i 1998. I løbet af natten havde ukendte gerningsmænd savet statuens hoved af med en nedstryger. De kontaktede pr. telefon freelancefotografen Michael Forsmark Poulsen tidligt på morgenen, og han informerede politiet efter at have taget billeder af statuen. De følgende dage gik historien verden rundt på alverdens tv-stationer og aviser. Tre dage senere blev statuens hoved fundet, da gerningsmændene igen kontaktede fotografen, som tjente omkring 100.000 kr. på sine billeder af Den lille Havfrue med det manglende hoved. Michael Forsmark Poulsen blev anholdt og sigtet for selv at have øvet hærværket, men blev to uger senere atter løsladt. Først i november 1998 blev sigtelserne mod ham og to andre dog opgivet.

7. januar – Monica Lewinsky, tidligere praktikant i Det Hvide Hus, underskriver under ed en erklæring, hvori hun benægter at have haft en affære med præsident Bill Clinton.

26. februar – Valdas Adamkus tiltræder som Litauens præsident for første gang

8. marts – 4th Screen Actors Guild Awards afholdes.

11. marts – Folketingsvalg i Danmark.

Regering: 1998

Socialdemokratiet (A) og Det Radikale Venstre (B)

Hvornår:

23.3.1998- 27.11.2001

Ændringer:

01.07.1999, 10.07.1999, 27.09.1999, 23.02.2000 og 21.12.2000.

Hvem:

Poul Nyrup Rasmussen (A), Statsminister
Marianne Jelved (B), Økonomiminister og minister for nordisk samarbejde
Mogens Lykketoft (A), Udenrigsminister (fra 21.12.2000)

Mogens Lykketoft (A), Finansminister (til 21.12.2000)

Niels Helveg Petersen (B), Udenrigsminister (til 21.12.2000)

Pia Gjellerup (A), Finansminister (fra 21.12.2000)

Svend Auken (A), Miljø- og energiminister

Poul Nielson (A), Minister for udviklingsbistand (til 10.07.1999)

Birte Weiss (A), Forskningsminister (fra 10.07.1999. Titlen ændret 21.12.2000 til IT- og forskningsminister)

Margrethe Vestager (B), Undervisningsminister og kirkeminister (fra 21.12.2000 undervisningsminister)

Thorkild Simonsen (A), Indenrigsminister (til 23.02.2000)

Jytte Andersen (A), By- og boligminister (fra 01.07.1999 tillige minister for ligestilling - titlen ændret 27.09.1999 til by- og boligminister og minister for ligestilling. Udtrådt af regeringen 21.12.2000)

Hans Hækkerup (A), Forsvarsminister (til 21.12.2000)

Jan Trøjborg (A), Forsvarsminister (fra 21.12.2000)

Jan Trøjborg (A), Minister for udviklingsbistand (fra 10.07.1999 til 21.12.2000)

Jan Trøjborg (A), Forskningsminister (til 10.07.1999)

Karen Jespersen (A), Indenrigsminister (fra 23.02.2000)

Karen Jespersen (A), Socialminister (til 23.02.2000)

Ritt Bjerregaard (A), Fødevareminister (fra 23.02.2000)

Frank Jensen (A), Justitsminister

Henrik Dam Kristensen (A), Socialminister (fra 23.02.2000)

Henrik Dam Kristensen (A), Fødevareminister (til 23.02.2000)

Carsten Koch (A), Sundhedsminister (til 23.02.2000)

Ole Stavad (A), Erhvervsminister (fra 21.12.2000)

Ole Stavad (A), Skatteminister (til 21.12.2000)

Pia Gjellerup (A), Erhvervsminister (til 21.12.2000)

Sonja Mikkelsen (A), Sundhedsminister (fra 23.02.2000 til 21.12.2000)

Sonja Mikkelsen (A), Trafikminister (til 23.02.2000)

Elsebeth Gerner Nielsen (B), Kulturminister

Ove Hygum (A), Arbejdsminister

Jacob Buksti (A), Trafikminister (fra 23.02.2000)

Lotte Bundsgaard (A), By- og boligminister og minister for ligestilling (fra 21.12.2000)

Frode Sørensen (A), Skatteminister (fra 21.12.2000)
Johannes Lebech (B), Kirkeminister (fra 21.12.2000)
Arne Rolighed (A), Sundhedsminister (fra 21.12.2000)
Anita Bay Bundegaard (B), Minister for udviklingsbistand (fra 21.12.2000)

17. marts – Partiet Venstre's formand gennem 13 1/2 år, Uffe Ellemann-Jensen går af.

27. april – Storkonflikten i 1998 bryder ud.

24. maj – S-togs strækningen Frederiksberg – Solbjerg nedlægges permanent.

30. maj – MTV Movie Awards 1998 afholdes i Santa Monica, Californien.

3. juni – Eschede-ulykken – 101 personer omkommer ved denne jernbaneulykke i Tyskland

Eschede-ulykken, der var en af de alvorligste jernbaneulykker i Tyskland nogensinde, indtraf den 3. juni 1998, da ICE 884 *Wilhelm Conrad Röntgen* afsporede ved Eschede. 101 personer omkom, og 88 blev alvorligt kvæstet.

Ulykken i Eschede

Onsdag den 3. juni 1998 var ICE 884 *Wilhelm Conrad Röntgen* på vej fra München til Hamburg. Ved Eschede var hastigheden omkring 200 km/t. Cirka 2 km før Eschede brød en defekt hjulring på forreste vogns tredje aksel sammen, og ved et efterfølgende sporskifte ved indkørslen til Eschede afsporede toget kl.

10.49. Det forreste lokomotiv blev revet løs fra resten af toget og fortsatte næsten uden skader gennem Eschede, indtil det automatisk blev bremsat.

Togets tredje vogn stødte mod bropillerne på en vejbro, og sammenstødet fik den fjerde vogn til at løfte sig og ramme broen på en måde, der fik denne til at bryde sammen.

Brodækket faldt ned over bageste del af femte vogn og maste denne fuldstændig, og de efterfølgende vogne, 6 til 12, presseses i zig-zag sidelæns op mod broen og blev svært beskadiget, medens det bageste lokomotiv afsporede og kørte ind i vragedyngen.

Ulykken fik de europæiske myndigheder til at se nærmere på andre tog. Således resulterede det alene i Tyskland i, at man i løbet af et par uger udskiftede alle lignende hjul på togene. Desuden indledte man i Frankrig en lignende undersøgelse af TGV-togene, som ICE-teknologien er inspireret af.

14. juni – Åbning af Storebæltsbroen – togene havde allerede kørt et år i tunnelen.

17. august – Der udbryder finansiel krise i Rusland

21. august – færgerederiet Scandlines blev stiftet.

År. 1999

1. januar – Euroen etableres.

2. januar – En snestorm efterlader (359 mm) sne i Milwaukee (Wisconsin) og (533.4 mm) i Chicago, hvor 68 dør.

4. januar – Bevæbnede mænd skyder mod shia-muslimer, der synger en lovsang i en moske i Islamabad, Pakistan, hvor 16 dræbes og 25 sårede.

6. januar – Dennis Hastert bliver Repræsentanternes Hus' ordfører.

10. januar – Et stort stykke kalkklippe ved Beachy Head ryger ned i havet.

20. januar – China News Service annoncerer nye begrænsninger på Internettet, der er rettet mod internetcaféer.

21. januar – En af de største narkofangster i USA's historie, United States Coast Guard får fat i et skib med over 4,3 tons kokain om bord, på vej mod Houston.

25. januar – Et jordskælv med 6,1 på Richter-skalaen rammer det vestlige Colombia, der dræber mindst 1.000.

Plutos kredsløb

2. februar – Hugo Chávez bliver præsident i Venezuela.

7. februar – Kong Hussein af Jordan dør af kræft, og hans søn Abdullah 2. af Jordan overtager kronen.

10. februar – Laviner i De franske alper nær Geneve dræber mindst 10.

11. februar – Pluto bevæger sig langs sit underlige kredsløb og kommer nærmere Solen end Neptun, som senest skete i 1979 og først vil ske igen i 2231.

16. februar – I Usbekistan sker et synligt attentat-forsøg mod præsident Islom Karimov ved regeringens hovedkvarter.

16. februar – Rundt om i Europa overtager kurdiske rebeller ambassader og gidsler efter at Tyrkiet har arresteret en af deres rebel-ledere.

21. februar – Albertinkatu-skyderierne i Helsinki, Finland: Tre mænd dræbes og en såres.

22. februar – Moderate irakiske shiamuslimers ulama Mohammad Mohammad Sadeq al-Sadr dræbes ved et attentat.

23. februar – Den kurdiske rebelleder Abdullah Öcalan anklages for landsforræderi i Ankara, Tyrkiet

23. februar – En lavine destruerer landsbyen Galtür, (Lavinekatastrofen i Galtür), Østrig og dræber 31.

1. marts – En af fire bomber, der sprænges i Lusaka, Zambia, ødelægger den angolesiske ambassade

1. marts – Ottawa-konventionen træder i kraft.

3. marts – Walter LaGrand henrettes i et gaskammer i Arizona.^[6]

12. marts – Ungarn, Polen og Tjekkiet bliver medlem af NATO.

15. marts – I Bruxelles træder Santer-kommisionen tilbage efter beskyldninger om korruption.

21. marts – 71. Oscaruddeling holdes i Dorothy Chandler Pavilion i Los Angeles, hvor *Shakespeare in Love* vinder Oscar for bedste film.

23. marts – Bevæbnede mænd dræber Paraguays vicepræsident Luis María Argaña.

24. marts – NATO angriber med luftskud mod Den Føderale Republik Jugoslavien, der nægtede at underskrive en fredsaftale. Dette er første gang NATO angriber en selvstændig stat.

24. marts – Brand i Mont Blanc-tunnelen dræber 39 personer, hvilket lukker den i næsten 3 år.²⁶

marts – Melissa-ormen angriber internettet.

Mont Blanc-tunnelen er en vejtunnel under Mont Blanc, som går mellem byen Chamonix i Frankrig og byen Courmayeur i Valle d'Aosta i Italien. Tunnelen blev påbegyndt i 1957 og blev indviet i 1965. Den er 11,6 km lang og 8,6 m bred. Der er kun 1 tunnelrør (med 1 vejbane i hver retning), hvor Europavej E25 er ført igennem.

5. april – To libyere, der er mistænkt for at have ødelagt et Pan Am Flight 103 i 1988 overlades til skotske myndigheder og skal muligvis stilles for en domstol i Holland. FN sanktionerer Libyen.

7. april – Kosovokrigen: Kosovos hovedgrænsekrydsningerne lukkes ned af serbiske styrker for at forhindre etniske albanere i at flygte.

7. april – En bombe eksploderer i en kirke i Spanien; GRAPO erklærer sig for ansvarlige.

9. april – Ibrahim Baré Maïnassara, præsident i Niger, dræbes.

17. april – En bombe eksploderer i midten af et travlt marked i Brixton, i det sydlige London.

20. april – Columbine High School-massakren: To Littleton (Colorado)-teenagere, Eric Harris og Dylan Klebold, skyder mod deres lærere og klassekammerater, dræber 12 elever og en lærer og så dem selv.

25. april – Tuanku Jaafar ibni Almarhum Tuanku Abdul Rahmans periode som den 10. Yang di-Pertuan Agong i Malaysia slutter.

26. april – Sultan Salahuddin Abdul Aziz Shah ibni Almarhum Sultan Hisamuddin Alam Shah Al-Haj, sultan i Selangor, bliver den 11. Yang di-Pertuan Agong i Malaysien.

26. april – Den britiske tv-vært Jill Dando, dræbes ved sit hjem i Fulham, London.

30. april – Cambodja bliver medlem af ASEAN.

1. maj – Svampebob Firkant debuterede på Nickelodeon

3. maj – Tornadoudbruddet i Oklahoma 1999: En F5-tornado rammer Moore (Oklahoma) og dræber 38 personer (den største tornado, der er målt i verdenshistorien).

5. maj – Microsoft udgiver Windows 98 (anden udgave) (fra 1998).

6. maj – Valg holdes i Skotland og Wales til det nye skotske parlament og Wales' nationalråd.

7. maj – Kosovokrigen: I Den Føderale Republik Jugoslavien dræbes tre kinesiske arbejdere fra den kinesiske ambassade og 20 såres, da NATO ved en fejltagelse angriber i Beograd.

7. maj – I Guinea-Bissau mister præsident João Bernardo Vieira magten ved et militærkup.

13. maj – Carlo Azeglio Ciampi bliver præsident i Italien.

17. maj – Ehud Barak bliver premierminister i Israel.

26. maj – Manchester United vinder Champions League ved Nou Camp-stadion, Barcelona og slog Bayern München.

29. maj – Cathy O'Dowd, en sydafrikansk bjergbestiger, bliver den første kvinde, som bestiger Mount Everest fra både den nordlige og sydlige side.

9. maj – Nigeria fjerner det militære styre og Nigerias fjerde republik etableres med Olusegun Obasanjo som præsident.

iBookG3

1. juni – Napster, en revolutionerende musikdownloadingstjeneste, oprettes.

6. juni – I Brasilien, flygter 345 fængselsindsatte fra Putim-fængslet gennem hovedporten.

9. juni – Kosovokrigen: Den Føderale Republik Jugoslavien og NATO underskriver en fredsaftale.

10. juni – Kosovokrigen: NATO suspenderer sine luftangreb efter Slobodan Milošević lader serbiske styrker forlade Kosovo.

12. juni – Texas-guvernøren George W. Bush annoncerer, at han vil gå efter det republikanske partis nominering for USA's præsident.

14. juni – Thabo Mbeki bliver valgt til Sydafrikas præsident.

19. juni – Torino, Italien bliver valgt til værtsby for Vinter-OL 2006.

19. juni – Skrækforfatteren Stephen King rammes i en bilulykke.

21. juni – Apple Computer udgiver den første iBook, den første bærbare computer designet til gennemsnitlige forbrugere.

23. juni – Phillips-eksplosionen i 1999 dræbes 2 og sårer 3 i Pasadena (Texas).

7. juli – I Rom løber Hicham El Guerrouj den hurtigste mil nogensinde på 3:43,13

11. juli – Indien tager fat i Kargil igen og tvinger Pakistans hær til at forlade stedet. Indien erklærer sig for sejrherre, hvilket slutter den 2-måneders lange konflikt

16. juli – John F. Kennedy Jr. dør ved et flystyrt sammen med sin kone Carolyn Bessette Kennedy og hendes søster Lauren Bessette.

20. juli – Merkur-programmet: Liberty Bell 7 løftes fra Atlanterhavet.

20. juli – Falun Gong forbydes i Kina under Jiang Zemin.

22. juli – Den første version af MSN udgives af Microsoft.

23. juli – ANA Flight 61 kapres i Tokyo.
23. juli – Mohammed 6. af Marokko bliver konge efter sin far, Hassan 2.s død.
25. juli – Lance Armstrong vinder sit første Tour de France.
27. juli – 21 personer dør i en kanononingsulykke nær Interlaken, Schweiz.
7. august – Hundreder af tjetjenske guerillaer indvaderer Ruslands republik Dagestan, hvilket udløser en kort krig
9. august – Ruslands præsident Boris Jeltsin fyrer sin premierminister, Sergej Stepasjin og fyrer for fjerde gang hele sit kabinet.
11. august – En solformørkelse ses i Europa og Asien.
11. august – Salt Lake City-tornadoen: En meget sjælden F2-tornado rammer Salt Lake City og dræber en.
17. august – İzmit-jordskælvet 1999: Et 7,6-jordskælv på Richterskalaen rammer İzmit og meget af det nordvestlige Tyrkiet og dræber mere end 17.000 og skader 44.000.
22. august – Mandarin Airlines Flight 642 styrter ned i Hong Kong.
30. august – Østtimor stemte for uafhængighed fra Indonesien i en folkeafstemning.
31. august – Apple Computer udgiver Power Macintosh G4.
7. september – Et jordskælv rammer Athen, dræber 143 og sårer mere end 2000.
7. september – Viacom og CBS går sammen.
8. september – Den første af en række bombninger af russiske lejligheder sker.
9. september – Sega udgiver Dreamcast.
14. september – Kiribati, Nauru og Tonga bliver medlem af FN.
21. september – 921-jordskælvet, også kendt som Jiji-jordskælvet (7,6 på Richter-skalaen) dræber omkring 2400 i Taiwan.
10. oktober – Valg holdes i Portugal.
12. oktober – Verdens befolkning når 6 milliarder personer (ifølge FN), hvor det seneste barn fødes i Sarajevo, Bosnien-Hercegovina.
27. oktober – Bevæbnede mænd åbner ild i det armenske parlament, dræber premierminister Vazgen Sargsyan.

12. november – Et 7,2-jordskælv på Richter-skalaen rammer Duzce og det nordvestlige Tyrkiet, dræber 845 og sårer 4.948.

20. november – Kina udsender Shenzhou-rumfartøjet.

26. november – Et jordskælv og en tsunami rammer Vanuatu.

27. november – Det venstreorienterede Arbejderpartiet i New Zealand danner regering med Helen Clark som leder, hvilket gør hende til landets anden kvindelige premierminister nogensinde.

30. november – ExxonMobil-sammenarbejdet opstår, hvilket gør det til verdens største firma.

Millennium Dome åbner i London.

3. december – NASA mister radiokontakt med Mars Polar Lander, øjeblikke før rumfartøjet kommer til Mars' atmosfære.

december – En kraftig orkan rammer det sydlige Danmark og dræber seks mennesker. Lavtryksbanen over Nordjylland giver landsdelen rolige vindforhold en overgang. Skaderne efter århundredes orkan løber op i et milliardbeløb og bliver den hidtil mest ødelæggende naturkatastrofe.

År. 2000

I forbindelse med kloakeringen af Holm afsættes 75.000 kr. til by forskønnelse.

Verdens første dieselmotor med elektronisk indsprøjtning installeres på et skib. De to mest anvendte principper for stempelmotorer er ottomotor og **dieselmotor**, begge opkaldt efter deres opfindere. Rudolf Diesel (1858-1913) fra Tyskland udviklede dieselmotoren i 1893-97.

I en dieselmotor, som er en varmekraftmaskine, indsprøjtes dieselolie i en komprimeret luftmængde og selvantænder på grund af temperaturen. Derfor bruger dieselmotorer ikke tændrør som ottomotoren. Før motorstart skal et gløderør i forkammeret dog opvarmes, så dieselolie, der rammer det, opvarmes. Dette er dog kun nødvendigt for motorer med forkammerteknik. Gløderøret er kun i brug i 5-30 sekunder, da spildvarmen under driften overtager opvarmningen. Nogle dieselmotorer anvendte i stedet et glødehoved, der på nogle motorer forvarmes med en blæselampe.

En dieselmotor kan være enten totaktsmotor eller firetaktsmotor.

1. januar – Kalenderen skifter til år 2000 uden de store sammenbrud i computersystemer, som ellers var frygtet.

10. januar – Internetudbyderen America Online (AOL) køber verdens største mediekoncern Time Warner for 166 milliarder dollar (cirka 1.200 milliarder kr.).

12. marts – 6th Screen Actors Guild Awards afholdes.

1. maj – Clinton-regeringen vælger at fjerne "Selective Availability" fra GPS-systemet, og med et trylleslag er det præcise system tilgængeligt for alle.

13. maj – Brødrene Olsen vinder Eurovisionens Melodi Grand Prix i Stockholm. Det er anden gang, Danmark vinder, første gang var i 1963. **Brødrene Olsen** er en dansk pop/rock-duo, der består af Jørgen Olsen (født 15. marts 1950) og Niels "Noller" Olsen (født 13. april 1954), begge fra Odense. Gruppen har solgt 700.000 albums og 500.000 singler på verdensplan.^[1] I Danmark solgte Brødrene Olsen alene i perioden 2000-2005 256.900 albums, kun overgået af Kim Larsen.^[2]

Deres *Wings of Love*-album fra 2000 lå på førstepladsen af album-hitlisten i 15 uger, hvilket kun er overgået af Rasmus Seebach (25 uger med albummet af samme navn) og Kim Larsen (23 uger med *Midt om natten*).^{[3][4]} *Wings of Love* solgte på den anden side af 200.000 eksemplarer i Danmark, og var det bedst sælgende album i 00'erne.^{[5][6]} På verdensplan har gruppen solgte mere end to millioner enheder (inklusive coverversioner og medvirkender på opsamlingsudgivelser).^[7]

De dannede deres første band *The Kids* allerede i 1965, da de var hhv. 15 og 11 år gamle, og allerede samme år spillede gruppen som opvarmningsband til The Kinks ved en koncert i KB Hallen.

Brødrene deltog begge i musicalen *Hair* i Cirkusbygningen i marts 1971, og senere var de på turné med forestillingen rundt i Danmark, Sverige og Norge. Brødrene Olsen blev tilbudt en pladekontrakt af de amerikanske producenter af musicalen, men afslog tilbuddet om at indspille i USA. I stedet valgte de at skrive kontrakt med Johnny Reimar, og udgav i 1972 albummet *Olsen*, som Reimar også var med til at producere. Albummet blev det første til at sælge over 100.000 eksemplarer i Danmark.^{[8][9]}

De har haft store hits i singlerne "Angelina" (1972), "Julie" (1977), "San Francisco" (1978), "Dans Dans Dans" (1979), "Marie, Marie" (1982), "Neon Madonna" (1985). Nogle af disse har deltaget i det danske Melodi Grand Prix, hvor enten duoen eller Jørgen Olsen alene har deltaget i alt 9 gange. Mens gruppen havde succes op gennem 70'erne og 80'erne, var gruppen mindre aktiv efter udgivelsen af *Rockstalg*i i 1987 og frem til starten 90'erne, hvor Jørgen og Niels arbejdede som henholdsvis lærer og pædagog.^{[10][11][12]}

Det bedste resultat opnåede duoen, da de vandt både det danske og det internationale Melodi Grand Prix i Stockholm 2000 med "Fly on the Wings of Love" – på dansk: "Smuk som et stjernesku".

30. juni – 8 unge mænd bliver trampet ihjel under en Pearl Jam koncert på Roskilde Festival, en 9. stærkt kvæstet mand dør ugen efter.

Ni unge mennesker mistede livet under Pearl Jams koncert på Orange Scene 30. juni. Ved et sammenfald af uheldige omstændigheder døde ni personer. De præcise omstændigheder for ulykken er blevet undersøgt af både politi og statsadvokat, og ved efterfølgende civile retssager, og konklusionen af disse er, at det var en ulykke. Mange faldt, som det ofte sker til store koncerter, men et bestemt sted kom de ikke op igen – og en del crowdsurfere faldt oveni "hullet" og menes at have været en af faktorer for at det gik galt (crowdsurfing blev efterfølgende forbudt over det meste af Europa). De nederst placerede døde som følge af kvælning / at de ikke kunne få luft. Da vagterne foran scenen kom til, og musikken var stoppet, var det allerede for sent.

Ulykken førte det følgende år til massive ændringer i forbindelse med sikkerheden for at undgå lignende begivenheder – ikke bare på Roskilde Festival, men faktisk blev forholdene for sikkerhed for festivaler overalt i Europa ændret. Roskilde Festival var inden ulykken i 2000 kendt som en af de sikreste festivaler, men alligevel indtraf ulykken her.

3. juni – MTV Movie Awards 2000 afholdes i Culver City, Californien.

1. juli – Øresundbroen åbner. **Øresundsforbindelsen**, indviet 1. juli 2000, er en fast kombineret bro- og tunnelforbindelse mellem Danmark og Sverige, nærmere

bestemt Amager og Skåne. Forbindelsen består af Øresundstunnelen mellem Amager (ved Kastrup syd for København) og den kunstige ø Peberholm (syd for Saltholm) samt Øresundbroen, en kombineret bjælkebro og skråstagsbro mellem Peberholm og Lernacken (syd for Malmø) i Skåne. Forbindelsen består af en motorvej og et dobbelt jernbanespor. Forbindelsens totale længde er 15,9 km.

2. juli – Første tog København-Ystad (Sverige) med videre forbindelse til Bornholm sendes af sted.

28. september – Ved en folkeafstemning om deltagelse i Euroen stemmer 53% imod og 47% for.

Årets begivenhed var Y2K.

År. 2001

Jollmands Gaard fredes.

1. januar – Sjællandske Livregiment (Antvorskov Kaserne ved Slagelse), Danske Livregiment (Vordingborg Kaserne) og

Gardehusarregimentet (Næstved Kaserne) lægges sammen under navnet Gardehusarregimentet på Antvorskov Kaserne.

9. januar – En total måneformørkelse kan ses på den sene aftenhimmel – hvor skyerne tillader det.

10. januar – LEGO meddeler, at de har indgået samarbejdsaftale med Microsoft.

13. januar – Verdens første gensplejsede abe kommer til verden, skabt af amerikanske forskere.

15. januar – Hans Hækkerup tiltræder som øverste chef for den internationale FN-styrke i Kosovo.

Hans Hækkerup (3. december 1945 på Frederiksberg - 22. december 2013 i Mexico) var en dansk socialdemokratisk politiker, søn af senere medlem af Folketingets Præsidium Grete Hækkerup og senere minister Per Hækkerup. Han var også nevø til ministeren Hans Erling Hækkerup.

Hans Hækkerup blev student fra Frederiksborg Statsskole i 1964 og cand.polit. fra Københavns Universitet i 1973.

Som forsvarsminister bidrog han aktivt til optrapningen af den danske militære indsats i udlandet – senest deltagelsen i NATO's krig mod Jugoslavien i 1999.

Hans Hækkerup var gift to gange, først med Lise Hækkerup, siden med Susanne Rumohr Hækkerup. Han tilbragte sine sidste år i Mexico, hvor hans kone var ambassadør.

15. april 2011 kom det frem, at Hans Hækkerup var ramt af multipel system atrofi. Han afgang som følge af sygdommen ved døden den 22. december 2013 i Mexico, og blev bisat i stilhed den 30. december fra Bispebjerg Kapel.

18. juni 2014 blev auditoriet på Baltic Defense College officielt opkaldt efter Hans Hækkerup.

15. januar - Det engelsksprogede Wikipedia-site går i luften. Den danske udgave kommer til året efter.

17. januar – Den amerikanske delstat Californien erklæres i undtagelsestilstand da én million mennesker er uden elektricitet.

20. januar – George W. Bush indsættes som USA's præsident. Han efterfølger Bill Clinton.

2. marts - Taliban begynder at sprænge Buddhastatuerne i Bamiyan i stykker.

6. april – Sidste udgave af dagbladet *Aktuelt* på gaden.

12. maj – Eurovision Song Contest 2001 afholdes i Parken i København. Værterne var Natasja Crone og Søren Pilmark og showets vinder blev Estland.

2. juni – MTV Movie Awards 2001 afholdes i Shrine Auditorium, Los Angeles, Californien.

28. juni – Slobodan Milošević udleveres til Det internationale tribunal til pådømmelse af krigsforbrydelser i det tidligere Jugoslavien i Haag af den serbiske regering.

11. september – Over 3.000 dræbt i terrorangrebet den 11. september 2001 på World Trade Center i New York og Pentagon i Washington D.C.

Terrorangrebet den 11. september 2001 (ofte omtalt som **9/11** eller blot **den 11. september**), var en række koordinerede terrorangreb mod USA, der blev udført tirsdag den 11. september 2001. Om morgenen den 11. september 2001 kaprede nitten mænd med tilknytning til al-Qaeda fire passagerfly Terroristerne styrede to af flyene ind i World Trade Centers "tvillingetårne" (Twin Towers) i New York; et fly i hvert tårn. Begge tårne kollapsede efter hhv. 56 og 102 minutter pga. brand forårsaget af sammenstødet med flyene og eksplosionen af flybrændstof. Flykaprerne på det tredje fly styrede flyet ind i Pentagon-bygningen. Passagererne på det fjerde kaprede fly forsøgte at overtage kontrollen over flyet, hvilket førte til at det styrtede ned på en mark i Pennsylvania. Der er stadig spekulationer om det fjerde flys mål, men man formoder, at det har været et sted i den amerikanske hovedstad Washington DC. En tredje bygning i WTC komplekset styrtede lodret ned 8½ timer efter det første fly ramte Nordtårnet; den 40 etager høje bygning 7. Dens konstruktion var svækket af brande, men var ikke ramt af et fly. Ifølge hjernen bag terrorangrebet, Khalid Sheikh Mohammed, skulle det 4. fly have ramt United States Capitol, hovedsædet for USA's Kongres. Ingen af de ombordværende på de fire kaprede fly overlevede.

Antallet af dødsofre for angrebene er sat til 2.973, eksklusiv de 19 flykaprere. Et overvældende flertal af de omkomne var civile, herunder også statsborgere fra over 70 lande.^[5] Desuden døde én person af lungesygdom, fem måneder efter terrorangrebet, hvilket blev føjet til det officielle dødstal i 2007.

USA's reaktion førte til iværksættelsen af Krigen mod terrorisme. Selv om ingen tog ansvar for angrebene slog USA fast, at man ville gå i krig mod terroristerne og dem, der beskyttede dem. Krigen i henholdsvis Afghanistan og Irak blev bl.a. begrundet med hævn for dette angreb på USA.^[Kilde mangler] Andre resultater af angrebet var indførelsen af USA PATRIOT Act og Homeland Security Act. Som følge af terrorangrebet styrkede mange af verdens lande deres antiterrorlovgivning. Nogle af de amerikanske børser lukkede resten af ugen efter terrorangrebet, og havde ved genåbningen lidt et enormt tab, især i luftfarts- og forsikringsbranchen. Ødelæggelsen af flere milliard-dyre kontorbygninger forvoldte en alvorlig skade for økonomien i Lower Manhattan.

Skaderne på Pentagon blev repareret inden for et år, og man opførte *Pentagon Memorial* som et mindesmærke for de omkomne. Det nye World Trade Center-kompleks er i dag stadig under konstruktion, efter færdiggørelsen (som forventes at blive i 2013) vil 1 World Trade Center med sine 541 meter være en af de højeste bygninger i Nordamerika. Yderligere tre tårne er forventet opført mellem 2007 og 2012. Den 8. november 2009 åbnede Flight 93 National Memorial, og den første fase af byggeriet forventes at være klar til 10-årsdagen for angrebene den 11. september 2011. Den første genopbyggede bygning World Trade Center nr. 7 åbnede i 2006.

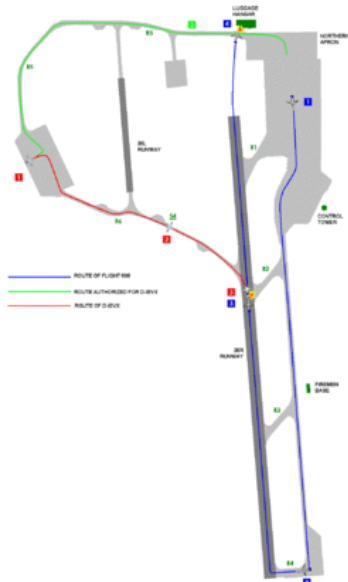
27. september – Elia – billedhuggeren Ingvar Cronhammars skulptur ved Herning, indvies.

7. oktober – USA angriber Afghanistan

8. oktober – SAS-ulykken i Milano er den værste i SAS' historie. 118 mennesker omkommer, da et SAS-fly rammer et sportsfly på landingsbanen under take-off.

SAS-ulykken i Milano hændte den 8. oktober 2001 i Linate-lufthavn ved Milano i Italien og er den værste i SAS' historie. I alt 118 mennesker omkom. Flyet, et McDonnell-Douglas MD-87 med flynummeret SK686, forulykkede, mens det var ved at lette fra Milano med kurs mod København i tæt tåge.

Netop som SAS-flyet, *Lage Viking*, løftede næsen med en hastighed på 270 km/t, kolliderede det med et tysk-indregistreret cessna-fly (Cessna Citation II), som pludselig kom på tværs af startbanen.

SAS-flyet havde fået flyvelederens tilladelse til at lette, og idet det slap startbanen kl. 8.10, ramte landingsstellet i højre side det lille sportsfly med fire om bord. Alle fire omkom ved sammenstødet.

Da SAS-piloterne fik øje på sportsflyet, forsøgte de at flyve over det, og flyet holdt sig herefter i luften i 12 sekunder efter sammenstødet, men det svært skadede fly kunne ikke holdes i luften. Derefter forsøgte piloterne at bremse flyet ned, der med 250 km/t kurede sideværts ind i en bagagebygning.

Fire personer i bagagebygningen og alle 110 om bord på flyet omkom - heraf 16 danske passagerer og 2 danske besætningsmedlemmer

20. november – Folketingsvalg i Danmark. Anders Fogh Rasmussen bliver statsminister.

Regering: 2001

Venstre (V) og Konservative (C)

Hvornår:

27.11.2001 – 18.02.2005

Ændringer:

18.06.2002, 01.01.2003, 24.04.2004,

02.08.2004 og 16.02.2005

Hvem:

Anders Fogh Rasmussen (V), Statsminister

Bendt Bendtsen (C), Økonomi- og erhvervsminister (til 18.06.2002 tillige minister for nordisk samarbejde)

Per Stig Møller (C), Udenrigsminister

Thor Pedersen (V), Finansminister

Claus Hjort Frederiksen (V), Beskæftigelsesminister

Lene Espersen (C), Justitsminister

Brian Mikkelsen (C), Kulturminister

Bertel Haarder (V), Minister for flygtninge, indvandrere og integration, (fra 27.11.2001 – 31.12.2002 tillige Minister uden portefølje (Europaminister) og fra 2.08.2004 tillige minister for udviklingsbistand)

Svend Erik Hovmand (V), skatteminister (til 02.08.2004)

Flemming Hansen (C), Trafikminister (fra 18.06.2002 tillige minister for nordisk samarbejde)

Helge Sander (V), Minister for videnskab, teknologi og udvikling

Mariann Fischer Boel (V), Fødevarerminister (til 02.08.2004)

Svend Aage Jensby (V), Forsvarsminister (til 24.04.2004)

Hans Christian Schmidt (V), Miljøminister (til 02.08.2004)

Hans Christian Schmidt (V), Fødevarerminister (fra 02.08.2004)

Lars Løkke Rasmussen (V), Indenrigs- og sundhedsminister

Tove Fergo (V), Kirkeminister

Ulla Tørnæs (V), Undervisningsminister

Henriette Kjær (C), Socialminister og minister for ligestilling (til 02.08.2004) Henriette Kjær (C), Minister for familie- og forbrugeranliggender (fra 02.08.2004 til 16.02.05)

Søren Gade Jensen (V), Forsvarsminister (fra 24.04.2004)

Eva Kjer Hansen (V), Socialminister og minister for ligestilling (fra 02.08.2004) Connie Hedegaard, Miljøminister (fra 02.08.2004)

Kristian Jensen (V), Skatteminister (fra 02.08.2004)

20. november – Der afholdes kommunal- og amtsrådsvalg i Danmark, det sidste før Kommunalreformen (2007).

2. december – Den amerikanske koncern Enron går konkurs.

14. december – Ringformet solformørkelse.

År. 2002

1. januar – 12 EU-lande får ny valuta, da Euroen bliver indført som fælles mønt.

5. januar – Det engelske selskab Arriva overtager togdriften fra DSB på strækninger i Midt- og Vestjylland.

7. januar – Ugebladet *Familie Journal* fylder 125 år.

10. januar – Tvinds stifter, Mogens Amdi Petersen, bliver løsladt efter i alt 11 måneders fængsel – først under udleveringssagen i USA og dernæst varetægtsfængsel i Danmark under de indledende faser af bedragerisagen.

11. januar – Kurt Thorsen og Rasmus Trads bliver kendt skyldige i groft bedrageri og falskneri. Kurt Thorsen får seks års fængsel og Rasmus Trads fire års fængsel.

29. januar – Louis V. Gerstner, Jr. Stoppede som CEO hos IBM og Samuel J. Palmisano overtog så som CEO.

1. februar – Christian List starter den danske Wikipedia.

2. februar – Kronprins Willem-Alexander af Nederlandene gifter sig med Máxima Zorreguieta fra Argentina.

5. marts – Ozzy Osbournes nye reality show bliver en stor tv-succes.

9. marts – Mont Blanc-tunnelen genåbnes efter at have været lukket i tre år.

15. marts – Basserne fejrer 30 års jubilæum i Danmark.

9. maj – Ved terrorangrebet i Kaspijsk i den sydrussiske republik Dagestan, blev en landmine sprængt under en fejring af afslutningen på 2. verdenskrig. 43 blev dræbt, 130+ sårede.

13. maj – Maersk Air indstiller flyveruterne mellem Rønne/København og Billund/København.

31. maj – Elefantgården i Sorø bliver indviet.

1. juni – MTV Movie Awards 2002 afholdes i Shrine Auditorium, Los Angeles, Californien.

1. juli – 37.000 Gammel Dansk slipper ud i Tryggevælde Å og er skyld i fiskedød.

1. juli – VASAC Vestsjællands Amt opretter fem nye sociale arbejdsmarkedscentre.

10. juli – Bamse fra børne-tv fylder 20 år.

13. august – Prag erklæres i undtagelsestilstand efter de værste oversvømmelser i mere end 200 år.

11. september – Tre brandmænd fra Frederikshavn Brandvæsen og Falck, omkommer under øvelse i Jerup i en brændende barak.

15. september – Socialdemokraterne i Sverige vinder valget til Riksdagen, og Göran Persson fortsætter som statsminister.

23. september – Forbuddet mod engangsemballage ophæves af den danske miljøminister Hans Christian Schmidt. Øl- og sodavandsdåser indføres herefter.

1. oktober – Strukturkommissionen nedsættes.

19. oktober – Københavns Metro åbner. Første linjer gik fra Nørreport til Vestamager og Lergravsparken. **Københavns Metro** er et metrosystem med 22 stationer, heraf ni underjordiske og én nedgravet åbent (Øresund). Det nuværende system består af tre sammenhængende baner, der strækker sig fra Vanløse over Frederiksberg og Indre By til Christianshavn, hvor den deler sig i til hhv. Vestamager gennem Ørestad (linje M1) og Københavns Lufthavn langs Amager Strandpark (linje M2). Metroen har ca. 160.000 passagerer dagligt og har passagerindtægter på cirka 0,6 mia. kroner (2011), svarende til en markedsandel på 18% af den kollektive trafik i Hovedstadsområdet

23. oktober – Terrorangrebet mod Dubrovka-teateret i Moskva begynder. Tjetjenske terrorister tog 912 civile gidsler i en tre døgns lang gidselaffære, der resulterede i, at over 129 gidsler blev dræbt og over 700 kvæstet.

26. oktober – Marianne Karlslose bliver ny formand for Kristeligt Folkeparti.

29. oktober Nordisk Råds Litteraturpris tildeles Lars Saabye Christensen.

6. nov. Laura Marie Sina Rasmussen, datter af Lone * Matthiesen og Jan Rasmussen.

År. 2003

Sogneforeningen fejrer 25 års jubilæum. Sognegården renoveres.
17. august indvies mindestenen for flynedskydningen i 1943.

Januar.

1. januar – Den nye Bornholms Regionskommune afløser de hidtidige fem kommuner, samt Bornholms Amt på øen.

1. januar – Politikens Hus og *Jyllands-Posten* fusionerer.

15. januar – Professor dr.jur. Peter Pagh, Københavns Universitet, klager til Folketingets Ombudsmand over afgørelsen i "Lomborg-sagen", som efter hans mening er behæftet med alvorlige retslige mangler.

16. januar – Den amerikanske rumfærge *Columbia*, som har været i brug siden 1981, bliver opsendt på sin planlagte sidste rumrejse. Hjemturen den 1. februar bliver dog anderledes end planlagt.

Februar.

1. februar – Rumfærgen *Columbia* brænder op under sin genindtræden i Jordens atmosfære over Texas. Alle 7 astronauter dør. **Columbia** var den første af USA's fem rumfærger. *Columbia* blev opsendt første gang den 12. april 1981 på 20-årsdagen for Gagarins rumflyvning.

Ved afslutningen af NASA's rumfærgeflyvning STS-107, der var *Columbias* 28. tur i rummet, desintegrerede den under sin genindtræden i Jordens atmosfære den 1. februar 2003 over Texas, hvorved hele besætningen på syv astronauter omkom.

Man har opkaldt bjergene *Columbia Hills* på Mars efter rumfærgen, og givet de enkelte bjerge navne efter astronauterne som *Husband Hill* efter Rick D. Husband. På sin sidste mission medbragte *Columbia* et hold bestående af syv astronauter: Rick Husband (kaptajn), William McCool (pilot), Michael Anderson, Laurel Clark, David Brown, den israelske astronaut Ilan Ramon, og Kalpana Chawla.

Om morgenen den 1. februar 2003 gennembrød *Columbia* igen Jordens atmosfære efter en 16 dage lang videnskabelig mission. NASA mistede radiokontakten til fartøjet omkring klokken 09:00 EST kun minutter før den forventede landing klokken 09:16 på Kennedy Space Center i Florida. Videooptagelser viser, at rumfærgen brød i flammer over Texas cirka 63 kilometer over jorden og ved en fart på omtrent 5,6 kilometer i sekundet.

Til undersøgelse af ulykken etableredes en særlig undersøgelseskommission *Columbia Accident Investigation Board* (CAIB). Konklusionen var, at et stykke isoleringsmateriale fra hovedbrændstoftanken havde revet sig løs under opsendelsen og havde beskadiget varmeskjoldet på bagbord vingeforkant. Derved havde dette stykke af vingen ikke været beskyttet mod de ekstremt høje temperaturer, der opstod pga. gnidningsmodstand, da rumfærgen genindtrådte i Jordens atmosfære. Vragstumper blev fundet spredt ud over det meste af staten Texas.

For at forhindre en gentagelse af ulykken ændrede man bl.a. rumfærgens robotarm, så besætningen efter opsendelsen var i stand til at inspicere kaklerne på undersiden med brug af et kamera monteret på armen. I tilfælde af beskadigede kakler var besætningen også i stand til at udføre mindre reparationer i rummet ved at udføre en rumvandring.

De indsamlede rester af Columbia opbevares i dag på 16. etage i Vehicle Assembly Building på Kennedy Space Center.

27. februar – Rowan Williams bliver indsat som den 104. ærkebiskop af Canterbury, og dermed åndelig leder for hele den anglikanske kirke.

28. februar – Fik Danmark *Disney Channel*. Kanalen er den mest sete børne-kanal i dag.

28. februar – Rolandas Paksas afløser Valdas Adamkus som præsident i Litauen.

Marts

Marts – SARS spreder sig over en lang række lande.

20. marts – USA indleder Irakkrigen.

April.

3. april – En kolosblæksprutte fanges i Ross Sea.

7. april – USA har indtaget tre paladser i Irak. Den irakiske informationsminister Mohammed Saeed al-Sahhaf påstår at Irak har presset USA tilbage, og at fjensynsudsendelserne er falske.

16. april – Premierminister Edward Fenech Adami skriver under på Maltas optagelse i den Europæiske Union.

21. april – Yderligere 13 døde af SARS. **SARS** (Akut luftvejssyndrom eller Severe Acute Respiratory Syndrome på engelsk) er en sygdom der opstod i Kina (Guangdong) i 2002. I dette område er der en række gunstige betingelser for at nye vira kan opstå, blandt andet fordi mennesker, fjerkræ og grise lever tæt opad hinanden.

Det er nu efter al sandsynlighed fastslået at sygdommen skyldes en coronavirus som den almindelige influenzavirus. Den nye virus ligner dog ikke de almindelige humane coronavira; den stammer derimod sandsynligvis fra dyr, muligvis fugle. SARS-virussen er usædvanlig bestandig og muterer ikke i så høj grad som almindelig influenzavirus. Dette giver håb om at en kur mod sygdommen vil virke i længere tid, før sygdommen har muteret så meget at kuren er ubrugelig.

Den første der slog alarm i WHO var den italienske læge Carlo Urbani, der arbejdede i Hanoi. Han undersøgte en amerikansk forretningsmand med sygdommen og blev desværre derved selv smittet og døde. Sygdommen har siden spredt sig til en lang række lande.

Høj feber, hoste, problemer med at trække vejret eller stakåndethed er alle symptomer på sygdommen. Den kan derfor let forveksles med influenza. Der findes ingen specifik behandling af

sygdommen, så behandlingen kan alene rettes mod symptomerne. 10-20 % af de personer som rammes får så svære symptomer, at de risikerer at dø af sygdommen. Specielt ældre mennesker over 65 år risikerer at dø af SARS, i denne aldersgruppe er dødeligheden 50 %.

Sygdommen smitter som almindelig influenza via dråbesmitte på tæt hold fra menneske til menneske. Dette gør den knapt så smitsom, som hvis den var direkte luftbåren og giver håb om, at SARS ikke vil sprede sig så aggressivt som frygtet.

Det var i begyndelsen ikke muligt at foretage en effektiv test der kunne konstatere sygdommen, men den 14. april 2003 frigav det tyske firma Artus en test, der på to timer kunne afgøre om en person var inficeret.

22. april – Jordens dag.

25. april – Winnie Mandela idømmes seks års fængsel, heraf ét betinget for bedrageri og tyveri. **Winnie Madikizela-Mandela** (født 26. september 1936 i Bizana) er/var Borgerrettsforkæmper i organisationen African National Congress (ANC) i Sydafrika, som kæmper for de indfødtes rettigheder.

Gift med Nelson Mandela i 1958 og skilt igen i 1996.

Winnie Mandela blev den 25. april 2003 idømt fem års fængsel for bedrageri og tyveri for knap en million kr. Bedrageriet blev blandt andet begået gennem ANC's kvindeliga.

Det var hendes anden længere fængselsdom, da hun også i 1991 blev dømt for bortførelsen af en 14-årig dreng. Drengen der senere blev fundet død.

26. april – Selvmordsaktion dræber fem i Kashmir.

26. april – 15 mennesker mister livet ved en eksplosion i et våbenlager i Bagdad.

Maj.

2. maj – George W. Bush erklærer de egentlige krigshandlinger i Irakkrigen for afsluttet. Dette er ikke en officiel afslutning af krigen.

3. maj – Oversvømmelser i Argentina koster 16 mennesker livet, mens 100.000 bliver evakueret fra deres hjem. Verdensbanken lover støtte i form af et lån på 123 mio. USD til det i forvejen plagede land.

7. maj – Merkur passerer solskiven omkring kl. 11 i Danmark (en såkaldt merkurpassage).

12. maj – FBI finder et mobilt mikrobiologisk laboratorium, som måske har været anvendt af den eller de personer, som i efteråret 2001 stod bag miltbrandangrebene på USA.

12. maj – "Doktor Bakterie" (Rihab Taha) tilbageholdes af amerikanske styrker i Irak. Hun var ansvarlig for Iraks program for biologiske våben.

17. maj – Natligt terrorangreb i Marokko.

21. maj – Jordskælv i Algeriet, skælvet blev målt til 6,7 på Richterskalaen, mere end 1.400 mennesker døde og over 7.000 blev kvæstet.

31. maj – Delvis (partiel) solformørkelse tidligt om morgenen i Danmark, med maksimum omkring kl. 5.30.

Juni

2. juni – 3. juni G8-topmøde i Évian-les-Bains, Frankrig

Juli

5. juli – Ved terrorangrebet ved Tushino bragte to tjetjenske kvindelige selvmordsterrorister sig selv til sprængning ved en udendørs rockkoncert nord for Moskva. 17 blev dræbt og 50+ såret.

15. juli – Den danske cykelrytter Jakob Piil vinder den 219 km lange etape fra Gap til Marseille i årets Tour de France.

22. juli – Saddam Husseins sønner Uday og Qusay dræbes af amerikanske styrker i en villa i byen Mosul

August

11. august – USA indrømmer brug af napalm i Irak. **Napalm** er en militær form for benzin-gele, der typisk nedkastes fra fly i form af brandbomber.

Ordet napalm er et portmanteau af stoffet *naphten* og fedtsyren *palmitat*, der blandet med benzin danner en klæbende gele. Formålet var oprindeligt at nedsætte benzinenes brændbarhed, da man under 1. verdenskrig havde problemer med det "nye våben" – flammekasteren. Her oplevede man, at brændstoffet ofte var brændt op, før det ramte målet.

Napalm blev taget i anvendelse under 2. verdenskrig i flammekastere og i en tykkere form i brandbomber. Først senere udviklede man de fra Vietnamkrigen kendte napalmbomber, der i realiteten er en stor, aerodynamisk tank med et brandrør.

Napalm selvantænder ikke. Faktisk er den nye type napalm (Napalm-B, hvor man anvender polystyren og benzen som tilsætningsstoffer) sværere at få ild i, da benzinen er så godt bundet, at der ingen brandbare dampe opstår. Men lidt er der alligevel om snakken, for napalm klæber til alt som en tyk, klæbrig grød, og det at den er i klumper gør, at den har svært ved at køle af, når der

først har været ild i den. Det betyder, at man ikke kan kvæle ilden effektivt ved f.eks. at vikle en ramt person ind i et tæppe. For når ilden er slukket og tæppet fjernes, er napalmen stadig så varm, at den antænder igen, når der kommer ilt til.

En FN-konvention fra 1980 forbyder anvendelsen af napalm og andre brandmidler mod civilbefolkninger. Men den gælder principielt kun de lande, der har underskrevet den. USA har tiltrådt dele af konventionen, men ikke den protokol der forbyder brugen af napalm og har flere gange efterfølgende anvendt napalm, bl.a. i Irak og Afghanistan. Det kan tilføjes, at den protokol USA ikke har tiltrådt ikke forbyder brugen af napalm mod militære mål, kun mod civile.

11. august – NATO indleder sin første operation uden for Europa nogensinde ved at overtage kontrollen over en fredsstyrke i Afghanistan.

12. august – En kulmineeksplosion i Kina dræber 37 mennesker.

12. august – 200.000 mennesker i Sudan bliver ramt af voldsomme oversvømmelser.

14. august – To personer i USA dræbes af riffelskud. Mordene er nummer to og tre i hvad man frygter er en ny række af mord fra en serie-snigskytte.

14. august – Strømsvigt i store dele af nordøstlige Amerika, i flere stater i USA og territorier i Canada – i alt 22 kraftværker nedbrød. Det gigantiske Niagara-Mohawk-kraftværk blev ramt af et lyn og satte ud lige under myldretidstrafikken i storbyerne blandt andet New York City, Toronto, Cleveland, Detroit og Ottawa, hvilket resulterede i at de andre kraftværker blev overbelastet og satte derefter planmæssigt ud.

16. august – Dansk 34-årig soldat i Irak bliver dræbt, muligvis af et vådeskud under ildkamp på en patrulje, som også koster to irakere livet samt en såret iraker.

18. august – Metroen i København går i stå efter et nedbrud i en strømforsyningsenhed.

18. august – En 4-årig pige i den sydvestlige del af Kasakhstan dør af byldepest.

19. august – FN's hovedkvarter i Bagdad rammes af et terrorangreb. Mere end 20 personer omkommer og flere hundrede bliver såret. Blandt de dræbte er FN's særlige udsending i Irak, brasilianeren Sérgio Vieira de Mello.

29. august – En bilbombe dræber 124 mennesker og sårer mere end 100, da den bringes til detonation foran en moské i byen Najaf i Irak. Den shiamuslimske præst og politiker Mohammed Baqr al-Hakim er blandt de dræbte.

September

10. september – Den svenske udenrigsminister Anna Lindh bliver udsat for et alvorligt knivstikkeri under en indkøbstur i et varehus. Hun dør dagen efter af sine kvæstelser. **Ylva Anna Maria Lindh** (født 19. juni 1957 i Enskede, Stockholm, død 11. september 2003 i Stockholm) var en svensk politiker, valgt for Sveriges socialdemokratiska arbetareparti, og udenrigsminister fra 1998 til sin død.

Lindh var uddannet jurist fra Uppsala Universitet i 1982. Hun blev i 1991 gift med Bo Holmberg, og sammen havde de to børn.

Anna Lindh blev medlem af Riksdagen i 1982, og var medlem frem til 1985 og igen fra 1998. I 1984 blev hun valgt som den første kvindelige formand for den socialdemokratiske ungdomsorganisation, Sveriges Socialdemokratiska Ungdomsförbundet. Hun var miljøminister 1994-1998 og udenrigsminister fra 1998. Hendes tid i det ministerium blev præget af de nedskæringer, der blev ført af finansminister Göran Persson efter Sveriges Bankkrise i begyndelsen af 1990'erne. Hun havde Eva Franchell som spindoktor. Lindh var

modstander af kernekraften i Sverige.

Under et privat besøg i stormagasinet Nordiska Kompaniet i Stockholm den 10. september 2003 blev Anna Lindh overfaldet og såret alvorligt af knivstik. Hun døde dagen efter af sine kvæstelser.

Hun var af mange udråbt til at blive Sveriges næste statsminister, og ifølge en portrætbog af Olle Svenning, der blev udgivet i august 2005 om statsminister Göran Persson, var han parat til at træde tilbage og overlade posten til Anna Lindh, da hun blev myrdet.

Hendes morder, Mijailo Mijailović, blev først idømt fængsel på livstid for mordet. Straffen blev senere i juli 2004 forvandlet til psykiatrisk forvaring, for så atter at blive forvandlet af *Högsta domstolen* til livsvarigt fængsel i december. Drabet var blot et ud af fire mord udført af galninge i løbet af sommeren. 17 år tidligere var Sverige ramt af et mord på en anden markant socialdemokratisk politiker: mordet på den daværende statsminister Olof Palme

14. september – Resultatet af den svenske folkeafstemning om euroen bliver et klart nej.

16. september – Kurt Thorsen overfalder i Statsfængslet ved Sdr. Omme.

17. september – En tidligere Bandidos-rocker bliver dræbt af en bilbombe ud for Amtssygehuset i Glostrup.

18. september – Kategori 2-orkanen Isabel rammer USA's østkyst.

19. september – Iraks tidligere forsvarsminister Sultan Hashim Ahmed overgiver sig til de amerikanske besættelsesstyrker i landet.

23. september – Hele Sjælland, Sydsverige, Bornholm og Lolland-Falster rammes af strømsvigt.

24. september – En 24-årig svensk mand anholdes, mistænkt for mordet på Anna Lindh, samtidig løslades en 35-årig mand, der har siddet i varetægtsfængsel for mordet.

26. september – Den 24-årige svenske mand, der blev anholdt den 24. varetægtsfængsles i to uger, efter DNA-spor har bestyrket mistanken om, at han begik mordet på Anna Lindh.

26. september – Den japanske ø Hokkaido rammes af en række jordskælv. Det største måles til 8,0 på Richterskalaen. 40.000 mennesker bliver evakueret.

28. september – ESA afsender SMART-1 til månen. ESAs første forsøg på at komme til månen.

Oktober

8. oktober – Dronning Margrethe giver sin officielle tilladelse til at Kronprins Frederik den 14. maj 2004 kan gifte sig med den australsk-britiske statsborger Mary Donaldson

i Københavns Domkirke.

Hendes Kongelige Højhed **Kronprinsesse Mary** (*Mary Elizabeth, kronprinsesse af Danmark, grevinde af Monpezat (født Mary Elizabeth Donaldson 5. februar 1972 i Hobart, Tasmanien, Australien)*) er i sin egenskab af sit ægteskab med Kronprins Frederik Danmarks kronprinsesse og forventes således at blive landets næste dronning. Kronprinsesse Mary er ridder af Elefantordenen.

25. oktober – Jacob Buksti, næstformand for færdselssikkerhedskommission og tidligere socialdemokratisk trafikminister, stoppes i en fartkontrol efter at have kørt 173 km/t på motorvejen ved Ringsted.

27. oktober – 35 personer bliver dræbt ved fem bombeangreb i Bagdad. Røde Kors' hovedkvarter og fire politistationer er mål for angrebene.

30. oktober – Jacob Buksti, der den 25. oktober blev stoppet efter at have kørt 173 km/t på en motorvejsstrækning, trækker sig som næstformand for færdselssikkerhedskommission.

November

20. november – To kraftige bilbomber eksploderer i Istanbul ved det britiske konsulat og ved en britisk ejet bank.

December

9. december – Ved Terrorangrebet ved National Hotel bragte to tjetjenske kvindelige selvmordsterrorister sig selv til sprængning uden for et hotel få hundred meter fra Kreml og Dumaen. 6 blev dræbt og 44 sårede.

12. december – Sammenbrud i forhandlingerne om en ny EU-forfatningstraktat.

13. december – Saddam Hussein tages til fange af USA i Irak, tæt på sin hjemby Tikrit. **Saddam Hussein Abd al-Majid al-Tikriti** (arabisk: **سیدتی کرکیتلادی جمل ادب ع نیس ح م ادص**, 28. april 1937 – 30. december 2006), var Iraks præsident og diktator fra 16. juli 1979 til 9. april 2003, hvor han blev afsat under Irakkriegen. Som leder af Irak og leder af Ba'ath-partiet var han tilhænger af panarabisme, økonomisk modernisering og arabisk socialisme.

Han var suppleant under sin fætter Ahmed Hassan al-Bakr og efterfulgte ham som præsident. Selvom der blev afholdt valg med jævne mellemrum under Saddams styre, blev irakerne truet, hvis de undlod at stemme eller ikke stemte på Saddam. Derfor er det den almindelige opfattelse, at han var diktator. I hans tid som leder blev Iran-Irak-krigen (1980–1988) og Golfkrigen (1991) udkæmpet.

Saddam Husseins styre blev styrtet som følge af en amerikansk ledet invasion af Irak i 2003, og han blev fanget af amerikanske soldater i Irak den 13. december 2003. I 2004 blev han overdraget til de irakiske myndigheder og anklaget for bl.a. forbrydelser mod menneskeheden ved en irakisk særdomstol og den 5. november 2006 dømt til døden ved hængning. Denne dom blev den 26. december 2006 stadfæstet af Iraks højeste appelret, som samtidig afgjorde, at henrettelsen skulle finde sted indenfor 30 dage.

Saddam Hussein blev henrettet ved hængning den 30. december 2006 kl. 05:57 lokal tid i Bagdad

16. december – Nordsøcentret i Hirtshals i Nordjylland, hærages af en kraftig brand, hvor det store oceanarium udbrænder totalt.

År. 2004

Januar

1. januar – DSB kører gratis mellem Odense og Svendborg i hele januar som kompensation for de mange aflysninger og forsinkelser sidste år.

2. januar – Med 22.000 km/t og 400 mio. km hjemmefra flyver den amerikanske rumsonde "Stardust" gennem kometen "Wild 2"s hale og opsamler støv, der muligvis kan give svar om livets opståen. Sonden blev opsendt i februar 1999 og forventes tilbage i 2006.

2. januar – Den næsten 300 kg tunge klumpfisk, som var en af hovedattraktionerne på det nedbrændte Nordsømuseum i Hirtshals,

bliver fundet død i det beskadigede kæmpeakvarium.

3. januar – Hashhandlerne i Pusher Street i Christiania river deres salgsboder ned og brænder dem for at komme politiet i forkøbet.

4.

4. januar – 2,3 mio. seere følger premieren på DR's nye danske storserie "Krøniken".

5. januar – Gensplejsede akvariefisk kommer i handelen i amerikanske dyreforretninger.

6. januar – 807 personer møder op til den årlige nytårskur, for at hilse på regenten. Det er ny rekord.

7. januar – Mijailo Mijailović tilstår mordet på den svenske udenrigsminister Anna Lindh.

7. januar – Københavns Byret afsiger kendelse om at brugerne ikke har ret til at benytte Ungdomshuset på Jagtvej.

7. januar – Endnu en massegrav afsløres i Irak cirka 50 kilometer syd for Bagdad. Ofrene menes at være cirka 800 shiamuslimer fra opstanden i 1991. Antallet af fundne massegrave er nu oppe på cirka 670.

8. januar – 7 mennesker er nu døde efter en epidemi forårsaget af bakterien legionella er brudt ud i Frankrig.

8. januar – Legetøjskoncernen LEGO præsenterer et rekordunderskud for 2003 på 1,4 mia. kroner.

9. januar – Strukturkommissionen offentliggør rapport om den fremtidige opgavefordeling mellem stat, amter og kommuner.

15. januar – Fødevaredirektoratet lægger "Smiley"er på nettet, så alle kan følge med i hygiejnestandarden for landets serveringssteder og fødevarebutikker.

16. januar – Retssagen mod Michael Jackson begynder i Californien, USA. Han erklærer sig uskyldig i anklagen om seksuelle overgreb mod en mindreårig dreng

Februar.

10. februar – Spillet World of Warcraft bliver udgivet.

22. februar – Oprørere i Haiti indtager landets næststørste by, Cap Haitien.

25. februar – Det berømte Vinlandskort løfter igen eksperter op af stolen til debat. Er Vinlandskortet det ældste kort, der viser Nordamerika, eller er det blot et falskneri?

26. februar – Politibetjent varetægtsfængslet. Han er sigtet for voldtægt og for at have truet sin ekskæreste med kniv. Politibetjenten nægter sig skyldig.

29. februar – Oscar-uddeling i Los Angeles. Kunne i Danmark følges direkte på DR2 (sendtes dog efter midnat dansk tid). Peter Jacksons sidste film i Ringenes Herre-filmtrilogien vinder 11 Oscar-statuetter.

Marts

2. marts – Senator John Kerry vinder "super tirsdags" primærvalget og bliver dermed demokraternes kandidat til det amerikanske præsidentvalg senere på året.

3. marts – Belgiske Interbrew og brasilianske AmBev slår sig sammen og danner dermed verdens største bryggerigruppe.

8. marts – Det irakiske regeringsråd underskriver Iraks midlertidige grundlov.

11. marts – Ved ti bombeeksplosioner i fire regionaltog og på tre stationer i morgenmyldretiden i Spaniens hovedstad Madrid, dræbes mindst 190 mennesker og op imod 1.500 såres.

11. marts – Tænketanken Center for Politiske Studier (CEPOS) stiftes i København af bl.a. tidl. forsvarsminister Bernt Johan Collet, tidl. statsminister Poul Schlüter, komponisten Bent Fabricius-Bjerre, forfatteren Henning Fønsmark, fodboldspilleren Michael Laudrup m.fl.

15. marts – Opdagelsen af Sedna, solsystemets 10. planet, offentliggøres.

April.

4. april – Edward Fenech Adami afløser Guido de Marco som Maltas præsident.

Build-a-Bear åbner sin første forretning ved Tivoli i København.

Maj.

1. maj – EU optager ti nye lande (Cypern, Estland, Letland, Litauen, Malta, Polen, Slovakiet, Slovenien, Tjekkiet og Ungarn) i unionen og består nu af 25 medlemslande.

14. maj – H.K.H Kronprinsen og frk. Mary Donaldson indgår ægteskab kl. 16.47 i Københavns Domkirke.

Juni

6. juni – 60-året for D-dag fejres med statsoverhovederne fra de tidligere allierede, og Tysklands Forbundskansler Gerhard Schröder

8. juni. En Venuspassage kan observeres fra Danmark.

11. juni – Prins Henrik fylder 70 år.

13. juni – Valg af 14 danske medlemmer til Europa-Parlamentet. Tidligere Statsminister Poul Nyrup Rasmussen fik over 400.000 personlige stemmer, hvilket er det højeste antal personlige stemmer til et Europa-Parlamentsvalg i Danmark

14. juni – Sinn Féin har vundet to mandater i Europa-Parlamentet, ét i Republikken Irland og ét i Ulster.

17. juni – Belgieren Marc Dutroux er kendt skyldig i mord, bortførelse og voldtægt af flere piger. Straffen bliver udmålt senere.

18. juni – EU's ministerråd vedtager en forfatning for unionen

18. juni – Det amerikanske gidsel Paul Marshall Johnson halshugges i Irak

24. juni – Regeringen fremlægger sin strukturreform, med 5 regioner, der hovedsageligt skal tage sig af sygehusvæsenet, og overførsel af de fleste af amternes opgaver til kommunerne

28. juni – Irak får overdraget magten fra USA, to dage før forventet.

1. juli – Cassini-Huygens-rumsonden går i kredsløb om Saturn

12. juli – Valdas Adamkus tiltræder som Litauens præsident for anden gang

14. juli – Den britiske kommissionsundersøgelsen om efterretningstjenesternes bedømmelse af Iraks masseødelæggelsesvåben munder ud i en kritik af, at man brugte upålidelige efterretninger som begrundelse for at gå i krig. Ingen i regeringen eller MI6 bliver kritiseret personligt.

14. juli – Filippinernes regering beslutter, på baggrund af en gidseltagning, at indlede tilbagesøgning af landets tropper i Irak.

18. juli – 2 dræbes, da en dansk turistbus fra Iversen Busser med 63 passagerer kører ud over en bro og falder 10 meter ned ved Euskirchen i Tyskland. Det er uvist om ulykken skyldes en teknisk fejl.

18. juli – Tusindvis af palæstinensere protesterer mod nye udnævnelser, foretaget af Yasser Arafat.

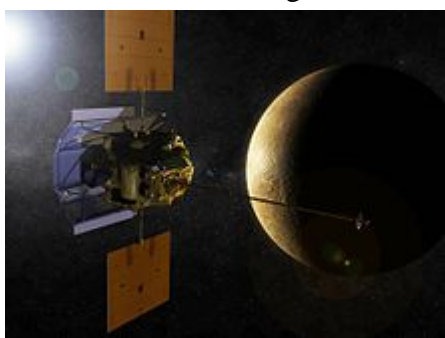
22. juli – Tyrkisk hurtigtog Istanbul – Ankara afspores ved Sakarya – umiddelbart frygtes 128 omkommet – senere korrigeret til ca 40 og ca 100 kvæstede

August

august – Medlemmerne af WTO (World Trade Organization) enes om et revideret forslag, som sigter mod at genoplive samtalerne om frihandel mellem rige og fattige lande. Repræsentanter for EU og USA går ind på at nedskære eksportstøtte og landbrugsstøtte.

2. august – Statsminister Anders Fogh Rasmussen omdanner regeringen: Mariann Fischer Boel (V) bliver Danmarks medlem af EU-kommissionen, Connie Hedegaard (K) overtager Miljøministeriet efter Hans Christian Schmidt der bliver ny fødevarerminister. Eva Kjer Hansen (V) bliver socialminister efter Henriette Kjær (K), der får et nyt ministerium for familie og forbrug. Kristian Jensen (V) afløser skatteminister Svend Erik Hovmand (V). Endelig bliver Bertel Haarder også udviklingsminister

3. august – Forsvarsminister Søren Gade hjemsender ledelsen af den danske bataljon i Irak i utide i forbindelse med en sag om mishandling af fanger i danske soldaters varetægt.

3. august – Rumsonden MESSENGER opsendes fra Cape Canaveral. Den skal i 2011 gå i kredsløb om Merkur for et årelangt studium af solsystemets inderste planet.

12. august – Formanden for Europa-Kommissionen Jose Manuel Durao Barroso uddeler poster til de nye kommissærer. Den danske kommissær Mariann Fischer Boel bliver tildelt den

vægtige post som Landbrugskommissær.

16. august – Hugo Chávez, Venezuelas præsident, kan offentliggøre resultatet af folkeafstemningen om hans forbliven på posten: 58 % af stemmerne var for hans forbliven på posten (dvs. at de stemte *nej* til forslaget om, at han skulle tvinges til at træde tilbage). De internationale valgobservatører med USA's ekspræsident Jimmy Carter i spidsen godkendte valget.

22. august – Endnu en udgave af Edvard Munchs *Skrig*, samt *Madonna*, bliver stjålet fra Munch-Museet i Norges hovedstad Oslo.

Kampene omkring Imam Ali-moskeen i Najaf fortsætter. Forsøgene på at løse problemerne ved at overdrage den sygdomsramte storayatollah Ali al-Sistani nøglerne til moskeen har hidtil været forgæves.

24. august – To tjetjenske selvmordsterrorister bringer deres bomber til sprængning i to russiske indenrigsfly. Alle 89 ombordværende blev dræbt.

For første gang advarer danske myndigheder nu om, at drivhuseffekten kommer til at medføre en stigning i verdenshavene på ca. 50 cm i løbet af de kommende 100 år.

30. august – USA's Republikanske parti åbner sit konvent, der officielt skal kåre George W. Bush som partiets præsidentkandidat.

September

1. september – 150 personer tages som gidsler på en skole i den syd-russiske provins Nordossetien nær Tjetjenien. Det lykkes 50 af dem at flygte. Det viste sig senere at antallet af gidsler var langt højere, – omkring 1000.
3. september – Gidseldramaet i Beslan ender i et blodbad efter at myndighederne stormede skolen. Der menes at være mellem 400-600 dræbte, heraf mange børn.
8. september – De officielle amerikanske tabstal i Irak når over 1000 siden krigens start.
13. september – Nordkorea. Den store eksplosion, som blev iagttaget fra en overvågningssatellit den 9. september, betegner den nordkoreanske udenrigsminister, Paek Nam Sun, som en kontrolleret sprængning i forbindelse med et vandkraftprojekt i grænseprovisen Yanggang.
16. september – Hoffet meddeler, at Prins Joachim og Prinsesse Alexandra skal skilles.
22. september – Tv-serien *Lost* debutterer på American Broadcasting Company.
28. september – Olieprisen stiger for første gang siden starten af 1980'erne over \$50 pr. tønde på New Yorks oliebørs. Analytikere regner med, at prisen vil fortsætte med at stige.

Oktober

1. oktober – Det nye operahus på Dokøen i København overdrages af skibsreder Mærsk Mc-Kinney Møller til danskerne. Byggeriet har kostet 2,3 milliarder kroner. Den officielle åbning er planlagt til den 15. januar 2005. **Operaen** på Holmen i København er Danmarks nationalopera. Den blev indviet af dronningen den 15. januar 2005. Den er tegnet af arkitekt Henning Larsen og har Mærsk Mc-Kinney Møller som initiativtager, bygherre og mæcen.

Det huser to scener *Store scene* og *Takkelloftet*.

Operaen rummer omfattende øvelokaler, garderober og omklædningsrum. Ud over opera opføres balletter og koncerter

4. oktober – Det private raketfly SpaceShipOne vinder prisen Ansari X Prize på 10 millioner USD med dets anden flyvning ud i rummet inden for 14 dage.
5. oktober – Danmarks Radios bestyrelse fyrer DR's generaldirektør Christian S. Nissen. Der er pr. 2004-10-11 ikke givet nogen officiel begrundelse.
5. oktober – Omkring 50.000 elever og studerende demonstrerer imod nedskæringer på uddannelsesområdet under parolen STOP NU.
7. oktober – Den østrigske forfatter Elfriede Jelinek bliver udråbt til vinder af Nobelprisen i litteratur.

8. oktober – Den kenyanske miljø og politiske aktivist Wangari Maathai bliver tildelt Nobels fredspris.

9. oktober – Karen Jespersen (soc.dem.) meddeler, at hun vil forlade Folketinget hurtigst muligt.

10. oktober – Bornholm rammes af totalt strømsvigt, som varer flere timer.

11. oktober – Jørgen Kleener, formanden for Danmarks Radios bestyrelse, meddeler at han går, efter at han har modtaget hård kritik af håndteringen af fyringen af generaldirektøren.

15. oktober – Danmark bliver valgt til medlem af FN's Sikkerhedsråd

17. oktober – Der afholdes parlamentsvalg og folkeafstemning i Hviderusland.

18. oktober – Ritt Bjerregaard vinder urafstemning i Socialdemokratiet og er dermed partiets spidskandidat i København til overborgmesterposten.

23. oktober – Parlamentsvalg i den serbiske provins Kosovo; Det er det andet parlamentsvalg siden krigen i 1999, og bliver stort set boykottet af det serbiske mindretal.

27. oktober – Den palæstinensiske leder Yasser Arafat kollapse i sit hovedsæde i Ramallah, efter en influenza-infektion. 29. oktober ankommer Arafat til Paris hvor han skal undersøges af specialister. Arafat døde 11. november 2004 på et militærhospital i Paris efter nogen tids sygdom. Ingen kender med sikkerhed dødsårsagen. Der har været spekuleret i AIDS og forgiftning, men der er ikke foretaget obduktion. Arafat blev bisat dagen efter sin død i Muqata'en – hovedkvarteret, hvor Israel havde sat ham i husarrest de sidste næsten tre år.

Den 10. juli 2012 udtalte den tidligere palæstinensiske efterretningschef Taufik Tirawi, at Arafat blev giftmyrdet af en palæstinenser for Israel. Taufik Tirawi leder et team, som efterforsker Arafats død. Et laboratorium i Schweiz har fundet radioaktivt stof på Arafats underbukser¹

Suha Daoud Arafat (tidligere Suha Tawil) var Yasser Arafats kone. Efter Jasminrevolutionen fik hun frataget sit tunesiske statsborgerskab og lever nu på Malta. Hun og Leila Trabelsi, Zine El Abidine Ben Alis hustru, er sammen med en række andre med nær tilknytning til Arafat

27. oktober – Formanden for Europa-Kommissionen Jose Manuel Durao Barroso bøjer sig for presset fra EU-Parlamentet, og udsætter afstemningen om godkendelse af den nye Kommission.

29. oktober – EU's statsledere underskriver den ny EU-forfatning på rådhuset i Rom

November.

1. oktober – Det nye operahus på Dok øen i København overdrages af skibsreder Mærsk McKinney Møller til danskerne. Byggeriet har kostet 2,3 milliarder kroner. Den officielle åbning er planlagt til den 15. januar 2005.

4. oktober – Det private raketfly SpaceShipOne vinder prisen Ansari X Prize på 10 millioner USD med dets anden flyvning ud i rummet inden for 14 dage.

5. oktober – Danmarks Radios bestyrelse fyrer DR's generaldirektør Christian S. Nissen. Der er pr. 2004-10-11 ikke givet nogen officiel begrundelse.

5. oktober – Omkring 50.000 elever og studerende demonstrerer imod nedskæringer på uddannelsesområdet under parolen STOP NU.

7. oktober – Den østrigske forfatter Elfriede Jelinek bliver udråbt til vinder af Nobelprisen i litteratur.

8. oktober – Den kenyanske miljø og politiske aktivist Wangari Maathai bliver tildelt Nobels fredspris.

9. oktober – Karen Jespersen (soc.dem.) meddeler, at hun vil forlade Folketinget hurtigst muligt.

10. oktober – Bornholm rammes af totalt strømsvigt, som varer flere timer.

11. oktober – Jørgen Kleener, formanden for Danmarks Radios bestyrelse, meddeler at han går, efter at han har modtaget hård kritik af håndteringen af fyringen af generaldirektøren.

15. oktober – Danmark bliver valgt til medlem af FN's Sikkerhedsråd

17. oktober – Der afholdes parlamentsvalg og folkeafstemning i Hviderusland.

18. oktober – Ritt Bjerregaard vinder urafstemning i Socialdemokratiet og er dermed partiets spidskandidat i København til overborgmesterposten.

23. oktober – Parlamentsvalg i den serbiske provins Kosovo; Det er det andet parlamentsvalg siden krigen i 1999, og bliver stort set boykottet af det serbiske mindretal.

27. oktober – Den palæstinensiske leder Yasser Arafat kolliderer i sit hovedsæde i Ramallah, efter en influenza-infektion. 29. oktober ankommer Arafat til Paris hvor han skal undersøges af specialister.

27. oktober – Formanden for Europa-Kommissionen Jose Manuel Durao Barroso bøjer sig for presset fra EU-Parlamentet, og udsætter afstemningen om godkendelse af den nye Kommission.

29. oktober – EU's statsledere underskriver den ny EU-forfatning på rådhuset i Rom.

November. 2004

2. november – Præsident George W. Bush (R) vinder over senator John Kerry (D) i det amerikanske præsidentvalg.

3. november – N.P. Johnsen's Fyrværkerifabrik i Seest ved Kolding eksploderer, en brandmand omkommer og 85 personer kommer til skade. Omkring 50 huse ødelægges totalt under eksplosionerne, mens 150 bliver gjort ubeboelige. Noget af eksplosionen registreres i Mønsted kalkminer som et jordskælv på 2,0 på Richterskalan GEUS: Eksplosionerne i Kolding registreret på seismografer. Se Fyrværkeriulykken i Seest. **N. P.**

Johnsen's Fyrværkerifabrik var et fyrværkerilager, i Seest ved Kolding.

Lageret, der startede som en fyrværkerifabrik, blev etableret i 1975 på Kløvkærvej i Seest, Kolding. Stifteren af fabrikken, var Niels Peter Johnsen, der havde været direktør ved Kolding Fyrværkerifabrik siden 1967. Da Kolding Fyrværkerifabrik lukkede i 1975, besluttede han at starte en fabrik for sig selv. Da Niels Peter Johnsen stoppede, overtog sønnerne Ernst og Bjarne Johnsen fabrikken. Fyrværkerifabrikken blev ramt af stort uheld d. 3. november 2004, da Fyrværkeriulykken i Seest skete. På daværende tidspunkt, blev forretningen ledet af Bjarne Johnsen og hans søn, Lars. Lars var direktør i firmaet, der i øvrigt ikke producerede fyrværkeri, men importerede det meste fra Kina.

Siden ulykken i 2004 har firmaet ligget stille, og i september 2005 udtalte Lars Johnsen til Jydske Vestkysten, at han ikke ville retablere firmaet. Firmaet blev solgt og de nye udenlandske ejere skiftede navnet til Johnsen Fyrværkeri.

10. november – Den europæiske valuta euroen veksles til rekordhøj kurs på \$1,30 over for den amerikanske dollar.

13. november – Fotograf melder Prins Joachim til politiet for uagtsom kørsel og tilbyder videodokumentation. Politiet ser dele af dokumentationen, men mener ikke, at det kan bruges som teknisk bevis.

15. november – USA's udenrigsminister Colin Powell meddeler at han træder tilbage, når der er fundet en afløser.

16. november – Det hvide hus oplyser at præsident Bushs gode ven og toprådgiver Condoleezza Rice vil blive indstillet til at efterfølge Colin Powell som udenrigsminister i USA.

18. november – Europa-Parlamentet godkender den nye kommission efter at tre kommissærer er blevet udskiftet

22. november – Den nye EU kommission tiltræder, samtidig med at der er opstået en ny sag, denne gang mod den franske kommissær Jacques Barrot der har hemmeligholdt en betinget dom for korrupsion

23. november – Stærke anklager om svindel ved præsidentvalget i Ukraine får hundredtusinder af demonstranter på gaden i hovedstaden Kiev.

23. november – Oppositionens leder Viktor Jusstjenko erklærer sig selv for præsident i Ukraine, selvom den modkandidaten, den russisk-orienterede premierminister Viktor Janukovitj, havde erklæret sig for valgets vinder.

December.

3. december – Ukraines højesteret underkender valgkommissionen og erklærer anden runde af præsidentvalget for ugyldigt. Et omvalg fastsættes til den 26. december. Jubel i gaderne i Kiev, hvor der har været demonstreret siden det omstridte valgresultat blev meddelt.

7. december – Hamid Karzai indsættes som den første folkevalgte præsident i Afghanistan.

8. december – lead-guitarist i Pantera, Dimebag Darrell Abbott, bliver skudt ned under en koncert i Columbus, Ohio af den sindsforvirrede fan Nathan Gale. Gale affyrede 15 skud fra scenen, og dræbte 3 andre før at han selv blev dræbt af en politibetjent.

16. december – EU's ministerråd beslutter at der indledes forhandlinger om Tyrkiets optagelse i oktober 2005.

26. december – Et jordskælv i havet vest for den indonesiske ø Sumatra i det Indiske Ocean, målt til 9,0 på richterskalaen, menes at være det kraftigste i verden i 40 år. En flodbølge, en såkaldt tsunami, har slået tusindvis af mennesker ihjel i kystegnene i Thailand, Sri Lanka, Indien, Indonesien og Malaysia. Rystelser kunne mærkes så langt bort som i Singapore. Se :*Jordskælvet i det indiske ocean 2004.*

27. december – Viktor Jusstjenko erklæres som vinder af præsidentomvalget i Ukraine; 12.000 internationale observatører overvågede valget. Valgsejren på omkring 52% var dog ikke så stor som forventet.

Ulykkesområdet i det indiske ocean (26. december)

29. december – Der meldes nu om cirka 70.000 dræbte efter flodbølgerne omkring den Bengalske bugt; Samtidig øges frygten for epidemier som følge af ødelagt vandforsyning og ubegavede mennesker og dyr. Der tales om den værste katastrofe overhovedet, og et gigantisk hjælpearbejde er ved at komme i gang.

En **tsunami** eller **tsunamibølge** (jap. 津波, *havnebølge*; fra 津 *tsu*, *havn*, og 波 *nami*, *bølge*) er en havbølge, som på dybt vand udbreder sig med op til ca. 700 km/t og på overfladen har en svag vand/luft-bølge på måske 0,5 meters højde. Den er derfor ufarlig på dybt vand. Denne svage bølge kaldes af mange fejlagtigt for en tidevandsbølge, men deres oprindelse har dog intet med den daglige vekslen mellem ebbe og flod at gøre. De bliver heller ikke fremkaldt af vinden og må ikke forveksles med såkaldte monsterbølger. Tsunamier bliver overvejende udløst af undersøiske jordskælv. Der er en skala for, hvor voldsom en tsunami kan være. Skalaen går op til 10, og der er aldrig været en tsunami, der har ramt 10 på skalaen. Der er mange, der kalder skalaen for flimatushi, som er et andet ord for havnebølge (津波)

På åbent hav kan det være svært overhovedet at opdage en tsunami, men i nærheden af kysten kan kraftige tsunamier skabe omfattende naturkatastrofer med store materielle og menneskelige omkostninger. En tsunami kan lægge hele kyststrækninger øde.

En speciel form for tsunamibølger er meteotsunamier, dannet af meteorologiske processer.

År. 2005.

Januar.

1. januar – Danmark, Argentina, Grækenland, Tanzania og Japan indtræder i FN's Sikkerhedsråd for en toårige periode. De afløser dermed landene Angola, Chile, Tyskland, Pakistan og Spanien.

1. januar – Fremover skal betales et dankortgebyr på 50 øre pr. transaktion. Det fjernes dog igen to måneder efter.

5. januar – 10 dage efter flodbølgen i det Indiske Ocean er der endnu ikke overblik over katastrofens omfang. Det anslås at omkring 150.000 mennesker har mistet livet! En gigantisk nødhjælpsaktion er i gang, og der er doneret omkring 10 mia. kroner til arbejdet.

5. januar – Danmarkshistoriens største gevinst på 32.401.734 kroner falder til en enkelt spiller i Onsdags Lotto. Den hidtidige rekord fra 2001 var på 22,1 mio. kroner.

6. januar – Ugebladet "Se & Hør" tilbagekalder ugens nummer efter massive protester fra forhandlerne over forsiden, som svælger i lemlæstede lig fra katastrofen i Sydøstasien 2. juledag.

8. januar – Storm af orkanstyrke rammer hele landet og lammer fly-, færge- og togdrift. Alle broer mellem landsdelene må lukkes, tusinder af hjem er uden strøm, og hundreder må evakueres ved oversvømmelser fra Limfjorden. Fire mennesker bliver dræbt.

8. januar – De københavnske S-tog bliver røgfri.

9. januar – Mahmoud Abbas valgt som Yasser Arafats efterfølger, som præsident for det Palæstinensiske selvstyre.

10. januar – Danmark får ny varmerecord for januar med 12,4° målt i Sønderborg.

11. januar – Næsehornet Inger i Givskud Zoo nedkommer med en pige på 60 kg. Det er første gang siden 1982, der bliver født et næsehorn i Danmark.

14. januar – Rumsonden Huygens lander på Saturns største måne Titan

14. januar – Planeten Saturn står nu diametralt modsat Solen, i såkaldt opposition. Afstanden mellem Saturn og Jorden nu kun godt 1,2 mia. km – den korteste afstand på Saturns bane.

15. januar – Officiel åbning af Operaen på Holmen i København.

16. januar – 67-årige rumænske *Adriana Iliescu* bliver den ældste fødende kvinde i verden, da hun nedkommer med tvillingepiger. Kun den ene overlever.

18. januar – Anders Fogh Rasmussen udskriver folketingsvalg til afholdelse 8. februar.

Regering: 2005

Venstre (V) og Konservative (C)

Hvornår:

18.02.2005 – 23.11.2007

Ændringer:

14.-15.12.2006 og 12.09.2007

Hvem:

Anders Fogh Rasmussen (V), Statsminister

Bendt Bendtsen (C), Økonomi- og erhvervsminister

Per Stig Møller (C), Udenrigsminister

Thor Pedersen (V), Finansminister

Claus Hjort Frederiksen (V), Beskæftigelsesminister

Lene Espersen (C), Justitsminister

Brian Mikkelsen (C), Kulturminister

Bertel Haarder (V), Undervisningsminister og kirkeminister

Karen Jespersen (V), Socialminister og minister for ligestilling (fra 12.09.2007)

Flemming Hansen (C), Transport- og energiminister (til 12.09.2007)

Helge Sander (V), Minister for videnskab, teknologi og udvikling

Hans Christian Schmidt (V), Fødevareminister (til 12.09.2007)

Lars Løkke Rasmussen (V), Indenrigs- og sundhedsminister

Ulla Tørnæs (V), Minister for udviklingsbistand

Søren Gade Jensen (V), Forsvarsminister

Eva Kjer Hansen (V), Socialminister og minister for ligestilling (til 12.09.2007)

Eva Kjer Hansen (V), Fødevareminister (fra 12.09.2007)

Connie Hedegaard (C), Miljøminister og minister for nordisk samarbejde

Kristian Jensen (V), Skatteminister

Rikke Hvilshøj (V), Minister for flygtninge, indvandrere og integration

Lars Barfoed (C), Minister for familie- og forbrugeranliggender (til den 14.12.2006)

Carina Christensen (C), Minister for familie- og forbrugeranliggender (fra den 15.12.2006)

Jakob Axel Nielsen (C), Transport- og energiminister (fra 12.09.2007)

26. januar – Operahuset i København har premiere på sin første opera: Aida – og hermed åbnes det nye operahus for alvor.

30. januar – Stor tilslutning til parlamentsvalget i Irak, der er blevet afviklet med færre blodudgydelser end frygtet. Favorit til premierministerposten er Iyad Allawi, der også nu er leder af overgangsregeringen. Stemmeprocenten var næsten oppe på 60.

30. januar – Vatikanstatens overhoved, pave Johannes Paul II, bliver indlagt med alvorlige lungeproblemer.

Februar.

8. februar – Venstre og Anders Fogh Rasmussen genvinder statsministerposten ved folketingsvalget selvom partiet mister 4 mandater, da såvel De Konservative og Dansk Folkeparti øger deres mandattal.

Mogens Lykketoft meddeler, at han trækker sig som formand for Socialdemokratiet efter det skuffende folketingsvalg, hvor partiet mister 5 mandater.

9. februar – Den baskiske terrorgruppe ETA bringer en bilbombe til sprængning uden for et kongrescenter i Madrid. 31 personer såres.

9. februar – Danmark taber i fodbold med 2-1 til Grækenland og forhåbningerne om kvalifikation til vm er derfor drastisk formindsket.

9. februar – Holger K. Nielsen meddeler, at han trækker sig som Socialistisk Folkepartis formand ved partiets landsmøde til april.

10. februar – Helle Thorning-Schmidt melder sig som formandskandidat hos Socialdemokraterne.

10. februar – Nordkorea meddeler at de har skaffet sig atomvåben.

10. februar – Den britiske tronfølger prins Charles og Camilla Parker Bowles meddeler, at de er blevet enige om at blive gift.

11. februar – 92 personer tiltales for at have modtaget eller betalt bestikkelse i en korrupsionssag ved Systembolaget i Sverige.

11. februar – Skuespilforfatteren Arthur Miller dør i en alder af 89 år.

11. februar – Frank Jensen melder sig som formandskandidat hos Socialdemokraterne.
11. februar – Den 42-årige dansker Kim Poulsen idømmes 16 års fængsel – i Norge – for drabet på Gunn Merete Lode i den norske by Bryne i 2001.
11. februar – Shadikor-dæmningen nær kystbyen Pasni i Pakistan bryder sammen og mindst 43 mennesker mister livet.
12. februar – Snestorm i Danmark i tre døgn.
13. februar – Vinter i Danmark. Hele landet begravet i sne.
13. februar – Danmark taber, i ishockey, til Schweiz med 2-4 og kommer dermed ikke med til vinter-OL næste år.
13. februar – Valget i Irak er en sejr for den shiamuslimske alliance, der får 47,6 % af stemmerne. 58 % af de stemmeberettigede stemmer ved valget.
13. februar – Albert Einsteins relativitetsteori har 100 års jubilæum.
13. februar – Villy Søvndal meddeler at han stiller op til formandsvalget i SF
14. februar – Libanons tidligere premierminister Rafik al-Hariri dræbes af en bilbombe.
16. februar – Kyoto protokollen, FN's klimaaftale er, syv år efter underskrivelsen trådt i kraft. Hensigten er at begrænse den menneskeskabte drivhuseffekt. Det betyder, at de fleste af verdens lande (stadig minus verdens største forurener, USA), forpligter sig til at udlede færre drivhusgasser.
16. februar – Familie- og forbrugerminister Henriette Kjær fra det Konservative Folkeparti meddeler på et pressemøde, at hun trækker sig fra ministerposten, efter afsløring af omfattende rod i privatøkonomien og to domme som dårlig betaler.
17. februar – Den franske finansminister Hervé Gaymard må forlade sin bolig, da han er afsløret i boligfrås. Den månedlige leje, betalt af skatteborgerne, lyder på 14.000 euro (105.000 kr.) – om måneden.
18. februar – Den amerikanske rockstjerne Kid Rock er sigtet for vold. Ofret er Jerry Campos.
18. februar – Biblen er oversat til yderligere 8 sprog. Den er den af verdens bøger, der er oversat til flest sprog.
18. februar – To personer med forbindelse til ETA er anholdt, mistanken går mod attentatforsøg på prominentet offentlige spanske personer.
18. februar – Mads Øvlisen – bestyrelsesformanden – forlader Novo Nordisk. Udtrædelsen effektueres dog først ved generalforsamlingen i 2006.

18. februar – En lang række franske fodboldklubber ransages af inspektører fra det franske finansministeriums konkurrence- og bedrageriafdelingen, der mistænker dem for svindel ved tv- og reklameaftaler for milliarder af kroner.

18. februar – Et amerikansk forskningshold præsenterer en undersøgelse, der viser, at verdens have i gennemsnit er blevet omkring en halv grad varmere ved overfladen i de sidste årtier. Deres undersøgelse viser at drivhusgasserne er med til at ændre klimaet på jorden.

19. februar – Verdens befolkning runder 6.500.000.000 (6,5 milliard) mennesker

19. februar – Kommunerne og KTO er enige om en ny overenskomst for 570.000 ansatte i kommunerne og amterne.

18. februar – Statsminister Anders Fogh Rasmussen præsenterer sin nye regering på Amalienborg Slotsplads. Nye i regeringen bliver Lars Barfoed, der bliver familie- og forbrugerminister; Rikke Hvilshøj, der bliver ny integrationsminister. Bertel Haarder bliver ny undervisningsminister og kirkeminister; Ulla Tørnæs bliver ny udviklingsminister. Ud af regeringen træder Tove Fergo og Henriette Kjær.

20. februar – En dyrepasser i Schönbrunns Zoologisk Have i Wien i Østrig omkommer efter at en elefant gennemborer ham med sine stødtænder.

20. februar – CDU er en overraskende vinder af delstatsvalget i Slesvig-Holsten. Sejren ser dog ikke ud til at være nok til at overtage magten. Sydslesvigsk Vælgerforening ser ud til at blive tungen på vægtskålen.

20. februar – Sanne Salomonsen synger sig i finalen i det svenske Melodi Grand Prix med sangen *Higher Ground*.

20. februar – Lederen af FN's Flygtningehøjkommissariat UNHCR, Ruud Lubbers, træder tilbage efter års beskyldninger om sexchikane.

20. februar – Israels regering har med stort flertal vedtaget Ariel Sharons plan om tilbagetrækning fra Gazastriben

20. februar – Danmarks samhandel med Kina viser ifølge tal fra Danmarks Statistik eksplosiv vækst. Importen er fordoblet på 5 år, og eksporten stiger med 21% årligt.

20. februar – Valgstederne i Spanien til afstemningen om den nye EU-forfatning åbner.

20. februar – En brand på Nørrebro koster en kvinde livet og 25 må evakueres.

21. februar – Israel løslader 500 palæstinensere for at bane vej for fredsforhandlinger.

21. februar – USA's præsident, George W. Bush indleder en rundrejse i Europa i Bruxelles, Belgien.

22. februar – 20.415 stemmer fra Folketingsvalget i Røddingkredsen i Sønderjylland skal tælles igen, fordi fintællingen skete på valgnatten og ikke dagen efter som loven kræver. Fintællingen kan få betydning for to socialdemokratiske kandidater.

22. februar – Trafikministeriet indvilger i at betale en erstatning på 45,6 mio. kr. til det britiske transportfirma Arriva på grund af manglende billetindtægter.

22. februar – Pia Olsen stiller op som formandskandidat i SF.

Udbredelsen af fugleinfluenzaen [H5N1](#). Landene markeret med mørkerødt har haft tilfælde af smitte overført til mennesker

23. februar – FN advarer om risikoen for en verdensomspændede epidemi af

fugleinfluenza. Indtil nu har sygdommen dræbt 45 i Asien, men der er frygt for at den kan mutere, så den kan spredes blandt mennesker (DR). **Fugleinfluenza** (*Aviær Influenza*) er en sygdom, som skyldes vira, der forekommer hos fugle, men som i nogle tilfælde og under massivt smittetryk også rammer mennesker og andre pattedyr. Der eksisterer forskellige typer af influenza og flere forskellige typer fugleinfluenza. En epidemi af typen H5N2 begyndte i Mexico 1992 og var først under kontrol i 1995. Fugleinfluenza af typerne H5N1, H7N3, H7N7, H7N9 og H9N2 er en dødelig infektion hos mennesker^[1] men hos fugle kan nogle varianter af fugleinfluenza være svær at konstatere, da fuglene ikke er særlig syge. Ud af 563 kendte tilfælde af H5N1 i mennesker indtil 2011 har 330 har været dødelige.^[2] I marts 2013 er ni mennesker døde af type H7N9 i Kina.^[3]

I Europa blev det første udbrud af fugleinfluenza-typen H5N1 konstateret i Donau-deltaet i Rumænien oktober 2005 hos tre døde ænder. Før dette udbrud var typen set i Hong Kong, Thailand, Vietnam og Tyrkiet. Udbredelsen af H5N1 til Danmark blev bekræftet af Danmarks Fødevareforskning den 16. marts 2006. Resultatet er senere blevet genbekræftet af et EU-laboratorium i Storbritannien. Der blev i alt konstateret fugleinfluenza på 28 lokaliteter i Danmark i perioden 15. marts til 30. juni 2006, se Fugleinfluenza i Danmark.

Sygdommen betragtes med stor alvor overalt i verden, fordi den er en trussel mod den erhvervsmæssige avl af fugle. Hvis dyrene på store fjerkræfarme bliver smittet, må de alle nedslagtes omgående for at hindre videre smitte, og den økonomiske omkostning ved den fremgangsmåde kan ramme samfundene hårdt og i øvrigt hæmme verdenshandlen med fjerkræprodukter.

24. februar – Pave Johannes Paul 2. er igen indlagt med influenza

24. februar – USA's præsident, George W. Bush mødes med Ruslands præsident Vladimir Putin i Slovakiet, hvor Bush også holder sin eneste offentlige tale på sin rundrejse.

24. februar – Statsminister Anders Fogh Rasmussen holder den nye regerings åbningstale i Folketinget

25. februar – En selvmordsbombe i Tel Aviv truer den spinkle fredsproces; Mindst 4 mennesker blev dræbt, og adskillige såret. Der er tvivl om hvem der står bag, og de Palæstinensiske myndigheder tager afstand fra angrebet.

25. februar – Det lykkes erhvervsminister Bendt Bendtsen at presse en aftale om dankortgebyret igennem. Gebyret på 50 øre bortfalder 1. marts og regningen deles mellem bankerne og butikkerne.

26. februar – Egyptens præsident Hosni Mubarak bebuder en forfatningsændring, der skal medføre frie, hemmelige præsidentvalg i landet.

26. februar – Grundlæggeren af menneskeretsorganisationen Amnesty International, den britiske advokat Peter Benenson, er død 83 år gammel

26. februar – Beskyldninger mod slagterikoncernen Danish Crown for at bruge underbetalte og dårligt behandlede arbejdere fra Polen på sine slagterier i Tyskland. Oplysningerne stammer fra den tyske tv-station ZDF og de tyske levnedsmiddelarbejderes fagforbund, NGG; Danish Crown afviser anklagen, men iværksætter en undersøgelse.

28. februar – Udviklingsminister Ulla Tørnæs' mand, Jørgen Tørnæs, sigtes af politiet i Holstebro for overtrædelse af lovgivningen omkring arbejdstilladelser. I en artikel den 27. februar, anklager Ekstra Bladet Ulla Tørnæs for at være medvidende om forholdene. Hun afviser dog dette med henvisning til at hun hverken er medejer eller involveret i mandens svinebedrift

28. februar – Folkeafstemning i Danmark, om EU's forfatningstraktat afholdes 27. september

28. februar – Libanons premierminister, Omar Karami træder tilbage, efter stor folkelig uro, oven på drabet af den tidligere premierminister Rafik al-Hariri 14. februar. Syrien, der beskyldes for at stå bag drabet, er under pres for at trække sine tropper ud af landet.

Marts

1. marts – Syrien bebuder at de vil trække deres tropper ud af Libanon i løbet af de næste par måneder.

1. marts – Frank Jensen meddeler, at han ikke vil stille op til Folketinget ved næste valg, hvis han taber formandsvalget i Socialdemokratiet.

2. marts – Uddrag fra: Nyt dyr i den kosmiske zoo?: Som situationen er nu, er radiopulserne GCRT J1745-3009 [30. september-1. oktober 2002] altså et regelret mysterium. (NRAO: Astronomers Detect Powerful Bursting Radio Source: Discovery Points to New Class of Astronomical Objects, Figure 3 0.33 GHz radio image of the transient source, artikel: A powerful bursting radio source towards the Galactic Center (pdf), flere søgefund)

3. marts – Et skib, M/V *Karen Danielsen* på 3500 tons, er sejlet ind i Storebæltsbroen. Broen er lukket for trafik og skibet er kilet fast under lavbroen. Der meldes om en tilskadekommen og en savnet fra skibet.

3. marts – Politisk forlig om kommunesammenlægningerne mellem regeringen, Dansk Folkeparti, Socialdemokraterne og De Radikale. Sammenlægninger reducerer antallet af kommuner til 99 storkommuner. Resterende uenigheder om grænserne skal afgøres ved 18 lokale folkeafstemninger.
4. marts – Koldeste marts-nat i 18 år. Der målttes -20,2 °C i Tune ved Roskilde.
7. marts – Efter at have varslet det i regeringsgrundlaget (og efter to sager om ministres privatøkonomi) offentliggør regeringen en oversigt over ministrenes økonomiske interesser. Connie Hedegaards mand vil dog af principielle grunde ikke offentliggøre sine forhold.
7. marts – EU's direktiv om softwarepatenter er blevet godkendt af landenes erhvervsministre. Erhvervsminister Bendt Bendtsen (K) kritiseres for ikke at efterleve en folketingsbeslutning, udenom regeringen, om at gå imod forslaget.
7. marts – Styrmanden på fragtskibet *Karen Danielsen*, der sejlede ind i Storebæltsbroen i torsdags, var spirituspåvirket, med en promille på 1,55; Styrmanden mistede livet ved ulykken.
10. marts- Omar Karami genindsat som premierminister i Libanon 10 dage efter at han blev presset til at trække sig tilbage. – Samtidig er de syriske tropper ved at trække sig ud af hovedstaden Beirut, men nogen egentlig aftale om fuld tilbagetrækning er der ikke indgået.
11. marts – Danmarks Radio får ny generaldirektør, Kenneth Plummer, som kommer fra fra en stilling som adm. direktør på Nordisk Film. Han er medlem af VL-gruppe 68.
12. marts – Det danske mindretals parti Sydslesvigsk Vælgerforening, SSW, har på et ekstrordinært landsmøde besluttet at støtte en mindretalsregering bestående af Socialdemokratiet og De Grønne, i Slesvig-Holstens delstatsregering i Kiel. Det sker på trods af et voldsomt pres og direkte trusler om ikke at bruge sin indflydelse efter valget, hvor de kristelige demokrater CDU havde størst fremgang.
14. marts – Efter flere dage med pro-syriske demonstrationer i Libanons hovedstad Beirut, finder den hidtil største demonstration mod nabolandet Syrien sted. Det er samtidigt månedsdagen for drabet på tidligere premierminister Rafik al-Hariri .
14. marts – Kina vedtager en lov der tillader brug af magt hvis Taiwan formelt løsriver sig.
15. marts – Italiens premierminister Silvio Berlusconi vil begynde en gradvis tilbagetrækning af italienske soldater i Irak fra september. Det sker efter et stærkt folkeligt pres, efter at amerikanerne dræbte en italiensk agent under en befrielsesaktion af et italiensk gidsel.
15. marts – Kosovos præsident Ibrahim Rugova slap uskadt fra en bombeeksplosion tæt på hans bil, i hovedstaden Pristina. Der er stigende spænding i provinsen, hvor man om få måneder skal forhandle om, hvorvidt Kosovo skal være selvstændigt, eller forblive en provins i Serbien.
16. marts – I Darfur-regionen i Sudan, hvor landets regering har givet Janjaweed-militsen frie hænder til at fordrive områdets hovedsageligt sorte indbyggere, anslåes det at mere end 180.000 har mistet livet i de sidste halvandet år — det er mere end 2½ gang det tidligere anslåede.

17. marts – Statsminister Anders Fogh Rasmussen er på et lynvisit i Irak, hvor han slår fast, at der ikke er aktuelle planer om at trække de danske styrker ud af landet.

18. marts – Silvio Berlusconi trækker i land, omkring tilbagetrækningen fra Irak – *Det var et ønske, ikke en beslutning*, siger han.

21. marts – Oppositionen i den tidligere sovjetrepublik Kirgisistan kræver præsidentens afgang.

21. marts – Bahá'í nytårsdag, år 162BE.

23. marts – Mindst 14 mennesker omkommet og mange kvæstede, ved en eksplosion på et de største olieraffinerier i Texas, USA.

24. marts – Regeringsbygningen i Kirgisistans hovedstad Bisjkek stormet af op mod 7.000 demonstranter, der har taget kontrollen med bygningen, der også huser den omstridte præsident.

Aften – Præsidenten er enten flygtet eller gået under jorden, og parlamentet har nu udpeget en fungerende præsident

25. marts – FN's generalforsamling har besluttet at sende 11.000 fredsbevarende FN-soldater til det sydlige Sudan for at sikre den fredsftale, der blev underskrevet i januar i år.

31. marts – Den kontroversielle amerikanske viceforsvarsminister, Paul Wolfowitz vælges som ny chef for Verdensbanken.

31. marts – 2004 gav rekordoverskud på 18,4 mia. kr. efter skat i Mærsk/A.P. Møller.

31. marts – Præsidentvalget i Zimbabwe forløber fredeligt, men kritiseres for uregelmæssigheder.

31. marts – For første gang tager en gruppe Hutuer afstand fra folkedrabet i Rwanda i 1994

April

2. april – H.C. Andersens 200 års fødselsdag fejres med talrige arrangementer.

2. april – Pave Johannes Paul 2. dør efter flere års udmattende sygdom.

5. april – Storbritanniens premierminister Tony Blair har udskrevet valg til parlamentet, til afholdelse den 5. maj

5. april – Mindst 3.797 blev henrettet i 25 lande og mindst 7.395 blev idømt dødsstraf i løbet af 2004, ifølge officielle tal, men Amnesty International der har offentliggjort dem, anser det reelle tal for flere gange større. Kina står for langt det største antal henrettelser

6. april – Det irakiske parlament er endelig blevet enig om en præsident. Det blev en tidligere kurdisk oprørsleder, Jalal Talabani, der blev valgt af et stort flertal i parlamentet.

8. april – Pave Johannes Paul 2. begravnes i Peterskirken i Rom under overværelse af skønsmæssigt 2 til 3 millioner tilrejsende.
8. april – Statens salg af TV 2 er stillet i bero på grund af uafklarede sager om statsstøtte.
8. april – Prinsesse Alexandra og Prins Joachim bliver skilt.
9. april – Den engelske tronarving Prins Charles og Camilla Parker Bowles bliver viet på rådhuset i Windsor.
12. april – Helle Thorning-Schmidt vælges ved urafstemning til ny formand for Socialdemokraterne og afløser dermed Mogens Lykketoft. Hun fik 53% af stemmerne.
18. april – Konklave til valg af ny pave indledes i Rom (115 katolske kardinaler fra 52 lande).
19. april – Det katolske konklave vælger den tyske kuriekardinal Joseph Ratzinger til ny pave. Ratzinger antager pavenavnet Pave Benedikt XVI
20. april – Den internationalt anerkendte danske jazzbasist Niels-Henning Ørsted Pedersen dør.
20. april – Italiens regeringschef Silvio Berlusconi har meddelt, at han træder tilbage. Grundlag: nederlag i regionsvalgene og en truende tillidsafstemning. Det forventes at han danner en ny regering med sig selv i spidsen.
21. april – Kongressen i Ecuador har besluttet at afsætte præsident Lucio Gutierrez efter flere dages demonstrationer.
22. april – Australske videnskabsfolk har opdaget et nyt meget stort koralrev, 100 km langt og mindst 100.000 år gammelt.
23. april – Ebbe Kløvedal Reich dør i sit hjem i en alder af 65 år.
23. april – I Italien har Silvio Berlusconi dannet ny centrum-højre-regering, uden de store forandringer.
25. april – Det danske hof meddeler at Kronprinsesse Mary er gravid.
26. april – Syrien hævder at have trukket de sidste tropper ud af Libanon.
27. april – Airbus A380, verdens største passagerfly, et europæisk projekt, tog sin jomfrurejse i dag

28. april – Villy Søvndal vælges som ny formand i SF. **Villy Søvndal** (født 4. april 1952) er en forhenværende dansk udenrigsminister og politiker, som repræsenterede Socialistisk Folkeparti i Folketinget fra 1994 til 2013. Han blev valgt til landsformand for partiet ved en urafstemning i 2005, hvor han

afløste Holger K. Nielsen. Efter hans tiltræden gav meningsmålinger længe SF stadigt stigende tilslutning, og ved folketingsvalget 2007 opnåede partiet over 13 % af stemmerne (23 mandater i Folketinget). I den efterfølgende valgperiode viste meningsmålinger længe yderligere fremgang – op til 17-18 % – men folketingsvalget 2011 resulterede ikke desto mindre i betragtelig tilbagegang til 9% af stemmerne og bare 16 mandater i Folketinget.

Sit politiske engagement har Søvnald tilskrevet ungdomsoplevelser som rygsækrejsende i Latinamerika og Østeuropa.

En bog om hans liv, *Villys verden*, udkom i 2008.

I oktober 2013 blev han ramt af en blodprop i hjertet, som han opereredes for på Rigshospitalet samme dag. Den 11. december 2013, meddelte Villy Søvnald at, han ville trække sig som udenrigsminister og medlem af Folketinget.

28. april – Iraks parlament, har endelig – 3 måneder efter valget – godkendt en ny regering. Den er under ledelse af den shiamuslimske premierminister Ibrahim al-Jaafari . 3 vigtige ministerposter er dog kun midlertidigt besat.

28. april – Politiet i Kolding konkluderer i rapport, at fyrværkeriulykken i Seest d. 3. november 2004 var et hændeligt uheld.

30. april – Første foto af en planet i omløb om en anden stjerne end solen, en såkaldt exo-planet, er godkendt af forskerne.

Mai.

1 . maj – Schweiz færdiggør verdens længste landtunnel, den 35 km lange Lötschberg tunnel i Alperne. **Lötschberg-Basistunnelen** er en 34,6 km. lang tunnel på Bern-Lötschberg-Simplon-jernbanen, som skærer sig gennem alperne, cirka 400 meter under den eksisterende Lötschberg-tunnel. Den er verdens længste tunnel på land og kan tage både passager- og standard-godstog (op til 4000 ton) og løber mellem Frutigen i kanton Bern og Raron i kanton Valais. Gennembruddet skete i april 2005, og konstruktionen var færdig i 2006. Åbningsceremonien fandt sted fredag den 15. juni 2007. Kørsel i fuld skala begyndte den 9. december 2007.

1. maj – Bornholmstrafikken indsætter de 2 nye færger M/F Dueodde og M/F Hammerodde på ruten Køge-Rønne.

3. maj – I historiske tilnærmelser åbner Kina op for deres interne rejseforbud for turister til Taiwan.

4. maj – Kirkeminister Bertel Haarder beslutter, efter pres fra baptister og andre, at bryde Folkekirkens monopol og oprette et centralt kontor til registrering af fødsler og dødsfald.
6. maj – Premierminister Tony Blair vælges som den første Labour-leder til en tredje periode trods tilbagegang for partiet.
8. maj – 60-årsdagen for VE-dag (Nazitysklands overgivelse) fejres i hele Europa.
10. maj – Ameret granat kastet mod Præsident Bush i Georgien, Tbilisi, detonerede ikke.
13. maj – Demonstration for demokrati, i den østlige provinshovedstad Andisjan, i den tidligere sovjetrepublik Usbekistan endte med blodig nedskydning, da militæret blev sat ind.
12. maj – En nylig opdaget 30 cm. lang gnaver fra Laos tilhører en hidtil ukendt pattedyr-familie. Lokalt kaldes den for en Kha-nyou.
13. maj – Den Demokratiske Republik Congo vedtager en ny forfatning. Der planlægges valg for første gang i 40 år.
18. maj – Parlamentet i Kuwait beslutter at give kvinder stemme- og opstillingsrettigheder.
19. maj – Ny abeart fundet i Tanzania (*Lophocebus kipunji*).
20. maj – Dansk filmhistorie i Cannes: Den uproducerede film, "Efter brylluppet" af Susanne Bier sælges til USA.
21. maj – Efter flere års strid, er der opnået enighed om oprettelsen af en 10.000 hektar stor dansk nationalpark i Mols Bjerge.
22. maj – Den tyske forbundskansler Gerhard Schröder bebuder valg til efteråret, efter tilbagegang ved delstatsvalget i Nordrhein-Westfalen.
23. maj – De første mundtlige afgangsprøver for Folkeskolens niendeklasser.
24. maj – EU-landene er nået til enighed om at øge udviklingsbistanden omkring 500 milliarder kr om året svarende til 0,56 procent af landenes bruttonationalindkomst (BNI)
25. maj – Forskere bedømmer at Voyager I er nået væk fra heliosfæren og ud i det interstellare rum.
25. maj – Menneskeretsorganisationen Amnesty International kritiserer i sin årsrapport USA for at svinge løftet om at respektere menneskerettighederne af frygt for terror.
29. maj – Folkeafstemningen i Frankrig om EU's forfatningstraktat bliver et klart nej.
29. maj – Der indledes parlamentsvalg i Libanon. Valget foregår over 4 søndage, og er det første efter at Syrien har forladt landet.

31. maj – *Washington Post* bekræfter, at "Deep Throat", kilden bag afsløringen af Watergate-skandalen, er identisk med Mark Felt, daværende vicedirektør i FBI

31. maj – Frankrig får ny ministerpræsident, den tidl. indenrigsminister Dominique de Villepin.

Juni.

31. maj / 1. juni (midnat) – Atomkraftværket Barsebäck ved Øresund standser produktionen, og vil herefter blive nedlagt. Værket har været i drift siden 1975.

31. maj / 1. juni (midnat) – Sverige indfører rygeforbud. Der må herefter ikke ryges i restauranter, barer, pubber, diskoteker, cafeer og konditorier, hvor der serveres mad eller drikke.

1. juni – Folkeafstemningen i Holland om EU's forfatningstraktat bliver et meget klart nej.

2. juni – Israel frigiver 400 palæstinensiske fanger, som et led i den formelt stadig gældende våbenhvileaftale.

4. juni – 16 meter dyb sø ved den russiske by Bolotnikovo forsvundet på få timer. Kun mudder og et krater er tilbage.

5. juni – Befolkningen i Schweiz gav i en folkeafstemning et flertal på 55% for at slutte sig til Schengen-samarbejdet i EU. De tilslutter sig samtidig EU's asylregler.

6. juni – Storbritannien sætter forberedelserne til deres folkeafstemning om EU's forfatningstraktat i bero, indtil videre.

8. juni – Vestre Landsret stadfæster en dom fra Retten i Frederikshavn, hvor et webkamera blev anset for ulovlig overvågning af et offentligt område – i dette tilfælde Vesterø Havn på Læsø.

8. juni – Ukendte gerningsmænd sætter ild til integrationsminister Rikke Hvilshøjs bil, ved hendes hjem i Greve. I en e-mail der spores til en netcafé på Nørrebro i København, påtager Aktivistgruppen Grænseløse Beate sig skylden for brandstiftelsen.

9. juni – Den danske Wikipedia når 25.000 artikler – en enkelt dag før beregnet.

11. juni – Brøndby IF sikrer sig det danske mesterskab i fodbold for tiende gang. Det sker i den tredjesidste spillerunde da Herfølge besejres med hele 7-0.

11. juni – Finansministrene i G8-landene har besluttet at eftergive 18 af verdens fattigste lande en samlet gæld på 40 milliarder dollar (244 milliarder kroner). Flere lande ventes at komme med i ordningen.

13. juni – En jury frikender sangeren Michael Jackson for alle ti anklagepunkter om seksuelle overgreb. Juryen har voteret i 30 timer over de sidste 7 dage.

16. juni – Anders Fogh Rasmussen meddeler at den danske EU-afstemning bliver udskudt i mindst et år. Det sker efter at de 25 EU-lande har besluttet at tage et års tænkepause.

17. juni – Dyb krise i EU efter at forhandlingerne om budgettet brød sammen på EU-topmødet i Bruxelles. Sammenbruddet kom efter grundlæggende uenighed om fordelingen af byrderne, landene imellem, – og især utilfredshed med den stigende britiske rabat på betalingerne.

17. juni – Steen Skovsgaard, provst i Århus Vestre Provsti, vælges til ny biskop for Lolland-Falsters Stift. Han vil blive indsat 11. september i Maribo Domkirke.

18. juni – Politiet løslader en 34-årig mand, der siden d. 11. juni har siddet varetægtsfænglet i isolation, sigtet for brandattentatet på integrationsminister Rikke Hvilshøj. Grunden til løsladelsen er at flere vidner har underbygget mandens alibi.

19. juni – Margrethe 2., Prins Henrik, Kronprins Frederik og Kronprinsesse Mary ankommer til Færøerne. Det kongelige besøg varer til torsdag.

19. juni – Tom Kristensen sætter rekord med sin syvende sejr i Le Mans, hvoraf de seks seneste har været på stribe.

22. juni – Departementschef i statsministeriet Nils Bernstein udnævnes til direktør for Nationalbanken. Han skal 1. november afløse Bodil Nyboe Andersen.

25. juni – Den ultrakonservative Mahmoud Ahmadinejad blev med stort flertal valgt til ny præsident i Iran.

27. juni – En dom fra den amerikanske højesteret fastslår at firmaer, der fremstiller fildelingsprogrammer, er ansvarlige for den ulovlige kopiering, der foregår ved hjælp af disse programmer.

29. juni – USA har ingen planer om at forlade Irak foreløbig, sagde præsident George W. Bush i en tale på en militærbase i North Carolina.

30. juni – Dansk Institut for Internationale Studier præsenterer en udredning i fire bind med titlen: *Danmark under den kolde krig. Den sikkerhedspolitiske situation 1945-1991.*

30. juni – Kæmpemalle på 293 kg fanget i Mekong-floden.

Juli.

2. juli – Millioner af mennesker fulgte 10 gratis Live 8-rockkoncerter, der blev afholdt rundt i verden, som en del af en kampagne ved navn Make Poverty History – *Gør fattigdom til historie.*

5. juli – USA's præsident George W. Bush besøger kortvarigt Danmark på vej til G8-topmødet.

6. juli – London vælges som værtsby for Sommer-OL i 2012.

6. juli – Europaparlamentet nedstemmer med et stort flertal (648 mod 14) direktivet om patentering af software, efter flere års debat.

7. juli – Terrorangreb i det centrale London. Undergrundsnettet var standset, mindst 50 omkomne og mange tilskadekomne, herunder udlændinge.

10. juli – Den danske bjergcykelrytter Michael Rasmussen vinder 9. etape af Tour de France.

11. juli – 10-års dagen for Srebrenica-massakren, hvor tusindvis af bosniske drenge og mænd blev myrdet.

20. juli – USA's præsident George Bush vil ophæve et forbud mod eksport af atomteknologi til Indien, hvilket tolkes som en anerkendelse af Indien som atommagt.

21. juli – Et nyt terrorangreb i London mislykkes da detonatorerne ikke udløser bomberne. Britisk politi iværksætter en storstilet eftersøgning af de formodede gerningsmænd.

22. juli – Den russiske atletikkvinde Jelena Isinbajeva sætter verdensrekord i stangspring på 5,00 m ved London Super Grand Prix.

22. juli – Britisk politi dræber med otte skud en brasiliansk mand, der fejlagtigt blev mistænkt for at være en af bombemændene bag det mislykkede terrorangreb den 21. juli i London.

23. juli – 88 blev dræbt og op mod 200 blev såret ved et bombeattentat i den egyptiske turistby Sharm el-Sheikh på Sinaihalvøen. Tre bomber, formentlig bilbomber, eksploderede næsten samtidigt.

24. juli – Den amerikanske cykelrytter Lance Armstrong vinder cykelløbet Tour de France for syvende gang i træk.

27. juli – Britisk politi arresterer en af de formodede bombemænd bag det mislykkede terrorangreb den 21. juli i London.

28. juli – Den katolske irske undergrundshær, IRA meddeler at de indstiller den væbnede kamp og vil destruere deres våbenlagre. De vil fortsat arbejde for et forenet Irland, med kun med fredelige midler.

29. juli – Opdagelsen af solsystemets mulige tiende planet Eris offentliggøres. Objektet får siden hen betegnelsen "dværgplanet."

29. juli – Opdagelsen af en ny stor småplanet i Kuiper-bæltet med navnet 2003 EL61 med øgenavnet julemanden bliver offentliggjort.

29. juli – Britisk og italiensk politi arresterer fire formodede bombemænd bag det mislykkede terrorangreb den 21. juli i London.

August.

1. august – En ny gymnasiereform træder i kraft i Danmark.

3. august – Mauretaniens præsident Maaouya Ould Taya afsættes ved et militærkup.
9. august – Undervisningsministeriet meddeler, at den kristne friskole Samuelskolen i Rødovre vil miste sit statstilskud med udgangen af oktober.
12. august – 120 meter højt vandfald (Whiskeytown Falls) officielt genopdaget efter 40 år, i et fjernt hjørne af Whiskeytown National Recreation Area. Nu er der lavet stier, så man kan komme til det.
13. august – Sri Lanka erklæret i undtagelsestilstand, efter at landets udenrigsminister Lakshman Kadirgamar dagen før dræbes af en snigskytte.
16. august – Broder Roger, schweizisk-fransk munk, dræbes, 90 år gammel.
18. august – Den nye Amager Strandpark åbner officielt. Det fejres med fire *strandddage* med forskellige aktiviteter.
22. august – Israel afslutter rømningen af bosættelserne i Gazastriben.
27. august – Tredje udgave af Copenhagen International Film Festival uddeler sine Golden Swan-priser i Cirkusbygningen i København. Den fransk-israelske film *Live and Become* vinder juryens førstepris.
27. august – Luciano Pavarotti giver koncert i Augustenborg Slotspark for 8000 gæster sammen med Sønderjyllands Symfoniorkester; det er hans sidste koncert i Danmark.
29. august – Orkanen Katrina rammer USA's golfkyst.
30. august – 80 % af New Orleans, USA, står under vand pga. en bristet dæmning. Der rapporteres om mange døde.

Årets kornhøst er færdig her på egnen den 22. aug.

September.

7. september kl. 19.40 – Kæmpe soludbrud (styrke X17) er det femtestørste siden 1976 og forårsager HF-blackout (kortbølgebåndet) i Nordamerika og Sydamerika ^[6].

7. september – Vandstanden i det oversvømmede New Orleans er omsider begyndt at falde. Borgmester Ray Nagin har beordret en tvangsevakuering af de godt 10.000 borgere, der stadig befinder sig i byen, og samtidig vokser kritikken af den langsomme hjælpeindsats.

12. september – Sjette udgave af børne- og ungdomsfilmfestivalen BUSTER åbner for en uges omfattende film- og aktivitetsprogram i København.

13. september – Efter det norske stortingsvalg, hvor venstrefløjen i en rød-grøn alliance går stærkt frem og vinder 87 mandater mod den borgerlige fløjs 82, indleder den nu forhandlinger om regeringsdannelse.

14. september – Robert Wise, amerikansk instruktør af film som *West Side Story* og *The Sound of Music*, dør 91 år gammel.

15. september – Norges kommende statsminister, Jens Stoltenberg, meddeler, at Norge vil trække alle sine soldater hjem fra Irak.

16. september – Grønlands landstingsformand, Hans Enoksen, udskriver valg til Grønlands landsting efter sammenbrudte finanslovsforhandlinger.

18. september – Valget til den tyske forbundsrag giver et uklart resultat med tilbagegang for regeringspartierne Socialdemokratiet (SPD) og de Grønne, men også for de kristelige demokrater CDU/CSU, som dog bliver største parti. Det liberale FDP og venstrepartiet Die Linke går frem. Der forestår vanskelige regeringsforhandlinger.

18. september – Parlamentsvalget i Afghanistan får god tilslutning og betragtes som roligt trods spredte voldsepisoder. Resultatet ventes først om 3 uger.

21. september – anden sæson af *Lost* starter i USA.

23. september – Vinterhalvåret på den nordlige halvkugle begynder. Efterårsjævndøgnet indtræffer klokken 00:23, så dag og nat over hele jorden er omtrent lige lange: 12 timer hver.

28. september – Omkring denne dato offentliggøres det, at en kæmpeblæksprutte den 30. september 2004 efter tre års ekspeditioner for første gang blev fotograferet i sine naturlige omgivelser.

29. september – Den tyske supermarkeds kæde Lidl holder sit indtog i Danmark ved at åbne 13 butikker på én gang.

30. september – Morgenavisen *Jyllands-Posten* offentliggør de 12 muhammed-tegninger i forbindelse med en artikel om ytringsfrihed.

30. Muhammed-tegningerne – af nogle kaldet karikaturer – er tolv satiriske tegninger af islams profet Muhammed, der i 2005 blev bragt i *Jyllands-Posten*. Tegningerne – en afbilder en mand med en bombe i turbanen og en, der gør grin med *Jyllands-Posten* – blev bragt den 30. september 2005, som illustration til en artikel om selvcensur og ytringsfrihed.

Jyllands-Posten bragte en række læserbreve fra muslimer i Danmark, der beklagede tegningerne. Publikationen førte også til skarpe reaktioner fra muslimer i både Danmark og islamiske lande, hvor der fandt omfattende demonstrationer sted. (Pr. 22. februar 2006 er mindst 139 mennesker døde, som resultat af protesterne. Også ikke-muslimer tog afstand fra den oplevede provokation. Weekendavisen gengav tegningerne, og fire måneder senere gentrykte den norske kristen-konservative avis *Magazinet* tegningerne. Det førte til en diplomatisk krise mellem Danmark og flere arabiske lande og medførte en omfattende handelsboykot af danske varer, hjemkaldelse af ambassadører, overfald på Arla-ansatte, afbrænding af Dannebrog og de danske ambassader i Damaskus og Beirut. En meningsmåling foretaget i slutningen af januar 2006 viste at 79% af de

adspurgte danskere ikke mente, at Anders Fogh Rasmussen skulle sige undskyld på Danmarks vegne, selv om 58% havde forståelse for den muslimske utilfredshed.

Oktober.

1. oktober – En dansk soldat bliver dræbt og to alvorligt kvæstet af en bombe i vejkanten i Basra i det sydlige Irak.

1. oktober – En serie terrorbomber spreder død og ødelæggelse i tre turistbyer på Bali i Indonesien. Der meldes om mindst 26 omkomne.

2. oktober – Krav om granskning af Cheminova-forsøg, hvor virksomheden lod mennesker spise insektgift.

3. oktober – Nobelprisen i medicin for 2005 deles mellem australierne *Barry J. Marshall* og *J. Robin Warren* for deres forskning i årsagerne til mavesår.

3. oktober – Solformørkelse der set fra Danmark begynder omkring klokken 10:05, er maksimal (45 % efter diameter) omkring klokken 11:10 og slutter omkring klokken 12:20.

5. oktober – Svenskeren Thomas Hammarberg vælges til ny menneskerettighedskommisær for Europarådet.

7. oktober – Den norske Nobelkomite giver Nobels fredspris til Mohammed El-Baradei, generaldirektør for Det Internationale Atomenergiagentur, IAEA.

8. oktober – Et voldsomt jordskælv rammer det sydlige Asien. Det nordlige Pakistan og Kashmir-området er hårdest ramt, og 30.000 mennesker frygtes omkommet.

10. oktober – Angela Merkel (CDU) bliver Tysklands ny forbundskansler, i en koalitionsregering med socialdemokraterne, der til gengæld får 8 ud af 14 ministerposter.

Angela Dorothea Merkel (født **Angela Dorothea Kasner** 17. juli 1954 i Hamborg) er en tysk politiker fra det konservative CDU, der siden den 22. november 2005 har været Tysklands forbundskansler.

Angela Merkel voksede op i DDR, hvor hun hovedsageligt forfulgte en forskerkarriere indenfor naturvidenskab, her opnåede hun at få en doktorgrad i kvantekemi. I slutningen af firserne begyndte hun at involvere sig i politik, og efter murens fald blev hun hurtigt en af kansler Helmut Kohls foretrukne politikere. Som Helmut Kohls protegé blev hun hurtigt minister for kvinder og unge og senere for miljø og atomsikkerhed. Hun var den første ledende CDU-politiker, der brød med Kohl efter en skandale, hvor Kohl havde dækket over

ulovlige partibidrag. Den 9. april 2000 lykkedes det hende at udmanøvrere alle de store kronprinser, der havde ønsket at efterfølge Helmut Kohl som det overvejende katolske, mandligt dominerede partis leder. Dette på trods af hendes køn, hendes protestantiske baggrund, hendes fortid i østtyskland og hendes barnløshed. Hun var CDU/CSU's kandidat til forbundskanslerposten ved valget den 18. september 2005 og tiltrådte som Tysklands kansler den 22. november efter lange og svære forhandlinger med SPD. Ved valget i september 2009 blev Angela Merkel genvalgt og kan fortsætte som Tysklands forbundskansler. Denne gang kunne hun samarbejde med det borgerligt-liberale FDP, der i politik og tradition ligger tættere til Merkels borgerlige CDU-parti.

Angela Merkel er Tysklands første kvindelige kansler, den første kansler fra det tidligere Østtyskland samt den yngste kansler i forbundsrepublikkens historie. Internationalt har Merkel høstet bred anerkendelse for sine forhandlingsevner, eksempelvis som EU-formand i juni 2007, hvor det mod mange odds lykkedes hende at skabe enighed om en ny EU-traktat. Ved valget i 2013 førte Merkels alliance CDU/CSU til en jordskredssejr med 41,5 % af stemmerne og dannede en anden stor koalition med SPD, efter FDP mistede alle sin repræsentation i Forbundsdagen.

11. oktober – 24 danskere stævner statsminister Anders Fogh Rasmussen for grundlovsbrud i forbindelse med indledningen af krigen i Irak.

13. oktober – Omkring 60 oprørere og hen mod 20 politi- og militærfolk dør i hovedstaden Naltjik i den russisk-kaukasiske republik Kabardino-Balkarien under et angreb, udført af tjetjenske oprørere.

13. oktober – Nobelprisen i litteratur går i år til den 75-årige engelske dramatiker Harold Pinter.

15. oktober – Kronprinsesse Mary føder klokken 01:57 en velskabt søn, Danmarks nye *tronarving* Prins Christian Valdemar Henri John. Fødslen foregår på Rigshospitalet i København.

15. oktober – Irak har afholdt folkeafstemning om en ny forfatning. De første oplysninger fra valgkommissionen melder om en deltagelse på godt 61 procent af de 15,5 millioner stemmeberettigede vælgere. Der er forholdsvis få voldsepisoder i forbindelse med afstemningen.

19. oktober – Retssagen mod Iraks tidligere diktator Saddam Hussein starter.

19. oktober – FN opfordrer verdens regeringer til at udpege ministre for fugleinfluenza, idet man anser det for *biologisk uundgåeligt* at det udvikler sig til en pandemi

23. oktober – Ved Aalborg Portland udbryder sidst på dagen en brand på affaldsplads med træ, pap, papir og PVC-fri plast. Branden, der er så voldsom, at brandvæsnet opgiver at slukke den, varer fem dage.

23. oktober – Det polske præsidentvalg gennemføres. Exit polls viser, at den konservative Lech Kaczyński bliver præsident.

24. oktober – Ben Bernanke er udpeget til posten som chef for centralbanken i USA efter Alan Greenspan, som fratræder 31. januar 2006 efter 18 år på posten.

24. oktober – Australiske Macquarie får med et bud på Københavns Lufthavne A/S kursen til at stige med 24%.

25. oktober – Resultatet af folkeafstemningen om Iraks ny forfatning er, at den er vedtaget med et stort flertal på 78% af de afgivne stemmer. Samtidig passerer antallet af dræbte amerikanske soldater i Irak 2000.

25. oktober – EF-domstolen afgør, at feta-ost er en oprindelsesbetegnelse, som kun Grækenland må benytte.

25. oktober – Flere fødevareregioner har kontrolleret fedtprocenten i hakket kød og i 102 af 302 prøver fundet både små og store overskridelser.

28. oktober – Dick Cheney's stabschef Lewis "Scooter" Libby sigtes for at have afgivet falsk vidneforklaring og for at forhindre rettens arbejde i Valerie Plame-sagen. Lewis Libby træder omgående tilbage.

30. oktober – Bodil Kornbek vælges til formand for Kristendemokraterne. Hun og en stor del af partiet mener, at næste folketingsvalg vil blive afgørende – opnås ikke valg, vil kræfterne ebbe ud.

November.

1. november – Bodil Nyboe Andersen træder tilbage fra sin stilling som nationalbankdirektør og afløses af Nils Bernstein.

1. november – Det demokratiske parti i Washington kræver en udvidet undersøgelse iværksat af, om Bush-regeringen manipulerede med efterretningsrapporter for at skaffe sig et alibi for at gå i krig i Irak. Senatet lukkes for alle andre end senatorer i to timer, efter at demokraterne havde påberåbt sig anvendelsen af en regel brugt 53 gange siden 1929.

1. november – ToldSkat og de kommunale Skatteforvaltninger og Inddrivelsesafdelinger fusionerede ved en virksomhedsoverdragelse, og kommunerne blev pålagt at etablere Borgerservicebutikker. Iflg. regeringen ville det lette borgerne, idet de dermed fik "en indgang til det offentlige".

2. november – DR fyrer 27 medarbejdere, heriblandt den prisbelønnede dokumentarjournalist Lars Engels. Reelt er der talte om en nedskæring på 100 stillinger, da en del har valgt frivillige fratrædelsesordninger, og andre er blevet omplaceret.

2. november – Det officielle dødstal efter jordskælvet i Pakistan har passeret 73.000 og ventes at stige yderligere. Vinteren sætter snart ind i de uvejsomme bjergegne hvor over 3 millioner mennesker er blevet hjemløse. Et lyspunkt er dog at grænsen til Indien omsider er blevet åbnet, hvilket kan lette transporten af nødhjælp.

4. november – En arbejdsgruppe under regeringen fremlægger 49 forslag til en styrkelse af terrorberedskabet, herunder bl.a. øget videoovervågning, eliminering af brugen af taletidskort samt aflytning (telescanning) af hele områder.

8. november – Elleve nætters uroligheder i Frankrig, herunder Paris og omegn, kræver sit første dødsoffer. Urolighederne betegnes som de værste siden ungdomsoprøret i 1968.

9. november – Tre bomber sprænges i Jordans hovedstad, Amman og 57 dør. Terrornetværket Al-Qaida har sidenhen taget skylden for angrebet, der betragtes som en terrorhandling.

9. november – Den engelske premierminister Tony Blair taber en afstemning i underhuset om en ny terrorlov. En lov, der blandt andet gav mulighed for at fængsle terrormistænkte i op til 90 dage uden sigtelse.

10. november – Undersøgelsesresultater af "Godzilla"-lignende fossilfund offentliggøres. Søuhvret er navngivet *Dakosaurus andiniensis*.

11. november – På grund af kommunalreformen forventer kommunerne at skulle bruge op til 4 milliarder kroner på sammenlægningen. Da regeringen kun er villig til at låne kommunerne 1 milliard, er kommunerne tvunget til at spare og gennemføre serviceforringelser.

11. november – Ellen Johnson-Sirleaf vinder over George Weah i anden valgrunde af præsidentvalget i Liberia. Hun bliver den første kvindelige præsident i Afrika.

14. november – Sky Radio leverer ved midnat sin sendetilladelse til den landsdækkende den femte jordbaserede FM-radiokanal tilbage efter tvivl om den lovede dækning på FM-nettet.

15. november – Socialdemokraterne vinder borgmesterposterne i 3 af de 4 største byer ved kommunalvalget.

17. november – EU-parlamentet godkender en udgave af kemikalie-reformen REACH, og sender den videre til Ministerrådet. Tyskland har imidlertid bedt om en udsættelse på ubestemt tid i forhold til reformens endelig vedtagelse.

22. november – Angela Merkel fra CDU bliver forbundskansler i Tyskland.

25. november – Partierne Siumut, Inuit Ataqatigiit og Atassut offentliggør den koalitionsaftale, der er grundlaget for de næste fire års politiske arbejde i den landsstyrekoalition, de tre partier har dannet efter valget til Grønlands Landsting den 15. november.

30. november – TDC's bestyrelse anbefaler aktionærerne at tage imod et tilbud om at sælge deres aktier for 76 milliarder kroner til fem internationale kapitalfonde.

December.

1. december – Grønlands Landsting konstituerer sig og godkender dermed det dannede landsstyre efter valget 15. november 2005, der består af partierne Siumut, Inuit Ataqatigiit og Atassut. Hans Enoksen fra Siumut fortsætter som landsstyreformand.

2. december – Et fundamentalistisk islamisk parti i Pakistan har udlovet en dusør på 50.000 kr. til dem der slår Muhammed-tegnerne fra Jyllands-Posten ihjel.

3. december – Norges kronprinsesse Mette-Marit føder en dreng. Den lille prins (som kommer til at hedde Sverre Magnus) bliver nummer tre i arvefølgen til den norske trone efter sin far, kronprins Haakon, og storesøster, prinsesse Ingrid Alexandra.

4. december – Som den tredje efter kommunalvalget 15. november forlader Winnie Berndtson den socialdemokratiske gruppe i Københavns Borgerrepræsentation og bliver løsgænger. Dermed står Socialdemokraterne til at miste en af sine borgmesterposter.

5. december – Kabalen efter kommunalvalget i København går op, da Borgerrepræsentationen afslutter konstitueringen. Den konservative Mogens Lønborg får posten som sundhedsborgmester, der ellers i første omgang tilfaldt Socialdemokraterne.

7. december – Velfærdskommissionen præsenterer 43 forslag til en sikring af velfærdssamfundet i fremtiden. Modtagelsen blandt partier og organisationer er meget blandet.

9. december – FN's klimakonference i Montreal nåede til enighed om at forlænge Kyoto-aftalen, dog stadig uden deltagelse af USA.

13. december – Stanley "Tookie" Williams henrettes i Californien, USA, efter guvernør Arnold Schwarzenegger endeligt har afvist at omstøde dødsdommen.

15. december – Valgdeltagelsen til parlamentsvalget i Irak var omkring 70 %. Valget forløb relativt roligt og resultatet ventes om et par uger.

28. december – Giove A satellitten sendes i kredsløb om jorden og bliver derved den første i en række satellitter, som skal skabe et civilt GPS net.

29. december – Danmark rammes af en landsdækkende snestorm, en bliver trafikdræbt på Fyn.

År. 2006

Sogneårdens køkken renoveres. Der nedgraves fibernet.

Januar.

1. januar – Østrig overtager formandskabet for EU

2. januar – En kulmineskakt i West Virginia, USA kolliderer. 13 minearbejdere savnes.

4. januar – En af de savnede minearbejdere findes i live, de 12 andre findes omkomne.

4. januar – Israels premierminister Ariel Sharon indlægges ved 22-tiden (dansk tid) med hvad der beskrives som en 'massiv' hjerneblødning. Ariel Sharon havde i forvejen overdraget sine beføjelser til sin stedfortræder, vicepremierminister Ehud Olmert, da han skulle opereres i forbindelse med en tidligere blodprop.

6. januar – Israels premierminister Ariel Sharon opereres for 3. gang siden indlæggelsen den 4. januar. Hans læger vurderer, at hjerneblødningerne og de efterfølgende operationer har påført Sharon uoprettelige hjerneskader.

7. januar – Charles Kennedy, formand for De Liberale Demokrater i Storbritannien træder tilbage som formand efter at han indrømmede at have et alvorligt alkoholproblem.

8. januar – 12 dør da en amerikansk militærhelikopter styrter i Irak, sandsynligvis pga. dårlige vejrforhold. Dermed har USA mistet mindst 2297 soldater i Irak, siden marts 2003

9. januar – Tyrkiet meddeler at Mehmet Ali Agca, der i 1981 forsøgte at myrde Johannes Paul II, vil blive løsladt i løbet af få uger.

10. januar – Islamisk Trossamfund sagsøger nu Dansk Folkepartis formand, Pia Kjærsgaard, for injurier, efter at hun har beskyldt foreningen for landsforræderi.

10. januar – Ukraines parlament fyrer regeringen fordi den har indgået en aftale med Rusland om gasleverancer, der betyder at Ukraine skal betale dobbelt så meget for gassen.

11. januar – Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol kender eksklusivaftaler ulovlige.

11. januar – Ellen Johnson-Sirleaf vinder, som den første kvinde i Liberias historie, det liberianske præsidentvalg.

12. januar – I Hommel-sagen findes de fem tiltalte skyldige i pligtforsømmelse, idet irakiske fanger ikke er blevet behandlet korrekt. De fritages dog for straf, men anker alle dommen.

12. januar – I Saudi-Arabien mases mindst 345 muslimske pilgrimme ihjel, i forbindelse med den årlige pilgrimsfærd, hadj. Yderligere 289 meldes kvæstet.

15. januar – Rumsonden Stardust vender efter en færd på næsten syv år tilbage til Jorden med sjældne former for støv fra stjerner og kometer, som ifølge forskere kan være med til at give vigtige fingerpeg om solsystemets skabelsesproces.

15. januar – Socialisten og børnelægen Michelle Bachelet vælges, som den første kvinde i Chiles historie, til Chiles præsident.

16. januar – Økonomen Ellen Johnson-Sirleaf tages i ed som Liberias – og også Afrikas – første folkevalgte kvindelige præsident.

18. januar – NASA's nye rumsonde New Horizons blev opsendt med succes kl. 2:00 pm EST (GMT-5).

20. januar – En fem-seks meter lang hval af arten nordlig døgling observeres ganske usædvanligt i Themsen i London.

21. januar – Storebæltsbroen er lukket i 22 timer på grund af nedfaldende is.

21. januar – Kronprins Frederik og Kronprinsesse Marys søn døbes i Christiansborg Slotskirke Han får navnene Christian Valdemar Henri John.

23. januar – Stephen Harper fra Det Konservative Parti i Canada erobrer 124 af 308 pladser i parlamentet og vinder dermed parlamentsvalget. Den hidtidige premierminister, Paul Martin fra Det Liberale Parti, der har regeret Canada de sidste 12 år, går samtidig som leder af sit parti.

24. januar – Kulturminister Brian Mikkelsen fremlægger den stærkt omdiskuterede danske kulturkanon, over 96 værker af national særklasse inden for kunstarterne: film, arkitektur, litteratur, billedkunst, design, scenekunst og musik. Hvert værk er ifølge kommissoriet "uomgængeligt og umisteligt i den danske kulturarv".

25. januar – Valget i det palæstinensiske selvstyreområde forløber fredeligt, og med en stor valgdeltagelse (omkring 77 procent). Det moderate Fatah-parti forbliver formentlig det største, men det islamiske Hamas, der stillede op for første gang får stor opbakning blandt vælgerne.

26. januar – Det officielle valgresultat giver Hamas et flertal på 76 af de 132 pladser i det palæstinensiske parlament.

26. januar – Kåre Bluitgens bog "Koranen og profeten Muhammeds liv" udkommer. Bogen, der startede Muhammed-sagen.

27. januar – Mozarts 250 års fødselsdag

28. januar – I dag om aftenen begynder mange kinesere at fejre kinesisk nytår.

29. januar – Internetfri dag. Foreslået af Global Ideas Bank

29. januar – Den finske socialdemokrat, Tarja Halonen, vinder i præsidentvalgets 2. runde over den konservative Sauli Niinistö med en majoritet på 51,8 %.

30. januar – Jyllands-Posten undskylder via et jordansk nyhedsbureau, at de har krænket mange muslimer, med de tegninger af profeten Muhammed, der har fået store dele af Mellemøsten til at boykotte danske varer.

31. januar – Tre danske efterskolepiger brænder inde i en hytte i Norge. De blev hhv. 15, 16 og 17 år.

31. januar – Alan Greenspan, USA's nationalbankdirektør, går på pension. Han efterfølges af Ben Bernanke.

Hans Højhed Prins Nikolai af Danmark begynder at gå i skole.

Februar.

1. februar – Sonofusion (boblefusion) uden ekstern neutronkilde er sandsynliggjort ifølge ét forskningshold.

2. februar – den egyptiske færge al-Salam Boccaccio 98 med 1415 personer om bord synker i Det Røde Hav.

4. februar – Vrede demonstranter i Syriens hovedstad Damaskus stormer både den danske og den norske ambassade og sætter dem i brand.

4. februar – FN's generalsekretær Kofi Annan opfordrer muslimer i hele verden til at acceptere Jyllands-Postens undskyldning i forbindelse med Muhammed-tegningerne

5. februar – Det danske konsulat i Libanons hovedstad Beirut, sat i brand under voldsomme demonstrationer.

6. februar – De første dødsfald i forbindelse med konflikten om Muhammed-tegningerne rapporteres: Libanon: 1. Afghanistan: 5. Somalia: 1.

8. februar – Vestre Landsret afviser en gruppe katolikkers påstand om diskrimination i forbindelse med folkekirkeordningen, herunder civilregistrering, begravelsesomkostninger og præsternes løn.

11. februar – Sidsel Ben Semmane vinder Dansk Melodi Grand Prix med sangen *Twist of Love*.

18. februar – Pernille Fischer Christensen vinder en sølvbjørn samt debutantprisen på filmfestivalen i Berlin for sin første spillefilm – *En Soap*

20. februar – Den selvlærte britiske historiker David Irving idømmes i Wien tre års fængsel for benægtelse af holocaust.

20. februar – Den ungarske filosof og forfatter Agnes Heller tildeles Sonningprisen 2006, der er Danmarks største kulturpris. Med prisen, der uddeles hvert andet år, følger 1 mio. kr. I indstillingen fra Københavns Universitet hedder det bl.a, at Agnes Heller modtager prisen for sit omfattende forfatterskab, hvor hun med "kreativt talent, politisk klogskab, moralsk energi og intellektuel hæderlighed" har beskrevet Europas kultur gennem et halvt århundrede. Prisen overrækkes ved en festlighed på Københavns Universitet 19. april 2006.

21. februar – Den krigsforbryderanklagede, tidligere hærchef i Republika Srpska, Ratko Mladić hævdes anholdt i Beograd. Oplysningen benægtes dog af den serbiske regering.

22. februar – "Den gyldne moské" – Imam Ali al-Hadi moskéen i den irakiske by Samarra nord for Bagdad, ødelægges af to bomber. Det er et af shiamuslimernes mest hellige steder, og handlingen fører til voldsomme demonstrationer.

27. februar – Britisk politi oplyser, at det totale udbytte fra røveriet mod Securitas depotet i Kent den 22. februar beløber sig til ikke mindre end 53.116.760 £, hvilket gør kuppet til landets største nogensinde.

Marts.

14. marts – EU-kommisionen godkender sammenlægningen af det statsejede olie- og naturgasselskab DONG med kraftværksselskaberne Elsam og Energi E2, elselskabet Nesa, samt de kommunale forsyningsselskaber Københavns Energi og Frederiksberg Forsyning. For at mindske monopoltilstande skal DONGs gaslager i Nordjylland afhændes og der skal sælges gasproduktion svarende til ca. 10 % af det danske forbrug ved auktion til det frie marked.

15. marts – Rigsadvokaten fastslår, at Jyllands-Postens tegninger af profeten Muhammed ikke var en overtrædelse af loven.

15. marts – En musvåge, der er fundet død ved Svinø Strand ved Næstved, viser sig at være smittet med fugleinfluenza, men det vides dog ikke, om det drejer sig om H5N1. Der oprettes en beskyttelseszone på tre kilometer omkring findestedet og en overvågningszone på 10 kilometer.

16. marts – Danmarks Fødevareres Forskning bekræfter, at fuglen med fugleinfluenza, der blev fundet 15. marts er bærer af den farlige variant H5N1.

17. marts – Ni døde trolde fundet på Ærø konstateres også med fugleinfluenza. Dette er således andet tilfælde.

19. marts – Statens Serum Institut bekendtgør efter en kortlægning af virussen fra musvågen med fugleinfluenza, at virussen er beslægtet med de tilfælde konstateret bl.a. i Iran, Irak, Italien og Nigeria, men forskelligt fra tilfældene i Thailand og Vietnam.

20. marts – Fødevareres Styrelsen oplyser, at man har "*bestyrket mistanke*" om, at en svane fundet ved Frederikssund er smittet med fugleinfluenza. Der oprettes en overvågningszone, der bl.a. dækker områderne omkring Hornsherred, Roskilde Fjord og Arresø. Ydermere viser testresultater, at de døde trolde fra Ærø var smittede med den farlige variant H5N1.

22. marts – Den baskiske separatistbevægelse ETA erklærer en permanent våbenhvile og vil søge dialog med den spanske regering.

22. marts – Fødevareres Styrelsen bekræfter, at den "*bestyrkede mistanke*" til en svane fundet ved Frederikssund var berettiget: Fuglen var smittet med fugleinfluenza og udgør dermed det tredje tilfælde af fugleinfluenza i Danmark. Samtidigt har en død trolde fundet i Præstø den 19. marts vist sig at være smittet med fugleinfluenza.

23. marts – Lille men overraskende stor formodet gravitomagnetisme-effekt opdaget, som sikkert kan give en antigravitationseffekt. Efter 3 år og 250 eksperimenter ser det ud til at der er en gravitomagnetisme-effekt. (kilde March 26, 2006, Sciencedaily: Anti-gravity Effect? Gravitational Equivalent Of A Magnetic Field Measured In Lab).

23. marts – En dansk soldat dør i tjeneste i Irak, som følge af de kvæstelser han pådrog sig, da en vejsidebombe detonerede nær soldatens køretøj.

24. marts – Sangsvanen fra Frederikssund, som var smittet med fugleinfluenza viser sig at være smittet med H5N1-varianten. Desuden har man konstateret fugleinfluenza i en død vandrefalk på Drejø.

27. marts – I alt seks fugle fra Lolland, Falster, Fyn og Sjælland konstateres positive for fugleinfluenza. Der er nu konstateret 11 fund.

27. marts – Præsident Viktor Jusjtjenko går stærkt tilbage ved parlamentsvalget i Ukraine. Det Moskva-tro Regionernes Parti, med Viktor Janukovitj som leder, blev det største parti.

28. marts – Partiet Kadima med Ehud Olmert som leder vinder valget i Israel.

29. marts – Liberias tidligere præsident, Charles Taylor, anholdes i Liberias hovedstad, Monrovia og overføres til FN's kontorer i Sierra Leone, hvor han bliver stillet for en særlig ret for sine krigsforbrydelser.

April.

3. april – Thaksin Shinawatrass parti genvinder flertallet i Thailand ved et meget omstridt valg, hvor oppositionen boykottede valget i store dele af landet og mange blanke stemmer blev afgivet i protest.

4. april – Den al-Qaida-affilierede Zacharias Moussaoui bliver af en domstol i Alexandria, Virginia fundet egnet til dødsstraf i USA for hans forbrydelser i forbindelse med terrorangrebet den 11. september 2001.

6. april – Håndskrifter fra omkring år 300 menes at være et glemt evangelium, det såkaldte Judasevangelium (omtalt som kættersk i 180). Teksten stiller Judas Iskariot i et helt nyt lys.

7. april – Plácido Domingo han fik sin debut på Det kongelige Teater af Operaen.

10. april – Forza Italia, Silvio Berlusconi's parti, erkender nederlag i det italienske valg, som blev afholdt 9.-10. april.

11. april – Silvio Berlusconi nægter at godtage centrum-venstre sejr, i det italienske valg og kræver ny gennemgang af omstridte stemmer. Valgresultatet giver Romano Prodi flertal i begge kamre.

15. april – Mulige bosniske pyramider fundet, hvoraf den største er 365 meter bred. Der er et omfattende netværk af tunneler i området og mindst en af dem går under den største formodede pyramide, men de er endnu ikke udforsket nok, dog har mange børn leget i tunnelerne indtil de blev lukket i 1960'erne.

18. april – USA's forsvarsminister, Donald Rumsfeld, siger, at han ikke er uundværlig – men at han heller ikke overvejer at trække sig tilbage efter at være blevet kritiseret af en håndfuld pensionerede generaler.

19. april – Den italienske højesteret bekræfter endeligt Berlusconi's nederlag ved parlamentsvalget.

25. april – Socialdemokraterne fyrer den politiske ordfører, Lotte Bundsgaard, og indsætter i stedet Henrik Sass Larsen. Tilsvarende sker der flere ændringer i toppen af partiet. Ændringerne sker angiveligt for at give partiet en tydeligere profil i offentligheden.

25. april – 1 person bliver dræbt, da en motorvejsbro kollapser få hundrede meter nord for Limfjordstunnellen i Aalborg.

28. april – Det italienske parlament træder for første gang sammen, efter valget d. 9.-10. april.

29. april – Stephen Colberts indlæg ved White House Correspondents' Association's Dinner.

29. april – Første udgave af Skjern Å Running Challenge afvikles

29. april – Fodboldklubben AGF taber 1-0 til SønderjyskE, og det er dermed definitivt afgjort at AGF, efter at have befundet sig i danmarksturneringens bedste række uafbrudt siden 1977, må spille i den næstbedste række i sæsonen 2006/2007.

Maj.

2. maj – Silvio Berlusconi indgiver officielt sin afsked, til præsident Carlo Azeglio Ciampi, efter valget 9-10. april. Han bedes dog om at fortsætte, som et forretningsministerium, indtil valgets vinder, Romano Prodi, får sammensat sin regering.

5. maj – Den populære rocksangerinde Sanne Salomonsen bliver ramt af en blodprop og beslutter sig for at aflyse alle sine arrangementer sommeren over.

7. maj – FC København vinder det danske fodboldmesterskab for 5. gang.

7. maj – Viborg HKs damehold vinder – med sejr i 3. og afgørende kamp imod Slagelse DT – for 10. gang det danske mesterskab i håndbold.

10. maj – Sevilla FC vinder UEFA Cuppen. Pokalen er deres første i over 50 år.

11. maj – I Parken vinder Randers FC landspokalturneringen i fodbold efter forlænget spilletid imod Esbjerg fB.

12. maj – Justin Gatlin sætter ny verdensrekord i 100 m løb i tiden 9,76 sekunder. Tiden bliver dog senere korrigeret til 9,77 og bliver derfor kun en delt rekord med Asafa Powell fra 2005.

15. maj – En uafhængig ekspertgruppes rapport om fyrværkeriulykken i Seest 3. november 2004 offentliggøres.

17. maj – Over hele Danmark går et stort antal mennesker, primært studerende, på gaden, for at demonstrere mod regeringens velfærdsreform. Se også: 17. maj-initiativet.

17. maj – FC Barcelona vinder årets Champions League finale med 2-1 over Arsenal FC

18. maj – Institut for Idéhistorie og Filosofi, på Aarhus Universitet, besættes i protest over regeringens velfærdsforslag

18. maj – Ægyptologen Aly Abd Alla Barakat fra *Egyptian Mineral Resources Authority* tror at de udgravede sten fra de formodede Bosniske pyramider er menneskefremstillede og at de er slebet (eng. *polished*) på samme måde som stenene på pyramiderne i Giza. Han har også fundet samme specielle cementmateriale, som i Giza-pyramiderne.

18. maj – Den danske Irak-styrke forlænges indtil den 1. juli 2007 med et snævert politisk flertal.

18. maj – Nepals parlament har stækket kongemagten: Kongen mister kontrollen med militæret, skal nu betale skat og fratages juridisk immunitet. Nepal, der var verdens eneste hinduistiske stat, bliver desuden sekulær.

18. maj – Fugleinfluenza af typen H5 er fundet i en fynsk hobbybesætning af høns ved Hundslev, Kerteminde.

19. maj – TV 2 præsenterer på et pressemøde endnu en tv-kanal, nemlig TV 2 Nyhedskanalen, som får premiere den 1. december 2006.

20. maj – Heavy metal-gruppen Lordi fra Finland vinder Eurovision Song Contest. Det er første gang Finland vinder konkurrencen.

20. maj – Viborg HK vinder for første gang Champions League i håndbold med samlet finalesejr over Krim Ljubljana.

22. maj – Folkeafstemningen om Montenegros uafhængighed fra Serbien giver et flertal på 55,4 procent for løsrivelsen. Nejsiden forlanger omtælling.

23. maj – Kolding IF vinder det danske mesterskab i herrehåndbold med samlet finalesejr over GOG Svendborg TGI.

27. maj – Et jordskælv nær byen Yogyakarta på den indonesiske ø Java, kostede mere end 6200 mennesker livet. Jordskælvet målte 6,2 på richterskalaen. (se: Jordskælvet på Java 2006)

28. maj – Den britiske instruktør Ken Loach får Den Gyldne Palme ved filmfestivalen i Cannes for sin film *The Wind That Shakes The Barley* om Irlands frihedskrig mod England.

28. maj – Ivan Basso (Team CSC) vinder det italienske cykelløb Giro d'Italia med den fjerde største tidsforskel i løbets historie på 9,18 minutter

30. maj – Statoil i Danmark introducerer nyt biobrændstof, der er blyfri 95 oktan benzin, med 5% bio-ethanol. Det nye produkt kaldes Bio95.

30. maj – En 19 årig mand dør af de kvæstelser han har fået, efter et overfald tæt på Christiania, natten til mandag.

31. maj – Den tidligere folketingspolitiker Uwe Jensen, idømmes 14 års fængsel i USA for ulovlig våbenhandel.

Juni.

2. juni – Folketinget vedtager med 25 stemmers flertal, at lesbiske og enlige kvinder kan få udført kunstig befrugtning af læger på offentlige sygehuse.

3. juni – Montenegro erklærer sin uafhængighed, efter at landets parlament formelt har anerkendt resultatet af folkeafstemningen den 21. maj, hvor man stemte for at løsrive sig fra unionen med Serbien.

3. juni – Royal Ungdom stiftes.

4. juni – Serbien erklærer sin uafhængighed, efter at forbundsfællen Montenegro har vedtaget at løsrive sig fra landet. Serbien arver unionens sæde i FN.
5. juni – En brand i det ene tunnelrør under Storebælt betyder, at toggangen må indstilles og erstattes af busser over Storebæltsbroen.
5. juni – For første gang siden Muhammedkrisen må Venstre notere sig en tilbagegang på 3,7 procentpoint i forhold til valget. Regeringen har dog fortsat flertal.
6. juni – Flere aviser fortæller, at Islands statsminister Halldor Asgrimsson vil forlade politik. Det sker som følge af dårlige lokalvalg for hans parti, Fremskridtspartiet. Lederen af koalitionspartneren Uafhængighedspartiet, udenrigsminister Geir Haarde, forventes at overtage statsministerposten.
6. juni – Undersøgelse af Antikythera-mekanismen fra før ca. 80 f.Kr. viser nu, at den skotøjsæske store tingest med mere end 30 tandhjul og drejeskiver, faktisk er en kompleks bærbar analog astronomicomputer.
9. juni – 2006 FIFA World Cup indledes i Tyskland.
10. juni – Stor ildkugle styrtet ned kl. 2:13.25 om natten i det nordlige Norge. Den menes at have haft en masse på 10-12 kg. Den kunne ses over et flere hundrede kilometer stort område på trods af solskin. Record meteorite hit Norway Nedstyrtningsstedet er i Reisadalen i Nord-Troms. Record meteorite hit Norway
10. juni – Voldelige moddemonstrationer ved Gellerupparken da "Stop Islamiseringen af Danmark" afholdt godkendt demonstration. Ophidsede beboere kastede bl.a. fyrværkeri mod politiet. I Svendborg var der også voldsomme konfrontationer.
12. juni – Regeringen og KL bliver enige om rammerne for næste års kommunale økonomi. Aftalen betyder fortsat stramme rammer for kommunerne.
13. juni – Risikoen for borgerkrig i de palæstinensiske områder er øget efter kampe i aftes mellem Fatah og Hamas.
15. juni – Amager Bryghus Flytter ind i lokaler på Fuglebækvej på Amager.
19. juni – To politifolk skyder og dræbte en psykisk syg mand, der var gået amok i en 7-Eleven på Frederiksberg.
19. juni – Gustav Klimts maleri *Portræt af Adele Bloch-Bauer* bliver solgt for 135 millioner dollars, den højeste salgspris for et maleri nogensinde.
20. juni – Lego offentliggør planer om at flytte det meste af produktionen til udlandet. 900 medarbejdere skal fyres over 3 år.
20. juni – Farums tidligere borgmester, Peter Brixtofte, idømmes 2 års ubetinget fængsel for mandatsvig.

20. juni – Regeringen indgår et forlig om fremtidens velfærd sammen med Dansk Folkeparti, Radikale Venstre og Socialdemokraterne.

23. juni – Jesper Faurschou vinder DM 10.000 meter bane i Århus.

26. juni – Tekniske analyser viser, at fejleregninger var skyld i en motorvejsbro's kollaps ved Nørresundby i Nordjylland den 25. april i år.

27. juni – I sagen om mordet på Ghazala Khan blev alle de ni tiltalte i Østre Landsret kendt skyldige i æresdrab.

27. juni – Det meddeles, at Judasevangeliet vil blive udgivet i en dansk oversættelse.

30. juni – Henrik Saugmandsgaard Øe er udpeget som ny forbrugerombudsmand efter Hagen Jørgensen, som fratræder med udgangen af oktober måned.

30. juni – Mette Vibe Utzon vært på Danmarks Radio siger sit job op for at blive vært på TV 2's nye nyhedskanal.

Juli.

1. juli – Statsminister Anders Fogh Rasmussen taler til Venstres Ungdoms Landsstævne på Dalum Landbrugsskole ved Odense.

3. juli – Ca. 35 personer dør og 20 kvæstes da et metrotog i den spanske by Valencia forulykker.

4. juli – Rumfærgen Discovery opsendes fra Cape Canaveral.

5. juli – Der konstateres endnu et tilfælde af fugleinfluenza i Danmark. Fundet sker i en besætning af tamfugle ved Viborg.

5. juli – Nordkorea affyrede 10 raketter hvorfra en var en langdistanceraket trods internationale advarsler. Langdistanceraketten mislykkedes og styrtede i det japanske hav 42 sekunder efter opsendelsen.

6. juli – Tidligere officer i den danske hær Annemette Hommel og fire militærpolitifolk bliver i Østre Landsret frifundet for overtrædelse af Genevekonventionen ved fangeafhøringer under den danske besættelse af Irak.

6. juli – Kina og Indien genåbner grænseovergangen ved Nathu La-passet, som ligger på den gamle Silkerute.

7. juli – Det offentliggøres, at i forbindelse med reformen af politikredse indføres det fælles telefonnummer 114 for politiet i Danmark, der vil stille om til nærmeste politistation. De lokale 1448-numre vil dog fortsat være åbne.

7. juli – Årsdagen for terrorangrebet i London 2005 markeres i bl.a. St Paul's Cathedral og Regent's Park.

8. juli – Tennis spilleren Caroline Wozniacki vinder pigesinglerækken i årets Wimbledon-turnering. Det er første gang, siden Kurt Nielsen i 1947 vandt drengerækken, at en dansker vinder en singletitel i Wimbledon.

9. juli – Italien vinder over Frankrig i finalen ved VM i fodbold 2006.

9. juli – Mindst 150 dræbt i en flyulykke, da et russisk Airbus A-310 fly gled af startbanen i Irkutsk, Sibirien.

11. juli – En serie af eksplosioner rammer Indiens kommercielle hovedstad, Mumbai, i et terrorangreb, hvor mere end 200 mennesker bliver dræbt og mere end 700 bliver kvæstet. Eksplosionerne rammer byens tog.

12. juli – Hizbollah affyrer flere Katjusja-raketter mod nordisraelske byer, hvorefter Israel bomber store dele af det sydlige Libanon.

12. juli – EU-kommissionen giver Microsoft en bøde på 2,1 milliarder kroner fordi Microsoft fortsat ikke har udleveret tilstrækkelige tekniske oplysninger om sit styresystem, hvilket de skulle ifølge dom fra 2004. Det er ifølge EU-kommissionen konkurrenceforvridende.

15. juli – Under ledelse af Udenrigsministeriet iværksætter danske myndigheder evakuering af danske statsborgere i Libanon.

19. juli – Danskeren Michael Rasmussen vinder kongeetapen i cykelløbet Tour de France over Tourens højeste tinder efter et langt soloridt og erobrer samtidig den prikkede bjergtrøje.

21. juli – Evakueringen af danske statsborgere i Libanon, der blev iværksat den 15. juli, har nu omfattet mere end 5.000 personer, som er bragt til Danmark via Syrien og Cypern.

21. juli – Indisk politi anholder tre mænd i forbindelse med terrorangrebet i Mumbai.

22. juli – Danmark vinder VM i holdspeedway

23. juli – Amerikaneren Floyd Landis vinder cykelløbet Tour de France 2006. Danskeren Michael Rasmussen vinder for andet år i træk den prikkede bjergtrøje.

25. juli – Fire FN-observatører bliver dræbt ved et israelsk luftangreb i Libanon.

26. juli – UCI meddeler at en cykelrytter i Tour de France-feltet er taget for doping.

27. juli – Cykelholdet Phonak siger i en pressemeddelelse, at en dopingprøve fra tourvinderen Floyd Landis har vist et positivt resultat, og hvis en kontrolprøve også viser sig positiv, vil Landis blive fyret fra holdet.

31. juli – DSB rammes af en serie uheld, der betyder store forsinkelser i togtrafikken, primært øst for Storebælt. Uheldene omfatter nedfaldne køreledninger på Høje Taastrup station og Københavns Hovedbanegård, en personpåkørsel på Holbæk Station samt et IC3-tog, der gik i stå i tunnelen under Storebælt.

August.

1. august – Cubas præsident Fidel Castro overdrager midlertidigt magten til sin lillebror, mens han kommer sig efter en operation.
1. august – Den danske svømmer Jakob Andkjær vinder bronze i 50 m butterfly ved EM i svømning
1. august – World Orienteering Championships 2006 åbnes officielt ved ceremonien i Århus i Mindeparken af DOF's formand Ole Husen og Kronprins Frederik.
1. august – DR-Byen får sit eget postnummer: 0999.
5. august – Tour de France 2006-vinderen Floyd Landis' b-prøve viser ligesom den første prøve et positivt resultat for det mandlige kønshormon testosteron, og han bliver derfor fyret fra cykelholdet Phonak. Desuden risikerer han at blive frataget sejren i årets Tour de France og udelukket fra al sport i to år. Landis fastholder at han er uskyldig og vil appellere.
7. august – Seks eksplosioner i den fillippinske vulkan Mayon sender røgsøjler med aske 800 m op i luften. Myndighederne tager initiativ til at evakuere op mod 50.000 mennesker, da der frygtes et regulært udbrud meget snart.
9. august – Tre mexicanske fiskere bliver reddet efter at have drevet rundt i Stillehavet i 10 måneder. I alt 5 personer var med båden, der løb tør for benzin. De overlevede ved at spise rå fisk og fugle.
10. august – Scotland Yard afværger en terroraktion, hvori det var planlagt at sprænge flere passagerfly i luften under flyvningen fra England til Amerika. Der indføres for første gang nogensinde højeste sikkerhedsberedskab i Heathrow Lufthavn. 18 mennesker anholdes.
11. august – Galathea 3 afgår fra København ud på en verdensomspændende forskningsekspedition, der dog først bringer skibet til Stavanger for at reparere skibets skrue.
12. august – FN's sikkerhedsråd vedtager enstemmigt Resolution 1701, der har til formål at stoppe den aktuelle konflikt mellem Israel og Hizbollah i Libanon.
14. august – Den danske cykelrytter Linda Villumsen Serup vinder Tour de France for kvinder.
14. august – Våbenhvile mellem Israel og Hizbollah starter kl. 7 dansk tid (kl. 8 lokal tid).
14. august – NASA meddeler at de har mistet de originale optagelser af månelandingen. De originale filmruller kan være forsvundet i forbindelse med oprydningen af NASA's arkiv, der i disse år bliver kraftigt nedskåret. Mange kopier eksisterer dog stadig hos tv-selskaber, men i en meget dårlig kvalitet.
15. august – Giftlinien, der er Danmarks første offentligt tilgængelige rådgivningscenter om forgiftninger, åbner.
16. august – Verdens største containerskib Emma Mærsk forlader Lindøværftet

16. august – Det Berlingske Officin sender deres nye gratis avis Dato på gaden.

17. august – Libanons hær indtager i samarbejde med FN-styrker områder i Sydlibanon, der i omkring 6 år har været kontrolleret af Hizbollah.

17. august – JP/Politikens Hus udsender deres nye gratisavis 24timer.

18. august – Fem af de fredede kanonbådsskure på Holmen i København nedbrænder. Da skurene anvendes til kontorer er der ingen personskade.

22. august – Et russisk fly styrter ned i Ukraine nær byen Donetsk og samtlige 171 om bord omkommer.

23. august – En 18-årig østrigsk kvinde slipper fri fra fangenskab, efter at hun som 10-årig i 1998 forsvandt spurlost på vej til skole. Hendes bortfører begår efterfølgende selvmord.

23. august – FC København kvalificerer sig imod alle odds, til UEFA Champions League med en sammenlagt 3-2-sejr over AFC Ajax Amsterdam, efter en 2-0 sejr på Amsterdam ArenA, og et 2-1-nederlag i Parken.

24. august – 85.000 valfarter til koncert med Madonna på hendes Confessions Tour i Horsens.

24. august – Den Internationale Astronomiske Union vedtager efter afstemning, at Pluto og 3 andre himmellegemer i solsystemet ikke kan klassificeres som planeter.

27. august – En skypumpe raserer en landejendom ved Rødby på Lolland, hvor taget blev suget 200 m op i luften. Ingen kom noget til.

28. august – Verdens ældste kvinde, María Esther Capovilla, dør 116 år gammel af influenza i Ecuador.

31. august – FN's Sikkerhedsråd har vedtaget at indsætte en FN-styrke på op til 17.000 mand i Darfur-provinsen i Sudan. FN-styrken skal senest 1. januar 2007 erstatte den nuværende fra Den Afrikanske Union.

31. august – Norsk politi oplyser at de to malerier af Edvard Munch, Madonna og Skriget, der blev stjålet 22. august 2004, fra Edvard Munch Museet, er blevet fundet.

31. august – I den såkaldte Tvind-sag bliver alle otte tiltalte fra Tvind-toppen frifundet for skattesvig. Det gælder blandt andet Mogens Amdi Petersen og Poul Jørgensen. Den ene tiltalte, Sten Byrner, idømmes ét års betinget fængsel for underslæb.

September.

september – Svenske forskere offentliggør resultater, der tyder på, at biobenzin skaber mere farlig ozon end almindelig benzin. Desuden er benzindampe fra biobenzin markant højere end EU's grænseværdier.

3. september – Rolling Stones gæster Horsens. 85.000 mennesker overværer koncerten.

4. september – ESA's SMART-1 fuldfører sin mission ved, med vilje, at styrte ned på månen

5. september – Politiets Efterretningstjeneste sigter 7 personer for at have planlagt terroristiske bombesprængninger.

5. september – TV 2's dokumentarprogram *Operation X* anklager, efter optagelser med skjult kamera, Ringkøbing Amts chatkonsulent Rudy Frederiksen for selv at udnytte de piger, han til dagligt arbejder for at beskytte. Rudy Frederiksen har tidligere været interviewet omkring hjemmesiden Arto flere gange. Han melder sig selv til politiet 6. september.

7. september – Venstres politiske ordfører, Jens Rohde, forlader ifølge TV 2 Folketinget for at tiltræde en stilling som direktør for TV 2's nye radiostation.

10. september – Steve Irwin, begravet i sin zoologiske have i Australien

10. september – Michael Schumacher, den mest succesfulde Formel 1 kører, annoncerer at han stopper efter den igangværende sæson.

11. september – 5 årsdagen for angrebet på World Trade Center bliver markeret med store Mindehøjtidligheder i New York.

11. september – Prins Christian af Danmark bliver tronfølger

12. september – Den amerikanske ambassade i Damaskus udsat for terroristangreb

12. september – 7 mennesker bliver dræbt, heraf 5 børn, da bombe eksploderer i Tyrkiet

12. september – Japans nye prins bliver navngivet, han får navnet Hisahito.

12. september – Galathea 3 annoncerer at man vil lede efter vraget af M/S Hans Hedtoft.

13. september – 1 dræbt og 19 sårede ved skuddramaet på Dawson Universitetet i Montreal

13. september – Fortrolige papirer fra PET fundet på gaden ved Buddinge Station. Papirene var en køreplan for aktionen mod de terrorsigtede som blev anholdt i Vollsmose, Odense d. 5. september. Fejlen koster en PET-mand jobbet.

14. september – Troels Lund Poulsen vælges som ny politisk ordfører for Venstres folketingsgruppe. Troels Lund Poulsen afløser Jens Rohde som har stoppet sin politiske karriere, til fordel for en stilling som direktør på TV 2's kommende radiostation.

15. september – Byrådet i Århus Kommune indgår budgetforlig og skærer 410 millioner i næste års budget. Adskillige pædagoger i kommunen nedlægger arbejdet i protest.
16. september – Pave Benedikt 16. beklager sin tale, som han afholdte i Regensburg, Tyskland d. 12. september. I talen anvendte paven et citat som antydede, at profeten Muhammed har givet verden *onde og umenneskelige ting*. Talen har udløst skarpe protester fra visse dele af den muslimske verden.
17. september – Sverige går til valg om fordelingen af pladserne i Riksdagen. Meningsmålingerne forventer sejr til de borgerlige partier og dermed et regeringsskifte.
18. september – En eksplosion raserer en firetagers beboelsesejendom i Milano, og mindst to er dræbt samt over 50 såret. Det formodes, at der er tale om en gasulykke.
18. september – Voldsomme demonstrationer i Budapest mod den ungarske premierminister Ferenc Gyurcsany får blandt andet den statslige tv-station til at gå i sort. Demonstranterne kræver Gyurcsanys afgang.
18. september – En voldsom brand hærger tårnet på Holckenhavn Slot ved Nyborg.
19. september – Militærkup i Thailand. Landets statsminister Thaksin erklærer undtagelsestilstand.
19. september – En stor del af S-togsnettet i Storkøbenhavn lammes på grund af en computerfejl.
22. september – Mindst 23 personer omkommer ved en togulykke i Emsland i Tyskland, i en kollision under en testkørsel mellem et Transrapid-højhastighedstog og et vedligeholdelseskøretøj.
22. september – I flere kommuner i landet er daginstitutioner ramt af strejker blandt pædagoger eller blokader fra forældre som protest mod kommunale nedskæringer på børnepasningen. Det gælder blandt andet Århus, Silkeborg, Aalborg og Odsherred.
23. september – En dansk soldat bliver dræbt under patruljering af en vejsidebombe nær Basra i Irak. En anden soldat bliver hårdt såret, og yderligere syv får mindre sår.
24. september – 268 anholdes under voldsomme uroligheder på Nørrebro – efter en demonstration til fordel for Ungdomshuset.
27. september – Med en sejr på 1-0 over Finland kvalificerer det danske kvindelige fodboldlandshold sig til VM i fodbold for kvinder 2007 i Kina.
28. september – Kejserinde Dagmar genbegraves i Peter og Paul Katedralen.
29. september – Bill Clinton besøger Frederikshavn og holder foredrag i Arena Nord
29. september – Justitsminister Lene Espersen rammer i forbindelse med et højresving i et vejkryds en knallertkører, der er på vej lige over. Det er i første omgang uklart, om ministeren overholdt sin vigepligt.

Oktober.

1. oktober – Politiet finder i vandet ved Midskov på Nordfyn liget af en 10-årig handicappet dreng, der har været forsvundet siden september.

1. oktober – En bombe sprænger i Århus ved en ejendom med lokaler for en somalisk forening. Der sker ingen personskader, men en del materielle skader.

2. oktober – Statsministeriet modtager 158.748 underskrifter i protest mod besparelser på børneområdet, medens pædagoger landet over har nedlagt arbejdet, og forældre blokerer børneinstitutioner.

2. oktober – Amerikanerne Andrew Z. Fire og Craig C. Mello tildes Nobelprisen i medicin for opdagelsen af en mekanisme af central betydning for informationsstrømmen i celler.

2. oktober – Det nye *Statsfængslet Østjylland*, der skal erstatte det gamle Horsens Statsfængsel, indvies af justitsminister Lene Espersen.

3. oktober – Dagen for Folketingets åbning efter sommerferien præges af demonstrationer, strejker og blokader mod, hvad demonstranterne påstår er kommunale nedskæringer flere steder i landet. Se også: Velfærd til Alle.

3. oktober – Amerikanerne John C. Mather og George F. Smoot tildes Nobelprisen i fysik for deres forskning i Big Bang-teorien.

4. oktober – Amerikaneren Roger D. Kornberg tildes Nobelprisen i kemi for sine studier i genetisk transskription.

4. oktober – Tredje sæson af *Lost* starter i USA.

5. oktober – Et kontrolbesøg viser, at en skal, der dækker en vandboring i Greve, er ødelagt, og en person har forsøgt at forgifte drikkevandet med stryknin.

5. oktober – Byrådet i Århus Kommune vedtager det budgetforslag, der i de seneste uger har givet den store uro blandt især pædagoger og forældre i kommunen.

5. oktober – En dansk soldat dræbes under en ildkamp nær Basra. Det er det sjette danske offer under indsatsen i det sydlige Irak.

7 oktober – Motorveje ved Herning åbner for trafik.

8. oktober – Nordkorea foretager for første gang en atomprøvesprængning. Det meste af verden, med USA, EU og Rusland i spidsen, fordømmer testen.

8. oktober – I følge en ny meningsmåling fra Vilstrup står regeringen og Dansk Folkeparti til at miste deres flertal, og Socialdemokraterne til at være Danmarks største parti.

9. oktober – Videooptagelser fra Dansk Folkepartis Ungdoms sommergruppemøde med medlemmer, der konkurrerer om at gøre Muhammed til grin, offentliggøres på Nyhedsavisens hjemmeside og er skyld i flere protester fra muslimske lande.

11. oktober – Et mindre fly rammer en boligblok på Manhattan i New York tæt på FN's hovedkvarter, og mindst to personer er døde. Der er dog ikke tegn på terror som ved terrorangrebet den 11. september 2001. Det viser sig senere at der er tale om den amerikanske baseballstjerne Cory Lidle og flytypen var en Cirrus SR-20. Cory og hans flyinstruktør var eneste om bord på flyet, da det forulykkede.

12. oktober – Tyrkiske Orhan Pamuk tildeles Nobelprisen i litteratur. Det er første gang, en tyrkisk forfatter modtager prisen.

13. oktober – Vladimir Kramnik vinder VM i skak 2006 over Veselin Topalov og forener skakverdenens to VM-titler.

13. oktober – Nobels fredspris tildeles de fattiges og i særdeleshed kvindernes bank Grameen Bank fra Bangladesh som må dele prisen med bankens grundlægger Muhammad Yunus.

14. oktober – I Sverige må handelsminister Maria Borelius efter få dage forlade den nye borgerlige regering ledet af Fredrik Reinfeldt på grund af afsløringer om skattesnyd og manglende licensbetaling.

16. oktober – Endnu en minister i Sverige må forlade regeringen på grund af afsløringer om skattesnyd og manglende licensbetaling. Denne gang drejer det sig om kulturminister Cecilia Stegö Chilò.

17. oktober – To metrotog støder sammen i Rom. Mindst 1 blev dræbt og 90 såret.

22. oktober – Panama godkender ved en folkeafstemning et forslag om at udvide kapaciteten af Panamakanalen til det dobbelte.

25. oktober – I en prinipiell dom har Fogedretten i København besluttet, at Internetudbyderen Tele2 skal lukke for adgangen til den russiske internettjeneste AllOfMP3.com, da der her udbydes sange og cd'er, uden at rettighedshaverne modtager betaling herfor.

26. oktober – Hoffet meddeler, at kronprinsesse Mary er gravid, og at fødslen forventes i maj 2007.

26. oktober – Jyllands-Postens chefredaktør og kultureddaktør frikendes i en civil retssag for krænkelse af muslimers ære ved at bringe Muhammed-tegningerne i efteråret 2005.

28. oktober – St. Louis Cardinals vinder World Series – den sidste runde i Major League Baseballs slutspil – over Detroit Tigers.

November.

1. november – Efter en oktober med varmere rekord vender vejret 1. november fuldstændigt og bliver til storm med sne og slud bl.a. med det resultat, at Storebæltsbroen må lukke for biltrafik i flere timer.

1. november – I Champions League kampen i Parken vinder F.C. København 1-0 over Manchester United.

1. november – Et svensk fragskib med 14 mand om bord går ned i det hårde vejr i Østersøen mellem Öland og Gotland og 2 mand omkommer.

1. november – Efter lang tids usikkerhed afgør Flygtningenævnet, at 15-årige forældreløse Rams ikke skal sendes tilbage til Sri Lanka på grund af urolighederne i landet og efter en direkte opfordring fra UNHCR.

5. november – Iraks tidligere diktator Saddam Hussein dømmes til døden ved hængning for forbrydelser mod menneskeheden. To af hans medarbejdere dømmes ligeledes til døden, mens andre støtter idømmes fængsel mellem 15 år og livstid.

5. november – En person bliver dræbt og fire såret ved et skyderi på morgenværtshuset Café Louise på Nørrebrogade i København.

7. november – Demokraterne bliver de store sejrherre ved midtvejsvalget i USA og sikrer sig flertallet i såvel Repræsentanternes Hus som Senatet. Præsident George W. Bushs magt er herefter betydeligt svækket.

7. november – Der indgås forlig om finansloven for 2007 mellem Venstre, Konservative og Dansk Folkeparti

8. november – Stormrådet meddeler at Danmark 1. november blev ramt af en stormflod og således kan alle folk syd for Limfjorden få erstatning for skader som den almindelige forsikring ikke dækker.

8. november – Daniel Ortega vinder præsidentvalget i Nicaragua til trods for at bl.a. USA har advaret befolkningen i landet mod at stemme på ham.

8. november – I forbindelse med en organisationsændring i DR vælger nyhedsdirektør Lisbeth Knudsen at opgive sin stilling med øjeblikkelig virkning.

13. november – En lastbil fra Ungarn kører ind i et fyldt S-tog mellem Skovlunde og Herlev midt i morgenmyldretiden. Flere bliver lettere såret, og trafikken forstyrres kraftigt.

15. november – Det britiske spilleselskab Ladbrokes taber en anlagt sag mod den danske stat. Landsretten kender Danske Spils monopol for lovligt.

16. november – Tivoli afslører deres planer for byggeri af et 102 meter højt hotel med luksusboliger ved Rådhuspladsen, hvor det nuværende H.C. Andersen Slottet står. Huset er tegnet af den verdensberømte arkitekt Norman Foster, og hotellet skal drives af Four Seasons.

19. november – DR flytter al nyhedsproduktion til DR Byen.

21. november – Alle partier i Folketinget, undtagen De Radikale, indgår aftale om nye rygeregler der bl.a. betyder rygeforbud på alle arbejdspladser (undtagen enkeltmandskontorer og særlige rygerum), på serveringssteder på over 40 m² og i den kollektive trafik. Reglerne træder i kraft 1. april 2007.

21. november – I Nepal underskriver regeringen og de maoistiske oprørere en fredsaftale der afslutter den 10 år lange borgerkrig.

23. november – Dagen bliver den hidtil blodigste i Irak siden Irak-krigens begyndelse. Seks bomber dræber over 200, og mellem 30 og 100 bevæbnede opørere angriber Sundhedsministeriet.

23. november – Ifølge hoffets informationschef er dronning Margrethe stoppet med at ryge offentligt.

24. november – Sundhedsstyrelsens direktør Jens Kristian Gøtrik fratræder øjeblikkeligt, efter at sundhedsminister Lars Løkke Rasmussen på direkte tv har nedvurderet styrelsens arbejde.

28. november – Efter en principiel dom i Vestre Landsret er der nu åbnet for boligforeningers mulighed for at smide familier med kriminelle børn ud af deres bolig.

December.

1. december – TV 2 starter kl. 12 Danmarks første tv-kanal med nyheder 24 timer i døgnet, TV 2 News.

1. december – På trods af, at november måned startede med sne og slud, bliver efteråret 2006 det varmeste i Danmarks historie. I København, hvor man har den længste periode med vejrmålinger i Danmark, det varmeste i mindst 239 år.

4. december – To journalister og chefredaktør Niels Lunde fra Berlingske Tidende frifindes ved retten for anklagen om at have viderebragt fortrolige oplysninger i den såkaldte Grevil-sag.

5. december – En norsk domstol har afgjort, at striptease er kunst, og at arrangører heraf derfor fritages for at betale moms.

5. december – Militæret tager magten ved et statskup på Fiji.

5. december – Finlands parlament ratificerer EU's forfatningstraktat med 125 stemmer for og 39 imod. Dermed er Finland det 16. land, der har ratificeret traktaten.

6. december – Joseph Kabila indsættes som den første demokratisk valgte præsident i den Demokratiske Republik Congo.

8. december – wiien udkom i danmark

10. december – I Oslo uddeles Nobels fredspris til den bangladeshiske bankmand Muhammad Yunus.

12. december – Hvideruslands oppositionsleder Aleksander Milinkevitj modtager Sakharov-prisen ved en ceremoni i EU-Parlamentets bygninger i Strasbourg.

12. december – En rapport fra Rigsrevisionen retter hård kritik mod familie- og forbrugerminister Lars Barfoed. Statsminister Anders Fogh Rasmussen støtter sin minister.

12. december – Faderhuset afviser atter et tilbud om at sælge Ungdomshuset til en fond. Dermed anset en voldelig konfrontation for uundgåelig.

12. december – en voldsom brand hærger en del af Gamla Stan i Stockholms centrum

13. december – Dansk Folkeparti vælter familie- og forbrugerminister Lars Barfoed efter statsrevisorernes sønderlemmende kritik af Fødevarestyrelsen

14. december – Den tidligere sydkoreanske udenrigsminister Ban Ki-moon tages i ed af FN's Generalforsamling som ny FN-generalsekretær fra 1. januar 2007. Ceremonien forrettes af formanden for Generalforsamlingen, Haya Rashad al-Khalifa, fra Bahrain.

14. december – Den finske udenrigsminister Erkki Tuomioja tildeles Fakta Finlandia-prisen 2006 af Finlands Bogstiftelse. Prisen uddeles lige som Finlandia-prisen og Finlandia Junior-prisen hvert år.

15. december – Det konservative medlem af Folketinget Carina Christensen bliver ny familie- og forbrugerminister.

16. december – Spanien genoptager ruteflyvningen fra Madrid til Gibraltar for første gang siden 1979.

16. december – En uanmeldt demonstration på Nørrebro til fordel for Ungdomshuset udvikler sig til voldsomme konfrontationer med politiet, der anholder 273. Demonstranterne kaster med sten, smadrer butiksruder og tænder bål i gaderne.

19. december – Hos en købmand i Øster Assels på Mors finder politiet 2,8 tons fyrværkeri, der er opbevaret ulovligt i et beboelseskvarter.

21. december – Pressenævnet udtaler kritik af Nyhedsavisen for at bringe billeder fra en sommerlejr i Dansk Folkepartis Ungdom uden at sløre personerne.

21. december – Største europæiske dinosaur (*Turiasaurus riodevensis*) opdages i Spanien.

21. december – CD's tidligere formand, Mimi Stilling Jakobsen, melder sig ind i Socialdemokratiet.

21. december – En 23-årig homoseksuel mand idømmes 2½ års fængsel for at have dyrket usikker sex uden at fortælle sine partnere om sin hiv-smitte.

21. december – Som følge af at byggeriet af DR Byen er blevet meget dyrere end planlagt skal DR spare 100 mio. kr. over de næste to år.

23. december – En efterladt kuffert på en perron lammer i flere timer fjern togtrafikken til og fra Nørreport Station. Kuffertens indhold viser sig dog at være ganske uskadeligt efter den er blevet skudt i stykker af ammunitionsrydningstjenesten.

24. december – Etiopien angriber Somalia for at forhindre at Rådet af Islamiske Domstole vinder magten i hele Somalia.

26. december – Saddam Husseins dødsdom stadfæstes af Iraks højesteret til udførelse inden for 30 dage.

27. december – De radikale og SF i København vil finde et nyt tilholdssted til Ungdomshuset – også selv om de unge ikke forlader Jagtvej 69 først.

28. december – Somalias hovedstad Mogadishu indtages af somaliske regeringsstyrker og etiopisk militær, mens de islamistiske oprørere der holdt byen, flygter mod Sydsomalia.

29. december – Københavns overborgmester Ritt Bjerregaard foreslår, at Ungdomshuset kan blive genhuset på Christiania.

29. december – Efter at have fået stadfæstet sin dødsdom af Iraks højesteret, bliver Saddam Hussein formentlig henrettet indenfor et døgn.

30. december – En ni måneder lang våbenhvile brydes, da den baskiske separatistbevægelse ETA sprænger en bilbombe i Madrids internationale lufthavn.

31. december – Otte bomber sprænger i Thailands hovedstad Bangkok, tre mister livet.

År. 2007.

Januar.

1. januar – Kommunalreformen træder i kraft med 98 nye kommuner og 5 nye regioner. Også landets politi- og retskredse reformeres i politireformen.

1. januar – De danske universiteter og forskellige forskningsinstitutioner fusioneres til 10 nye universiteter og forskningsinstitutioner.

1. januar – Rumænien og Bulgarien indtræder i EU. Slovenien indfører Euro. Tyskland overtager formandsskabet for EU.

1. januar – FN får ny generalsekretær, da Ban Ki-moon afløser Kofi Annan

1. januar – Belgien, Indonesien, Italien, Panama og Sydafrika bliver medlemmer af FN's Sikkerhedsråd. De afløser Danmark, Argentina, Grækenland, Tanzania og Japan.

1. januar – En storm rammer Danmark og Sydsverige. Øresundsbroen er lukket i et par timer og to højhuse i Rødovre evakueres pga. frygt for sammenstyrtning.

1. januar – Nytårsaften forløber nogenlunde fredeligt, men med flere påsatte brande end normalt og i København (på Istedgade), i Århus og Slagelse angribes brandfolk med sten og kasteskyts. To personer mister livet nytårsaften, en i en faldulykke fra et vindue, en under et slagsmål ved en fest.

2. januar – Frimenigheden Faderhuset ansøger Københavns Kommune om at rive Ungdomshuset ned

2. januar – En video af Saddam Husseins henrettelse er en af de mest sete nogensinde på videoportalerne Google Video og YouTube

4. januar – På den 110. kongres i USA overtager Demokraterne kontrollen med både Senatet og Repræsentanternes Hus.

7. januar – Warszawas nyudnævnte ærkebiskop Stanisław Wielgus går af efter spionsag.

7. januar – DSB gør samtlige tog røgfrie.

7. januar – Ifølge kilder i israelsk militær planlægger Israel at ødelægge Irans anlæg til berigelse af uran ved at bombe dem med små atombomber.

9. januar – USAs luftvåben angriber formodede al-Qaeda-medlemmer i det sydlige Somalia nær grænsen til Kenya.

11. januar – Den engelske fodboldspiller David Beckham har tegnet en femårig kontrakt med Los Angeles Galaxy og forlader dermed Real Madrid

11. januar – Det socialdemokratiske folketingsmedlem Pia Gjellerup meddeler at hun forlader politik til fordel for en stilling i fagforbundet DJØF.

11. januar – Folketingets formand, Christian Mejdahl (V) meddeler, at han går på pension ved næste valg.

11. januar – Alfred Gusenbauer afløser Wolfgang Schüssel som Østrigs kansler.

13. januar – En gruppe unge besætter en tom ejendom i det nordvestlige København, som de kalder Ungdomshus nr. 2 **Ungdomshuset**, også kaldet **Ungeren**, på Nørrebro i København var i årene 1982-2007 kendt som tilholdssted og undergrundscene for forskellige grupper unge, der kulturelt og/eller politisk tog afstand fra det etablerede samfund. Huset, der lå på Jagtvej 69, blev opført i 1897 som Arbejdernes Forsamlingsbygning og var som sådan kendt bevaringsværdigt af Skov- og Naturstyrelsen, en status som dog blev ophævet af Kulturarvsstyrelsen i 2001. I 2000 blev huset solgt af Københavns Kommune til HUMAN A/S, som senere

blev købt af frikirken Faderhuset. Siden Faderhuset i efteråret 2006 bad politiet rydde Ungdomshuset, har venstreradikale miljøer protesteret med mange aktioner.

Ungdomshuset blev torsdag d. 1. marts 2007 ryddet ved en aktion, der begyndte 07:00:07. De følgende dage var præget af uroligheder og ødelæggelser, hvor over 714 personer blev anholdt. Den 5. marts ved 8-tiden om morgenen begyndte nedrivningen af huset, der varede indtil den 6. marts ved 23-tiden.

Fra rydningen, der foregik på en torsdag i marts 2007, frem til juni 2008 demonstrerede tidligere brugere og støtter af Ungdomshuset hver torsdag for et nyt ungdomshus i København. De såkaldte torsdagsdemoer drog under ledsagelse af musik, bannere og kampråb ud i København med afgang kl. 17 fra Gammel Torv (tidligere Blågårds Plads).

Efter aktionen G13 indledte Københavns overborgmester Ritt Bjerregaard forhandlinger med repræsentanter fra bevægelsen om oprettelsen af et nyt Ungdomshus, og den 27. oktober opnåede man enighed om en rammeaftale. Efter nogle måneders yderligere forhandlinger landede man på at placere det nye Ungdomshus i en del af Kulturhuset Bispebjerg Nordvest, og d. 11. juni 2008 vedtog borgerrepræsentationen den endelige aftale med løfte om ibrugtagning af det nye Ungdomshus d. 1. juli 2008.

Ungdomshuset på Dortheavej 61 slog dørene op for offentligheden den 18. oktober 2008 og fungerer nu som erstatning for det gamle ungdomshus.

14. januar – Det kommer frem, at tidligere indenrigsminister Karen Jespersen i efteråret havde forladt Socialdemokraterne efter 22 år.

15. januar – Politiet rydder en ejendom, på Dortheavej i Københavns nordvestkvarter og anholder de 94 unge, som havde besat den to dage tidligere.

17. januar – En urmager i København sigtes for drabsforsøg, da han i forbindelse med et røverforsøg mod butikken dagen i forvejen skød og sårede to af røverne.

19. januar – En orkan hærger det centrale Europa med vindstød på over 200 km/t. Hidtil er 47 mennesker omkommet som følge af det voldsomme uvejr.

19. januar – Den tyrkisk-armensk journalist Hrant Dink bliver myrdet i Istanbul. Han var for nylig blevet dømt for at have kritiseret "tyrkheden" i samfundet og havde modtaget trusler på livet fra tyrkiske nationalister.

20. januar – Hillary Clinton meddeler, at hun går efter at blive demokratisk præsidentkandidat. Dermed kan hun i 2008 blive den første kvindelige præsident i USA's historie.

23. januar – Med en større omrokering af ordførerposter i den socialdemokratiske folketingsgruppe ruster Helle Thorning-Schmidt partiet til den kommende valgkamp.

23. januar – Susanne Bier's film *Efter brylluppet* nomineres til en Oscar for bedste udenlandske film.

26. januar – Danmark tildeles VM i landevejscykling i 2011.

30. januar – EF-domstolen afgør, at Danmark har brudt EF-retten ved i skattelovgivningen at give fradragsret for pensionsordninger og livsforsikringer oprettet i Danmark, men ikke i andre lande.

Februar.

1. februar – TV 2 Radio går i luften.

1. februar – Telefonnummeret 114 tages i brug som middel til at komme i kontakt med den lokale politistation på en hurtig og let måde.

1. februar – Den tidligere socialdemokratiske minister Karen Jespersen stiller op for Venstre.

4. februar – Det danske håndboldherrelandshold vinder med 34-27 over Frankrig i kampen om 3. pladsen i VM i håndbold og opnår med bronzemedaljerne det bedste VM-resultat siden 1967. Tyskland vinder guld i finalen mod Polen.

4. februar – Drømmen vinder fem Robert-statuetter.

4. februar – Christer Petterssons kæreste offentliggør breve, hvor Pettersson skriver at det var ham der myrdede Olof Palme.

4. februar – Bayersk domstol afgør at tidligere SS-officer Søren Kam ikke skal udleveres til retsag i Danmark om drabet på B.T.s redaktør Carl Henrik Clemmensen i 1943.

4. februar – Jakarta i Indonesien udsættes for store oversvømmelser, hvorunder mindst 20 personer omkommer og over 340.000 bliver hjemløse.

7. februar – Hofmarskallatet oplyser at Prinsesse Alexandra skal giftes med kameramand Martin Jørgensen den 3. marts 2007.

7. februar – Østrigsk politi afslører en børnepornoring med over 2.300 mistænkte fra 77 lande over hele kloden.

8. februar – Peter Brixtofte kendes i Østre Landsret skyldig i groft mandatsvig og idømmes to års ubetinget fængsel.

13. februar – En TV 2-dokumentar afslører massivt omsorgssvigt overfor de udviklingshæmmede beboere på Strandvænget i Nyborg

15. februar – Ved Østre Landsret idømmes én af de fire anklagede fra terrorsagen fra Glostrup 7 års fængsel, mens sagen mod de tre øvrige skal gå om.

16. februar – Annemette Hommel vandt erstatningssag mod staten. Hun får 100.000 kr. for at blive sendt hjem fra Irak uden partshøring.

17. februar – Sydkorea og Kina fejrer nytår. Grisens år begynder den 18. februar.

17. februar – Overenskomstforhandlingerne mellem Dansk Industri og CO-Industri bryder sammen. Sidste skridt inden en storkonflikt er dermed forhandlinger i Forligsinstitutionen.

21. februar – Statsminister Anders Fogh Rasmussen meddeler at den danske bataljon i Irak trækkes hjem til august. Meddelelsen kommer samme dag, som den britiske premierminister Tony Blair annoncerer en kraftig reduktion af de britiske styrker i Basra.

21. februar – I Italien går Romano Prodis regering af efter blot ni måneder ved magten efter at have tabt en afstemning i parlamentet

21. februar – Fire ansatte afskediges som følge af afsløringerne i TV 2-dokumentaren om Strandvænget i Nyborg

21. februar – ca. halvdelen af landet rammes af en voldsom snestorm, der over flere dage giver voldsomme problemer for trafikken. Mange steder frarådes alt udkørsel, busser, tog og fly forsinkes eller aflyses, og helt usædvanligt råder DSB i en periode folk til at holde sig væk og lade være med at tage S-toget.

22. februar – De nordlige og østlige egne af Danmark rammes af en voldsom snestorm, der lammer store dele af trafikken.

24. februar – Efter et par dages usikkerhed bestemmer Italiens præsident Giorgio Napolitano, at Romano Prodi skal fortsætte som ministerpræsident.

Marts.

1. marts – Københavns Politi rydder Ungdomshuset.

1. marts – På messen Erotic World 2021 i Valby Hallen hædres for første gang skandinaviske sexfilm med de nyindstiftede Scandinavian Adult Awards.

3. marts – Prinsesse Alexandra gifter sig med Martin Jørgensen (fotograf) i Øster Egede Kirke og bliver dermed Grevinde af Frederiksborg.

5. marts – 4 dage efter rydningen af Ungdomshuset påbegyndes nedrivningen af huset.

7. marts – Det protestantiske Demokratiske Unionistparti (DUP) og det katolske Sinn Fein får deres bedste resultater nogensinde ved det nordirske parlamentsvalg.

11. marts – Den franske præsident Jacques Chirac meddeler, at han ikke genopstiller til præsidentvalget i år.

13. marts – Investoren Klaus Riskær Pedersen bliver idømt 7 års fængsel af Københavns Byret.

14. marts – Omfattende arbejdsnedlæggelser i DR i protest mod varslingen af de 300 fyringer.

21. marts – I København afholdes en kæmpe fuldskala terrorøvelse.

23. marts – Playstation 3 frigives i EU.

April.

3. april – En specialudgave af det franske højhastighedstog TGV sætter ny hastighedsrekord med 574,8 km/t.

10. april – Byretten i Hillerød idømmer Peter Brixtofte 2 års ubetinget fængsel for embedsmisbrug og mandatsvig. Med dommen fra sommeren 2006 giver det 4 års ubetinget fængsel.

11. april – Ved Københavns Byret idømmes dansk-marrokaneren Said Mansour 3 år og 6 måneders fængsel og dømmes dermed som den første efter terrorparagraffen

11. april – Konkurrencestyrelsen giver grønt lys for TV 2 Sport, der straks indleder udsendelserne.

16. april – Lisbeth Knudsen udnævnes som ny chefredaktør for Berlingske Tidende.

16. april – Ved det værste skyderi på en uddannelsesinstitution i USA's historie bliver mindst 33 dræbt.

19. april – Gratisavisen Dato lukker som første offer for aviskrigen.

21. april – Kronprinsesse Mary føder en velskabt lille pige på Rigshospitalets Lyserøde Stue.

22. april – Edward Kofler en polsk-schweizisk matematiker dør i Zürich – Schweiz.

25. april – Galathea 3 vender hjem til København efter 258 dage på havet.

26. april – Elsebeth Gerner Nielsen ifører sig hijab (muslimsk tørklæde) i en happening vendt mod Søren Krarup og Dansk Folkeparti

29. april – Politikeren Morten Messerschmidt forlader Dansk Folkeparti efter avisskriverier om at han havde hyldet nazismen ved en fest.

Maj.

6. maj – Nicolas Sarkozy fra det borgerlige UMP vælges til Frankrigs nye præsident

6. maj – Manchester United vinder Premier League for første gang siden 2003

7. maj – Partiet Ny Alliance stiftes af Naser Khader, Anders Samuelsen og Gitte Seeberg

7. maj – Operasangeren Bent Norup (født 1936) dør.

7. maj – Seksualpolitisk Forum stiftes, med det formål "at påvirke den seksualpolitiske debat i en frisindet og nøgtern retning".

8. maj – Louise Frevert melder sig ud af Dansk Folkeparti, da hun mener at have for lidt indflydelse i partiet og ikke kan arbejde sammen med partiets formand Pia Kjærsgaard.

10. maj – Tony Blair bekendtgør at han vil træde tilbage som Storbritanniens premierminister 27. juni 2007.

10. maj – Som det 3 folketingsmedlem indenfor 4 dage forlader Leif Mikkelsen partiet Venstre. Han melder sig samme dag ind i det nystiftede Ny Alliance.

13. maj – Serbien vinder Eurovision Song Contest 2007.

16. maj – Nicolas Sarkozy fra det borgerlige UMP bliver indsat som Frankrigs nye præsident

25. maj – Bjarne Riis, vinderen af Tour de France i 1996, indrømmer på et pressemøde, at han benyttede EPO, da han vandt Tour de France.

29. maj – En landsdækkende strejke blandt Falcks reddere bryder ud i protest over sammenbruddet i deres overenskomstforhandlinger. Et nødberedskab sikrer, at absolut nødvendige opgaver som f.eks. brandslukning og akut ambulancekørsel gennemføres.

Juni.

2. juni – Danmark dømmes som taber af en kvalifikationskamp til EM i fodbold 2008 mod Sverige, fordi en tilskuer i det 89. minut løb på banen og slog dommeren, efter at Christian Poulsen i straffesparksfeltet havde slået en svensk spiller (se Danmark-Sverige 2. juni 2007).

7. juni – DR starter Danmarks første online-baserede nyhedskanal, DR Update.

14. juni – Den palæstinensiske gruppe Hamas, der af EU og USA anses for at være en terrororganisation, overtager kontrollen over Gazastriben i borgerkrigen mod Fatah

15. juni – Marianne Jelved går af som politisk leder af Det Radikale Venstre. Hun efterfølges af Margrethe Vestager.

19. juni – Den danske fladskærmsproducent Alfaview erklæres konkurs.

22. juni – Danmarks største virksomhed, A.P. Møller-Mærsk, meddeler at Nils Smedegaard Andersen efterfølger Jess Søderberg som koncernchef.

23. juni – På et topmøde i Bruxelles bliver EU's stats- og regeringschefer enige om Reformtraktaten, der skal erstatte den kuldsejlede forfatningstraktat.

27. juni – Storbritanniens premierminister Tony Blair tager til dronningen for at afgive sin afsked og efterfølges af partifællen Gordon Brown.

29. juni – Trafikminister Flemming Hansen bliver enig med den tyske trafikminister om at opføre Femernbroen. Broen møder allerede fra start stor kritik. Den står klar i 2018.

29 juni – Miljøminister Connie Hedegaard udpeger Danmarks første Nationalpark. Valget falder på Nationalpark Thy.

Juli.

1. juli – Kronprinsparrets datter døbes Isabella Henrietta Ingrid Margrethe i Fredensborg Slotskirke.

1. juli – Havhingsten fra Glendalough sendes af sted mod Dublin.

1. juli – Warm-up til Roskilde Festival 2007 åbner. Hegnet nedbrydes af nogle af gæsterne kl. 5.45 og de bryder ind 2 timer og 15 minutter før warm-up'ens officielle åbning.

4. juli – BBC-journalisten Alan Johnston frigives efter næsten fire måneders kidnapning i Gaza.

5. juli – Roskilde Festival 2007 åbner officielt kl. 17.00.

7. juli – Faderhus-præsten Ruth Evensen stifter partiet Frihedspartiet.

17. juli – Michael Laudrup bliver ny træner for den spanske fodboldklub Getafe CF.

26. juli – Folketingskandidaten Asmaa Abdol-Hamid (EL) politianmeldes for landsforræderi grundet sin støtte til den irakiske modstandsbevægelse

August.

1. august – 41.000 spejdere fra 158 lande fejrer Spejderbevægelsens 100 års fødselsdag kl. 8.00 på 21st World Scout Jamboree i England. Spejdere over hele verden fejrer samme begivenhed kl. 8.00 lokal tid.

2. august – En motorvejsbro i Minneapolis i staten Minnesota i USA kolliderer midt i myldretiden.

7. august – Den sidste danske soldat forlader Camp Dannevang, der i godt 2 år har dannet rammen om den danske indsats i Irakkrigen.

9. august – Filmproducenterne Tivi Magnusson og den Oscar-belønnede Kim Magnusson dømmes for skattesvindler for 1,1 millioner kroner via et fidusfirma på Bahamas.

15. august - **Rygeloven**, egentlig **Lov om røgfri miljøer**, er en lov, som giver personer som færdes og opholder sig indendørs på arbejdspladser, og på skoler, uddannelsessteder, offentlige institutioner og restauranter et retskrav på ikke at blive udsat for passiv rygning. Det sker ved at forbyde tobaksrygning uden for eventuelle rygerum som ikke må tjene andre funktioner end

rygning. Loven blev vedtaget den 29. maj 2007 af alle partier i Folketinget på nær Det Radikale Venstre der stemte blankt, da de ikke mente loven var restriktiv nok. Henriette Kjær (K) og Irene Simonsen (V) var de eneste der stemte imod. Loven trådte i kraft 15. august 2007.

18.-19. august – It-konferencen *PodCamp Pittsburgh 2*, hvor begrebet *bacn* bliver opfundet, løber af stablen

27. august – Familierne til de dræbte i Tilst-sagen får deres sag mod politiet for Vestre Landsret.

Tilst-sagen omhandler to politibetjentes skud efter seks biltyve i Århus-forstaden Tilst natten til den 29. december 2001. Skuddene dræbte to af biltyvene, Lars Wølch Jørgensen og Claus Nielsen.

Efterfølgende forklarede betjentene i den officielle politirapport, at de unge tyve forsøgte at køre dem ned, og at de derfor handlede i nødværge. Forklaringen godtages af både Statsadvokaten og Rigsadvokaten, der således frikender betjentene for strafansvar. Siden har de pårørende, anført af Stig Wølch Jørgensen, arbejdet på at få rejst en retssag, hvor betjentene tiltales for manddrab. De pårørende mener, at politiet lyver om begivenhederne op til skyderiet.

27. august 2007 kom det frem, at Vestre Landsret har besluttet sig for at behandle en sag, som de pårørende har anlagt mod Justitsministeriet og politimesteren i Århus. Sagen handler om, hvorvidt det ifølge den Den Europæiske Menneskerettighedskonvention er lovligt at nægte at prøve lovligheden af de dræbende skud ved retten. Såfremt de efterladte vinder, skal der rejses tiltale mod de to skydende betjente. Som følge af sagen får offentligheden indblik i en række forklaringer og tekniske beviser.

September.

9. september – SAS-flyet SK1209's landingsstel knækker under et forsøg på at nødlande i Aalborg Lufthavn. Ingen mennesker kommer alvorligt til skade.

12. september – Statsminister Anders Fogh Rasmussen foretager en mindre ministerrokade, der blandt andet giver Karen Jespersen socialministerposten.

17. september De første varsler for finanskrisen viser sig, da den britiske bank Northern Rock kommer i likviditetsproblemer, og oplever et bank run, da bankens kunder om mandagen står i kø for at hæve pengene i banken. Banken overtages kort efter af Bank of England.

28. september – Metrostrækningen mellem Lergravsparken og Københavns Lufthavn i Kastrup åbnes.

28. september – MF Louise Frevert, der efter at have forladt Dansk Folkeparti i foråret har været løsgænger, melder sig ind i Centrum-Demokraterne

Oktober.

2. oktober – I forbindelse med Folketingets åbning demonstrerer ca. 50.000 for øget finansiering af en række offentlige serviceforpligtelser.

3. oktober – Det danske kongehus meddeler, at Prins Joachim forlover sig med franske Marie Cavallier med planer om bryllup i foråret 2008.

6. oktober Grøndalsvænge Allé 13 bessættes af autonome fra det tidligere ungdomshus i kampen om et nyt.

24. oktober – Statsminister Anders Fogh Rasmussen udskriver folketingsvalg til afholdelse 13. november.

28. oktober – SLV grunder SAS' fly af typen Q400 fra producenten Bombardier efter endnu et uheld. Samtidig vælger SAS at sælge alle deres fly af denne type.

31. oktober – 21 af 28 anklagede fra terrorangrebet i Madrid 2004 dømmes for en række forhold, herunder mord.

November.

1. november – 21 af 28 anklagede fra terrorangrebet i Madrid 2004 dømmes for en række forhold, herunder mord.

7. november – Skuddramaet på Jokelaskolen, en elev dræber i alt ni personer i Finland

13. november – Folketingsvalg 2007 afholdes. SF bliver valgets store sejrherre med en stigning på tolv mandater, mens Radikale Venstre mister otte. Venstre mister seks mandater, og Ny Alliance opnår valg til

Regering: 2007

Venstre (V) og Konservative (C)

Hvornår:

23.11.2007 - 05.04.2009

Ændringer:

10.09.2008

Hvem:

Anders Fogh Rasmussen (V), Statsminister

Bendt Bendtsen (C), Økonomi- og erhvervsminister (til 10.09.2008)

Lene Espersen (C), Økonomi- og erhvervsminister (fra 10.09.2008)

Per Stig Møller (C), Udenrigsminister

Lars Løkke Rasmussen (V), Finansminister

Claus Hjort Frederiksen (V), Beskæftigelsesminister
Lene Espersen (C), Justitsminister (til 10.09.2008)
Brian Mikkelsen (C), Justitsminister (fra 10.09.2008)
Brian Mikkelsen (C), Kulturminister (til 10.09.2008)
Kristian Jensen (V), Skatteminister
Connie Hedegaard (C), Klima- og energiminister
Bertel Haarder (V), Undervisningsminister og minister for nordisk samarbejde
Karen Jespersen (V), Velfærdsminister og minister for ligestilling
Helge Sander (V), Minister for videnskab, teknologi og udvikling
Ulla Tørnæs (V), Minister for udviklingsbistand
Søren Gade Jensen (V), Forsvarsminister
Eva Kjer Hansen (V), Minister for fødevarer, landbrug og fiskeri
Lars Barfoed (C), Transportminister (fra 10.09.2008)
Carina Christensen (C), Kulturminister (fra 10.09.2008)
Carina Christensen (C), Transportminister (til 10.09.2008)
Jakob Axel Nielsen (C), Minister for sundhed og forebyggelse
Birthe Rønn Hornbech (V), Minister for flygtninge, indvandrere og integration og kirkeminister
Troels Lund Poulsen (V), Miljøminister

Folketinget med fem mandater.

14. november – Efter folketingsvalget, hvor VKO med støtte fra det færøske borgerlige Sambandspartiet opnår flertal, fortsætter regeringen Anders Fogh Rasmussen II.

20. november – Pixel.tv, Danmarks første tv-station omkring computerspil, gik i luften

December.

5. december – Pia Christmas-Møller (K) bliver løsgænger. Dermed har V, K og DF for første gang siden 2001 under 90 mandater bag sig i Folketinget.

21. december – Ni lande, primært tidligere Warszawapagtlande, optages i Schengen-samarbejdet, der herefter omfatter 25 lande.

21. december – Efter at ufrugtbare forhandlinger om en ny regering i Belgien har stået på i 190 dage, danner den hidtidige premierminister Guy Verhofstadt en midlertidig regering.

24. december – Usbekistans siddende præsident, Islom Karimov, får 88% af stemmerne ved præsidentvalget og syv år mere på posten.

27. december – Pakistans tidligere premierminister Benazir Bhutto bliver dræbt ved et attentat 12 dage før parlamentsvalget.

27. december – Ved et kup mod Danske Banks fordelingscentral i Brabrand opnår tre røvere det næststørste udbytte i Danmarkshistorien – 26,7 millioner kr.

28. december – New England Patriots går ubesejret igennem sæsonen i NFL, som de første hold siden 1972.

30. december – På grund af øget terrortrussel er der i Bruxelles i Belgien indført forbud mod at fyre fyrværkeri af.

År. 2008

Holm sogneforening får Alssundprisen fra andelskassen Alssund.

Januar.

1. januar – Euroen afløser det cypriotiske pund og den maltesiske lira. 15 EU-lande og 6 andre lande har nu euroen som møntenhed.

2. januar – Prisen på olie når rekordhøje 100 US\$ pr. tønde.

4. januar – Dakar Rally 2008 aflyses på grund af store uroligheder i Mauretania. **Dakar Rally** (tidligere **Paris-Dakar Rally**) er et offroad-rally, som oprindeligt blev kørt fra Paris i Frankrig til Dakar i Senegal. Det har været afholdt siden 1978. Der deltager både biler, motorcykler og lastbiler. Ruten er varierende.

Ofte ses, at de deltagende køretøjer er specialbyggede til løbet. Dette skyldes i høj grad, at der skal foretages meget kørsel i ørken med deraf følgende sandstøv og porøst underlag.

Dakar Rally 2009 blev som det første ikke afholdt i Europa-Afrika, men var af sikkerhedsmæssige årsager flyttet til Argentina og Chile, hvor også Dakar Rally 2010 og Dakar Rally 2011 blev afholdt.

4. januar – I Iowa vinder republikaneren Mike Huckabee og demokraten Barack Obama det første primærvalg forud for det amerikanske præsidentvalg i november.

22. januar – Irak indfører et foreløbigt flag, der fjerner de tre stjerner, der repræsenterede Baathpartiet.

23. januar – Jens Smærup Sørensen modtager Boghandlernes gyldne Laurbær for romanen *Mærkedage*.

24. januar – Den italienske regeringsleder Romano Prodi træder tilbage efter at have tabt en tillidsafstemning i parlamentet.

29. januar – Gitte Seeberg forlader Ny Alliance i protest mod partiets samarbejde med Dansk Folkeparti.

31. januar – Fjerde sæson af Lost starter i USA.

31. januar – Internettet går ned i dele af Mellemøsten, Asien og Afrika efter de to søkabler, SEA-ME-WE 4 og FLAG bliver beskadiget.

Februar.

1. februar – Centrum-Demokraterne ophører med at eksistere ifølge en beslutning truffet på et ekstraordinært landsmøde afholdt 27. januar 2008. Partiet blev stiftet 17. november 1973 og eksisterede således i næsten 35 år.

5. februar – Malou Aamund skifter fra Ny Alliance til Venstre, da hun ikke mener, at NA's organisation fungerer. Dermed har V, K og DF igen 90 mandater bag sig i Folketinget.

5. februar – På *Super Tuesday* holdes primærvalg til præsidentvalget i USA i 24 stater: McCain vinder hos republikanerne, mens Clinton og Obama fortsat er meget lige hos demokraterne.

7. februar – Rumfærgen Atlantis bliver skudt op for at levere Columbusmodulet til Den Internationale Rumstation. Rumfærgen **Atlantis** (NASA OV-104) blev opsendt første gang i oktober 1985. Atlantis var den fjerde rumfærgen i rumfærgen-programmet og blev den sidste der fik en tur i rummet. Atlantis landede sidste gang på Jorden den 21. juli 2011.

Da man byggede Atlantis baserede man sig på de erfaringer man havde gjort med de foregående rumfærger. Færgens vægt blev reduceret med 3 ton sammenlignet med den første rumfærgen Columbia. Atlantis var den første af NASAs rumfærger der blev bygget med et glass cockpit

Atlantis gjorde sin første flyvning i oktober 1985. Fra 1995 og frem har Atlantis haft syv rejser i træk til den russiske rumstation Mir. Fra november 1997 til juli 1999 blev Atlantis bygget om for at kunne udføre konstruktionsarbejde på Den Internationale Rumstation.

Atlantis er opkaldt efter et skib der fra 1930 til 1966 forskede i havmiljø. Forskerne på skibet var de første til at kortlægge havbunden med elektronisk udstyr.

Atlantis skal udstilles på Kennedy Space Center Visitor Complex i Florida. Atlantis har fløjet 33 missioner, været 306 dage i rummet og kredset 4.848 gange om Jorden.

11. februar – Østtimor erklæres i undtagelsestilstand, efter landets præsident José Ramos Horta bliver såret under et attentatforsøg.

15. februar – Inspektionsskibet Thetis ledsager som det første danske skib, WFP-chartrede skibe ved Afrikas Horn og er dermed med til at sikre fødevarer til 1,5 mio. somaliere.

17. februar – Den serbiske provins Kosovo erklæres selvstændigt af premierminister Hashim Thaci.

19. februar – Fidel Castro bekendtgør at han fratræder som præsident for Cuba.

21. februar – Total måneformørkelse i Vesteuropa og det meste af Amerika.

21. februar – Det største jordskælv målt i Norge finder sted ud for Svalbard med en styrke på 6,2 på Richterskalaen.

Marts.

2. marts – Dmitrij Medvedev vinder præsidentvalget i Rusland med 68% af stemmerne og bliver dermed Vladimir Putins afløser.

11. marts – Endeavour bliver opsendt for at levere første modul af det japanske rumlaboratorium Kibō til Den Internationale Rumstation.

22. marts – Tre unge sigtet for drab på 16-årigt avisbud var kendt af politi og myndigheder.

22. marts – Uroligheder i Tibet resulterer i 19 dræbte og 600 sårede efter Kinas indgriben i regionen den sidste uge.

27. marts – Den højreekstremistiske hollandske politiker Geert Wilders lancerer sin stærkt islamkritiske film *Fitna* på internettet.

28. marts – 15-årige Martin Hoberg Hedegaard vinder det populære talentshow X Factor på DR1.

29. marts – Den muslimske paraplyorganisation Dansk Muslimske Union stiftes i Bella Centret.

April.

1. april – Danmarkshistoriens største røveri bliver begået, da røvere stikker af med 62 millioner kroner fra en pengecentral i Glostrup. **Røveriet mod Loomis i Glostrup** fandt sted natten til den 1. april 2008, hvor seks-syv maskerede mænd trængte ind i værdihåndteringsselskabet Loomis og stak af med 62 millioner kr (i første omgang blev der angivet et beløb på omkring 30 millioner, men dette blev senere korrigeret). Røveriet er det største der nogensinde er fundet sted i Danmark. Kløkken 3.35 natten til tirsdag 1. april 2008 modtog politiet en overfaldsalarm fra pengetransportfirmaet Dansikring Værdi Loomis i Glostrup. Seks til syv mænd var ankommet i tre mørke Audi-lignende stationcars. En kranbil blev brugt til at bryde ind i området.

Røverne var maskerede, og de var bevæbnede med automatrifler og maskinpistoler. De var kommet ind ved at vælte væggen ind til firmaets underetage med en teleskopløsser.

Uden nogen form for samtale mellem røverne fyldte de hurtigt flere sække med kontanter og forsvandt kort efter i de mørke biler på udenlandske nummerplader. Inden røverne forlod stedet, efterlod de adskillige partisansøm på vejene omkring pengecentralen, sådan at de første fire af politiets patruljevogne punkterede, da de ankom til gerningsstedet. Under flugten tabte røverne flere af sækkene med kontanter. Det blev på dette tidspunkt oplyst at de var stukket af med omkring 30 millioner, selvom det reelle beløb var over dobbelt så stort. Røverne efterlod sig derudover cirka fem kilo sprængstof, som befandt sig i en kasse på cirka 30 gange 50 centimeter. Dette lammede S-togstrafikken i de efterfølgende timer.

10. april – Der afholdes valg til et grundlovgivende parlament i Nepal, som forventes at afskaffe monarkiet og indføre en republik.

13. april – Bryggen Shoppingcenter i Vejle åbner dørene for "*lidt mere kant i byen*".

15. april – Højesteret stadfæster dommen på to års fængsel til Farum Kommunes tidligere borgmester Peter Brixtofte i den såkaldte Sponsorsag. **Peter Brixtofte** (født 11. december 1949 i København, død 8. november 2016 i Farum) var dansk politiker. Han var medlem af Folketinget for Venstre i årene 1973-1977, 1979-1981 og igen fra 1990-2005. Ligeledes var han i en kortere periode skatteminister i Poul Schlüters sidste regering. I 1978 blev han indvalgt i Farums kommunalbestyrelse, og i 1985 blev han borgmester i

kommunen. Med sin konsekvente, men kontroversielle ledelsesstil skabte Brixtofte i en årrække positiv opmærksomhed om kommunen, der af Venstre blev fremhævet som en mønsterkommune, bl.a. på grund af behandlingen af de ældre, af studerende og for en række tiltag til gavn for integration. Han forlod dog borgmesterposten i 2002 som konsekvens af Brixtofte-sagen. Peter Brixtofte blev født den 11. december 1949 i København som søn af afdelingschef, cand.jur. Keld Brixtofte og Inger Elise Brixtofte. Hans bror, Jens Brixtofte, vandt det danske Melodi Grand Prix i 1982 med bandet *Brixx* og sangen *Video video*.

Peter Brixtofte gik i skole i Lycée International de l'OTAN, Paris, 1960-1964, blev student fra Søborg Gymnasium i 1967 og cand.polit. fra Københavns Universitet i 1972.

22. april – Folketinget vedtager det omstridte hooliganregister.

24. april – Et Folketingsflertal ratificerer Lissabontraktaten.

28. april – Østrigeren Josef Fritzl tilstår at han igennem 24 år har holdt sin datter fanget, og at han har voldtaget hende og fået 7 børn med hende. **Fritzl-sagen** kom til offentlighedens kendskab den 28. april 2008, da østrigeren **Josef Fritzl** (f. 9. april 1935) tilstod at have holdt sin datter **Elisabeth Fritzl** indespærret i 24 år (1984 – 2008) i en lydtæt kælder gravet ud under familiens hus og have i en landsby i nærheden af byen Amstetten i delstaten Niederösterreich.

I fangenskab voldtog Fritzl datteren, hvilket resulterede i, at hun i kælderens gennem årene har født i alt 7 børn, hvoraf et barn, en tvilling, døde kort efter fødslen. Fritzl brændte selv barnet i en brændeovn. Børnene er resultatet af en incestuøs befrugtning, faren er også deres morfar.

Elisabeths ældste datter Kerstin Fritzl blev bragt på hospitalet som følge af manglende D-vitaminer efter at have været indespærret de mange år i kælderens uden dagslys. Kerstin havde et brev skjult med på hospitalet fra sin mor, som var et råb om hjælp. Hospitalet kontaktede politiet og afsløringen af forbrydelserne begyndte i april 2008. Forbrydelsen er den anden af sin art i Østrig inden for få år. 23. august 2006 dukkede Natascha Kampusch pludselig op efter otte års fangenskab i en kælder i Wien. Den 19. marts 2009 idømmes Josef Fritzl livsvarigt fængsel. Straffen skal afsones på et psykiatrisk hospital.

28. april – TV 2 fremlægger en spareplan til 200 mio. kr., der indebærer at 205 medarbejdere fratræder, og at TV 2 Radio overtages af SBS.

29. april – Grand Theft Auto IV og Grand Theft Auto IV Special Edition udkommer i hele verden, til Playstation 3 og Xbox 360

Maj.

1. maj – Brøndby IF vinder 3-2 over Esbjerg fB i Pokalfinalen i fodbold.

2. maj – Cyklonen Nargis rammer Myanmar og skaber voldsomme ødelæggelser med titusinder af døde og omkring en million hjemløse.

3. maj – Ved lokalvalgene i England og Wales går Labour kraftigt tilbage, mens Conservatives vinder flere byer, bl.a. bliver Boris Johnson ny borgmester i London.

12. maj – Et jordskælv med 7.9 M_w rammer i Sichuan, Kina. Det rapporteres, at mere end 22.000 mennesker er omkommet, og 4,8 mil. er hjemløse.

21. maj – Manchester United besejrer Chelsea i Champions League-finalen på Luzjniki Stadion i Moskva

21. maj – To mænd bliver arresteret for forsøg på at smugle sprængstoffet TATP ind på det svenske atomkraftværk Oskarshamn. Det viser sig senere at være en fejltagelse.

24. maj – Prins Joachim gifter sig med franske Marie Cavallier i Møgeltønder Kirke.

31. maj – Rumfærgen Discovery medbringer et japansk rumlaboratorium til ISS på mission STS-124, med opsendelse kl. 23.02 dansk tid.

Juni.

1. juni – Bolivianerne i provinserne Beni og Pando stemmer om deres selvstændighed. (AP via CNN)

1. juni – Makedonske vælgere går til valgstederne ved Makedoniens parlamentsvalg 2008, med rapporter om vold i etnisk Albanske områder. (Reuters)

1. juni – Omkring 500 soldater fra den australske hær trækkes ud af Nasiriyah i det sydlige Irak, og opfylder dermed premierministeren, Kevin Rudds valgløfte før Australiens parlamentsvalg 2007. (Reuters)

2. juni – Den danske ambassade i Islamabad udsættes for bombeangreb, med seks dræbte og flere sårede til følge. (Information)

2. juni – FN's Sikkerhedsråd stemmer for en deklARATION der tillader udenlandske flådefartøjer at sejle ind i somalisk farvand for at stoppe pirater i området. (BBC News)

3. juni – Barack Obama passerer grænsen på 2.118 delegerede og bliver dermed demokratens præsidentkandidat til det amerikanske præsidentvalg i efteråret 2008. Han er den første sorte amerikaner, der formår dette. (Danmarks Radio)

4. juni – Finansmanden Klaus Riskær Pedersen får ved Østre Landsret nedsat sin dom fra byretten fra 7 til 6 års ubetinget fængsel for bedrageri, mandatsvig og underslæb.

7. juni – Europamesterskabet i fodbold 2008 i Schweiz og Østrig indledes på St. Jakob-Park i Basel.

13. juni – Ved en folkeafstemning stemmer Irland "Nej" til Lissabon-traktaten.

13. juni – Kommunernes Landsforening og pædagogernes organisation BUPL indgår forlig om ny overenskomst, der stadig inden for rammen på 12,8 procent. Strejken er afblæst fra tirsdag.

22. juni – Oppositionslederen Morgan Tsvangirai trækker sig fra det zimbabwiske præsidentvalg pga. voldelig forfølgelse af hans partis medlemmer. Dermed forbliver Robert Mugabe præsident.

24. juni – Jørgen Poulsen bliver ekskluderet fra Ny Alliances folketingsgruppe.

29. juni – Jørgen Poulsen melder sig ud af Ny Alliance

29. juni – Spanien vinder 1-0 over Tyskland i finalen ved Europamesterskabet i fodbold.

Juli.

2. juli – Ingrid Betancourt og 14 andre gidsler bliver befriet af den colombiske regering efter at være blevet holdt fanget af FARC i seks år.

3. juli – Roskilde Festival 2008 starter.

21. juli – Den tidligere bosnisk-serbiske leder Radovan Karadžić, der er mistænkt for krigsforbrydelser og folkedrab, arresteres af serbisk politi.

27. juli – Michael Laudrup bliver den første Årets Verdensdansker.

30. juli – Israels premierminister Ehud Olmert meddeler, at han trækker sig som partiet Kadimas leder ved næste valg i september.

August.

1. august – Solformørkelse

7. august – Det første IC4-tog indsættes i normal togdrift på strækningen Aalborg – København H.

8. august – Krigen i Sydossetien: Russiske styrker går ind i Georgien, efter at det georgiske militær går ind i den georgiske region Sydossetien.

11. august – Løsgængerer Jørgen Poulsen, der var valgt for Ny Alliance, melder sig ind i Det Radikale Venstre.

18. august – Den pakistanske præsident Pervez Musharraf træder tilbage og erstattes midlertidigt af Senatets formand Muhammad Mian Soomro.

20. august – Op mod 150 personer frygtes døde i en flyulykke i Madrid, hvor et Spanair-fly forulykkede under start.

22. august – Danmarks første nationalpark, Nationalpark Thy, indvies

22. august – Azizabad-luftangrebet, hvor 90 civile – 60 børn og 30 voksne blev dræbt under angrebet i Afghanistan.

23. august – Joe Biden bliver udpeget som det demokratiske partis vicepræsidentkandidat ved præsidentvalget i USA 2008.

25. august – Nationalbanken og Det Private Beredskab overtager den kriseramte Roskilde Bank efter at banken er erklæret insolvent.

28. august – Barack Obama bliver udpeget som det demokratiske partis præsidentkandidat ved Amerikanske præsidentvalg 2008.

28. august – Landets næststørste kommune, Århus, passerer 300.000 indbyggere. Dermed er der blevet 50.000 flere århusianere siden 1983.

29. august – Den republikanske præsidentkandidat John McCain udpeger Alaskas guvernør Sarah Palin som sin vicepræsidentkandidat.

31. august – Danmarks mest læste avis, Nyhedsavisen, lukker.

September

6. september – I Pakistan vælges Benazir Bhuttos enkemand Asif Ali Zardari som ny præsident.

8. september – Radiokanalen Nova FM går i luften på den tidligere TV2 Radios frekvenser og er dermed den tredje station, der sender på den femte FM-frekvens.

9. september – Bendt Bendtsen går af som formand for det Konservative Folkeparti samt økonomi-, erhvervs- og vicestatsminister for at blive partiets spidskandidat ved det kommende valg til EU-parlamentet. Han afløses på formands- og ministerposterne af Lene Espersen.

10. september – Forsøgene med verdens største partikelaccelerator, Large Hadron Collider, igangsættes ved CERN.

12. september – Heavy metalbandet Metallica udgiver deres 9. studiealbum Death Magnetic.

14. september – Aeroflot Flight 821 styrter ned tæt på Perm, Rusland, og alle 88 ombordværende omkommer.

17. september – Mindst 4 spædbørn dør og flere tusinde bliver syge under den kinesiske mælkepulverskandale hvor mælkepulver er blevet tilsat det plastiske stof melamin.

21. september – Israels korruptionsanklagede ministerpræsident Ehud Olmert går af.

21. september – Sydafrikas præsident Thabo Mbeki indgiver sin afskedsbegæring efter at ANC's ledelse dagen forinden havde opfordret ham til at gå af.

22. september – Som følge af kreditkrisen nedjusterer ebh bank sine forventninger til 2008 til 0 kr. og fyres sin direktør. Nationalbanken og en række andre banker sikrer bankens drift.

23. september – 10 personer dræbes i et skoleskyderi i Kauhajoki i Finland.

25. september – Kina indleder den tredje bemandede rumflyvning Shenzhou 7 og den første rumvandring.

Oktober.

1. oktober – Bornholmstrafikken overtager driften af Samsø-ruten Hov-Sælvig.

1. oktober – 25-øren afskaffes som gyldigt betalingsmiddel.

3. oktober – Det første verdensmesterskab i tankesport begynder i Beijing.

6. oktober – Den Blå Avis sælges sammen med dba.dk og bilbasen.dk til eBay for 2,1 milliarder kroner.

6. oktober – På Københavns Fondsbørs falder C20-indekset med 11 %, hvilket er det største fald nogensinde.

7. oktober – I sin tale ved Folketingets åbning lægger statsminister Anders Fogh Rasmussen (V) vægt på at bevare den økonomiske tryghed samt på en konsekvent retspolitik.

10. oktober – Nobels fredspris tildeles den finske ekspræsident og mangeårige FN-diplomat og -fredsmægler Martti Ahtisaari.

13. oktober – Det radikale folketingsmedlem Simon Emil Ammitzbøll udtræder af den radikale folketingsgruppe og fortsætter i Folketinget som løsgænger.

16. oktober – Den spanske havarikommission frigiver en rapport om Spanair Flight JK 5022-styrtet (20. august 2008).

29. oktober – Danmarks næststørste flyselskab, det islandskejede Sterling Airlines, går konkurs.

30. oktober – Den legendariske Tempelhof-lufthavn i Berlin lukker.

November.

5. november – Demokraten Barack Obama vælges som USA's 44. præsident foran Republikaneren John McCain. Dermed bliver han den første sorte præsident i USA nogensinde.

10. november – Hoffet meddeler at Hendes Kongelige Højhed Prinsesse Marie er gravid. Det bliver Prins Joachims og Prinsesse Maries første barn sammen og fødslen forventes at skulle finde sted på Rigshospitalet i begyndelsen af maj 2009.

15. november – Den saudi-arabiske supertanker Sirius Star, med en kapacitet på 2.000.000 tønder råolie, kapers af somaliske pirater, og det er dermed det største skib, der nogensinde er kapret af pirater.

15. november – Rumfærgen Endeavour er på den 27. rumfærge-flyvning til Den Internationale Rumstation. På turen har en astronaut tabt sine redskaber i rummet og en edderkop er blevet væk på rumstationen.

18. november – Danmarks sjette største universitet, Roskilde Universitetscenter, dropper 'center' og hedder nu blot Roskilde Universitet.

25. november – Grønland stemmer, ved en folkeafstemning, ja til nyt selvstyre, der blandt andet giver dem ejendomsretten til råstofferne i den grønlandske undergrund.

25. november – Martine Aubry bliver valgt til leder af det franske socialistpart med en kneben margin (102 stemmer flere end Ségolène Royal).

26. november – Islamiske terrorister indleder tre dages terrorangreb mod den indiske millionby Mumbai.

December.

1. december – IT Factory går konkurs. Firmaets direktør, Stein Bagger, er mistænkt for at have bedraget firmaet for over en halv mia. kroner. **Stein Bagger** (født 20. januar 1967), der en overgang gik under dæknavnet **Steen Bech**, og for nuværende går under navnet **Sten Hansen**, er en tidligere direktør for it-selskabet IT Factory. Den 16. december 2008 erklærede han sig skyldig i bedrageri og dokumentfalsk, og han blev d. 12. juni 2009 idømt 7 års ubetinget fængsel for at have svindlet for 831 millioner kroner. Der var tale om et såkaldt leasing-cirkus - leasingkontrakter, der dækkede ikke-eksisterende hardware- og softwareleverancer, men som diverse banker og leasingfirmaer tog for gode varer. Han blev prøveløsladt i marts 2014 efter godt 5 års fængsel.

3. december – Den tidligere MF'er for Enhedslisten Pernille Rosenkrantz-Theil melder sig ind i Socialdemokraterne.

7. december – Efter at have været efterlyst af Interpol melder IT Factorys direktør Stein Bagger sig til politiet i Los Angeles.

11. december – Rigspolitichef Torsten Hesselbjerg træder tilbage til nytår efter aftale med justitsminister Brian Mikkelsen.

12. december – Schengen-samarbejdet får sit 25. medlem, da Schweiz implementerer aftalen.

16. december – Øresundsregionen rammes af det kraftigste jordskælv siden 1985 (4,2 på Richterskalaen).

19. december – Tuneserloven vedtages med et snævert flertal i Folketinget.

19. december – De Sorte Spejdere stopper efter at have været sendt på P3 i fire år, hvor de de seneste år var Danmarks mest aflyttede radioprogram.

27. december – Hamas stopper et halv års våbenhvile med Israel, og konflikterne i Gazastriben forsætter. Efterfølgende er israelske tropper rykket ind i Gaza og bomber og missiler kastes dagligt frem og tilbage. Pr. 10. januar 2009 er 800 blevet dræbt, heraf 500 civile.

År. 2009

Tuborgfondet donerer penge til nye møbler i Holmbostuen.

Januar 2009.

1. januar – Slovakiet indfører euroen og bliver det 16. medlem af eurozonen.

1. januar – Al-Qaeda-terroristerne Fahid Mohammed Ally Msalam og Sheikh Ahmed Salim Swedan fra FBI's 22 mest eftersøgte terrorister, dræbes i et amerikansk missilangreb i Pakistan.

3. januar – Efter en uge med israelske luftangreb mod Hamas i Gaza, invaderer israelsk styrker Gaza.

5. januar – Stifteren af Liberal Alliance, Naser Khader, forlader partiet og bliver løsgænger.

6. januar – Det tidligere radikale folketingsmedlem Simon Emil Ammitzbøll stifter partiet Borgerligt Centrum.

15. januar – NASA finder tegn på, at der kan være liv på Mars. Tre jordbaserede teleskoper finder frem til, at der i Mars atmosfære er metangas og vand, der menes at stamme fra liv.

15. januar – Pga. økonomisk krise i Sverige falder den svenske krone så 100 svenske kroner nu kun koster 67 danske kroner.

15. januar – US Airways Flight 1549 nødlander i floden Hudson River i New York og alle 155 ombordværende overlever. **US Airways Flight 1549** var en Airbus A320, som skulle flyve fra LaGuardia lufthavn i New York til Charlotte/Douglas International Airport i Charlotte 15. januar 2009. Flyet blev tvunget til at nødlande i floden Hudson River lige efter takeoff. Alle 155 om bord overlevede nødlandingen på floden takket være en fremragende præstation af piloten Chesley Sullenberger. Årsagen til nødlandingen var et sammenstød mellem en fugleflok og flyets motor, et såkaldt bird strike.

15. januar – I en ny bankpakke bevilliger staten lån til den danske banksektor på 100 mia. kr. med en gennemsnitlig rente på 10 % pr. år.

20. januar – Barack Obama indsættes som USAs 44. præsident. **Barack Hussein Obama II** (født 4. august 1961 i Honolulu på Hawaii i USA) er en amerikansk politiker og USA's 44. og nuværende præsident. Han er den første afroamerikanske præsident i USA's historie.

Han er uddannet i statskundskab og international politik fra Columbia University. Efter universitetet arbejdede han i en forening med at forbedre forholdene i fattige områder i Chicago plaget af kriminalitet og høj arbejdsløshed. Han tog sin juridiske embedseksamen fra Harvard Law School, hvor han blev den første afroamerikanske redaktør på det juridiske fakultets tidsskrift *Harvard Law Review*. Efterfølgende blev han advokat

med speciale i borgerlige rettigheder og underviste i forfatningsret på University of Chicago Law School fra 1992 til 2004.

Den 3. oktober 1992 giftede han sig med Michelle Robinson, og sammen har de to døtre, Malia Ann Obama (født 4. juli 1998) og Natasha ("Sasha") Obama (født 10. juni 2001).

I 1996 valgtes Obama til Illinois' Senat fra de samme områder i Chicago, hvor han tidligere arbejdede for at forbedre forholdene. Han fik tværpolitisk støtte for lovgivningen, der på daværende tidspunkt reformerede etik og forhold for sundhedspersonalet. Han støttede endvidere et lovforslag om øget skattefradrag for lavtlønnede lønmodtagere og øget tilskud til børnepasning.

Han genvalgtes efterfølgende til Illinois' delstatssenat i 1998 og 2002. Han blev kendt i en bredere offentlighed, da han ved det demokratiske partikonvent i 2004 holdt hovedtalen, der motiverede John Kerrys nominering som partiets præsidentkandidat. Samme år ved valget til det føderale senat i november 2004 i Illinois, vandt Obama en jordskredssejr over sin republikanske modstander Alan Keyes. Obama var herefter i en årrække USA's eneste siddende afroamerikanske senator – og kun den femte i historien.

Den 10. februar 2007 i Springfield i Illinois meddelte Obama, at han stillede op som demokraternes kandidat til det præsidentvalget i 2008. Efter et tæt løb og et primærvalg i 2008 mod Hillary Clinton, vandt Obama partiets nominering. Han vandt efterfølgende præsidentvalget ved at besejre den republikanske kandidat John McCain, og Obama indsattes som præsident den 20. januar 2009. Ni måneder senere modtog han Nobels fredspris. I april 2011 meddelte Obama, at han genopstillede til det præsidentvalget i 2012, og den 6. november 2012 vandt han over den republikanske kandidat Mitt Romney.

Som præsident har Obama underskrevet den økonomiske stimulus' lovgivning i form af den amerikanske "American Recovery and Reinvestment Act of 2009" (nyttiggørelse og geninvestering) og "Tax Relief, Unemployment Insurance Reauthorization, and Job Creation Act of 2010" (skattelettelser, arbejdsløshedsforsikring og jobskabelse) som reaktion på den finansielle- og økonomisk krise. Andre store indenrigspolitiske initiativer omfatter blandt andet indførelsen af sundhedsreformen i USA. I udenrigspolitikken sluttede Obama den amerikanske militære indblanding i Irakkrigen, øgede de militære styrker i Afghanistan, underskrev sammen med Rusland "START"-traktaten om våbenkontrol, beordrede amerikansk militær indblanding i Libyen og beordrede den militære operation i Pakistan, som resulterede i Osama bin Ladens død. I maj 2012 blev Obama den første amerikanske præsident, der offentligt meldte ud, at han støtter homoseksuelle vielser.

Februar.

4. februar – Islandske Baugur Group, der ejer Magasin, Illum og Day Birger et Mikkelsen, træder i betalingsstandsning.

7. februar – En række voldsomme skovbrande hærger den australske delstat Victoria.

17. februar – Slagterivirksomheden Danish Crown bebuder nedskæring i afdelingerne i Holstebro, Rødding og Esbjerg, hvilket berører i alt 861 arbejdspladser.

27. februar – Højtstående embedsmænd i Washington bekræfter, at USA trækker langt de fleste af sine soldater ud af Irak i august 2010. Op mod 50.000 soldater vil dog blive i landet indtil sidst i 2011, hvor der vil ske en fuld tilbagetrækning.

28. februar – Den sidste person med livisk som modersmål, Viktor Berthold, døde 88 år gammel. Det liviske sprog tales dog stadig som andet sprog af ca. 20 mennesker

Marts.

5. marts – Aktieindekset Dow Jones Industrial Average falder til under 7000 point for første gang siden 1997.

7. marts – To britiske soldater bliver skudt i County Antrim i Nordirland. The Real IRA har taget ansvaret for angrebet.

11. Marts – En skolemassakre rammer Tyskland, rettesag Winnenden, nær Stuttgart, i den tyske delstat Baden-Württemberg. Se evt. *Skolemassakren i Winnenden*.

17. marts – Naser Khader, der siden bruddet med Liberal Alliance har været løsgænger, melder sig ind i Konservative.

19. marts – Josef Fritzl, der holdt sin datter indespærret i 24 år og fik 7 børn med hende, idømmes livsvarigt fængsel.

27. marts – Den færøske sangerinde Linda vinder 2. sæson af X-factor på DR 1.

April.

2. april – Anders Fogh Rasmussen erklærer sig selv som kandidat til NATO's generalsekretærpost.

3. april – Velfærdsminister Karen Jespersen meddeler, at hun trækker sig tilbage fra sin post.

4. april – Statsminister Anders Fogh Rasmussen udnævnes til NATO's 15. generalsekretær. Udnævnelsen træder i kraft 1. august i år.

5. april – Lars Løkke Rasmussen overtager statsministerposten efter Anders Fogh Rasmussens valg til NATO-generalsekretær.

Regering: 2009

Venstre (V) og Konservative (C)

Hvornår:

05.04.2009 - 03.10.2011

Ændringer:

07.04.2009

24.11.2009

20.12.2009

23.02.2010

08.03.2011

Hvem:

Lars Løkke Rasmussen (V), Statsminister

Lars Barfoed (C), Transportminister (til 23.02.10)

Lars Barfoed (C), Justitsminister (fra 23.02.10)

Lars Løkke Rasmussen (V), Finansminister (til 07.04.09)

Claus Hjort Frederiksen (V), Finansminister (fra 07.04.09)

Claus Hjort Frederiksen (V), Beskæftigelsesminister (til 07.04.09)

Lene Espersen (C), Økonomi- og erhvervsminister (til 23.02.10)

Lene Espersen (C), Udenrigsminister (fra 23.02.10)

Per Stig Møller (C), Udenrigsminister (til 23.02.10)

Per Stig Møller (C), Kulturminister (fra 23.02.10) og kirkeminister (fra 08.03.11)

Brian Mikkelsen (C), Justitsminister (til 23.02.10)

Brian Mikkelsen (C), Økonomi- og erhvervsminister (fra 23.02.10)

Søren Gade Jensen (V), Forsvarsminister (til 23.02.10)

Kristian Jensen (V), Skatteminister (til 23.02.10)

Bertel Haarder (V), Undervisningsminister og minister for nordisk samarbejde (til 23.02.10)

Bertel Haarder (V), Indenrigs- og sundhedsminister (fra 23.02.10)

Transportminister (V) Hans Christian Schmidt (fra 23.02.10)

Helge Sander (V), Minister for videnskab, teknologi og udvikling (til 23.02.10)

Ulla Tørnæs (V), Minister for udviklingsbistand (til 23.02.10)

Eva Kjer Hansen (V), Minister for fødevarer, landbrug og fiskeri (til 23.02.10)

Connie Hedegaard (C), Klima- og energiminister (til 24.11.09)

Connie Hedegaard (C), Minister for FN's klimakonference i København i 2009 (til 20.12.09)

Carina Christensen (C), Kulturminister (til 23.02.10)

Karen Jespersen (V), Velfærdsminister og minister for ligestilling (til 07.04.09)

Jakob Axel Nielsen (C), Minister for sundhed og forebyggelse (til 23.02.10)

Birthe Rønn Hornbech (V), Minister for flygtninge, indvandrere og integration og kirkeminister (til 08.03.2011)

Troels Lund Poulsen (V), Miljøminister (til 23.02.10)

Troels Lund Poulsen (V), Skatteminister (fra 23.02.10 til 08.03.11)

Troels Lund Poulsen (V), Undervisningsminister (fra 08.03.11)

Inger Støjberg (V), Beskæftigelsesminister og minister for ligestilling (fra 07.04.09 til 23.02.10)

Inger Støjberg (V), Beskæftigelsesminister (fra 23.02.10)

Karen Ellemann (V), Indenrigs- og socialminister (fra 07.04.09 til 23.02.10)

Karen Ellemann (V), Miljøminister og minister for nordisk samarbejde (fra 23.02.10)

Lykke Friis (V), Klima- og energiminister (fra 24.11.09 til 23.02.10)

Lykke Friis (V), Klima- og energiminister og minister for ligestilling (fra 23.02.10)

Gitte Lillelund Bech (V), Forsvarsminister (fra 23.02.10)

Tina Nedergaard (V), Undervisningsminister (fra 23.02.10 til 08.03.11)

Søren Pind (V), Minister for udviklingsbistand (fra 23.02.10)

Søren Pind (V), Minister for flygtninge, indvandrere og integration og Minister for udviklingsbistand (fra 08.03.11)

Henrik Høegh (V), Minister for fødevarer, landbrug og fiskeri (fra 23.02.10)

Benedikte Kiær (C), Socialminister (fra 23.02.10)

Charlotte Sahl-Madsen (C), Minister for videnskab, teknologi og udvikling (fra 23.02.10)

Peter Christensen (V), Skatteminister (fra 08.03.11)

6. april – jordskælvet i L'Aquila i det centrale Italien på 6,3 M_w kostede 294 mennesker livet.

7. april – Statsminister Lars Løkke Rasmussen udpeger nye ministre til regeringen. To helt nye ministre bliver præsenteret, Inger Støjberg og Karen Ellemann.

16. april – Støtteskibet Absalon vender hjem til Danmark efter 8 måneders mission i farvandet omkring Afrikas Horn. **Støtteskibet Absalon** eller **HDMS Absalon** (L16) er et skib af Absalon-klassen tilhørende Søværnet. Absalon blev i 2008 adopteret af Aalborg Kommune, mens søsterskibet L17 Esbern Snare er adopteret af Aarhus.

Støtteskibet Absalon er opkaldt efter biskop Absalon 1128-1201, der organiserede den danske ledingsflåde til togterne mod venderne. Han udmærkede sig derved både som gejstlig og som kriger. Desuden var han bror til Esbern Snare.

16. april – Forretningsmanden Erik Damgaard bliver sammen med sin kæreste, Anni Fønsby, anholdt og sigtet for rufferi. Damgaard løslades dog efter retsmødet – men sigtelsen opretholdes – mens Fønsby må forblive varetægtsfængslet.

17. april – De fire personer, der står bag The Pirate Bay idømmes hver et års fængsel og et samlet erstatningskrav på 30 millioner svenske kr.

20. april – Danmark vælger at deltage i den omstridte Durban II-konference om racisme.

25. april – Jóhanna Sigurðardóttir vinder Altingsvalget i Island den 25. april 2009.

27. april – En ny form for svineinfluenza overføres til mennesker, hvor over 1.800 tilfælde er registreret på verdensplan, deraf er over 80 døde.

28. april – Ledelsen i Vestas meddeler, at virksomheden vil afskedige 1.900 ansatte, deraf 1.275 i Danmark

Maj.

1. maj – Det første tilfælde af Influenza A bliver konstateret i Danmark. En kvinde er blevet smittet efter et ophold i New York i USA.

4. maj – Prinsesse Marie føder hendes og Prins Joachims første søn på Rigshospitalet kl. 4.57.

11. maj – Rumfærgen Atlantis besøger Hubble-rumteleskopet. Rumfærge-flyvningen begyndte med opsendelsen af Atlantis d. 11. maj 2009 og forventes at slutte d. 22. maj 2009. Hensigten med turen er at udføre reparationer og derved forlænge Hubble-teleskopets levetid.

26. maj – Christiania taber i Østre Landsret en retssag mod den danske stat om brugsretten til fristadens område på Christianshavn

Juni.

1. juni – General Motors indgiver Chapter 11-konkursbegæring. Det er det største industrielle kollaps i USA's historie.

1. juni – Flight 447 fra Air France styrter ned i Atlanterhavet på en tur fra Rio de Janeiro til Paris. Alle 228 om bord frygtes at være omkommet. **Air France Flight 447** var en planlagt flyvning fra Galeão International Airport i Rio de Janeiro i Brasilien til Charles de Gaulle lufthavnen i Paris i Frankrig, som styrtede ned i Atlanterhavet den 1. juni 2009. Flyet var af typen Airbus A330-200 med registreringsnummer F-GZCP og havde 216 passagerer og en besætning på 12 personer ombord. Det havde kaldesignalet *Airfrans^[1] four four seven*. Blandt de ombordværende passagerer på flyet var også danske Christiane Zeuthen, som omkom i flystyrtet.^[2] Flyet menes at være forulykket som følge af kraftig storm og overisning af flyets pitotrør.

7. juni – Der afholdes valg til Europa-parlamentet i Danmark. Samtidig holdes der folkeafstemning om tronfølgeloven.

8. juni – Det danske valg til Europa-Parlamentet giver pæn fremgang til DF og SF, der hver vinder et mandat, mens S, R og J hver taber et mandat.

8. juni – Folkeafstemningen om tronfølgeloven får som resultat, at loven ændres, da 45,5% af de stemmeberettigede stemmer ja.

13. juni – Stein Bagger bliver idømt 7 års fængsel, for at have svindlet med 862 millioner kroner.

14. juni – Ved det iranske valg blev den siddende præsident Mahmoud Ahmadinejad genvalgt med 62.63% af de afgivne stemmer.

16. juni – Partiet Borgerligt Centrum nedlægges og dets eneste folketingsmedlem og stifter, Simon Emil Ammitzbøll, melder sig ind i Liberal Alliance.

17. juni – Tre danske soldater dræbes i Afghanistan. Dermed har Danmark i alt mistet 25 soldater i Krigen i Afghanistan.

21. juni – Grønland bliver et selvstyrende land og tager kontrol med retsvæsenet, politiopgaver og natur-ressourcer, i henh. til Folkeafstemningen om grønlandsk selvstyre 2008.

26. juni sidste del af Svendborgmotorvejen åbener for trafik. Der er nu motorvej hele vejen fra Odense til Svendborg.

Juli.

1. juli - HB Køge, en samarbejds- og overbygningsklub skabt imellem Herfølge Boldklub og Køge Boldklub bliver grundlagt, og spiller i deres første sæson nogensinde i Superligaen, efter at Herfølge Boldklub vandt 1. division. Klubbens hold bruger Herfølge Boldklubs licens.

15. juli – Flight 7908 fra Caspian Airlines styrter på en mark ved byen Qazvin i Iran, og alle 168 ombordværende omkommer.

15.-23. juli – Blå Sommer 2009, Det Danske Spejderkorps' korpslejr, der løber af stablen hver 5. år.

26. juli – Prins Joachim og Prinsesse Maries første søn døbes i Møgeltønder Kirke – navnet er Prins Henrik Carl Joachim Alain.

August.

1. august – Anders Fogh Rasmussen, Danmarks tidligere statsminister tiltræder som generalsekretær for NATO.

10. august – A.P. Møller-Mærsk lukker Lindøværftet for nybyggeri efter færdiggørelse af nuværende ordrer.

11. august- Nationalbanken udsender en ny 50-kroneseddel, med Sallingsundbroen på forsiden. Det er den femte 50-kroneseddel siden pengeombytningen i 1945.

16. august – Den konservative integrationsordfører Naser Khader skaber debat, da han foreslår at forbyde burkaer i Danmark.

18. august – Søværnets 3 korvetter i Niels Juel-klassen tages ud af tjeneste efter 30 års drift.

21. august – For første gang siden 2. verdenskrig viser halvårsregnskabet fra Danmarks største virksomhed og verdens største containerrederi, A.P. Møller-Mærsk, underskud.

25. august – Regeringens finanslovsforlag for 2010 viser et underskud på 86 mia. kr., hvorved Danmarks statsgæld fordobles.

31. august – Det statsejede Finansielle Stabilitet sælger den sunde del af Fionia Bank til Nordea for 900 mio. kr.

September.

4. september – 90 mennesker blev dræbt, herunder mindst 40 civile, da NATO-fly angreb to tankvogne, som var blevet stjålet af Taleban-oprørere.

14. september – Ved stortingsvalget 2009 lykkes det Jens Stoltenbergs rød-grønne koalition at bevare magten.

19. september – En dansk soldat bliver skudt og omkommer i Helmand i Afghanistan. Det er den 27. dansker der omkommer under krigen i Afghanistan.

21. september – Forsvaret får ikke retten til at nedlægge fogedforbud mod *Jæger - i krig med eliten*. Forlaget People's Press vil derfor udgive den, selv om den allerede er bragt som tillæg til Politiken.

27. september – Takket være FDP's fremgang ved forbundsdagsvalget i Tyskland kan Angela Merkel fortsætte som kansler for en CDU/CSU-ledet regering med FDP.

29. september – Otte ud af 12 tilfældigt udvalgte Superbest butikker afsløres af DR's forbrugerprogram Kontant i at have fusket med datomærkningen.

Oktober.

1.-9. oktober – Den Internationale Olympiske Komité mødes i København til den 121. IOC-session og 13. IOC-kongres. Blandt andet blev Rio de Janeiro valgt som værtsby for Sommer-OL 2016 og Kronprins Frederik blev IOC-medlem.

4. oktober – Forsvarschef Tim Sloth Jørgensen går af som følge af sagen om bogen *Jæger - i krig med eliten*.

22. oktober – Windows 7, efterfølgeren til Windows Vista kommer på markedet.

23. oktober – Kalle Pimp vinder Talent 2009.

27. oktober – 2 mænd anholdes af FBI i USA for at have planlagt terrorangreb mod flere mål i Danmark, herunder Jyllands-Posten

November.

1. november – Det nye tv-signal lanceres og det gamle analoge slukkes. Kabel-tv-udbydere vil i en periode sende både et analogt og digitalt tv-signal.

9. november – 20-års jubilæum for Berlinmurens fald fejres i Berlin

17. november – Kommunal- og regionsvalg.

20. november – Herman Van Rompuy udpeges til at være EU's første præsident. Han tiltræder 1. december 2009, samtidig med at Lissabontraktaten ikrafttræder.

24. november – Lykke Friis udpeges som ny klima- og energiminister, som afløser for Connie Hedegaard der blev udpeget som Danmarks nye EU-kommissær. Connie Hedegaard blev dog samtidig ny minister for FN's klimakonference 2009.

December.

1. december – Lissabon-traktaten ikrafttræder og Herman Van Rompuy indsættes som EU's første præsident.

7. december – COP15 (*Conferences of the Parties*), FN's 15. klimakonference, en videreførelse af FN-konventionen UNFCCC, som afholdes i København og slutter d. 18. december.

17. december – FN's klimakonference 2009, der afholdes i Bella Center, vedtager hensigtserklæringen Copenhagen Accord.

22. december – Danmarks bruttonationalprodukt stiger med 0,6 procent i tredje kvartal 2009, og Danmark er således ude af recessionen

År. 2010

Januar 1010.

1 januar – Spanien overtager Formandskabet for Rådet for Den Europæiske Union fra Sverige.

1. januar – Muhammed-tegneren Kurt Westergaard udsættes for et drabsforsøg, da en somalisk mand bryder ind i hans hjem og truer ham med en kniv og en økse. **Kurt Vestergaard** (født 13. juli 1935 i Døstrup) er en dansk karikaturtegner, siden 1988 karikaturtegner for *Jyllands-Posten*. Han er særdeles kendt for i 2005 at have tegnet en af Muhammed-tegningerne, der forestiller Muhammed med en bombe i turbanen.

4. januar – Burj Khalifa, verdens højeste menneskeskabte struktur, bliver officielt åbnet.

12. januar – Et jordskælv der måles til 7,0 på richterskalaen rammer blot 15 kilometer fra centrum af Port-au-Prince i Haiti, jordskælvet kostede flere tusinde menneskeliv og ødelagde store dele af Haiti.

21. januar – Google lancerer Google Street View i Danmark. Google Street View gør det muligt at rejse interaktivt på 30.000 kilometer danske vejstrækninger, dog fortrinsvist i byerne.

Februar.

8. februar – New Orleans Saints vinder Super Bowl

9. februar – Sneskred ved Salang-tunnelen i Afghanistan. Over 65 omkommer og mindst 70 såredes.

9. februar – Connie Hedegaard udnævnes til ny EU-kommissær for klima.

27. februar – Chile rammes af et jordskælv der måles til 8.8 på Richterskalaen ved kysten ud for regionen Maule 325 kilometer fra hovedstaden Santiago.

Marts.

20. marts – Vulkanudbrud ved gletsjeren Eyjafjallajökull på Island. **Eyjafjallajökull** (navnet betyder ø-fjeld-gletsjer) er en 78 km² stor gletsjer, hvor den højeste af de omkringliggende fjeldspidser er målt til 1.666 meter over havet. Under den ligger en stratovulkan med eget magmakammer, men uden et egentlig navn. Gletsjeren er beliggende i det sydlige Island, vest for gletsjeren Mýrdalsjökull og 150 km sydøst for Reykjavik. Vulkanen

under gletsjeren har været i udbrud flere gange siden istiden, et af de bedst kendte udbrud var i 2010, hvor støv fra udbruddet lammede flytrafikken i hele Nordeuropa.

Gletsjeren bredte sig engang til kysten, men havet har trukket sig ca. 5 km, og den tidligere kystlinje kan nu ses som en række klinter, hvorfra mange vandfald skaber afløb af smeltevand, heriblandt Skógafoss, der kan ses fra landevejen på sydkysten.

Der er mange grotter i området *Undir Eyafjöllum*. Den mest kendte er *Paradísarehellir* (Paradisgrotten). Nogle af de andre grotter har været anvendt som tingsteder. Mellem Eyjafjallajökull og Tindfjallajökull ligger Þórsmörk-dalen, som er omgivet af tre gletsjere. Dalen ender ved Mýrdalsjökull.

21. marts – USA vedtager en sundhedsreform.

April.

1. april – Nyt ambulance-udbud træder ikraft i Region Nordjylland, og dermed og nye ambulancefarver i gul og grøn.

10. april – Ved et flystyrt ved Smolensk i Rusland omkommer flere polske nøglepersoner, heriblandt Polens præsident Lech Kaczyński.

12. april – Et jordskælv der måler 6,2 på Richterskalaen rammer det sydlige Spanien 24 kilometer sydøst for Granada.

20. april – En eksplosion på olieplatformen Deepwater Horizon medfører elleve døde, og en jordslidskatastrofe i Den mexicanske Golf.

Maj.

31. maj – Specialstyrker fra Israel Defence Forces (IDF) bordede, i internationalt farvand i Middelhavet, en konvoj bestående af seks civile nødhjælpsskibe på vej til Gaza-striben.

Juni.

19. juni – Brylluppet mellem kronprinsesse Victoria og Daniel Westling i Storkyrkan i Stockholm. **Brylluppet mellem kronprinsesse Victoria og Daniel Westling** fandt sted lørdag den 19. juni 2010 i Storkyrkan i Stockholm. Mere end 1000 gæster var inviteret til brylluppet. Kongelige og statsledere fra hele verden deltog i brylluppet, som også blev dækket af medier fra hele verden. Flere lande udsendte journalister til begivenheden, heriblandt Finland (57), Spanien (42), Storbritannien (38), Frankrig (36), Danmark (34), Japan (22), Holland (19) og Belgien (17).

Juli.

24. juli – 21 mennesker bliver dræbt, og mindst 500 bliver såret da der opstår panik under den årlige technofest Love Parade i Duisberg i Tyskland. **Love Parade** (tysk: *Loveparade*) var en populær technofest, som var verdens største musikfest inden for elektronisk musik. Festen blev afholdt første gang den 1. juli 1989 i Vestberlin, hvor 150 mennesker deltog. Formålet var at fremme fred og kærlighed mellem folk og nationer. Festivalen havde desuden hentet meget inspiration fra Berlinmurens fald og var således en årlig festligholdelse af dette.

Fra 1989 til 2003 fandt festen og optøget sted i Berlin. Traditionelt fandt festen sted på/ved Straße des 17. Juni, Siegessäule og Brandenburger Tor. I 1999 deltog 1,5 mio. mennesker i festen. På grund af usikkerhed om, hvorvidt det ville blive den sidste "Love Parade" i Berlin, blev antallet af deltagere rekordhøjt. Organisatorerne havde truet med at flytte verdens største technofest til en anden by på grund af de berlinske myndigheders klager over blandt andet affald og udbredt stofmisbrug blandt deltagerne. I 2004 og 2005 var festen blevet aflyst efter uoverensstemmelser med Berlins bystyre om betalingen for oprydningen. Den 15. juli 2006 fandt festen dog sted igen, hvor 1,2 millioner mennesker deltog.

I 2007 blev festivalen dog flyttet til Ruhr-distriktet; Love Parade blev afholdt i Essen (2007), Dortmund (2008) og Duisburg (2010). I 2009 skulle den have fundet sted i Bochum, hvilket blev aflyst. Ved festen den 24. juli 2010 blev 21 dræbt og mere end 500 såret.^[4] Efterfølgende meddelte arrangørerne, at Love Parade i Duisburg vil blive den sidste. I Zürich i Schweiz finder en tilsvarende fest sted, kaldet Street Parade.

September.

10. september – Eksplosionen på Hotel Jørgensen i København, var et mislykket terrorforsøg udført af den tjetjensk-belgiske Lørs Doukaiev. Ingen mennesker kom noget til, udover gerningsmanden, som kom lettere til skade.

Oktober.

13. oktober – 33 minearbejdere i Chile, reddes op efter at have været fanget 700 meter under jorden i 69 dage.

31. oktober – Københavns Lufthavn indvier sin nye lavpristerminal, CPH Swift.

November.

28. november – Websitet WikiLeaks påbegynder offentliggørelsen af 251.287 dokumenter sendt fra amerikanske diplomatiske repræsentationer over hele verden til det amerikanske udenrigsministerium. Offentliggørelsen af dokumenterne, hvoraf over 100.000 er stemplet "fortrolig", udløser betydelig medieomtale

December.

24. december – Danmark får for 2. år i træk landsdækkende hvid jul. Dette er lidt af en meteorologisk sensation, da der aldrig før er registreret hvid jul 2 år i træk, siden man begyndte at registrere vejrdata i 1890.

År. 2011

Januar. 2011.

1. januar – Estland går over til euro, som erstatter landets hidtidige valuta, kroon.

2. januar – Et tomt regionaltog afsporer nord for Østerport station.

3. januar – Et jordskælv (7,1 på Richterskalaen) rammer området nær provinshovedstaden Temuco i Chile.

4. januar – Formodede terrorplaner mod *Jyllands-Postens* redaktion i København afsløres.

Terrorsagen mod Jyllands-Posten i december 2010 er en dansk-svensk kriminalsag hvor ifølge politiets påstand flere militante islamister havde terrorplaner mod *Jyllands-Postens* redaktion i København.

Den 4. juni 2012 dømte Retten i Glostrup fire mænd for terror i sagen, og de fik hver 12 års fængsel. De fire mænd anholdtes i december 2010, heraf er de tre indrejst fra Sverige til Danmark bevæbnet med maskinpistol og pistol. PET mente, de havde til hensigt at dræbe så mange som muligt i bladhuset på Rådhuspladsen.

5. januar – Cavlingprisen tildeles tre journalister ved *Jyllands-Posten* for en artikelserie om fysisk og psykisk skadede danske soldater.

8. januar – De kongelige tvillinger prins Vincent og hans lillesøster prinsesse Josephine bliver født på Rigshospitalet.

13. januar – Formanden for det Konservative Folkeparti, Lene Espersen, meddeler, at hun træder tilbage.

14. januar – Ved et gruppemøde i det Konservative Folkeparti udpeges Lars Barfoed som ny formand for partiet.

14. januar – Tunesiens præsident Zine El Abidine Ben Ali forlader sit præsidentembede efter 23 år ved magten.

25. januar – Henriette Kjær (K) fratræder posterne som politisk ordfører og formand for folketingsgruppen.

25. januar – Den egyptiske revolution bryder ud.

26. januar – Den danske kok Rasmus Kofoed vinder guld i Bocuse d'Or (VM i kokkekunst).

28. januar – Protester rettet mod Egyptens regering intensiveres samtidig med, at den egyptiske regering suspenderer adgangen til internettet og SMS-netværket landet over

Februar.

- hjemmesiden Silk Road bliver startet

4. februar – Den 29-årige somalier Muhudiin Mohamed Geele idømmes ni års fængsel og udvisning for drabsforsøg på Kurt Westergaard, som han overfaldt i januar 2010.

6. februar – Maria Rørbye Rønn bliver ny generaldirektør i DR efter Kenneth Plummer.

6. februar – Danmarks elvtstørste pengeinstitut Amagerbanken går konkurs og overtages af Finansiell Stabilitet.

11. februar – Efter mere end to uger med protester over hele Egypten fratræder Hosni Mubarak posten som Egyptens præsident.

11. februar – To lærere og tretten elever kæntrede på Præstø Fjord.

Kæntringsulykken på Præstø Fjord var en ulykke der skete fredag den 11. februar 2011 på Præstø Fjord ud for Præstø Havn, ved Sydøstsjælland. 2 lærere og 13 elever fra Lundby Efterskole sejlede ud på fjorden i en 8 meter lang dragebåd. Da de ved middagstid var kommet 1,7 km ud på fjorden kæntrade den under en vending, som følge af påvirkninger fra vind og bølger og de ombordværendes bevægelser. Klokken 12.42 kom opkaldet hos 112 om kæntringen, efter nogle elever var svømmet i land og havde fået hjælp af blandt andet en bilforhandler og en tilfældig mand i en rendegrav.

Fire helikoptere, seks redningsbåde, 12 ambulancer, to lægebiler, en akutsygeplejerskebil og 2 praktiserende læger kom til stedet og hjalp den ene lærer og de resterende elever op af vandet. Alle var stærkt nedkølede til temperaturer på 16-17 grader. Flere fik hjertemassage. Den anden lærer var ikke iført redningsvest og druknede efter dog at have reddet en af eleverne. Liget af læreren blev først bjærget den 4. april 2011. De 13 reddede elever og den kvindelige lærer blev fordelt på forskellige hospitaler rundt om i Danmark. Syv blev lagt i kunstig koma og skulle efterfølgende genoptrænes.

Senere fandt man ud af at dragebåden ikke var sikkerhedsgodkendt af Søfartsstyrelsen. I stedet for redningsveste var eleverne kun udstyret med svømmeveste, og de svømmeveste, der blev brugt, havde ikke signalfarver, hvilket vanskeliggjorde eftersøgningen. Desuden blev der heller ikke brugt våd- eller tørdragt.

Lørdag den 26. februar 2011 samledes familie, venner, kolleger og elever i Præstø, for at mindes efterskolelæreren Michael Jørgensen, der formodes druknet efter "Præstø-tragedien"

15. februar – Oprøret i Libyen bryder ud.

22. februar – Et jordskælv finder sted i Christchurch, New Zealand.

24. februar – En dansk familie tages som gidsler af pirater ud for Somalia.

27. februar – Susanne Bier modtager en Oscar for bedste ikke-engelsksprogede film for sin film

Marts.

– Muammar al-Gaddafi mister kontrollen over det østlige Libyen.

– I statsløse-sagen kommer det frem, at Danmark i mere end ti år har administreret i strid med FN-konventionerne.

8. marts – Den danske regering undergår en regeringsrokade under Lars Løkke Rasmussen, hvorved Søren Pind bliver ny integrationsminister og Peter Christensen bliver ny skatteminister.

10. marts – Illinois bliver den sekstende stat i USA, der afskaffer dødsstraf.

11. marts – Japan bliver med jordskælvet ved Sendai ramt af et af de kraftigste jordskælv i historien.

18. marts – ICANN accepterer domænet .xxx som TLD (Top-Level Domain).

April.

14. april – Kronprins Frederik og kronprinsesse Mary holder dåb for deres tvillingebørn prinsesse Josephine og prins Vincent i Holmens Kirke.

26. april – Bo Lidegaard bliver ny chefredaktør for dagbladet *Politiken*.

29. april – Prins William bliver viet til Kate Middleton.

Maj.

1. maj – Pave Johannes Paul 2. bliver kåret salig i den katolske kirke.

2. maj – Osama bin Laden bliver dræbt af amerikanske specialtropper i Abbottabad, Pakistan. **Osama bin Mohammed bin Awad bin Laden** (arabisk: **أسامة بن محمد بن عوض بن لادن**, *Usāmah bin Muḥammad bin ‘Awad bin Lādin*; født 10. marts 1957 i Riyadh, Saudi-Arabien, død 2. maj 2011 i Abbottabad, Pakistan) var en saudiarabisk terrorist og grundlæggeren af det militante sunni-islamistiske terrornetværk al-Qaeda der stod bag flere store terroraktioner, antageligt blandt andet terrorangrebet den 11. september 2001, dette er dog aldrig endegyldigt bevist. Han kom fra en velstående familie i Saudi-Arabien og var religiøst opdraget. Han var uddannet indenfor økonomi og administration og blev velhavende, da han arvede 100 millioner

kroner efter faderen Mohammad bin Laden – en velstående saudiaraber med yemenitisk baggrund, som grundlagde Bin Laden-gruppen, et entreprenørfirma, der har en række store regeringskontrakter i Saudi-Arabien.

Han deltog i 1980'erne som guerillasoldat under den afghansk-sovjetiske krig. Da krigen mod Sovjetunionen var ved at være slut, opstod der uenighed mellem de islamiske krigere om, hvilken retning man skulle gå efterfølgende. Abdullah Azzam og Osama bin Laden var enige om, at den globale kamp for islam skulle fortsætte og oprettede al-Qaeda i løbet af 1988/1989. I 1989 døde Abdullah Azzam, og Osama bin Laden bestemte sig for at videreføre arven. Han støttede blandt andet islamiske jihadister, der rejste til Bosnien for at slå mod Serbien, såvel som islamister der sloges mod russerne i Kaukasus. I 1990 tilbød han den saudiarabiske konge at tvinge Irak ud af Kuwait ved hjælp af det netværk af soldater, han havde opbygget under krigen i Afghanistan. Ikke fordi han gerne ville føre krig mod Irak, men for at overtage amerikanernes rolle. Tilbuddet blev afvist, og han flyttede til Sudan, der som et af de få lande i området fastholdt en kritisk politik over for Saudi-Arabien og USA under krigen i Golfen.

I 1992 gennemførte oberst Omar al-Bashir et islamistisk kup i Sudan, og Osama bin Laden bestemte sig for at flytte al-Qaedas hovedkontor til Sudan. Han var kommet i unåde hos Saudi-Arabien efter

at have kritiseret tilstedeværelsen af store amerikanske styrker i landet. Denne stationering af amerikanske styrker i Saudi-Arabien og den amerikanske støtte til Israel fik stor ideologisk betydning for bin Laden og al-Qaedas fremtidige udvikling. Den islamistiske bevægelse Taliban tog kontrol over Afghanistan i 1996, og Osama bin Laden bestemte sig for at flytte al-Qaeda tilbage til Afghanistan. Her opbyggede han et tæt samarbejde med Talibanregimet, hvor al-Qaeda fik rollen som den væbnede fløj under Taleban-regimets hær. Terrorgruppen fik etableret egne træningslejre og anså sig som værende Talibans elitesoldater. Samtidig gav tilflugtsstedet i Afghanistan al-Qaeda mulighed for at udvikle både sin ideologi og militære styrker. USA affyrede i 1998 missiler mod mål i Sudan og Afghanistan som gengældelse for terrorangreb mod de amerikanske ambassader i Kenya og Tanzania samme år, som bin Laden ifølge USA stod bag.

Det antages at Osama bin Laden og hans netværk, al-Qaeda, stod bag terrorangrebet på New York og Washington, 11. september 2001. Den første del af USA's efterfølgende krig mod terror bestod i at fjerne Talibanregimet fra magten i Afghanistan samt at eliminere Osama bin Laden og al-Qaeda. Han blev den 2. maj 2011 om natten, lokal tid, angiveligt dræbt under en hemmelig operation, udført af 24 elitesoldater fra Navy SEALs eliteenhed SEAL Team Six på direkte ordre fra den amerikanske præsident Barack Obama. Angrebet på bin Laden skete i et hus beliggende i Abbottabad, en pakistansk garnisonsby, cirka 150 km nord for hovedstaden Islamabad.

14. maj – Dominique Strauss-Kahn, chefen for Den Internationale Valutafond, bliver sigtet for sexovergreb i New York. Den 14. maj 2011 eskorterede grænsemyndighederne Strauss-Kahn ud af et Air France fly i New Yorks John F. Kennedy-Lufthavn, få minutter før det skulle flyve til Paris, hvorefter han blev anholdt for at have begået sexovergreb på en sort stuepige i hans suite i luksushotellet Sofitel New York Hotel, kort inden han forlod hotellet for at tage til lufthavnen. Han blev sigtet for seksuelt overgreb, forsøg på voldtægt og ulovlig indespærring. Strauss-Kahn erklærede sig ikke skyldig og accepterede, at der blev foretaget retsmedicinske undersøgelser.

Anklagemyndigheden frafaldt tiltalen mod Strauss Kahn, idet anklagemyndigheden vurderede, at stuepigens forklaring var utroværdig.

Den franske anklagemyndighed rejste efterfølgende anklage mod Strauss Kahn for rufferi i anledning af nogle sex-fester, hvori der deltog kvinder, der var prostituerede. Den 12. juni 2015 blev Strauss Kahn frifundet for alle anklager.

16. maj – Rumfærgen Endeavour sendes op på sin sidste mission for at aflevere et alfamagnetisk spektrometer, der skal bruges til partikelfysiske eksperimenter på Den Internationale Rumstation.

18. maj – Lars von Triers nye film *Melancholia* får verdenspremiere på Cannes-festivalen i konkurrencen om Den Gyldne Palme.

19. maj – Lars von Trier bliver bortvist fra Filmfestivalen i Cannes, efter at han er kommet med nogle kontroversielle udtalelser om jøder og Adolf Hitler.

21. maj – Den islandske vulkan Grímsvötn går i udbrud kl. 19:25 (lokal tid). Der oprettes et lokalt flyveforbud på 220 km i alle retninger fra vulkanen.

31. maj- Loris Doukaiev, bombemanden fra Hotel Jørgensen bliver idømt tolv års fængsel.

Juni.

3. juni – Copenhagen Suborbitals opsender raketten Heat 1X Tycho Brahe ude i Østersøen, 30 km øst for Nexø.

6. juni – Retten i Hjørring afgiver dom over forældrene i Brønderslev-sagen, hvor de skulle have misbrugt de to ældste døtre af de ti børn og vanrøgtet i alt ni ud af ti børn.

Juli.

2. juli – Dele af Sjælland rammes af et voldsomt skybrud, der giver oversvømmelser flere steder i hovedstaden og trafikale problemer i flere dage efter.

9. juli – Sydsudan skilles fra resten af Sudan og bliver en selvstændig stat.

10. juli – Tabloidavisen *News of the World* lukkes efter beskyldninger om telefonaflytninger.

16. juli – Take That aflyser koncert i Parken i København, da Robbie Williams er ramt af en maveforgiftning; dagen før spillede de en anmelderrost udsolgt koncert, ligeledes i Parken.

21. juli – Rumfærge-programmet afsluttes.

22. juli – Et voldsomt terrorangreb rammer Oslo og Utøya. 77 mennesker dør, heriblandt én dansker.

Massakren på Utøya

Om natten mellem den 22. og 23. juli blev tallet på dræbte sat til "mindst 80", men der var usikkerhed om dette tal. Antallet nåede den 24. juli op på 92. Mindst 90 blev indlagt på hospitalet. Antal dræbte, blev senere nedjusteret til 69.

Den tidligere norske statsminister Gro Harlem Brundtland var på øen den 22. juli, men forlod den klokken 15. Den nuværende norske statsminister Jens Stoltenberg skulle deltage i mødet dagen efter.

Breiviks ankomst

Efter bomben i Oslo var sprængt, blev der holdt et informationsmøde i hovedhuset på Utøya. AUF-lederen Eskil Pedersen oplyste, at regeringen var bragt i sikkerhed, men kunne ikke svare på, om Stoltenbergs aftalte besøg på Utøya den følgende dag kom til at gå efter planen. Så gav Pedersen ordet til Monica Bøsei, kendt som "Mor Utøya" efter at have været lejrleder i tyve år. Hun havde to døtre i lejren, og hendes sambo Jon Olsen var skipper på "Thorbjørn". Denne sommer var Bøseis sidste som lejrleder. En uge senere skulle hun være tiltrådt som direktør ved Norsk Maritimt Museum. Bøsei forsikrede om, at *"lige nu er Utøya det tryggeste sted i hele verden"*. Efter mødet gik hun ned til færgen for at sejle over fjorden. Hun havde fået telefon fra fastlandet om, at en politimand fra PST (Politiets Sikkerhedstjeneste) var kommet for at gennemføre en rutinekontrol efter bomben i Oslo, og medbragte flere kasser med udstyr i. Monica Bøsei ville tale med ham, før han gik i land på øen, at han ikke måtte skabe unødigt frygt blandt de unge. Hun mødte Breivik på fastlandet, talte med ham på tilbageturen, og fik yderst knappe svar. De ankom til Utøya kl. 17:07. Bøsei var blevet mistænkt som og hentede den erfarne politimand Trond Berntsen, kronprinsesse Mette-Marits stedbror, der var vagt på sommerlejren, og havde sin tiårige søn med. Sammen gik Bøsei og Berntsen hen mod Breivik, som skød dem begge ned. Bøseis sambo var vidne til drabene. Lidt længere væk sad han og Bøseis syttenårige datter sammen med en veninde. Breivik skød veninden. Da Jon Olsen var tryk ved, at hans datter var i sikkerhed, sejlede han kl 17:30 fra øen med Eskil Pedersen og flere andre om bord.^[8] Pedersen blev senere kritiseret for sin flugt. Mens "Thorbjørn" lå i Tyrifjorden, ringede flere fra Utøya og bad om, at den måtte vende tilbage. Det gjorde den ikke, og Pedersen fastholder, at han ikke kan huske, hvem der besluttede, at de ikke skulle komme de tilbageblevne til undsætning. AUF-medlem Bjørn Ihler overlevede ved at gemme sig på øens sydspids: *"Det er nemt at sige, at det er det, folk ville gøre; at de fleste ville være flygtet. Men det her var lederen for gruppen på øen. Det er, som når kaptajnen forlader skuden,"* sagde Ihler.

Massakren

Under skuddramaet gemte deltagerne på øen sig i buske og krat, mens andre svømmede til fastlandet Omkring klokken 19:00 meddelte nyhedsmedier, at gerningsmanden var pågrebet. Gerningsmanden Anders Behring Breivik havde våbentilladelse, var medlem af en frimurerloge, og påstod at være medlem af en ekstrem højreorienteret gruppe, der sandsynligvis kun var et påfund fra hans side. Via sit private firma købte han kunstgødning i store mængder til at fremstille sprængstof af. Under massakren benyttede han såkaldte dum dum-kugler for at påføre ofrene størst mulig skade.

Mens ambulancer og politibiler kørte mod Storøya og Utvika, nåede Breivik frem til pumpehuset, der vendte væk fra øens landside. Her havde 20-30 unge gemt sig bagved den lille bygning. *"Vær ikke bange. Gerningsmanden er taget. Jeg skal hjælpe jer,"* forsikrede han. Da de kom frem, begyndte han at skyde. Fjorten blev dræbt her.

Han medbragte to kander med i alt otte liter dieselolie, i den hensigt at antænde bygningerne. Imidlertid havde han glemt sin lighter, hvad han selv beskrev som *"en kritisk fejl"*. I skolestuen på Utøya barrikaderede 47 personer fra AUF og Norsk Folkehjælp sig i hovedsalen, soveværelserne og brusebadene. Breivik skød to skud ind i indgangsdøren, men fjernede sig så. Han forklarede det med, at *"operationen var vellykket"*, ud fra antal personer, der allerede var dræbt. Kort tid efter hørtes lyden af helikoptere, derefter råbene udenfor, et brag og lyd af knust glas, fulgt af råbet "politi". Denne gang var det ægte politifolk.

Breiviks overgivelse

Da beredskabsstyrken gik i land lige efter kl. 18:30, gik der kun nogle minutter, før Breivik kom ud af skoven med hænderne holdt ud til siden. I nogle sekunder troede politifolkene, at han bar et bombebelte, og gjorde sig klar til at skyde ham i hovedet. Breivik var kun nogle sekunder fra selv at blive skudt. Politiet sendte følgende melding: "*Gerningsmanden pågrebet. Flere skudt. Både skadede og dræbte. Behøver evakuering med helikopter – hurtigt!*" Den følgende nat gik fem redningsmænd systematisk over hele øen, hver af dem beskyttet af fire til seks svært bevæbnede politifolk. Overalt så de små lys i mørket. Mobiltelefonerne lå der stadig og blinkede med fortvivlede anråb fra pårørende.

Tidlige rapporter nævnte, at fire var dræbt på øen, og at der ifølge norsk politi var en sammenhæng mellem eksplosionen i Oslo centrum og skuddramaet på Utøya. Et øjenvidne fortalte til NRK, at der var mellem 20 og 30 dræbte. Politiet meddelte fejlagtigt, at mindst 80 unge var blevet dræbt.

Vidners beretning

Manden, der skød på Utøya, blev beskrevet som nordisk af udseende, 185-190 cm høj, med blondt hår. Simen Brænden Mortensen, der var AUF-vagt på fastlandet, beskrev at manden kom i en sølvgrå varebil, var iført politiuniform og skudsikker vest, talte østlandsdialekt og var måske i 30'erne eller 40'erne.

Han gav udtryk for at der skulle foretages et rutinetjek på øen. Men vidnet Nicoline Bjerge Schie fortalte, at manden gik rundt og skød med 10 sekunders mellemrum i tre kvarter mens "*han råbte, jublede og kom med flere sejrsråb*". Folk råbte og græd.

23. juli – Ved en togkollision i Wenzhou mister 39 mennesker livet, og 192 bliver kvæstet, heraf 12 alvorligt

August.

13. august – Mindehøjtidelighed for 50 årsdagen for den første sten lagt til Berlinmuren.

23. august – Et jordskælv rammer Washington D.C. og New York.

26. august – Statsminister Lars Løkke Rasmussen udskriver folketingsvalg til afholdelse 15. september.

28. august – Orkanen Irene rammer storbyen New York.

September.

7. september – Flystyrt udenfor Jaroslavl i det vestlige Rusland, hvor det meste af ishockeyholdet Lokomotiv Jaroslavl omkommer.

11. september – Washington D.C. og New York markerer 10-årsdagen for terrorangrebet den 11. september 2001.

15. september – Folketingsvalg afholdes i Danmark.

28. september – Den fredede bygning, KB-Hallen i København, nedbrænder.

29. september – Kina opsender sin første rumstation Tiangong 1.

Oktober.

3. oktober – Helle Thorning-Schmidt bliver Danmarks første kvindelige statsminister med dannelsen af en regering med ministre fra S, R og F.

Regering: 2011

Socialdemokraterne (A), Det Radikale Venstre (B) og Socialistisk Folkeparti (F)

Hvornår:

03.10.2011 - 03.02.2014

Ændringer:

16.10.2012

06.12.2012

09.08.2013

21.11.2013

12.12.2013

Hvem:

Helle Thorning-Schmidt (A), Statsminister

Margrethe Vestager Hansen (B), Økonomi- og indenrigsminister

Annette Vilhelmsen (F), Erhvervs- og vækstminister (fra 16.10.12 til 09.08.13)

Annette Vilhelmsen (F), Social-, børne- og integrationsminister (fra 09.08.13)

Villy Søvndal (F), Udenrigsminister (til 12.12.13)

Bjarne Fog Corydon (A), Finansminister

Morten Bødskov (A), Justitsminister (til 12.12.13)

Morten Østergaard Kristensen (B), Minister for forskning, innovation og videregående uddannelser

Holger K. Nielsen (F), Skatteminister (fra 16.10.12 til 12.12.13)

Holger K. Nielsen (F), Udenrigsminister (fra 12.12.13)

Thor Möger Pedersen (F), Skatteminister (til 16.10.12)

Henrik Dam Kristensen (A), Transportminister (til 09.08.13)

Ole Christian Liep Sohn (F), Erhvervs- og vækstminister (til 16.10.12)

Carsten Mogens Hansen (A), Minister for by, bolig og landdistrikter

Mette Frederiksen (A), Beskæftigelsesminister
Christine Edda Antorini (A), Børne- og undervisningsminister (til 09.08.13)
Christine Edda Antorini (A), Undervisningsminister (fra 09.08.13)
Karen Angelo Hækkerup (A), Social- og integrationsminister (til 09.08.13)
Karen Angelo Hækkerup (A), Minister for fødevarer, landbrug og fiskeri
(fra 09.08.13 til 12.12.13)
Karen Angelo Hækkerup (A), Justitsminister (fra 12.12.13)
Mette Gjerskov (A), Minister for fødevarer, landbrug og fiskeri (til 09.08.13)
Martin Lidegaard (B), Klima-, energi- og bygningsminister
Pia Olsen Dyhr (F), Handels- og investeringsminister (til 09.08.13)
Pia Olsen Dyhr (F), Transportminister (fra 09.08.13)
Astrid Krag Kristensen (F), Minister for sundhed og forebyggelse
Nick Hækkerup (A), Forsvarsminister (til 09.08.13)
Nick Hækkerup (A), Handels- og europaminister (fra 09.08.13)
Ida Margrete Meier Auken (F), Miljøminister
Nicolai Halby Wammen (A), Europaminister (til 09.08.13)
Nicolai Halby Wammen (A), Forsvarsminister (fra 09.08.13)
Manu Sareen (B), Minister for ligestilling og kirke og minister for nordisk samarbejde
Christian Friis Bach (B), Minister for udviklingsbistand (til 21.11.13)
Uffe Elbæk (B), Kulturminister (til 6.12.12)
Marianne Jelved (B), Kulturminister (fra 6.12.12)
Henrik Martin Sass Larsen (A), Erhvervs- og vækstminister (fra 09.08.13)
Rasmus Helveg Petersen (B), Udviklingsminister (fra 21.11.13)
Jonas Dahl (F), Skatteminister (fra 12.12.13)
Dan Jørgensen (A), Minister for fødevarer, landbrug og fiskeri
(fra 12.12.13)

20. oktober – Libyens tidligere diktator Muammar al-Gaddafi bliver dræbt; Der fremkommer flere forklaringer på årsagen til hans død

November.

11. november – Motorvejen mellem Brande og Riis åbner for trafik. Dermed er der nu højklassevej mellem Herning og Horsens.

12. november – Silvio Berlusconi trådte tilbage som Italiens regeringschef.

12. november – Den Arabiske Liga enes om at suspendere Syriens medlemskab, om ikke den fortsatte voldelige undertrykkelse af en intern opstand ophører.

16. november – Mario Monti efterfølger Silvio Berlusconi som italiensk ministerpræsident.

December.

3. december – Skatteminister Thor Möger Pedersen opretter en undersøgelseskommission, der har til opgave at undersøge skatteministeriets rolle i behandlingen af Stephen Kinnocks skatteforhold.

8. december – Danmarks Nationalbank nedsætter renten på udlån til 0,8 %, hvilket er den laveste sats i bankens historie.

18. december – Første etape af Frederikssundmotorvejen indvies.

År. 2012

Januar 2012.

1. januar – Danmark overtager formandskabet i Rådet for EU. Officiel overtagelse 11. januar.

11. januar – Berlingske Media beslutter at lukke gratisavisen Urban.

13. januar – Krydstogtskibet Costa Concordia havarerer ud for den italienske ø Giglio.

Costa Concordia var et krydstogtskib på 290 meter, der blev bygget 2004-2006 på det italienske værft Fincantieri i Genova til Costa Crociere-rederiet i Genova

Skibet blev døbt den 7. juli 2006 i havnebyen Civitavecchia. Det lykkedes ikke gudmoderen, den tjekkiske fotomodel Eva Herzigová, at knuse champagneflasken mod skibssiden, hvilket for overtroiske gælder som et dårligt tegn. Jomfrurejsen begyndte den 15. juli 2006 i Savona.

Costa Concordia forliste den 13. januar 2012 ud for øen Giglio lidt nordvest for Rom tæt på den italienske vestkyst. 32 af de 4229 ombordværende omkom.

Den 13. januar 2012 omkring kl. 19.00 sejlede Costa Concordia ud fra Civitavecchias havn med 4229 passagerer og besætningsmedlemmer om bord på krydstogt gennem det vestlige Middelhav til Savona, Marseille, Barcelona, Palma de Mallorca, Cagliari og Palermo.

Øen Giglios østside blev passeret relativt nær, hvilket også var sket tidligere. I 2011 takkede Giglios borgmester skriftlig den daværende kaptajn efter en lignende passage. Ifølge passagerernes beretninger og AIS-data ramte skibet revet „Le Scole“, der befinder sig nær kysten syd for Giglio Porto, den 13. januar kl. 21:45. Skibet fik en 49 m lang flænge og drev ind til kysten nær havnen, hvor det på position 42° 21' 57" N, 10° 55' 18" Ø kæntrede, delvis sank og blev liggende med en slagside på ca. 65 grader. 32 døde hvoraf 1 aldrig er fundet. De omkomne var fra Tyskland, Italien, Frankrig, USA, Ungarn, Indien og Peru.

4 passagerer fra Sønderjylland blev reddet sikkert i land. De 4229 skibsbrudne blev forsørget i skoler, hoteller og kirker, og mange af de ca. 1400 øboere

roster af den italienske presse for deres hjælpsomhed.

En undersøgelse af ulykken indledtes kort efter grundstødningen. Arbejdet med at tømme olietankenes 2300 ton dieselolie og smørelie, der forsinkedes pga. af dårligt vejr, begyndte den 12. februar. Myndighederne forventede, at det ville tage ca. 1 måned at få tømt de 15 tanke.

Ombord på ulykkestidspunktet var der 4229 mennesker, deraf cirka 1000 besætningsmedlemmer. Passagererne kom fra følgende lande:

Italien 989, Tyskland 569, Frankrig 462, Spanien 177, USA 129, Kroatien 127, Rusland 108, Østrig 74, Schweiz 69, Brasilien 52, Japan 46, Holland 42, Ukraine 33, Peru 32, Sydkorea 30, Hongkong 26, Storbritannien 25, Australien 21, Rumænien 20, Argentina 18, Taiwan 17, Canada 12, Kina 12, Portugal 11, Chile 10, Colombia 10, Tyrkiet 9, Kasakhstan 9, Sri Lanka 2, Israel 8, Polen 8, Belgien 8, Moldova 6, Nepal 6, Sverige 5, Venezuela 5, Danmark 4, Dominikanske Republik 4, Serbien 4, Sydafrika 4, øvrige ubekendte 1020 (ansatte).

Skibet blev hævet den 16. september 2013, og den 23. juli 2014 kunne skibet påbegynde sin sidste rejse til Genova, hvor skibet blev ophugget. Bjærgningen vurderes at have kostet ca. 4,5 mia. kr.

14. januar – Hendes Majestæt Dronning Margrethe 2. har regeret Danmark i 40 år.

18. januar – Den engelske Wikipedia samt mange andre hjemmesider lukker i et døgn i protest mod **SOPA** og **PIPA**.

21. januar – Soluna Samay vinder Dansk Melodi Grand Prix med sangen "Should've known better".

24. januar - Prinsesse Athena, datter af Prinsesse Marie og Prins Joachim bliver født.

29. januar – Danmark vinder EM i herrehåndbold.

Februar.

1. februar – Mere end 70 mennesker mister livet i optøjer blandt tilskuerne efter en fodboldkamp i Port Said i Egypten.

17. februar – Christian Wulff træder tilbage som Tysklands forbundspræsident efter anklager om korrupsion.

18. februar – Folkeafstemningen om russisk som officielt sprog i Letland ender med, at 75% stemte imod at gøre Letland dobbeltsproget.

23. februar – Prinsesse Estelle af Sverige bliver født.

27. februar – Ved Oscaruddelingen i Hollywood vinder blandt andre filmen *The Artist* og skuespilleren Meryl Streep en Oscar.

Marts.

1. marts - Herman Van Rompuy genvælges som formand for Det Europæiske Råd

15. marts – Et norsk Hercules-fly styrter ned på Sveriges højeste bjerg Kebnekaise. **Flyulykken på Kebnekaise** fandt sted den 15. marts 2012, da et Lockheed Martin C-130 Hercules (militært transportfly fra det norske luftvåben) styrtede ned i den vestlige del af Kebnekaise. Flyet forsvandt fra radaren da det fløj over Kebnekaise-bjergmassivet nær Kiruna i det nordligste Sverige. Alle fem ombordværende menes at være omkommet.

Flyet fra 335 skvadron blev meldt savnet da det ikke ankom til Kiruna lufthavn efter planen på sin flyvning fra Evenes flystasjon. Den sidste radarkontakt var kl. 14:55, omtrent 80 km vest for Kiruna, nær Kebnekaise. Flyet var med i militærøvelsen *Cold Response*, og havde fem personer om bord under flyvningen. Luftforsvaret hentede de tre andre Hercules-fly hjem.

På grund af ekstremt dårlig sigte i området på ulykkesdagen blev søgningen efter flyet vanskeliggjort. Ofte var der kun en sigtbarhed på 5 meter. De første fund af mulige vragele blev gjort fredag den 16. marts. Baseret på yderligere fund i nærheden af gletsjerne, Rabots glaciär og Björlings glaciär, erklærede de svenske myndigheder, den 17. marts at eftersøgningen efter overlevende var afsluttet

19. marts – 3 børn, og én forælder skydes og dræbes på en jødisk skole i Toulouse, Frankrig.

22. marts – Terroristen fra Toulouse bliver dræbt under en voldsom skudduel med politiet. Han erkender forinden sin død at have dræbt de 3 skolebørn, en forælder – samt tre soldater i den foregående uge – i alt 7 mennesker.

28. marts – Et finsk containerskib kolliderer med jernbanebroen over Limfjorden i Aalborg. Broen pådrager sig så store skader, at togdriften mellem Aalborg og Lindholm indstilles i adskillige måneder, mens broen repareres. Der indsættes i stedet togbusser på strækningen.

31. marts – Danmarks første OPP (offentligt-privat partnerskab) projekterede statsvej, Sønderborgmotorvejen, åbner et år før planlagt.

Den 31. Holm Minni by blev præsenteret ved åbent hus i arkivet med 119 deltager
Christen og Grethe Schmidt sponsorerede vin om formiddagen og Bodil og Gerda havde bagt kager til om eftermiddagen.

By og strandrensning med 4 deltager. Generalforsamling fodboldklub.

April.

15. april – 100 år siden Titanic sank i Nordatlanten.

16. april – **Arnold Mærsk McKinney Møller** dør i en alder af 98 år. Mærsk Mc-Kinney Møller var søn af skibsreder A.P. Møller og Chastine Estelle Roberta Mc-Kinney Møller. I 1930 tog han realeksamen fra Øregård Gymnasium i Hellerup, hvor han også lærte sin senere hustru Emma Marie Neergaard Rasmussen at kende. Fra 1. september 1930 til 25. juni 1932 var han ansat i C.K. Hansens Rederier, hvorpå han blev ansat i A.P. Møller-koncernen. Fra april til september 1934 aftjente han sin værnepligt i det daværende 1. Regiment, og vendte derefter, fra den 22. oktober 1934 til den 31. december 1935, tilbage til sin ansættelse i Rederiets, der dengang hovedsæde i Kongens Nytorv 8. I perioden januar 1936 til

september 1938 var han ansat i rederiet og mæglerfirmaet Hogarth & Sons i London og Glasgow, merchant bank Lazard Brothers & Co. i London samt rederiet L. Martin Cie. i Paris. 1938 blev Møller udnævnt til prokurist i A.P. Møller, og den 30. oktober 1939 udnævntes han til bestyrelsesmedlem i Aktieselskabet Dampskibsselskabet Svendborg.

16. april – Retssagen mod Anders Behring Breivik indledes ved Tingretten i Oslo. Han står anklaget for 77 drab på henholdsvis Utøya og i regeringskvarteret i Oslo.

Maj.

3. maj – Cimber Sterling indgiver konkursbegæring.

5. maj – Cykelløbet Giro d'Italia begynder i Herning.

6. maj – Jan Trøjborg, borgmester i Horsens Kommune, dør 56 år gammel efter at have fået et hjertetilfælde under et motionsløb afholdt i forbindelse med Giro d'Italia. **Jan Trøjborg** (14.

december 1955 i Horsens – 6. maj 2012 på Skejby Sygehus) var en dansk politiker og tidligere minister, der fra 2005 var borgmester i Horsens Kommune, valgt for Socialdemokratiet. Den 19. marts 2010 blev han valgt som formand for kommunernes organisation, KL, hvor han fungerede aktivt som formand indtil sin død.^[2]

Trøjborg var søn af specialarbejder Erik Trøjborg og husassistent Rita Trøjborg. Han blev i 1976 udlært som murer, og er uddannet ingeniør i 1986 fra bygnings- og miljølinjen på Horsens Teknikum.

Han var den første socialdemokrat i sin familie, da han i 1972 meldte sig ind i partiet, ansøret af modstand mod Vietnamkrigen og mod Mogens Glistrups Fremskridtsparti. Han var formand for Danmarks Socialdemokratiske Ungdom i Vejle Amt, samt medlem af Danmarks Socialdemokratiske Ungdoms hovedbestyrelse fra 1973 til 1978. Han var medlem af Horsens Byråd fra 1978 til 1986 og igen fra 2007. Fra den 8. september 1987 til den 31. december 2005 var han

medlem af Folketinget, valgt for det tidligere Vejle Amtskreds. I denne periode besad han forskellige ministerposter; Industriminister (1993–1994), Trafikminister (1994–1996), Erhvervsminister (1996–1998), Forskningsminister (1998–1999), Minister for udviklingsbistand (1999–2000) og Forsvarsminister (2000–2001). Samlet set har han altså været minister i næsten 9 år.

Trøjborg blev ved kommunalvalget den 15. november 2005 valgt som borgmester for Horsens Kommune, og var i 2006 formand for Sammenlægningsudvalget, og siden den nye storkommunes borgmester.

Jan Trøjborg var gift med designer Janne Lindgaard Trøjborg, fra 1998, med hvem han har to børn. I slutningen af marts 2010 bekendtgjorde parret at de var blevet separeret efter 12 års ægteskab. Skilsmissen blev gennemført i slutningen af 2010.

Indtil sin død dannede han par med Lone Blume. I denne forbindelse fungerede Lone Blume officielt som værtinde ved Dronningen og Prinsgemalens besøg i Horsens den 27. maj 2011.

Den 56-årige Jan Trøjborg faldt den 6. maj 2012 om under et motionscykelløb forud for Giro d'Italia i Horsens. Han døde samme dag på Skejby Sygehus. Den 12. maj blev han bisat fra Horsens Klosterkirke.

16. maj – Landstræner **Morten Olsen** udtager 23 spillere, der skal repræsentere Danmarks fodboldlandshold ved EM 2012.

20. maj – I Møgeltønder Kirke bliver Prinsesse Athena, datter af Prins Joachim og Prinsesse Marie, døbt.

22. maj – I Slottskyrkan i Stockholm blev prinsesse Estelle, datter af kronprinsesse Victoria og prins Daniel, døbt.

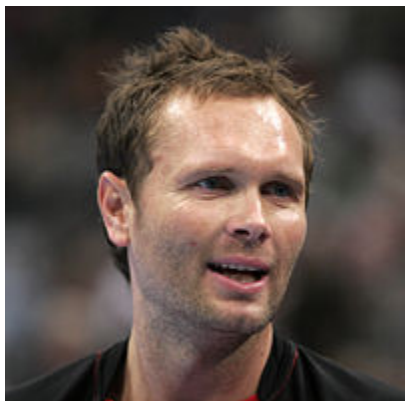
23. maj – **FC Nordsjælland** vinder sit første danske mesterskab i fodbold.

26. maj – Loreen fra Sverige vinder **Eurovision Song Contest**.

27. maj -**Mads Mikkelsen** vinder prisen for bedste mandlige skuespiller i filmen *Jagten* ved Filmfestivalen i Cannes. **Mads Dittmann Mikkelsen** R. (født 22. november 1965 på Østerbro) er en dansk film- og teaterskuespiller, lillebror til skuespilleren Lars Mikkelsen. Han er en internationalt anerkendt filmskuespiller med roller i *Casino Royale*, *Coco Chanel & Igor Stravinsky* og *Jagten*, hvor sidstnævnte indbragte ham prisen for bedste mandlige skuespiller ved filmfestivalen i Cannes 2012

29. maj – Ulrik Wilbek udtog Herrehåndboldlandsholdet til Sommer-OL 2012 i London.

31. maj – Lars Christiansen meddelte han at han stoppede karriere, som håndboldspiller, med øjeblikkelig virkning. **Lars Roslyng Christiansen** (født 18. april 1972 i Sønderborg) er en tidligere dansk håndboldspiller.

Fra 1992 til 2012 spillede han i alt 338 kampe og scorede 1503 mål for Danmarks håndboldlandshold. Den 29. maj 2012 blev han ikke udtaget til Sommer-OL 2012 i London. Den 31. maj 2012 meddelte han at han stoppede sin karriere med øjeblikkelig virkning

Juni.

1. juni - Herman Van Rompuys anden - og sidste - periode som formand for Det Europæiske Råd starter.

2. juni – Egyptens tidligere præsident **Hosni Mubarak** bliver idømt livsvarigt fængsel bl.a. for at have givet ordre til nedkæmpning af demonstranter under Revolutionen i Egypten.

3. juni Et passagerfly **styrter ned i en bygning** i Lagos, Nigeria, og dræber alle 153 ombord.

6. juni kan en fuld Venuspassage iagttages fra Hawaii, Australien, Stillehavet og Østasien. Begyndelsen af passagen kan ses fra Nordamerika.

7. juni udgraver Nationalmuseet og Museerne i Vordingborg en møntskat med cirka 700 sølvmonter fra 1400- og 1500-tallet.

14. juni – Kinas præsident **Hu Jintao** er på det første officielle statsbesøg i Danmark af et kinesisk statsoverhoved.

15. juni træder loven om homovielser i kraft. Stig Elling og Steen Andersen bliver som de første gift i Frederiksberg Kirke.

Den 03. Ministeren Charsten Hansen besøgte Jollmandsgård.

Juli.

1. juli – **Finalen** om europamesterskabet i fodbold spilles i Kiev.

1. juli – Spanien vinder 4-0 mod Italien til **Europamesterskabet i fodbold 2012** og har dermed vundet tre mesterskaber i streg (EM 2008, VM 2010 og EM 2012), som også sætter verdensrekord.

4. juli – CERN meddeler, at de har påvist eksistensen af en partikel med egenskaber konsistente med **Higgs-partiklen** på baggrund af eksperimenter i deres Large Hadron Collider.

11. juli – Et nyt kapitel skrives i IC4-sagen, da **IC4** indsættes mellem Aarhus og Esbjerg og kører med passagerer for første gang siden november 2011, hvor driften indstilledes som følge af bremseproblemer.

17. juli – Røde Kors erklærer **borgerkrig i Syrien** og udløser dermed anvendelsen af Humanitær folkeret.

15. juli – Tidligere rigsantikvar og direktør for Nationalmuseet **Olaf Olsen** står frem og fortæller, at han som ung kommunist overgav personoplysninger til Sovjetunionen.

22. juli – Cykelrytteren **Bradley Wiggins** bliver den første brite til at vinde Tour de France.

31. juli – Håndboldklubben **AG København** indgiver konkursbegæring til Sø- og Handelsretten.

August.

6. august – NASA's robot **Curiosity** lander på Mars. **Curiosity** (arbejdstitel: *Mars Science Laboratory*, forkortet MSL) er en sekshjulet marsrobot der blev opsendt d. 26. november 2011 kl. 16:02 dansk tid. Curiosity landede i Gale-krateret på Mars d. 6. august 2012 kl. 7:31 dansk tid. Denne rover er tre gange så tung og dobbelt så bred som de to Mars Exploration Rovers (MER) som landede i 2004. Efter landingen skal Curiosity analysere mange jordprøver og klippestykker. Curiosity forventes at virke i mindst et marsår (~2 jordår) og skal udforske et større område end nogen tidligere rover. Den skal undersøge Mars' tidligere og nuværende evne at opretholde liv.

7. august – **Pia Kjærsgaard** meddeler, at hun vil gå af som partiformand ved Dansk Folkepartis årsmøde i september

16. T.V. Syd besøgte Jollmandsgård og lavede optagelser.

September.

7. september – SF's formand Villy Søvndal, offentliggør at han inden længe træder tilbage som formand for partiet. Han fortsætter dog som udenrigsminister i S-SF-R Regeringen.

11. september – USA's ambassadør i Libyen dræbes. En libysk oprørsgruppe tager ansvar for drabet, som markering på Terrorangrebet den 11. september 2001.

Samtidig med dette, er der udbrudt massedemonstrationer i en lang række muslimske lande (herunder Libyen), pga. den amerikanske amatørfilm *Innocence of Muslims*. Tankerne ledes hen på en ny Muhammedkrise.

22. september – Massedemonstrationerne i Nordafrika og andre arabiske lande ophører.

Oktober.

1. oktober – Den nye **lukkelov** træder i kraft, og butikker kan nu som hovedregel holde åbent alle ugens dage året rundt.

24. oktober - 30. oktober - Orkanen *Sandy* hærger over Bahamas, Caribien, USA og Canada. Orkanen koster mindst 209 mennesker livet.

November 2012.

6. november er der præsidentvalg i USA. Præsident Barack Obama genvælges for de kommende 4 år.

December.

14. december - Den 20-årige Adam Peter Lanza går amok, ved et skoleskyderi på Sandy Hook Elementary School i den amerikanske by Newtown, Connecticut. 20 børn mellem 6 og 7 år, samt 6 voksne mister livet. Lanza retter efterfølgende et våben mod sig selv og begår selvmord.

21. december 2012 er afslutningen på en æra i Mayaernes kalender. Det er uvist hvad Mayaerne, et præcolumbiansk mesoamerikansk folkeslag, selv mente dette symboliserede, men visse nutidige mystikere mente at dette signalerede Jordens undergang.

År. 2013

Februar.

11. februar - Pave Benedikt 16. meddelte, at han vil abdicere den 28. februar.

Marts.

13. marts - Pave Frans vælges som ny pave.

April.

2. april - Lærere fra Danmarks Lærerforening bliver lockoutet af Kommunernes Landsforening.

15. april - To bomber sprænger ved Boston Maraton i USA.

17. april - Den tidligere britiske premierminister Margaret Thatcher bisættes fra Saint Paul's Cathedral i London.

24. april - I Bangladesh var der et bygningskollaps der ramte forstaden Sava, ca. 25 kilometer nordvest for centrum af landets hovedstad Dhaka

Maj.

10. maj – Ringformet solformørkelse i den sydlige del af Stillehavet, synlig i Australien, og New Zealand.

17. maj - Dom i sagen om stjalne Nazi-arkivalier

18. maj – Emmelie de Forest vinder Det internationale Melodi Grand Prix i Malmö for Danmark med sangen Only Teardrops

Juni.

Juni – Hardangerbroen skal stå færdig.

Juli.

9. august foretager Regeringen Helle Thorning-Schmidt en omfattende ministerrokade, som bl.a. indebærer at Mette Gjerskov og Henrik Dam Kristensen træder ud af regeringen.

27. august blev først etape af Kalundborgmotorvejen (primærrute 23) mellem Elverdam og Nørre Jernløse indviet, trafikken har siden den 20. august kunne køre på motorvejen

August.

9. august foretager Regeringen Helle Thorning-Schmidt en omfattende ministerrokade, som bl.a. indebærer at Mette Gjerskov og Henrik Dam Kristensen træder ud af regeringen.

27. august blev først etape af Kalundborgmotorvejen (primærrute 23) mellem Elverdam og Nørre Jernløse indviet, trafikken har siden den 20. august kunne køre på motorvejen.

September.

28. september åbner Slagelse Omfartsvej (primærrute 22) for trafik.

30. september åbner Midtjyske Motorvej mellem Ølholm og Vejle N for trafik (primærrute 18), samt udvidelsen af Østjyske Motorvej (E45) fra 4 til 6 spor imellem Vejle N og Vejle S, nu er der højklassevej hele vejen fra Herning til Vejle.

sejt arbejde. Omkring 80 mennesker mødte op for at være med til den første officielle tur på stien. Kommunen havde sørget for flag og silkesnor og

12. Indvielse af gangsti mellem Ellehave og Dyvig med ca. 60 deltagere.

Den 12. september blev stien fra Holm til Dyvig indviet med taler af formand for Sogneforeningen Lasse Holm Juhler og formand for Teknik og Miljø Peter Hansen. Afslutningen på et langt og til tider

LUP-gruppen med mange villige hjælpere for resten.

Det blev en fin oplevelse. Alle var glade og positive. Præcis kl. 16.30 startede det ved stiens begyndelse ved Ellehave. Efter talerne klippede Lasse og Peter Hansen i fællesskab den røde snor og så var stien klar til den første tur.

Oktober.

2. oktober - Hjemmesiden Silk Road lukkes af FBI

28. oktober - En kraftig storm med vindstød af orkanstyrke rammer Danmark og England.

31. oktober Udvidelsen af Motorring 4 (O4) fra 4 til 6 spor imellem Taastrup og Frederikssundmotorvejen åbner for trafik

18. Afsløring af Statuen ” **Ugandas Eva**”

Møllegade med ca. 30 fremmødte.

Af Esther Hess Madsen

Naita Maria og George Kyeyune har lavet bronzeskulpturen, “Mother of Uganda”, som nu kaldes “Ugandas Eva”. Professor George Kyeyune er skulptør, billedkunstner og designer fra Makerere Universitetets kunstinstitut i Kampala.

Skulpturens hovedperson, Eva, er et billede af den ugandiske befolkning i dag. En befolkning som gerne vil i dialog med andre befolkninger – åbent og gæstfrit. Blikket i Evas øjne er varmt og udtrykker en tro på fremtiden. Ved overrækkelsen af skulpturen til Sønderborg Kommune sagde kunstneren med et glimt i øjet: “Og vi har skabt Eva, så hun også kan stå ude i frost og sne” Skulpturen er en del af projektet “FremmedART der rykker. Hvert år opstilles nye skulpturer fra hele verden i landsbyer i Sønderborg Kommune. Her står de 1 år hvorefter de flyttes til en ny landsby.

I 2017 vil der være 17 skulpturer i 17 landsbyer.

November.

3. november - Hybrid solformørkelse. Synlig i det østlige Amerika, Sydeuropa og Afrika.

18. november Udvidelsen af Østjyske Motorvej (E45) fra 4 til 6 spor imellem Vejle S og Skærup åbner for trafik.

29. november åbner Holbækmotorvejens forlængelse (primærrute 21), motortrafikvejen mellem Holbæk og Vig for trafik.

December.

5. december - Stormen Bodil der koster en 72-årig kvinde livet, og lukker for al togtrafik, hærger Danmark.

29. december - Den 7-dobbelte, tyske formel 1-vinder Michael Schumacher kommer alvorligt til skade ved en skiulykke i Frankrig

År. 2014

Januar 2014.

1.januar - Staten Colorado åbner dens første butikker med lovligt cannabis.

1. januar - Letland antager officielt euroen som dens valuta og bliver det 18. medlem af eurozonen

16. januar - Hiroo Onada, sidste japanske soldat, der overgav sig efter 2. verdenskrig (født 1922).

20. januar - Claudio Abbado, italiensk dirigent (født 1933).

27. januar - Pete Seeger, amerikansk folkesanger (født 1919).

30. januar - Grundet påtænkt salg af Dong-aktier til den amerikanske investeringsbank Goldman Sachs, opstår der internt splid i partiet SF. Situationen udvikler sig så kritisk, at formand Annette Vilhelmsen ser sig nødsaget til at gå af som formand, og trække SF ud af regeringen.

Februar 2014

Februar - Ebolaepidemien i Vestafrika konstateres.

Regering: 2014

Socialdemokraterne (A) og Det Radikale Venstre (B)

Hvornår:

03.02.2014 - 28.06.2015

Ændringer:

02.09.2014

10.10.2014

Hvem:

Helle Thorning-Schmidt (A), Statsminister

Margrethe Vestager Hansen (B), Økonomi- og indenrigsminister(til 02.09.14)

Bjarne Fog Corydon (A), Finansminister

Martin Lidegaard (B), Udenrigsminister

Morten Østergaard Kristensen (B), Skatteminister (til 02.09.14)

Morten Østergaard Kristensen (B), Økonomi- og indenrigsminister (fra 02.09.14)

Mette Frederiksen (A), Beskæftigelsesminister (til 10.10.2014)

Mette Frederiksen (A), Justitsminister (fra 10.10.2014)
Karen Angelo Hækkerup (A), Justitsminister (til 10.10.2014)
Sofie Carsten Nielsen (B), Uddannelses- og forskningsminister
Marianne Jelved (B), Kulturminister og kirkeminister
Carsten Mogens Hansen (A), Minister for by, bolig og landdistrikter og minister for nordisk samarbejde
Christine Edda Antorini (A), Undervisningsminister
Nick Hækkerup (A), Minister for sundhed og forebyggelse
Nicolai Halby Wammen (A), Forsvarsminister
Manu Sareen (B), Minister for børn, ligestilling, integration og sociale forhold
Henrik Martin Sass Larsen (A), Erhvervs- og vækstminister
Rasmus Helveg Petersen (B), Klima-, energi- og bygningsminister
Dan Jørgensen (A), Minister for fødevarer, landbrug og fiskeri
Mogens Jensen (A), Handels- og udviklingsminister
Magnus Heunicke (A), Transportminister
Kirsten Brosbøl (A), Miljøminister
Benny Engelbrecht (A), Skatteminister (fra 02.09.14)
Henrik Dam Kristensen (A), Beskæftigelsesminister (fra 10.10.2014)

13. marts] - I Tyrkiet udløser en eksplosion i en transformerstation en brand i en brunkulsmine, og 301 minearbejdere omkommer ved Mineulykken i Soma

Marts 201

Maj. 2014

06. maj - første semifinale afholdes af Eurovision Song Contest 2014 afvikles i Danmark.

10. maj - Finalen i Eurovision Song Contest 2014 afholdes i B&W Hallerne i København. Pilou Asbæk, Lise Rønne og Nikolaj Koppel er værter på showet, der følges af 195 millioner seere. Vinderen blev Conchita Wurst fra Østrig med sangen "Rise Like a Phoenix".

Juni. 2014

1. juni - Der afholdes et ekstraordinært hovedbestyrelsesmøde i partiet Venstre. Baggrunden for dette er, at partiet har oplevet en massiv vælgerflugt, grundet formanden Lars Løkke Rasmussens tøj køb for partiets midler^[3]. Mødet giver anledning til stor bevågenhed. Og trods den samlede danske presse publicerer at de *erfarer* Lars Løkke vil trække sig på mødet, overrasker formanden alligevel alle, da han og næstformand Kristian Jensen efterfølgende afholder pressemøde og annoncerer at der er en enig bestyrelse bag Lars Løkke Rasmussens fortsatte virke som formand for partiet.

Juli. 2014.

1. juli - DSB indfører rygeforbud på alle deres stationer og perroner.

31. august - Et kraftigt skybrud rammer København og Nordsjælland, hvor der faldt over 100 mm regn inden for få timer, og særligt den kollektive trafik var ramt, da flere stationer var oversvømmet.

September 2014

27. september - En bro over Helsingørmotorvejen kolliderer i støbeprocessen. Ingen kommer til skade, men motorvejen er spærret i tre dage, mens oprydningsarbejdet pågår.

30. Else og Hans Christian Jessen, Møllegade 64 havde sølvbryllup

1. oktober - Anders Fogh Rasmussen overlader posten som NATOs generalsekretær til Jens Stoltenberg

November 2014

Nedbør i nov.: 33 mm (målt af Hans Nørrelykke

1. november - Jean-Claude Juncker tiltræder som ny Europa-Kommissionsformand

01 nov. Jagt. 24 jægere – 3 m. stok (jagtgevær). Skudt: 3 stk. råvildt, 1 hare, 2 ænder og 1 due.

04 Fællespisning. 30 deltagere.

05. Mona Mai, Brushøjvej 12, 70 år

15. november - Nykøbing Falster Omfartsvej (E55) åbner for trafik.

22.Jagt. 42 jægere – 5 m. stok. Skudt: 2 råvildt, 5 harer, 2 ræve.

Dec. 2014

28. Der opstår ildebrand ombord på den italienske/græske færge Norman Atlantic, mens den er i rutesejling mellem Patras i Grækenland og Ancona i Italien. Det tager 36 timer at redde de størstedelen af de omkring 500 passagerer og besætning, da vejret besværliggør redningsarbejdet. Mindst 11 personer omkom under ildebranden og et ukendt antal mennesker er formodentlig savnet, 98 ifølge italienske myndigheder, 18 ifølge græske myndigheder.

28. december - AirAsia flight 8501 styrter ned på vej fra Surabaya i Indonesien til Singapore med 167 om bord. Alle 167 formodes omkommet. To dage senere blev resterne af flyet fundet samt ligene af ca. 40 personer i havet ca. 10 km fra flyets sidst kendte position.

År. 2015

02. januar - Cement-transportskibet **Cemfjord** synker i hårdt vejr i farvandet mellem Skotland og Orkneyøerne med 8 om bord, som menes omkommet.

7. januar - Terrorangreb i Paris. Det satiriske magasin Charlie Hebdos redaktion, beliggende i det centrale Paris, angribes af tre bevæbnede gerningsmænd, der under angrebet dræber 12 og sårer 11

10. januar - **Stormen Egon** rammer det nordvestlige Europa, herunder Danmark, hvor de højeste vindstød måles til 35 m/s.

25. januar - Grækenland afholder parlamentsvalg

1. februar - **Frankrig** vinder VM i håndbold for herrer ved at finalebesejre Qatar med 25-22. Polen vinder bronze.

4. februar - **TransAsia Airways Flight 235** styrter ned i Taipei i Taiwan

03. Fællesspisning, 38 deltagere.

10. Afstemningsfest, Bjørn Østergaard holdt foredrag om 1864, 50 deltagere.

7. februar - **Anti Social Media** vinder Dansk Melodi Grand Prix med sangen "The Way You Are" og bliver dermed årets danske bidrag til Eurovision Song Contest i Wien

7. Februar - Slovakiet afholder folkeafstemningen om homoseksuelle vielser.

11. februar - For sin rolle i **Costa Concordia-forliset**, hvor 32 af de 4229 ombordværende omkom, idømmes kaptajnen, Francesco Schettino, 16 års fængsel for uagtsomt manddrab.

14. februar - Ved et **skuddrama i København** bliver tre personer dræbt, heraf den ene efter ildkamp med politiet, og fem politibetjente såres. **Skuddramaerne i København 2015**, også kendt som *Angrebet på Krudttønden*, *Østerbro-attentatet* og på engelsk som *Copenhagen shootings* og *Copenhagen attacks*, var to attentater, som fandt sted i København på Østerbro den 14. februar 2015 og ved Synagogen i Krystalgade den 15. februar.

Ved attentatet på Kulturhuset Krudttønden, der formodes at have haft den svenske muhammedtegner Lars Vilks som mål, blev den 55-årige filminstruktør Finn Nørgaard dræbt. Ved attentatet ved synagogen i Krystalgade, der formentlig havde danske jøder som mål, blev den 37-årige vagt Dan Uzan dræbt. Ved de to attentater blev seks politifolk såret. Den 22-årige Omar Abdel Hamid El-Hussein blev efterlyst som formodet gerningsmand. Han blev dræbt af Politiets Aktionsstyrke (AKS) tidligt søndag morgen den 15. februar foran Svanevej 1 på hjørnet ved

Frederikssundsvej i Københavns Nordvestkvarter, efter at han åbnede ild mod politiet. Senere blev der fundet beviser på Husseins tilstedeværelse ved *Krudttønden* i form af DNA - spor.

Politiske ledere fra blandt andre USA, Storbritannien og Frankrig fordømte angrebene og erklærede deres støtte til Danmark. Statsminister Helle Thorning-Schmidt og Dronning Margrethe sendte deres tanker til ofrene og opfordrede danskerne til at stå sammen. I løbet af søndagen den 15. februar blev fire personer anholdt af politiet på baggrund af en række ransagninger i København. Den 27. februar blev yderligere en person, en 18 - årig mand anholdt og sigtet for medvirken.

Mandag den 16. februar fandt en mindehøjtidelighed sted på Gunnar Nu Hansens Plads på Østerbro, hvor 30.000 danskere mindedes

Skuddramaerne i København 2015, også kendt som *Angrebet på Krudttønden*, *Østerbro-attentatet* og på engelsk som *Copenhagen shootings* og *Copenhagen attacks*, var to attentater, som fandt sted i København på Østerbro den 14. februar 2015 og ved Synagogen i Krystalgade den 15. februar.

Ved attentatet på Kulturhuset Krudttønden, der formodes at have haft den svenske muhammedtegner Lars Vilks som mål, blev den 55-årige filminstruktør Finn Nørgaard dræbt. Ved attentatet ved synagogen i Krystalgade, der formentlig havde danske jøder som mål, blev den 37-årige vagt Dan Uzan dræbt. Ved de to attentater blev seks politifolk såret. Den 22-årige Omar Abdel Hamid El-Husseini blev efterlyst som formodet gerningsmand. Han blev dræbt af Politiets Aktionsstyrke (AKS) tidligt søndag morgen den 15. februar foran Svanevej 1 på hjørnet ved Frederikssundsvej i Københavns Nordvestkvarter, efter at han åbnede ild mod politiet. Senere blev der fundet beviser på Husseins tilstedeværelse ved *Krudttønden* i form af DNA - spor.

Politiske ledere fra blandt andre USA, Storbritannien og Frankrig fordømte angrebene og erklærede deres støtte til Danmark. Statsminister Helle Thorning-Schmidt og Dronning Margrethe sendte deres tanker til ofrene og opfordrede danskerne til at stå sammen. I løbet af søndagen den 15. februar blev fire personer anholdt af politiet på baggrund af en række ransagninger i København. Den 27. februar blev yderligere en person, en 18 - årig mand anholdt og sigtet for medvirken.

Mandag den 16. februar fandt en mindehøjtidelighed sted på Gunnar Nu Hansens Plads på Østerbro, hvor 30.000 danskere mindede ofrene.

20. marts – total solformørkelse over det nordlige Atlanterhav, 84 % i Danmark

24. marts. **Germanwings Flight 9525** (4U9525) var en planlagt flyvning fra Barcelona til Düsseldorf fløjet af Germanwings, et lavprisselskab ejet af Lufthansa. Den 24. marts 2015 forulykkede flyet, en Airbus A320-211 med registreringsnummer D-AIPX, nær byen Prads-Haute-Bléone cirka 30 km (19 mil) nordøst fra Digne-Les-Bains i de Franske alper og omkring 100 kilometer (62 mil) nord for Nice med 144 passagerer og seks besætningsmedlemmer ombord. Alle ombordværende er bekræftet omkommet.

Baseret på information modtaget fra radarovervågning steg flyet efter start til sin planlagte flyvehøjde. Kort tid efter at flyet nåede den planlagte flyvehøjde, påbegyndte det imidlertid en nedstigning med konstant fart. I omkring 1.500 meters højde ramte flyet en bjergside.

Den franske anklagemyndighed er af den opfattelse, at flystyrtet er resultatet af en bevidst handling fra anden pilotens side.

Målt på antallet af omkomne er ulykken den tredjevørste flyulykke, der har fundet sted i Frankrig, efter flyulykker den 1. december 1981 på Korsika (180 omkomne) og den 3. marts 1974 (Turkish Airlines Flight 981, 346 omkomne).

Undersøgelse

Det franske nationale efterforskningsbureau, Bureau d'Enquêtes et d'Analyses pour la Sécurité de l'Aviation Civile (BEA), har påbegyndt en undersøgelse af ulykken. I efterforskningen deltager den tyske havarikommission Bundesstelle für Flugunfalluntersuchung (BFU). Den 24. marts sendte BEA syv inspektører ud til ulykkesstedet, sammen med repræsentanter fra Airbus og CFM International.

Den franske indenrigsminister Bernard Cazeneuve bekræftede, at den ene af flyets to sorte bokse indeholdende optagelser af kommunikationen i cockpittet var blevet fundet af redningsarbejdere. Boksen er beskadiget, men data kunne udlæses fra boksen. Den anden sorte boks blev fundet den 2. april 2015. Boksen indeholder data fra flyets instrumenter og sensorer.

New York Times bragte den 25. marts en historie, hvori avisen citerede en unavngiven militærperson, der hævdes at være knyttet til efterforskningen, for at lydoptagelserne skulle vise, at den ene af flyets to piloter var lukket ude af cockpittet under flyets nedstigning. Den 26. marts meddelte den franske anklagemyndighed på et pressemøde i Marseille, at anden pilot bevidst havde styret flyet ned i Alperne. Anklage myndigheden bygger sin konklusion på, at anden piloten var ved bevidsthed og havde normalt åndedræt indtil styrtet, og idet der ingen anden forklaring er på hændelsesforløbet.^[24]

Den tyske avis Bild udtalte sig om, at 2. piloten angiveligt har lidt af større psykiske problemer, og var i medicinsk behandling.

25. marts - Saudi-Arabien påbegynder **luftangreb i Yemen** efter landets præsident er flygtet fra oprører.

9. april er det 75 år siden, at nazistiske tropper i tusindvis rykkede over grænsen til lands, vands og i luften og besatte Danmark

15. april - Microsoft-ejede **Nokia** overtager den fransk baserede telekommunikationsvirksomhed Alcatel-Lucent for 116 milliarder kroner (€15.6 milliarder).

10. maj - Bridgewalking (Brovandring) indvies på den gamle Lillebæltsbro.

23. og 24. Åbne haver i Holm

27. Generalforsamling i Juhler/Smedeland (2 stk. jord)

28. Modelbyen blev flyttet til loen på Jollmandsgård

Juni 2015

Nedbør for juni: 41,5 mm

5. juni - Hundredeåret for kvinders stemmeret i Danmark.

28. juni – Lars Løkke Rasmussen bliver Danmarks statsminister med dannelsen af en regering udelukkende med ministre fra Venstre.

Listen ser således ud:

Statsminister **Lars Løkke Rasmussen**

Finansminister **Claus Hjort**

Frederiksen

Udenrigsminister **Kristian Jensen**

Kulturminister og kirkeminister **Bertel Haarder**

Transport- og bygningsminister **Hans Christian Schmidt**

Miljø- og fødevareminister **Eva Kjer Hansen**

Erhvervs- og vækstminister **Troels Lund Poulsen**

Udlændinge-, integrations- og boligminister **Inger Støjberg**

Social- og indenrigsminister **Karen Ellemann**

Justitsminister **Søren Pind**

Energi-, forsynings- og klimaminister **Lars Christian Lilleholt**

Minister for børn, undervisning og ligestilling **Ellen Trane Nørby**

Sundheds- og ældreminister **Sophie Løhde**

Skatteminister **Karsten Lauritzen**

Uddannelses- og forskningsminister **Esben Lunde Larsen**

Forsvarsminister og minister for nordisk samarbejde **Carl Holst**

Beskæftigelsesminister **Jørn Neergaard Larsen**

På listen er beskæftigelsesminister Jørn Neergaard Larsen blandt de større overraskelser. Neergaard er ikke valgt til Folketinget, men er kendt for sit mangeårige virke som adm. direktør i Dansk Arbejdsgiverforening.

Der er ikke blevet plads på ministerholdet til *Peter Christensen, der røg ud af Folketinget, ligesom Søren Gade heller ikke får en ministerpost.

- Pete Christensen bliver senere forsvarsminister.

Ministerkabalens betyder, at Økonomiministeriet nedlægges. Det samme gør Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter. Der bliver ikke længere et selvstændigt Udviklingsministerium, mens Miljø- og Fødevarerministeriet slås sammen.

Bertel Haarder bliver ny kultur- og kirkeminister. Han var ellers i spil til at blive formand for Folketinget. Den plads kan nu meget vel gå til DF's Pia Kjærsgaard, men det er ikke afgjort.

Lars Løkke Rasmussen oplyser, at ministrene tager til dronningen søndag kl. 10, men mødes 45 minutter inden i Statsministeriet.

"Regeringen er en mindretalsregering, som inviterer til bredt samarbejde i Folketinget. Vi er kun 17 (mod 20 indtil nu) og repræsenterer en god bredde i alder, geografi og køn. 10 har prøvet det før – syv er helt nye. Gennemsnitsalderen er godt 50 og spænder fra 31 til 70 år. Vi er (desværre) en kvinde mindre end i den gamle regering, men til gengæld (og det er jeg glad for) tre ministre færre i alt," skriver Løkke på Facebook og fortsætter:

"Og vi er i den grad klar til at trække i arbejdstøjet. Det bliver hårdt og arbejdsomt, men vi er klar til at tage fat under mottoet ”Sammen for fremtiden!”.

Ministeroverdragelsen i de enkelte ministerier kommer til at foregå mandag eftermiddag.

01.juli Nye lejere i Damgade 27, Peter Matthiesens hus

11. Kezia, Peter og Daniel Matthiesen, Damgade 27 afsejlede til Brasilien. Pr. 29. juli i Amsterdam

Produktion af vindror, Aries overtaget af hollandsk virksomhed.

06. august - **Suezkanalen** udvides på en 35 km lang strækning, hvilket giver en markant reduktion af gennemsejlingstiden

20. august - **Alexis Tsipras** trækker sig som græsk premierminister, og udskrives nyvalg i Grækenland til afholdelse i september

21. august - De danske vælgere skal til **folkeafstemning om retsforbeholdet** 3. december i år.

September 2015.

1. september - Færøerne afholder **lagtingsvalg**

2. september - **Andreas Mogensen** rejser med Sojuz TMA-18M som den første dansker ud i rummet for at besøge Den Internationale Rumstation.

8. september. Tirsdag den 8. sep. 2015.

Politi: Syd- og Sønderjyllands Politi har haft en rolig nat ved grænsen hvor der ankom ca. 100 nye migranter i løbet af natten og morgenen.

De ankomne udlændinge fulgte frivilligt med til de oprettede opholdssteder. Både transport og indlogering er forløbet stille og roligt.

De nyankomne vil ligesom de tidligere ankomne få deres sager individuelt behandlet.

Politiet er fortsat tilstede i området og har som i de foregående dage fokus på situationen hedder det i en pressemeddelelse.

Onsdag den 9. sep. 2015.

Politiet valgte i formiddags at lukke den dansk-tyske grænse i Padborg (i nordgående retning) for at stoppe folk fra at komme ulovligt ind i Danmark. Radio Als har talt med politiet og afventer videre informationer om hvornår grænsen atter bliver åbnet.

Kort efter befandt ca. 300 mennesker sig på E45 motorvejen ved grænsen, hvorefter denne også blev lukket af politiet, der også er til stede på motorvejen. Det skaber noget trafik, så kør forsigtigt!

Det er fortsat muligt at køre sydpå, samt ligeledes er det fortsat muligt at komme over grænsen i nordgående retning. Dog udelukkende mod påvisning af et gyldigt pas.

Sent i aftes besluttede dansk politi at frigive de flygtninge, man har tilbageholdt i toge og i sportshaller rundt om i landet. Det er ikke fysisk muligt for dansk politi at tilbageholde størstedelen af de flygtninge og migranter, som er kommet hertil, men som ikke ønsker at søge asyl. Kun 400 ud af 3200 har søgt om asyl i Danmark.

»En meget stor gruppe ønsker ikke asyl. Reglerne er således, at vi kan tilbageholde udlændinge i op til tre gange 24 timer, og så skal de løslades, medmindre der er udsigt til, at de kan udsendes til et andet land. I og med at de fleste kommer fra lande, vi ikke kan sende tilbage til, så er det vores vurdering, at vi har skulle løslade dem løbende i takt med, at fristerne er sprunget,« siger rigspolitichef Jens Henrik Højbjerg på en pressebriefing her til formiddag.

Ingen dialog mellem regering og politi om løsladelse

Blandt de 3200 flygtninge og migranter, som nu frit kan rejse videre fra Danmark er der mange kvinder, børn og gamle i blandt. Det er politiets vurdering, at mange af dem er i dårlig forfatning efter den lange rejse. Derfor har politiet i deres håndtering lagt vægt på at sikre, at ingen kom til skade og at tilbyde mad, drikke og lægehjælp.

På pressebriefingen forsikrede rigspolitichef Jens Henrik Højbjerg at beslutningen om at løslade de tilbageholdte flygtninge og migranter alene er politiets. Der er ikke gået nogen former for orientering til regeringen.

Ikke siden 2. Verdenskrig har der været så mange flygtninge på verdensplan. Mange tusind mennesker er fordrevet på grund af krig, konflikter og katastrofer. En stor del af flygtninge i Europa kommer fra Afrika og Asien og flygter videre gennem kontinentet. Det kræver derfor en samlet europæisk løsning at hjælpe de mange mennesker på flugt. Her kan du få svar på en række centrale spørgsmål omkring flygtningene i Europa, samt hvad Enhedslisten mener, vi bør gøre for at hjælpe de mange flygtende.

Den største gruppe kommer fra Syrien, hvor en ødelæggende borgerkrig har raset siden foråret 2011. Den næststørste gruppe er fra Eritrea i Østafrika, hvor især yngre mennesker flygter fra indkaldelse til ikke-tidsbegrænset militær- og civiltjeneste under barske forhold.

Omkring tre fjerdedele af alle dem, der har søgt asyl i Danmark i sommeren 2015, er fra disse to lande.

Tyskland besluttede i august 2015 ikke at bruge Dublin-forordningen til at sende syriske asylansøgere tilbage til de lande i Sydeuropa, hvor de første gang er kommet ind i EU og muligvis er registreret som asylansøgere. Den tyske beslutning blev truffet ud fra en erkendelse af, at asylsystemet i lande som Grækenland og Italien reelt er brudt sammen, og at det ikke nytter noget at sende flere mennesker til disse lande, når tusinder hver dag ankommer i både fra Tyrkiet og Nordafrika. Nogle af de asylansøgere rejser videre op gennem Tyskland til Danmark og Sverige.

Hvad er Dublin-forordningen?

Dublin-forordningen er en aftale mellem EU-landene om, at en asylansøger skal have sin sag behandlet i det første EU-land, hvor han eller hun sætter sine ben. EU-landene har forpligtet sig til at registrere asylansøgerne (bl.a. ved at tage deres fingeraftryk) for at sikre, at de kan identificeres, hvis de rejser videre og søger asyl i andre lande. Hvis en asylansøger er registreret i Italien, fordi hun første gang har søgt asyl der, og senere dukker op i Danmark, har de danske myndigheder mulighed for at sende hende retur til Italien.

Et af problemerne ved Dublin-forordningen er, at den stort set kun er til gavn for de nord-europæiske lande, fordi asylansøgerne kommer ind i EU i Syd- og Sydøsteuropa. De rige lande i nord sender altså asylansøgere retur til de fattigere lande i syd. Landene i Sydeuropa som Grækenland og Italien er præget af, at de fleste asylansøgere kommer ind i EU der samtidig med, at landene generelt har færre ressourcer, og deres systemer ikke i samme grad som de danske, svenske eller tyske er gearret til at håndtere asylansøgere.

De store forskelle på nord og syd har betydet, at Dublin-systemet reelt er brudt sammen. Der er et påtrængende behov for en anden fordelingsmekanisme for de asylansøgere, der ankommer til Europa.

Men Danmark har jo EU-retsforbeholdet, så vi er jo ikke med i Dublin-forordningen?

Jo, for Folketingets flertal har tilsluttet sig Dublin-forordningen på mellemstatsligt niveau gennem en såkaldt parallelaftale.

Kan Danmark ikke bare sende dem tilbage til Tyskland efter Dublin-forordningen?

Hvis de danske myndigheder kan dokumentere, at en asylansøger tidligere har søgt asyl i Tyskland, kan de sende asylansøgeren til Tyskland. Ofte vil der gå nogle måneder med sagsbehandling, hvor asylansøgeren opholder sig i et dansk asylcenter, mens det afgøres, om asylansøgningen skal behandles i Danmark eller Tyskland.

Ofte kan det ikke dokumenteres, at en asylansøger har opholdt sig i et andet EU-land tidligere, da asylansøgere i mange tilfælde ikke har fået taget deres fingeraftryk.

Enhedslisten har spurgt udlændinge- og integrationsminister Inger Støjberg, om Danmark i lighed med Tyskland vil suspendere Dublin-systemet for syriske asylansøgere, fordi det ikke giver mening at sende asylansøgere tilbage til Sydeuropa

Hvorfor rejser asylansøgere videre fra Tyskland, hvis den tyske regering har åbnet grænserne for dem, og hvis tyskerne tager godt imod dem, sådan som vi kan se i medierne?

De fleste syriske asylansøgere bliver formentlig i Tyskland, men nogle af dem har måske familie i de nordiske lande, så derfor rejser de videre. Noget tyder på, at mange af dem, der kommer til Danmark, har planlagt at rejse igennem til især Sverige, som er et større og mere kendt land end Danmark, og som internationalt har påtaget sig et ansvar for at beskytte forfulgte.

Hvis politiet stopper dem i Danmark, har de valgt mellem at søge asyl eller blive sendt ud af landet. Derfor ender de fleste med at søge asyl i Danmark, selv om de havde planer om at rejse videre til Sverige.

Hvis asylansøgerne vil videre til Sverige, skal de vel bare have lov til det?

Problemet er, at Danmark bryder Dublin-forordningen ved ikke at registrere asylansøgernes fingeraftryk og undersøge, om de skal have deres sag behandlet i Danmark. Hvis de danske myndigheder bare lukker øjnene og lader dem rejse, gør de præcis det, som Danmark tidligere har kritiseret f.eks. de italienske myndigheder for.

Sverige har hjulpet mange flere asylansøgere og flygtninge end Danmark, og det er ansvarsforflygtigelse, hvis danske myndigheder bare lader dem rejse videre.

Men nogle asylansøgere finder formentlig på egen hånd vej fra Tyskland gennem Danmark til Sverige uden på noget tidspunkt at være i kontakt med dansk politi.

Betyder det noget for tilstrømningen, at regeringen og de andre borgerlige partier lige har vedtaget at skære i ydelserne til flygtninge?

Det er omstridt, om asylansøgere vælger land efter niveauet for sociale ydelser. Migrationsforskere har tidligere peget på, at der ikke er nogen statistisk signifikant sammenhæng mellem niveauet for sociale ydelser og asylansøgeres valg af land. Enhedslisten har i sommeren 2015 bedt regeringen redegøre for, om der er forskningsmæssigt belæg for denne sammenhæng, men regeringen har ikke været i stand til at levere dette belæg.

Undersøgelser tyder på, at asylansøgere først og fremmest søger tryghed og sikkerhed for sig selv og deres børn. Man kan imidlertid ikke helt afvise, at nyheden om den nye fattigdomsskabende danske integrationsydelse når ud i verden til asylansøgere og menneskesmuglere, men størrelsen på integrationsydelsen er næppe det, folk tænker på, mens bomberne regner ned over deres hjem i Syrien.

Hvad kan vi gøre for at bekæmpe de menneskesmuglere?

Den politik, der er ført i Europa siden 1980'erne, har været med til at skabe grobund for menneskesmuglerne. For eksempel har man indført store bøder til flyselskaber og færgereederier, der bringer udlændinge uden pas og visum til EU. Ligesom man har gjort det stort set umuligt for mennesker fra f.eks. Syrien, Irak og Eritrea at få visum til Danmark eller andre europæiske lande. Flygtningene har altså ingen lovlige veje ind i EU.

Det har skabt et lukrativt marked for menneskesmuglere. Der er ingen tvivl om, at mange af menneskesmuglerne er dybt kyniske og organiserede kriminelle. Der er eksempler på, at bagmænd sætter synkefærdige både i søen ved Libyen og overlader roret til de fattigste flygtninge, der ikke kan betale fuld pris for overfarten, og som får billetten billigere mod at styre båden nordpå. Når flygtningene reddes af myndigheder, anholdes rorgængerne og sigtes for menneskesmugling. Men bagmændene er langt væk.

Kan vi bekæmpe menneskesmuglingen ved at styrke grænsekontrollen?

Schengen-samarbejdet om de åbne indre grænser i EU sætter snævre grænser for, hvor meget grænsekontrol vi kan indføre. Danmark har imidlertid lov til at tage stikprøver og til at lade baglandspatroljer køre rundt i Sønderjylland. Men hvis politiet stopper en bil med asylansøgere nord for Padborg, kan man være ret sikker på, at bagmanden ikke findes bag rattet. Han sidder langt væk og tæller sine penge.

Det kan bestemt være en god ide at styrke grænsekontrollen for at holde øje med menneskehandel, narko- og våbensmugling.

Hvis Danmark afsætter flere politifolk til grænsekontrol, vil det sandsynligvis betyde, at flere asylansøgere på vej til Sverige vil blive pågrebet i Danmark – og altså resultere i flere asylansøgere, der skal have deres sag behandlet i Danmark.

Regeringen taler om, at man får meget mere for pengene ved at hjælpe i nærområderne. Hvorfor støtter Enhedslisten ikke det?

Enhedslisten mener, at der skal hjælpes endnu mere i nærområderne, end tilfældet er i øjeblikket. De borgerliges hykleri er tykt, for samtidig med, at de taler om at hjælpe i nærområdet, vil de skære et par milliarder i u-landsbistanden.

Rent bortset fra det kan man ikke sende syriske asylansøgere, som er kommet til Danmark, til andre lande, hvor de jo lige så lidt er statsborgere, som de er det i Danmark. Enhedslistens Johanne Schmidt-Nielsen havde i 2014 et møde med den jordanske indenrigsminister. Hun spurgte ham, om ikke Jordan kunne overtage de få tusinde syriske flygtninge, der var kommet til Danmark, når nu Jordan i forvejen havde flere hundrede tusinde. Det var ministeren ikke indstillet på. Han undrede sig over spørgsmålet

Men er det ikke mere naturligt, at lande som Jordan eller Libanon tager sig af syriske flygtninge? De taler jo alle sammen arabisk, og de har vel den samme kultur? Og så kan vi vel bare betale de lande for at indrette flygtningelejre?

Næsten alle de syriske flygtninge befinder sig i nærområdet. En opgørelse fra UNHCR, FN's Højkommissariat for Flygtninge, fra slutningen af august 2015 viser, at mere end fire millioner (4.089.023) syriske flygtninge har søgt tilflugt i "nærområdet", primært Libanon, Jordan og Tyrkiet.

Her er UNHCR's tal for landene i nærområdet:

- Libanon: 1.113.941
- Jordan: 629.245
- Irak: 250.408
- Egypten: 132.375
- Tyrkiet: 1.938.999
- Andre nordafrikanske lande: 24.000

Dette er de officielle tal. Derudover er der formentlig mange uregistrerede flygtninge. UNHCR fastslår, at de fleste lever i dyb fattigdom, og appellerer om hjælp til nærområdet.

Til sammenligning havde 5.174 søgt asyl i Danmark de første syv måneder af 2015. Hele sidste år kom 14.792 asylansøgere til Danmark. Disse tal er bruttotal, som omfatter syrere og alle andre nationaliteter. Nogle sendes til andre lande efter Dublin-regler, nogle får afslag.

Pr. 31. juli var der i 2015 givet 6.703 opholdstilladelser på asylområdet mod 6.104 i hele 2014.

Find tallene på nydanmark.dk under ”Tal & statistik”.

Hvor mange flygtninge skal Danmark tage?

Spørgsmålet er meningsløst, fordi de eneste flygtninge Danmark kan ”vælge at tage”, er de såkaldte kvoteflygtninge. Dem kommer der ca. 500 om året af efter aftale med FN.

De asylansøgere, der selv finder vej til Danmark, skal have deres asylsag behandlet her (medmindre de skal sendes til et andet EU-land efter Dublin-forordningen). Danmark er forpligtet til at behandle ansøgningerne efter FN’s flygtningekonvention fra 1951. Konventionen forpligter også Danmark – og de andre lande, der har tilsluttet sig konventionen – til at give asyl til dem, der er forfulgte.

Flygtningekonventionen er en slags ”forsikringsordning”, som landene blev enige om efter Anden Verdenskrig, da de måtte erkende, at de lukkede grænser i Europa i 1930’erne havde betydet, at millioner af jødiske, kommunistiske og andre flygtninge blev afvist og sendt tilbage til koncentrationslejre og gaskamre.

Da landene lavede flygtningekonventionen i 1951 – seks år efter krigen – lovede de hinanden, at den situation ikke skulle gentage sig.

Kan vi ikke bare sige, at vi hjælper 5.000 flygtninge om året? Så har vi da gjort noget?

Hvad så med asylansøger nr. 5.001? Det er måske en ung syrisk kvinde, der har været holdt som sexslave af Islamisk Stat. Eller en politisk aktivist, der er sluppet ud af et torturkammer i Eritrea. Skal vi så bare sige nej til dem, fordi vi har givet asyl til 5.000 i forvejen? Det vil i hvert fald være et brud på flygtningekonventionen.

Bortset fra det kan vi jo ikke sende mennesker tilbage til Syrien – sådan rent praktisk. Der er ingen steder, et dansk fly vil kunne lande. Skulle vi kaste dem ud med faldskærm?

Hvad er Enhedslistens bud på en løsning af den europæiske flygtningesituation?

Vi er nødt til at have en aftale om en fordeling af flygtningene på de europæiske lande. Fordelingen skal ske efter en fordelingsnøgle, som både tager højde for landenes indbyggertal og størrelse, men også for deres økonomiske formåen. Det er ikke godt nok, når skiftende danske regeringer bare henviser til, at Danmark står uden for EU’s rets- og udlændingepolitik

Er Enhedslisten da ikke imod, at EU skal styre vores asylpolitik?

Jo. Derfor ønsker vi bindende aftaler på mellemstatsligt niveau. Når Danmark i sin tid kunne tilslutte sig Dublin-forordningen på mellemstatsligt niveau, kan vi også indgå et forpligtende, mellemstatsligt aftale om en fordeling af flygtningene.

Der er nogle, der siger, at man skal stemme ja ved folkeafstemningen den 3. december, fordi det kan bane vej for, at Danmark bliver en del af en fælles og mere human EU-asylopolitik. Er det ikke rigtigt?

EU's fælles asylopolitik går ikke ud på en fælles, mere retfærdig fordelingsnøgle. Lande som Tyskland og Sverige presser ganske vist på i den retning, men lande i Øst- og Centraleuropa, som i dag modtager meget få asylansøgere og giver asyl til meget få flygtninge, stritter imod.

En mere retfærdig fordeling af flygtninge, hvor man tager hensyn til landenes størrelse, befolkningstal og – ikke mindst – økonomiske formåen, står ikke i modsætning til en opretholdelse af det danske retsforbehold. Danmark kan uden problemer gå ind i en sådan aftale på mellemstatsligt niveau i form af en parallelaftale på samme måde, som Danmark har tilsluttet sig Dublin-forordningen.

De fem Ja-partier – S, V, R, SF og K – har lovet hinanden at de vil opretholde et forbehold på udlændingeområdet. Udlændinge- og asylopolitik er altså udtrykkeligt undtaget fra det, ja-partierne kalder en ”tilvalgsordning”. Derfor er et ja ved folkeafstemningen den 3. december en cementering af, at Danmark ikke er en del af den fælles asylopolitik.

9. september – Elizabeth 2. af Storbritannien bliver den længst siddende britiske monark efter dronning Victoria.

13. sep. Sven Kelting, Møllegade 37, død 50 år

15. september - Folketingets ombudsmand afgør at der i **Eritrea-sagen** ikke er begået deciderede retsbrud, men udtaler kritik af sagen

19. sep. Besøg af engelsk familie ved mindestenen ved Kromum sammen med bl.a. Erik Matthiesen

22. sep. Real Dania havde rundtur og var på Jollmandsgård, der var ca. 60 deltagere.

25. sep. Hans Nørrelykke, Nørreløkkevej 24, 85 år.

29. september - Ovenpå en række skandaler trækker **Carl Holst** sig som forsvarsminister efter lidt over tre måneder på posten

Skandaler

Carl Holst har været gange i medierne med negativ omtale. I juli 2015 kom det frem at han fik dobbeltløn, da han fik løn fra Region Syddanmark, selvom han fratradte sin stilling som regionrådsformand i forbindelse med folketingsvalget.

I slutningen august 2015 blev Holst kritiseret af to organisationer for Forsvarets ansatte, som var utilfreds med, at Carl Holst havde prioriteret sin ferie højere end at få løst en akut krise om flyene, som skulle deltage i missionen mod Islamisk Stat i Syrien.

I august 2015 blev Holst også kritiseret for sin udtalelse om Irak-krigen: "*Nogen mener, at vi aldrig får afdækket, hvorfor vi gik i krig. Jo, det gør man. Vi gik i krig, fordi der var masseødelæggelsesvåben. Den begrundelse var forkert. Slut.*", hvilket fik den socialdemokratiske politiker Trine Bramsen til at kalde Holsts forklaring for modsigende: "*Der er ikke overensstemmelse i det, han har sagt om grundlaget for Irak-krigen, og det Anders Fogh Rasmussen sagde, da han var statsminister.*"

Den 11. september blev Holst i flere medier beskyldt for at have misbrug offentlige midler i sin valgkamp, konkret skulle Holst have brugt sin personlige assistent Christian Ingemann Nielsen, der kun var ansat til at varetage kommunikationsopgaver for regionen. Ifølge flere medier skulle han dog angiveligt have arbejdet som personlig rådgiver under valgkampen for Holst og blandt andet have besvaret og sendt beskeder fra og til journalister. Holst selv har nægtet at Christian Ingemann Nielsen har bistået ham i hans valgkamp, og siger selv at han kun har løst opgaver for ham, der havde relevans for regionsarbejdet. Flere danske medier har fremlagt dokumentation på at Christian Ingemann Nielsen har løst opgaver i forbindelse med valgkamp for Holst, dokumentationen dækker blandt andet over flere e-mails og sms'er, og disse viser at Christian Ingemann Nielsen blandt andet har bistået ved at sende læserbreve til JydskeVestkysten, assisteret i forbindelse med forberedelse af radioudsendelser på DR syd og svaret på henvendelse fra en journalist fra Radio24syv omkring spørgsmål under valgkampen, som journalisten gerne ville have stillet Carl Holst.

Den 25. september viste en rundspørge udført af Epinion, at et flertal af vælgerne mente, at Holst skulle træde tilbage som følge af skandalerne. Den 29. september blev det annonceret, at Holst trak sig som forsvarsminister efter 93 dage, som følge af de mange skandalesager, særligt for at modtage eftervederlag fra Region Syddanmark.

Oktober 2015

27. okt. 2015. Et dansk F-16 fly er klokken 14.30 styrtet ned vest for Rømø tirsdag eftermiddag.

Det bekræfter chef for Fighter Wing Skrydstrup, Anders Rex, over for Ekstra Bladet.

- Piloten oplevede en ikke-akut-nødssituation, så han havde god tid til at gennemgå tjeklisten for fejl, imens han var i luften. Desværre var den eneste løsning på problemet at lave en kontrolleret udskydning med katapultsæde, siger chef for Fighter Wing Skrydstrup, Anders Rex til Ekstra Bladet.

Piloten skød sig ud af flyet og landede i vandet, hvor han kravlede op i en gummibåd. Han blev efterfølgende hentet af forsvarrets redningshelikopter og fløjet til Flyvestation Skrydstrup.

F-16 flyet fortsatte uden pilot og styrtede ned i havet vest for Rømø.

- Flyet er jo ligeglads med om der er en pilot eller ej, så det fortsatte og styrtede ned vest for Rømø. Men det vigtigste er, at piloten er i god behold, siger chef for Fighter Wing Skrydstrup, Anders Rex til Ekstra Bladet.

Pilotens familie er orienteret, og han har det efter omstændighederne godt. Han testes lige nu for, om hans rygsøjle har taget skade af, at blive skudt ud med katapultsædet.

Giftige stoffer om bord

Forsvaret er i gang med at bjerge flyet, og det kan tage tid, for der er stoffer om bord, som kan være giftige.

- Der er enkelte stoffer om bord, som man skal passe på blandt andet hydrazin. Men der er ikke skarpladte missiler eller bomber om bord, siger chef for Fighter Wing Skrydstrup, Anders Rex til Ekstra Bladet.

Forsvarets havarikommission skal nu i gang med at undersøge, hvorfor piloten ikke foretog en nødlanding, men i stedet skød sig ud med katapultsædet og lod flyet styrte ned.

- Nødsituationen var af sådan en karakter, at det var farligt at lande, men vi skal ikke gætte for meget, før havarikommissionen har foretaget deres undersøgelse, men det ser ud til at have været et problem med landingsstedet, siger chef for Fighter Wing Skrydstrup, Anders Rex

30. okt. 2015. Leila og Bent Samuelson Dyvigvej 1 har guldbryllup.

31. oktober. Ingen af de 224 personer om bord på det forulykkede russiske passagerfly har overlevet.

Tidligere havde redningsfolk meldt om stemmer fra flyvraget, hvilket gav håb om, at der var overlevende at finde, og ambulancer blev ligeledes sendt afsted mod ulykkessted. Men håbet er nu slukket.

17 børn var blandt passagerne om bord på flyet fra det russiske flyselskab Kogalymavia. Flyet var fyldt med russiske turister, der havde været på rejse i Egypten. Også tre ukrainske statsborgere var ombord på flyet. Om bord var 138 kvinder og 62 mænd.

Flyet styrtede ned på Sinai-halvøen kort efter det littede fra Sharm el-Sheik i Egypten lørdag morgen.

Inden luftfartsmyndighederne mistede kontakten med flyet, havde piloten anmeldt tekniske problemer og han meddelte, at han ville forsøge at nødlande. Et af flyets to sorte bokse er fundet og giver håb om, at der her kan findes svar på den præcise årsag til ulykken.

Kogalymavia udtaler lørdag eftermiddag, at der ikke er noget grundlag for teorier om, at menneskelige fejl er årsag til styrtet. En talskvinde oplyser, at piloten havde 12.000 timers flyveerfaring og at flyet havde gennemgået alle serviceeftersyn.

Ruslands præsident Putin har erklæret 1. november national sørgedag for de omkomne.

November 2015.

06. nov. 2015. Pølser lukkede Sønderborg Lufthavn. Sønderborg Lufthavn blev fredag aften lukket ned i knap fire timer. En efterladt pose havde vakt personalets opmærksomhed. situation

Erik Lindholdt Vagtchef ved Syd- og Sønderjyllands Politi,

Personalet i Sønderborg Lufthavn fandt fredag eftermiddag en mistænkelig genstand, der fik dem til at evakuere lufthavnen og alarmere politiet.

- Vi får anmeldelsen klokken 15.42 fra Sønderborg Lufthavn om, at de har fundet en plasticpose med en genstand i. De kan ikke se, hvad der er i, men mener, den er mistænkelig, da den bliver fundet et unormalt sted bag en sofa, fortæller vagtchefen ved Syd- og Sønderjyllands Politi, Erik Lindholdt.

Forsvarets ammunitionsrydningstjeneste EOD blev tilkaldt, og godt tre timer senere ankom enheden fra Skive Kaserne. Bomberydderne kunne snart konstatere, at indholdet af posen var ganske ufarligt. Der var tale om en pakke pølser købt i Kvickly i Tønder.

Livrem og seler

Vagtchefen ved Syd- og Sønderjyllands Politi forventede ikke på noget tidspunkt, at der var tale om en bombe.

- Der er ikke noget trusselsbillede. Men vi bliver nødt til at gå med livrem og seler i sådan en situation, lød det fra Erik Lindholdt.

Episoden i lufthavnen nåede at få konsekvenser for passagerne. Luftfartsselskabet Alsie Express' afgang fra København, som skulle være landet i Sønderborg klokken 18.30 fredag, blev aflyst, og passagerer, som skulle flyve fra Sønderborg klokken 20, blev kørt med bus.

Syd- og Sønderjyllands Politi var fredag aften meget interesserede i at høre fra vidner eller fra den person, der havde efterladt posen i lufthavnen. De kan kontaktes på telefon 1-1-4.

- Er der blot tale om en forglemmelse, så kan folk trygt ringe. Så sker der dem ikke noget, forsikrer Erik Lindhardt.

- Ejeren skal dog ikke forvente at få tingene tilbage i hel tilstand. Rulle Marie har været på arbejde, lyder det fra vagtchefen.

10. nov. 2015. Den tidligere vesttyske kansler Helmut Schmidt er død, 96 år gammel. Det skriver tyske medier.

Helmut Schmidt var forbundskansler i Bonn fra 1974 frem til 1982 og forlod posten under Den Kolde Krig.

Udover sit virke som kansler, så har Helmut Schmidt fungeret som forsvars- og finansminister samt økonomi og udenrigsminister i korte perioder.

Helmut Schmidt vandt stor respekt for sin håndtering af de økonomiske vanskeligheder, som landet befandt sig i, da han overtog posten som forbundskansler.

Derudover styrede Helmut Schmidt landet under en blodig bølge af terror fra Rote Armee Fraktion og prædikede fri markedsøkonomi overfor sit parti, som han også vandt stor respekt for.

Den midtersøgende politiker fra socialdemokratiet SPD opnåede stor popularitet i sit embede, da Tyskland gik til at være en global økonomisk magtspiller.

Pragmatisk politik

Han stod for en pragmatisk politik i et Europa, der var sønderrevet af jerntæppet, som sænkede sig over Europa efter verdenskrigen.

Helmut Heinrich Waldemar Schmidt blev født i Hamburg samme år, Første Verdenskrig sluttede og aftjente sin værnepligt under Anden Verdenskrig, hvor han tjente ved luftforsvaret i Bremen.

Han blev dog taget til fange af det britiske militær i 1945, sad som krigsfange indtil august og modtog den tyske orden Eisernes Kreuz, jernkorset, for sin indsats under krigen.

Året efter meldte han sig ind i SPD, og fra 1947-48 var han formand for den tyske, socialdemokratiske studenterorganisation SDS.

13. nov. 2015 **Terror i Paris**

LIVE: 127 dræbt i Paris: Danskere kan stadig komme til Frankrig

Paris er i undtagelsestilstand, og grænserne er blevet lukket, efter seks forskellige planlagte terrorangreb har ramt byen fredag aften.

Det startede ved 22-tiden med skyderier mod en restaurant, bomber under en fodboldkamp på Stade de France, og har siden udviklet sig til flere skyderier og et gidseldrama under en rockkoncert i koncertsalen Bataclan.

To selvmordsbombere og mindst 5 andre gerningsmænd blev efter specialstyrkernes redningsaktion dræbt. 127 personer meldes dræbt under terrorangrebene, 180 såret - heraf 80 alvorligt - og dødstallet forventes at stige.

Danskere kan imidlertid fortsat rejse til Frankrig med fly, oplyser Københavns Lufthavn.

Ifølge den franske avis Le Monde fordeler attentater og ofre sig i Paris som følger:

Angreb ved Boulevard Voltaire – en dræbt.

Angreb ved rue de Charonne over for baren La Belle équipe - 19 dræbt og 14 alvorligt såret.

Angreb ved spillestedet Bataclan - 78 eller 79 dræbt heriblandt tre eller fire terrorister skudt under politiets befrielsesaktion.

Angreb ved rue de la Fontaine-au-Roi - fem dræbt og otte alvorligt såret.

Angreb ved rue Alibert ved baren Carillon overfor restauranten Le Petit cambodge – mellem 12 og 14 dræbt og ti alvorligt såret.

Angreb ved det franske stadion Stade de France, der bestod af tre eksplosioner – fire dræbt her tre selvmordsbombere.

Jeg er på ingen måde racist men synes denne sætning er værd at tænke over.

Vi kommer nok desværre aldrig til at høre vores statsminister være klar nok i mælet (uanset om det er en rød eller blå) til at sige det samme som statsminister Julia Gillard i Australien udtalte:

"Dette er vores nation, vores land og vi har vores måde at leve på. Vi vil gerne give alle indvandrere muligheden for at nyde godt af dette. Men dersom du er en indvandrer som klager, snyder og brokker dig over vores flag, vores ed, vores tro eller vores måde at leve på, vil jeg på det stærkeste opfordre dig at benytte dig af en anden rettighed - det er retten til at forlade landet. Dersom du ikke føler dig tilpas her, så rejs. Vi tvang dig ikke til at komme. Du valgte selv at være her".

Jeg har valgt at dele - Hvad med dig?

18. nov. Døde Edith Jollmand født Brodersen 1923 Møllegade 43. Hun var gift med Nis Jollmand

17. november - Efter 15 år på posten, stopper Morten Olsen med øjeblikkelig virkning, som træner for Danmarks fodboldlandshold. Olsen var en kamp fra at være den længstsiddende landstræner i fodboldhistorien. Olsen stopper efter en mislykket kvalifikation til Europamesterskabet 2016 i Frankrig.

18. nov. Døde Edith Jollmand født Brodersen 1923 Møllegade 43. Hun var gift med Nis Jollmand

24. nov. 2015 Strikkeklup

25. nov. 2015. Reception i Sognegården

28. nov. Jagt. 31 jægere + 2 med stok. Udbytte 2 dyr + 2 harer + 1 and.

Derefter kålspisning med 32 deltagere.

28. nov. 2015 Åben i arkiv.

30. nov. 2015. Lotto.

Nytår 2015-16. i Köln.

Omfang af angreb på Kölns hovedbanegård, hvor omkring 1000 aggressive mænd medvirkede, har chokeret Tyskland.

Borgmesteren i den vesttyske storby Köln har indkaldt politiets ledere til krisemøder, efter at omkring 80 kvinder har anmeldt seksuelle overfald og seksuel forulempelse fra hundredvis af mænd nytårsaften.

Angrebenes omfang på Kölns hovedbanegård, hvor omkring 1000 fulde og aggressive mænd medvirkede, har chokeret Tyskland.

- Det er en helt ny dimension af kriminalitet, siger politichef Wolfgang Albers ifølge BBC, som med henvisning til en række tyske medier oplyser, at mændene var af arabisk eller nordafrikansk udseende.

En politimand, der tilbageholdt otte mistænkte nytårsaften, siger til avisen Express, at "de var alle asylansøgere."

Angrebene i Köln skete nær byens berømte domkirke, fremgår det af tyske medierapporter.

De fleste overfald blev anmeldt som røverier, men et stort antal kvinder er efter alt at dømme blevet seksuelt forulempet.

Området ved Kölns domkirke er berygtet for at være fyldt med tyve og lommetyve, men politiet finder det meget foruroligende, at angrebene nytårsaften øjensynligt var organiseret.

Omkring 1000 unge mænd ankom til området i store grupper. Angiveligt havde de en klar hensigt om at foretage angreb på kvinder. I Hamburg skete noget lignende i kvarteret ved St Pauli.

Politiet mener, at en del kvinder blev overfaldet, men at de ikke har meldt det.

En politiker siger, at det blot er toppen af isbjerget, og der er bekymring for, hvad der vil ske til februar i forbindelse med druk og gadefester i karnevalstiden i februar.

Kölns borgmester, Henriette Reker, kalder angrebene for "afskyelige".

- Vi kan ikke tillade, at dette bliver et lovløst område, siger hun og påpeger, at besøgende ikke skal komme til Köln med en frygt for at blive overfaldet.

Den tyske justitsminister, Heiko Maas, skriver på Twitter, at "alle de skyldige må retsforfølges."

Politiet er ved at efterforske sagen og studerer blandt andet overvågningsvideoer og optagelser fra mobiltelefoner.

År. 2016

08. januar – et postfly av typen Bombardier CRJ200 fra West Air Sweden styrtet på vej fra Oslo lufthavn, Gardermoen til Tromsø lufthavn, Langnes.

14. januar – WHO erklærede at den to år lange ebolaepidemien i Vest-Afrika var over

.22. mar. 2016.

BELGIEN: Islamisk Stat tager i en erklæring til et islamistisk medie ansvar for to bombeangreb i den belgiske hovedstad, Bruxelles, skriver Reuters.

Det sker til det islamistiske medieagentur Amaq, som IS tidligere har brugt til at påtage sig skylden for blodige angreb.

- Islamisk Stats kæmpere gennemførte en serie bombesprængninger med eksplosive bæltter og anordninger tirsdag rettet mod lufthavnen og en central metrostation i centrum af den belgiske hovedstad, lyder det kortfattet i erklæringen.

30 blev dræbt

Ifølge det belgiske kriseberedskab er 30 mennesker blevet dræbt ved angrebene. 10 døde i lufthavnen, og 20 da en bombe detonerede i byens metro.

Nyhedsbureauet Belga oplyser, at 230 mennesker er såret. 130 på metrostationen Maelbeek og omkring 100 i lufthavnen.

Angrebene kom kun fire dage efter, at politiet fangede den sidste af de islamister, der angreb flere mål i Paris i november og dræbte 130 mennesker. Salah Abdeslam blev anholdt i bydelen Molenbeek sammen med andre islamister.

Hørte råb på arabisk

Vidner i lufthavnen siger, at de hørte råb på arabisk, kort før to bomber eksploderede. Sidst på eftermiddagen frigav myndighederne overvågningsbilleder fra lufthavnen, der viser tre unge mænd, der hver skubber en bagagevogn foran sig. To med sort hår og den tredje med hat på hovedet.

Politiet tror, at to af dem sprængte sig selv i luften med selvmordsbælter, mens den tredje lige nu jages.

- Jeg kunne mærke bygningen bevæge sig. Der var også støv og røg. Jeg gik i retning af, hvor eksplosionen kom fra, og der var folk, som kom ud, der så helt omtumlet og chokeret ud, fortæller et øjenvidne britiske Sky News.

Der blev også i lufthavnsområdet, hvor der var knuste ruder overalt, fundet et efterladt bombebælte, oplyser tv-stationen VRT.

- Jeg hjalp med at bære fem døde ud, deres ben var knust, fortæller den 40-årige Alphonse Youla, der arbejder i lufthavnen.

Bombe i metrotog

Kun en halv time senere detonerede en bombe i et metrotog på stationen Maelbeek ikke langt fra EU-Kommissionens bygning.

Tv-billeder viste en togvogn ved perronen, som havde fået alle døre og vinduer trykket ud, og i løbet af dagen er dødstallet blevet opjusteret til nu 20.

År. 2016

6. januar - Nordkorea gennemfører sin fjerde underjordiske atomprøvesprængning, hvilket fik international fordømmelse.

Al togtrafik i Bruxelles blev standset, og først klokken 16 kunne to større banegårde genåbne. Men hovedbanegården er stadig lukket, ligesom lufthavnen onsdag også vil være lukket for al flytrafik, som det var tilfældet hele tirsdagen.

Regeringen har dekretet tre dages landesorg.

Marts

- Ved angrebene i Bruxelles er hele Europa blevet ramt, lød det i en tale fra den franske præsident François Hollande.

April

16. april - Over 200 mennesker bliver dræbt i et kraftig jordskælv i Ecuador.

20. april - Tilslutningsanlæg 50 Odense SØ på Fynske Motorvej E20 åbner for trafik.

Maj

1. maj - en skovbrand bryder ud i Alberta, Canada.

9. maj – Merkurpassage.

18. maj - Sevilla FC vinder finalen i UEFA Europa League for tredje år i træk, og femte gang på ti år.

30. maj - Dronning Margrethe genåbner gammel vikingeborg ved Køge.

Juni

12. juni - Terrorangrebet i Orlando 2016.

16. juni – Shanghai Disney Resort åbner i udkanten af Shanghai.

Juli

14. juli - Terrorangrebet i Nice. **Massakren i Nice** fandt sted torsdag den 14. juli 2016, hvor en gerningsmand brugte en 19 tons tung lastbil som en form for våben ved at køre lastbilen ind i en stor menneskemængde, som opholdt sig på Promenade des Anglais i Nice, Frankrig i færd med at fejre Bastilledagen. Gerningsmanden dræbte derved 85 mennesker, heraf 10 børn, og sårede 434 personer.

Fem personer blev senere arresteret, mistænkte for at have medvirket til angrebet.

18. juli - Terrorangrebet i Würzburg. Den 18. juli 2016 gik en 17-årig afghansk flygtning amok i et tog nær Würzburg i Tyskland. Han sårede 4 mennesker alvorligt. En femte person blev såret udenfor toget. En talsmand for det Bayerske indenrigsministerium blev citeret for at sige, at det var et islamistisk angreb. Omkring 22.45 kørte Mohamed Lahouaiej Bouhlej en 19 tons tung lastbil uden lys, ind i en menneskemængde på Promenade des Anglais i Nice. De fejrede Bastilledagen og var samlet for et fyrværkeri-show.

Bouhlef kørte lastebilen kl. 22.40 igennem bilbarriererne til Promenade des Anglais. En motorcyklist prøvede at stoppe lastebilen, og forsøgte at åbne førerdøren, men faldt ind under lastebilen.^{[13][14]} Lastbilen kørte mod folk på promenaden, imens den gassede op. Politiet begyndte at skyde imod lastebilen. Føreren af lastebilen skød tilbage imod politiet, og imod folk på promenaden.^{[15][16]} Lastbilen zig-zaggede for at

ramme så mange folk som muligt.^[17] Lastbilen blev stoppet efter 2 kilometer. Politiet skød og dræbte gerningsmanden. Vidner til påkørslen hørte gerningsmanden råbe "Allahu Akbar".

Gerningsmanden dræbte derved 85 mennesker, heraf 10 børn, og sårede 434 personer.^{[3][20][21]}

Den franske avis Nice-Matin beskriver gerningsmanden som en 31-årig muslimsk mand af tunesisk oprindelse med tunesisk statsborgerskab.^[22] Gerningsmanden blev skudt og dræbt af politiet under aktionen.

Som følge af massakren valgte den franske præsident François Hollande at forlænge landets undtagelsestilstand, som har været aktuelt siden terrorangrebene i Paris sidste år, med 3 måneder.^[23] François Hollande havde ellers, dagen inden massakren, sagt at undtagelsestilstanden ville ophøre 26. juli 2016

Angrebet skete omkring kl. 21.00 på et tog, der rejser mellem Treuchtlingen og Würzburg. Ofrene i toget (Et par, deres datter og hendes kæreste) kom fra Hong Kong, mens det femte offer, en lokal kvinde, blev angrebet og såret uden for toget. Fjorten andre, blev behandlet for chok, efter at de havde været vidne til angrebet. Gerningsmanden blev skudt og dræbt af bevæbnede politimænd, da han forsøgte at flygte fra scenen. Gerningsmanden råbte "Gud er stor" på arabisk under angrebet.

22. juli - Skyderiet i München. Ved **skyderiet i München**, der foregik i bydelen Moosach den 22. juli 2016 kort før klokken 18:00, blev ni personer dræbt af skud og adskillige blev såret. Politiet regner med at der var én gerningsmand, som handlede alene. Dødstallet kom op på ti, da gerningsmanden blev fundet død for egen hånd. Skyderiet fandt sted ved en McDonald's restaurant og inde i og udenfor indkøbscenteret Olympia, som lå på den anden side af gaden. Store politistyrker med støtte fra

"Spezialeinsatzkommando", Bundespolizei og politistyrker fra andre distrikter blev sat ind på grund af den akutte terrortrussel og flere vejspærringer blev oprettet. De offentlige transportmidler i München blev indstillet og München Hauptbahnhof evakueret taxachauffører blev anmodet om ikke at tage passagerer op.

Vidner rapporterede om op til tre personer med skydevåben. Politiet sikrede at beboerne i München forlod gaderne og blev indendøre. Politiet eftersøger gerningsmændene.

Omkring 20:30 rapporterede politiet, at det mistænker at det drejer sig om et terrorangreb og taler om en "akut terrorsituation" i München. Men slog fast, at der ikke var "tegn på islamisk terror" og anmodede kommentatorer om at undgå spekulationer om islamistisk forbindelser i forbindelse med angrebet. Der er også rapporteret om skyderier på Karlsplatz i München.

Klokken 22:37 oplystes det at ni mennesker var omkommet, men senere blev dødstallet oplyst at være ti døde. Politiet kunne på daværende tidspunkt ikke fastslå, om én af de omkomne var en af gerningsmændene, som havde begået selvmord, men efter midnat blev det bekræftet af

myndighederne.

Gerningsmanden blev fundet i en sidegade, omkring en kilometer fra indkøbscentret, hvor han havde begået selvmord. Han var iført lignende tøj som gerningsmanden, der blev filmet under skyderiet. Politiet har bekræftet, at det var gerningsmanden, og at han handlede alene.^{[14][10]}

Klokken 1:00 blev hele den offentlig transport i München sat i gang igen.

Ifølge tyske medier blev den 18-årige drabsmand angiveligt mobbet, især af unge tyrkiske og arabiske elever på den skole, hvor han gik. Han skal angiveligt have udtænkt en hævnplan. I følge medierne skal han angiveligt have hacket en ung tyrkisk kvindes Facebook-profil og udgivet sig for at være hende, hvilket også er blevet bekræftet af den tyske statsanklager. Fra kvindens Facebook-profil skal han angiveligt have opfordret nogle folk til at komme hen på en McDonald's restaurant i nærheden af Olympia klokken 16 med ordene: "Jeg giver jer noget, hvis I vil have det, bare det ikke er for dyrt". Og knap to timer senere startede han med at skyde mod unge mennesker på samme sted. Flere af ofrene havde anden etnisk herkomst end tysk.

August

5. august - 21. august - OL i Rio i Brasilien.

26. august - Udvidelsen af Helsingørmotorvejen (E47) fra 4 til 6 spor imellem Hørsholm S og Gl. Holte åbner for trafik.

September

11. september - Silkeborgmotorvejen mellem Hårup og Funder (primærrute 15) åbner for trafik, dermed er der motorvej hele vejen fra Aarhus til Herning.

26. september - Det ikoniske Svinkløv Badehotel brænder ned. Ingen omkommer, men hotellet brænder ned.

7. oktober - Orkanen Matthew rapporteres at have kostet 842 menneskeliv og ødelægge 30.000 hjem i Haiti, hvilket lokale myndigheder senere justerer til over 1000. Andre stater i området og den amerikanske delstat Florida bliver også ramt.

30. oktober - Anden etape af Ring Nord Næstved (primærrute O2), som bliver en 2+1-sporet motortrafikvej mellem Ringstedgade og Slagelsevej åbner for trafik.

